ENCHIRIDIUM DICTIONIS EPICAE.

ENCHIRIDIUM

659-35

DICTIONIS EPICAE

SCRIPSIT

J. VAN LEEUWEN J. F.

LITT. HUM. DR., IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA PROF. ORD.

LUGDUNI BATAVORUM

APUD A. W. SIJTHOFF

MDCCCXCIV

1893, Sept. 20 - 1894, May 24.

Constantine [illegible]

PRAEFATIO PARTIS PRIORIS.

Opus, cuius initium in lucem emitto, si tamdiu in scriniis mihi fuisset retinendum donec satis absolutum atque perfectum mihi videretur, nunquam, sat scio, prodiisset; insunt enim haud pauca in quibus neque ipse mihi satisfacio neque aliorum iudicium confidenter expecto. Vel sic tamen utilia fore spero quae per annos multos mihi collecta sunt et elaborata. Ferebat autem ratio ut ea, quibus veluti fundamento innisi sumus dum carmina Homerica recensebamus, nunc, postquam ad finem perducta est Odyssea, accurate et fuse exponerentur. Sed quem coniunctim olim suscepimus laborem, is magis magisque in meos incubuit humeros et tandem soli mihi exantlandus fuit; in hoc enim libro concinnando omnino me defecit opera fidi sodalis mei atque amici Mendes da Costa, qui vitae aerumnis oppressus variisque negotiis districtus officium, quod in se receperat, detrectare debuit quantumvis invitus. Id quod non meam tantum vicem sed magis etiam lectorum graviter doleo. Hinc autem factum est ut dimidiatus iam prodeat liber, quem integrum potius evulgassem si spes fuisset ut intra exiguum temporis spatium posset ad exitum perduci. Nunc, ut quantum licet stem promisso quod in Iliadis nostrae fine dedimus, in lucem emitto partem priorem, alteram autem cum prolegomenis et indicibus ut primum potuero — sequenti fortasse anno, nisi spes me frustraverit, — prelo committam. Amicus autem si Nestoris verbis meum librum allocutus fuerit: *καί κεν ἐμὸς πάις εἴης*, non nimis longe a scopo aberrasse me confidam.

L. B., mens. Septembr. MDCCCXCII.

Temporis spatio non ita magno interlapso altera iam operis pars offertur philologis, nec possum quin hoc loco ex animi sententia grates agam viris doctis qui de parte priore benevole admodum iudicium tule-

runt hactenus: C. Sittl Neue Philologische Rundschau 1893 p. 102, J. W(ackernagel?) Liter. Centralblatt 1893 p. 327, P. Cauer Berl. Philologische Wochenschrift 1893 p. 938 sqq., A. Platt Classical Review 1893 p. 360, Anonymus in Academy m. Mart. 1893, G. M. Sacorraphus in Parnasso 1893 p. 467, S. J. Warren Museum (Maandblad etc.) 1893 p. 53. Quorum verba erexerunt me dum molestum laborem absolvebam, spemque mihi fecerunt fore ut non frustra in hoc campo me exercuisse censear.

Prolegomenis quae operi praemisi non Homericam illam quaestionem quae dici solet denuo ventilare novave luce illustrare studui, sed iuniorum potissimum commodo in hac certe libri parte prospiciens res minime reconditas succincte ita volui enarrare ut quivis facili negotio eas cognoscere unoque veluti obtutu complecti posset.

Corrigenda et addenda quin libro typis perscripto subiungerentur fieri in huiusmodi opere non potuit. Non tamen cuncta quae minus bene a me aut ab operariis administrata esse postmodo intellexi commemoranda duxi, sed potiora tantum selegi, alia lectorum benevolae sagacitati sciens reliqui observanda, nec dubito quin nonnulla me fugerint.

J. VAN LEEUWEN J. f.

L. B., mens. Febr. MDCCCXCIV.

CONSPECTUS OPERIS.

In hoc opere componendo praeter carminum epicorum recensiones antiquiores, scholiorum ad Iliadem atque Odysseam pertinentium editiones **Bekkeri** et **Dindorfii, Eustathium** a **Stallbaumio, Apollonii** lexicon Homericum a **Tollio** editum, haec praesertim adhibui subsidia:

C. G. Heyne Homeri Carmina (Ilias), VIII vol., Lipsiae 1802.

R. Payne Knight Carmina Homerica ... in pristinam formam ... redacta, Londini 1820.

I. Bekker Carmina Homerica, ed. 2ª Bonnae 1858.

J. La Roche Odyssea ad fidem librorum, Lipsiae I 1867, II 1868.

——— Ilias ad fidem librorum optimorum, Lipsiae I 1873, II 1876.

A. Nauck Odyssea Berolini 1874.

——— Ilias Berolini I 1877, II 1879.

E. Christ Iliadis Carmina seiuncta discreta emendata, prolegomenis et apparatu critico instructa, Lipsiae II vol. 1884.

A. Fick die homerische Odyssee in der ursprünglichen Sprachform wiederhergestellt, Göttingen 1883.

——— die homerische Ilias, Göttingen 1886.

A. Kirchhoff die Homerische Odyssee, ed. 2ª Berlin 1879.

Al. Rzach Iliadis Carmina, Lipsiae I 1886, II 1887.

P. Cauer Odyssea, Lipsiae I 1886, II 1887.

——— Ilias (editio maior), II vol. Lipsiae 1890.

W. Leaf the Iliad, London I 1886, II 1888.

A. Ludwich Odyssea, Lipsiae I 1889, II 1891.

F. G. Kenyon Classical texts from papyri in the British Museum, London 1891.

I. P. Mahaffy on the Flinders Petrie Papyri, Dublin 1891.

W. M. Flinders Petrie Hawara Biahmu and Arsinoe, 1889.

A. Gemoll die Homerischen Hymnen, Lipsiae 1886.

Al. Rzach Hesiodi quae feruntur omnia, Lipsiae 1884.

H. Duentzer de Zenodoti studiis Homericis, Gottingae 1848.

A. Römer über die Homerrecension des Zenodot, München 1885.

A. Nauck Aristophanis Byzantii grammatici Alexandrini fragmenta, Halis 1848.

K. Lehrs de Aristarchi studiis Homericis 1833, ed. 2ª Lipsiae 1865.

J. La Roche die Homerische Textkritik im Alterthum, Leipzig 1866.

A. Ludwich Aristarchs Homerische Textkritik nach den Fragmenten des Didymos dargestellt und beurtheilt, Leipzig I 1884, II 1885.

L. Friedländer Nicanoris περὶ Ἰλιακῆς στιγμῆς reliquiae, Regimontii Prussorum 1840.

——————— Aristonici περὶ σημείων Ἰλιάδος reliquiae, Gottingae 1853.

F. A. Wolf Prolegomena ad Homerum, 1795.

M. Sengebusch Homericae dissertationes duae, in Homeri editione Teubneriana a Dindorfio curata, Lipsiae 1855 et 1856.

S. A. Naber Quaestiones Homericae, Amstelodami 1877.

R. C. Jebb Homer, an introduction to the Iliad and the Odyssee, Glasgow 1887.

O. Seeck die Quellen der Odyssee, Berlin 1887.

E. H. Meyer Indogermanische Mythen II, Achilleis, Berlin 1887.

M. W. Seberus Index Homericus, ed. nova Oxonii 1780.

A. Gehring Index Homericus, Lipsiae 1891.

W. Veitch Greek verbs irregular and defective, Oxford ed. 3ª 1871.

Lexicon Homericum, composuerunt **F. Albracht, C. Capelle, A. Eberhard, E. Eberhard, B. Giseke, V. H. Koch, C. H. Mutzbauer, F. Schnorr de Carolsfeld,** ed. **H. Ebeling,** Lipsiae II vol. 1871-1885.

D. B. Monro a Grammatik of the Homeric dialect, Oxford ed. 1ª 1882, 2ª 1891.

G. Vogrinz Grammatik des homerischen Dialektes, Paderborn 1889.

K. Brugmann ein Problem der homerischen Textkritik, Leipzig 1876.

——————— Griechische Grammatik, in Handbuch der klassischen Altertums-Wissenschaft, zweiter Band, 1885.

G. Meyer Griechische Grammatik („G. Meyer^2"), Leipzig ed. 2ª 1886.

R. Kühner ausführliche Grammatik der Griechischen Sprache, in neuer Bearbeitung besorgt von Fr. Blass („Kühner-Blass"), Hannover I 1890, II 1892.

G. Curtius das Verbum der Griechischen Sprache, II vol., ed. 2ª Leipzig 1877.

R. Meister die Griechischen Dialecte I Göttingen 1882.

A. Kirchhoff Studien zur Geschichte des griechischen Alphabets, ed. 3ª Berlin 1877.

F. Blass über die Aussprache des Griechischen, ed. 3ª Berlin 1888.

K. Meisterhans Grammatik der Attischen Inschriften ed. 2ª Berlin 1888.

W. Helbig das Homerische Epos aus den Denkmälern erläutert, Leipzig 1884.

Corpus Inscriptionum Graecarum („CIG.") ed. **A. Boeckh**, Berolini 1828 sqq.

Inscriptiones Graecae antiquissimae („IGA") ed. **H. Roehl**, Berolini 1882.

Sammlung der Griechischen Dialekt-Inschriften herausgegeben von **H. Collitz** („Collitz"), Göttingen 1884 sqq.

P. Cauer Delectus inscriptionum Graecarum propter dialectum memorabilium, ed. 2ª Lipsiae 1883.

G. Kaibel Epigrammata Graeca ex lapidibus conlecta, Berolini 1878.

E. S. Roberts an Introduction to Greek Epigraphy, Cambridge 1887.

G. Hermann Orphica, Lipsiae 1805.

F. Spitzner de versu Graecorum heroico, Lipsiae 1816.

W. von Hartel Homerische Studien, Sitzungsbericht der Wiener Akademie 1874 (Bd. 76 et 78).

O. Grulich Quaestiones de quodam hiatus genere in Homeri carminibus Halis 1876.

W. Christ Metrik der Griechen und Römer, ed. 2ª Leipzig 1879.

Is. Hilberg das Prinzip der Silbenwägung, Wien 1879.

H. Usener altgriechischer Versbau, Bonn 1887.

F. G. Tisdall, a Theory of the origin and development of the heroic hexameter, New-York 1889.

R. Dawes Miscellanea critica 1745, ed. 2ª 1781 cur. Th. Burgess, 3ª 1800 cur. G. C. Harless, 4ª 1817 cur. Th. Kidd.

H. L. Ahrens Kleine Schriften I (annorum 1836 sqq.), post mortem scriptoris collegit C. Häberlin, 1891.

I. Bekker Homerische Blätter, Bonn 1863-1872.

C. A. J. Hoffmann Quaestiones Homericae, Clausthaliae I 1842, II 1848.

A. Nauck Mélanges Gréco-Romains (iterata ex Bulletins de l' Académie Imperiale des sciences de St. Pétersbourg), Petersbourg 1862 sqq.

A. Leskien de ratione quam I. Bekker in restituendo digammo secutus est, Lipsiae 1866.

K. Koch de augmento apud Homerum omisso, Brunsv. 1868.

Skerlo über den Gebrauch des Augments bei Homer, Graudenz 1874.

P. Molhem de augmenti apud Homerum Herodotumque usu, Lund 1876.

J. la Roche das Augment des griechischen Verbums, Linz 1882.

M. B. Mendes da Costa de augmento Homerico, in schedis.

J. la Roche Homerische Untersuchungen, Leipzig I 1869, II 1893.

O. V. Knös de digammo Homerico quaestiones, Upsalae 1872.

O. E. Tudeer de dialectorum Graecarum testimonia inscriptionum, Helsingforsiae 1879.

H. Flach das dialektische Digamma des Hesiodos, Berlin 1876.
———— die beiden ältesten Handschriften des Hesiod, Leipzig 1877.
H. van Herwerden Quaestiunculae epicae et elegiacae, Traiecti ad Rhenum 1876.
C. G. Cobet Miscellanea critica (e Mnemosyne iterata) 1876.
E. I. Haupt de nominum in -*εύς* exeuntium flexione Homerica, Lipsiae 1883.
F. Weck Homerische Personennamen, Metz 1883.
J. M. Hoogvliet studia Homerica, Lugd. Bat. 1885.
———— Grammaticale raadselen, Leiden 1892.
Jos. Menrad de contractionis et synizeseos usu Homerico, Monachiae 1886.
Ty. Mommsen Beiträge zu der Lehre von den griechischen Präpositionen, Frankfurt a. M. 1886.
S. Sobolewski de praepositionum usu Aristophaneo, Mosquae 1890.
W. Schulze Quaestiones epicae, Gueterslohae 1892.
A. Dyroff Geschichte des pronomen reflexivum, Würzburg 1892.

Praeterea qua decebat cura perpendi quae scripserunt viri docti **K. S. Kontos** in *Λογίου Ἑρμοῦ* volumine I, **Th. Bergk** in Rhein. Museum 1883, **H. van Herwerden** in Revue de Philologie 1882, idem et **S. A. Naber** in Mnemosyne, **W. Leaf** in Journal of Philology 1885, **A. Platt** in Journal of Philology 1889, 1890, 1891 et Classical review 1888, **Buth** in Philologi volumine XXXIX, **E. Hiller** in Herme 1886, **W. Schulze** in Herme 1885, idem et **L. Meyer** et **J. Wackernagel** in Kuhns Zeitschrift et in Bezzenbergers Beiträge, **F. Stolz** in Wiener Studiën 1890, nec dubito quin unum et alterum qui commemorandus erat nunc praetermittam. Denique adhibui librum scholarum in usum ab amico **M. B. Mendes da Costa** et me editum het taaleigen der Homerische gedichten Leiden 1883 (ed. 3ª 1893) et commentationes quas ipse Mnemosynae inserui annis 1885 – 1892.

PROLEGOMENA.

Ab eo, qui dictionis epicae leges sit descripturus, iure potest expectari ut priusquam hoc opus aggrediatur in originem carminum epicorum ipsamque veterum cantorum artem data opera inquirat suamque de iis exponat opinionem. At si quis, nostra aetate praesertim, „de Homero" disputaturum se profiteatur, audaciam prae se ferat vix minus insanam quam si pontum ebibere se velle diceret. Nam maris instar est poesis Homerica; maris aeterni, cuius fluctus rhythmo ingenti nec unquam requiescente ad litora nostra provolvuntur; — maris immensi, quod simplicitate sua animos ad admirationem proripit: idem infinita abundantia rerum observatu dignarum, quibus pervestigandis ne tota quidem vita sufficiat, mentes percellens; vitae fons altissimus, cuius fundum nullus dum mortalium perscrutatus est; — maris est instar dilecti pueris lusitantibus inter conchas variegatas, quibus aestus stravit arenas; dilecti philosophis causas rerum appetentibus, qui hinc aliquando perspecturos se sperant quomodo, quando, unde vita emicuerit; dilecti poetis, quibus leni susurru fabellas inspirat rerum olim gestarum, aut ira fremens incutit furorem illum qui carminum grandisonorum affectuque ferventium est feracissimus. *Ἔστιν θάλασσα, τίς δέ νιν κατασβέσει* !

Itaque ne nimia moliendo risum moveamus, aut ultra fines, qui hisce prolegomenis constituendi fuerunt, latius expatiari materiei mole cogamur, pauca e multis selegamus oportet et succincte tractemus. Strictim erunt tangenda quae spissa sibi volumina poscant si quis rite eis perfungi velit; eminus indicanda erunt multa inter quae demorari dulce foret nec inutile; praetereunda

erunt, quoniam tempus et locus in via consistere vetant, quae cognitu sint dignissima, — simodo possint cognosci, nam in caliginosa regione versatur qui hisce de rebus aliquid explorare conatur.

I.

Epica Graecorum carmina aetatem tulerunt Ilias et Odyssea, sed multo plura olim extitisse cum docet ratio tum demonstrari potest. Nam fuisse fortes ante Agamemnona et poetas ante Homerum ipsa testantur carmina epica, in quibus vetustiora poemata saepius laudantur veterumque vatum afferuntur nomina [1]; ipsi autem Homero praeter duo quae nominavimus opera alia magni ambitus olim tribuebantur complura [2], quorum nomina saltem et pauca quaedam fragmenta ad nos pervenerunt; praeterea in Iliadis codice A rerum in iis enarratarum breve compendium superest [3] e Procli grammatica chrestomathia [4] desumtum.

Postea tamen Graeci haec poemata non ipsi Homero tribuebant [5] sed singulis aliorum poetarum (Leschae Arctini Stasini aliorum) nomina praefigebant. Praeterea Hymni in deorum honorem concepti complures inter Graecos circumferebantur et Homero adscribebantur; quos neque eodem saeculo neque eadem in regione compositos esse omnes, docent dictio rerumque tractatarum ratio; in unum autem corpus quando fuerint collecti parum constat. Nec non pro Homeri opere habebatur comicum epos Margites, de inepto illo homine qui *πόλλ' ἠπίστατο Ϝέργα, κακῶς δ' ἠπίστατο πάντα*. Etiam iocosum carmen Batrachomyomachia, in quo ranae muresque internecivo bello se infestantes veterum heroum gesta referunt, Homerum auctorem habere olim credebatur; sed recentius multo esse quam Iliadem atque Odysseam non solum verborum formae totumque dicendi genus luculenter ostendunt, sed ne nasci quidem potuisse eiusmodi opus eadem aetate qua strenua atavorum facinora

---

[1]) Vid. infra pag. XXI.

[2]) *οἱ ἀρχαῖοι καὶ τὸν Κύκλον ἀναφέρουσιν εἰς αὐτόν*, Proclus in Chrestom. p. 468 Gaisf.

[3]) Pars, quae in codicis folio nunc deperdito scripta erat, e codice Escorialensi Ω I 12 (de quo vid. Bethe Rhein. Mus. 1893) potuit suppleri.

[4]) De qua vid. Photius in Biblioth. cod. CCXXXIX. Secundo post Chr. saeculo hunc Proclum vixisse coniecit Welcker Ep. Cycl. I 3 sqq., a Neoplatonico philosopho, qui V° saeculo vixit, discernendum ratus.

[5]) Cypria Homero abiudicat Herodotus II 117, Epigonos IV 32.

serio carmine celebrari solerent, quivis sentit: tum demum ortum est cum poemata heroica longo usu doctis indoctisque innotuissent et decantata fere viderentur. Pigreti Halicarnassio V[i] saeculi poetae tribuunt Suidas [1]) et Plutarchus [2]), Alexandrina demum aetate compositum esse suspicatus est van Herwerden Mnemos. 1882 p. 163 sqq.

Alia carmina nonnulla exigui ambitus Homero adscribebantur, quae neque argumenti gravitate dictionisve elegantia sunt insignia neque admodum vetusta esse videntur. Denique eidem poeseos generi accensenda sunt carmina Hesiodea; nam vix ullius momenti est discrimen, quod multi statuerunt inter epicam Homeri et didacticam Hesiodi poesim, nec nisi de Theogonia atque Operibus hoc nomen usurpari potest; cetera autem carmina quae Hesiodo attribuuntur, Herculis dico Clypeum et opera deperdita, heroica sunt mera et in argumentis Iliadi atque Odysseae affinibus versantur.

Sed Hesiodea carmina nunc mittamus oportet, neque in Homeri ope deperdita inquiremus, Hymnos autem nonnisi in transitu spectabimus, solis Iliadi et Odysseae immorabimur.

Unum eundemque vatem, cui Homerus nomen fuisset, utrumque opus condidisse et ad finem perduxisse putabant Graeci, certe ab illo inde tempore de quo resciscere aliquid possumus. *Χῖος ἀνὴρ* hic poeta vocatus est a Simonide Ceo fr. 85, alii aliunde eum repetebant deque eius fatis varia narrabant [3]), civitates autem complures eum sibi vindicabant, e quibus septem prae ceteris commemorari solent [4]). Quarum quae primo loco nuncupatur plerumque [5]), urbs *Smyrna* in Aeolidis et Ioniae confinio posita, ab Aeolibus olim condita, postea vero ab Ionibus ex urbe Colophone oriundis occupata [6]), epicae poeseos cunas tenuisse non sine probabilitate aliqua

---

[1]) S. v. *Πίγρης*.

[2]) Mor. 873 *f*.

[3]) Homeri vitas, quarum quae antiquissima et poematiis aliunde ignotis exornata est Herodoti nomen ementitur, collegit Westermann in Biographorum editione p. 1-45. Omnium primi de Homeri genere scripserunt *λογογράφοι* saeculis VI° et V° ante Chr., in his Pherecydes; vid. Sengebusch Dissert. Hom. I p. 157 sqq.

[4]) Ab Antipatro Sidonio(?) in epigr. 44 nominantur *Σμύρνα Χίος Κολοφὼν Ἰθάκη Πύλος Ἄργος Ἀθῆναι*, ab anonymo in epigr. 486 Jacobs *Κύμη Σμύρνα Χίος Κολοφὼν Πύλος Ἄργος Ἀθῆναι*. Pro *Chio* alii *Rhodum*, alii inde a V° ante Chr. saeculo *Ium* insulam ponebant, ubi Homeri sepulcrum ostendebatur, in his Aristoteles. — Cf. Cic. pro Archia 8, Gell. III 11.

[5]) Saeculo V° Smyrnaeum Homerum habuit Pindarus, item Stesimbrotus Thasius.

[6]) Vid. Mimnermi fr, 9 apud Strabonem XIV p. 634, Herod. I 16 et 150, Pausan. VII 5 § 1.

dicta est. *Chios* cur civem suum iactaverit Homerum, docet locus Hymni Apollinis vs. 165 sqq., ubi poeta Ionicus, qui carmen in honorem Apollinis Delii composuit, sic finem facit canendi:

ἀλλ' ἄγεθ', ἱλήκοι μὲν Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν,
χαίρετε δ' ὕμες πᾶσαι· ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπισθε
μνήσασθ', ὁππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
ἐνθάδ' ἀνείρηται, ξεῖνος ταλαπείριος ἐλθών·
„ὦ κοῦραι, τίς δ' ὔμιν ἀνὴρ ἥδιστος ἀοιδῶν
ἐνθάδε πωλέεται, καὶ τέῳ τέρπεσθε μάλιστα;"
ὕμες δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθ' εὐφήμως·
„τυφλὸς ἀνήρ, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἔνι παιπαλοέσσῃ",

caecum igitur *cantorem Chii habitantem* verbis minime ambiguis se nuncupans ipse [1]). *Athenis* autem cum litterae Graecae tam laete efflorescerent ut natae ibi esse viderentur, ipse quoque poeseos pater inde oriundus fuisse credi potuit [2]); accedunt vestigia Attica in utroque carmine satis crebra, quae Aristarchum et nostro saeculo Cobetum [3]) moverunt ut Homerum revera Atheniensem fuisse putarent. *Colophonis* in Margite carmine mentio fiebat [4]). *Rhodus, Salamis Cypria, Argos* quaeque praeterea hic commemorari poterant civitates unde sibi sumserint ut civem suum Homerum fuisse gloriarentur, inquirere non vacat [5]). Nam inanis est haec quaestio, nisi constet Homerum revera aliquando vixisse. Hanc autem rem, de qua veteres ne dubitarunt quidem, hodie quis est qui affirmare ausit tanquam certam? Quodsi quaeritur vixeritne unquam poeta cui Homero nomen fuerit, respondemus libenter nos credere, non tamen repugnaturi si

---

[1]) Gens autem quaedam *Ὁμηρίδαι*, quae ante Strabonem XIV p. 645 in nostris fontibus non commemoratur, in insula Chio extabat; quod nomen essetne ab Homeri nomine ductum ambigebant veteres, vid. Harpocr. s. v. — Praeterea cf. Stephanus Byz. s. v. *Βολισσός*.

[2]) Smyrnam autem, Homeri patriam, Atheniensium coloniam fuisse perhibet epigramma in Pisistratum (vid. infra):

ἡμέτερος γὰρ κεῖνος ὁ χρύσεος ἦν πολιήτης,
εἴπερ Ἀθηναῖοι Σμύρναν ἀπῳκίσαμεν.

[3]) Etiam Sengebusch Homer. Diss. II p. 101 sqq. ita opinatur.

[4]) Colophonii autem erant Xenophanes rhapsodus saeculi VI[1] et Antimachus poeta epicus saeculi V[1]; hic pro Colophonio habebat Homerum, item Nicander aliique.

[5]) Indicia ex ipsis carminibus epicis petita pepererunt plerasque, fortasse omnes, quae de Homeri origine prolatae sunt, opiniones. Fuse hac de re egerunt F. G. Welcker der epische Cyclus p. 141-198, Sengebusch Hom. Diss. II. Notatu dignum est Mileti, qua nulla clarior aliquando fuit civitas Graeca, civem à nemine vocatum esse Homerum.

quis neget. Sin Iliadis Odysseaeque poeta hoc nomine designatur, vix quisquam est nostro tempore quin responsurus sit talem hominem nunquam extitisse, nam opera illa non unius esse poetae neque unius aetatis.

Quae opinio sensim et pedetentim in hominum mentes se insinuavit. Nam cum II° ante Christum saeculo fuissent grammatici Xeno et Hellanicus, qui Odysseam non eidem auctori tribuerent atque Iliadem, χωρίζοντες ideo dicti, mox ab Aristarcho repulsa est haec coniectura [1]) et per multa saecula veluti sepulta iacuit, ita ut ἀναμφίλεκτα Homeri opera apud Suidam dici potuerint Ilias et Odyssea. Saeculo demum proximo eundem cursum tenuerunt duo viri, quorum alter, Giambattista Vico Neapolitanus (1688—1744) [2]), ad multorum notitiam non pervenit, alter F. A. Wolf in omnium iam ore versatur, immortali enim opere Prolegomenis ad Homerum 1795 docte et eleganter demonstravit neque Iliadem neque Odysseam totam ab uno homine esse compositam. Et quamquam argumenta, quibus plurimum tribuit Wolf, non ita firma esse postmodo intellectum est, non tamen concidit eius argumentatio, sed manet manebitque id quod eius summa est: a caeca nimirum admiratione ad liberum iudicium avocavit homines permovitque ut causas potius anquirerent quae effecerunt ut utrumque opus tam multis locis sui dissimile sit et secum pugnet, quam ut naevos et suturas fuco verborum splendidorum oblinere studerent.

Post Wolfium autem ad nostros usque dies quot extiterint philologi qui huic loco suae artis operam impenderent, id enarrare non est nostrum [3]), necdum *Homerica* illa *quaestio*, ut dici solet, ad finem est perducta. Immo nunquam perducetur; nam de sexcentis rebus maioris minorisve momenti, quae huc pertinent, in diversa disputare licet, quoniam certi nihil de iis edocti sumus nostroque

---

[1]) Aristarchus scripsit dissertationem *πρὸς τὸ Ξένωνος παράδοξον*, schol. *M* 435.

[2]) Principj di scienza nuova, ed. 2a 1730. — Praeiverat Bentley, qui Homerum se iudice brevia tantum carmina fecisse (a sequel of songs and rhapsodies, ... loose songs), haec autem quinque demum post eius mortem saeculis praeterlapsis colligata et in epici poematis formam redacta esse, paucis sed apertis verbis significavit in opere Remarks upon a late Discourse of Free thinking by Phileleutherus Lipsiensis, 1713. — Etiam in libro Roberti Wood an essay on the original genius and writings of Homer, Lond. 1769, „plura sunt scite et egregie animadversa", ut Wolfii Proleg. p. 40 verbis utar.

[3]) Consuli possunt Volkmann Geschichte und Kritik der Wolfschen Prolegomena zu Homer, Lips. 1874; R. C. Jebb Homer, Glasgow 1887, Chapter IV („the Homeric question").

iudicio pendemus. Attamen multum abest ut per integrum saeculum frustra in hoc campo desudaverint et depugnaverint philologi. De summa enim rerum inter eos iam constat, paucis exceptis, quorum numerus in dies, ni fallimur, decrescit. Constat carmina illa epica, unde initium habent litterae Graecae, compluribus poetis deberi et sensim demum ad eam formam eumque ambitum pervenisse quo ad posteros sunt perlata. Constat recentiora antiquioribus intermixta iacere, egregiae artis reliquiis assuta esse quae plumbeum prodant versificem; constat non pauca alienum in locum invecta esse, quaeque separatim olim composita fuerint in unum corpus esse colligata.

Saeculo fere XI° ante Christum, fortasse etiam antea, in Graecia vixerunt cantores (*ἀοιδοί*), qui in regum aula coram convivis, vel etiam diebus festis adstante populi corona [1]), fabulas de fortibus patrum facinoribus totaque veterum heroum vita, quae inter aequales circumferebantur, carmine celebrare solebant, accinente quam manu tenebant cithara. Haec sunt *κλέεα ἀνδρῶν* illa quae *I* 189, 524 *ϑ* 73 commemorantur.

Rogantibus autem qua in parte Graeciae hi cantores artem suam potissimum exercuerint, ultro se nobis offerunt Mycenarum et Tirynthis clara nomina, ubi regiarum ingentium rudera, potentissimos atque ditissimos monarchos testantia, mirantibus nostrae aetatis hominibus ostendit Schliemanni indefessa industria. Mycenis praesertim fieri vix potuit quin olim celebrata fuerint facinora Atridarum. Sed etiam Thessaliam spectare cogimur propter Achillis nomen deorumque sedem Olympum [2]), nec sine causa occidentalem Graeciae oram commemoraverit quispiam, in illis enim regionibus

---

[1]) Cantorum certamen habitum in funere regis Alcidamantis, qui in bello Lelantio saeculo VII° exeunte cecidit, commemoratur loco satis recenti Hes. Oper. 654 sqq.:

ἔνθα δ᾽ ἐγὼν ἐπ᾽ ἄεθλα δαΐφρονος Ἀλκιδάμαντος
Χαλκίδα τ᾽ εἰσεπέρησα· τὰ δὲ προπεφραδμένα πολλὰ
ἄεθλ᾽ ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορες. ἔνθα μέ φημι
ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ᾽ οὐατόεντα.

Cum Homero autem illic concertasse Hesiodum finxerunt posteri, vid. *Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ἀγών*, qui in codice Laurentiano LVI, 1 saeculi XIV^{1} superest. Quam fabulam non esse fictam a grammatico Hadriani aequali, qui illud opusculum scripsit, sed aliquot saeculis antiquiorem esse, nunc docet lacinia papyracea saeculi ante Chr. III^{1}, quam Flinders Petrie detexit anno 1891. Vid. A. Rzach Wiener Stud. 1892 p. 139 sqq., coll. F. Nietzsche Rhein. Mus. XXV p. 536 sqq. et XXVIII p. 211 sqq.

[2]) Iliadis poetam in Thessalia vixisse praecedenti saeculo sumsit Giambattista Vico, nostra aetate statuerunt Britanni Geddes Monro Jebb.

Ulixis fuit patria [1]). Alibi autem passim eundem morem obtinuisse (Argis, Orchomeni, Thebis, Athenis etc.) credibile atque adeo verisimile est; neque uno in loco demorari solitos esse singulos cantores, sed libere per diversas Graecorum gentes circumvagari, libenter credimus ipsi poetae, qui ρ 385 inter ξείνους peregre adventare solitos etiam ἀοιδοὺς commemoravit.

Sed de vetusto illo aevo nihil novimus praeter ea quae aut e uderibus nuper effossis — in quibus litteratum monumentum epertum est nullum — aut ex ipsis carminibus Homericis effici ossunt. Imaginem temporis praeteriti referunt Phemius in regia hacensi (α 154, 326 ρ 262 χ 330) et Demodocus in Scheriae aula ' 44 et 78 sqq.) principibus epulantibus canentes [2]); Thamyris, ıi cum ipsis Musis certare sustinuit, a Thessaliae rege Euryto ıspitio exceptus esse dicitur B 596; nec non ἀοιδὸς ἀνήρ [3]), quem ;amemnon in bellum proficiscens uxori Clytaemnestrae adiunxit ei a consiliis esset (γ 267), testatur quanto in honore tunc temris fuerint poetae, vid. etiam ρ 518.

Sic sensim exculta est ars epica, et ipse versus heroicus ex libus initiis talis prodiit qualem novimus. Magnam autem copiam minum heroicorum, quae maiore minoreve arte composita essent, natam esse et per cantorum ora propagatam, facile intellegimus. lla aetate diis indita sunt cognomenta qualia sunt εὐρύϝοπα ς, Ποσειδάων γαιήοχος ἐνοσίγαιος, βοῶπις πότνια Ἥρη, γλαυκῶπις Ἀθήνη; aetate epitheta πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς, πτολίπορθος Ὀδυσσεύς, βοὴν ὸς Μενέλαος aliaque eiusmodi, quae certas ob causas aliquando ıgitata esse nemo non intellegit, ita cum nominibus suis conerunt ut posteris integras notiones efficere viderentur, quae im, prouti ferrent versuum numeri, usurpari possent, etiamsi Achillis velocitate vel Menelai clamore bellico mentio fieret [4]). Nec non illius aevi deprehenduntur vestigia ubi poeta

---

[1]) dysseam ibi natam esse olim arbitrabantur qui Ithacam Pylumve Homeri n statuebant; e recentioribus nominati sunto Vico et omnium postremus ck.

[2]) iam in Iovis aula cantu exhilarantur convivae A 604.

[3]) sano interpretandi artificio ex hoc cantore *spadonem* (ἀνὰ αἰδοίων) fecerunt , vid. scholion.

[4]) hillis celeres pedes primum fortasse laudati sunt in narratione de Hectore rbis moenia eum fugiente, quae nunc legitur in libro X (vs. 138, 188 etc.); picati sunt superesse illud epitheton ex antiquiore etiam aevo, quo ipse de Thessalo heroe natus est, amnem rapidum primitus eo significatum fuisse Ulixi expugnatoris cognomentum quin ex Troiae excidio adhaeserit vix

amnes loca aves homines duobus nominibus nuncupat, quorum alterum mortalium alterum deorum linguae proprium esse dicit; vid. *Α* 403 *Β* 813 *Ξ* 291 *Υ* 74; etiam nomina duplicia Scamandrius-Astyanax, Paris-Alexander huc referenda. Nam deorum sive musarum lingua ea est qua ipse vates [1]) eiusque aequales utuntur; quae vero ex hominum lingua illis locis afferuntur, casca sunt nomina e vetustissimis carminibus repetita [2]).

E materie, quae ita coacervata et elaborata fuerat, vates quidam egregius, cui Homero nomen fuit aut a posteris datum est, desumsit argumentum carminis aliquanto maioris ambitus. *Achillis iram*, *μῆνιν Ἀχιλῆος* se cantaturum in ipso operis introitu profitetur. Cuius carminis haec fere summa fuit: Agamemnon Graecorum Troiam oppugnantium dux postquam insolentia sua effecit ut pestem in copias immitteret Apollo, insuper rixatur cum Achille heroum fortissimo et gravissima eum contumelia afficit. Iracundia effervescens Achilles a bello abstenturum se iurat donec sibi satisfiat, et mater eius Thetis Iovem permovet iniuriam filio suo dilecto illatam splendide ulcisci. Quod ut fiat Iuppiter Agamemnonem fallaci somnio instigat ut urbem Troiam diu iam obsessam summa virium contentione petat; quoniam autem Achilles eiusque milites a pugna abstinent, Graeci hostibus impares sunt, et postquam vulnerati sunt duces Agamemnon Diomedes Ulixes, in castra sua repelluntur; omnium ultimus in statione manet Aiax, sed hic quoque tandem cedere cogitur et Hector Graecorum naves igne adoritur. In quo

---

quisquam opinor dubitat; itaque in iis quae urbis expugnationem antecedunt enarrandis adhiberi non potuit nisi diu postquam nata est poesis epica et mythi ad bellum Troianum spectantes exculti sunt.

Imitatores ex epica poesi ad sermonem pedestrem epitheta transferentes optimo iure risit Aristoteles Rhetoric. III 3: *τὰ δὲ ψυχρὰ ἐν τέτταρσι γίγνεται κατὰ τὴν λέξιν· ἔν τε τοῖς διπλοῖς ὀνόμασιν, οἷον Λυκόφρων „τὸν πολυπρόσωπον οὐρανὸν τῆς μεγαλοκορύφου γῆς" καὶ „ἀκτὴν στενοπόρον," καὶ ὡς Γοργίας ὠνόμαζε „πτωχόμουσος κόλαξ"* etc.

[1]) *θεῶν ἒξ δεδαώς* (*ρ* 518) carmina sua profert poeta, *θεός οἱ ἐν φρεσὶν οἴμας παντοίας ἐνέφυσε* (*χ* 347).

[2]) Serum imitatorem prodit versus *κ* 305, ubi coelitum linguae tribuitur vox ignota et obscura *μῶλυ*, neque alterum huius herbae nomen magis usitatum quale fuerit additur. Videantur quae hac de re scripsi Mnemosyn. 1892 p. 138 sqq., et cf. *μ* 61.

Homericam hanc dicendi rationem festiva imitatione expressit Cratinus fr. 315, sed Philoxenus in Symposio (fr. 3[3]) in Homero imitando erravit, vulgarem enim vocem hominum linguae, raram atque exquisitam coelitibus tribuit. Neque recte hac de re iudicavit Dio Chrys. XI p. 315, ubi contendit Homerum ideo e lingua deorum quaedam attulisse vocabula, ut illam linguam se callere divinaque consilia cognoscere se posse probaret auditoribus. Graecorum dei Graece nunquam non sunt locuti.

periculi discrimine Patroclus [1]) amicum Achillem permovet ut se :um copiis suis in hostes mittat; qui Troianis reiectis servat naves, ıed ipse ante urbis moenia ab Hectore occiditur. Iamque e longa lesidia surgit Achilles ut amicum ulciscatur, et postquam cum ıgamemnone in gratiam rediit, Hectorem petit, quem invicta sua asta prosternit. Hectoris mors finem facit carminis.

Huius poematis, quod tribus quatuorve milibus versuum commode ɔsolvi potuit, apparet talem fuisse ambitum ut deinceps, certe tra unius diei spatium, a vate proferri posset sine faucium latemque nimia defatigatione auditorumve taedio. Inerant ea fere ıae nunc leguntur in Iliadis libris *A*, *B* 1—52 [2]) et 445—483, (inde a versu 56?), *O* 592 — *X* 393 (aut 404), si mente omittiıs nonnulla quae aetate recenti vel etiam recentissima sunt ıerta [3]).

Praestantissimum hoc carmen quanto inter poetae aequales et ıtea favore floruerit nihil luculentius testatur quam crebra addiıenta quibus sensim in hodiernum excrevit ambitum. Quae itamenta partim eo consilio sunt concinnata ut illi poemati ırerentur, partim separatim nata sed postmodo cum carmine de illis ira utcunque conglutinata. Nonnullas autem aetates, quibus ; incrementa ceperit priscum carmen, viri docti singulari acuə distingere sunt conati; quae conamina licet non prorsus vana ınt, tamen fatendum est admodum incertas esse fere omnes

. . . .

ıredibile est, ne veri simile dicam, duo illa argumenta natura sua non necesıcohaerentia, quae poeta noster in carmine suo colligavit, iram dico Achillis et n Patrocli, e diversis mythis esse petita; regum igitur rixam olim eum haexitum ut Achilles Agamemnonis submissis precibus permotus hostes a castris ret, Patrocli vero incautius Troiae moenia adorti necem Achillem in alio carıltum esse.

ro ἀγορήνδε *B* 51 primitus esse debuit πόλεμόνδε.

ıiusmodi lineamentis (*A*, *Λ* 1-595, *O* 306-366, 674-fin., *Π*, *P*, *Σ*, *T*, *Φ* 520-*X* 393) ısimi carminis ambitum primus descripsit Naber anno 1877 in Quaestionibus cis Amstelodami editis; qui optime perspexit cuncta, quae in libris *Γ*-*K* r (addit etiam librum *B* totum), operi postmodo esse adiecta. Ante eum e History of Greece vol. I cap. 21 (1846, ed. 2ª 1849) simile quid statuerat, ıen ea potissimum in re errabat quod librum *Θ* inde a principio poemati putabat, e libris *A Θ Λ*-*X* „Achilleidem" suam componens. Naberum nonıpugnarunt, de summa vero rei cum eo conspirant Christ in Prolegomenis rid. inprimis p. 57 sqq. et 91), Fick Odyssee p. 326 et Ilias p. 1 sqq., Jebb p. 124 sq., 159, W. Leaf Iliad I Introduction p. XXIII sq.; qui postquam idem demonstravit — nam leviores quasdam discrepantias negligere nunc in voluminis II[1] introductione p. XII observavit se nunc demum intellexisse dudum idem docuisse.

coniecturas quae hac de re prolatae sunt. Veri specie ducimur, certi vix quicquam potest confici. Credibile est, prima adiecta esse episodia nonnulla, quae nunc intercedunt inter Agamemnonis a Iove instigati consilium urbis adoriendae et ipsum proelium quod inde a libro *Λ* incipit [1]; alii integrum carmen de Ilii exitu, quod cum poemate de Ira Achillis primitus non cohaesisset sed in cognato argumento versaretur, huc receptum esse sibi persuaserunt: *οἶτον Ἰλίου* nomen ex *Θ* 578 ei indidit Fick [2]. Mox in fine operis addita sunt Patrocli funus et ludi in eius honorem habiti, Priami ad Achillem iter Hectorisque exequiae [3].

Multum autem abest ut recentiores hae Iliadis nostrae partes [4] deterioris sint notae quam carmen antiquissimum; et haec praesertim, nisi fallor, causa effecit ut multi viri litterarum amore atque peritia insignes, in his clari poetae complures, magna cum indignatione fidem denegaverint philologis diversas manus diversasque aetates in carminibus Homericis deprehendentibus. Ergone additamenta alieno operi superaddita ea sint quae generis humani deliciae per tot saecula fuerint? quo pulcrius nihil tulerit hominum ingenium in tot gentium cultissimarum certamine? Additamenta sint Hectoris cum uxore colloquium, quod imitati sunt multi, qui assequeretur fuit nemo? vel ludi funebres, de quibus notum est Schilleri verbum „prorsus infelicem illum hominem fieri non posse cui contigerit illud carmen perlegere"? Additamenta sint Priami ad Achillem preces vel Ulixis Aiacisque cum Achille succensenti sermones? Additamenta sint denique quae summi vatis ingenium quovis versu testentur et nullis non lectoribus admirationem extorqueant? — Ita tamen esse argumento invicto, quod prae ceteris idoneum esse mihi videtur ad poetas in castra *τῶν χωριζόντων* pertrahendos, ex Hectoris illo cum Andromache colloquio demon-

---

[1]) Hae interpolationes effecerunt ut nimis multa nunc intra unius diei spatium sint coartata (*Β* 1-*Η* 420). Nam et alia plurima geruntur et duo habentur illo die certamina Menelai cum Paride Hectorisque cum Aiace, saepiusque (*Β* 431, *Η* 320) lautis epulis accumbunt heroes. Absurde autem, ut nunc Ilias habet, post foedus Troianorum perfidia modo ruptum (*Δ*) fingitur Hectorem Graecorum principes ad pugnam singularem animi causa scilicet provocare (*Η*).

[2]) Ante Fickium ita de libris *Β*-*Η* iudicarunt Grote et Duentzer.

[3]) A consilio primi poetae, qui finxerat caesorum corpora *ϝελώρια κύνεσσι οἰωνοῖσί τε* fieri (vid. *Λ* init.), aliena sunt Sarpedonis Patrocli Hectoris funera et gregariorum militum *ἀνάρρυσις* illa quae in *Η* pingitur.

[4]) *Iliadis Odysseae*ve nomine qui usus fuerit ante Herodotum indicari nemo potest, quamquam aliquanto antiquiora esse credibile est.

stravit Naber. Qui optimo iure negavit credibile esse poetam, qui Priamiden uxori pueroque valedicentem immortalibus versibus pinxit, eo consilio illud carmen composuisse ut heros vivus deinde e pugna rediret. Immo proximam ei mortem portendi voluit; id 'uit illud colloquium quod fore sensit femina tenerrimi affectus plena: ultimum fuit vale. „Sic vivum adhuc Hectorem suis in edibus deflerunt quasi interemtum": haec verba (Z 500) nisi tristi mine instantem portendunt calamitatem, indigna sunt quae magus poeta conceperit. Ars non sinit haec divelli a libri X loco ılcherrimo (vs. 437 sqq.), ubi Andromache, dum balneum parat ectori, quem e pugna mox sperat rediturum, populi clamoribus moenia evocatur: adspicit corpus mariti sanguine et pulvere edatum, quod Achillis equi per planitiem trahunt. Si vero Hector a vespera incolumis e bello ad suos rediit, ut in nostra Iliade *H* 307 vel 380, subridens opinor propter nimiam quam ante ras aliquot expertus erat uxoris anxietatem et insuetam sibi mi mollitiem, ultro suum opus corrumpit poeta; lector autem, em pudet iam pigetque lacrimarum inutiliter modo sibi oborta-n, non potest quin secum mussitet: „non iterum sic decipi me iar; posthac siccis oculis lustrabo inanes querelas et praesagia ntum non habitura".

Iihilo minus certa est res in Ulixis Aiacisque ad Achillem um legatione, quae in libro *I* eleganter admodum magnaque vi oratoria est enarrata. Nam conciliari nequit cum ipsius illis verbis (*Λ* 609): „iam Argivos precibus me adituros puto" *'I* 70 sqq. et 84 sqq.): „hostes mox terga darent si Agamemnon evola erga me esset mente; tu vero Patrocle operam da ut ıivi Briseidem mihi reddant, donis superadditis". Quae sensu ıt si nuper eius iram precibus ingentibusque donis delenire ra conati sint Agamemnon ceterique reges.

murus, quo in fine libri *H*[1]) Argivi castra sua incredibili tate praemuniunt — nam intra unius noctis spatium absol- *H* 337 sqq., 436-465, — opus mortalibus immortalibusque abile, quod post excidium demum Troiae deletura est Nep- invidia (videatur libri *M* initium), tam manifeste pugnat iis quae de Troianis naves petentibus moxque a Patroclo s narravit priscus vates qui Achillis iram cecinit, ut nemo, ıidem sua mente uti non recuset, admonitus negare possit.

[1]) pugnam scilicet ex qua victores evaserunt.

Primus poeta fossa tantum ab hostibus tutatus est Argivorum castra. Sufficit allatus locus *Π* 366 sqq. de retro fugientibus Troianis:

Ἕκτορα δ' ἵπποι
ἔκφερον ὠκύποδες σὺν τεύχεσι, 'λεῖπε δὲ λαὸν
Τρωικόν, οὓς ἀϝέκοντας ὀρυκτὴ τάφρος ἔρυκε.
πολλῶν δ' ἐν τάφρῳ ϝερυσάρματες ὠκέες ἵπποι
ϝάξαντ' ἐν πρώτῳ ῥυμῷ 'λίπον ἅρμα ϝανάκτων. [1])

Fossam, non celsa moenia, Hectoris bigae saltu ingenti superarunt. [2])

Nec non demonstrari potest alienam a primi poetae consilio fuisse armorum permutationem, quae nunc in libri *Π* initio narratur; necessariam autem vel etiam utilem fuisse carminis argumento nemo contendet. *Δύσεο τεύχεα θᾶσσον*, amico dicit Achilles vs. 129, quae verba per se spectata nihil possunt significare nisi „arma tua indue". Armatur Patroclus, idque describitur versibus qui nihil habent insoliti, nisi quod post verba

δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε

sequitur versus:

ποικίλον ἀστερόεντα ποδώκεος Αἰακίδαο.

Hunc deme e contextu, et nullus de Achille arma cum Patroclo permutanti hoc loco erit sermo. Affertur autem huius versus l. a. *κακῶν βελέων ἀλεωρήν*, quam in suo Homero legisse videtur Aristophanes comicus, quem vide Vesp. vs. 615; sic quoque de Achillis

---

[1]) Vid. etiam *Δ* 48. Sed frustra quidam — et nos antehac — huc rettulerunt locum *Ο* 735 sq., ubi milites sic increpat Aiax:

ἠέ τινάς φαμεν εἶμεν ἀοσσητῆρας ὀπίσσω,
ἠέ τι τεῖχος ἄρειον, ὅ κ' ἀνδράσι λοιγὸν ἀμύναι;

murum Mavortium interpretati, poetam autem, qui haec verba Aiaci tribuerit, nullum ante castra murum novisse inde efficientes. At recte observavit van Herwerden, id sic demum credibile esse si hunc locum vati omnium vetustissimo tribuamus, hunc vero non *Ἄρειον* sed *Ἀρήιον* dicturum fuisse. Itaque *ἄρειον praestantius* (ut *Τ* 33 *ζ* 182 *ψ* 286) cum schol. V interpretari satius est. De versu vero *Δ* 407 sitne idem statuendum, haec quaestio in medio nunc relicta esto, a proposito enim nostro aliena est.

[2]) Mitto nunc, quoniam satis perspicue atque accurate haec res paucis verbis demonstrari nequit, Scamandrum modo a sinistra modo a dextra castrorum parte fluentem, modo urbi proximum modo inde remotum, modo Troianos ab Achivis dividentem modo e planitie ubi pugna fit evanidum. Quamquam hinc quoque argumenta minime debilia possunt deduci, non enim talibus in rebus sibi parum constare solet poeta cuius menti res quas pingit clarae atque vividae obversentur. Vid. Christ die sachlichen Widersprüche der Ilias (Sitzb. d. b. Akad. 1881, II p. 125 sqq.) et Prolegom. Iliad. p. 51 sq.

armis nulla fit mentio. Itaque apparet quod primus ni fallor observavit Bergk, primum poetam Patroclum suis ipsius armis indutum in bellum misisse, postmodo autem insertos esse versus *Π* 40—43, 64, 134b, 140—144, 798—800. Unde intellegitur recentioris originis esse quae de Thetide Vulcanum visente ut nova filio arma petat n libro *Σ* narrantur; huic autem episodio serius etiam inserta st pulcra illa sed nimis prolixa clipei a Vulcano fabricati descriptio *Σ* 483 sqq., quam diu ante nostram aetatem a contextu alienam ıdicavit Zenodotus.

Levioris momenti sunt loci quidam inter se aperte pugnantes, ı quibus conciliandis multum olim desudarunt grammatici; ex ıo genere est Adrastus Troianorum socius bis necatus Z 63 et 333, fortasse tertium *Π* 694, vel Paphlagonum rex Pylaemenes st obitum lugens filii mortem (*N* 658 coll. *E* 576). Qualia, si a argumenta non accederent, unius poetae neglegentiae fortasse ssent attribui; Aristophanes Byzantius versum *N* 656 et sequenn spurios censebat, Aristarcho poeta de duobus viris homonymis utus esse videbatur, quam ut tutaretur coniecturam passim per merum homonymias enotavit [1]). Videatur etiam Antiphus Ithasis a Cyclope devoratus *β* 19 sed *ϱ* 68 inter Ithacenses verba ens.

'riscum carmen postquam sic ad multo maiorem ambitum perıt, novis additamentis partim maioribus partim minoribus est um, quorum exiguum est pretium, si non materiem spectamus hologicam quae in iis est coacervata, sed artem poeticam sunt elaborata. Intempestiva in plerisque apparet doctrina; autem praesertim reperiuntur, ubi loquitur senex Nestor [2]). · senex Phoenix eodem aevo invectus est in librum *I*, quem n satis recentem habere originem supra vidimus. Nusquam n facilius quam in illo episodio recentia ab antiquioribus ni possunt, cuivis enim viam monstrat grammatica. Nam *duos* ›s ad Achillem missos esse verbis quae redargui nequeant poeta cui haec operis pars debetur vs. 182 sqq.: τὼ δ'

———

1. schol. *N* 643 et cf. Aristonicus ad *B* 837: ἡ διπλῆ ὅτι ὁ Ἄσιος οὗτος ὁμώνυ-τῷ τῆς Ἑκάβης ἀδελφῷ (*Π* 719). ἐσημειοῦτο δὲ ὁ Ἀρίσταρχος τὰς ὁμωνυμίας πρὸς ιμένους. Longe ineptissime alii in versum *N* 658 de suo inserebant negatio-τὰ δ' οὗ σφι πατὴρ κἰε.

cantur praesertim infiniti Nestoris sermones *Λ* 656-803 (certe vs. 661-762). etardatur Patroclus ad Achillem redire festinans.

ἐβάτην … πολλὰ μάλ' εὐχομένω … Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην … τὼ δ' ἐβάτην προτέρω … τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· χαίρετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον … οἵ μοι … φίλτατοί ἐστον (verum videtur *φίλω ἄνδρε … ὤ … φιλτάτω*). Unde igitur tertius legatus Phoenix pedem intulit? e sera nimirum interpolatione, quae a veteribus dudum fuisset notata, nisi increbruisset olim falsa opinio epicae dictioni concessum fuisse dualem numerum de pluribus usurpare, qua de re vid. infra § 52. Ergo quae de Phoenice vel a Phoenice dicuntur sero nata esse constat: vs. 168, 223, 427—429, 432 sqq.—622, 659—662, 690—692; neque operosae eruditionis hunc fetum — inest Meleagri fabula tota prolixe narrata [1]) — omissum desideraret quisquam quod ad carminis concinnitatem attinet [2]).

Eademne aetate an postea insertus sit catalogus, quem intempestive admodum Iunoni enarrat Iuppiter, mulierum a se amatarum *Ξ* 317—327, in medio relictum esto: certum est nihil absurdius Iovi potuisse tribui, neque id fugit veteres grammaticos.

Infimae artis documentum est Aeneae cum Achille pugna singularis in libro *Υ* (vs. 176—352), et deterior etiam est pugna deorum *Φ* 383—520, sive illic latitant vetustorum mythorum vestigia, sive sterilis interpolator ea aetate qua vis creatrix ingenii epici deferbuerat de suo haec excogitavit: indigna certe erant quae in praeclarum carmen reciperentur.

In paucis autem notabilis est locus *Υ* 269 sqq.; quos qui finxit versus — sive fuit interpolator cui tota Achillis et Aeneae monomachia debetur, sive serius etiam sunt inserti — luculenter ostendit se armorum a Vulcano fabricatorum descriptionem, quae in libro *Σ* extat, et nosse et male intellexisse. Nam versum *Σ* 481, ubi de Achillis clipeo dicitur

πέντε δ' ἄρ' αὐτοῦ ἔσαν σάκεος πτύχες,

propter ea quae leguntur vs. 474 sq.:

---

[1]) Hunc locum Phoenicis sermoni vel sic satis longo a novo interpolatore esse insertum credibile est (vs. 523-599).

[2]) Quoniam vix credibile est ipsi quoque interpolatori discrimen numerorum dualis et pluralis ignotum fuisse (id quod statuit Fick Ilias p. 460), suspicor hunc finxisse Phoenicem, perinde atque Patroclum, in Achillis tentorio degentem ibique coram legatis alumnum cohortantem, postea demum alios, eosque recentissimos, ea aetate qua dualis et pluralis permutari posse videbantur, paucis versibus adiectis hanc narrationem ita conformasse ut tertius legatus Phoenix ad Achillem e regum concilio mitteretur.

χαλκὸν δ' ἐν πυρὶ 'βάλλεν ἀτειρέα κασσίτερόν τε
χρυσόν τ' αἰγλήεντα καὶ ἄργυρον

ita accepit ut laminas duas aureas, duas stanneas, unam aeream a Vulcano in unum clipeum coniunctas esse putaret; licet clipei πτύχας quatuor e corio [1]) aut, si corium Mulcibero praesto non fuit, ex aere fabricatas esse, quintam autem his laminam auream superinductam et argento stanno aliis coloribus exornatam esse cum ratio erat tum ipse poeta doceat Φ 165.

Itaque hic certe quatuor, fortasse quinque vel etiam sex aetates rtis epicae agnoscimus; quarum primam fortasse eam esse statuenam qua Achilleis sine Patroclo extaret, supra vidimus; secunda st ea qua carmen de Achillis ira natum est, tertia qua armorum ermutatio in Patrocleam est invecta, quarta qua nova arma a ulcano petivit Thetis; quinta peperit Achillis cum Aenea pugnam ngularem, et fortasse sexta demum edidit errorem quem modo tavimus.

Quae autem hactenus tetigimus additamenta composita esse eo nsilio ut carmini de Achillis ira insererentur, aut certum est aut ene certum. Nec tamen desunt interpolationes de quibus contram valet. Navium dico copiarumque Graecarum recensionem, ae in libro B legitur vs. 494—759; hanc enim contextui, cui oc adhaeret, ab initio non fuisse destinatam, post alios acute spexit Bergk. Non in Troadis planitie aptum habet locum neque o belli anno, postquam navium longo otio fatiscentium „trabes putres lacerique rudentes" sunt facti, sed pingitur classis in idis portum ab Atridis collecta et iter longinquum iamiam suscep. Hanc ob causam primi commemorantur Boeotii [2]); hanc ob am de militibus, qui singulos duces sequuntur, et de navibus, occupare dicuntur, imperfecta ἕποντο, ἔβαινον alia constanter pantur; exemplo sint versus 509 sq.:

τῶν μὲν πεντήκοντα νέες 'κίον, ἐν δὲ Ϝεκάστῃ
κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ Ϝείκοσ' ἔβαινον.

ob causam inter duces commemorantur etiam Philoctetes, qui in Lemno insula relictus est, Protesilaus, qui in Troiae littore Graecorum adventu occisus est, Achilles, qui post regum

[1]) H 220 O 479 (χ 122).

[2]) ipsa Boeotia natum esse catalogum, et hanc quoque causam movisse poeBoeotiis primum locum assignaret, veri est simile. Alias causas commenti sunt quidam; non sufficit quod contendebat Aristarchus, poetam casu ab hac recensendi initium fecisse, vid. schol. B 494.

rixam a bello abstinuit. Postmodo haec recensio loco quem nunc obtinet utcunque est adaptata; imperfecta illa quaeque praeterea de navibus intempestive dicuntur eximi aut mutari non potuerunt, sed de Philocteta Protesilao Achille addita sunt quaedam ineptissima; vs. 698 sqq.:

τῶν αὖ Πρωτεσίλαος Ἀρήιος ἡγεμόνευε
[*ζωὸς ἐών· τότε δ' ἤδη ἔχεν κάτα γαῖα μέλαινα* etc.]

vs. 718 sqq.:

τῶν δὲ Φιλοκτήτης ἦρχεν, τόξων εὖ Ϝειδὼς,
ἑπτὰ νεῶν· ἐρέται δὲ Ϝεκάστῃ πεντήκοντα
ἐμβέβασαν, τόξων εὖ Ϝειδότες ἶφι μάχεσθαι.
[*ἀλλ' ὃ μὲν ἐν νήσῳ 'κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων* etc.]

vs. 685 sqq.:

τῶν αὖ πεντήκοντα νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.
[*ἀλλ' οἵ γ' οὐ πολέμοιο δυσηχέος ἐμνάοντο,*
οὐ γὰρ ἔην ὅς τίς σφιν ἐπὶ στίχας ἡγήσαιτο etc.].

Et alia quaedam tum sunt inserta, ut de classe fieret exercitus; ex. gr. versus notissimus 558:

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δύο καὶ δέκα νῆας,
[*στῆσε δ' ἄγων ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες*] [1]).

Simul tum adiecta videtur esse Troianorum sociorumque recensio, quae in exitu libri *B* legitur, e Cypriis carmine fortasse desumta [2]).

Hanc igitur Iliadis partem aliunde ascitam esse certum est, ipsisque mscriptis haec opinio confirmatur, quorum pars versus *B* 494—877 omittit. Simile quid valet de venusta illa *Τειχοσκοπίᾳ* (*Γ* 121—244); nam ineunte bello, cum Priamo nondum cogniti essent Graecorum duces, Helenam singulorum nomina ei enarrantem aptissime fingere potuit poeta, sed postquam per novem annos depugnatum est, suus locus eiusmodi colloquio non fuit. Etiam *Νυκτεγερσίαν* sive *Δολώνειαν* (librum *K*) separatim esse compositam et postmodo in Iliadem receptam veteres grammatici censuerunt et veri est simillimum. Odysseae cum dictione tum argumento cognatam esse observavit van Herwerden Quaest. Epic. p. 16 sq.,

---

[1]) Hunc versum, qui cum aliis locis Homericis pugnat ideoque ab Aristarcho damnabatur, in Attica natum esse non possumus non suspicari; quod si ita habet, sequitur ut in Attica Navium catalogum Iliadi insertum esse statuamus. Quod diu tamen ante Solonis aetatem, quem hunc locum interpolasse fuere qui contenderent, factum esse puto. Etiam vicini versus, quibus Athenae et Menestheus celebrantur, Atticam originem produnt manifestam.

[2]) Ita statuit Mueller Griech. Lit. I p. 96 et post eum Fick Ilias p. 384.

ui sic statuit: „Doloneae auctor cognovit Odysseam". Nec non lauci cum Diomede colloquium, quod nunc in libro Z extat, aliunde desumtum iudicarunt veteres grammatici, et recte profecto dicarunt.

Denique in Iliadem sensim irrepserunt versus spurii haud ita uci, quos natos esse dum a posteris epos recitabatur facile no- persuademus; e. g. quae de Hectoris quadrigis legimus *Θ* 186 |. vel de serpente *B* 819, vel versum *Θ* 528

ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσι φορητούς,

est *fato abreptos, perditos*, false ita explicatum:

[οὓς κῆρες φορέουσι μελαινάων ἐπὶ νηῶν].

ia dico quae cum proximo contextu aut cum interiore dictionis ;ae vitaeque heroicae notione conciliari nequeant. Nec non simi- originem habent loci, ubi bis idem dicitur duaeve comparaes eodem tendentes deinceps sunt collocatae: *B* 459—478, ·48—565, *O* 618—629, *T* 374—379, *Υ* 490—503.

---

lysseae similes atque Iliadis fuere natales. Cuius carminis prium argumentum fuit Ulixis in patriam reditus post Troiam am. Ex eo igitur carminum genere fuit quod in ipsa Odyssea nemoratur *α* 326, ubi Phemius inducitur Ἀχαιῶν νόστον λυγρὸν ns. Compositus autem vetustus ille Ὀδυσῆος νόστος erat ex iis quae nunc leguntur in libris *α* vs. 1—87, *ε*, *ζ*, *η*, *ι*, *λ*, *ν* —184.

tea amplificatum est hoc opus novo adscito argumento, quod e ultione quam Ulixes in patriam redux sumsit a procis m suam petentibus [1]). Haec Τίσις continetur libris *ν* vs. 185 , *π* — *ψ* vs. 296. Mythum autem substratum esse perantiquum, vera significatio ipsos vates qui Ulixis errores cecinerunt ıbio latuit, intellexerunt viri docti harum rerum curiosi, qui demonstrarunt Penelopen telam texentem atque retexentem ımque caterva circumdatam primitus fuisse lunae modo tis modo decrescentis sideribusque stipatae imaginem, maritem eius, qui postquam in longinqua insula apud deam Calypso m) latitavit et obscuram inferorum regionem permensus est, ıte (cf. *μ* 3 sqq.) ad uxorem redit die interlunii (*τ* 307), quo

¹tos illos Penelopes procos primo τοῦ Νόστου auctori cognitos fuisse nusaret.

solis lunaeque in coelo fit coniunctio, manifeste repraesentare solem eodem autem tendere mythum de solis armentis et pecudibus (vid. μ 129 sqq.) olim intellexit Aristoteles et nunc quoque cuivis apparet; fortasse etiam *Φαιήκων*, quorum hospitio recipitur heros, nomen hinc explicandum, si furvos mortuorum portitores significat [1]).

Duas autem narrationes fabulosas de Ulixis Ithacam redeuntis itinere olim extitisse [2]) ex Odyssea nostra apparet; nam quae in libris θ κ μ leguntur ab altero de herois erroribus carmine aliena esse nec nisi postmodo cum eo esse conglutinata, multis indiciis cognoscitur, quae egregia sagacitate indagavit et lucide exposuit Kirchhoff. Alteri carmini Calypso, huic Circe propria est.

Denique quartum carmen epicum in Odysseam receptum est de Telemachi patrem quaerentis itinere, quod superest in libris β, γ, δ vs. 1—612, ο vs. 1—216 [3]). Huic autem carmini inhaerent alii *νόστοι* tres, Nestoris (γ 130—198), Agamemnonis (γ 254—312), Menelai (δ 351—586), sive a principio infuerint sive postea sint inserti, id quod de Agamemnonis certe reditu statuere posse mihi videor.

Sic e quatuor fontibus veluti in *μισγάγκειαν* confluxerunt quae nunc Odysseam nostram efficiunt. In unum autem opus ea collegit sero natus quidam poeta inferioris ordinis, qui hic illic de suo addidit quae opus viderentur, ut coniungeret quae primitus non cohaesissent. Hinc originem habet e. g. iterata deorum concio (α 1—87 et ε initio), hinc bis e Circes insula profectus esse dicitur Ulixes (λ 1 sqq. et μ 144 sqq.).

---

[1]) Vid. ad ε 35.

[2]) Et plures extitisse, quae nullis vestigiis relictis interierint, credibile est.

[3]) Is qui Telemachiam fecit integrumne carmen condere voluerit an opus suum ad carmen de Ulixis reditu extendendum composuerit manet dubium. Illud censet Kirchhoff.

Quae in libro α inde a versu 88 leguntur a diasceuasta qui Telemachiam operi maiori inseruit excogitata esse omnia, Kirchhoffii est opinio. Quae tamen de Mente et de Penelope narrantur venam produnt poeticam qualem diasceuastae illius fuisse vix credibile; veri autem simile duco ipsum Telemachiae auctorem finxisse Telemachum a Minerva hospitis specie assumta excitatum ad patrem quaerendum, aptissimus enim hic erat carminis introitus; neque versus β 262 sqq. a diasceuasta insertos esse crediderim. Genuina igitur maximam partem, sed multis recentioris aevi versiculis intermixta, mihi videntur quae α 88 sqq. extant. In suspicionem mirificam sane neque me iudice commendabilem hac de re incidit Seeck: a rhapsodo qui memoria parum valeret hanc operis partem scripto esse mandatam, hunc res ita enarrasse ut a poeta essent excogitatae, sed verba cum non satis teneret de suo passim mutasse.

Praeterea aliunde irrepserunt additamenta nonnulla; quorum quod ximi est ambitus atque momenti, in fine operis legitur. Nam t ψ 296, ubi poeta qui Ulixis ultionem cecinit finem fecerat, quod veteres grammatici optime perspexerunt, sequitur Ulixis patrem Laërtem rure degentem iter et proelium cum procorum sorum agnatis, quod Minervae numine componitur; intertexta m est pessimae notae narratio de procorum umbris a Mercurio nferos deductis (ω 1—204). Cuncta haec postmodo adiecta esse tat; quis fecerit, quis addiderit dubitatur; Kirchhoff diasceuastae, Odysseam e quatuor carminibus concinnavit, haec omnia tri- Fick vero et Seeck et alii diversas manus hic quoque agno- sibi videntur, quorum potior nobis quidem videtur opinio.

nifestum quoque emblema [1]) est carmen dulce atque festivum neris Martisque amoribus ϑ 266—369, in quo Olympii veluti na Aristophanea traducuntur, ita ut mireris aevo epico huius. opus potuisse nasci. Diasceuastam ipsum finxisse putat off, Fick aliique aliunde ductum censent, quibus adstipulari ereor. Nam nisi extra Odysseam hoc carmen olim extabat, astae in mentem incidere vix et ne vix quidem potuit ut di aliquid comminisceretur, alienum enim est' a loco ubi nunc : Demodocus dum Phaeacum saltatoribus selectis citharam longum carmen proferre parum apte fingitur.

e de versibus λ 565—627 post Aristarchum aliter iudicabit m; ubi Ulixes Tartari interiora describit, licet in iis quae nt poeta narraverit non illuc eum descendisse sed mor- umbras ad se in Oceani littus evocasse. Ex alio igitur que fortasse antiquissimo, qui ad inferos Ulixem pervenisse aec desumta esse apparet.

is quoque momenti emblemata huc illuc, ut per Iliadem, unt, quae hic indicari nihil opus; exemplo sint versus 59, ubi Oceanus, qui terram cingere ab epicis poetis cre- per mediam terram fluere dicitur; vel quae λ 602—604 de Hercule inter deos recepto Hebaeque marito. Talia tissimo aevo nasci non potuisse apparet.

ı sero natos imitatores arguunt loci, ubi versus ex Iliade am inepte sunt translati. Cuius generis luculentius non nplum quam nobilia Hectoris in bellum ruentis ad uxo- Z 490 sqq.:

etiam Aristarcho iudice.

ἀλλ' εἰς ϝοῖκον ἰοῦσα τέ' αὐτῆς ϝέργα κόμιζε,
ἱστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ϝέργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοὶ Ϝιλίῳ ἐγγεγάασι

infeliciter admodum τῇ τοξοθεσίᾳ ita adaptata φ 350 sqq.:

ἀλλ' εἰς ϝοῖκον ἰοῦσα τέ' αὐτῆς ϝέργα κόμιζε etc.,
τόξον δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ ϝοίκῳ,

quae dicit Telemachus ad matrem in ipsis aedibus (ut nunc quidem habet rerum gestarum enarratio) commorantem. Infelicius etiam Telemachus iisdem verbis matrem alloquitur α 356 sqq.:

ἀλλ' εἰς ϝοῖκον ἰοῦσα τέ' αὐτῆς ϝέργα κόμιζε etc.,
μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ ϝοίκῳ,

quasi *lingua* quoque viris impares sint mulieres! Quocum loco conferendum est Alcinoi dictum ex eodem fonte desumtum, λ 350 sqq.:

ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ νόστοιο χατίζων,
ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον, εἰς ὅ κε πᾶσαν
δωτίνην τελέσω. πομπὴ δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ δήμῳ,

ubi hospiti ieiune opponuntur viri. Denique prorsus absurde eandem locutionem adhibuit recentissimi hymni in Bacchum (VI) auctor vs. 27, ubi gubernatorem ita increpat navis dominus:

δαιμόνι', οὖρον ὅρα, ἅμα δ' ἱστίον ἕλκεο νηός,
σύμπανθ' ὅπλα λαβών. ὅδε δ' αὖτ' ἄνδρεσσι μελήσει,

sibi nautisque ceteris Bacchum curae fore significans.

Diasceuasta autem, qui Odysseam in hodiernam formam redegit, quis fuerit et quando vixerit quaerere parum conducit [1]). Septimo ante Christum saeculo eum adscripsit Kirchhoff; Fick autem, pellectus scholio (Didymi?) ad Pindari Nem. II 1, [2]) Cynaetho nomen

---

[1]) Non virum sed feminam fecisse Odysseam nuper fuit qui contenderet. Quam opinionem natam esse in Britannia narrationum a mulieribus ingeniosis concinnatarum feraci, vix est cur addam.

[2]) Ὁμηρίδας ἔλεγον τὸ μὲν ἀρχαῖον τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου γένους, οἳ καὶ τὴν ποίησιν αὐτοῦ ἐκ διαδοχῆς ᾖδον· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ οἱ ῥαψῳδοί, οὐκέτι τὸ γένος εἰς Ὅμηρον ἀνάγοντες. ἐπιφανεῖς δὲ ἐγένοντο οἱ περὶ Κύναιθον, οὕς φασι πολλὰ τῶν ἐπῶν ποιήσαντας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ὁμήρου ποίησιν. ἦν δὲ ὁ Κύναιθος Χῖος, ὃς καὶ τῶν ἐπιγραφομένων Ὁμήρου ποιημάτων τὸν εἰς Ἀπόλλωνα γεγραμμένον ὕμνον λέγεται πεποιηκέναι. οὗτος οὖν ὁ Κύναιθος πρῶτος ἐν Συρακούσαις ἐρραψῴδησε τὰ Ὁμήρου ἔπη κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν ἐνάτην Ὀλυμπιάδα, ὡς Ἱππόστρατός (in Σικελικοῖς, qui circa Christi natales vixisse videtur) φησιν. — Cf. Christ Proleg. Iliad. p. 19.

i fuisse sibi persuasit. Cynaethus circa annum 500 vixisse, Hymum Apollinis composuisse [1]), Homeri carmina multis versibus ucta Syracusis primum recitasse illic fertur. Quam temporis inditionem multi corruptam ducentes litteras ξθ in κθ (660 a. C., κοστὴν pro ἑξηκοστὴν) mutant cum Duentzero, aliam viam ingressus . H. Sayce nuper defendere conatus est, Ionici belli tempore 'naethum hominem Chium novam sibi in Sicilia patriam quae'isse ibique carminibus epicis recitandis vitam sustentasse haud probabiliter coniciens [2]). Quae si ita habent, Odysseam ab eo gi non potuisse apparet, nam diu ante Darii tempora cum Ilias n Odyssea talis fere, qualis nunc legitur, circumferebatur, nisi nia nos fallunt [3]).

)uicquid id est, — nam incertas has de rebus ignotis hariolatio mittamus nunc oportet, — constat epicam musam non, perinde ıe deam Minervam, adultam aliquando e Iovis alicuius capite nedium prosiluisse, sed e tenella infantia sensim excrevisse nec tarde ad integras vires aetatisque florem pervenisse. Homerus — ıoc nomine ita nunc utamur ut veteres solebant — Homerus, nobis primus est Graecorum poeta, unde litterae classicae m habent, revera fuit postremus τῶν ἀοιδῶν, ante quem alii e multi, quorum memoria temporis iniuriam superare non :;

ἦν γε μὰν ἐπικώμιος ὕμνος
πάλαι, καὶ πρὶν γενέσθαι τὰν Ἀδράστου τάν τε Καδμείων ἔριν,

'e dixit Pindarus Nem. VIII 85. Iliadem atque Odysseam non is sparsisque gentium Graecarum fabulis procreavit ingenium hominis quem divinus afflaret spiritus, quemadmodum in ə frigescenti subito gignuntur crystalli; neque vero — in quam em olim Wolf magisque etiam Lachmann [4]) pronus fuit — is carminibus, quae nullo vinculo nisi argumentorum simili-

---

:ydidi certe (III 104) et Aristophani comico (Av. vs. 575) ignota erat haec erque enim ipsi Homero hunc hymnum tribuit.
quae Sayce scripsit Academy 1884 Novb. 15 p. 326, allata a Fickio Ilias

:quam Fick Saycio adstipulatus Ilias p. XXXIII sumsit Iliadem et Odysseam o fere 500 ante Chr. hodiernam suam formam induisse.
:htungen über Hom. Ilias 1837, 1841. E carminibus XVIII, duodeviginti etarum operibus, Iliadem coaluisse Lachmann demonstrare studuit. Quem Köchly 1861 in carmina XVI, a Lachmannianis nonnihil diversa, Iliadem (abiectis Σ 356-Ψ fin.). Wolfius maiorem certe partem carminum quae ciunt uni eidemque poetae tribuebat.

tudine primitus cohaesissent, crassa Minerva aliquando sunt consutae, ut pueri ludibundi nivis flocculos temere corrasos in pilae formam cogunt; sed aptiorem imaginem praebent grandinis grana, quorum nucleus de solida glacie postquam concrevit, mox dum venti turbine in gyrum circumagitur unam, duas, multas denique tunicas induit de pruina sensim adhaerenti, illas quoque arte cum ipso nucleo coniunctas, sed minus pellucidas, minus aequabiles, et affixas tantum, non unum cum eo corpus efficientes.

II.

Saeculo ante Christum natum VIII° Iliadem atque Odysseam tales fere quales ad nos pervenerunt extitisse satis certum est. Non male igitur Herodotus [1]) sumsit Hesiodum atque Homerum quarto fere ante suam ipsius aetatem saeculo vixisse [2]).

Videntur autem carmina epica hodiernam suam formam in Asiae ora occidentali induisse. Illuc mythos suos e patria secum transtulerunt coloni Graeci [3]), et in civitatibus, quae laete ibi tunc temporis mercatura effloruerunt, vita beatior mitioresque mores egregie faverunt poesi.

Vix quicquam autem inter ea quae illud aevum tulit maioris fuit momenti ad hominum ingenia informanda quam ars scribendi et legendi in vitae communis varios usus magis magisque translata. Quae ars antiquitate longe longeque antecedit Musae Graecae natales. Nam in Babylonia annis ante Christum 3000 ut minimum scribebatur, in Aegypto vix recentior fuit usus litterarum, Phoenices autem, qui e crebris atque operosis Aegyptiorum signis simpliciores illas litteras XXII effinxerunt quas cum Graecis communicarunt [4]), quin inde ab anno fere 1500 hoc suo invento usi fuerint non est cur dubitemus; optime igitur confirmatur ipsorum Graecorum opinio, quae temere aliquamdiu a viris doctis est spreta, scribendi artem

---

[1]) Herod. II 53.

[2]) Diu igitur (IV saeculis) post bellum Troianum: Herod. II 145, Thucyd. I 3 § 3.

[3]) Mythos qui dicit, carmina dicit vetusta. Sed incertum manet utrum rudis tantum artis poematia ex Europa in Asiam cum colonis Graecis migrarint, an ipsae Ilias et Odyssea in Graecia (Ilias in Thessalia) natae, in Asia extensae fuerint, in quam opinionem, quae mihi quoque minime spernenda videtur, cum alii philologi inclinant tum Britanni Geddes Monro Leaf Jebb (Homer p. 164 sqq.).

[4]) Ex Aegypto Phoenices duxisse artem scribendi, etiam veteres intellegebant; vid. Plat. Phaedr. 274*c*, *d*, Tac. Annal. XI 14.

liquot aetatibus ante bellum Troianum, saeculo fere XIII°, e Phoe-
icia in Graeciam esse perlatam [1]). Quapropter absurda non sunt,
›rte chronologia non confutantur, quae tragici aliique, sui temporis
ores ad aevum vetustum transferentes, finxerunt de heroibus ea
te usis; qualia passim apud veteres occurrunt. Nam ut mittam
ae de Prometheo litterarum ut ceterarum artium cunctarum
entore dixit Aeschylus [2]), heroibus Thebas oppugnantibus clipeos
riis inscriptionibus ornatos idem tribuit [3]); Euripides Palamedem
ibendi artem excogitasse statuit [4]) moxque huius fratrem Oeacem
o invento usum esse ut herois necem patri nunciaret, derisus
ab Aristophane comico [5]). Simili artificio in alia Euripidis
goedia significabatur nomen Thesei [6]); Hippolyto Euripideo quo-
lo fallax epistula perniciem intulerit nemo nescit, Erechthei
m aequales vetusta carmina oculis usurpantes Euripides finxit
m. 370 [7]). Sophocles Herculis in Trachiniis commemorat litteras
gnatas [8]), nec non scripti catalogi nomina regum contra Troiam
ere iunctorum exhibentis mentionem fecit fr. 150. Amphitryonis
amma Thebis legisse se putabat Herodotus [9]), filioque eius

---

erod. V 58 οἱ δὲ Φοίνικες οὗτοι, οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι, ἄλλα τε πολλὰ οἰκήσαντες τὴν χώρην ἐσήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς Ἕλληνας καὶ δὴ καὶ γράμματα, οὐκ ἐόντα πρὶν ὡς ἐμοὶ δοκέειν· πρῶτα γὰρ τοῖσι καὶ ἅπαντες χρέονται Φοίνικες, μετὰ δὲ χρόνου ντος ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν (i. e. figuras) τῶν γραμμάτων.

sch. Prom. 459 sqq.:

> καὶ μὴν ἀριθμόν, ἔξοχον σοφισμάτων,
> ἐξηῦρον αὐτοῖς, γραμμάτων τε συνθέσεις,
> μνήμης ἁπάντων μουσομήτορ᾽ ἐργάνην.

. Sept. vs. 434, 646.

. fr. 582 (loquitur Palamedes):

> τὰ τῆς γε λήθης φάρμακ᾽ ὀρθώσας μόνος,
> ἄφωνα καὶ φωνοῦντα συλλαβάς τε θεὶς
> ἐξηῦρον ἀνθρώποισι γράμματ᾽ εἰδέναι,
> ὥστ᾽ οὐ παρόντα ποντίας ὑπὲρ πλακὸς
> τἀκεῖ κατ᾽ οἴκους πάντ᾽ ἐπίστασθαι καλῶς,
> παισίν τ᾽ ἀποθνήσκοντα χρημάτων μέτρον
> γράψαντα λείπειν, τὸν λαβόντα δ᾽ εἰδέναι.

Ar. Thesmoph. 770, 778.

Athenaeus p. 454, infra pag. XLVI.

τ᾽ ἀναπτύσσοιμι γῆρυν | ἃν σοφοὶ κλέονται.

Soph. Trach. 157:

> δέλτον γὰρ ἦμος τὴν τελευταίαν ἄναξ
> ὡρμᾶτ᾽ ἀπ᾽ οἴκων Ἡρακλῆς, τότ᾽ ἐν δόμοις
> λείπει παλαιὰν δέλτον ἐγγεγραμμένην etc.

V 59.

Herculi scribendi magistrum Linum tribuit Theocritus [1]; Sisyphum dolo litterario Autolycum confutantem finxerunt alii [2]; Pseudo-Demosthenes LIX § 76 *στήλην* commemorat quam Thesei aetate erectam esse arbitratur; quin epistula Sarpedonis manu scripta Plinio nota erat, haec tamen ipso iudice spuria [3]. Adde Eur. Iph. Taur. 584, Iph. Aul. 35, fragm. 629.

Numquid igitur poetae quoque epici scribendi arte usi sunt ad carmina sua condenda? Et affirmata saepe est haec res et negata, utrumque autem iure. Nam primos vates scribendi arte non esse usos statuamus necesse est. Quid enim? Memoria satis valebant ut poemata haud ita magni ambitus a se ficta mente comprehendere possent et servare [4], canebant autem hominibus quorum vita talis fere esse debuit qualem vitam heroum depinxerunt ipsi, ab horum autem moribus litteras et libros quam maxime fuisse alienos dudum est observatum [5]; *ἀναλφάβητοι ἦσαν* heroes, quod ut demonstraret Aristarchus apte usus est loco *H* 175 sqq., ubi reges Argivorum signis sibi tantum perspicuis notant sortes suas quas in Agamemnonis galeam sunt coniecturi; qui si scribendi artem calluissent, ipsa sua nomina profecto litterasve initiales inarassent, quo certius citiusque appareret cuius sors e galea prosiluisset [6]. Neque vetus poeta *caecum* finxisset Phaeacum cantorem Demodocum,

> *τὸν περὶ μοῦσ' ἐφίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε·*
> *ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν ἀοιδήν* (ϑ 63 sq.),

si ad carmina condenda tunc temporis necessaria fuisset ars scribendi. Adde poetam hymni Apollinis, qui caecum ipse se profitetur

---

[1]) Theocrit. XXIV 103.

[2]) Vid. Polyaenus Stratag. VI 52 (quem satyricum aliquod drama illic enarrare suspicor): *Σίσυφος, Αὐτολύκου τὰς βοῦς αὐτοῦ κλέπτοντος πολλάκις, ταῖς χηλαῖς τῶν βοῶν ἐνέτηξε μόλυβδον, ᾧ χαρακτῆρα ἐνήρμοσε γράμματα ἐκτυποῦντα „Αὐτόλυκος ἔκλεψεν". ὁ μὲν δὴ Αὐτόλυκος νύκτωρ ἀπήλασε τὰς βοῦς. ὁ δὲ Σίσυφος μεθ' ἡμέραν τοῖς γείτοσι γεωργοῖς ἔδειξε τὰ ἴχνη τῶν βοῶν κατηγοροῦντα τὴν Αὐτολύκου κλοπήν.*

[3]) Vid. Plin. XIII 27.

[4]) Longa carmina apud alias gentes sine litterarum ope nata et ad posteros transmissa sunt.

[5]) Sic mediaevali quoque quod dicitur tempore viri nobiles legendi scribendique artes ignorare atque adeo aspernari solebant utpote se indignas. — Poetam heroum vitam hac in re aliisque in rebus a sui temporis moribus diversam finxisse parum probabiliter statuebat Aristarchus.

[6]) Vid. Aristonicus ad *H* 187: *ἡ διπλῆ ὅτι οὐ γράμμασι τῆς λέξεως, ἀλλ' ἐγχαράξεις σημεῖα. εἰ γὰρ κοινῶς ᾔδεσαν γράμματα, ἔδει τὸν κήρυκα ἀναγνῶναι καὶ τοὺς ἄλλους οἷς ἀπεδείκνυτο ὁ κλῆρος.* — Absurde ad diversa litterarum signa, quibus variae gentes Graecae uterentur, haec refert schol. B ad *H* 185.

rs. 172 [1]). Nisi habet quod placeat Th. Blackwelli opinio, Homerum
um libris ad lucernam invigilans doctrinae colligit thesauros, oculos
uos disperdidisse.

Itaque, ut litteras norint veteres illi cantores, in arte sua non
ınt usi invento quod prodesse iis nihil posset. Achillis ira Ulixis-
ıe reditus aliaque eiusmodi carmina aliquamdiu non nisi in
emoria poetarum a quibus condita sunt vixerunt, deinde ex horum
ə ab aliis sunt excepta. Sic autem sensim ἀοιδοῖς sua ipsorum
əra ad citharam canentibus succrevit gens τῶν ῥαψῳδῶν, qui vetusta
əmata assa voce recitando victum sibi quaeritabant [2]). Quorum
ninum artem vivide admodum depinxit Plato in Ione, quem e
ψῳδῶν ἀγῶνι Epidaurio victorem induxit cum Socrate confabu-
tem; solebat autem Io Ephesius per totam Graeciam circum-
ari et passim ῥαψῳδεῖν περιιὼν τοῖς Ἕλλησι (p. 541 *b*). Sic usque
V[um] ante Christum saeculum viva voce cantorum propagata
; carmina epica.

əd Phoenicum ars illa, quae ad hominum vitam et mores
ındos plus fortasse valuit quam cetera cuncta quae a gente
ana sunt excogitata, cum olim regum rebus gestis aeri vel
nori insculpendis, donariis consecrandis, foederibus legibusque
gnandis praesertim inserviisset, mox etiam in mercatorum
aphis aliisque memoriae adminiculis exigui ambitus usurpari
sset, magis magisque in hominum mores se sensim insinuavit [3]).

---

hil vero in hac quaestione valet observatio, verbo γράφειν (*Λ* 388 *N* 553 *P* 599 ω 229) *radendi*, *stringendi* sensum a cantoribus epicis tribui, γραπτῦς ω 229 *ictura*s. Nam etiam Herodotus III 108 Verg. Aen. I 478 aliique multis sae- əstea ita locuti sunt. Neque recte versum *Θ* 163 huc traxerunt quidam (Ari- ? item Wolf Proleg. p. 89); nam vox μνήμων illic non *memorem* significat sed ɛ.

nen Pindarus Isthm. III 65 a sceptro (ῥάβδῳ), quod rhapsodi gestare sole- ıneris sui insigne (vid. Hes. Theog. 30), repetivit; item Callimachus in ad illum locum allatus τὸν ἐπὶ ῥάβδῳ μῦϑον ὑφαινόμενον vocavit carmina liam vocis interpretationem, quae vera videtur, secutus Pindarus Nem. II ntores epicos ῥαπτῶν ἐπέων ἀοιδούς vocavit, ad quem locum in scholio affe- rsus Hesiodei (fr. 244) ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ | μέλπομεν, ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν. Recentissimae aetatis huic testimonio nemo quicquam e tota autem hac quaestione vid. Dionysius Thrax § 5 et schol. ad eum Bekk. Anecd. p. 765 sq.

nicum et rerum pretiosarum ab iis importatarum in Homericis carminibus loco fit mentio; ipsa papyrus, e cuius fibris per multa iam saecula char- oriam fabricaverant Aegyptii, nominatur φ 391, quamquam non charta sed illa materie confectus illic commemoratur. — Dubium non est quin fines ustos huic arti in Graecia statuerit Wolf Proleg. p. 50: „adducimur et

Hinc in recenti satis Iliadis episodio Z 169 commemoratur epistula letifera, quam Bellerophonti dedit Proetus Corinthius ad Lyciae regem Iobaten perferendam:

'πόρεν δ' ὅ γε σήματα λυγρὰ,
γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά.

Πτυκτὸς hic quem poeta dicit *πίναξ* quin talis fere fuerit *δέλτος* duplex sive *δίπτυχον*, qualibus posteriores ad epistulas scribendas solebant uti, pugillares intus cera inducti, qui complicati et obsignati perferebantur, dubium non videtur; sed talibus verbis poeta utitur ubi huius *πίνακος* mentionem facit, ut minime vulgatum tunc temporis fuisse epistularum usum luculenter appareat [1]).

Epica autem carmina quando, ubi, a quibus primum scripto sint mandata, dicere hactenus nemo potuit, sed id quidem certum videtur, in eam quam novimus formam ea carmina sensim effingi non potuisse sine litterarum ope. Itaque sumamus oportet in Asiae ora occidentali [2]) atque insulis adiacentibus [3]) saeculo fere VIII°, fortasse etiam aliquanto prius, extitisse scripta carminum epicorum exemplaria, quae sive totum opus utrumque, sive alterius utrius partes aliquas complecterentur. Credibile autem est non cantores tantum manibus ea versasse suosque in usus adhibuisse, sed et alios — paucos tamen, opinor — aere suo sibi parasse ut oculis suis usurparent.

Sed de his libris nulla quae quidem fide digna sit notitia ad nos pervenit, itaque praestat coniecturis de iis non indulgere. In Attica demum quae fata habuerint carmina Homerica, accuratius aliquanto — nec tamen satis accurate — licet resciscere. In quam regionem a Solone translata esse feruntur, sed rectius dixeris Solonem carmina epica dudum in Attica cognita maiore etiam in honore collocasse [4]). Pisistrati autem filiorumque tempore, cum cul-

---

„prope cogimur, ut etiamsi litterae ante Homerum in Graeciam importatae essent „omnes, tamen facultatem et usum earum usque ad initia Olympiadum fere nullum „fuisse credamus."

[1]) Hinc dubitarunt multi num de veris litteris loquatur poeta, imagunculas quasdam vel notas symbolicas in pugillaribus a Proeto exaratas esse suspicati, in his Aristarchus, cui adstipulati sunt Wolf (Proleg. p. 82 sqq.) aliique.

[2]) Asiae oram incolebat poeta qui Boream et Zephyrum ventos e Thracia flantes littus alga consternere cecinit *I* 5 sqq.

[3]) Hominem insulanum, qui in Chii Lesbive ora occidentali viveret, prodere videntur quae *Ψ* 227 *Ω* 13 de sole supra mare surgenti leguntur; quibus locis poetam ea pingere apparet quae ipse ante oculos habere soleret. Cf. Bergk Gr. Litt. I p 451.

[4]) Cf. Wolf Proleg. p. 140; *τά 'Ομήρου ἐξ ὑποβολῆς γέγραφε ῥαψῳδεῖσθαι, οἷον ὅπου ὁ πρῶτος ἔληξεν ἐκεῖθεν ἄρχεσθαι τὸν ἐχόμενον*, Diogen. Laert. I 57. Solonis aequalis Clisthenes Sicyonius *ῥαψῳδοὺς ἔπαυσε ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι* (Herod. V 67).

issimus quisque Atticam appeteret multique poetae aulam Pisistratidarum viserent, melius sensim civibus dicuntur innotuisse [1]. lii — Peloponnesiorum opinor historici Atheniensium famam litrariam rodentes — Lycurgum eum fuisse dicebant qui integra omeri carmina primus ex Asia in Graeciam transtulisset, quam mam IV° ante Chr. saeculo norant Ephorus et Aristoteles [2]; et I° certe saeculo ineunte carmina epica arte Terpandri Lesbii ad haram ea canentis Spartiatis innotuerunt [3].

Multi autem [4]) Pisistratum filiumve eius Hipparchum operam lisse ferunt ut Panathenaeorum festo, quod quinto quoque anno ebrabatur, carmina Homerica integra et ex ordine recitarentur ulo, eo autem consilio vetusta illa poemata collegisse et scripto ıdasse. Sed famae huius quae fides quis auctor sit prorsus latet. nquid ex ipso Pisistratidarum aevo ad posteros pervenit? an suo commenti sunt grammatici recentiores, obscura aliqua vem verba parum recte interpretati? Hoc suspicari tantum non nur; nam iure observatum est, quae de Pisistrato feruntur ımaticis Alexandrinis aut ignota fuisse aut utpote nullius pretii lam ab iis esse spreta, nullo enim loco ad ea alludi in notis archeorum, neque ante Ciceronem [5]) qui eorum mentionem t reperiri quemquam [6]).

sistrati filium Hipparchum carmina Homerica primum in Atticam detulisse lit dialogi Platonici Hipparchi scriptor p. 228*b*: *τὰ Ὁμήρου ἔπη πρῶτος ἐκόμισεν γῆν ταυτηνὶ καὶ ἠνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς Παναθηναίοις ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς αὐτὰ διιέναι.*

l. Plut. Lycurg. 4, Aelian. XIII 14, Ephorus apud Strabonem p. 482 *Λυκοῦργόντα ... καὶ Ὁμήρῳ διατρίβοντι ἐν Χίῳ κατᾶραι πάλιν εἰς τὴν οἰκείαν.* Etiam Aristo-n Lacedaemoniorum civitate illam fabulam commemorasse, ex Heraclidis excerpto: *Λυκοῦργος ἐν Σάμῳ ἐγένετο καὶ τὴν Ὁμήρου ποίησιν παρὰ τῶν ἀπογόνων υ λαβὼν πρῶτος διεκόμισεν εἰς Πελοπόννησον.* Dio Chrys. II p. 87 R.: *Λυκοῦργόν τον ἀπὸ Κρήτης ἢ τῆς Ἰωνίας κομίσαι τὴν ποίησιν εἰς τὴν Ἑλλάδα.*

Plut. de Mus. 3, 5, 6.

imonia collegit Sengebusch in Dissertatione Homerica II[a] p. 27 sqq.

de Oratore III § 137: „quis doctior iisdem illis temporibus aut cuius ia litteris instructior fuisse traditur quam Pisistrati? qui primus Homeri onfusos antea, sic disposuisse dicitur ut nunc habemus." — Pausan. VII 26 *τρατος ἔπη τὰ Ὁμήρου διεσπασμένα τε καὶ ἄλλα ἀλλαχοῦ μνημονευόμενα ἠθροίζετο.* — ır. Hist. XIII 14 *Πεισίστρατος συναγαγὼν ἀπέφηνε τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν.* — ıetatis epigramma in Pisistratum, quod in eius statua Athenis olim lectum ıifesto errore perhibet vitae V[ae] apud Westermannum auctor:

τρίς με τυραννήσαντα τοσαυτάκις ἐξεδίωξε
δῆμος Ἐρεχθῆος καὶ τρὶς ἐπηγάγετο
τὸν μέγαν ἐν βουλαῖς Πεισίστρατον, ὃς τὸν Ὅμηρον
ἤθροισα σποράδην τὸ πρὶν ἀειδόμενον.

'. Knight Prolegom. p. 2, Lehrs Aristarch.[2] p. 445 sqq., Ludwich Aristarch.

Itaque satius videtur non multum huic narrationi tribuere. At etiamsi quam plurimum ei tribuas, non id inde sequitur quod putabat Wolf, carmina Homerica Pisistrati iussu Athenis primum scripto mandata esse, et e poematis sparsis neque inter se cohaerentibus, quae hactenus nonnisi in cantorum ore vixissent, duo opera tunc esse conficta a viris quibusdam (Onomacrito aliis), quibus hoc negotium Pisistratus demandasset. Nam ipsi veteres de ordine veterum carminum a Pisistrato *restituto* loquuntur, olim igitur ordinem aliquem extitisse sed dum in populi ore carmina circumferebantur turbatum et Pisistrati demum cura revocatum esse sibi persuadentes; tam obscuris autem parumque aptis verbis utuntur ut certi nihil eos rescivisse sed famam dubiam, fortasse inanes fabellas meraque mendacia aut comicorum iocos secutos esse appareat [1]).

II p. 390-404. — Parum feliciter in veritate eorum quae de Pisistrato narrantur vindicanda versatus esse mihi videtur O. Seeck, die Quellen der Odyssee p. 385 sqq.; qui Telemachiam Pisistrati tempore Athenis confectam esse putat. Hic vir qualibus argumentis fidem habeat, optime apparet pag. 342: „wenn unser Dichter Telemachos „und Peisistratos stets in demselben Bette schlafen lässt", (quod in Odyssea equidem non lego) „so deutet er damit die Ehe an, welche zwischen ihren Abkömmlin„gen geschlossen werden sollte; wenn der Nestorsohn seinen Gast bei der Hand „ergreift und ihn neben seinem Bruder Thrasymedes Platz nehmen heisst (γ 39), „so symbolisiert dies die Familienverbindung, welche durch Vermittlung der Peisi„stratiden zwischen den Telemachiden und den Alkmaioniden entstand, denn Thra„symedes war der Ahnherr der Koisyra, der Gattin des Tyrannen." — Huius igitur doctrinae ope fortasse illud quoque indagari poterit quod vir doctus apud Gellium XIV 6 scire laborabat, „quam ob causam Telemachus cubans iuxta sibi cuban„tem Pisistratum non manu attigerit sed pedis ictu excitarit": — osor nescio quis Pisistratidarum hunc versum adiecit, opinor, postquam ex Attica sunt pulsi. Quin autem Herodoti I 61 bene notam narratiunculam de Coesyra huc trahimus?

[1]) Proleg. de Comoedia apud Cramerum Anecd. Paris. I p. 6, repetita apud Meinekium Fragm. Com. II 2 p. 1237 sq. et Bergkium in ed. Aristoph. proleg. p. XXXVIII: *τὰς Ὁμηρικὰς ἑβδομήκοντα δύο γραμματικοὶ ἐπὶ Πεισιστράτου τοῦ Ἀθηναίων τυράννου διέθηκαν οὑτωσί, σποράδην οὔσας τὸ πρίν. ἐπεκρίθησαν δὲ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὑπ' Ἀριστάρχου καὶ Ζηνοδότου, ἄλλων ὄντων τούτων τῶν ἐπὶ Πτολεμαίου διορθωσάντων. οἱ δὲ τέσσαρσί τισι τὴν ἐπὶ Πεισιστράτου διόρθωσιν ἀναφέρουσιν, Ὀρφεῖ Κροτωνιάτῃ, Ζωπύρῳ Ἡρακλεώτῃ, Ὀνομακρίτῳ Ἀθηναίῳ, καὶ κογ ἐπὶ κογκυλε.* — Scholion Plautinum apud Ritschelium die Alexandr. Bibliothek p. 4: „ceterum Pisistratus sparsam prius „Homeri poesim ante Ptolemaeum Philadelphum annis ducentis et eo etiam amplius, „sollerti cura in ea quae nunc extant redegit volumina, usus ad hoc opus divinum „industria quattuor celeberrimorum et eruditissimorum hominum, videlicet Concyli, „Onomacriti Atheniensis, Zopyri Heracleotae et Orphei Crotoniatae; nam carptim „prius Homerus et non nisi difficillime legebatur." — Heliodorus apud Tzetzam in Proleg. ad Aristoph. (Keil in Rhein. Mus. 1848 p. 116): *συνθεῖναι τὸν Ὅμηρον ἐπὶ Πεισιστράτου ἑβδομήκοντα δύο σοφούς, ὧν ἑβδομήκοντα δύο εἶναι καὶ τὸν Ζηνόδοτον καὶ τὸν Ἀρίσταρχον καίτοι τεσσάρων ἀνδρῶν ἐπὶ Πεισιστράτου συνθέντων τὸν Ὅμηρον, οἵτινές εἰσιν*

Restat ut sumamus Solonis et Pisistratidarum tempore in deorum
ıltum publicum receptam esse carminum epicorum dudum in
:tica cognitorum recitationem; *νόμον ἔθεντο οἱ πατέρες ὑμῶν, καθ'
ἑστην πεντετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου Ὁμήρου τῶν ἄλλων ποιη-
ν ῥαψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη*, ut loquitur Lycurgus orator in Leocrat.
102. Nec non credibile est emendatum aliquod exemplar carmi-
n epicorum tunc designatum esse, quod publice asservaretur et
ties opus esset consuleretur, ut rhapsodorum temere multa mu-
tium omittentium de suo addentium compesceretur libido. Fieri
ique potuit ut ex illo exemplari alia fluerent, quae Athenis

Ἐπικόγκυλος, Ὀνομάκριτος Ἀθηναῖος, Ζώπυρος Ἡρακλεώτης καὶ Ὀρφεὺς Κροτωνιάτης
p. 118).

ce notitias, quae unius instar sunt, ex Athenodori Cordylionis, grammatici Per-
ı, qui IIº ante Christum saeculo vixit, opere fluxisse acuta est coniectura
(vid. Sengebusch Diss. Hom. II p. 35, La Roche Textkritik p. 10, 12, H. Flach
ratos p. 12).

ylus ille, quem crepant omnes, quis fuerit frustra quaesierit quispiam; quod
peperisse voces *ἐπικὸν κύκλον* ridicule deformatas (*ἐπὶ Κόγκυλον*) intellexit Cramer.
ascitur suspicio, de alia re, nempe de epici cycli carminibus cunctis ordinatis
num corpus coniunctis, sermonem fuisse in fonte quo hi nugatores usi sunt.
tum autem primum epici cycli carmina ordinasse statuit Welcker Ep. Cyclus
q., propter verba Anecdoti Romani ab Osannio editi: „Alexander Aetolus et
hron Chalcidensis et Zenodotus Ephesius impulsu regis Ptolemaei Philadelphi
ento .... artis poeticae libros in unum collegerunt et in ordinem redegerunt,
der tragoedias, Lycophron comoedias, Zenodotus vero Homeri poemata;" et
huc spectant Ausonii verba Epist. XVIII 28

quique sacri lacerum collegit corpus Homeri,

Zenodoto videntur dicta esse (Wolf Proleg. p. 200). Sed nihil obstat quomi-
amus Pisistrati cura simile quid iam antea esse factum, licet ipsum *nomen*
i aevo Alexandrino non sit antiquius, fortasse recentius.

autem non suaviter ridebit alium grammaticum in Bekkeri Anecd. p. 767
entem: *Ἐν τινι χρόνῳ τὰ Ὁμήρου ποιήματα παρεφθάρη, ἢ ὑπὸ πυρὸς ἢ ὑπὸ σεισμοῦ
ἀτων ὑποφορᾶς, καὶ ἄλλων ἄλλως τῶν βιβλίων διασκεδασθέντων καὶ φθαρέντων
ρέθη ὁ μὲν ἔχων τυχὸν ἑκατὸν στίχους Ὁμηρικούς, ὁ δὲ χιλίους, ἄλλος διακοσίους,
ς ἂν ἔτυχε, καὶ ἔμελλε λήθῃ παραδίδοσθαι ἡ τοιαύτη ποίησις. ἀλλὰ Πεισίστρατός
ων στρατηγὸς ... ἐκήρυξεν ἐν πάσῃ τῇ Ἑλλάδι, τὸν ἔχοντα Ὁμηρικοὺς στίχους ἀγαγεῖν
ν, ἐπὶ μισθῷ ὡρισμένῳ καθ' ἕκαστον στίχον* etc.; deinde pergit narrando Pi-
aliquot viros designasse qui versus allatos ordinarent, singulos pro arbitrio
, duorum autem Aristarchi et Zenodoti praevaluisse ordinandi rationem. —
habet Tzetza in Exeg. Iliad. p. 772 Bachmann, et iucundiora etiam sunt
uckii Lexico Vindobonensi p. 279 venditantur: „Pisistratus quondam Athe-
tyrannus, inordinata adhuc et confusa poesi Homeri, praemio sollicitare
eos qui eam ordinarent iisque praemii nomine in singulos versus singulos
stituit. Mercede multi inducti pauperes, quibus ingenium affluebat, ...
plurimos versus operis nobilitatem corruperunt", — et hanc ob causam
obelo notaverit versus spurios, quos peperisset *obolorum* amor.

sunt exarata et divendita, et sic natam esse recensionem Atticam, quae in textu Homerico mox praevaluit, quoniam illo aevo librorum mercatura extra Athenas vix usquam in Graecia fiebat [1]). Sed haec quoque incertissima sunt omnia, et quoniam Atticum eiusmodi exemplar a veteribus grammaticis nunquam quantum sciamus est commemoratum nullaque inde allata est lectio, hanc quoque quaestionem mittere licet.

Omnino autem cavendum est ne incidamus in fallacem opinionem, certo aliquo tempore unum pluresve homines carmina epica pro arbitrio suo mutasse eamque recensionem deinde per Graeciam esse sparsam et ad nos perlatam. Pisistrati iussu Onomacritum cum suis sic libere in vetusta illa opera grassatum esse Wolf aliique hoc saeculo ineunte sibi persuaserunt; his annis Fick demonstratum ivit ex Aeolica dialecto in Ionicam a diasceuasta quodam esse conversa; cuius Homerum Lesbi *φωνῇ βαρβάρῳ* quam dicit Prodicus Plat. Protag. p. 341 *c* adaptatum perlustrans fortasse exclamaverit quispiam Hesiodeum illud

Φῖκ' ὄλοον τέκε γαῖα Ὁμηρείοισιν ὄλεθρον,

de viro, qui optime de lingua Graeca ipsoque Homero meruit, inique sic iudicans [2]). Huiusmodi opiniones delevit dies aut delebit [3]). Terrae nostrae faciem violentissimis ignis interni eruptionibus

---

[1]) Ante bella Persica Athenis libros non multos fuisse facile intellegimus, itaque vereor ut multa volumina Xerxes inde in Persiam absportare potuerit, quod perhibet Gellius VII 17. Sed sub finem belli Peloponnesiaci inter merces quae peregre evehi soleant volumina scripta commemorantur a Xenophonte Anab. VII 5 § 12, ubi in Thraciae ora Salmydessia suos milites et alia multa repperisse narrat e navibus illic elisis a barbaris servata et *πολλὰς βίβλους γεγραμμένας καὶ τἆλλα πολλὰ ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύχεσι ναύκληροι ἄγουσιν* (fictilibus vasis quae inclusa sunt merguntur neque igitur aestu in littus eiciuntur).

Alienum ab hac quaestione duco locum Platonis Apol. 26 *d*, de quo vid. Fränkel Anmerkungen zu Boeckh Staatshaushaltung der Athener p. 18* sq.

[2]) Etiam ante multa saecula fuere qui Aeolicum Homerum poscerent, vid. Anecd. Rom. Osann. p. 5: *τὴν δὲ ποίησιν ἀναγινώσκεσθαι ἀξιοῖ Ζώπυρος ὁ Μάγνης Αἰολίδι διαλέκτῳ, τὸ δὲ αὐτὸ Δικαίαρχος.*

[3]) Iocosa seriis intermiscere quoniam nihil vetat, in annotatione commemorata esto sententia Frederici Soltau (die Mythen- und Sagen-kreise im Homerischen Schifferepos, Berlin 1887), „dass dem in dem jetzt griechischen Sprachtexte enthaltenen „ältesten Traditionsbereiche eine *andere ältere Sprache* zu Grunde liege und dass „diese Sprache für die Odyssee insbesondere das durch die Phönicier uns überlieferte „*alt-Skythische* sei, . . . was man gewohnt ist auch das *Keltische* zu nennen". Qui vir doctus Odysseam ad annum ante Christum 7000 refert, enarrari autem in eo opere itinera polum meridionalem versus suscepta censet.

Paullo minus audacter A. Krichenbauer 1877 Ulixis iter vocaverat „eine Umschiffung

funditus identidem mutatam esse olim putabant viri rerum naturalium curiosi, et animalium genera cuncta certo aliquo temporis puncto esse creata per multa saecula crediderunt homines. Nostra aetas melius perspexit quanta in rebus terrestribus deformandis potestas sit temporis; causas exiguas per longum saeculorum spatium vigentes ea effinxisse quae derepente veluti e chao prosiluisse olim crederentur; aquae guttas stillantes concrescentes liquescentes diruisse montium celsa cacumina; animalculorum, quae nudis oculis ne discerni quidem possint, infinitam multitudinem per infinita aeva succrescentem candidas Britannorum rupes et Borussorum solum creasse; animantium autem genera sensim et pedetentim in alias figuras abiisse et etiamnunc abire. Sic hominum aetates sibi succedentes non sponte neque consulto neque violenter sed lente et insciae carminum epicorum verba figurasque praesertim verborum mutarunt, quamdiu in cantorum potissimum ore ea poemata vivebant et voce propagabantur. Tum demum constitit textus operum Homericorum, cum religione a temeritate defendi et legi magis quam audiri sunt coepta; exinde autem ad nostra usque tempora intactus fere permansit.

Africa's", Ulixem anno 1450 fere ante Christum ad polum meridionalem pervenisse, ibi autem Cimmerios repperisse ratus.

Quanto prudentius olim Eratosthenes statuebat *τότ' ἂν εὑρεῖν τινα ποῦ Ὀδυσσεὺς πεπλάνηται, ὅταν εὕρῃ τὸν σκυτέα τὸν συρράψαντα τὸν τῶν ἀνέμων ἀσκόν*. Quod dictum facetum qui rettulit Strabo I 2, ipse multo magis credulum se ostendit.

Non in ultima terrarum sed ad Semitas nuper nos ablegavit vir Francogallus l'Abbé Fourrière les Emprunts d'Homère au livre de Judith, Amiens et Paris 1889, qui probasse sibi videtur Homerum fuisse Iudaeum, e sacris autem Iudaeorum libris, praesertim e Iudithae libro, sua petivisse, sed verae fidei cum esset infestus, Abrahami illum deum sub Saturni nomine in Tartara detrusisse; Agamemnonem esse Holophernem, *τὴν τειχοσκοπίαν* (*Γ* 121 sqq.) esse Iudithae de Bethuliae muro despicientis imitationem, Dioscuros esse biformem illam ignis fumique columnam quae Iudaeis per desertum vagantibus monstravit iter (p. 117); qualia argumenta postquam prolata sunt CLXXIII et Sibyllae auctoritate confirmata, Homeri carmina vocantur „dans le fond, une machine de guerre contre le monothéisme biblique" (p. 97), bonis moribus veraeque pietati opus perniciosissimum. Aliae huius generis deliciae multae inveniuntur in Revue d'exegèse mythologique redigée par M. l'Abbé Fourrière, Amiens 1892, 1893. Ante annos triginta similia protulerat alter vir Francogallus L. Benloew les Sémites à Ilion ou la vérité sur la guerre de Troie, ante duo saecula eundem cursum tenuerant Bogan Homerus *ἑβραΐζων* Oxon. 1658, Croesius *Ὅμηρος Ἑβραῖος* Dordr. 1704, alii; quin ante Christi natales Chaldaeum vocabat Homerum Cratetis discipulus Zenodotus (vid. schol. *Ψ* 79), alii pro Syro homine vel Aegyptio eum venditabant, Aristobulus autem Iudaeus e sacris libris Moysis eum ceterosque Graecorum poetas et philosophos sua petivisse demonstratum ibat. Ecquis erit finis?

Atticis litteris exarata esse exemplaria quae in Attica olim fiebant res fert. Nullum igitur in iis erat sonorum η et ε et pseudodiphthongi ει discrimen, neque sonorum ω et ο et pseudodiphthongi ου, sed signis *E* et *O* haec omnia indicabantur; consonae non duplicabantur, pro ψ et ξ autem scribebatur *ΦΣ* et *ΧΣ*; spiritui aspero suum erat signum *H*, digamma in Atticis Homeri libris unquam scriptum esse veri est dissimile (cf. infra § 40 pag. 148 sqq.).

Sed quinto ante Chr. saeculo litteratura Attica cessit signis Ionicis, quae ab omnibus Graecorum gentibus sensim sunt recepta. Anno demum 403/2 — quae magistratuum et ministrorum publicorum in res novas parum inclinatorum solet esse tarditas — in publica decreta recepta sunt, sed diu antea etiam in Attica nota erant et a multis usurpabantur, id quod quemvis statim docent Euripidis noti versus in Theseo fabula, ubi *ΘΗΣΕΤΣ* nomen ita describitur (fr. 385 Dind.):

> *κύκλος τις ὡς τόρνοισιν ἐκμετρούμενος,*
> *οὗτος δ' ἔχει σημεῖον ἐν μέσῳ σαφές·*
> *τὸ δεύτερον δὲ πρῶτα μὲν γραμμαὶ δύο,*
> *ταύτας διείργει δ' ἐν μέσοις ἄλλη μία·* etc.

Homeri autem exemplaria Athenis quando primum litteris Ionicis exarari sint coepta, — nam libros alibi scriptos nunc negligamus necesse est —, omnino nescimus. Suspicari licet religionem, qua carmina epica magis magisque inter Graecos sunt consecrata, effecisse ut sero demum externa eorum species mutaretur. Sic in patria nostra etiamnunc sunt multi qui Bibliae exemplaria signis „Gothicis" excusa et vetustas verborum figuras quibus ante aliquot saecula patres nostri utebantur exhibentia unice sibi expetant, spretis editionibus quantumvis nitidis quae hodiernis litteris sint descriptae nostrique temporis orthographiam sequantur [1]). Itaque quod placeat habet Cobeti sententia, Zenodotum primum (circa annum ante Chr. 270) Atticae carminum Homericorum litteraturae substituisse signa Ionica: „Libri veteres, unde Zenodotus primus „omnium suam Homeri *διόρθωσιν* concinnavit, exarati erant *γράμ-„μασιν Ἀττικοῖς* sive *ἀρχαϊκοῖς*, qualibus Athenienses ante Euclidem „in omni genere documentorum utebantur, quaeque post receptam „litteraturam Ionicam *ἡ παλαιὰ γραμματική* aut *ἡ ἀρχαία γραμματική*

---

[1]) Grammatici Graeci inscriptiones vetusta litteratura insignes finxerunt plus semel. Cuiusmodi lusus aptum exemplum praebet monumentum quod Romae uxori suae condidit rhetor Herodes Atticus Hadriani tempore, CIG. 26: *οδενι θε | μιτον με | τακινεσαι* etc.

„appellari solebant. Zenodotus igitur quum *τὰ Ἀττικὰ γράμματα* trans- „scriberet *εἰς τὰ Ἰωνικά* (quod *μεταχαρακτηρίζειν* dicitur...) videtur in „ea re nonnullos commisisse errores, quos partim Aristophanes de- „prehendit, alios Aristarchus, alios critici post Aristarchum" (Miscell. Crit. p. 289).

At nullum ad hanc suam opinionem tuendam argumentum Cobetus attulit potuitve afferre [1]), optimo autem iure Ludwich Aristarch. I p. 11 observavit, exemplaria Atticis litteris perscripta ad Aristarchum saltem nulla pervenisse videri [2]), nullam certe eorum mentionem fieri in scriptis Aristarcheorum; hos complures quidem errores notasse, quos e vetusta litteratura fluxisse intellegerent, sed de eiusmodi locis ita locutos esse ut appareat eos non Atticis exemplaribus adhibitis sed coniectura, in quam et hodierni philologi possint incidere, vitiorum illorum causam indicasse. Vid. schol. *Η* 238 *Ξ* 241 *Φ* 127, 363 in cod. Genev., *α* 52, 254, 275. Unum novi locum Cobeto faventem, qui reperitur in scholiis ad *Λ* 104, ubi sic loquitur Aristonicus: ὤ] *ἡ διπλῆ ὅτι Ζηνόδοτος γράφει „ὃν". μήποτε δὲ πεπλάνηται, γεγραμμένου τοῦ Ο ὑπ' ἀρχαϊκῆς σημασίας ἀντὶ τοῦ Ω, προσθεὶς τὸ Ν. ἔστι γὰρ περὶ δυεῖν ὁ λόγος.* Quae tamen nihil probant nisi Aristonicum toto saeculo et amplius post Aristarchi mortem praeterlapso *putasse* Zenodoto exemplar vetusta litteratura exaratum ad manum fuisse. Inde a quinto autem ante Chr. saeculo extitisse Homeri editiones recentiora Ionum signa exhibentes docet Antimachi Colophonii exemplar [3]), in quo *ΜΑΧΗΣΟΜΑΙ*, non *ΜΑΧΕΣΣΟΜΑΙ* fuisse testatur Didymus: in Attica utrumque litteris *ΜΑΧΕΣΟΜΑΙ* olim indicabatur. Idem valet de vetustis libris Massiliotico Sinopico Argivo, qui in scholiis ad *Α* 298 eandem ob causam laudantur. Videantur etiam lectiones *ᾠνοχόει Α* 598 *εἱρχθέντ' Φ* 282 eorundem mscriptorum auctoritate ab Aristarcho fultae, quibus locis *οἰ-* et *ἐρ-* scribebant alii: in Atticis exemplaribus *ΟΙΝΟΧΟΕ* et *ΗΕΡΧΘΕΝΤ* esse debuit.

Nullos unquam extitisse Homeri libros Atticis litteris perscriptos confidentius quam probabilius edixit von Wilamowitz Homerische Untersuchungen p. 286 sqq. Sed fac verum vidisse virum illum

---

[1]) Cf. Christ Proleg. Il. p. 105.

[2]) Cf. Giese Aeol. Dialekt p. 163 sqq.

[3]) Videtur *ἡ Ἀντιμάχειος* fuisse liber ab ipso Antimacho sua manu correctus. Sic Alcibiadi ludimagistrum obtulisse Homerum a se *διωρθωμένον* narrat Plutarchus Alc. 7.

acutum et Ionica carmina Ionicis semper litteris fuisse exarata: ne sic quidem quae de transcriptione carminum Homericorum vitiisque inde natis aut a veteribus grammaticis aut a recentioribus philologis sunt observata concidunt; nam etiam inter antiquissimam Ionum aliorumque Graecorum scribendi rationem et recentiorem illam quae in Ionia primum usurpari coepta est gravissima fuere discrimina: *H* olim nonnisi de sono ā usurpatum (vid. infra pag. 33 sqq.), consonae non duplicatae, *Ω* signum ignotum, pseudodiphthongi *EI* et *OY* signis *E* et *O* perinde atque Athenis indicatae. Multorum autem errorum vetustissimam scribendi rationem in textu insolitis vocibus vocumque figuris passim insigni multisque locis obscuro extitisse causam cum ratio clamat tum ipsa carmina Homerica tam luculenter ostendunt ut testimonia aliunde petita non requirantur; videantur quae hac de re infra observata sunt pag. 45 sqq., 63, 93, 122 sqq., 200, 239 sq., 253 sqq., 287, 306 sq., 311, 323, 338, 362, 379, 419, 425 sq., 438, 469, 511, 519, 523, 534, 550 sq., 554. In scholiis *οἱ μεταγραψάμενοι* sive *οἱ μεταχαρακτηρίσαντες* passim culpantur.

Alexandrinis grammaticis in Ptolemaeorum bibliothecis praesto erant exemplaria complura, quae propter eorum antiquitatem vel praestantiam magni fecerunt et in textu constituendo adhibuerunt [1]). Horum igitur ope Zenodotus, quem bibliothecae Alexandrinae nuper conditae praeposuit Ptolemaeus Philadelphus, et postea Aristarchus suas Homeri recensiones elaborarunt. Nobis de vetustis illis voluminibus, quibus Alexandrini usi sunt, vix quicquam innotuit; ne id quidem scimus, quot fuerint numero. Quaedam nomine civitatum, unde Alexandriam delata fuerant, designari solebant, *αἱ ἀπὸ τῶν πόλεων βίβλοι* vel *διορθώσεις* vel *ἐκδόσεις* [2]): *ἡ Χία*, *ἡ Μασσαλιωτική*, *ἡ Κρητική*,

---

1) Cf. Wolf Proleg. p. 117.

2) Has voces quomodo distinguam non habeo; cavendum autem, ni fallor, ne voce *ἔκδοσις* in errorem abripiamur. Nullam enim video causam cur huiusmodi „editionum" plura exemplaria consimilia aut in Alexandrinorum manus pervenisse aut unquam extitisse credamus. Non *edita* est Ilias Massiliae, ut nunc editur Lipsiae vel Lugduni Batavorum, sed ignotae originis exemplar inde advectum manibus tenebant critici Alexandrini; non *edita* est ab Antimacho, quemadmodum a Bekkero vel La Rochio est edita, sed exemplar Antimachi manu correctum extabat Alexandriae. — Aristophanis tamen, ut Zenodoti et Aristarchi, vera editio videtur esse statuenda; quamquam haec res non conficitur voce *αἱ Ἀριστοφάνους* schol. Θ 513 ι 88, quam Sengebusch Hom. Diss. I p. 48 interpretatus est „exemplaria editionis Aristophaneae", nam utrique loco fidem denegat Ludwich Arist. I p. 5.

ἡ *Κυπρία*, ἡ *Ἀργολική*, ἡ *Σινωπική*, ἡ *Αἰολίς*; accedit ἡ *ἐκ Μουσείου*. Alia a viris doctrina insignibus fuerant correcta, *αἱ κατ' ἄνδρα*: ἡ *Ἀντιμάχου*, ἡ *Ῥιανοῦ*, ἡ *Ἀριστοφάνους*, ἡ *Σωσιγένους*, ἡ *Φιλήμονος*, ἡ *ἐκ τοῦ νάρθηκος* ab Aristotele Alexandri in usum emendata, quam rex in capsa pretiosissima Suzis inventa asservavit [1]; Didymo etiam ἡ *Καλλιστράτου* praesto fuit. *Ἡ κυκλική* (*π* 195 *ρ* 25) et ἡ *πολύστιχος* (*Α* 258, 340 *Δ* 334) unde nomen duxerint ignoramus; in hac lectos fuisse multos versus quos alia exemplaria omittere solerent [2], illam talem continuisse Homericorum recensionem quae cum ceteris *τοῦ ἐπικοῦ κύκλου* carminibus in unum corpus — non tamen in unum volumen — esset iuncta [3], suspicari licet, sed certi nihil compertum habemus. Praeterea saepius commemorantur *αἱ κοιναί*, *αἱ δημώδεις*, *αἱ εἰκαιότεραι ἐκδόσεις*, vulgaria carminum Homericorum exemplaria, qualia omnium in manibus et tunc temporis erant et invitis grammaticis etiam post Aristarcheorum curam textui emendando adhibitam manserunt; multis autem in mscriptis vulgatus ille textus ad nostra usque tempora est promulgatus.

Libri Massiliensis et Argolicus cum Iliadem tum Odysseam continebant, volumini *τῷ ἐκ τοῦ νάρθηκος* sola Ilias inerat; cetera exemplaria totumne Homerum continuerint an solam Iliadem, et aliane fuerint quae solam Odysseam partesve aliquas utriusvis carminis complecterentur, quis dixerit. Id certum est in *ῥαψῳδίας* non fuisse divisa. Quae distinguendi ratio Alexandriae est nata [4] in commodum legentium nec non librariorum et editorum, ne ingentia volumina aut his conficienda aut illis pervolvenda essent. Olim ab initio usque ad finem utrumque carmen decurrebat, si quis autem locum Homericum afferens indicare vellet qua in parte operis verba laudata extarent, commemorandae ei erant res in vicinia tractatae. Sic apud ipsum Homerum praeter generalia illa nomina *κλέε' ἀνδρῶν*

---

[1]) Strab. XIII p. 594, Plut. Alex. 8, Plin. Hist. Nat. VII 30. Etiam Callisthenem Aristotelis discipulum Alexandrique amicum hoc volumen perlegisse ut vitia inde eximeret Strabo dicit l. l.

[2]) Huiusmodi recensionis particulas superesse in fragmento pervetusto libri *Λ*, quod detexit Flinders Petrie, et in alio quodam eiusdem rhapsodiae fragmento nuper Genevam delato, coniecerunt J. Menrad in Sitzungsberichten d. baier. Ak. 1891 p. 551 et J. Nicole Revue de Philologie 1894 p. 110. Nomen Th. Birt das antike Buchwesen p. 444 parum probabiliter inde repetit quod Iliadem et Odysseam uno volumine complexa fuerit.

[3]) Cf. Sengebusch Diss. Hom. I p. 204.

[4]) Modo Aristarcho, modo Aristophani, modo Zenodoto tribuitur; id unum constare videtur III° saeculo Iliadem et Odysseam ita dividi coeptas esse. Vid. Ludwich Arist. II p. 220.

et *Γιλίου οἶτος* legitur carminis minus ampli vel partis carminis titulus *Ἵππου κόσμος* Θ 492; Herodotus II 116 versus Z 289 sqq. affert *ἐκ τῆς Διομήδεος ἀριστηίης*, qui nunc libri *E* est titulus; Thucydides I 9 versum *B* 108 *ἐκ τῆς τοῦ σκήπτρου παραδόσεως* citat, Plato Cratyl. 428*c* versus *I* 644 sq. *ἐν λιταῖς* legi dicit, Aristoteles Poet. 16 versus Θ 521 sqq. *ἐν Ἀλκίνου ἀπολόγῳ* sibi lectos laudat et τ 386 sqq. *ἐν τοῖς νίπτροις*. Alia nomina complura, quibus olim Iliadis Odysseaeque partes indicari solebant, afferuntur ab Aeliano Var. Hist. XIII 14, nec non in Homeri codicibus reperiuntur. Nunc vero in libros sive *ῥαψῳδίας* XXIV cum Ilias tum Odyssea est divisa, secundum numerum litterarum, quibus singuli libri exinde designari coepti sunt. Eadem aetate Herodoti opus in novem, Thucydidis in octo libros est divisum, item Xenophontis aliorumque scriptorum classicorum opera longiora in volumina aliquot sunt distributa.

Quae autem editiones cura grammaticorum Alexandrinorum in lucem prodierunt emendatiores qualem formam habuerint externam, optime docet pulcherrimum exemplar papyraceum V[i] fere post Chr. saeculi, quod W. H. Flinders Petrie in Aegypto repperit [1]). Litterae sunt magnae et singulari cura exaratae, signis prosodiacis distincta sunt vocabula, Aristarchi signa critica appicta, singulae paginae versuum sunt XXII. Tales fere fuere libri qui ex Aristarchi schola prodierunt. Hi quoque signis Aristarcheis muniti et nisi egregie fallor in paginas vicenorum duorum versuum distributi erant; suspicari autem licet desumtum esse hunc numerum ex exemplaribus vetustissimis, haec enim tot in singulis paginis habuisse versus quot litterarum signa olim usurpabantur [2]).

Nam haec nisi sumimus, non video quam habeat explicationem numeri XXII in vetustis mscriptis mira constantia. Cuius rei exemplum antiquissimum est papyrus III° ante Chr. saeculo non recentior, in quo Platonis Phaedo nitide admodum est exaratus [3]). Alia quo-

[1]) Vid. tabulae 23 et 24 operis Hawara Biahmu and Arsinoe with 30 plates 1889.

[2]) Atticae litterae sunt *ΑΒΛΔΕΖΗΘΙΚLΜΝΟΠϘΡΣΤΥΦΧ*. Etiam signa quae primum in Graeciam sunt perlata, *γράμματα* illa *Φοινικήια*, viginti duo erant numero: *ΑΒΓΔΕϜΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΠΜϘΡΣΤ*, Phoenices autem his signis etiam in numerando ita utebantur ut numeralia I-XXII iis designarent. Hebraeorum poemata vetusta, quorum singuli versiculi a litteris alphabeticis ex ordine collocatis ordiuntur, digna mihi videntur quae hoc loco in memoriam revocentur.

[3]) Fragmenta arte phototypa sunt repraesentata in Mahaffyi opere on the Flinders Petrie papyri 1891. — Ceteri qui mihi innotuerunt papyri ad opinionem meam confirmandam non multum afferunt, sed omnino hic est commemorandus codex Syriacus rescriptus, cuius singulae paginae versus habent XXXIII ($2 \times 33 = 3 \times 22$).

que mscripta, quae codicibus nunc extantibus pro exemplis fuere, in singulis paginis habuisse versus XXII, demonstrare studui anno 1881 in Commentatione de Aiacis Sophoclei authentia et integritate pag. 140 sqq. et 194 sqq., in qua commentatione etsi nonnulla minus caute, alia minus recte disputata esse postea sensi, de summa tamen rei me non errasse etiamnunc confido.

Versuum numerum si editoribus Alexandrinis pro arbitrio eligere licuisset, XX opinor vel XXV versus singulis paginis tribuissent; litterarum vero, quae ipsorum aetate usurpabantur, si licuisset sequi seriem, XXIV in singulis paginis versus exarandos curassent, quemadmodum in XXIV libros utrumque opus diremerunt.

Ad Homeri autem exemplarium normam directae sunt editiones ceterorum veterum poetarum nec non scriptorum pedestrium, quorum opera, ut ambitus accurate definiri pretiumque quod pro singulis voluminibus solvendum esset constitui posset, divisa sunt in *στίχους* ad mensuram versus heroici exactos, litterarum igitur fere XXXIV [1]), quemadmodum postea librariis Romanis *versus Vergilianus* syllabarum XVI pro unitate fuit [2]).

Itaque sic statuo, aut si parum certa res videtur, suspicor atque firmiter mihi persuasi: exemplaria veterum poetarum scriptorumque pedestrium, quae inde a Callimachi tempore Alexandriae sunt exarata ut in bibliothecis regiis asservarentur, omnia eodem modulo esse confecta; chartam regiam quae dici solebat esse adhibitam, versus in singulis paginis fuisse vicenos binos, operum pedestrium versus hexametri longitudini aequatos [3]); illis exemplaribus Callimachum esse usum cum *Πίνακας* suos componeret, in quibus veterum operum accurata fiebat recensio et singulorum ambitus describebatur; hinc autem desumtas esse notas stichometricas quae in multis codicibus hodiernis inveniuntur.

Constans autem si fuit in singulis paginis versuum numerus, in promptu est explicatio verborum Didymi, referentis versum *Π* 618 ab Aristarcho in editione priore esse omissum, in altera vero *ἄλογον*

---

[1]) Vid. Ch. Graux Revue de Philol. 1878 p. 97-143, M. Schanz Hermes 1881 p. 309-315, H. Diels Stichometrisches Herm. 1882 p. 377-384, Th. Birt in libro das antike Buchwesen 1882 passim.

[2]) Vid. versuum quos Biblia continet computatio vetusta, quam edidit Mommsen Herm. 1886 p. 146.

[3]) Centesimum quemque versum signo numerali iam tunc temporis fuisse notatum, quemadmodum postea factum est in Homeri papyris Musei Britann. CXIV (Bankesiano), CXXVII, CXXVIII, CXXXVI, vix crediderim.

αὐτῷ παράκεισθαι. Unde signum criticum aliquod, cui *ἄλογος* nomen esset, commenti sunt recentiores, Lehrs autem Arist[2]. p. 346 pro voce *ἀλόγῳ* scribi iussit *ὀβελόν*, quem secutus est Ludwich Arist. I p. 21 annot.; mihi vero sana videntur verba tradita, sic autem interpretanda: „versus spurius in posteriore Aristarchi editione non „deletus erat sed ita" in ora opinor inferiore „adscriptus ut legeretur „quidem sed non numeraretur" [1]). In illa igitur pagina versus erant XXIII, qui pro duobus et viginti numerabantur, unus enim extra ordinem erat receptus. Simile quid de versu *α* 424 a Didymo esse traditum, primus intellexit Ludwich; *ἐν τῇ Ἀργολικῇ προστίθεται* de illo versu scribit Didymus, in Argolico igitur libro versus spurius adscriptus extabat.

III.

Carmina epica quomodo nata, quomodo ad posteros propagata sint, succincte et tam accurate quam licebat enarrare conati sumus. Superest ut videamus quomodo iis usi sint veteres.

Quae vates vetusti olim aequalibus cecinerant, volventibus annis venerabili vetustatis aerugine sunt obducta; sensim non ficta sed vera, non veloci ingenio excogitata sed gravissima sapientia eruta, non ad delectandos sed ad docendos homines composita esse visa sunt, quaeque pia admiratione colerentur et mente tenaci servarentur unice digna — non eam potissimum ob causam quod pulcra essent atque iucunda, sed quod rerum olim gestarum fidam enarrationem continentia e vetustissimo aevo superessent.

Quale mentium temperamentum inde a Solonis tempore obtinuisse ostendunt quae relata accepimus de carminibus epicis Panathenaeorum festo publice eius cura recitatis. Pueri autem inde a tenerrimis annis iis imbuebantur [2]), et nota est fabella de Alcibiade iuvene summa cum indignatione in ludimagistrum invecto nullum sibi inscriptum Homericum esse confitentem [3]). Adolescentes autem

---

[1]) Vox igitur *ἄλογος* non est subiectum neque substantivi obit vicem, sed adiectivum est praedicativum, *στίχος* autem enunciati est subiectum; pronomen *αὐτῷ* vero non ad *στίχον* sed ad *Aristarchum* est referendum.

[2]) *ἐξ ἀρχῆς καθ' Ὅμηρον ἐπεὶ μεμαθήκασι πάντες*, Xenophanes apud Herodianum *περὶ διχρ.* p. 366 Lehrs. — Hinc Homeri laudatores dicere solebant *ὡς τὴν Ἑλλάδα πεπαίδευκεν οὗτος ὁ ποιητής*, teste Platone Rep. 606*e*.

[3]) Plut. Alcib. p. 194*d*. — Homerum mortuum multa hominum milia nutrivisse (in eo describendo recitando explicando occupatos) ad Xenophanem poetae obtrectantem dixisse fertur Hiero apud Plut. Mor. p. 175*e*; probabilius Ptolemaeo Philadelpho Zoilum vituperanti hoc dictum tribuit Vitruvius VII praef.

memoriter tenere solebant quae inde a prima pueritia quotidie oculis auribusque — his autem praesertim — usurpassent [1]; itaque credibile est nihil insoliti iactasse Niceratum in Xenophontis Convivio III § 5 : *ὁ πατήρ μου ἐπιμελόμενος ὅπως ἀνὴρ ἀγαθὸς γενοίμην, ἠνάγκασέ με πάντα τὰ Ὁμήρου ἔπη μαθεῖν· καὶ νῦν δυναίμην ἂν Ἰλιάδα ὅλην καὶ Ὀδύσσειαν ἀπὸ στόματος εἰπεῖν*, neque ingenuum iuvenem talia loquentem induxisset Xenophon, si vix quisquam ex eius aequalibus memoria idem valuisset [2]. Domitiano autem imperatore qui per Istri regionem iter fecit Dio Chrysostomus XXXVI p. 78 testatur Borysthenitas Olbiae in Milesiorum colonia inter barbaram gentem degentes, ipsos semibarbaros, Iliadem [3] memoriter tenuisse fere omnes: *τἆλλα οὐκέτι σαφῶς ἑλληνίζοντες διὰ τὸ ἐν μέσοις οἰκεῖν τοῖς βαρβάροις ὅμως τήν γε Ἰλιάδα ὀλίγου πάντες ἴσασιν ἀπὸ στόματος*. Deme quod oratori res a se relatas in maius ornanti deberi credibile: restat tamen testimonium memoratu dignissimum; nam nisi cultiores certe Graeci illius aevi Homerum ut digitos suos notum habuissent, de longinquarum regionum incolis eiusmodi aliquid fingere ne ausus quidem esset Dio.

Quae autem cuivis, qui quidem paulo liberalius educatus esset, notissima essent, in concionibus et in colloquiis quotidianis, ut inter patres nostros verba Biblica, libenter solebant afferri vel etiam imitando exprimi faceteve traduci, multumque ad hominum animos deleniendos, commovendos, pertrahendos valebat dictum Homericum apte laudatum. Quam artem nemo elegantius exercuit quam Aristophanes comicus vel Plato philosophus [4].

---

[1]) Etiam compluribus saeculis post ab epica poesi initium fiebat in puerorum educatione, vid. Dio Chrys. XI p. 308. Vestigium vetusti moris servant tabulae quas nuper Bibliothecae Lugduno-batavae dono dedit vir eximius van Assendelft de Coningh; nam in illis pugillaribus, qui III° fere p. Chr. saeculo sunt scripti, praeter alias puerorum exercitationes legitur versus Hesiodeus Oper. 347 a magistro nitide magnisque litteris cerae inaratus, quem stilo rudiore imitatus est discipulus.

[2]) Rhapsodos idem calluisse ibidem dicit Antisthenes: *ἐκεῖνο δὲ λέληθέ σε, ὅτι καὶ οἱ ῥαψῳδοὶ πάντες ἐπίστανται ταῦτα τὰ ἔπη;*

[3]) De Odyssea non loquitur. Omnino Iliadem maioris momenti quam Odysseam Graecis esse visam e multis indiciis apparet. Socrates in [Platon.] Hipp. Min. 363*b* *ἡ Ἰλιὰς κάλλιον ποίημα τῷ Ὁμήρῳ ἢ ἡ Ὀδύσσεια, τοσούτῳ δὲ κάλλιον ὅσῳ ἀμείνων Ἀχιλλεὺς Ὀδυσσέως.*

[4]) Dignum quod in annotatione exempli causa afferatur est Stratonici dictum, qui cum malum medicum cum malo veterinario videret confabulantem, „nunc" inquit „alter alteri dicit

ἀλλὰ σύ γ' ἄνδρα; ἑταῖρε, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι (*K* 481)."

vid. Gnomologium ed. Sternbach (in Wiener Studien 1889) n° 524. — Multa huius

Et cum pro sacratis magis magisque haberentur quae Homerus dixisset, et nefas videretur talia addubitare [1]), versus ex eius operibus deprompti ibi quoque ubi seria atque gravissima agebantur argumenti loco proferri solebant. Sic Gelonem Syracusanum classis Graecae imperium affectantem Atheniensium legati spe deiecerunt allatis versiculis Iliadis ubi Menestheus Atheniensis dux sui temporis in acie ordinanda peritissimus vocatur [2]); ad eosdem autem versus fit allusio in epigrammate monumenti, quod post victoriam a Cimone ad Strymonem anno 470 a. C. reportatam est erectum (Aeschin. III § 183—185, Plut. Cim. 7):

ἔκ ποτε τῆσδε πόληος ἅμ' Ἀτρεΐδῃσι Μενεσθεὺς
ἡγεῖτο ζάθεον Τρωικὸν ἐς πεδίον·
ὅν ποθ' Ὅμηρος ἔφη Δαναῶν πύκα θωρηκτάων
κοσμητῆρα μάχης ἔξοχον ὄντα μολεῖν.
οὕτως οὐδὲν ἀεικὲς Ἀθηναίοισι καλεῖσθαι
κοσμηταῖς πολέμου τ' ἀμφὶ καὶ ἠνορέης.

Ad aevum Soloneum pertinent quae Aristoteles scripsit Rhetor. I 15 *Ἀθηναῖοι Ὁμήρῳ μάρτυρι ἐχρήσαντο περὶ Σαλαμῖνος*, versum *B* 558 spectans; quem versum ab ipso Solone in textum Homericum esse invectum ut Salaminem insulam vindicaret Atheniensibus, referunt recentiores quidam, sed e comicorum iocis hanc fabulam fluxisse, certe de nihilo fictam esse, satis apparet [3]).

Magnopere autem erraverit qui putet intellectu facillima fuisse carmina epica Periclis aequalibus. Immo tunc quoque temporis studium haud exiguum pueris erat adhibendum ut recte acciperent quae vates vetusti dixissent. Rhapsodorum *ἠλιθιώτατον ἔθνος* [4]), in Homero recitando vitam terentium, poemata, quae in ore habebant

---

studii documenta praebet Diogenes Laert., multa Anthologia Graeca, praesertim in carminibus Palladae. Centones e versiculis Homericis consarcinatos elaborabant alii, vid. e. g. Anthol. Jacobs IV p. 99 et 116.

[1]) Hinc Herodotus II 53 de Hesiodo atque Homero dixit notissima illa verba *οὗτοί εἰσι οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ἕλλησι καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες καὶ τιμάς τε καὶ τέχνας διελόντες καὶ εἴδεα αὐτῶν σημήναντες.* Quae absurda sunt si quis poetas ea omnia de suo finxisse statuat, verissima si ita interpretemur ut posteros ex Hesiodo atque Homero quae de rebus divinis sciri posse credebantur didicisse dicamus.

[2]) *B* 552 sqq.; vid. Herod. VII 161. Similia Herodotus narrat VII 148, V 94, alibi.

[3]) Vid. quae ad versus *B* 546 sqq. et 557 sq. observavimus et supra pag. xxx. Solonem ad versum nuper a se fictum provocare non potuisse quivis sentit; ea demum valere poterant ad hostes confutandos quae omnes Graeci in suo Homero extare scirent.

[4]) Eodem adiectivo Xenophon utitur in Comment. IV 2 § 10.

et mente complectebantur tota, saepe non intellexisse ipsos, Socrates dicit apud Xenophontem l. l., neque aliter iudicasse Platonem ex eius dialogo Ione apparet [1]. „Tu vero", ad Niceratum conversus pergit Socrates Xenophonteus, „tu Stesimbroto et Anaximandro aliisque multis multum dedisti argenti, *ὥστε οὐδέν σε τῶν πολλοῦ ἀξίων λέληθεν.*"

Sic nata est ars grammaticorum Homerum interpretantium. Quorum antiquissimus Stesimbrotus Thasius nobis nominatur a Xenophonte l. l. et a Platone Ion. 530 *d*; alii a Platone ibi commemorantur Metrodorus Lampsacenus, Anaxagorae discipulus, et Glauco quidam [2]. Quomodo autem in scholis magistri docuerint linguam Homericam, ostendunt fragmenta quae ex Aristophanis fabula *Δαιταλεῦσι* anno 427 a. C. acta servavit Galenus in praefatione lexici Hippocratici. Pater filium e sophistarum scholis recentem interrogans ut videat numquid bonae frugis ibi didicerit, postquam nonnulla percontatus est tandem ita loquitur:

πρὸς ταῦτα σὺ λέξον Ὁμήρου ἐμοὶ γλώττας. τί καλοῦσι κόρυμβα [3]);
et mox
τί καλοῦσ' ἀμένηνα κάρηνα [4]);

Nescit filius, qui in verbulis forensibus melius exercitatus [5]) nihil Homerum ipsumque patrem se curare impudenter profitetur.

Γλῶτται igitur *Ὁμηρικαὶ* pueris Atheniensibus ediscendae erant, voces cascae et obsoletae, quarum sensus vulgus fugeret nec nisi ex harum rerum peritis posset rescisci. Puer eas edidicerat laudator ille temporis praeteriti, quem senem cum filio rixantem in Daetalensium fabula spectatoribus ridentibus ostendit comicus.

Mox autem in unum corpus voces Homericae colligi coeptae sunt, scholarum maxime in usum. Qualium operum quod novimus antiquissimum est Democriti Abderitae liber *περὶ Ὁμήρου ἢ ὀρθοεπείης καὶ γλωσσέων*, cuius nomen tantum a Diogene Laertio IX 48 allatum superest. Aliud commemoratur in facetissimo Stratonis comici fragmento apud Athenaeum IX p. 382 sq. allato e Phoeni-

---

[1]) Sententiam contumeliosam confirmat explicatio versus Φ 26 ὃ δ' ἐπεὶ κάμε χεῖρας ἐναίρων ab Hermodoro rhapsodo prolata, qui verba *χεῖρας ἐναίρων* iungens reddebat participio *χειροκοπῶν*.

[2]) Quos aetate antecedit omnes Theagenes Cambysis aequalis teste Tatiano adv. Graecos § 48, de quo cf. pag. LXVII.

[3]) *νηῶν ἄκρα κόρυμβα* *I* 241.

[4]) *νεκύων ἀμένηνα κάρηνα* κ 521, 536 λ 29, 49.

[5]) Vocem *ἴδυιοι* (i. e. *μάρτυρες*), de qua vid. ad *Χ* 254, optime novit.

cide fabula, quam Molierii lingua usus dicere possis *le cuisinier savant* (Kock Fragm. Comic. III p. 361); acta autem est ea fabula circa annum a. Ch. 300:

σφίγγ' ἄρρεν', οὐ μάγειρον, εἰς τὴν οἰκίαν
εἴληφ'· ἁπλῶς γὰρ οὐδὲ ἓν μὰ τοὺς θεοὺς
ὧν ἂν λέγῃ συνίημι· καινὰ ῥήματα
πεπορισμένος πάρεστιν. ὡς εἰσῆλθε γάρ,
εὐθύς μ' ἐπηρώτησε προσβλέψας μέγα·
„πόσους κέκληκας μέροπας ἐπὶ δεῖπνον; λέγε." —
ἐγὼ κέκληκα μέροπας ἐπὶ δεῖπνον; χολᾷς.
τοὺς δὲ μέροπας τούτους με γιγνώσκειν δοκεῖς;
οὐδεὶς πάρεσται. τοῦτο γὰρ νὴ τὸν Δία
ἔτι κατάλοιπον, μέροπας ἐπὶ δεῖπνον καλεῖν. —
„οὐδ' ἄρα παρέσται δαιτυμὼν οὐδεὶς ὅλως;" —
οὐκ οἶδ' ἔγωγε Δαιτυμόν'. ἐλογιζόμην,
ἥξει Φιλῖνος, Μοσχίων, Νικήρατος,
ὁ δεῖν', ὁ δεῖνα· κατ' ὄνομ' ἀνελογιζόμην·
οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς οὐδὲ εἷς μοι Δαιτυμών.
οὐδεὶς παρέσται, φημί. — „τί λέγεις; οὐδὲ εἷς;" —
σφόδρ' ἠγανάκτησ', ὥσπερ ἠδικημένος,
εἰ μὴ κέκληκα Δαιτυμόνα. καινὸν πάνυ. —
„σῦν [1]) *ἄρα θύεις ἐρυσίχθον';" — οὐκ ἔφην ἐγώ. —*
„βοῦν δ' εὐρυμέτωπον;" — οὐ θύω βοῦν, ἄθλιε. —
„μῆλα θυσιάζεις ἆρα;" — μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ,
οὐδέτερον αὐτῶν, προβάτιον δ'. — „οὔκουν" ἔφη
„τὰ μῆλα πρόβατα;" — μῆλα πρόβατ'; οὐ μανθάνω,
οὐδ' οἶδα τούτων οὐδὲν οὐδὲ βούλομαι·
ἀγροικότερός εἰμ', ὥσθ' ἁπλῶς μοι διαλέγου. —
„Ὅμηρον οὐκ οἶδας λέγοντα;" — καὶ μάλα
ἐξῆν ὃ βούλοιτ', ὦ μάγειρ', αὐτῷ λέγειν.
ἀλλὰ τί πρὸς ἡμᾶς τοῦτο, πρὸς τῆς Ἑστίας; —
„κατ' ἐκεῖνον ἤδη πρόσεχε καὶ τὰ λοιπά μοι." —
Ὁμηρικῶς γὰρ διανοεῖ μ' ἀπολλύναι; —
„οὕτω λαλεῖν εἴωθα". — μὴ τοίνυν λάλει
οὕτω παρ' ἐμοί γ' ὤν. — „ἀλλὰ διὰ τὰς τέτταρας
δραχμὰς ἀποβάλω" φησὶ „τὴν προαίρεσιν;
τὰς οὐλοχύτας φέρε δεῦρο". — τοῦτο δ' ἐστὶ τί; —
„κριθαί". — τί οὖν, ἀπόπληκτε, περιπλοκὰς λέγεις; —

---

[1]) *οὐδ'* cod. (*CYNA — OYΔA*).

„πηγὸς πάρεστι;" — πηγός; οὐχὶ λαικάσει
ἐρεῖς σαφέστερόν θ' ὃ βούλει μοι λέγειν; —
„ἀτάσθαλός γ' εἶ, πρέσβυ" φήσ'· „ἅλας φέρε.
τοῦτ' ἔστι πηγός. ἀλλὰ δεῖξον χέρνιβα." —
παρῆν. ἔθυεν, ἔλεγεν ἄλλα ῥήματα
τοιαῦθ' ἃ μὰ τὴν γῆν οὐδὲ εἷς ἤκουσεν ἄν,
μίστυλλα, μοίρας, δίπτυχ', ὀβελούς· ὥστε με
τῶν τοῦ Φιλητᾶ λαμβάνοντα βιβλίον
σκοπεῖν ἕκαστα τί δύναται τῶν ῥημάτων·
πλὴν ἱκέτευον αὐτὸν ἤδη μεταβαλεῖν
ἀνθρωπίνως λαλεῖν τε· τὸν δ' οὐδ' ἂν ταχὺ
ἔπεισεν ἡ Πειθὼ μὰ τὴν γῆν οἶδ' ὅτι.

Coquum igitur dictione Homerica abutentem induxit Strato, sui temporis studia inania festive perstringens. In Philetae autem Coi opere, unde is qui coquum hunc nimis doctum conduxerat novam sapientiam addiscere conatus est, explicatae reperiebantur voces epicae quales sunt μέροπες, δαιτυμών, ἐρυσίχθων [1]), μῆλα, οὐλοχύται, πηγός, μιστύλλειν [2]), μοῖραι, δίπτυχα, ὀβελός.

Quales autem errores etiam in eruditorum virorum huiusmodi lucubrationibus fuerint docet vox πηγὸς *salis* sensu a vesano illo coquo ex Philetae scilicet auctoritate adhibita; non enim Homericum est πηγός pro ἅλες, sed ni fallor quibusdam olim videbatur cascam vocem πηγὸν κῦμα ε 388 *fluctum marinum* interpretantibus. Alios errores τῶν γλωσσογράφων passim notarunt Aristarchus eiusque discipuli; vid. Lehrs Arist.[2] p. 36 sqq.

Ad Philetam quod attinet, duo tantum eius interpretamenta in scholiis Homericis laudantur, absurdum autem est utrumque: in versu ἀχρεῖον ἰδὼν ἀπομόρξατο δάκρυ Β 269 vocem *ΙΔΩΝ* pro genitivo pluralis numeri ἰδῶν = ὀφθαλμῶν habebat, et φρῖκα Φ 126 explicabat *frigus*, toti loco sensum tribuens quam maxime insulsum. Tertium cognoscitur e carminis — nam poeta et ipse haberi volebat, et clarus aliquando est habitus, — e carminis Παιγνίων loco apud Stobaeum Floril. LXXXI 4 allato:

οὔ μέ τις ἐξ ὀρέων ἀποφώλιος ἀγροιώτης
αἱρήσει,

---

[1]) In epicis quae extant carminibus hoc epitheton, quod *verris* fuisse intellexit von Wilamowitz, non reperitur.

[2]) Nam μίστυλλα vocem stulte finxit is qui loquens inducitur, quasi nomen substantivum esset Homericum illud μίστυλλόν τ' ἄρα τἆλλα, non verbi imperfectum.

quibus verbis *rusticum* (ἀπαίδευτον) hominem significat; habet autem adiectivum ἀποφώλιος ex Odyssea (θ 177 λ 249 ξ 212), sed male cum aliis est interpretatus, nam *vanum* valet.

Alius portentosus Philetae error cognoscitur e carmine quod ex eius schola recens composuit Theocritus iuvenis, Fistulam dico illam, quam Theocrito olim a philologis abiudicatam nuper certissimis ut arbitror argumentis usus denuo ei vindicavit C. Haeberlin Carmina figurata Graeca, Hannoverae 1887. In quo carmine lusorio abstrusa doctrina oppleto et e γλώσσαις Ὁμηρικαῖς maximam partem concinnato vox στήτη pro γύνη adhibita debetur versui Homerico *A* 6 pessime explicato, nec dubito quin a Phileta praeceptore haec habuerit Theocritus, qui postea demum se digna canere coepit.

Legebantur igitur in Philetae lexico, cui Γλῶσσαι sive Ἄτακτα fuit nomen, mirifici quos indicavimus errores: πηγῷ] ἁλί (ε 388). — ἰδῶν] ὀφθαλμῶν (*B* 269). — φρῖκα] ψῦχος (*Φ* 126). — ἀποφώλιος] ἀπαίδευτος (θ 177 λ 249 ξ 212). — στήτην] γυναῖκα (*A* 6). — Et satis certum duco lectum ibi esse κισσύβιον] κίσσινον ποτήριον (ι 346 etc.), nam hunc quoque errorem absurdum, in quem Euripides Cyclop. 390 et alibi incidit, fovit Theocritus I 27 sqq. (hinc Vergilius III 38 sqq.).

Itaque mirum non est Aristarchum totum librum Philetae erroribus redarguendis insumsisse [1]).

Philetae discipulus erat Zenodotus Ephesius, qui Musoo Alexandrino a Ptolemaeo Philadelpho praefectus est. Hic praeter glossarium et computationem de numero dierum, quos Ilias et Odyssea complectuntur, novam recensionem carminum epicorum circa annum ante Chr. 270 edidit, in qua critico signo obelo usus est ad versus ipso iudice spurios notandos, temere autem et pro libidine multa refinxit. Post Zenodotum bibliothecae regiae praefuit eius discipulus Aristophanes Byzantius, vir doctus prudens industrius, qui cum alia ad textum Homericum rectius constituendum atque interpretandum contulit, tum signis prosodiacis primus eum instruxisse fertur. Aristophanis autem discipulus et successor Aristarchus saeculo II° quantum studium in Homeri carminibus collocaverit, quam caute, quam perite in iis emendandis et interpretandis sit versatus, quanta ei eruditio, quantum mentis acumen fuerit, quis nescit [2]).

---

[1]) πρὸς Φιλητᾶν, vid. schol. *A* 524 *B* 111.

[2]) Exhauserunt hanc materiem K. Lehrs (in libro praestantissimo de Aristarchi studiis Homericis) et A. Ludwich (Aristarchs Homerische Textkritik).

Duas editiones elaboravit et signis criticis ornavit, quorum causae explicabantur in *ὑπομνήμασι* sive commentariis, DCCC si fides Suidae volumina implentibus; praeterea autem complura scripsit *συγγράμματα* sive dissertationes, ad res difficiliores, quae paucis verbis exponi non possent, fuse tractandas [1]). Quae opera si integra ad nos pervenissent omnia, uberrimus observationum utilissimarum thesaurus hodiernis lectoribus praesto esset. Sed neque Aristarchi vita, quae in tempus turbatissimum incidit, prospera fuit admodum, neque extra ipsius scholam multum favoris invenerunt quae protulit; mortui autem clarum nomen a multis celebratum est, sed eius scripta, ut fit, mox ex hominum memoria evanescere coeperunt [2]). Quapropter saeculo post eius obitum praeterlapso Didymus ille, cui a ferrea industria cognomen *τοῦ Χαλκεντέρου* inditum est, in libro *περὶ τῆς Ἀριστάρχου διορθώσεως* et Aristonicus in opere *περὶ σημείων Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας* aequalibus suis accurate exposuerunt quid Aristarchus in emendandis carminibus epicis praestitisset; ex eodem fonte saeculo II° post Chr. hauserunt Herodianus in *τῇ Ἰλιακῇ προσῳδίᾳ* et Nicanor in libro *περὶ στιγμῆς*. Ex his autem operibus exerpta parciora quam vellemus extant in scholiis, quae codicibus nostris adscripta leguntur.

Sed redeo ad studia quae non emendando sed interpretando Homero sunt insumta.

Nihilo saniora quam Philetas alii protulerunt plurimi. Verba simplicissima *θεὸς διὰ πάντα τελευτᾷ* *T* 90 Hellanicus legebat *θεόσδια* = *θεόδοτα*, Lesbocles *θεὸς δ' ἴα*. Versum non sane suspicione vacantem *αἰετοῦ οἴματ' ἔχων μέλανος τοῦ θηρητῆρος* *Φ* 252 Aristoteles accipiebat *μελανόστου*, *nigra* scilicet *ossa* aquilae esse docens. Verba *καί κέ τεο δμώων ἀνδρῶν ἔτι πειρηθεῖμεν* *π* 305 Ptolemaeus Ascalonita legebat *καί κ' ἐτεοδμώων*, pellectus voce memoriae eius inhaerenti *ἐτεόκρητες* *τ* 176. Versum *οὐ σύ γ' ἂν ἐξ οἴκου σῷ ἐπιστάτῃ οὐδ' ἅλα δοίης* *ρ* 455, in quo iterata negatio nihil habet insoliti, Callistratus ita interpretabatur ut *οὔδαλα τὰ κόπρια* esse diceret *παρὰ τὸ ἐν τῷ οὐδῷ κεῖσθαι*. Verba *'στάξε κατὰ ῥινῶν* *T* 39 absurde quidam reddebant *βυρσῶν*, a nominativo *ῥινός* repetentes. *Ἀφροδίτη φιλομμειδής* quid

---

[1]) E. g. *περὶ τοῦ ναυστάθμου*, in quo libro Argivorum castra accurate secundum Homerum delineavit.

[2]) Qui Aristarchum insecutus est Ammonius scripsit librum *περὶ τοῦ μὴ γεγονέναι πλείονας ἐκδόσεις τῆς Ἀριστάρχου διορθώσεως* (sc. *τῶν δύο*), vid. schol. *K* 397.

esset nesciens interpolator, cui nunquam opinor Erycina ridens favisset, Hesiod. Theog. vs. 200 hoc male sanae sapientiae edidit documentum: (*vocant eam Venerem*) ἠδὲ φιλομμηδέα ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη [1]). Versum Λ 786, ubi Achilles γενεῇ ὑπέρτερος quam Patroclus esse dicitur, non de dignitate sed de aetate perperam accipientes quidam, in his Archilochus, si credere fas est, vocem ὑπέρτερος lingua invita interpretati sunt *iuniorem;* alii, in his tragici, Achillem Patroclo maiorem natu fuisse errore vix minus aperto inde effecerunt. *Fέδνα* quid essent Graeci saeculo V° nesciebant, testibus multis tragicorum aliorumque locis [2]), quamquam in Thraciae regione vicina etiamtunc superabat mos vetustus puellas procis vendendi [3]); in Philetae quoque lexico quin fuerit ἕδνα] δῶρα dubitare nos vix sinit Theocriti locus XXVII 32. Verbum τρέσαι significare *recedere* et ipse Homerus docet et e Spartae lingua, ubi τρέσαντες dicebantur qui coram hoste fugissent, scire poterant Athenienses; attamen *metuendi* sensu a tragicis, quorum dictio ipsaque ars ex Homero pendet tota, solet usurpari [4]). Nec non antiquus est error quo vocem poeticam δέμας cum voce σῶμα permutari posse putarunt multi [5]). Epithetis passim in dictione epica obviis ἱππότα et ἱππηλάτα absurde

---

[1]) Cf. schol. Γ 424, H. Flach die ältesten Hesiod-handschriften p. 25.

[2]) Cf. Eur. Andromaches initium:

Ἀσιατίδος γῆς σχῆμα, Θηβαία πόλις,
ὅθεν ποθ' ἕδνων σὺν πολυχρύσῳ χλιδῇ
Πριάμου τύραννον ἑστίαν ἀφικόμην.

Item Eur. Andr. 153, 873 Med. 227 sqq., Aesch. Prom. 560, Pind. Pyth. III 168. Quid quod recentiorum erroris vestigia in ipsa Odyssea deprehenduntur α 278 = β 197.

[3]) Vid. Herod. V 6, Xenoph. Anab. VII 2 § 38, et cf. Aristot. Politic. II 5 § 12, Thuc. I 6 § 6.

[4]) In tragicorum dictione diudicanda cavendum est quam maximo ne voces quae olim ab epicis eorumque aequalibus adhibitae postea quoque in ore Graecorum vixerunt et sensim in novas formas novasque notiones abierunt, confundamus cum vocibus quas, cum post aevum Homericum e lingua evanuissent, ex ipso Homero desumserunt tragici ut suam dictionem iis exornarent. Illae nihil habent quod aut miremur aut moleste feramus, has vero si consulto aut casu mutatas adhibuerunt tragici, non sunt laudandi. Ut exemplo rem illustrem: φόβος olim *fugam*, deinde *terrorem*, φοβέω *fugare*, postea *terrere* significavit: ita ad notionem cognatam vivens lingua sensim declinavit in ore populi, penes quem est norma loquendi; sed verbum τρέσαι dum vixit, *recedere* semper significavit, tragici autem, qui verbum in sua regione intermortuum ex epica dictione in sua carmina transsumserunt, parum recte *metuendi* ei significationem tribuerunt. — Nonnulla quae huc pertinent collegit E. B. Koster in Studiis Tragico-Homericis Lugd. Bat. 1891.

[5]) Vid. Eur. Orest. 40 et 98, schol. Λ 115.

admodum glossema *φυγάς* appingere solebant glossographi [1]), et *ἵππων ἐπιβαίνειν* apud Homerum quid esset quamquam dixeris neminem potuisse nescire, ignoravit tamen Rhesi fabulae auctor, qui male intellecto versu *K* 513 Ulixem et Diomedem equis insidentes in castra Graecorum remisit. Verba *Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή* *A* 5 poeta qui Cypriorum carminis initium composuit perperam interpretatus est de Iove consilium ad bellum Troianum ciendum ineunte, ut multorum hominum caede terram exoneraret; et vocem *πάλιν πλαγχθέντας* *A* 59 de *iteratis* erroribus accipiens idem finxit priorem Graecorum expeditionem a Telepho Myso repulsam. Quod *B* 670 de Rhodiorum prosperitate poeta dixit *σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων* Pindarus ad litteram ita accepit ut aurum in illa regione pluisse putaret, vid Ol. VII 62, 89 sq. — Dione cum *E* 410 sqq. de Diomede in Olympios nimis audaci ita locuta esset: *caveat ille ne se fortiori mox occurrat,*

μὴ δϝὴν Αἰγιάλεια, περίφρων Ἀδρηστίνη,
ἐξ ὕπνου γοάουσα φίλους ϝοικῆας ἐγείρῃ,

uxoris luctum infinitum ob maritum occisum claris verbis significans, posteri, in his Mimnermus, inde effecerunt fore ut Aegialea Veneris stimulis incensa cum servis corpus misceret, decepti scilicet adiectivo *φίλους*. Adiectivum *τοῖον* valere *ἀγαθόν* fuere qui contenderent [2]), *τόσον* autem *σῶμα* interpretati sunt nonnulli *Ψ* 454, unde fluxit l. a. *δέμας*, et *αὐτήν* *B* 317 *X* 83 *matrem* significare crediderunt; dualem numerum pro plurali ab epicis poetis potuisse adhiberi posteri inde a III° ante Chr. saeculo sibi persuaserunt, cum e communi vita dualis evanuisset [3]); pronomina *σφε* et *νιν* in tragicorum lingua nihil non significasse notum est [4]); correlativa ab Homero potuisse permutari Apollonius Rhodius Callimachus Zenodotus alii credidere multi [5]).

Originandi autem libido, in sophistarum scholis nata, damni

---

1) Vid. schol. *Ξ* 117, Apoll. lex. s. v., Lehrs Arist.[2] p. 105.

2) Schol. *Ψ* 16, Eust. ad *δ* 206.

3) Vid. infra § 52.

4) Vid. infra § 92 pag. 254.

5) Vid. e. g. Zenod. *I* 447 *τοῖον* (*qualem*), *M* 75 *τώς* (*quemadmodum*), Apoll. Rh. IV 1700 *οὐδ' ὅσσον* (*ne tantillum quidem*), item Callim. h. Apoll. 87, 81, 94 et anni post Chr. 94 inscriptio 618[5] Kaibel. Quapropter Aristophanis comici versus Pac. 32 in scholiis dicitur utilis esse ad docendum quid intersit inter relativa et demonstrativa: *τέως; ἕως σαυτὸν λάθοις διαρραγείς*] (*σημείωσαι*) *ὅτι ἐκ παραλλήλου κεῖται τὸ ἕως καὶ τέως, καὶ ὅτι εἰς ὑπόδειγμα χρήσιμον*. Haec quoque aliquando Graecis ipsis discenda fuerunt igitur! — Cf. infra § 323[2].

nonnihil studiis Homericis intulit; huius enim fallacissimae artis ope, quae inter veteres nihil sani in lucem protulit, cascarum vocum veram potestatem indagare dum conabantur epicorum carminum interpretes, ridicule subinde lapsi sunt. Complura huius morbi indicia modo ostendimus; addita esto interiectio ὢ πόποι, cum tragica voce παπαῖ comparanda, quam vocativum esse, *deos* autem significare et e Dryopum Scytharumve lingua esse repetitam, et alii sibi persuaserunt et Lycophron, qui Alexandr. vs. 943 Homerum imitari se ratus dixit τοίγαρ πόποι φύξηλιν ἤνδρωσαν σπόρον, *dei fugitivorum prolem ad adolescentiam perduxerunt;* item Euphorion apud Apollonium in lexico Homerico ἐν δὲ πόποις ἕσσαντο, *inter deos consederunt;* vid. infra § 328[a]. Mitto nunc errores facilius condonandos, qualis est vox ἀλφησταί a verbo ἀλφάνειν ducta, quasi *sollertes* significaret: ita adhibita est ab Aeschylo Sept. 771 [1]). Neque urgebo Vergilii in verbis epicis reddendis errores quantumvis manifestos *crateras magnos statuunt et vina coronant* Aen. I 724 [2]) = ἐπεστέψαντο πότοιο (i. e. ἐπιστεφέας Ϝοίνοιο reddebant crateras, ut Θ 232 dicitur, ad oram usque implebant) Α 470 etc., *vescitur . . . perpetui tergo bovis* Aen. VIII 182 = νώτοισι διηνεκέεσσι Η 321, *durumque cubile Inarime Iovis imperio imposta Typhoeo* Aen. IX 715 = εἰν (id est ἐν) Ἀρίμοισ' Β 783.

Non minus graviter errarunt veteres in verborum figuris, quibus utitur lingua epica, explanandis; quae quadamtenus ipsis Graecis difficiliores intellectu erant quam nobis qui nunc vivimus. Nam cum lingua vernacula, qualis in aequalium ore ferebatur, inde a primis annis uterentur, deinde in schola verba epica ita discerent ut quomodo a vulgaribus linguae Graecae formis discreparent data opera perpenderent, fieri vix potuit quin formas Homericas e lingua qua ipsi utebantur poetarum libidine prodiisse in illa artis grammaticae infantia sibi persuaderent. Exemplo sint quae non homo nequam serove natus sed Aristoteles hac de re observavit Poet. XXI § 18: ἐπεκτεταμένον δὲ (in dictione poetica) ἔστιν ἢ ἀφῃρημένον, τὸ μέν, ἐὰν φωνήεντι μακροτέρῳ κεχρημένον ᾖ τοῦ οἰκείου ἢ συλλαβῇ ἐμβεβλημένῃ, τὸ δὲ ἐὰν ἀφῃρημένον τι ᾖ αὐτοῦ, ἐπεκτεταμένον μὲν οἷον τὸ πόλεως πόληος καὶ τὸ Πηλείδου Πηληιάδεω, ἀφῃρημένον

---

[1]) Simili errore ipso aevo epico natum esse nomen Κάλχας, unde fluxit tragicorum verbum καλχαίνειν, demonstrare studuit Jebb ad Soph. Antig. vs. 20.

[2]) Vid. etiam Aen. III 525: Anchises magnum cratera corona | induit, implevitque mero.

δὲ οἷον τὸ κ ρ ῖ καὶ τὸ δ ῶ. ἐξηλλαγμένον δὲ ὅταν τοῦ ὀνομαζομένου τὸ μὲν καταλείπῃ τὸ δὲ ποιῇ, οἷον τὸ δ ε ξ ι τ ε ρ ὸ ν κ α τ ὰ μ α ζ ὸ ν, ἀντὶ τοῦ δ ε ξ ι ό ν. Et clarius etiam XXII § 8 sq.: *οὐκ ἐλάχιστον δὲ μέρος συμβάλλονται εἰς τὸ σαφὲς τῆς λέξεως καὶ μὴ ἰδιωτικὸν αἱ ἐπεκτάσεις καὶ ἀποκοπαὶ καὶ ἐξαλλαγαὶ τῶν ὀνομάτων· διὰ μὲν γὰρ τὸ ἄλλως ἔχειν ἢ ὡς τὸ κύριον παρὰ τὸ εἰωθὸς γιγνόμενον τὸ μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει, διὰ δὲ τὸ κοινωνεῖν τοῦ εἰωθότος τὸ σαφὲς ἔσται. ὥστ' οὐκ ὀρθῶς ἐπιψέγουσιν οἱ ἐπιτιμῶντες τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τῆς διαλέκτου καὶ διακωμῳδοῦντες τὸν ποιητήν, οἷον Εὐκλείδης ὁ ἀρχαῖος, ὡς ῥᾴδιον ποιεῖν εἴ τις δώσει ἐκτείνειν ἐφ' ὁπόσον βούλεται.* Ergo censebat Aristoteles Homerum libertate illa, quam crepabant, voces augendi minuendi iure et recte usum esse ut dictionem perspicuam nec tamen vulgarem assequeretur: sui aevi voces eum adhibuisse ne suspicatus quidem esse videtur [1]).

Genitivi igitur, qualis est *μελισσάων*, e communibus formis (*μελισσῶν*) distractione (*ἐπεκτάσει*) nati esse credebantur (vid. schol. *B* 87); de verborum formis distractis videantur quae disputavimus infra in § 191. Quapropter *κυανεάων* Hes. Scut. 7 quin neutri, *Κρητάων* *ξ* 199 quin masculini esset non dubitabant; alii *Σειρηνάων*, *νησάων* et similia portenta finxerunt [2]). Homericum subiunctivum *θείομεν* communis vitae forma *θῶμεν* ita videbatur edidisse, ut primum distractionem, deinde productionem, tandem correptionem passa esset: *θῶμεν* — *θέωμεν* — *θείωμεν* — *θείομεν*. Quam facile autem voces Homericae, quae versuum numeris non satis defenderentur, inter homines qui ita opinarentur vulgaris dictionis formas induere potuerint quo tempore in ore praesertim Graecorum carmina epica vivebant, vix est cur moneam, neque exempla rei quae passim nobis indicanda erit hic proferri opus est [3]).

---

[1]) Ne recentiores quidem philologos satis semper cavisse ne in hunc errorem inciderent insigni exemplo docuimus infra p. 45 not.; videantur etiam quae de nominum in *-εύς* flexione observavimus p. 231.

[2]) Vid. Callim. h. Del. 66, 275, Quint. Smyrn. IV 212, Orac. Sibyll. I 229 XI 184, Oppian. Cyneg. IV 392, schol. *Τ* 1, Eust. 1363, 58, Apoll. lex. s. v. *ἐάων*, H. Flach ältesten Hesiod-handschriften p. 14-16. Etiam textus Herodoteus falsae analogiae specimina cum frequentia tum insignia admodum praebet, in quo *ἀπικέατο ἐγινέατο δεσπότεα ἐδικαίευν παρισεύμενος* et similia, quae tradita sunt pro *ἀπίκοντο ἐγίνοντο δεσπότην ἐδικαίουν παρισούμενος*, ad imitationem verborum recte formatorum *ὡρμέατο ἐπιστέατο Διομήδεα ἐμεῦ* etc. sunt corrupta.

[3]) Vid. quae pag. 4-7, 15, 63, 74 sq., 193, 200-202, 217 sqq., 233 sq., 255 sqq., 289, 296 sq., 317, 319, 322, 386, 421 sqq., 444, 454, 461, 492 sq., 520, 532, 548, 550, 560 sqq., 584 sunt observata.

Gravius ne deformarentur carmina epica, obstitit religio, qua antiquissimos hos foetus ingenii Graeci magis magisque prosecuti sunt posteri; haec enim prohibuit quominus temere mutarentur quae in illis operibus tradita omnibus innotuissent. Eadem vero religio effecit ut recte accipi et suo pretio aestimari vix possent. Quaerebantur in iis quae non inessent, consilia tribuebantur poetis quae a poesis indole quam maxime sunt aliena. Polyhistor fuisse videbatur Homerus, cuius opera thesauros abstrusae scientiae praeberent legentibus; neque id tantum veritatis inesse credebatur, quod in genuinae artis foetibus nunquam frustra quaeritur, sed quaecunque narrasset revera ita accidisse putabant posteri; rerum olim gestarum accuratam ex eo notitiam hauriri posse, locorum ab eo descriptorum eam ipsam quam Homerus iis tribuisset fuisse speciem, tempora mensuras nomina apud eum commemorata fide omnino digna esse et ipsas res divinas ex eius carminibus plene et veluti ad amussim cognosci posse, communis omnium fere erat opinio; et quoniam primus iuventutis praeceptor erat Homerus, libenter sibi persuadebant nullum quod non et bonum et verum esset praeceptum ab eo datum esse. Itaque viri quos nominat quin extitissent, loca quae describit quin digito etiamnunc monstrari possent, ne dubium quidem videbatur; Phaeaces in Corcyra [1]), Cyclopes in Sicilia [2]) degisse credebantur et in vicinia Scylla Charybdis Circes insula quaerebantur et, quae hominum est credulitas, inveniebantur [3]). Sic Strabo, cui neque ingenium profecto deerat neque eruditio studiumve veri, Graeciae descriptionem compositurus (lib. VIII—X) ab Homero identidem initium fecit et eo rem perduxit ut Navium praesertim Catalogum commentariis illustrasse possit dici. Scilicet Homerus artem suam in versibus ζ 232 sqq. pinxisse et ei [4]) et aliis videbatur, et reconditam suam scientiam dulci narràtione inclusisse quo magis accepta esset hominibus,

ὡς ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
Ϝίδρις, ὃν Ἥφαιστος ’δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ Ϝέργα τελείει.

---

[1]) Non oblocutus est Thucydides I 25 III 70.

[2]) Terra Aetnaea, pascuis abundans, pastoris Polyphemi habita est patria ex quo Sicilia Graecis orientalibus melius innotuit. Etiam Typhoeus cum colonis Graecis illuc e Cilicia migravit, vid. Pind. Pyth. I 16 sqq., Aesch. Prom. 351 sqq.

[3]) Bene de hac re indicarunt Völcker apud Nitzschium Anmerkungen zu Homer's Odyssee III p. XI sq. et ipse Nitzsch ibidem p. XXXIII sq.

[4]) Vid. Strab. I p. 37.

Cum pacis artes tum belli nemo melius docuisse credebatur [1]), ad bonos mores confirmandos nemo fuisse utilior. Quapropter si quid in carminibus Homericis aut a vero abhorrere videbatur aut bonis moribus periculum inferre, mira artificia, qualibus postea Christianorum theologi saepe usi sunt, adhibebantur ut ea quae displicerent cum recentioris aevi opinionibus conciliarentur. Sic Thucydides, is tamen non credulus homo, cum sciret Boeotios, qui in Navium recensione (*B* 494—510) dicuntur cum ceteris Graecorum gentibus Troiam oppugnasse, post eversam demum Troiam in regionem, quae dein ab ipsis Boeotia dicta est, venisse ferri, hanc rem non ita expedire ausus est ut aut falsam hanc famam esse diceret aut Catalogi auctorem non ex vero pinxisse condicionem Graeciae quae ante bellum Troianum obtinuit, sed fallaci argumentatione id efficere studuit ut in Boeotia fuerint Boeotii priusquam illuc migrarunt [2]). Frugalitatis praeceptis quae pueris inculcanda sunt ne repugnare videretur Achillis illud ad Patroclum verbum *ζωρότερον δὲ κέραιε I* 203, fuere qui *οὐ τὸ ἄκρατον, ὡς οἰνόφλυξιν, ἀλλὰ τὸ θᾶττον* interpretarentur, laudati scilicet eam ob causam ab Aristotele Poet. XXVI § 16. In versibus pulcherrimis Θ 555 sq.

ὡς δ' ὅτ' ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην
φαίνετ' ἀριπρεπέα, ὅτε τ' ἔπλετο νήνεμος αἰθὴρ

ne lunae fulgore ignes minores premerentur, fuere qui interlunium facerent admirabili hoc artificio ut litteras traditas interpretarentur *φάει νῆν* (*luce novam*), contractis verborum formis lumen

---

1) Vid. e. g. Ar. Ran. 1034 sqq.:

ὁ δὲ θεῖος Ὅμηρος
ἀπὸ τοῦ τιμὴν καὶ κλέος ἔσχε πλὴν τοῦδ' ὅτι χρήστ' ἐδίδαξε,
τάξεις ἀρετὰς ὁπλίσεις ἀνδρῶν;

quae verba poetam Aristophanem poetae Aeschylo de poeta Homero loquenti non per iocum sed serio tribuere potuisse, est quod mireris. Similia leguntur apud Xenoph. Conviv. IV § 6 sqq.: *ἴστε δήπου ὅτι Ὅμηρος ὁ σοφώτατος πεποίηκε σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων. ὅστις ἂν οὖν ὑμῶν βούληται ἢ οἰκονομικὸς ἢ δημηγορικὸς ἢ στρατηγικὸς γενέσθαι ... ἐμὲ θεραπευέτω· ἐγὼ γὰρ ταῦτα πάντα ἐπίσταμαι.* Sic iocans loquitur puer Niceratus, qui Homerum memoriter tenet. Graviter vero hanc opinionem impugnat Socrates apud Platonem Rep. X p. 598*d*: *τινων ἀκούομεν ὅτι οὗτοι* (Homerus quique eum sunt insecuti) *πάσας μὲν τέχνας ἐπίστανται, πάντα δὲ τὰ ἀνθρώπεια τὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ κακίαν, καὶ τά γε θεῖα*, etc. — Vetustae autem huius doctrinae echo percipitur in viri d. H. Frölich libro die Militärmedizin Homer's 1879, qui demonstratum ivit medicum fuisse Homerum, quippe artium chirurgicae atque anatomicae peritissimum.

2) Vid. Thuc. I 12. Nam *partem* tantum eorum tunc temporis illic vixisse quod dicit, id nihil esse neminem fugere potest; non enim ex uno paucisve locis sed e cuncta illa regione, cuius plures enumerantur civitates quam ceterarum cuiuslibet, convenerunt copiae quae in Catalogo l. l. commemorantur.

credo significantes contractum. Plura exempla hic cumulari nihil opus est.

Quicquid autem non poterat ita explicari ut cum posteritatis opinionibus congrueret, aut mutandum videbatur, si fieri id posset, aut delendum. Metrum et contextum tutius quam pudicitiae curam et pietatem erga parentes posse contemni opinatus est Aristodemus grammaticus, qui negationem *οὐ* inserendo cavit ne Phoenix cum patris pellice rem habuisse crederetur *Ι* 453: *τῇ οὐ πιθόμην οὐδ' ἔρξα*, vulg. *τῇ πιθόμην καὶ ἔρξα* [1]). Versus vicinos *Ι* 458—461, ubi Phoenix confitetur in eo fuisse ut patrem obtruncaret, Aristarchum e contextu exemisse *φοβηθέντα* ne quid detrimenti inde caperent iuventutis mores, refert Plutarchus de aud. poet. 8 (Mor. 26*f*); quam fabellam licet fide indignam non sine causa iudicarint viri docti, patet tamen ne nasci quidem potuisse si tale quid in illud aevum non cecidisset [2]). Notabantur autem utpote indecori a Zenodoto versus *Γ* 423 sqq. *Δ* 88 sq. *Π* 89 sq., ab Aristarcho, multo magis sobrie plerumque iudicanti, *Ω* 130 *ζ* 244 sq. *η* 311 sqq. [3]) etc. [4]).

Philosophi autem saepius impugnarunt quae de diis parum decore parumve reverenter in carminibus epicis dicta essent. Notae sunt Xenophanis, qui rhapsodus erat ipse, querelae:

πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν Ὅμηρός θ' Ἡσίοδός τε, ...
κλέπτειν μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν [5]).

Acrius etiam in poetarum de Olympiis mendacia invectus est Heraclitus, qui non poetam sed rerum divinarum praeceptorem vituperans *τὸν Ὅμηρον ἔφασκεν ἄξιον εἶναι ἐκ τῶν ἀγώνων ἐκβάλλεσθαι καὶ ῥαπίζεσθαι* [6]). Pythagoram Hieronymus referebat *κατελθόντα εἰς Ἅιδου τὴν μὲν Ἡσιόδου ψυχὴν ἰδεῖν πρὸς κίονι χαλκῷ δεδεμένην καὶ τρίζουσαν, τὴν δὲ Ὁμήρου κρεμαμένην ἀπὸ δένδρου καὶ ὄφεις περὶ αὐτήν, ἀνθ' ὧν εἶπε*

---

[1]) Idem remedium *Ν* 658 a quibusdam adhibitum vidimus pag. XXVII not. 1.

[2]) Ipse Plutarchus verba Hesiodea Op. 757-759 teste Proclo *ὡς εὐτελῆ καὶ ἀνάξια παιδευτικῆς μούσης* e contextu eximenda censuit. Scilicet et nos hodie subridemus et olim Augusti aequales ridebant magistrum morum gravi voce versuque canoro vetantem: „ne quis in flumen lotium faxit neve screato", — sed spurium esse locum, Hesiodeum non esse praeceptum, neutiquam inde efficitur. Si cuncta quae politiori aevo ieiuna vilia superstitiosa absurda denique videbantur ex opere vatis Ascraei resecare liceret, quantilla relinqueretur particula.

[3]) Suaves hos versus („perfect in refinement and in nobleness" Jebb Homer p. 15) vituperatos malis quam ita defensos ut fit in schol. ad *ζ* 313.

[4]) Videantur quae de grammaticis *διὰ τὸ ἀπρεπὲς* Homeri locos multos damnantibus eleganter disputavit Cobet Miscell. Crit. p. 225-239.

[5]) Diogen. Laert. I 18.

[6]) Diogen. IX 1.

περὶ θεῶν [1]). Plato autem, quo nemo Homerum aut melius norat aut vividius admirabatur, saepius tamen eum refellere necessarium duxit, in civitate autem sua locum ei concedi non posse censuit [2]).

Sic paratam sibi viam inveniebat vir e Cynicorum schola Zoilus Amphipolitanus cognomine *Ὁμηρομάστιξ*, qui IV° aut III° ante Chr. saeculo *Ὁμήρου ψόγον* et *λόγους ἐννέα κατὰ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως* non iocose scripsit sed ea acrimonia eoque improbandi studio insignes quo theologorum postea flagrarunt odia; quapropter ab Homeri admiratoribus vocabatur *τὸ Θρᾳκικὸν ἀνδράποδον, ἄνω καὶ κάτω τινὰς λήρους φληναφοῦν* [3]).

Alii *allegorice* Homerum interpretari studuerunt, ut ita diluerent quae contra eum proferrentur crimina. Martis e. g. cum Venere commercium nihil habere quod non innocentissimum esset gravisque sapientiae documentum demonstratum ibant, id efficientes ut e dulci poemate fierent insulsa de rebus naturalibus commenta. Sic Canticum Canticorum olim non carmen pastoricium idque suavissimum esse credebatur sed vaticinium mysticum de Christi cum ecclesia sua coniunctione. Hanc Homerum explicandi artem sexto ante Chr. saeculo coluit Theagenes Rhegius teste schol. *Υ* 67, postea foverunt Anaxagoras eiusque discipulus Metrodorus Lampsacenus, deinde in deliciis Stoici praesertim habuerunt philosophi omniumque maxime Crates Mallota, quem saepius vituperavit Aristarchus ab huiusmodi nugis alienissimus; qualia autem in hac arte praestiterint veteres optime docent Heracliti, qui primo post Chr. saeculo vixisse videtur, liber de Allegoriis Homericis [4]) et Porphyrii opusculum *περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ τῶν Νυμφῶν ἄντρου* tertio post Chr. saeculo compositum. Nec non in Hesiodi carminibus interpretandis passim talia moliti sunt veteres, cuius studii multa documenta supersunt in Procli Neoplatonici ad Hesiodum scholiis. Postea ita nugati sunt Tzetza et Eustathius.

Quid quod eandem viam his annis instituit senex venerabilis

---

[1]) Diogen. VIII 21.

[2]) Plat. de Rep. III 398*a* X 607*a*.

[3]) Heraclit. Alleg. Hom. 14.

[4]) Antiquiora multo huius studii exempla praebent Xenophon Memor. I 3 § 7, ubi Socrates per iocum *οἴεσθαι* dicit *καὶ τὴν Κίρκην ὗς ποιεῖν τοιούτοις πολλοῖς δειπνίζουσαν, τὸν δὲ Ὀδυσσέα Ἑρμοῦ ὑποθημοσύνῃ καὶ αὐτὸν ἐγκρατῆ ὄντα καὶ ἀποσχόμενον τοῦ ὑπὲρ τὸν καιρὸν τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι, διὰ ταῦτα οὐδὲ γενέσθαι ὗν*, et Plato Theaet. 153*c* *τὴν χρυσῆν σειρὰν* (Θ 19) *οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν ἥλιον Ὅμηρος λέγει* (cf. Eur. Or. 982). — Quin praeivit sero natus poeta qui *Πρεσβείᾳ* inseruit Phoenicis sermones; nam quae de Precibus dicuntur *Ι* 502-512 perfectum praebent dictionis allegoricae exemplum.

P. W. Forchhammer Erklärung der Ilias 1884; cui *Achilles* est ἀ-χειλεύς (labiis carens), flumen *exundans*, *Hector* amnis intra ripas suas se *continens*, *Priamus* rivulus Simois, qui per torridam aestatem πρίων τὸν ἄμμον tarde prorepit, et sic in aquas et lutum tota Ilias solvitur. Causa autem cunctorum huiusmodi commentorum non latet; mythorum enim vetustissimorum ad res naturales spectantium veluti echo nonnunquam in Iliade et in Odyssea percipitur [1]; quorum tamen mythorum priscum sensum ipsi poetae epici aut neglexerunt aut, quod vero similius, ignorarunt.

Recentiores autem philosophorum sectae certatim operam dabant ut sibi vindicarent Homerum illum quem ex hominum memoria evelli non posse optime intellegebant. Peripateticus fuisse dicebatur propter versus Ω 376 sq.:

οἷος δὴ σὺ δέμας καὶ Ϝεῖδος ἀγητὸς,
πέπνυσαί τε νόῳ, μακάρων δ' ἔξ ἐσσι τοκήων,

ἐντεῦθεν οἱ ἀπὸ τοῦ περιπάτου τὴν τριάδα τῶν ἀγαθῶν εἰλήφασι, quae scholiastae verba quomodo sint accipienda docet Aristot. Ethic. I 8: νενεμημένων δὴ τῶν ἀγαθῶν τριχῇ, καὶ τῶν μὲν ἐκτὸς λεγομένων, τῶν δὲ περὶ ψυχὴν καὶ σῶμα, τὰ περὶ ψυχὴν κυριώτατα λέγομεν καὶ μάλιστα ἀγαθά [2]. Epicureorum vero placitis addictum testari videbatur locus Ω 525 sq., ubi dei „securum agere aevum" dicuntur:

ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δϜειλοῖσι βροτοῖσι,
ζωέμεν̓ ἀχνυμένοισ'· αὐτοὶ δέ ἰ̓ ἀκηδέες εἰσί.

Stoicus Homerus audit in scholiis ad *A* 405 alibique saepius, naturalis autem philosophiae aliquot ante Thaletem saeculis curiosum fuisse alii perhibebant propter versus *A* 399 sqq. et Ξ 246 [3]. De quibus studiis aptum iudicium tulit Seneca epist. 88: „modo Stoicum „Homerum faciunt, virtutem solam probantem et voluptates refu„gientem et ab honesto ne immortalitatis quidem pretio recedentem, — „modo Epicureum, laudantem statum quietae civitatis et inter con„vivia cantusque vitam exigentis, — modo Peripateticum, bonorum „tria genera inducentem, — modo Academicum, incerta omnia dicen„tem. Apparet nihil horum esse in illo, cui omnia insunt: ista enim „inter se dissident."

Quae vero tanti inter Graecos haberentur carmina, eorum singuli versus, immo singula verbula magis magisque digna sunt visa in

---

[1]) Cf. supra pag. XXXI.
[2]) Cf. Zeller Philos. d. Gr. II 2[3] p. 621.
[3]) Vid. Heraclit. Allegor. 22.

quae data opera inquireretur. Modo per iocum post pocula vel inter ambulandum proponebantur quaestiunculae ad Homeri interpretationem pertinentes, sententiae lepide obscurae, non anxie, ut Gellii verbis (XVIII 2) utar; aliive ludi litterarii agebantur, in quibus ei tantum excellere poterant qui epica carmina in succum et sanguinem recepissent [1]; modo de *ἀπορίαις Ὁμηρικαῖς* serio et acriter in diversa disputabatur, multique inde a sophistarum aevo fuerunt qui gloriolam aliquam inde sibi captarent; videantur quae de grammaticis qui *ἐνστατικοί* et *λυτικοί* dicti sunt scripsit Lehrs Arist.[2] p. 199 sqq. Ab acumine quo huiusmodi *ζητήσεις* fingere sciret *λύσιν* non facile admittentes Satyrus quidam Aristarchi aequalis per iocum *ὁ Ζῆτα* est nuncupatus; propter doctrinae ubertatem velocitatemque ingenii quibus quaestiones quaslibet solvere soleret Ciceronis tempore Romae laudabatur Valerius Cato, quem bellis civilibus ad paupertatem adactum, cum solvendo non esset, M. Furius Bibaculus risit epigrammate apud Suetonium de ill. gramm. 11 servato:

Catonis modo, Galle, Tusculanum
tota creditor urbe venditabat.
Mirati sumus, unicum magistrum,
summum grammaticum, optimum poetam,
omnes solvere posse quaestiones,
unum difficile expedire nomen.
En cor Zenodoti, en iecur Cratetis.

Infinitam autem quaestionum Homericarum copiam in promptu fuisse facile intellegimus, cum reputamus primum statim Iliadis vocabulum disputandi ansam praebuisse: „Cur a voce male ominata initium fecit poeta?" rogabatur. Ieiunam quaestionem insulsissime Apio ita solvebat ut litteris *MH* numerum rhapsodiarum, quae

---

[1]) Sic ad animum demulcendum atque laxandum a singulis convivis poscebatur e. g. ut recitarent versus Homericos eadem littera incipientes atque desinentes, vid. Athen. X p. 458. Eiusdem farinae est Iuliani imperatoris de Penelope aenigma versum *α* 329 spectans *ἐξ ποσὶν ἐμβεβαυῖα τριδάκτυλος ἐξεφάνθη* (Gregor. Corinth. p. 407 Schaefer.). Sic observatum est in versu *X* 59 cunctas orationis partes esse adhibitas, versum *Γ* 182 per singula vocabula singulis syllabis increscere, versum *X* 133 verborum transpositione in sotadeum (*σείων μελίην Πηλιάδα δεξιὸν κατ' ὦμον*) posse mutari, versum *Ψ* 644 *ἔργων τοιούτων ἐμὲ δὲ χρὴ γήραϊ λυγρῷ* pro trimetro iambico haberi posse. Etiam in versibus *ἰσοψήφοις* deprehendendis fuere qui studium collocarent inane, e. g. versus *Τ* 306 perinde atque sequentis litteras numerum edere 2848, versus *Η* 264 sq. efficere 3498 memoratu dignum visum est. — Nonne fuere aliquando qui Bibliae sacrae litteras numerarent cunctas?

sunt XLVIII, significari diceret [1]). Secundum verbum *ἄειδε* vituperabat Protagoras, deam Musam parum decore imperativo modo compellari contendens [2]): defendenda igitur erat poetae modestia. Sic *παροίνοις* huiusmodi *ζητήμασι* larga suppetebat materies; quae studia qui carpsit Aristoteles Soph. Elench. IV 8 Poet. 26, ipse tamen eis indulsit, nam *Ὁμηρικῶν ἀπορημάτων* vel *προβλημάτων* librum scripsit [3]).

Etiam in regis Ptolemaei Philadelphi conviviis huiusmodi lusibus indulgebatur; vid. Proclus ad Hes. Oper. 97: *πῶς ἔμεινεν ἐν τῷ πίθῳ ἡ ἐλπίς; ἔστι γὰρ τοῦτο ἐν ἀνθρώποις. τοῦτο δὲ καὶ Κόμανος ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ βασιλέως προύτεινεν· φησὶν οὖν Ἀρίσταρχος, ὅτι ἡ μὲν τῶν κακῶν ἔμεινεν, ἡ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐξῆλθεν* [4]). Sosibius quidam cum Nestorem senem *Λ* 686 sq. aliis validiorem dici non posse censeret, Aiaci enim vel Achilli multo maius fuisse robur, ita hanc *ἀπορίαν* expediebat ut in poetae verbis

ἄλλος μὲν μογέων ἀπεκινήσασκε τραπέζης
πλεῖον ἐόν, Νέστωρ δ' ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄειρε

ad adiectivum *ἄλλος* mente suppleret *γέρων*. Quem hominem nimis acutum ludibrio habuit Philadelphus *ὡς ἀπροσδιονύσους λύσεις πραγματευόμενον*, vid. Athenaeus XI 493 *d*. Ptolemaeus Euergetes secundus, qui Aristarchum habuit praeceptorem, quaestionem nihilo graviorem coniectura expedire studuit; nam cum poeta in describendo antro Calypsus *ε* 72 *violas* commemorasset in prato irriguo florentes, hos flores non prope fontes sed in nemoribus potissimum gigni intempestive recordati sunt homines docti, quapropter rex violis substituit herbam palustrem *σίον*, vid. Athen. II 61 *c*. Tiberium grammaticos appetivisse et ridiculis quaestionibus saepe expertum esse testatur Suetonius [5]). Neque Hadrianus, qui Homerum non magni faciebat [6]), cum Alexandriam venisset infra dignitatem suam habuit „in Museo multas quaestiones professoribus proponere, quas propositas ipse dissolvit" [7]).

Multa eiusmodi problemata servavit Plutarchus in Quaestionibus convivalibus [8]), vid. etiam quae de adverbio *κακῶς* *Α* 25 profert in

[1]) Senec. Epist. 88 § 35.
[2]) Vid. Aristot. Poetic. 21.
[3]) Vid. Lehrs de Arist.[2] p. 221.
[4]) Vid. Lehrs de Arist.[2] p. 200.
[5]) Vid. Sueton. Tib. 70.
[6]) Antimachum ei praeferebat, Dio Cass. LXIX 4.
[7]) Spartian. Hadrian. 20.
[8]) Lehrs Arist.[2] p. 218 sq.

libro de audiendis poetis cap. 4. Tertio post Chr. saeculo Porphyrius plurima collegit *ζητήματα Ὁμηρικά*, unde multa irrepserunt in scholia, e. g. ad Ξ 216 Χ 88, 406 [1]).

Sanae mentis hominibus talia si ioci causa agerentur nugatoria, si serio absurda videbantur [2]), et derisa ab iis esse *γραμματικῶν περίεργα γένη, ῥιζώρυχα μούσης ἀλλοτρίης* [3]), quibus *λίμου φαρμακὸν* esset Ilias [4]), libenter credimus. Neque magis honorifice Iuvenalis VII 229 sqq. iudicavit de suae aetatis hominibus Vergilii Aeneidem perinde atque Graecorum carmina heroica inutilibus quaestionibus obruentibus et a praeceptore poscentibus

ut forte rogatus
dum petit aut Thermas aut Phoebi balnea, dicat
nutricem Anchisae, nomen patriamque novercae
Anchemoli, dicat quot Acestes vixerit annos etc.

Nunquam defuere qui intellegerent id quod Eratosthenes olim et Aristarchus inculcare solebant, poetas epicos non ut docerent homines carmina sua condidisse sed ut eos delectarent, et ex ipso potissimum Homero Homerum esse explicandum.

Sed finis disputandi est faciendus. Carminum Homericorum quanta potestas fuerit in Romanorum ingeniis efformandis; quantum valuerint in mentes hominum qui saeculis recentioribus ad nostrum usque tempus vixerunt; aemulati inter ipsos Graecos aliisque in gentibus qui fuerint poetae, et quo successu; interpretari, emendare, doctrinae luce undique petita illustrare qui studuerint grammatici aliique viri docti, — haec omnia quamquam dignissima sunt quae data opera exponantur fuseque enarrentur, a nobis tamen hic sunt praetermittenda. Neque de textus qui ad nos transmissus est condicione

---

[1]) Ibidem p. 199.

[2]) Homerum ita explicatum non placuisse Parthenio illi qui *πηλὸν Ὀδύσσειαν καὶ βάτον Ἰλιάδα* dicere sustinuit, graviter ideo ab alio poeta increpatus in Anthol. Jacobs III p. 12, vix est quod indignemur. *Ζηνοδότου σκύλακας, συνδέσμους* venantes et de vocularum *μιν* et *σφιν* discrimine disputantes et inquirentes *εἰ κύνας εἶχε Κύκλωψ* risit Philippus epigr. 43 (Jacobs III p. 207), vid. etiam epigr. 44. Aristarchei in hanc partem multo minus peccabant, neque digni erant qui ab Herodico Crateteo ita compellarentur (Athen. V 222a):

φεύγετ' Ἀριστάρχειοι ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης etc.,

quem versum non indignatio fecit sed Homerum imitandi studium, nam in locum *τῶν Ἀργείων* substituti sunt *οἱ Ἀριστάρχειοι*.

[3]) Antiphanes epigr. 5 (Anthol. Jacobs II p. 189).

[4]) Vid. Luciani epigramma in Anthol. Jacobs III p. 23.

deve singulorum manuscriptorum hodie superstitum dignitate et auctoritate nunc disputabimus; haec enim in Iliadis et Odysseae prolegomenis aptius tractantur. Neque de aevo heroico, quale in epicis carminibus pingitur, nunc licet agere, etsi ne huiusmodi quidem disputatio ab argumento in quo versamur foret aliena. Laudibus vero carmina Homerica si hoc loco efferre vellem, nae *μόχθος περισσὸς* hic foret *κουφόνους τ' εὐηθία*. Nam librum hunc quamquam iuniorum praesertim philologorum destinavi manibus, non tamen scripsi tironibus; non eo utetur nisi qui diu iam in Homero versatus fuerit; fieri autem nequit ut prisca illa carmina qui aliquantisper cognoverit non simul amare didicerit et admirari.

I.

DE METRO.

---

§ 1. Carmina constant ex versibus sive syllabarum ordinibus. Nonnullae syllabae, quae paribus intervallis disiunctae sunt, maiore vocis intentione proferuntur et *ictum habere* hinc dicuntur. Has inter singulae binaeve syllabae solent intercedere, quae voce minus clara pronunciantur.

Syllaba, quae ictum habet, *in arsi*, quae caret ictu, *in thesi* posita esse dicitur.

Pristinam vim amiserunt voces *arsis* et *thesis*. Graeci enim metrici, ut cantum saltationi cognatum esse indicarent, in pedes vel dipodias (passus) distinguebant carmina; pedes autem quoniam modo imponuntur solo modo tolluntur, singuli pedes metrici ab iis dividebantur in thesin atque arsin, τὸν κάτω χρόνον et τὸν ἄνω, ut loquitur Aristoxenus. Syllabam igitur ictu insignitam, quae profertur dum pes canentis solum ferit, in thesi esse dicebant, in arsi autem syllabam quae voce debiliore exprimitur dum pes tollitur humo. Romani vero metrici ad *vocem* modo altius sublatam modo demissiorem nomina arsin et thesin perperam referentes omnia perturbarunt. Sed quoniam verba valent usu, satius videtur eos sequi quam redire ad veram horum nominum significationem.

Cf. Christ Metrik[2] § 71.

Syllabarum in versuum vicinorum exitu collocatarum similitudinem, quae in poesi hodierna ita regnat ut sine talibus homoeoteleutis iusta carmina vix existere posse videantur, a veterum arte poetica alienam esse inter omnes constat. Attamen dubitatur an in epica

certe Graecorum poesi, fortasse etiam alibi, indicia hic illic reperiantur unde effici possit ne veteres quidem poetas omnino sprevisse illud aurium lenocinium. Et quidni credamus eos interdum ita lusisse. Sic lectionem πολλῇσι φλιῇσι παραστὰς φλίψεται ὤμους ρ 221 prae altera θλίψεται commendare videtur annominatio. Sed cavendum ne longius abripi nos patiamur et specie decepti tribuamus poetarum studio quae caeca fors ipsiusve linguae indoles tulerit [1]); neque probabiles videri poterunt coniecturae, quae hoc argumento ab inventoribus commendentur quod sonorum ita grata quaedam nascatur similitudo. Quapropter non laudamus consilium Fickii homoeoteleuta et allitterationes appetentis, e. g. ἀρέπυιαι ἀνηρέψαντο Odyss. p. 2 et 320, χόλος δέ μιν ἄγριος ἄγρη Odyss. p. 20 Iliad. p. 372, „das alte Epos gebraucht nur πᾶμα, πᾶσις... „wie durch die anreime in πάματα πολλά, πάματα πάντα und πάματα „πᾶσιν ὄπασσε bestätigt wird" Iliad. p. 387, Τρῶες δὲ λεύοισι ϝεϝοικότες ὠμοφάγοισι Iliad. p. 83, ubi haec adduntur: „der reim „erscheint bei Homer 1. zwischen dem ersten und dem vierten „fusse: φράζεο Τυδεΐδα καὶ χάζεο, 2. zwischen dem dritten und „dem sechsten: ἔνσπετε νῦν μοι Μοῖσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχοισαι „(häufigste form), 3. zwischen dem vierten und sechsten: πυλάων „Δαρδανιάων, endlich, falls der hexameter tripartitus anzuerkennen „ist, 4. zwischen dem zweiten und vierten fusse wie ι 450 μάκρα „βίβαις, πρῶτος δὲ ῥόαις ποτάμων ἀπικάννεις". Alia multa congessit idem Iliad. p. 534 sq.

Acute hac de re disputavit Lehrsius Arist.[2] p. 454 sqq., et praesertim notatu dignissimum est id quod observavit l. l. p. 475, locos ubi auditur parechesis plerosque ita esse comparatos ut duorum nominum inter se sociatorum concinant syllabae finales, e. g.:

ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι. B 484
ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο. α 40
Ἀργὼ πᾶσι μέλουσα παρ' Αἰήταο πλέουσα. μ 70.

Talia homoeoteleuta mero casui deberi, ab ipsis autem vatibus ne observata quidem esse, nedum consulto invecta, satis certum videtur.

§ 2. Ars poetica apud Graecos rudimenta qualia habuerit quibusve legibus adstricta, nescimus. Simplicibus metris usos esse, carmina habuisse popularia, quibus idem fere essent numeri atque

---

[1]) Consilione an casu dicemus e. g. quater repetitum esse π initiale in versu Γ 50 πατρί τε σῷ μέγα πῆμα πόληΐ τε παντί τε δήμῳ? Hoc veri multo est similius.

Romanorum versibus Saturniis, credibile immo verosimile est, sed demonstrari nequit, nihil enim ex artis illa infantia aetatem tulit. Hodie ultra carmina Homerica recedere non licet, haec autem a poeseos incunabulis quanto temporis intervallo distent cum aliunde intellegimus tum luculenter docet numerorum tersa et multiplex elegantia.

Missis igitur temporibus, quorum nulla ad nos propagata est memoria, ipsa carmina Homerica consideremus. Composita sunt ex versibus qui senis ictibus distincti sunt et *hexametri* ideo vocari solent.

Non omnium tamen ictuum eadem est vis, sed primus et tertius, itemque quartus et sextus, maiore vocis acumine indicantur quam secundus et quintus. Quartus autem ictus a tertio non solum thesi, quae interposita est, separatur, sed praeterea intercedit *caesura*, qua versus heroicus, longior quam ut sine spiritus intermissione apte possit recitari, in duas partes dirimitur.

Singuli pedes, ex quibus constat versus heroicus, ita conformati sunt ut syllabam longam, ictu insignem, aut una longa excipiat in thesi collocata aut duae breves, coniunctim igitur aut spondeum (⏗ –) aut dactylum (⏗ ⏑⏑) efficientes. Breves autem syllabas unam moram implere, longas duarum esse morarum, ex quatuor igitur moris singulos dactylos vel spondeos constare, vulgata est metricorum doctrina. Quod tamen non ab omni parte verum esse neque veteres fugit neque hodiernos. Syllaba τε ex. gr. citius profertur quam nominis Ἀφροδίτη prima syllaba, licet pro brevi habeatur utraque. Item longius aliquanto tempus requiritur ad enunciandam syllabam initialem substantivi πρῆξις vel comparativi λῷστος vel infinitivi χραισμῆσαι, quam in vocum ἠώς, εἶτα, ἐστίν, ἀδμής primis syllabis consumitur: quae longae tamen censentur omnes sine discrimine.

Haec observatio de quantitate syllabarum cum in universum valeat et minime sit negligenda, in Homericis praesertim carminibus haud exigui est momenti et perpetuo mente est tenenda dum iis operam navamus. In epica enim dictione syllabae satis multae, quae ne unam quidem moram totam implerent, extra metrum positae esse videbantur et hinc sensim oblitteratae sunt, iamque in ipsis carminibus non comparentes syncopen (§ 12) vel aphaeresin (§ 130) perpessae esse dicuntur aut elisione esse suppressae (§ 13). Item syllabae multae, quae brevibus essent longiores nec tamen ad longarum syllabarum iustam mensuram pervenirent, ex

poetarum lubidine modo pro longis numerari poterant modo pro brevibus (§ 14, 18, 25, 35, 36, 37, 38). Vid. Westphal allgem. griechische Metrik p. 283, Christ Metrik[2] § 10 sqq., Hartel hom. Studien I p. 408 sqq.

Sed intricatiores has quaestiones si mittimus, in universum statui potest, Homericum versum constare ex longis brevibusque syllabis; arseos syllabam semper aut suapte natura longam esse aut loco quem obtinet longam fieri; thesin aut duabus syllabis brevibus effici aut una longa. Sextus vero pes, quem *trochaeum* veteres metrici recte vocabant (vid. Christ Metrik[2] § 138), semper ex duabus constat syllabis, quarum posterior modo longa est modo brevis.

In alternandis autem spondeis et dactylis magna libertate usi sunt poetae epici, nullis aliis legibus obedientes quam iis quas aut ipsius metri ferret indoles aut aures suaderent exercitatae. Modo igitur quinque dactylos continuant, ex. gr. *η* 274 sqq.:

εἷα' ἐπὶ σχεδίης ἀδινὰ στενάχοντα φέρεσθαι.
τὴν μὲν ἔπειτα θύελλα διεσκέδασ'· αὐτὰρ ἐγώ γε
νηχόμενος μέγα λαῖτμα διέτμαγον, ὄφρα με γαίῃ
ὑμετέρῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ [1]).

Quales tamen hexametri rariores sunt; modo unum, duos, tres, quatuor interdum spondeos intermiscent.

Quinque spondei quominus in unum versum inveherentur obstabat aurium iudicium. In textu Homerico sane, qui ad nos pervenit, reperiuntur aliquot hexametri ex meris syllabis longis constantes; neque criticis Alexandrinis suspecti erant hi *στίχοι ὁλοσπόνδειοι* sive *ἰσόχρονοι* (vid. Christ Metrik[2] p. 194); quin Romanorum poetas antiquiores plus semel in sua carmina eos admisisse scimus. Sic apud Ennium legebatur:

olli respondit rex Albaï longaï

aliaque id genus, et apud Catullum CXVI 3 est:

qui te lenirem nobis, neu conarere.

Homericos tamen versus, qui *δωδεκασύλλαβοι* esse videntur, accuratius intuenti apparet specie deceptos fuisse posteros, qui ex syllabis longis continua serie se excipientibus compositos esse crederent. Sunt enim hi:

θώρηκας ῥῆξαι δήων ἀμφὶ στήθεσσι. *B* 544.

Leg. *δηΐων* (vid. § 17).

[1]) Vid. etiam *Ψ* 166-170.

Ἀτρείδης· τὼ δ' αὖτ' ἐκ δίφρου γουναξέσθην. *Λ* 130.

Leg. *Ἀτρεΐδης* (vid. § 76) et *δίφροο* (vid. § 59).

ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλῆος δϝειλοῖο. *Ψ* 221.

Leg. *Πατροκλέεος* (vid. § 78).

σίτου καὶ κρειῶν ἠδ' οἴνου βεβρίθασι. *ο* 334.

Leg. *κρεάων* (vid. § 72). Praeterea praestare videtur *οἴνοο* (§ 59), sed cum neglectum sit *ϝ*, versum aut gravius corruptum aut admodum recentem esse apparet; fortasse *κρεάων καὶ ϝοίνοο* verum est.

τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοιιν. *φ* 15.

Leg. *ξυμβλήατο* (vid. § 258). Praeterea praeferendum fortasse est *ἐνί*. Est autem locus Odysseae sero insertus.

σειρὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντε. *χ* 175 = 192.

Leg. *αὐτόο* (vid. § 59).

νῆσός τ' Αἴγινη ναυσικλείτη τ' Εὔβοια. h. Ap. 31.

Leg. *'Εύβοια*. Praeterea sunt qui *-κλεῖτη* praeferunt (vid. § 7). Non est cur assentiamur Gemollio aliter de hoc versu quam de reliquis iudicanti his verbis: „der einzige ganz spondeïsche Vers in der epischen Litteratur".

De coniectura versum *ὁλοσπόνδειον* efficiebat Ptolemaeus Ascalonita:

ἀνδρῶν λικμώντων, εὖτ' ἂν ξανθὴ Δημήτηρ, *Ε* 500.

quam lectionem non esse praeferendam vulgatae *ὅτε κεν ξανθὴ Δημήτηρ* cum metrum docet tum particula *ἄν* parum Homerica (cf. § 326).

Contra Nauckium Christium alios, qui hexametros dodecasyllabos ab Homeri arte abiudicarunt, disputat Ludwich Arist. II p. 314 sqq.

Pes penultimus in Homericis haud infrequenter (1 : 18) est spondeus; vid. Christ Metrik² § 200 et inprimis Ludwich de Hexametris spondiacis et Aristarch. II p. 301 sqq. — Rei notissimae exempla hic afferre inutile.

Duriores autem sunt versus spondiaci qui etiam quarto loco spondeum habent. Quamquam ne huiusmodi quidem hexametros omnino spreverunt veteres poetae; e. g.:

τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης ἡγησάσθην. *Β* 870.
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι. *Α* 226.
δάμνασαι ἀθανάτους ἠδὲ θνητοὺς ἀνθρώπους [1]). *Ξ* 199.

---

[1]) In hac similibusque formulis suspicetur fortasse quispiam antiquitus fuisse *μέροπας ἀνθρώπους*, *μερόπων ἀνθρώπων*, cf. *Α* 250 etc.; quo praesertim videtur ducere lectionis varietas in versu Hesiodeo Oper. 123 de daemonibus:

ἐσθλοί, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,

qui locus apud Platonem Rep. 469*a* ita affertur:

ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων.

'Ϝείδεεν οὔτε θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων. Σ 404 (Α 339 ε 32 η 247 ι 521).

ἢ κακὸς ἢ ἀγαθός· Ζεὺς δ' ἔμπης πάντ' ἰθύνει. Ρ 632.

Plura exempla habemus Β 167, 190 Ν 454, 488 Π 384 Ρ 726, 745 Σ 41, 484, 591 Τ 344 Υ 210, 305, 392, 401 Φ 169, 252, 566 Χ 6 Ω 124 δ 805 ε 245 etc. — Cf. Christ proleg. Iliad. p. 117 sqq.

Sed non omnes hexametri, quos textus receptus praebet, in tres pedes disyllabos excurrentes, tales ab ipsis poetis profecti sunt; nam multi versus, qui ita conformati esse videntur, in thesi pedis quinti vel quarti habent syllabam ex contractione natam, quae ex vetustioris linguae legibus est distrahenda. Ex. gr.:

εὖτέ μιν εἰς Ἀϝίδαο πυλάρταο προὔπεμψε. Θ 367.

Leg. προέπεμψε (vid. § 131).

χαλκοῦ τε ῥινοῦ τε βοῶν τ' εὖ ποιητάων. Π 636.

Leg. ἐΰ.

ἀζηχὴς ὀδύνη Ἡρακλῆος θείοιο. Ο 25.

Leg. Ἡρακλέεος (vid. § 73).

πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσω μυθήσασθαι. Ι 645.

Leg. ἐ(ϝ)είσαο cum Aristarcho (vid. § 117).

μήτηρ δ' οὔ με φίλη πρίν γ' εἴα θωρήσσεσθαι. Σ 189.

Leg. εἴαε (vid. § 191).

φευγέμεναι· τοὶ δ' αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν. Κ 359.

Leg. διωκέμεν' (vid. § 125).

Fortasse etiam de sequentibus locis idem valet:

Ι 137 = 279 καὶ χαλκοῦ (χαλκόο?) νηησάσθω. Vid. § 59.

Κ 576 ἐϋ ξεστὰς 'λούσαντο ('λοέσαντο?). Vid. § 295.

Λ 739 (Ν 428) γαμβρὸς δ' ἦν (ἔεν?) Αὐγείαο. Vid. § 302.

Ι 218 ε 198 π 53 Ὀδυσσῆος θείοιο (θεῖοιο?). Vid. § 7.

Ξ 320 κούρης τηλεκλειτοῖο (τηλεκλεϊτοῖο?). Vid. § 7.

Cf. praeterea Ζ 14 Ν 512 Π 647 Ρ 670, 745 (Τ 403 v. l.) Υ 145 Ψ 65, 105, 221 (Ω 604 et 673 v. l.) φ 113 etc.

Plerique versus spondiaci terminantur voce tetrasyllaba, e. g.:

οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμασεν ἀρητῆρα. Α 11.

Pauci excurrunt in trisyllabam, e. g.:

τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων. Α 250.

Paucissimi in monosyllabam, e. g.:

ὥς ποτέ τις ϝερέει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών. Δ 182.

item *Η* 238 *Θ* 150 *Λ* 741 *Π* 384 *Τ* 117 *Φ* 387 [1]). Vocula ὥς (§ 101) in exitu versus σπονδειάζοντος collocata est *Β* 764 *Γ* 2 *Δ* 482 λ 605; encliticae autem illic reperiuntur *Ε* 448 ϑ 140 etc., sed tales versus in monosyllabum desinere vix recte dicuntur, quoniam enclitica cum vocabulo praecedenti coalescit.

Nonnulli versus spondiaci in disyllabum exire videntur; sed hi loci tantum non omnes ita sunt comparati ut in quinto pede dactylus restitui possit et debeat. Ecce exempla:

ι 151 etc. ἠῶ δῖαν leg. ἠόα, item Hesiod. Op. 574. Vid. § 77. — In paucis notabilis est versus *Σ* 255 μὴ μίμνειν ἠῶ δῖαν, ubi μιμνέμεν' ἠόα δῖαν reddendum est poetae (cf. § 125). Vid. etiam *Θ* 565.

Κ 574 ἱδρῶ πολλόν leg. ἱδρόα. Vid. § 77.

Β 718 *Μ* 350, 363 etc. εὖ ϝειδώς leg. ἐύ.

Π 20 etc. Πατρόκλεις ἱππεῦ leg. Πατρόκλεες. Vid. § 73.

Λ 639 κνῆ τυρόν leg. κνέε cum Aristarcho vel potius 'κνάε (§ 195).

Κ 299 εἶασ' Ἕκτωρ leg. εἴαεν (εἴασεν codd. nonnulli).

ξ 239 δήμου φῆμις leg. δήμοο. Vid. § 59.

ϱ 208 ἦν ἄλσος leg. ἔεν. Vid. § 302.

Κ 238 αἰδοῖ ϝείκων leg. αἰδόι. Vid. § 77.

Υ 484 Πείρεως υἱόν (Zen.) leg. Πείρεω (Arist.) vel potius Πειρόου (Nauck). Vid. § 8 et 62.

Hes. Scut. 202 Λητοῦς υἱός leg. Λητόος. Cf. § 77.

Ψ 533 πρόσσωϑ' ἵππους l. a.; vulgata (suspecta tamen) est πρόσσοϑεν.

π 317 τ 498 χ 418 νηλιτεῖς εἰσι leg. νηλ(ε)ίτιδες cum Aristarcho.

κ 38 καὶ τιμῆς ἐστι l. a., recte vulgata τίμιος. Cf. § 69.

Vid. Payne Knight Proleg. p. 47 et 96, Gerhard Lect. Apollon. d. 143, quos multi sunt secuti.

Aliter opinantur Hilberg Silbenwägung p. 12 sqq., Ludwich Aristarch. II p. 330; et negari sane nequit diu ante Alexandrinorum tempora in Graecorum poesi toleratos esse hexametros spondiacos in disyllabum desinentes, extant enim in inscriptionibus versus quales hi sunt: Kaibel Epigr. 26[a] (anni 394 a. C.) οὗτος ἀνὴρ ὃς ἔσωσεν Ἀϑηναίων τρεῖς φυλάς, Kaibel Epigr. 89 ἐπὶ γούνασι πατρὸς μάρψας. Posteriore loco „poeta imitatus archetypum probam et pulcram sententiam pessimis numeris inclusit", poterat autem sine ullo sententiae detrimento ἔμαρψε scribere et deinde καὶ pro οἱ in versu

---

1) In versu α 124 Rhianus perperam scribebat ὅττεν σε χρή pro ὅττεό (οὗ τεό) σε χρή. Cf. § 102.

sequenti. In inscriptione Collitz 3342^{61} *ἦλθεν κάμνων* est exitus hexametri; ubi quantillum fuerat *ἤλυθε* exarare.

Sed haec et similia [1]) nihil probant nisi aures non fuisse iis qui invitis musis tales versus componerent. In quorum numero fuitne etiam Antimachus Colophonius? traditum certe accepimus eum in fine hexametri dedisse *ἦν ἀνδρῶν*:

Ἴδεώ θ' ὃς κάρτιστος ἐπιχθονίων ἦν ἀνδρῶν,

vid. Porphyrius apud Eusebium Praeparat. Euang. X 3 (Antimach. fr. 34 Duebner). Sed credere durum est, quoniam aut *ἔεν* dare poterat aut *γένετ'*, id quod extat loco Homerico quem repetebat (*I* 558). Itaque suspecta est fides Lycophronis Antimachum consulto sic cecinisse l. l. asseverantis „*ὡς διὰ ταύτης τῆς μεταθέσεως ἐστηριγμένου τοῦ στίχου*"; certe nemo hodie ei assentietur pulcrum talem versus heroici exitum iudicanti.

In dactylum autem postquam solutus est pes penultimus versuum Homericorum quos supra enotavimus, hi tantum in poesi epica restant hexametri spondiaci in disyllabum exeuntes:

δ 604 h. Cer. 453 *κρῖ λευκόν*.
μ 64 *λὶς πέτρη*.
h. Cer. 204 *σχεῖν θυμόν*.
Cypr. fr. 9, 5 in schol. Pind. Nem. X 114 *ἄμφω κοίλης*.

Quorum incerta est correctio; sed ultimos saltem duos locos aut non deberi vetusto poetae aut non tales ab eo esse prolatos tute contenderis; insolitas autem locutiones *κρῖ λευκόν* et *λὶς πέτρη* pro singulis vocabulis habuisse videntur cantores. Idemne statuendum de formula *οὐδ' ἠβαιόν* (*-αί*) in hexametrorum exitu obvia *B* 380, 386 *N* 106, 702 *Ξ* 141 *Τ* 361 *γ* 14 *σ* 355 *φ* 288? Cum Bergkio enim putamus scribendum esse *οὐδ' ἦ βαιόν* (*βαιαί*).

§ 3. Schema igitur hexametri in suos pedes divisi, si nullam ictuum caesuraeve rationem habemus, hoc est:

– ⏔ | – ⏔ | – ⏔ | – ⏔ | – ⏔ | – ⏓.

Sed eiusmodi ordines syllabarum etsi describi possunt, auribus vix unquam percipiuntur; has enim praesertim afficiunt *ictus* versuum et *incisiones*. Quapropter versus epicus signis melius sic exprimitur:

–́ ⏔ | –́ ⏔ | –́ ⏑ || ⏑ | –́ ⏔ | –́ ⏔ | –́ ⏓.

In quo schemate *quatuor* ictus prae ceteris valere vides, duplex

[1]) Ex sera poesi congessit exempla Hilberg l. l. p. 14 sqq.

linea *caesuram* indicat, pinguiores lineae post primum quartumque pedes erectae *pausarum* loca designant. De quibus singulis mox videbimus.

Hexameter primitus coaluit ex duobus versiculis brevioribus:

⏒ –́ ⏖ –́ ⏖ –́ ⏑
⏒ –́ ⏖ –́ ⏖ –́ ⏑,

vel si neglecto longarum breviumque syllabarum discrimine, quod procedente demum arte poetica et metrica accurate observatum esse satis intellegitur, non nisi arsium thesiumque habemus rationem, ex duobus hisce tripudiis [1]):

. ●́ ∵ /́ ∵ ●́ . | . ●́ ∵ /́ ∵ ●́ .

ut in carmine Arvalium erat:

enós Lasés iuváte [2]).

Quale metrum non excogitandum nobis est, sed in posterioris aevi poesi fuit pervulgatum, nempe versus *paroemiaci*, qui anapaesticis metris accenseri solent, *prosodiaci* autem vocantur si anceps est prima eorum syllaba, vid. Aesch. Sept. 751, Christ Metrik[2] § 253, Kaibel Epigr. 874*a*. Hi autem versiculi ipso suo paroemiacorum nomine originem produnt; dicteria enim popularia, proverbia sententiaeque illo metro enunciari et per hominum ora volitare solebant [3]). Quales vetustissimae sapientiae foetus haud pauci aetatem tulerunt, e. g.

---

[1]) Ex antiquiore metro, quod *quatuor* ictus haberet (⏑–́ ⏖ –́ ⏖ –́ ⏖ –́ ⏑), decurtatos esse hos versiculos, finalem autem syllabam revera non thesin tertiam fuisse sed quartam arsin (⏑–́ ⏖ –́ ⏖ –́ –́), collatis Germanorum aliarumque gentium carminibus popularibus luculenter ostendit H. Usener Altgriechischer Versbau 1887 p. 64 sqq.

[2]) Vid. Bergk über das älteste Versmass der Griechen 1854 (klein. philol. Schriften II 392 sqq.) apud Christium Metrik[2] § 196. Minus tamen probabiliter Bergk autumabat hexametrum prodiisse ex iunctura horum versiculorum:

⏒ – ⏑⏑ – ⏑⏑ –
⏒ – ⏑⏑ – ⏑⏑ – ⏓.

A feminina potius caesura proficiscendum esse intellexit Usener l. l., quem secuti sumus. Praeterea consuli potest F. Allen über den Ursprung des Homerischen Versmasses in Kuhns Zeitschr. 1879 p. 556 sqq.

[3]) Cf. Hephaestion de Metris c. 8: *διὰ τὸ παροιμίας τινὰς ἐν τούτῳ τῷ μέτρῳ εἶναι*, qui tamen addit minus aptum sibi videri nomen paroemiaci, extare enim epica quoque et iambica proverbia. Hinc Rossbach-Westphal ex primitiva vocis *οἶμος* ((i. e. *iter*) potestate explicare maluerunt, reddentes *canticum ad quod inceditur* (Marschrhythmus). Christ vero Metrik[2] § 293 a nomine *οἴμη* = *narrationis curriculum*, *carmen* (Liedweise) repetit et praepositionis *παρα-* in hoc composito eandem vim esse censet atque in *παραινεῖν* et *παραμύθιον*, ut indicetur canticorum genus placidum et auditorum

φιλεῖ δὲ νότος μετὰ πάχνην (*na regen komt zonneschijn*),
παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω (*wie niet hooren wil moet voelen*),
καὶ κόρκορος ἐν λαχάνοισι (*kruimels zijn ook brood*),
ἄλλοι κάμον ἄλλοι ὄναντο (*de paarden die de haver verdienen krijgen ze niet*).

Plura collegit Usener l. l. p. 44 sqq. — Saepius iteratos habes huiusmodi versus in Tyrtaei embaterio apud Dion. Chrys. I 34 (Tyrt. fr. 15 Bergk):

ἄγετ' ὦ Σπάρτας ἐυάνδρου
κοῦροι πατέρων πολιητᾶν,
λαιᾷ μὲν ἴτυν προβαλέσθε,
δόρυ δεξιτερᾷ δ' εὐτόλμως,
μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς·
οὐ γὰρ πάτριον τᾷ Σπάρτᾳ [1]).

In fronte igitur hexametri suppressa est una syllaba, ictu destituta, unde ordiebatur prior versiculus. Pentameter ex iisdem versibus prodiit geminatis, postquam ultima quoque eorum syllaba abiecta est.

In ipsis quoque carminibus Homericis indicia quaedam deprehendi, unde appareat hexametrum ex trimetris duobus concrevisse,

---

animos deleniens (beruhigender Charakter des Rhythmus). Non tamen satis intellegitur quomodo notio mentes alienas sedandi inesse possit verbo intransitivo quale foret *παροιμῆσαι*, quod potius reddideris *iuxta progredi*. — Certum est, adiectivo *παροιμιακός* inesse radicem vocis *οἶμος* sive *οἴμη* — non enim divellenda haec sunt sed coniunctim tractanda —; suam autem vim *itineris* vel *tramitis* (*lineae*, nostri *baan*) obtinet *οἶμος Λ* 24, *narrationis* vero *curriculum* designat h. Merc. 450, idemque significat *οἴμη θ* 74, 481 *χ* 347. Est igitur *προοίμιον* (Thuc. III 104 etc.) id quod praecedit ipsum carmen; *παροίμιον* si extaret, deberet significare *carmen quod iuxta procederet* vel nescio quos *comitaretur*, at non extat. Sed extat vox *παροιμία* = *proverbium*, cuius origo licet sit dubia, potestas est notissima, ab hac autem ducta sunt adiectivum *παροιμιακός* et verbum *παροιμιάζειν*, quae non admodum antiqua esse videntur neque igitur ab obsoletis illis vocabulis *οἶμος* atque *οἴμη* repetenda.

[1]) Aliud idque luculentissimum exemplum huiusmodi carminum in scholiis ad Σ 570 extare credebat Bergk, qui ita id constituit (Carm. Popul. nº 2):

ὦ Λίνε, πᾶσι θεοῖσι
τετιμένε, σοὶ γὰρ ἔδωκαν
πρώτῳ μέλος ἀνθρώποισι
φωναῖς λιγυραῖς ἀεῖσαι·
Φοῖβος δὲ κότῳ σ' ἀναιρεῖ,
Μοῦσαι δέ σε θρηνέουσι.

Sed restituendos esse hexametros quos praebet schol. V, neque admodum antiquum esse hoc canticum ipsumve Lini nomen, ostendit Maass in Herm. XXIII p. 303 sqq., cf. vWilamowitz Herakles II p. 120.

egregio acumine demonstrare studuit Usener l. l. p. 17 sqq., qui haec inter alia exempla attulit:

ἀλλ' ἄγε νῆα μέλαιναν || ϝερύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν. *Α* 141.
Item *P* 685 (= 718) ϑ 34 (cf. π 348) δ 577 (= λ 2) κ 403 ϱ 479 τ 481.

ἐκ δ' ἑκατόμβην βῆσαν || ϝεκηβόλῳ Ἀπόλλωνι. *Α* 438.
Item *Α* 21, 294 *P* 383.

πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, || τοὶ ϝιλίῳ ἐγγεγάασι. Ζ 493.
Item *P* 145 *E* 204 ξ 288 ϱ 104.

ὀχϑήσας δ' ἄρα ϝεῖπε || πρὸς ϝὸν μεγαλήτορα ϑυμόν. *Λ* 403.
Item versibus parallelis decem.

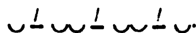
Qualibus tamen locis multum tribuere nos quidem veremur, licet de origine hexametri Usenero ex asse adstipulemur.

Sunt etiam argumenta unde efficias in fronte hexametri olim exuperare potuisse syllabam ictu carentem, et postea demum hanc constanter esse suppressam. Sic enim facillime explicatur qui fiat ut hoc praesertim loco omitti soleat augmentum syllabicum; qua de re infra § 130 plura dicentur, nunc hoc unum observandum est, ipsis Graecis postea initium versuum unice aptum visum esse ad augmentum supprimendum, nuncii enim tragici, quorum oratio ad epicam dictionem proxime accedere solet, augmentum syllabicum in fronte trimetrorum haud infrequenter omittunt [1]), licet alias augmentum in poesi scenica nunquam abiciatur. Nec non initiali illi hexametri syllabae tribuendae videntur vocabulorum quorundam mutationes metricae, quas syncopes vel contractionis nomine designare mos fert, e. g. γλακτοφάγων, τίπτε, qualia in hexametri fronte aut perpetuo aut frequentius quam ceteris versuum sedibus occurrunt; cf. § 12. Maiorem autem vim huic argumento tribuet quisquis reputaverit etiam *ultimam* hexametri syllabam hoc sibi habere proprium ut vocabula contracta vel decurtata facilius quam reliquae admittat; κρῖ, δῶ, Ζῆν (Ζῆν' ?), pro κριϑήν, δῶμα, Ζῆνα nonnisi hac sede reperiuntur [2]); verborum formae contractae -ᾷ -εῖ etc., infinitivi εἶναι -ῆναι -ῶναι, similia ibi minime rara sunt. Talia igitur ultra legitimos hexametri fines abundasse dixeris, et syllabas quae exuperarent cum sequentis versus initio facillime confluxisse, si praesertim sententia per illum versum continuaretur. Sic Vergilius hexametros fecit hypermetros qui desinunt in *omnia* (Aen. VI 33),

[1]) Vid. Soph. O. R. 1249 Col. 1606 Trach. 915 El. 715 sq. Eur. Phoen. 1246.
[2]) Etiamne -οισ'? Vid. Christ proleg. Iliad. p. 143.

precantia (VII 237), *humorem* (Georg. I 295), *Latinorum* (VII 160), fortasse etiam *sulphura* (Georg. III 449) et *horrida* (II 69); vid. L. Quicherat Revue de Philologie 1890 p. 51 sqq.

Duo illi versiculi, ex quorum coniunctione versum heroicum prodiisse vidimus, diu antequam pancta sunt carmina Homerica ita coaluerunt ut novum metrum efficerent. Haec enim carmina talibus composita sunt hexametris, qui quin solidi integrique versus sint vocandi, nemo, qui quidem aurium iudicio aliquid valeat, dubitare potest. Regnat in iis magna numerorum libertas multiplexque mobilitas, certis tamen legibus temperata, quas summi tantum artifices multo usu exercitati ipsa musa instigante potuerint reperire. Id quod praesertim apparet ex *incisionum* varietate. Nam hisce demum hexameter debet firmum illum gressum canoramque illam volubilitatem, quae et olim delenitas tenuerunt aures et nunc tenent taediumque oboriri non sinunt; hae demum versum Homericum aptum reddiderunt quo longae narrationes conderentur. Antiqui illi versiculi ternorum ictuum si saepius iterarentur, aures obtundebant tinnitu vix tolerabili; quis enim ferat decies, centies, millies repetitum ieiunum illud

Nauseam profecto incussissent carmina paulo prolixiora, quae anhelo eiusmodi metro essent composita. Quae ut placere potuissent, versiculi aliqua ratione inter se colligandi atque dividendi fuissent, sive in strophas dispescerentur, sive bini alternive versiculi in easdem syllabas excurrere cogerentur, sive alia via qualicunque in numeros nimis simplices atque aequabiles introduceretur id quod artis metricae est principium: varietatem dicimus certis legibus adstrictam.

Sed nulla huiusmodi artificia requirit hexameter Homericus. Hic sibi sufficit solus, nam in se ipse habet varietatem illam qua sine ars existere nequit. Dactylico metro incipit: intercedit caesura, — exinde anapaestico tenore finem petit. Lento sedatoque gressu procedit, mox laetius exultans ad exitum properat. Hinc inter severiores dactylorum sonos hilarioresque anapaestos alternans captat aures neque unquam fatigat, ita ut hodiernus quoque lector libenter dixerit vati antiquo:

καί κ' ἐνιαυτὸν ἐγὼ παρὰ σοί γ' ἀνεχοίμην.

Eadem autem arte exquisita, quae Graecorum ingenium ad musas excolendas natum luculentius quam aliud quidlibet testatur, scenicum postea versum exornarunt et ad varios usus formarunt habilem. Iambos sume senos mediosque hos syllabarum ordines

dirime pausa: habebis genus versuum quo patres nostri impense delectabantur et Francogalli hodie quoque praesertim uti solent; hoc metro poetae ut sine taedio possint uti, post binos senarios acatalectos collocare debent hypercatalectos binos, praeterea varietati quantum satis est consulentes similitudine syllabarum in exitu versuum vicinorum positarum; vel sic tamen metrum procudunt ut canorum et grave, ita parum molle et mobile. At senos illos iambos caesura dividat in duas partes dissimiles — et oritur nobilis ille et grandisonus Graecorum trimeter, cothurno Aeschyleo Sophocleoque condignus neque ulla praeterea requirens lenocinia, idem tam flexibilis ut quotidiano quoque sermoni reddendo aptissimum effinxerint Aristophanes atque Menander.

Permagnum igitur in versibus, quae narrationi inserviunt, momentum est *caesurae*. Hanc autem nisi post integrum vocabulum fieri non posse, per se intellegitur; itaque nulla ante encliticas aliasve voculas, quae sententiam ordiri nequeunt (*γάρ δέ ἄρα* etc.), caesura esse potest, neque post procliticas.

Caesura autem, prouti indicat ipsum nomen, dicitur ea versuum divisio qua pes aliquis caeditur sive in duas partes dissecatur. Si vero post integrum pedem vox recitantis aliquantisper requiescit, non caesura haec est dicenda sed alio nomine designanda, ne duae res dissimillimae et maximi in re metrica momenti confundantur; aptissimo autem nomine, a Graecis metricis desumto, vocari potest *diaerĕsis* sive *pausa*. Non vero probanda est ratio eorum qui de utroque divisionis genere, quasi vix quidquam intersit, promiscue usurpant caesurae nomen [1]).

Ex iis, quae de hexametri origine disputavimus, sequitur propriam ei esse inde ab initio incisionem post priorem syllabam brevem pedis tertii. Haec est *caesura κατὰ τρίτον τροχαῖον* quae dici solet; sic Odyssea incipit

ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, || *πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά.*

In Homericis autem carminibus haec caesura, quae *feminina* haud raro vocatur, non unice quidem sed tamen aliquanto frequentius quam ceterae incidendi rationes adhibetur; versus heroicus *βαίνεται ἐν μὲν τῷ δεξιῷ ἐννέα συλλαβαῖς, ἐν δὲ τῷ ἀριστερῷ ὀκτώ* (8 || 9), ut

---

[1]) Hac igitur in re non sequimur Christium, quem vide Metrik[2] p. 123: „wir haben „diese Scheidung von *διαίρεσις* und *τομή* als unwesentlich und verwirrend aufgegeben „und nennen jeden einen Vers in Kola theilenden Wortschluss Cäsur".

loquitur Aristoteles Metaph. p. 1093*a* [1]). E. g. undecies deinceps usurpata reperitur haec caesura *B* 400—410. Qua in re summopere a Graecorum poesi epica discrepant hexametri Romanorum, qui multo rarius post tertium trochaeum inciduntur [2]).

Sed etiam *post arsin pedis tertii* multi versus Homerici incisi sunt. Quae *mascula* caesura sive *πενθημιμερής* vocatur; videtur autem tum demum usu venisse cum homines non iam recordarentur ex duobus hemistichiis primitus conglutinatum esse hexametrum. Nisi quis statuere malit masculam caesuram ita esse natam ut prioris versiculi non initialis tantum syllaba sed etiam finalis supprimeretur, posterioris vero versiculi syllaba initialis in duas syllabas distraheretur; sed haec non satis simplex nobis videtur explicatio. Quicquid id est, mascula caesura paulo quidem rarior est in Homericis quam feminina, sed tamen admodum frequens (4 : 5 fere). Exemplo sit Odysseae versus 2:

'πλάγχθη ἐπεὶ Τροίης || ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε.

Dignus qui conferatur est locus *Ξ* 10 sqq., ubi quinque versus post tertiam arsin incisi et interpunctione distincti sunt.

Frequentissima praeterea in versibus heroicis est *diaeresis* sive *pausa post pedem quartum*, quae nomine minus apto vocari solet *diaeresis bucolica*, quia Ptolemaeorum aevo poetae bucolici summopere illa pausa delectabantur neque facile eam in carminibus suis neglegebant. Saepissime autem veteres poetae epici hac versuum sede sententiam incidunt; quod ubi fit, ante illam pausam, in quarto igitur hexametri pede, necessarium fere esse dactylum, molestum vero spondeum, facile probatur aurium iudicio, neque

---

[1]) De quo loco vid. Usener l. l. p. 41 sq.

[2]) Cf. Hoffmann Quaest. Hom. I p. 12 sqq., Christ Metrik[2] § 213, Ludwich Arist. II p. 326 annot., Usener l. l. p. 15 sq. — Accurate post alios in hanc rem inquisivit F. G. Tisdall, a Theory of the origin and development of the heroic hexameter, New York 1889, qui hanc praebet computationem de pedis tertii conformatione:

Ex hexametris 1000 habent caesuram

	femininam	masculinam	
		sequent. ⏑⏑	sequent. –
in Iliade	545	287	150
in Odyssea	580	261	158
apud Vergilium	106	256	591.

Unde simul discimus Homerum raro (1 : 7) in pedem tertium admittere spondeum, apud Vergilium vero spondeos in tertia versuum sede multo esse frequentiores (8 : 5) quam dactylos.

ipsos poetas hoc latuisse consentaneum est. Valet igitur lex a Valckenaerio in epistula ad Roeverum p. 15 his verbis concepta: „versus dactylicus dicitur bucolicus si duobus postremis pedibus „recisis remanet tetrameter qui clauditur dactylo terminante par- „tem orationis". Aptum exemplum praebet primus Odysseae versus, supra quoque allatus:

ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον, || ὃς μάλα πολλά.

Haud raro autem hac sede hexametri non pars tantum enunciati terminatur sed tota oratio atque ipsa adeo narratio ibi consistit, ita ut nova pericope a pede quinto ordiatur. E. g.:

ἡ δ' ἀϝέκουσ' ἅμα τοῖσι γυνὴ 'κίεν. — || αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κτἑ. *Α* 348.
τήν ῥα βίῃ ἀϝέκοντος ἀπέϝραον. — || αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς κτἑ. *Α* 430. Cf. η 81.
δησάμενος δ' ὑπὸ ποσσὶ πόλινδ' ἴεν. — || οὐδ' ἄρ' Ἀθήνην κτἑ. π 155.

Alia exempla vid. in § 15.

Multo rarius *post quartum spondeum* inciditur hexameter; e. g.:

ὡς τῶν πᾶσ' ἀγορὴ 'κινήθη. || τοὶ δ' ἀλαλητῷ. *Β* 149.
οἳ δὲ χολωσάμενοι Καδμεῖοι, || κέντορες ἵππων. *Δ* 391.
ἡ νῦν ἡμέτερον δόμον ἵκει· || τῷ μάλα χρηώ. *Σ* 406.
ὄφρα φέροι νῆάς τε καὶ αὐτούς· || οὐδ' ἄρ' ἔμελλε. κ 26.
ϝιέμενος ποτάμοιο ῥοάων· || ἔνθα δὲ πολλαί. κ 529.

Quales versus etsi ferendi sunt, non tamen sunt laudandi, duriore quippe metro compositi [1]). Multis autem versibus, qui eodem vitio laborabant, certis remediis subventum est; e. g.:

ἀλλ' ἄγε, διογενὲς Πατρόκλεις, ἔξαγε κούρην. *Α* 337.

Leg. Πατρόκλεες (cf. § 73). — Item *Λ* 823 *Π* 7, 49, 126, 584, 707, 754, 839 *Χ* 331.

αἶψα δ' ἄρ' } Ἑρμείαν, φίλον υἱόν, ἀντίον ηὔδα. { Ω 333.
ἦ ῥα καὶ } Ἑρμείαν, φίλον υἱόν, ἀντίον ηὔδα. { ε 28.

Leg. υἱὸν φίλον, quod Iliadis loco plerique habent codices, Odysseae loco nonnulli.

νῦν δ' ἦλθον πεδίονδ' ἀπὸ νηῶν· ἠῶθεν γάρ. Ω 401.

Leg. πεδίονδε νεῶν ἄπο coll. *Β* 91, 207 etc.

μακρὰ βιβάς· πρόσθεν δ' ἐκί αὐτοῦ Φοῖβος Ἀπόλλων. *Ο* 307.

Hic aut αὐτόο potest corrigi (vid. § 59), aut δ' αὐτοῦ 'κίε, aut denique, quod melius placet, *δ' ἐκιέν ϝοι.

σοὶ δ' ἐγὼ αὖ ῥέξω βοῦν ἦνιν εὐρυμέτωπον. *Κ* 292 γ 382.

Legendum est ἤνιδα (vid. § 66). — Cf. praeterea *Α* 92 *Β* 313 *Ο* 298

[1]) Thesin pedis quarti talibus locis nunquam efficit syllaba brevis quae positione producitur; vid. infra § 24.

Σ 189 *Φ* 583 *Ψ* 810 *λ* 416 *ο* 478 l. a. *ω* 240 etc., Hermann Orphic. p. 729 sq.

Aliis in versibus etsi post quartum spondeum desinit vocabulum, non tamen simul sistitur oratio neque igitur ingrata percipitur numerorum incisio; e. g.:

οἳ τόθ' ὑπὸ ζυγόφιν 'λύον ἵππους ἡμιόνους τε. *Ω* 576.
τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη. *Α* 551.
οἵ τ' ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισὸν δῖον ἔναιον. *Β* 522.
ἑστάμεν' ἠδὲ μάχης καυστείρης ἀντιβολῆσαι. *Δ* 342 *Μ* 316.
κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους. *Ζ* 188.
οὐ γάρ σφι σταδίῃ ὑσμίνῃ 'μίμνε φίλον κῆρ. *Ν* 713.

Vid. praeterea *Δ* 515 *Ε* 341, 482 *Ζ* 188 *Ι* 555 *Κ* 354, 374 *Ν* 360, 713 *Π* 645 *Σ* 318, 400 *Τ* 245, 296 *Φ* 150 *Χ* 383 *Ω* 542 *ε* 62 *ο* 84, 248 etc. — Attamen satis rari sunt versus ita conformati, et res huc redit ut veteres cantores vix unquam ante diaeresin bucolicam admiserint vocabula quae spondeum vel molossum vel ionicum a minore (*´ –*, *– ´ –*, *⏑⏑ ´ –*) efficerent, id quod post alios demonstravit A. Platt in Journal of Philology 1889 p. 121—125 et 150—153. Multorum autem versuum, qui ita compositi esse videntur, pedem quartum claudit infinitivus in *-ειν*, pro quo *-έμεν'* potest rescribi (cf. § 125), plurium etiam [1]) genitivus in *-ου*, qui in *-οο* dissolvi potest et fortasse debet (cf. § 59). Notatu autem est dignissimum quod docuit I. Hilberg Silbenwägung p. 112, nusquam in quarta sede hexametri reperiri spondeum, cuius thesin efficiat vocalis brevis in fine vocabuli collocata et positione producta, vid. infra § 24.

In secundo pede vocabula spondiaca vix magis placent quam in quarto [2]); duriores enim sunt huiusmodi versus:

πρῆξαι δ' ἔμπης οὔ τι δυνήσεαι. *Α* 562.

---

[1]) Platt l. l. indicat locos sequentes ubi genitivus in *-ου* desinens molossum aut ionicum a minore efficit in textu vulgato: *Β* 518, 705 sq. *Δ* 100, 177, 228, 479 *Ε* 25, 235, 335, 534, 565 *Η* 12, 392 *Λ* 756 *Μ* 373 *Ν* 171, 400, 591, 601, 606, 663 *Ξ* 200, 301, 454, 490 *Ο* 331 *Π* 286, 571, 647 *Ρ* 69, 214, 303, 306, 602, 653 *Σ* 226, 335 *Τ* 75, 412 *Υ* 498 *Φ* 154, 592 *Ψ* 529, 540, 596 sq., 666 *γ* 189, 279, 364, 423 *δ* 2, 16, 23, 46, 217 *ε* 38 *η* 264 *ϑ* 114 *κ* 492, 565, *λ* 90, 165, 325 *μ* 267 *ο* 2, 5, 141, 425 *π* 396 *τ* 180 *φ* 296 *ψ* 323. — His accedunt totidem fere loci ubi genitivus spondiacus in *-ου* desinens pedem quartum explet, quos tamen singulos indicare Platt supersedit. Cf. infra § 59.

[2]) Locos affert Hilberg Silbenwägung p. 97 sqq. 129 sqq. — De praecepto quodam metrico, ad secundi pedis conformationem pertinenti, cf. infra § 24.

ἵπποι, αὐτὸς δὲ κρείσσων (vitio metrico, cf. § 14). Ψ 578. Vid. Christ proleg. Iliad. p. 119. Quoniam autem in tertio pede ne ferri quidem possunt voces spondiacae — sic enim caesura careret versus —, neque in quinto — sic enim nasceretur στίχος σπονδειάζων in disyllabum excurrens (cf. § 2) —, videmus primum tantum sextumque pedes voce spondiaca apte posse expleri.

Duo igitur sunt loci quibus legitime inciditur versus heroicus, nempe in pede tertio et post pedem quartum; hos veluti articulos ab ipsa natura ingenitos habet metrum epicum [1]). Cf. Hoffmann Quaest. Hom. I p. 17.

Multo rarior, quam tertii pedis incisio, est caesura quae fit *post arsin pedis quarti* sive *caesura* ἑφθημιμερής. Hac sede poetae epici nonnisi urgente sive sententia sive vocabulorum forma, nominum praesertim propriorum, versum dirimere solent. Attamen haec quoque proba iustaque est hexametri caesura. E. g.:

ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς || ἢ δῖος Ὀδυσσεύς. *Α* 145.
Πληιάδων Ἀτλαγενέων || περιτελλομενάων. Hes. Op. 383.
πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, || μέσση δὲ χίμαιρα. Ζ 181.
ξείνους τε στυφελιζομένους || δμῳάς τε γυναῖκας
ῥυστάζοντας ἀϝεικελίως || κατὰ δώματα καλὰ
καὶ ϝοῖνον διαφυσσόμενον || καὶ σῖτον ἔδοντας. π 108—110.

Plura exempla reperies *Α* 218, 307, 400, 466, 584 *Β* 290 *Δ* 329, 358 *Κ* 502 etc.; vid. Spitzner de versu Heroico p. 7. — Lehrs Aristarch.[2] p. 396 sqq. docuit trecentos fere versus per totam poesin Homericam reperiri ita conformatos, horum autem tertium quemque in medio versu habere nomen proprium.

Melius placent tales versus si etiam post arsin pedis secundi sunt intercisi; cuius rei luculenta sunt exempla modo allata *Α* 145 et Ζ 181:

ἢ Αἴας || ἢ Ἰδομενεὺς || ἢ δῖος Ὀδυσσεύς.
πρόσθε λέων, || ὄπιθεν δὲ δράκων, || μέσση δὲ χίμαιρα.

Sic autem novum quodammodo nascitur metrum, id quoque auribus gratissimum, quod non in duas partes discedit sed trifariam est divisum. Apparet autem in huiusmodi hexametris tripar-

---

[1]) Etiam diaeresin bucolicam ex origine metri heroici repetendam putat Christ Metrik[2] § 206. Quam parum probabilem ducimus opinionem, suum tamen, ut in re dubia, cuique iudicium relinquentes.

titis non *primam tertiamque* arses sed *secundam* maiore vocis intentione esse proferendam [1]).

Post *priorem syllabam brevem pedis quarti* sive *post quartum trochaeum* poetae Graeci hexametros incidere noluerunt, nedum ipsam sententiam illa versus sede unquam terminarint. Quibus autem in versibus haec caesura reperitur, aut certas ob causas, quas accurate mox indicabimus, excusatur, aut errori debetur, sive is error fuerit ipsorum poetarum, quibus mali quoque hexametri invitis poterant excidere, sive culpa posteritatis in eorum carmina irrepserit; cf. van Leeuwen Mnemosyn. 1890 p. 265—276. Romani vero poetae in suos hexametros passim hanc caesuram admiserunt.

Incisio autem, ut supra diximus, nulla est ante encliticas aliasve voculas quae sententiae initio collocari nequeunt; itaque optime habet metrum locorum quales hi sunt:

οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τεῳ τόδε φαίνεις. υ 114.
αἷμα μέλαν 'κελάρυζε· νόος γε μὲν ἔμπεδος ἦεν. Λ 813.
δακρυόεντες ἔχυντο· 'δόκησε δ' ἄρα σφισὶ θυμός. κ 415
(item χ 501 h. Cer. 453).

Cf. Λ 236, 237, 280, 354, 416, 452 etc., quos locos attulit Hoffmann Quaest. Hom. I p. 4 et 6.

Neque post monosyllaba, quae ad sequentia trahuntur, est versus incisio; haec igitur sine vitio post quarti pedis arsin possunt collocari; vid. Hermann Orphic. p. 693, Spitzner de versu Heroico p. 11, Hoffmann Quaest. Hom. I p. 25. Quarum vocum longe frequentissima hac sede hexametri est coniunctio *καί* plus centum locis obvia, e. g.:

καὶ ἀϝεικέα πήρην ν 437 (cf. δ 694 π 199 ω 250).
καὶ ἐπήλυθον ὧραι β 107 λ 295 ξ 294 τ 152 ω 142, cf. ρ 170.

---

[1]) Quod Lehrsius l. l. p. 409 sq. contendit, omnes hexametros habere caesuram in pede tertio, etiamsi in medium vocabulum haec incidat, et ex. gr. in versibus modo allatis post 'Ι- et ὄπιθεν vocis modulatione cohiberi hexametri decursum, alteram igitur versuum partem ordiri a syllabis -δομενεύς et δέ, id infeliciter admodum statuit vir eximius, cui iure oblocutus est Christ Metrik[2] p. 169. Nam res ipsa fert ut nonnisi post integrum vocabulum, idque cum proxime sequenti non nimis arte coniunctum, aut versus possit incidi aut ipsa oratio. Nulla igitur, ut supra diximus, potest esse caesura vel diaeresis post procliticas, nulla ante encliticas aliasve voculas quae sententiam aperire nequeunt. Sin auctore Lehrsio etiam in mediis verbis caesuram aliquam agnoscere placet, nova vocabulo caesurae tribuitur vis, et periculum est ne nascatur confusio arti metricae haudquaquam conducibilis.

καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε (ἐλθεῖν) *Α* 475 *Β* 413 *γ* 329 *ε* 225 *ι* 168, 558 *κ* 185, 478 *μ* 31 *τ* 426.

καὶ ἐπείθετο μύθῳ *Α* 33 *Ω* 571, cf. *β* 106 *τ* 151 *ω* 141.

Item praepositiones (*ἀν' ἐν ἐπ' ἐς κατ' μετ' παρ' πρό ὑπ'*), e. g.:

ἀν' ὅμιλον ἀπάντῃ *Η* 183, 186.

ἐν ἀγῶνι πεσόντα *Ο* 428 *Π* 500, cf. *Τ* 42 *ϑ* 238.

ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν *Η* 446 *ο* 79 *ρ* 386 *τ* 107, cf. *Α* 350.

ἐς ἄγυιαν ἰοῦσαι *Υ* 254.

καθ' ὅμιλον ὀπάζων *Ε* 334 *Ρ* 462, cf. *Ψ* 651.

μετ' ἐμοῖσ' ἑτάροισι *λ* 78.

παρ' ἐμοί γε καὶ ἄλλοι *Α* 174.

πρὸ ὁδοῖ' ἐγένοντο *Δ* 382.

ὑπ' ὄχεσφι Ϝέκαστον *Ψ* 130.

Pronomina quoque monosyllaba hac versus sede locum habent, e. g.:

ὃ δ' ἀλεύετ' Ὀδυσσεύς *υ* 300 [1]).

τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται *Ε* 140.

τὸν ἄριστον Ἀχαιῶν *Ε* 414, cf. *Ρ* 80 *ξ* 19.

οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι *Ε* 404, 890 *Ν* 68 *Ω* 427 *ζ* 240 *ϑ* 331 *ξ* 394 *σ* 180 *τ* 43.

σὺ δ' ἀληθὲς ἐνίσπε *γ* 247, cf. *Ξ* 145 *π* 283.

et una syllaba interiecta:

ἐγώ γε νεώτερός εἰμι *Ψ* 587.

ἐγὼ δὲ δόλους τολυπεύω *τ* 137.

Etiam adverbia *μέγ' ἄμ' ὄχ'* hac sede hexametri reperiuntur, e. g.:

Ϝέο μέγ' ἀμείνονα φῶτα *Β* 239.

δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες *Σ* 525 *ρ* 214 *υ* 175.

ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο (-ηται) *γ* 129 *ι* 420 *ν* 365 *ψ* 117.

Praeterea huc pertinent locutiones *Ἄρηι φίλος* et *Ἄρηι φατός*, quae tam arte confluxerunt ut pro uno vocabulo fere habeantur (et a multis ita scribantur), sic ut *βοὴν ἀγαθός* *Ω* 250: *βοὴν ἀγαθόν τε Πολίτην*. Vid.

Ἄρηι φατοὺς κατέδουσι *Τ* 31 *Ω* 415.

Ἄρηι φίλος Μενέλαος *Γ* 21 et passim.

Duo tamen esse vocabula apparet si comparamus epitheton *κήρεσσι φορητούς* *Θ* 527.

---

[1]) Alia est ratio versuum *Δ* 357 (= *ν* 254) et *ω* 426, in quibus scribendum est *πάλιν δ' ὅ γε 'λάζετο μῦθον* et *μέγα Ϝέργον ἀνὴρ ὅ γε 'μήσατ' Ἀχαιούς*, non vero *γ' ἐλάζετο* vel *γ' ἐμήσατ'*. Nam non *ante* sed *post* pronomen *ὅ γε* hae sententiae inciduntur.

Idem statuendum de epitheto ὀψὲ δύων ε 272,

καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην,

si sanus hic versus [1]).

Accedunt versus nonnulli, in quibus voculae περ ἐών (ἐόντα) cum vocabulo quod praecedit ita concreverunt ut nulla auribus percipiatur caesura:

θοός (γέρων) περ ἐὼν πολεμιστής	E 571 K 549 O 585.
πάρος περ ἐὼν ἐλεεινός	τ 253.
νέκυν περ ἐόντα σαῶσαι	Ω 35.
νέον περ ἐόντ' ἐφίλησαν	Ψ 306.
λιγύς(ν) περ ἐὼν (ἐόντ') ἀγορητής(ν)	B 246 T 82 υ 274.

Huc pertinent etiam:

καὶ ἐσθλὸς ἐὼν ἀγορεύεις	Π 627 ρ 381.
ὀλίγος μὲν ἔην, λινοθώρηξ	B 529.

Similem defensionem habent clausulae aliquot, a voculis ἐπεί κε, ἐπεί με, ἐπεί σε, ἐπεί σφι, ὥς εἴ τε incipientes; in his enim particula ἐπεί cum verbis sequentibus inter recitandum artissime coniungitur:

ἐπεί κε τέκωσι τοκῆες	θ 554.
ἐπεί κε κάμω πολεμίζων	Α 168.
ἐπεί κε μέλαθρον ὑπέλθῃ	σ 150.
ἐπεί κε νόμῳ μιγέωσι	B 475.
ἐπεί κεν ὑλαγμὸν ἀκούσῃ	Φ 575 (κυνυλαγμὸν Zenod., quod verum videtur).
ἐπεί με πυρὸς λελάχητε	Ψ 76 (corruptus?).
ἐπεί σε λέοντα γυναιξὶ | Ζεὺς 'θῆκεν	Φ 484 (corruptus?).
ἐπεί σε φυγὼν ἱκέτευσα	ο 277.
ἐπεί σφι φίλος περὶ κῆρι	Ω 423.
ὥς εἴ τε πατὴρ ἑϝὸν υἱὸν	ρ 111.

Etiam sequentia hemistichia tam arte cohaerent ut singula vocabula vix distinguantur neque inter ea vox loquentis requiescat:

ἀνὰ στόμ' ἔχων ἀγορεύοις	B 250.
Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι δίῳ	P 719.
ἄνευθε πόνου καὶ ἀνίης	η 192.
αὐτός τοι ἐγὼ τάδε τίσω	θ 35.
σύας τε κύνας τ' ἀπερύκων	σ 105.
Διός τε σέθεν τε ϝέκητι	υ 42.

[1]) Imitatur Aratus Diosem. 291 καὶ ὀψὲ βοῶντε κολοιοί, cf. Hermann Orphic. p. 695' Herodian. π. μον. λέξ. p. 26 Dind.

Nonnulli versus, qui huc pertinent, in fine collocatum habent vocabulum quinque syllabarum. Quae res quamquam nihil valet ad caesuram trochaicam defendendam, negari tamen nequit ita se invicem hos locos tueri ut partim certe ferendi sint. Sunt autem hi:

Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι B 479.
ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι Λ 728.
αὐτὰρ ὃ μοῦνος ἔην μετὰ πέντε κασιγνήτῃσι K 317.
πατρί τ' ἐμῷ πίσυνος καὶ ἐμοῖσι κασιγνήτοισι σ 140.
ἄγχι μάλ', ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς ἐυζώνοιο Ψ 760 (optime Nauck *ἐυζώνοιο γυναικός*).
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆι δόμον κάτ' ἀλητεύοντι χ 291 (**δόμον κάτα αἰτίζοντι*?).
μὴ μνηστεύσαντες μηδ' ἄλλοθ' ὁμιλήσαντες δ 684.
νῦν δέ μιν ἀκλειῶς / *τόφρα δὲ τὰς κούρας* } *ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο* α 241 ξ 371 υ 77 (*ἀρπύϊαι ἠρέψαντο?).

Denique indicandi sunt versus qui sequuntur:

οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν E 205, *ἑταίρῳ* Σ 98 (recte Hermann et Bekker *ἄρα μέλλον*).

παῖδα δὲ ὡς ἀτίταλλ', ἐδίδου δ' ἄρ' ἀθύρματα θυμῷ σ 323 (l. a. *ἄρα ἤρματα*, videtur aliud substantivum latere. Vitiosus praeterea est hiatus *δὲ ὡς*, cf. § 101).

δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπήλυθε θάμνους ε 476 (**δοιὼ δ' ἄρα θάμνω ὑπῆλθε*).

γυναῖκα γαμέσσεται αὐτός I 394 (Ar. *γε μάσσεται*, suspectum est utrumque).

ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ Λ 686 et 698 (* *ὀφείλετο Ἤλιδι δίῃ* coll. l. a. γ 367).

χαλεπῶς δέ σ' ἔολπα τὸ ῥέξειν T 186 (* *χαλεπῶς ῥέξειν σε Ϝέϝολπα*).

ζώεμεν' ἀχνυμένοισ', αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσί Ω 526 (Nauck *ζώεμεν' ἀχνυμένοισιν, ἀκηδέες αὐτοὶ ἐόντες*).

ἐς Σάμον ἔς τ' Ἴμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν Ω 753. Antimachus *μιχθαλόεσσαν*; in adiectivo ignoto quid lateat incertum est; vitium redit h. Ap. 36:

Ἴμβρος ἐϋ κτιμένη καὶ Λῆμνος ἀμιχθαλόεσσα.

καὶ ἀνδρὶ 'πόρον παράκοιτιν Ω 60 (* *ἀνδρ'(ι) ἔπορον*, vid. § 13).

Τυδεΐδης, ὅχ' ἄριστος ἐών, 'λάχ' ἐλαυνέμεν' ἵππους Ψ 357.

μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειε ρ 399 υ 344.

ἐπεὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ πέλονται υ 223.

ἐπὶ δ' οὔατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων μ 47 (**ἑτάρων δ' ἐπὶ οὔατ' ἀλεῖψαι*).

Διός γε διδόντος ἀρέσθαι α 390.

τῆος δὲ φίλῃ παρὰ μητρὶ ο 127.

ἔθυσε μάχη πεδίοιο Z 2.

τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι ι 65 (neglectum est digamma).

Ex iis quae exposuimus apparet aliter de hac licentia metrica esse iudicandum quam fecit Hoffmann Quaest. Hom. p. 25 sq., quem secutus Monro Homeric Grammar' p. 271 sq. caesuram post quartum trochaeum concessam esse dicit

„1°) si accedat caesura post arsin pedis quinti, e. g.:

„πολλὰ δ' ἄρ' ἔνθα καὶ ἔνθ' ἴθυσε || μάχη | πεδίοιο (Z 2);

„2°) si praecedat vox enclitica aliudve monosyllabum, veluti μέν „aut δέ; e. g.:

„καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι Διός | γε || διδόντος ἀρέσθαι (α 390);

„3°) si exeat versus in vocabulum quinque syllabarum; e. g.:

„αὐτὰρ ὃ μοῦνος ἔην μετὰ πέντε || κασιγνήτῃσι (K 317);

„rarissima autem est illa hexametri forma quam tertio loco posui-„mus, haud infrequentes vero sunt versus qui èt primae èt secun-„dae categoriae sunt accensendi; e. g.:

„Θερσῖτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς | περ || ἐὼν | ἀγορητής (B 246)."

Nullius pretii hae sunt leges [1]); vidimus enim caesuram post quartum trochaeum multis locis specie tantum extare, non percipi auribus, ceteris autem vitiosam esse.

Ut post *quartum*, ita etiam post *primum dactylum* legitima est versus heroici pausa; e. g.:

ὣς 'φάτο, || Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ. A 345.

Hac quoque sede hexametri libenter requievisse poetas epicos, non est quod miremur; nam antiquitus, cum nondum in unum versum coaluissent bini versiculi paroemiaci unde hexameter originem duxit, primi pedis eadem erat ratio atque quarti. In carminibus tamen Homericis multo minoris momenti est pausa quae fit post primum dactylum quam diaeresis bucolica; vid. quae in § 15 de hiatu sunt observata.

Aliae leges quaedam, quibus epicam poesin obstrictam teneri fuerunt qui contenderent, ipsis carminibus non comprobantur. Sic

---

[1]) In altera suae grammaticae editione, anno 1891 evulgatae, vir d. Monro p. 340 quae de vitiosa quarti pedis caesura in proecdosi scripserat tantum non immutata repetivit, nulla mentione facta disputationis qua haec omnia demonstrasse mihi videor in Mnemosyne anni 1890. Quem cum alibi meorum conaminum saepius expertus sim aestimatorem aequum atque benevolum, non possum non suspicari illam commentationem ad eius notitiam non pervenisse, speroque fore ut in posterum certe ei aliisque persuadeam.

Bekker sine causa perhibuit Hom. Blätter I p. 138 et 285, in primo pede spondeum veteribus vatibus magis acceptum fuisse quam dactylum; vid. Christ proleg. Iliad. p. 121 [1]). Neque maiore iure Bekker statuit, in hexametri exitu vocabula trisyllaba tetrasyllabis fuisse praelata, qua in re quadamtenus assentientem habet Christium proleg. Iliad. p. 122; ambo igitur in fine versuum *ἔκπαγλα φίλησα* vel *σπλάγχνα πάσαντο* scribendum esse iudicant, non *ἔκπαγλ' ἐφίλησα* vel *σπλάγχν' ἐπάσαντο*. At de nihilo nata est haec opinio. Poeta, qui Z 513 dedit *ὥς τ' ἠλέκτωρ ἐβεβήκει*, cur vs. 313 et 495 *προτὶ δώματ' Ἀλεξάνδροιο βεβήκει* et *Ϝοικόνδε βεβήκει* dederit potius quam *-δροι' ἐβεβήκει* et *Ϝοικόνδ' ἐβεβήκει*? Ad statisticas autem rationes si res exigitur, apparet rhapsodiae Z certe (ceteras percensere molestum et inutile duximus) septimum quemque versum claudi voce tetrasyllaba [2]).

Sunt etiam leges, quae licet constanter observentur, non tamen ex poetarum ingenio et interiore quodam *τοῦ πρέποντος* sensu prodierunt sed ex ipsa metri heroici indole sponte sua profluxere; his obtemperatur non consilio et arte subtiliore, sed quia migrari

---

[1]) Idem Metrik² p. 165 hac de re scribit: „Homer zeigt eine gewisse Vorliebe „für den Spondeus im 1ten Fuss, wenn auch in Folge des Ueberschusses an dacty- „lischen Wortformen selbst bei Homer immer noch die Zahl der Hexameter mit „beginnendem Dactylus grösser ist als der mit beginnendem Spondeus (v. Drobisch „Formen des lat. Hex. II 45)". — Lege, quae ita sit defendenda, melius carebimus.

[2]) Vs. 2 et 38 *πεδίοιο*, vs. 12, 122, 212 *Διομήδης*, vs. 29 *Πολυποίτης*, vs. 33, 53, 63 *Ἀγαμέμνων*, vs. 37 *Μενέλαος*, vs. 41 *'φοβέοντο*, vs. 68 *μετόπισθε*, vs. 94, 275, 309 *ἐλεήσῃ(ς)*, vs. 102 *ἀπίθησε*, vs. 109 *ἐϜέλιχθεν*, vs. 111 et 227 *ἐπίκουροι*, vs. 114, 246, 250 *ἀλόχοισι*, vs. 115 *ἑκατόμβας*, vs. 130 *ΛυκόϜοργος*, vs. 145 *ἐρεείνεις*, vs. 149 *ἀπολήγει*, vs. 156 *ἐρατεινήν*, vs. 159 *ἐδάμασσε*, vs. 165 *ἐθελούσῃ*, vs. 170 *ἀπόλοιτο*, vs. 174 *ἱέρευσε*, vs. 179 *ἐκέλευσε*, vs. 202 *ἀλεείνων*, vs. 203, 330, 443, 501 *πολέμοιο*, vs. 207 *ἐπέτελλε*, vs. 253, 406, 485 *ὀνόμαζε*, vs. 267 *Κρονίωνι*, vs, 269, 279 *ἀγελείης*, vs. 290, 332, 517 *θεοϜειδής*, vs. 300 *ἱέρειαν*, vs. 304, 312 *μεγάλοιο*, vs. 322 *ἁφόωντα*, vs. 336 *προτραπέσθαι*, vs. 344 *χρυσείσσης*, vs. 361 *ἐπαμύνω*, vs. 371, 421, 528 *μεγάροισι*, vs. 372, 378, 383 *ἐυπέπλῳ(-ων)*, vs. 377 *μεγάροιο*, vs. 388 *ἀφικάνει*, vs. 393 *πεδίονδε*, vs. 407 *ἐλεαίρεις*, vs. 419 *ἐφύτευσαν*, vs. 424 *δίεσσι*, vs. 426 *κτεάτεσσι*, vs. 430 *παρακοίτης*, vs. 449 *Πριάμοιο*, vs. 457 *Ὑπερείης*, vs. 480 *βροτόεντα*, vs. 487 *προϊάψει*, vs. 508 *ποταμοῖο*, vs. 513 *ἐβεβήκει*, vs. 518 *κατερύκω*, vs. 519 *ἐκέλευες*. — Accedunt dubia: vs. 7 *(ἐ)τέτυκτο*, vs. 11 *(ἐ)κάλυψε*, vs. 189 *(ἐ)νέοντο*, vs. 313, 495 *(ἐ)βεβήκει*, vs. 324 *(ἐ)κέλευε*.

Unus autem versus huius rhapsodiae (vs. 527) in vocabulum sex syllabarum excurrit, tredecim in monosyllabum, ceterorum haec est ratio ut *decimus* quisque versus vocem pentesyllabam habeat in fine collocatam, *septimus* (ut diximus) tetrasyllabam, *quartus* vel *quintus* (157 : 529) disyllabam, *quartus* fere trisyllabam (195 : 529). — Ex quibus numeris id unum videtur effici posse, vocabula duarum vel trium vel quatuor vel etiam quinque syllabarum a poetis nullo discrimine, prouti ipsorum menti se offerrent, in hexametri fine esse adhibita.

nullo modo possunt. Sic quod Ludwich Arist. II p. 244 sqq. summa cura demonstravit, vocabula, quae molossum efficiunt, hexametris ita inseri solere ut mediam syllabam ab ictu puram servent, id verum est sane et notatu haud indignum, sed facile apparet rei causam non in veterum poetarum ingenio aut lubidine esse quaerendam, sed ita se habere quod aliter fieri omnino non potuerit. Scilicet vocabula trium longarum syllabarum si ita collocantur ut sub ictu sint syllabae prima et tertia, omnibus hexametri pedibus sunt apta; in mediam vero syllabam ictus incidere nequit nisi

aut antecedat vocula monosyllaba versum aperiens, e. g. *οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν* Γ 348, quales versus parum grati ad aures accedunt [1]),

aut sequatur diaeresis bucolica, e. g. *Ἀλθαίῃ χωόμενος κῆρ* Ι 555, quo tamen hexametri loco dactylus est longe longeque frequentior quam spondeus (cf. supra pag. 15),

aut vox claudat versum, e. g. *γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων* Α 250, quales satis rari sunt versus spondiaci (vid. supra pag. 6).

Itaque res eo redit ut poetae epici voces molossicas eadem libertate atque alias quaslibet adhibuerint cunctisque hexametri locis collocaverint ubi collocari poterant.

Idem valet de vocabulis dispondeis, quorum primam tertiamque syllabas ictum metricum amare non est cur statuamus, licet plerumque ictu percutiantur. Nempe vox dispondea hexametro non recipitur nisi

aut versum aperiat, e. g. *ἠπείλησεν μῦθον* Α 388, sed tales numeri vix sunt ferendi (cf. ν 127),

aut post monosyllabum collocetur in versus introitu, e. g. *δϝὴθ' ἀνσχήσεσθαι* Ε 104,

aut praecedat caesuram semiseptenariam, cuiusmodi tamen hexametri in Homericis reperiuntur nulli [2]),

aut sequatur caesuram semiquinariam, e. g. *ἀλλήλοισιν κοτέοντε* Γ 345,

aut versum claudat, e. g. *ἠτίμασεν ἀρητῆρα* Α 11.

Locos autem, ubi secunda et quarta huiusmodi vocabulorum syllabae ictum habent, enumeravit Ludwich l. l. p. 250 sqq.; quibus inspectis apparet haec quoque vocabula, perinde atque molossica, reperiri omnibus hexametri sedibus quibus collocari ea sinebant versuum numeri.

---

[1]) Versus ita conformati nonnisi hisce locis reperiuntur: Γ 348 (= Η 259 Ρ 44) Δ 181 (?) Ν 494 Χ 351 φ 128 (?).

[2]) Nam Β 653 Ε 628 Σ 307 non habent vocabula vere dispondea *Ἡρακλείδης, -δην, πρυμνωρείῃ*: — legatur *-είδης, -είδην, -είῃ*.

II.

CAPUT I.

DE VOCALIBUS ET DIPHTHONGIS.

I. De vocali ᾱ.

§ 4. Alpha sicubi breve est, non mutatur.

§ 5. Alpha breve ubi per compensationem producitur, abit in vocalem ᾱ, perinde atque in dialecto Attica. E. g.:

μέλᾱς (= μέλᾰνς). πᾶς (= πᾰντς).

τεθαρσήκᾱσι (= -κᾰντι). γλύᾱσι (= γλύᾰντσι).

Huc pertinet etiam accusativus pluralis 1ae declinationis in -ᾱς desinens. Licet enim vocabula huius ordinis in plerisque formis vocalem longam ᾱ (η) exhibeant, quam suapte igitur natura longam esse et in ipsa radice longam fuisse iure statueris, nonnulli tamen casus correptam — aut si quis mavult brevem — vocalem ᾰ praebent, nempe multi nominativi vocativi accusativi singularis numeri, e. g. μοῦσᾰ νύμφᾰ ἱππότᾰ μοῖρᾰν etc., et pluralis nominativus et accusativus -αι et -ᾰνς; syllaba autem -ᾰνς abiit in -ᾱς, perinde atque in lingua Attica. In Doricis vero dialectis olim, testibus inscriptionibus Cretensibus et Argivis, dicebatur -ανς, postea syllaba finalis corripiebatur -ᾰς, cf. § 57.

Contrarium valet de aoristis, quales sunt ἦλαι καθῆραι αὐῆναι ἰῆναι μιῆναι φῆναι etc.; qui licet ex -άλσαι -άρσαι -άνσαι sint orti, non tamen servarunt vocalem α sed in η mutarunt, tanquam sua natura longam. Hac quoque in re concinit dialectus Attica, nam quod Attici ᾱ tamen scribunt si antecedit vocalis vel ρ, id vix huc pertinet. Homerica autem ἀγξηρᾱνῃ Φ 347 et ἐμάρᾱνε h. Merc. 140 non prave sunt formata, sed sequuntur legem a qua in huiusmodi ver-

bis alias deflectitur [1]); comparari igitur possunt Atticum *ἰσχνᾶναι* (Ar. Ran. 941) et similia, quae Athenienses dicebant aut dixisse feruntur, ipsos enim grammaticos dubitasse utrae formae magis Atticae essent nota res est; cf. Lobeck Phrynich. p. 24 sqq. [2]).

Alpha, quod sua natura longum est, in Homericis reddi solet vocali *η*. E. g.:

πρήσσω	Attice	*πράττω*.
πρῆξις	„	*πρᾶξις*.
ἀνιήσω	„	*ἀνιᾱσω*.
ἀνιηρός	„	*ἀνιᾱρός*.

Multum tamen abest ut lex haec sit constans; immo temere passim migratur. Repugnant:

Nomina propria feminina *Λᾱᾱ́ B* 585, *Ναυσικᾱ́ᾱ*, *Ῥεῖᾱ* (?), *Φειᾱ́ H* 135, et appellativum *θεᾱ́* (cf. § 54), quod in compositis tamen fit *-θέη*: *Ϝειδοθέη*, *Λευκοθέη*, *ζαθέη* (*A* 38).

Masculina *Αἰνείᾱς*, *Αὐγείᾱς*, *Ἑρμείᾱς* (cf. § 54); hic illic tamen locis corruptis vel spuriis reperitur *Ἑρμέης* sive *Ἑρμῆς* (cf. § 58).

λᾱός cum compositis *Λᾱοδάμας Λᾱοδάμεια Λᾱοδίκη Λᾱόδοκος Λᾱοθόη Λᾱομέδων Λᾱέρκης Λᾱέρτης λᾱοσσόος λᾱοφόρος Ἀγέλᾱος Μενέλᾱος*. — Attamen vocalis *η* reperitur in *Λήιτος*, et errore posterioris aevi evanuit e nominibus *Λειώκριτος* et *Λειώδης*, leg. *Ληόκριτος* aut *Λαόκριτος* [3]) et *Ληώδης* vel potius *ΛᾱοϜάδης*. — Poetas Ionicos

---

[1]) Mero tamen casu has formas in textum Homericum irrepsisse ex dialecto Attica, cum aliis locis permultis servatae sint formae Ionicae, satis certum videtur. Hactenus igitur assentimur Cobeto Mnemos. XI p. 311 scribenti: „non est forma epica *ἰμάρανε*".

[2]) Brugmann Griech. Grammatik § 58 hanc rem ita expedit ut dicat formam *τᾱ́ς*, ex *τᾰ́νς* natam, longum suum alpha *post* illa tempora demum accepisse quibus vocalem *ᾱ* in *η* mutabant Iones et Attici, aoristum vero *ἐκτανσάμην ante* illud aevum in *ἐκτᾱνάμην* et hinc in *ἐκτηνάμην* abiisse. Speciosa sane explicatio, cui tamen minus favere videtur lingua Homeri, certe qualem ex libris eam novimus; in his enim et *τᾱ́ς* legitur et aoristi *κέλσαι φθέρσαι ἄρσαι* etc. reperiuntur, et veri igitur est dissimile aoristos *ἦλαι καθῆραι* etc. aetate superare accusativi formam *τᾱ́ς*. Si de solis aoristis in *-ῆναι* ageretur, facile acquiesceremus in Brugmanni opinione, hos enim inde ab antiquissimis temporibus in Graecia litteram sigma amisisse credibile est; sed si Homericum est *ἄρσαι*, etiam formam *καθάρσαι* haud ita diu ante aetatem Homericam in hominum ore extitisse, fortasse ipsi quoque Homero tribuendam esse, haud inepte statueris. Licet tamen ita uti Brugmanni observatione, ut ad solos aoristos in *-ῆναι* (neque ipse de aliis l. l. loquitur) eam pertinere dicamus, ad horum autem analogiam formatos esse aoristos radicum in *λ* vel *ρ* exeuntium, dum in desuetudinem abibant formae in *-λσα* et *-ρσα* (cf. ibid. § 137).

[3]) Revera *Λαόκριτος* Penelopes hic procus vocatur in fragmentis Sabaiticis bibliothecae Apollodori, vid. Rhein. Mus. 1891 p. 179.

olim dixisse ληός discimus ex Anecd. Oxon. I 265: τὸ λαός ἄτρεπτον ἔμεινε παρ' Ὁμήρῳ, καίτοι τῇ μεταγενεστέρᾳ Ἰάδι τραπέν. *Ληὸν ἀθρήσας* Ἱππῶναξ (fr. 88). Consentire videtur inscriptio vetustae amphorae Chalcidicae, in qua picta est Patroclea (cf. Kirchhoff Alphab.[3] p. 111): ΛΕΟΔΟϘΟΣ et ΑΙΝΕΕΣ; recentior vero quam nos dicimus Ias, ea nimirum quae ex inscriptionibus cognoscitur, non forma ληός utitur sed λεώς.

Ἀμφιάρᾱος, ἵλᾱος (sed ἵληκα § 295), τετράοροι ν 81, sed μετήορος, παρήορος, συνήορος.

ἁμός vel ἀμός (cf. § 95), sed ἡμέτερος.

Ἀλκμάων, Ἀμοπάων, Ἀμυθάων, Ἀπισάων, Ἀρετάων, Ἰάονες, Ἱκετάων, Λυκάων, Μαχάων, Ποσειδάων, διδυμάων, ὀπάων. Discrepant Παιήων (παιήων Δ 473, ἰηπαιήων h. Ap. 272, 517) et adi. Ποσιδήιον Β 506 ζ 266.

πολυπάμων *dives* Δ 433, sed Πολυπημονίδαο ω 305 (et Πάμμων Ω 250 Aeolice).

Θεᾱνώ.

ἄνερες, Βιάνωρ, sed Ἀγήνωρ (etiam adi. ἀγήνωρ), Ἐλπήνωρ, Εὐήνωρ (etiam adi. εὐήνωρ), ἠνορέη, ἀγηνορίη.

ἀήρ (Ε 864 η 143 ι 144), gen. ἠέρος.

ναῦφιν, ναύτης, Ναυτεύς, ναυτίλλομαι, ναυτιλίη, Ναυβολίδης, ναύλοχος, ναύμαχος, Ναυσικάα, Ναυσίθοος, ναυσικλυτός, ναυσικλειτός, sed νηῦς gen. νηός etc., dat. plur. νηυσί, cum adi. νήιος et composito Κλυτόνηος. Cf. § 75.

ψᾱρῶν (genit.) Ρ 755, sed ψῆρας (acc.) Π 583.

ἰάων, sed ἰῆος. Cf. § 75.

κρᾱτός etc. a voce κάρη § 82, sed κρη- in composito κρήδεμνον.

λᾶας cum adi. λάινος et nomine Λάρισα.

θυμᾱρής et θυμήρης.

κᾶλα h. Merc. 112, sed κήλεος et περίκηλος.

μάν et μήν.

ἕᾱδα, μεμᾱώς.

ἰάγην, ἆξαι.

ἰδάμνᾱ, ἐκίρνᾱ, πίτνᾱ, καθίστᾱ (§ 195), sed ἵστη etc.

πεινάων et similia, sed πεινήμεναι et ἡ πείνη. Vid. § 191 et 195.

In nominum flexione vulgatissimi sunt genitivi termini -ᾱο et -ᾱων.

Verborum in -ᾶν formas satis multas, quae contractionem passae esse videntur, revera aliam habere originem, inesse autem vocalem ᾱ suapte natura longam, e. g. in προσηύδᾱ, veri est simillimum; cf. § 195.

Apparet igitur sexcentis locis Homericis occurrere alpha longum, quibus vocalem *η* quivis exspectaret, si linguam epicam eadem lege qua dialectum Ionicam teneri constaret. Sed non est cur id contendamus vel credamus; immo ipsa carmina, quibus solis testibus utimur locupletibus de dictione epica, ab ea lege passim recedere videmus. Casui autem potius quam certis quibusdam praeceptis data opera observatis tribuendum esse quod modo illa vocalis modo haec in textu tradito reperiatur, intellegimus si omnia vocabula rependimus quae supra sunt enumerata, et clarius etiam apparet talibus locis ubi ipsi veteres incerti haerebant. Sic Zenodotus *Σ* 592 dabat *Ἀριήδνη*, *ο* 244 *Ἀμφιάρηος*, *N* 824 *βουγήιε*, *N* 166 et 257 *ἔηξα*, *Λ* 580 *κρητός*, *Λ* 56 et 198 *δρητο* (sive *ὅρητο* voluerit sive *δρῆτο*, cf. § 195), *γ* 7 *πεντηκόσιοι*, Aristarchus vero *Ἀριάδνη Ἀμφιάρᾱος βουγάιε ἔᾱξα κρᾱτός δρᾱτο πεντᾱκόσιοι*. Etiam nomina *Βιάνωρ Λ* 92 et *Ῥείᾱς Ξ* 203, ab Aristarcho sic scripta, • apud alios (Zenodotum fortasse) olim habebant vocalem *η*. Cf. La Roche Textkritik p. 301 sq.

Quaedam autem ex iis quae modo attulimus exemplis viam nobis parant ad cognatos veterum errores indicandos. Nam id quidem certum est, *brevem* vocalem *ᾰ*, quam continent vocabula *Ἀριάδνη* et *πεντακόσιοι*, elemento *η* non potuisse sine vitio reddi. Consimili errore *ἑήνδανε* pro *ἑάνδανε* praebet textus traditus; vix minus autem vitiose, ut de aoristis liquidatis taceamus, veteres dederunt *τετραφάληρος* et *ὑψιπέτηλος*, quae ex *τετραφαλᾰριος -λαρjος*, *ὑψιπετᾰλιος -αλjος* nata sunt et *τετραφάλᾱρος ὑψιπέτᾱλος* igitur scribenda erant, quemadmodum recte traditum accepimus adi. *ἑᾱνός ductilis*, i. e. *Ϝεᾰνιος Ϝεανjος*; cf. etiam *ἱκᾱ́νω φθᾱ́νω κιχᾱ́νω* [1]). Simili errore *βαθέην* in codd. scribitur *Π* 766 et *ἀέλλη Π* 374; legendum est *βαθέᾰν* (vid. § 75 not. 5) et *ἄελλᾰ*. Nec non vitio creatus est nominativus *ὀβριμοπάτρη E* 747 (= *Θ* 391 *α* 101), pro quo *ὀβριμόπατρα* optimo iure rescripsit IMHoogvliet [2]), videantur etiam quae de vocibus qualis est *ἀληθείη* in § 54 observavimus. Mirifica quoque lectio *ἐν καρὸς αἴσῃ I* 378 in hoc contextu videtur commemoranda, ubi **κηρὸς ἐν αἴσῃ* coniecimus assentiente Nauckio Mél. Gr. R. VI p. 163,

---

[1]) Eadem ratione a nomine *κεφᾰλή* formantur composita in *-κέφᾰλος* (i. e. *-κεφαλιος*; *-κεφαλjος*) desinentia Hesiod. Theog. 287, 312 et apud posteros; vid. Rzach ad Theog. 287 et cf. infra § 38. Etiam *αὐτοχόωνον Ψ* 826, quod in *αὐτοχόᾱνον* mutandum esse vidit Wackernagel, ab *αὐτοχόανjον* repetiverim.

[2]) Grammatische raadselen 1892 p. 40.

nec non δήιον πῦρ huc pertinet, si verum est quod statuit Schulze Quaest. Ep. p. 86, veram formam esse δάϝιον, vid. § 17.

§ 6. Et haec quidem aut paucis tantum locis obvia sunt vitia aut non satis fortasse aperta. Sunt vero alia verba, eaque minime rara, in quibus vix quisquam dubitare potest quin lingua invita vocalem η praebeat textus traditus; verba dicimus, quorum syllaba initialis ᾰ- metri causa pro longa habetur. E. g.:

ἠμαθόεις pro ἀμαθόεις. ἠγερέθονται pro ἀγερέθονται.
ἠνεμόεις „ ἀνεμόεις. ἠερέθονται „ ἀερέθονται.

Quae vocabula initialem syllabam nihilo longiorem habent quam est prima vocalis adiectivi ἀθάνατος verbive ἀπονέεσθαι, sed ictus vi in utrisque producitur. Cf. § 21.

Libidinem igitur libere grassantem hic cernere est; lex extat nulla, sed temere et fortuito vocales α et η alternant; id unum observari potest, longum alpha plerumque vocalem aut praecedentem habere aut sequentem.

Quomodo igitur de mirifica hac, quam in textu tradito obtinere videmus, confusione est iudicandum? Nemo sane est hodie qui cum Aulo Gellio faciat, ex auctoritate veterum quorundam grammaticorum (Cratetis?) arcana poetae consilia et tenerrimum pulcri sensum causante N. A. XIII 21 § 25: „illud vero cumprimis apud „Homerum veteres grammatici adnotaverunt, quod, cum dixisset „quodam in loco κολοιούς τε ψῆράς τε, alio in loco non ψηρῶν sed „ψαρῶν dixit:

τῶν δ' ὥς τε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν,

„secutus non communem sed propriam in quoque vocis situ iucun„ditatem; nam si alterum in altero loco ponas utrumque feceris „sonitu insuave." — Veluti echo haec est eorum quae in scholiis Homericis V leguntur: *Π* 583 ψῆρας] διὰ τὸ κακόφωνον τοὺς ψᾶρας· ἐκεῖ δὲ „ὥς τε ψαρῶν", — et adduntur quaedam de aoristis -ξηράνῃ et θερμήνῃ (*Φ* 347 *Ξ* 7) simili discrimine seiunctis, quae tamen graviter sunt corrupta, ita ut vix traluceat sententia. Ad locum gemellum autem *P* 755 redit observatiuncula: ψαρῶν] διὰ τὴν εὐφωνίαν· ἐκεῖ δὲ „κολοιούς τε ψῆράς τε". —

Superstitiosum hoc commentum hominum ultro caecutientium optimo iure cum alii aspernati sunt tum R. Payne Knight (ad *P* 755), qui „hanc diversitatem non aliunde profectam esse" iudicat „quam e diversis ac fortuitis diversorum rhapsodorum modis pronun-

„ciandi, et cum aliis similis inconstantiae exemplis haud cunctanter „abolendam". Edidit igitur ψᾶρας et ψαρῶν.

At si neque audiendi sunt qui exquisitas quasdam dictionis Homericae veneres hic conspici sibi persuaserunt, neque lege aliqua, quae ad ipsius linguae indolem referri possit, temperatur haec inconstantia, superest rogare undenam sit orta. Acuta et quam maxime huc pertinens est observatio Fickii, cui suum pretium constabit etiamsi ipsum auctorem minus recte ea usum esse appareat. Nempe docuit Fick longum alpha ibi potissimum reperiri ubi salvo metro non possit substitui forma qua dialectus Ionica utebatur. Non enim hexametri numeros sivisse pro -ᾱο vel -ᾱων scribi -εω et -έων, neque Αἰνέης et λεώς pro Αἰνείᾱς et λᾱός; ubi vero non obstarent versuum numeri, irrepsisse formas recentiores, e. g. genitivum Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος pro Πηληιαδα'(ο) in primo Iliadis versu. Hinc etiam simplex θεᾱ́ remansisse intactum, quoniam Ionicum non θεή erat sed ἡ θεός, in compositis tamen reperiri -θέη. Hinc πολυπᾱ́μων adiectivum non esse mutatum, Ionice enim non πολυπήμων fuisse scribendum sed πολυκτήμων [1]), quam formam non admittebat hexameter.

Hoc argumento, quod simplicitate commendari quivis videt, ita usus est Fickius ut Homero unice vindicaret vocalem α; hanc quoad fieri poterat mutatam esse in η a poetis Ionicis, vel etiam ab uno aliquo poeta, quem Cynaethum Chium fuisse sibi persuasit, qui carmina epica, Aeolum dialecto composita, in linguam Ionicam data opera converterit, multos simul novos versus de suo addens. At quominus ei concedamus omnium firmissimum hoc esse argumentum ad Aeolicam carminum epicorum originem demonstrandam [2]), duae potissimum obstant causae. Quarum altera haec est, quod ᾱ remansit haud ita paucis locis unde per metrum removeri licebat, ut in decantato illo ψᾱρῶν vel in voce λᾱός et creberrimis eius compositis; nam poetas Ionicos Hipponactis certe aetate, sexto igitur saeculo, ληός dixisse traditum accepimus [3]). Quod vero multo

---

[1]) Notatu tamen dignum est Solonem certe radicem πᾱ- a sua lingua non duxisse alienam fr. 13, 7:

χρήματα δ' ἱμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.

[2]) „Das lange α, dieses sicherste kennzeichen nichtionischen ursprungs der epischen „sprache, hat sich auch ausserhalb der betrachteten flexionsformen bei Homer überall „da erhalten, wo sich eine entsprechende ionische form mit η nicht dafür einsetzen „liess". Odyss. p. 16; vid. etiam ibid. p. 8.

[3]) Vid. supra p. 27.

gravius nobis videtur, in iis quoque carminum epicorum partibus, quae et ex aliorum et ex ipsius Fickii opinione sunt recentissimae, passim tales formae reperiuntur ab Ionica dialecto alienae. — „Nempe Cynaethus veterum vatum dictionem imitatus in iis quoque „versibus, quos ipse pangebat, utebatur mixta illa dialecto, quae „ex veteri aeolismo cum iade confuso orta erat", respondet Fick [1]), „quod vero λαός non ληός dixit, hinc nihil efficitur nisi hoc unum, „tempore quo vixit, exeunte saeculo sexto [2]), in ore Ionicorum „hominum non amplius vixisse illud ληός, nec nisi λεώς iam esse „auditum." — At quo sic deveniamus videndum est. Hipponacteum illud ληός intra paucorum annorum spatium usque adeo exoleverit ut ne in vetusta quidem poesi tolerabile videretur, minusque iam offenderet vetustius illud parumque Ionicum λᾱός? Ipsum autem Ionum nomen in carminibus epicis est Ἰάονες, et deus qui prae ceteris iis proprius erat vocatur Ποσειδάων: haeccine quoque nomina Cynaethus ex Aeolicis carminibus immutata transsumsisse putandus est? Et de Neptuni quidem nomine, qui in Homericis haud exiguas partes agit, fortasse bifariam potest disputari; quamquam deus, qui Corinthi vocabatur ΠοτειδᾶϜων (Coll. 3119), apud Aeoles Ποτίδᾱν vel Ποσείδᾱν (Ποσείδων Coll. 255[12]), in Thessalia Ποτειδούν (Coll. 1321, 1322, 1324), a Doriensibus Ποτειδᾶν, ab Arcadibus Ποσοιδᾶν, quibusnam in regionibus, nisi olim in Ionia, Ποσειδάων (vel -δήων) dici potuerit nos quidem fugit; neque intellegitur unde oriri potuerit Ionicum Ποσειδέων, nisi antiquior forma Ποσειδάων vel -δήων genti Ionicae olim in usu fuerit; qua in re perpendenda ne hoc quidem est negligendum, antiquissimam nominis formam fuisse trisyllabam, Ποτ(ε)ιδᾶν (cf. Τιτᾶν, Hom. Τιτῆνες), hinc derivatam esse longiorem quam novimus ex Homero, a radice autem nondum aucta ductum esse adiectivum Ποσιδή-ιον; apte contuleris Minervae deae nomen duplex Ἀθήνη et Ἀθηναίη (vid. Ahrens Philol. XXIII, Meister Dialect. I p. 37 et 124, G. Meyer[2] p. 290, Kühner-Blass I p. 425, 6). Sed haec, ut diximus, fortasse non omnibus satis certa atque explorata videbuntur; nomen vero gentile Ἰάονες quominus ex Aeolum poesi vetustissima in textu Homerico reman-

---

[1]) „Die jüngeren partieen sind von Ioniern abgefasst in dem mischdialecte, wel„cher durch die äusserliche übertragung der äolischen epen in die ionische mundart „entstanden war." Odyss. p. 279.

[2]) Vid. Iliad. p. XXXI, XXXIII, XXXV.

sisse [1]) credamus, obstat argumentum invictum. Nempe si quaerimus ubi Ἰάονες apud Homerum commemorentur, non nisi unum locum reperimus eumque procul dubio sero insertum, *N* 685; illic occurrunt Ἰάονες ἑλκεχίτωνες, nec alibi usquam in Iliade vel in Odyssea. Lucide autem demonstravit Helbig Hom. Epos p. 115 sqq., alienum ab illo loco esse adiectivum ἑλκεχίτωνες; aptissimum id esse ad depingendos viros, seniores praesertim, qui feriato otio fruantur laetasve diis pompas agant, sed ridicule applicari militibus qui hostes irruentes repellere conentur. Multum igitur abest ut ex hoc versu effici possit quale nomen habuerit gens Ionica in vetustis carminibus epicis; hunc certe locum recentiores poetae non traditum acceperunt ex poesi antiquissima, immo ipsum nomen Ionum (ut Aeolum et Doriensium) ab illa poesi alienum fuisse tantum non certum est. Undenam igitur ἑλκεχίτωνες isti Ἰάονες in Iliadem cum tunicis suis solum verrentibus intempestive se contulerunt? Indicari potest locus ubi aptissime commemorantur, inde autem transsumtos esse in Iliadis locum quem vidimus, haud levis profecto est suspicio; nempe novimus versus:

ἀλλὰ σὺ Δήλῳ, Φοῖβε, μάλιστ' ἐπιτέρπεαι ἦτορ·
ἔνθα τοι ἑλκεχίτωνες Ἰάονες ἠγερέθονται
αὐτοὶ σὺν παίδεσσι καὶ αἰδοίῃσ' ἀλόχοισι,

quaeque sequuntur de ludis Deliacis [2]). Haec ubi leguntur? In Hymno Apollinis Delii (vs. 146 sqq.), qui compositus est in honorem numinis Ionici. Quis versus fecit? Ionicus profecto poeta; ipse ille Cynaethus, quem Fickius carmina Homerica ex Aeolicis Ionica fecisse autumat, hymni auctor esse fertur. Cur igitur poeta huius carminis suos cives non Ἴωνας appellavit, si ita tamen dicerentur olimque dicti essent, sed Ἰάονας [3])? Immo hic locus docet Ionicam gentem aliquando se ipsos vocasse Ἰάονας (aut si quis mavult Ἰήονας), postea demum Ἴωνας esse appellatos.

---

[1]) „Der epische name der Ionier selbst liess sich nicht ionisiren, weil das altäoli-„sche Ἰάονες der ionischen namenform Ἴωνες metrisch nicht entspricht." Fick Odyss. p. 17.

[2]) Cf. Asii versus mutili apud Athenaeum XII p. 525 *f* allati, in quibus describitur festus in honorem Iunonis Sami ab Ionibus celebratus.

[3]) Redit nomen Ἰάονες h. Apoll. vs. 152. Sic etiam Solon in fragmento nuper detecto (Aristot. Athen. Civit. c. 5):

πρεσβυτάτην ἐσορῶν γαῖαν Ἰαονίας.

Neque aliena hinc videntur Aristophanea illa Ἰαοναῦ Acharn. vs. 104, Ἰάονας vs. 107; unde enim Persis haec nominis forma nisi ex ipsius gentis ore?

Ea igitur ratione, quam Fickius iniit, inconstantia qua in Homeri textu tradito vocales α et η alternant nequit explicari. Iure tamen negavit ipsis vatibus imputandam esse. Sed causa rei non inde est repetenda quod Aeolice, ut Fickius autumat, locuti fuerint veteres poetae, Ionice vero diasceuastae atque rhapsodi, sed ex antiquissima ratione scribendi aut unice aut maximam partem profluxit. Nempe carmina Homerica quo tempore litteris primum sunt consignata, — sive in Asia id usu venisse nobiscum statuas, sive compluribus saeculis post in Attica textum illum quem novimus natum esse censeas, — signum *H* non inserviebat designandae vocali, sed spirantis vim ab initio sibi propriam (= *h*) servabat. Haec scribendi ratio in Attica usque ad quinti saeculi finem perduravit, in Ionica vero litteratura multo maturius intercidit spiritus asper et pro vocalis signo adhiberi coepta est littera *H*, attamen antiquitus etiam Iones hoc elemento non vocalem sed spiritum *h* significabant. Ergo quo tempore homines Ionici carmina epica scribere coeperunt, vocalis ā aut signo *A* aut signo *E* erat reddenda: tertium non dabatur [1]). At in ore, si non antiquissimorum poetarum, certe in posteriorum ore, longum alpha medium quendam inter vocales ā et ē sonum habebat, talem fere qualem piscatores orae nostrae maritimae proferunt, subsimilem illi quem oves edunt balantes, quae sintne *blaten* an *bleeten* dicendae (gall. *bêler*) nostrates dubitant [2]). Magna igitur inconstantia in Homericis hunc sonum scripto designatum esse, non est quod miremur; proprio autem signo ut posset indicari, vertente saeculo VII° inter Ionicas vocales recepta est *H* littera. Huic Iones, in nonnullis certe regionibus, hoc munus tribuerunt ut significaret ā ionicum, sive natura sua longum sive ex vocalium ᾰ + ε contractione ortum; signo *E* vero pergebant reddere vocalem ē, sive suapte natura longa esset sive productione suppletoria extensa (= ει). Primum in hanc rem, quae summi est

---

[1]) Nam carmina epica eo demum tempore scripto esse mandata quo littera *H* ad vocalem significandam in Ionica litteratura adhiberi coepta esset, ii tantum cum probabilitatis aliqua specie contendere possunt, qui Iliadem et Odysseam Pisistrati iussu primum descriptas esse credunt; atqui sic in Attica, Atticis igitur litteris, primum descripta fuissent carmina Homerica, et certius etiam esset id quod modo observavimus.

[2]) Locos Cratini (fr. 43) et Aristophanis (fr. 642), ubi πρόβατα dicuntur βῆ λέγειν, quos post multos alios commemoravit Blass Aussprache des Griechischen³ p. 26, verbo tetigisse sufficit. Ex carminibus epicis accedunt μηκάδες αἶγες, quas num Fick rectius μάκαδας dixerit (cf. Ψ 31) vehementer dubitamus.

momenti ad quaestionem in qua versamur recte diudicandam [1]), eruditorum mentes convertit acumen Dittenbergeri [2]), qui in Herm. XV (1880) p. 225 sqq. ostendit, in inscriptione quadam Ionica exeuntis fere saeculi quinti, quae in urbe Iulide insulae Cei reperta est (IGA. 395, Cauer[2] 530, Kirchhoff Alphab.[4] p. 92, Roberts Epigraphy p. 72), adhibitam esse litteram *H* sicubi designanda erat vocalis *η* ex *ā* orta, signo vero *E* constanter vocalem *ē* vel *ει* indicari; non *quantitate* igitur sed *qualitate* differre vocales *H* et *E* (*e apertum* et *e clausum*). Extant illic voces *THN KAINHN*, *OIKIHN*, *KAΘAPHN*, *MHTEPA*, *ΔHMΩI*, *IOΥΛIHTAI*, *ΣHMA*, *KHΔ*[ος?], *TPIHKOΣT*..., *ΘΥH* (neutr. plur.), *EΠHN*, *KAINHI*, *BOΥΛHI*, *ΣIΩΠHI*, *TPITHI* [3]), sed *EΠIBΛEMATI*, *XPEΣΘAI*, *ME*, *EΞENEXΘEI*, *ENAI*, *ΦEPEN*.

Magis etiam notabilis, quoniam et antiquior est et versibus hexametris est concepta, alia est inscriptio Ionica, in femore statuae Dianae bustrophedon exarata, quae anno 1879 Deli reperta est (IGA. 407, Cauer[2] 516, Roberts Epigraphy p. 65), in qua neque *Ω* neque *OΥ* est adhibitum, *E* valet *ē* et *ĕ*, pro vetustissimae autem Graecitatis vocali *ā* usurpatur ⊟ in iis quoque syllabis quae per metrum sunt corripiendae, ita ut clarius etiam appareat non *quantitatis* sed *qualitatis* discrimen indicari signis ⊟ et *E*, utrumvis enim cum *brevem* vocalem designare posse tum *longam* [4]). Sed signum ⊟ in hoc epigrammate praeterea more antiquo est usurpatum ad spiritum asperum indicandum, et cum *Σ* iunctum est satis mirifice ad repraesentandam consonam duplicem ϡ; notetur insuper koppa et adspiratio in nomine proprio Phraxo. En igitur quae illic leguntur, sed signis hodiernis depicta et in singula vocabula diremta:

νικανδρ⊟ μ ανεθEκεν ⊟κ⊟βολοι ιοχεαιρ⊟ι
ϙορ⊟ δεινοδικ⊟ο το να⊟σιο ε⊟σοχοσ αλ⊟ον
δεινομενεοσ δε κασιγνEτ⊟ φ⊟ρα⊟σο δ' αλοχοσ μ

---

[1]) Non assentimur igitur Fickio Iliad. p. xvi sic indicanti: „es erübrigt noch, einer „annahme zu gedenken, welche von Cauer und anderen meiner theorie entgegengesetzt wird. Hiernach sollen formen wie *θεά*, *λαός*,... u. s. w., „altionisch" sein. Diese „ansicht, für welche sich Dittenbergers schöne entdeckung ... nicht verwerthen lässt, „ist einfach unmöglich" etc.

[2]) Nunc videatur etiam Blass Aussprache[3] p. 25.

[3]) Erratum autem est bis in subiunctivi exitu, *ΔIAPANΘHI* et *ΘANHI*, cum *-EI* utrobique posceret analogia.

[4]) Omnino conferenda sunt vocabula Homerica *δήιος*, *Θρήικες*, *κτεάτεσσι* (id est *κτήατεσσι*), aliaque eiusmodi, de quibus vid. § 17.

Quae si ita scribimus ut carmina epica exarari solent, haec habemus:

Νικάνδρη μ' ἀνέθηκεν ἑκηβόλῳ ἰοχεαίρῃ,
κούρη Δεινοδίκεω τοῦ Ναξίου, ἔξοχος ἀλλέων,
Δεινομένεος δὲ κασιγνήτη Φράξου δ' ἄλοχος μ..

In fine poetria haec Naxia addidisse creditur particulam μ[ήν], sensu vacuam, ad explendum scilicet hexametrum; alii μ[ε] supplent, nihilo aptiorem huic loco voculam, nisi plura additurus fuerit quadratarius. Vocabulum autem ΒΚΒΒΟΛΟΙ mirifice scriptum, pro quo ΒΕΚΒΒΟΛΟΙ expectaverit quispiam, lapicidae errori posset imputari, nisi rediret ΒΚΒΒ.. in alia inscriptione, cuius fragmenta Deli sunt reperta annis 1880 et sequenti (Kirchhoff Studien[4] p. 83, Roberts Epigraphy p. 63); ipsorum igitur poetarum aliquando fuit haec ratio scribendi. Ad vocem autem *ΑΛΒΟΝ* i. e. *ἀλλέων* quod attinet, signo *H* brevis vocalis indicatur etiam in lapide Thasio (anno 1882 reperto), quem vide apud Roberts Epigraphy p. 59 et 61 annot.: *ΠΕΙΘΟΣΙΗΡΟΝ*, i. e. *Πειθοῦς ἱερόν* [1]).

Perantiquus igitur hic titulus Naxo oriundus, qui et rudioribus elementorum ductibus, et ratione molesta qua linguae soni signis sunt indicati, infantiam quandam artis scribendi aperte prodit [2]), hoc sibi habet proprium quod littera Β, licet spiritum *h* significare pergat, simul tamen usurpatur ad indicandam vocalem ā, quae in Ionum ore neque verum alpha sonabat neque tamen vocali ē erat similis; exarabatur igitur *ΚΑΣΙΓΝΕΤ*Β aliaque eiusmodi. Etiam in Naxia inscriptione Orchomeni reperta, quae saeculo V[e] adscribitur (IGA. 410 Roberts Epigr. p. 68), duplici hoc munere fungitur signum *H*:

αλΧΣΗνωρ εποιΗσεν Ηο ναΧΣιοσ

(*Ἀλξήνωρ ἐποίησεν ὁ Νάξιος*). Secundi autem verbi litterae erosae num recte sint suppletae fortasse dubitare licet, certe expectaveris *εποιΕσεν* propter ea quae modo observavimus.

Distinguuntur autem *E* et *H* ea quam vidimus ratione in aliis quoque titulis Ionicis, quos exhibet Roehl IGA. 396, 397, 408 (cf. Roberts Epigr. p. 67 et 72 sq.); recentioris hi sunt aetatis quam Nicandrae epigramma, sed tamen ad sextum saeculum aut quinti initium videntur pertinere. Sunt autem hi:

---

[1]) Dorice dicitur *ἱαρός*. — Diversum hinc sed tamen notatu dignissimum est vocabulum *ΠΟΛΗΑΣ*, quod in pentametri exitu praebet inscriptio Abderitana IGA. 349 Roberts Epigraphy p. 170, pronunciandum igitur *πόληας* (*πόλεας*).

[2]) Roberts l. l. p. 70 saeculo VII[e] probabiliter tribuit.

n⁰ 408: *δειναγορΗσ μ ανεθΕκεν εκΗβολοι απολλονι* (*Δειναγόρης μ' ἀνέθηκεν ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι*).

n⁰ 396: *κλΕνογενΕσ κυδιγενεοσ ιστιΗι ανεθΕκεν* (*Κλεινογένης Κυδιγένεος Ἱστίῃ ἀνέθηκεν*).

n⁰ 397: *θεοκυδΕσ αρισταιχμου αφροδιτΗι ανεθΗκεν αρξασ* (*Θεοκύδης Ἀρισταίχμου Ἀφροδίτῃ ἀνέθηκεν ἄρξας*). In hoc titulo notetur lapicidae error *ΑΝΕΘΗΚΕΝ* pro *ΑΝΕΘΕΚΕΝ*. Recentius aevum prodit etiam diphthongus *ου* duobus signis expressa.

Littera igitur 𐌇 vel *H*, quae primitus spiritum asperum significabat, inde a septimo fere saeculo inter gentes Ionicas adhibita est praeterea ad indicandam communis Graecitatis vocalem *ā*. Interim evanuit apud Iones spiritus asper, iamque signum *H* nihil nisi vocalem valebat. Mox hac littera non solum Ionicum *ā* reddi coeptum est sed alia quoque vocalis, cui in ore gentis Ionicae magis magisque assimulatum fuerat, nempe *ē* [1]), et tum inter se confusae sunt duae vocales, quae olim et origine et sono diversae fuerant, *ê* (= *ā*) et *ē* [2]).

Non tamen uno eodemque tempore apud omnes gentes Ionicas consummata est haec confusio, sed in Asiae ora prius regnare coepit littera *H* quam in insulis maris Aegei. Constanter ad utrumvis eta indicandum posita est in inscriptione saeculi VI[i] ineuntis, quae Sigei est reperta (CIG. 8, Roberts Epigraphy p. 78), item in inscriptionibus Milesiis saeculi VI[i] et in vasis Milesiis quae Naucrati sunt eruta. Nec tamen diu ante sexti saeculi initium in his regionibus effloruisse signi *H* usum ad indicandam vocalem, testari videntur vocabula quae ineunte saeculo VI⁰ aut sub finem VII[i] milites auxiliares rudi arte insculpserunt cruribus statuarum, quae in Nubiae urbe Abu Simbel etiamnunc extant (IGA. 482, Roberts Epigraphy p. 151 sqq.). Hi enim homines Ionici et Rhodii,

---

[1]) In inscriptionibus Corinthiis simile quid observatur. Hae enim vocales *ĕ* et *ē* et *ε* productione suppletoria extensam (e. g. in verbis *ὄλεσε*, *Παλαμήδης*, *εἰμί*) uno eodemque signo indicant, quod proprium est Corintho huiusque urbis coloniis, B vel *B* (*X* apud Sicyonios), sive littera 𐌇 haec est leviter mutata, sive ex signo *B* prodiit, ut plerique statuunt. Antiquitus tamen Corinthii praeterea utebantur littera *E*, sed haec apud eos valebat diphthongum *ει* (*ε* + *ι*); scripta igitur reperimus *δϜΕνια κλΕτολαο ποτΕδανι*, id est *ΔϜεινία*, *Κλειτόλας*, *Ποτειδᾶνι*. At postea hoc discrimen non amplius observantes litteram *E* omnino spreverunt; scribebant tum *ποτB*⋮*δαν* (*Ποτειδᾶν*) et similia. Videmus igitur Corinthii signi B, ut Ionici 𐌇, dominium sensim crevisse.

[2]) Signo *é* significavimus vocalem quae auditur e. g. in *mère*, signo *ē* vocalem verborum *geweest*, *été* etc.

litteratura Ionica usi, signo 𐅃 modo more antiquo spiritum asperum indicant, modo vocalem ex recentioris aevi ratione; scribunt igitur 𐅃λϑον (ἦλϑον), ανι𐅃 (ἀνίη, imperfectum), 𐅃χε (ἦγε?), τ𐅃λεφος (Τήλεφος), sed 𐅃ο (ὁ), 𐅃αγεσερμο (Ἀγεσέρμου), 𐅃Ελασε (i. e. ἥλασε? an ἤλασε?).

In Doricas insulas Theram et Cretam mature pervenit vocalis signum 𐅃. Therae tituli antiquissimi, qui ad VII[um] saeculum referuntur, plus semel exhibent -*ΚΛ*𐅃*Μ* = -κλῆς, eaedem tamen ῥΕξανορ (Ῥηξάνωρ) et 𐅃*Εμι sum* (id est ἡμί? an ἠμί?) praebentes. Cretae autem vetustissimae inscriptiones, saeculi fortasse VII[i], quae litteratura admodum antiqua utuntur neque spiritum asperum litterasve adspiratas *φ χ* norunt, signum 𐅃 ad designandam vocalem *ē* constanter adhibent. Una est excipienda eaque omnium notissima, nempe edictum Gortynium, in quo littera *E* vocalem *e* sive longam sive brevem indicat, signum 𐅃 autem non occurrit. Quae tamen inscriptio ceteras aetate non vincit, immo recentes satis ductus litterarum exhibet; videtur igitur fideliter esse descripta ex exemplo vetustiore, quod exaratum fuerat priusquam Cretenses signo 𐅃 vocalem repraesentare coeperunt [1]).

In Ionicis vero insulis Paro Naxo etc. littera *H* saeculo demum V[o] naturam suam omnino exuisse et pro quolibet eta usurpata esse videtur. Ita est adhibita in inscriptionibus Pariis huius saeculi, quae propter insolitam rationem scribendi admodum sunt notabiles, signo enim *Ω* indicant vocalem *o* brevem, signo *O* vero longam.

In Atticis autem litteris inde ab initio — quantum quidem scimus — obtinuit eadem confusio inter utrumque eta, quam in litteratura Ionica circa saeculi VI[i] initium natam esse vidimus. Utramque vocalem Athenienses indicabant littera *E* quamdiu usi sunt ἀττικοῖς suis γράμμασιν, postea littera *H*, ut Iones recentiores [2]).

Utrum autem in Ionum ore consimilem semper exitum habuerint φιλίη et νίκη, an apud eos quoque, ut Athenis, ubi talia scripto distinguebantur, aliquid interfuerit, quis dicat hodie! Si quis dis-

---

[1]) Leges Gortynias saeculo VII[o] sancitas et primum exaratas esse probabiliter statuit Roberts Epigraphy p. 55, sed inscriptio in qua hodie leguntur multo recentioris est temporis.

[2]) Nonnihil tamen interest inter utriusque gentis scribendi rationem; nempe Athenienses, ut nemo nescit, vocalem *ā* si pura esset reddebant signo *Α*, si impura, signo *E*; Iones vero utrumque sonum indicabant signo ab ipsis excogitato *H*.

crimen aliquod fuisse suspicatur, non maioris levitatis est arguendus quam ii qui contendunt in Attica non idem ab initio sonuisse vocalem *η* genitivi *φίλης* (= ä) atque futuri *φιλήσω* (= ẹ), licet utraque signo *E* illic exprimeretur.

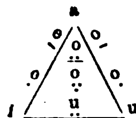
Apud epicorum vero poetarum aequales soni *ā* ex vetustissima Graecitate accepti quis color, quae indoles fuerit nescimus. Iliadis initium utrum *mānin aeide theā* sonuerit, an *mênin aeide theê*, an vero textus traditus vocalem puram vocis *θεά* ab impura vocis *μῆνις* haud inepte distinguat, quis est qui pro certo etiamnunc effici posse credat! Aliud enim est sonos depingere signis Graecis vel hodiernis, aliud ipsas vocis modulationes, quae talibus signis ante multa saecula indicabantur, accurate definire et nostro qui hodie vivimus ore reddere [1]). Itaque licet nemo non aegre ferat confusionem inter *ā* et *η*, qua Homeri textus conturpatus est, haud facile dixerit quispiam quomodo huic malo possit subveniri; sitne augendus numerus syllabarum quae vocalem *ā* exhibent, an vero latius differendi sint fines intra quos coercitum est vocalis *η* regnum. In hanc viam Zenodotum, in illam Aristarchum magis propensum fuisse, ex locis quos pag. 28 attulimus efficitur; multa tamen huius generis ab altero utro audacius esse mutata, neque apparet neque credibile videtur; prudenter autem fecerunt veteres critici quod in re dubia abstinuerunt manus.

Quamquam crebrum illud alpha, quod ab indole recentioris certe Iadis est alienum, servare vestigia vetustae dictionis, veri similius est multo quam errori aevi posterioris id deberi. Formas *Ἀτρείδαο* et *Ἀτρειδάων* ex *Ἀτρείδηο* et *Ἀτρειδήων* corrumpi potuisse nemo cre-

---

[1]) Blass Aussprache[3] p. 18 postquam vocales, quibus utitur lingua humana, ex Lepsii auctoritate secundum lineas trianguli disposuit, quo facilius appareat quomodo sint cognatae, haec addit verba verissima: „es versteht sich dass auf jedem „Punkte der Liniën ein verschiedener Vokal vorhanden ist, und damit eine unendliche „Menge von Vokalen; aber die Scheidung dieser Haupttypen genügt für unsern Zweck „vollauf".

Triangulum, quod dicebamus, hoc est:

In quo schemate e̱ est *e apertum* (*è*, *μῆνιν*, *φιλίη*), ẹ est *e clausum* (*é*, *φιλήσω*).

Doricum alpha sono *o* fuisse cognatum (ut in angl. *fall*), ex vocibus quales sunt *πρᾶτος* (= *πρῶτος*), *γλᾶσσα* (= *γλῶσσα* in Herodae mimiambis) efficitur.

det, immo genuinum et antiquum in talibus vocibus debet esse alpha. Recentioris aetatis est illud Δεινοδίκηο (–◡◡–), quod legitur in titulo Naxio supra laudato: poetae epici dicebant ΔϜεινοδίκᾱο, fortasse ΔϜεινοδίκᾱϜο (cf. § 55). Itaque proni sumus sane in eam sententiam, quam summa fiducia suasit Fickius, ut Ionicum illud η a lingua Homerica alienum iudicetur; facile autem in animum nobis inducimus, inde a tempore quo carmina epica scripto vulgari coepta sunt, vocalem η ex dialecto Ionica vel etiam ex Attica dialecto in multa vocabula Homerica sensim irrepsisse; sed cur hanc rem neque satis certam neque permagni momenti ducamus supra exposuimus. Si vero quam maxime evinci posset unice ferendam esse vocalem ᾱ, neque Graece edoctis tolerabilem esse nominativum Ἀτρείδης iuxta genitivum Ἀτρείδαο [1]), ne sic quidem necessario assentiendum esset Fickio inde concludenti Aeolica dialecto composita esse carmina epica. De artis epicae incunabulis vix quicquam hinc disci potest, nec nisi ad orthographiam vel orthoepiam res pertinere videtur.

Et quoniam latissime haec quaestio patet neque probabiliter videtur posse dirimi, optimum duximus nihil novare in re dubia. Servavimus igitur formas ψῆρας et ψαρῶν, servavimus δάμνᾱ et ἵστη quaeque id genus sunt alia, nedum Ἀτρεΐδᾱν aut Ἀτρεΐδηο scripserimus. Ne ex illis quidem syllabis removimus litteram η, in quibus mero erori debetur; toleravimus igitur ἠνεμόεις pro ἀνεμόεις et similia, quamquam inviti (cf. § 21). Nempe frustra quaesivimus fines, intra quos subsistere liceret critico si semel in hunc campum pedem unum intulisset. Ne id quidem ausi sumus, quod tamen sine dispendio fieri poterat, ut signis aliquantulum diversis distingueremus utrumque ota (= ᾱ et = ē), quemadmodum fecit e. g. Fick in hymni Apollinis Delii recensione (Odyss. pag. 286 sqq.); posthac tamen fortasse utemur hoc adminiculo, quo nemo aut offendi aut in errores abripi posse videtur.

[1]) „Dass keine urwüchsige griechische mundart zu Ἀτρείδης den genitiv Ἀτρείδαο „bilden konnte, bedarf für den kenner der griechischen dialecte keines beweises" Odyss. p. 3. — Rectius iudicare videtur Brugmann Griech. Grammatik § 10: „ob „das bei Homer in der Verbindung mit einem andern Vokal auftretende „ᾱ (z. B. θεᾱ́, Ἑρμείᾱς, Ἀτρείδᾱο, Ποσειδᾱ́ων), das für unionisch zu halten (Fick) kein „triftiger Grund vorliegt, und das ᾱ in att. ἰᾱ́σομαι, καρδίᾱ, γενεᾱ́, πρᾱ́ττω, χώρᾱ u. dgl. „(ion. ἰήσομαι, κραδίη u. s. w.) unveränderte urgriech. ᾱ sind, oder ob Rückverwand„lung von offenem ē in ᾱ stattgefunden hat, ist noch unklar." Notentur verba quae diductis litteris excudenda curavimus.

II. De contractione, synizesi, crasi [1]).

§ 7. Vocales contiguae in lingua epica non solent confluere in unum sonum neque igitur pro una syllaba numerari. In universum igitur statuentes contractionem a dictione Homerica alienam dicere possumus.

Praesertim hoc valet de vocalibus, quas olim in lingua Graeca dirimebat littera consonans *σ j ϝ* [2]), licet ante aevum Homericum consonantem illam intercidisse certum sit aut paene certum, e. g. *γένε(σ)ος, γένε(σ)ι, Ἀργέ(σ)ιος, ἐγχε(σ)ίη, σκηπτό(σ)οχος, φέρε(σ)αι, θεά(σ)ων, Ἑρμεία(σj)ο, τιμά(j)ω, φιλέ(j)εις, Ὀδυσῆ(ϝ)ος, Ὀδυσῆ(ϝ)ι, τιμή(ϝ)εις, Πηλη(ϝ)ίδης, ἀ(ϝ)είρω, ἀ(ϝ)άτη* etc. — Alienae igitur a veterum poetarum sermone sunt formae *γένους* (sive quod Ionicum esse dicitur, *γένευς*), *γένει, Ἀργεῖος, ἐγχείη, σκηπτοῦχος, φέρῃ* (vel *φέρει*), *θεῶν, Ἑρμείω, τιμῶ, φιλεῖς, Ὀδυσεῦς, Ὀδυσεῖ, τιμῆς, Πηλείδης, αἴρω, ἄτη* etc., quae suo loco tangentur infra; vid. § 55, 56, 69, 71, 73, 76, 191. Id quod certius etiam constat de vocibus in quibus digamma aevo Homerico vivebat, e. g. *ἀϝέκων, ἐϝάνασσε, ἐϝέϝικτο, ϝεϝικυῖα*, pro quibus perperam textus receptus habet *ἄκων, ἤνασσε, ἤικτο, εἰκυῖα*.

Minime cum talibus sonis confundendae sunt diphthongi quae inserviunt ad sonorum *e* et *o* productionem compensatoriam oculis indicandam, *ει* et *ου*; de quibus distrahendis ne cogitari quidem potest. Sincerae etiam diphthongi (*αι ει οι*) nasci solent sicubi ad radicem, quam claudit elementum *ν* vel *ρ*, accedit suffixum ab iota consonanti incipiens, e. g. *μαίνομαι, ἀγκοῖναι, καθαίρω, ἑταῖρος, ἰοχέαιρα, δμήτειρα, πίειρα, μοῖρα*, id est *μανjομαι, ἀγκονjαι, καθαρjω, ἑταρjος, ἰοχεαρjα, δμητερjα, πιερjα, μορjα*. Item extra omnem dubitationem positae sunt diphthongi quae ex ipsa radice prodierunt, e. g. *αι αυ* [3]) *ει οι ευ ου* in vocibus *αἰεί αὐδή πείθω ἄκοιτις*

---

[1]) De contractionis et synizeseos usu Homerico scripsit Ios. Menrad Monach. 1886 (216 pag.).

[2]) „Kein Hiatus im Wortinnern stammt als solcher aus der idg. Ursprache" Brugmann Griech. Grammatik § 17.

[3]) Diphthongus *αυ* nunquam nata est ex contractione. In Cyprica quidem et Arcadica dialectis genitivi terminus *-αο*, qui ex titulis antiquioribus notus est, abiit in *-αυ*, nec tamen contractioni vocalium *-αο* debetur ille sonus sed ex *-αϝο* prodiit neglecta vocali *ο*, ut intellegitur collata Corcyraea inscriptione IGA. 342, in qua *Τλασίαϝο* legitur, cf. infra § 55.

κέλευθος ἀκόλουθος. Sed soni, quos praebet textus vulgatus ex duarum vocalium conubio natos, in multis vocabulis debentur manifestis erroribus, in pluribus suspecti sunt.

Multum tamen abest ut omnes diphthongi, quae ita ortae sunt, a dictione Homerica sint abiudicandae. Primo excipienda sunt suffixa quaedam, in nominum verborumque flexione passim obvia; de solvendis enim diphthongis quas exhibent casuum termini -ᾳ -ῃ -αι -ῃσι [1]) -ειο -οιο -ῳ -οι -οισι, personarum suffixa -εις -ει -μαι -σαι -ται -νται -αται, infinitivi -(μ)εναι -σθαι, participii -υῖα aliisque huius generis ne cogitari quidem potest; talia cum ipsa lingua Graeca, quantum quidem scimus, sunt nata.

Testantur autem hae similesque formae, longe facillime inde ab antiquissimis temporibus vocalem *iota* coaluisse cum praecedenti vocali, neque igitur est mirabile in Homerica lingua huiusmodi contractionis exempla quaedam subinde esse nata. Itaque corruptum recensve non est iudicandum vocabulum ὑπερῷον (*Π* 184 *α* 362 etc.), licet alias in Homericis reperiatur forma primitiva ὑπερώιον (*B* 514 *ρ* 101 *σ* 302 etc.); et genitivus παρήων, e nominativo παρήιον παρῇον natus contractione eadem quae in compositis καλλιπάρῃος μιλτοπάρῃος φοινικοπάρῃος χαλκοπάρῃος cernitur, longe est praeferendus *Ω* 794 etc. formae parum Homericae, quam praebet textus traditus, παρειῶν pro παρειάων, a nominativo ἡ παρειά (cf. § 56). Similia sunt ʼληίσσατο, ληιστήρ — ἀγελείη, Ἀρήιος — Ἄρειος, ῥηίδιος — ῥεῖα [2]), πάϊς — παῖς [3]), ἠΰ(ς) ἐΰ(ς) — εὖ [4]), Τρώιος — Τροίη [5]).

Ultimum autem exemplum ultro nos deducit ad quaestionem difficillimam. Nempe vocabulum Τροίη perpetuo fere [6]) in thesi collocatam habet syllabam priorem; hinc sunt qui contendunt tri-

---

[1]) Dubitari tamen potest an praestet omisso iota subscripto scribere -ησι (aut si quis mavult -ᾱσι), ut legitur in antiquissimis inscriptionibus, cf. § 57 et vid. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[3] p. 94 sq.; „-ησι -αισι sind Neubildungen" Brugmann Griech. Grammatik § 90.

[2]) Analogia in talibus vocabulis magis commendat diphthongum ῃ quam ει; nam longa vocalis η confluere poterat cum vocali iota, sed non poterat in arsi corripi (cf. § 17). Itaque si quis nolit ferre textus traditi hac in re inconstantiam, ἀγελῄη et Ἀρῇος et ῥῇα scribat potius quam -πάρειος. Sed satius videtur talia, quae neque omnino certa sunt neque magni momenti, intacta relinquere; videantur quae de vocibus δήιος et Θρήικες in § 17 sunt observata.

[3]) Multis locis certa est forma disyllaba, multis monosyllaba distrahi nequit.

[4]) Metro et contractum εὖ et disyllabum ἐύ permultis locis stabilitur.

[5]) De tertia forma Τρῳός, quae melius Τρῷιος scribitur, cf. § 17.

[6]) Exceptis quinque locis ubi hexametrum aperit: *Ω* 256, 494 *α* 62 *δ* 99 *ι* 307.

syllabum esse in lingua Homerica [1]). Nos non repugnamus, immo proni sumus in eam opinionem; attamen quominus *Τροΐη* scribamus cum signo diaereseos, tria dehortantur argumenta:

a) si dirimitur sonus, *Τρωΐη* potius videtur scribendum, ne sine causa nomen regionis divellatur ab adiectivo *Τρώιος Troianus* [2]); ad vocem *δμωή* autem sive *δμωΐη*, quae eadem ratione formata est, sic demum proxime accedet. Cf. § 17.

b) quinque certe locis Homericis [3]) contractum extat *Τροίη*, item *Τρῳαί* *Z* 380, 385, *Τρῳῇσι* *P* 273 *X* 430 (?), *Τρῳάδες* *Z* 442 *H* 297 *X* 105 *Ω* 704.

c) in aliis vocabulis, quorum similis est origo, certae sunt diphthongi *ῳ οι αι ει*. E. g. *ζῳός*, *-βοιος* (*Εὔβοια ἀλφεσίβοια ἑκατόμβοια ἐννεάβοια*), *τοῖος*, *τοιόσδε*, *ὁμοῖος* etc.; *γεραιός*, *μαίομαι*, *ναίω*, *Ἀχαιός*; *ἀκείομαι*, *τελείω*, *τέλειος*, *εἶχον*, *εἱλόμην*, *χρύσειος*.

Manet igitur dubium sintne in diphthongum iungendae an diaereseos signo distinguendae vocales contiguae vocabuli *Τροίη* multorumque aliorum, e. g. *αἰδοῖος* [4]), *κοῖλος* [5]), *Προῖτος* [6]), *Ἀθηναίη* [7]), *ἑξείης* [8]), *Καδμεῖοι* et *Καδμείωνες* [9]), *θεῖος* [10]), *κλείω* et *κλειτός* (*Κλεῖτος*,

---

[1]) Ita opinatur A. Platt Journal of Philology 1890, primam autem hexametri syllabam facilius quam ceteras contractionem admisisse observat; cf. pag. 11. Vid. etiam Kühner-Blass I p. 246.

[2]) Urbis regionisque nomen *Τροίη* nihil esse nisi femininum adiectivi *Τρώιος Troianus*, proprium autem urbis nomen esse *Ϝίλιος*, et per se intellegitur et accurate expositum est in Etym. M. p. 770, 15 sqq. — Non recte igitur Aristarchus putabat distinguenda esse *Τροίην Troiam* et *Τροΐην Troianam* *Λ* 129 *λ* 510.

[3]) Vid. not. 6 paginae praecedentis.

[4]) Solvi potest *αἰδοῖος* locis plerisque, sed in arsi diphthongus *οι* est *λ* 360 *ρ* 578. De hoc adiectivo aliisque cognatis agit Menrad l. l. p. 76.

[5]) Licet scribere *κόϊλος* omnibus (sexaginta) locis excepto *χ* 385. Neque sic a veterum grammaticorum opinione discedimus; formam enim trisyllabam Herodianus poscit analogia duce *περὶ μον. λέξ.* p. 20 Dind., probat Apollonius de Pronom. p. 111 *b* de Synt. p. 7 Bekk.; *κοίιλος* reperitur Alcaei fr. 15,5 Mimnermi fr. 12,6. Si certum esset, ut est sane veri simile, *κόϜιλος* fuisse primitivam adiectivi formam, id quod collato adiectivo Latino *cavus* multi statuerunt, inde sequeretur non posse contrahi in Homeri lingua vocales *ο* et *ι*.

[6]) Obstat unus versus *Z* 164.

[7]) Quominus *Ἀθηναΐη* scribatur nusquam obstare potest metrum.

[8]) Solvi potest perpetuo; contracta forma *ἑξῆς*, quae hic illic reperitur in Homericis, suspecta est.

[9]) Solus versus *Δ* 391 repugnat.

[10]) Metrum sinit scribi *θέϊος* locis plerisque, et suadent formam trisyllabam versuum numeri *B* 335 *N* 694 *T* 279 (vid. tamen Ludwich Arist. II p. 331); repugnant vero *B* 22 (v. l. *οὖλος*) et formula *θεῖος ἀοιδός*, pro qua *θέσπις ἀοιδός* coll. *ρ* 385 proposuit Nauck; extat autem locis compluribus l. a. *δῖος* fortasse praeferenda, vid. *α* 336 *δ* 17

-*κλειτος*) [1], *λούσασθαι* [2]. Ad quales quaestiunculas dirimendas multum valet metrum; nam si diphthongus e contractione nata saepius in arsi occurrit, unam fuisse syllabam in poetarum lingua inde constat; sin perpetuo in thesi reperitur collocata, ita ut salva re metrica possit dividi in duas syllabas breves, veri admodum simile est poetas utramque vocalem singulatim protulisse. Videantur Nauckii disquisitiones in Mél. Gréco-rom. II-IV. Attamen non usque eo valet haec ratio ut omnes diphthongi, quae in sola thesi locum obtineant, necessario divellendae sint editoribus hodiernis; immo multorum vocabulorum ea est indoles ut quaedam eorum syllabae aut in arsi tantum commode possint collocari aut in thesi, id quod optime demonstravit Ludwich, vid. supra pag. 24. Itaque ut liceat nobis solvere voces quales sunt *Ἀτρείδης* (cf. § 76), *Ὠρίων* Σ 486 etc., *ἐγχείη*, *ἀληθείη*, *πολυκερδείη*, *σκηπτοῦχος* (vid. pag. 40), non satis est observasse metrum nusquam obstare quominus solvantur, sed prius consideranda est ratio qua formatae sunt. Homerum igitur edentibus diaereseos signum non concessum putamus in vocibus *αἰδοῖος* *κοῖλος* *θεῖος* *Ἀθηναίη* etc., quamquam non negamus fieri potuisse ut divisim tamen eiusmodi diphthongos pronunciarent ipsi poetae eorumque aequales.

A diphthongis modo tractatis, in quibus vocali radicis ita subiunctum est iota ut dubium videatur utrum integras adhuc habeamus syllabas duas an in unam confluxerint, multum discrepant syllabae in quibus contractio id effecit ut novus sonus oreretur, ab utravis vocali, e quibus compositus est, diversus, e. g. diphthongi longaeque vocales *ει ευ ου α η ω*, ex *ε + ε*, *ε + ο*, *ο + ο*, *α + ε*, *ε + α*, *α + ο* natae, quaeque id genus sunt alia. Huius quoque rei certa exempla in carminibus Homericis non omnino desiderantur, attamen longe plurimae formae, in quibus huiusmodi contractio cer-

---

θ 539 ν 27. Sequeremur Nauckium si satis nobis constaret e vocalibus *ι + ι* contractam esse diphthongum adiectivi, non productioni compensatoriae deberi; *δῖος* certe ex *διϜjος* prodiit.

[1]) Si *κλείω* ex *κλεϜ-ιω* prodiit, cum adiectivo suo verbali diducatur, id quod perpetuo fieri potest. Sin productio suppletoria peperit diphthongum *ει*, quod coll. *δαίω* *κλείω* etc. putamus, non divellendam esse quivis intellegit; cf. Vogrinz Grammatik d. hom. Dialektes p. 40.

[2]) Si *λου-* contractum est ex *λο(Ϝ)ε-*, distrahenda est syllaba, idque tantum non omnibus locis fieri sinit metrum; vid. § 295. Sed qui putant ex radico *λου* natum esse *λοῦσαι* ut *καῦσαι* ex *καυ-*, diphthongum nobiscum relinquent intactam.

nitur, non poetis debentur sed posteris, neque igitur sunt ferendae. Nam de syllabis contractis [1]), quas in nominum verborumque exitu multis locis praebet textus traditus, quomodo sit iudicandum, statim intellegitur postquam observatum est huiusmodi diphthongos vel vocales, contractione procreatas, perpetuo in thesi reperiri nec nisi ante vocabulum a vocali incipiens. Vulgatus textus hic illic sane exhibet formas quales sunt *Ὀδυσῆ ἐμεῦ Αἰνείω* [2]) *μετατρέπῃ ἔπλευ ἐπεφράσω πειρᾷ*, sed si excipimus paucissimos aliquot versus, hac ipsa igitur de causa suspectos [3]), talibus tantum locis eas exhibet, ubi sequitur verbum a vocali incipiens; alias summa constantia dicitur *Ὀδυσῆα ἐμεῖο Αἰνείαο μετατρέπεαι ἔπλεο ἐπεφράσαο πειράεαι*. Hunc morem, ut semel est agnitus, nemo casui tribuet, itaque hoc propositum nobis habemus dilemma:

aut poetae epici contractionem, ab eorum lingua alienam, talibus tamen locis admiserunt quibus necessaria erat ad elisionem vitandam;

aut contractae formae, quas dicimus, non poetis debentur sed postea sunt invectae in textum Homericum ex dialecto Ionica vel Attica.

Utra autem recipienda sit propositio, dubium esse nequit, cum recordamur poetas epicos elisionem haudquaquam refugisse sed summa libertate admisisse, ita ut soni nonnulli, qui apud posteros elisionem non patiebantur, in carminibus Homericis frequenter reperiantur elisi, e. g. *-ι* et *-οι*, vid. § 13. Fieri igitur non potuit ut duriusculum ipsis vatibus videretur *Αἰνεία'*(ο) vel *Ὀδυσῆ'*(α) elisum, neque causa haec existere iis potuit ut formas contractas, quas alioquin spernerent, nonnumquam tamen arriperent; immo pro certo statuere licet ignotas eis fuisse formas contractas, has autem luculenter testari quam multa ex posterioris aevi sermone in textum Homericum irrepserint. Codices e. g. ϑ 462 praebent *μνήσῃ ἐμεῦ ὅτι* etc.: ipsius poetae est *μνήσεαι* et *ἐμεῖο*, hoc igitur loco dederat *μνήσε' ἐμεῖ' ὅτι* etc. [4]). — Cf. § 13 et 16.

---

[1]) Sive — quod eodem redit — synizesi contrahendis, vid. § 8.

[2]) Adde formas non contractas sed per synizesin proferendas, qualis est *Πηληιαδέω*.

[3]) Damnandos aut corrigendos esse tales versus, quos suo loco indicabimus singulos, ex aliis praeterea indiciis effici solet.

[4]) In ipsis codicibus verum et alibi tralucet et hoc loco, nam F H[1], testes omnium optimi, exhibent *ἐμεῖο*. Perpetuo autem in perpendenda hac quaestione ante oculos habenda est vetusta ratio scribendi, qua syllabae, quae elidendae essent,

Haec postquam perspeximus, maiore fiducia possunt corrigi alia vocabula, quae in Homericis reperiuntur foede corrupta. Nempe textum carminum epicorum mature invaserunt formae multae nominum verborum particularum, quas offerebat posterioris aevi sermo quotidianus. Sic passim scriptum est *ἕως*, ubi poeta dederat *ἧος* (*ἅος*), e. g. in formula frequentissima (*Α* 193 etc.)

ἕως ὃ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν.

Ne metrum quidem obstabat igitur quominus talia irreperent. Manifestus hic est error *τῶν μεταχαρακτηρισάντων*, qui cum signa Attica mutarunt in litteraturam vulgarem, non intellegebant litteras *ΗΕΟΣ*, in libris a se inventas, apud Homerum aliud significare quam in Atheniensium scriptis vetustis monumentisve publicis. Nisi in Attica autem nasci vix potuit hoc vitium; item aliorum vocabulorum insolitorum, partim vel portentosorum, origo inde est repetenda; qualia sunt *δείους σπείους σπῆι σπήεσσι κρειῶν ἐυρρεῖος ἀκληεῖς*

---

plene solebant exarari; vid. § 13. Hoc quoque loco *μνήσεαι ἐμεῖο ὅτι* olim in libris fuisse intellegitur.

Admodum notabile G. Hermanni hac de re iudicium extat Orphic. p. 722 sq. (anno 1805 prolatum): „Tantum abest ut ultimam syllabam genitivi in *-οιο* elisam „esse unquam putem, ut eam ne potuisse quidem elidi credam. Vehementer enim „secum ipsi pugnassent Graeci poetae, si formas vocabulorum, ob id ipsum „inventas, ut locum deficientis in versu syllabae explerent, rursus decurtare, quam „communibus formis uti maluissent. Non dixit Homerus

„*μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληιάδα' Ἀχιλῆος,*

„non, *ὅς σε' ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται ἠδ' ἐλεαίρει,*

„non, *τῶν δ' ἄλλων οὔτις ἑ' ἀκήδεσεν,*

„non, *νοστήσας Ἰθάκηνδε κιὼν Ὀδυσῆ' ἐνὶ οἴκῳ | εἴποιμ',*

„non, *ἔρχε', ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι,*

„non, *εἰπέμεν' Ἀτρείδῃσ', Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,*

„ut quidam olim legebant; non,

„*πῶς δὴ ἔγωγ', ἣ φημι θεάων ἔμμεν' ἀρίστη,*

„quod nunc quoque in nuperrima, eaque omnium absolutissima, editione [Clarkiana] „relictum video..... Mihi quidem non est credibile ultimam syllabam huius infinitivi „elisam esse, quum sine elisione dicere posset poeta *εἶναι*..... Non magis adducor ut „*σεῖ'* *Ζ* 454 et *ἐμεῖ'* *Ψ* 789 atque *Θ* 462 pro *σεῦ*, ut Clarkius edidit, et *ἐμεῦ* veras „lectiones esse credam." Etc.

Adversis igitur frontibus inter se pugnant ea quae nos supra exposuimus et quae Hermannus l. l. contendit. Cuius verba licet Spitzner de versu Heroico p. 178 probaverit, hodiernis lectoribus non possunt non absurda videri, nos autem non eo profecto consilio ea attulimus ut manibus viri de litteris Graecis ipsoque Homero egregie meriti protervo illudamus, sed ut clare appareat qua ratione formae contractae unice possint defendi. Quas si quis etiamnunc Homero velit vindicare, Hermanno credat necesse est formas apertas — distractas vocabant veteres grammatici — ob id ipsum esse inventas ut locum deficientis in versu syllabae explerent.

ἀκλειῶς (cf. § 71-73). Nempe veteres cantores δϜέεος σπέ(Ϝ)εος σπέ(Ϝ)εϊ σπε(Ϝ)έεσσι κρεάων ἐυρρε(Ϝ)έος ἀκλε(Ϝ)έες ἀκλε(Ϝ)έως debuerunt dicere ut sibi constarent, neque iusta causa potest indicari cur in his vocabulis deflexerint a legibus sexcentis aliis locis fideliter observatis; si vero Attice haec vocabula proferuntur, fiunt δέους σπέους σπέει σπέεσι κρεῶν εὐρεοῦς ἀκλεεῖς ἀκλεῶς, quae Atticis litteris perscripta in Homerum Atticum metro invito irrepserunt: *ΔΕΟΣ ΣΠΕΟΣ ΣΠΕΕΙ ΣΠΕΕΣΙ ΚΡΕΟΝ ΕΥΡΕΟΣ ΑΚΛΕΕΣ ΑΚΛΕΟΣ.* Postea ut tollerentur haec menda infelix adhibita est medicina; hinc textus exhibet formas supra allatas, quae neque Homericae sunt neque Atticae neque ullius unquam fuerunt dialecti aliunde cognitae, neque inter se consentiunt — modo enim vocalis η modo diphthongus ει ad longam syllabam designandam est usurpata — neque denique in ipsa rerum natura esse possunt. Ex primitiva enim genitivi forma δ(Ϝ)έεος nasci potuit δέους, quod Atticorum est, vel δέευς, quod Ionicum fuisse fertur, fortasse etiam δεῖος sine vitio nasci inde potuisset, qualia tamen fide carent; sed δείους (id est δεέεος) non iam Graecum est, licet pro Homerico aliquando habitum sit.

Eadem valent de vocibus κητώεις et ὠτώεις et εὐρώεις (§ 70 et 72), φόως (§ 71), ὅου et ἀδελφειοῦ (§ 59), παρειῶν (§ 56), μυθεῖαι [1]) et νεῖαι (§ 191), aliis. Verborum praesertim flexio huiusmodi messis est feracissima. Ipsi cantores cum dixissent e. g. ἑάω τρόχαον τροπάουσα, quae verba praebebat lingua antiqua, metro invito haec abierunt in Iadis atque Atticae dialecti voces ἑῶ τρόχων τροπῶσα, i. e. *ΕΟ ΤΡΟΧΟΝ ΤΡΟΠΟΣΑ*, si Atticis litteris perscribimus; quae cum in textu Homerico repperissent transcriptores, metro urgente inde fecerunt εἰῶ τρώχων τρωπῶσα, et haec iam extant in manuscriptis quae ad nos pervenerunt, licet longae syllabae εἰ- et τρω- nulla ratione defendi possint. Videantur praeterea quae de *diectasi* quae dicitur, id est de cognato errorum genere, in § 191 sunt observata, et haec denique vitia, quae ex eodem fonte profluxerunt, indicata sunto: γουνοῦμαι pro γουνῶμαι (*ΓΟΝΟΜΑΙ*), id est γουνάομαι; αἰδεῖσθαι pro αἴδεσθαι (*ΑΙΔΕΣΘΑΙ*). Duplices quoque lectiones σκιόεντα sive σκιόωντα *Α* 157, τροφόεντα sive τροφέοντα γ 290, μητιόεντα sive μητιόωντα δ 227, ῥυπόεντα sive ῥυπόωντα ζ 87

---

[1]) Aeque vitiosa sunt μυθεῖαι θ 180 et μυθέαι β 202, utrobique enim formam μυθέεαι lingua poscit, admittit versus, sed posteriore loco elidenda est syllaba finalis, ex hodierna igitur scribendi ratione μυθέε' est edendum.

huc faciunt; Attice enim si proferimus Atticisque litteris exaramus, fiunt *ΣΚΙΟΝΤΑ*, id est *σκιοῦντα* aut *σκιῶντα*, etc. — Similia valent de locis quales sunt *μ* 210 *εἶλει ἐνὶ σπῆι*, *χ* 460 *εἴλευν ἐν στείνει*: scribe Atticis litteris et habes *ΕΛΕ ΕΝΙ ΣΠΕΙ* et *ΕΛΟΝ* [1]) *ΕΝ ΣΤΕΝΕΙ*, — en emicant ea ipsa quae dederat poeta: *'Ϝέλλεν ἐνὶ σπέεϊ* et *'Ϝέλλον ἐνὶ στένεϊ* [2]).

Haec omnia qui secum reputaverit, non dubitabit quin formae, quae sine contractione a poetis epicis usurpari soleant, ubi occurrant contractae, hodierno editori sint dissolvendae si per metrum liceat. Licet autem locis longe plurimis, non paucis autem metrum apertas formas non admittit solum sed etiam flagitat; cf. § 2, 147, 191. Quae vero repugnant in nominum flexione perpaucae sunt, suo autem loco recensebuntur infra; in verborum flexione multo plures obstant, quarum pleraeque pertinent ad verba quorum radix vocali *ᾰ* terminatur, rariores sunt quae derivantur a radicibus in vocalem *ē* desinentibus. Veri simile autem est talibus locis poetas formis ad flexionem in *-μι* quae dicitur pertinentibus usos esse, neque igitur *ὁρᾶται ὁρώμενος φιλεῦντας ὠρχεῦντο πονεύμενος* et similia dixisse sed *ὅρᾱται* (*ὅρηται*) *ὁρᾱμενος* (*ὁρήμενος*) *φιλέντας ὤρχεντο πονήμενος* etc., nullam igitur in his contractionem fuisse olim. Neque in ipsis carminibus Homericis desunt indicia, quibus haec suspicio possit confirmari; sic participii forma sincera et Aristarcho unice probata *βιβᾱ́ς* (vid. *Η* 213 *Ν* 371 etc.) passim mutata est in *βιβῶν*, et gliscente corruptela *Μ* 277 in *βοῶν* abiit; eodem errore Zenodotea recensio tenebatur *Ο* 307. Plura quae huc faciunt videantur § 195. Attamen parum tutum fuerit formas, quales sunt *ὁράμενος φιλέντας*, in textum Homericum intulisse; nos certe ausi non sumus, cum praesertim incertum videretur utrum *φιλέντας* an *φιλῆντας* scribendum esset, *ὁράμενος* an *ὁρήμενος*, Atticae enim dialecti leges ad hanc quaestionem dirimendam nemo adhibebit.

§ 8. A contractione specie et nomine magis quam re differt *synizesis*. Nempe duae vocales contiguae ubi metri causa intra fines unius syllabae longae coguntur, synizesin pati dicuntur. Quae res

---

[1]) Nam pro Ionica forma *εἶλευν* Atticam *εἶλουν* mente nunc substituamus necesse est.

[2]) Levissima enim sunt paragogicum *-ν* in *Ϝέλλεν* neglectum, et *ἐν* scriptum pro *ἐνί*, ut sexcentis locis aliis; de vitiosa autem forma *ΣΠΕΙ*, quam in Atticis exemplaribus *ΣΠΕΕΙ* olim fuisse credibile est, supra disputavimus.

non magnam habet offensionem ubi vocales ε et ω coniunctim sunt proferendae, si praesertim accedit necessitas metrica; videantur:

ἀλσέων κ 350 (recentissimus locus).

ἐριθηλέων *E* 90.

ἐνϝεργέων δ 695 χ 319 (corrigendum videtur ἐὺ ϝερκτῶν).

κερδέων ϑ 164.

πελεκέων τ 578 (= φ 421).

στηθέων *K* 95 (melius placet singularis στήθεος).

τευχέων λ 554.

χαλκεῶνα ϑ 273 (poscimus χαλκειῶνα).

ἀστεμφέως δ 419, 459 Hes. Theog. 748 (legatur ἀστεμφές, cf. § 319).

νημερτέως ε 98 τ 269 h. Cer. 71 (legatur νημερτές, cf. § 319).

Non valet metrica necessitas ad tutandam formulam πυρὶ κηλέῳ; quae si in exitu tantum versuum occurreret, tales loci inter versus hypermetros recenseri possent, cf. pag. 11; sed licet versus *Θ* 235 *Σ* 346 *X* 374, 512 ϑ 435 ι 328 ita claudantur, in alia hexametri sede reperitur κηλέῳ *Θ* 217, plena autem forma κηλείῳ extat *E* 744. Quapropter videndum an fuerit olim πυρὶ κηλῷ a nominativo κηλός, quo fortasse ducit compositum περίκηλος ε 240 σ 309, non de *igne* tamen sed de *ligno* adhibitum.

Longe plurimae autem formae, quae in Homericis synizesi afficiuntur, pro indiciis textus corrupti vel interpolati sunt habendae. Qualia suis locis notabuntur; vid.:

-έω et -έων in genitivis primae declinationis § 55 et 56.

Βορέης et Ἑρμέης § 58.

χρύσεος etc. § 61.

-εως in „Attica" declinatione § 62.

-εα, -εος, -εᾰς in declinatione tertia § 71 et 73 et 83*.

-ιᾰς et -ιος ibidem § 74.

-εας -έων in declinatione pronominum § 92 et 99.

ἠνώγεα § 225.

-εω- in subiunctivo § 122.

ἕως et τέως § 323.

Praeterea in textu tradito singularia haec offendunt, quae a criticis recentioribus maximam partem probabiliter sunt correcta:

Αἰνέας *N* 541.

Ῥέα *O* 187.

ῥέα *M* 381 *N* 144 (= *Y* 263) *P* 461 *Y* 101 Hes. Oper. 5.

νέα ι 283. Cf. § 75.
θυρεόν ι 240, 340.
ὄγδοον η 261 (= ξ 287).
πλέονες σ 247.
πλέων α 183.
δενδρέῳ (l. a. *δένδρει*) Γ 152 Hes. Theog. 583. Cf. § 88[7].
ἑωσφόρος Ψ 226.
τεθνεῶτι τ 331.
μεμνέῳτο Ψ 361.
χρεώμενος Ψ 834.
χρεώ Ι 75, 197, 608 Κ 43, 85 Λ 409, 606 Σ 406 Φ 322 Ψ 308 α 225 δ 707 ι 136 ο 201. Alias in Homericis extant *χρή* et *χρειώ* (leg. *χρηώ*, cf. § 190), ex altera utra autem forma per errorem prodiisse vocem monosyllabam *χρεώ* intellegitur; *χρή* rescribit L. Meyer Kuhns Zeitschr. VII p. 208.
θεοί Λ 18, *θεοῖσιν* ξ 251. — Item *θεῶν* Hes. Theog. 44.

Adde prorsus insolita *δᾱέρων* Ω (762? et) 769 [1]), *ἐπηετανόν* Hes. Oper. 607 (leg. *ἐπηετάν'*), *Ποσειδάων* (*Ποσειδέων*, *Ποσειδῶν*) Hes. Theog. 732.

Multo etiam gravius synizesis officit in duorum vocabulorum comissura, illic enim ut huic licentiae indulgerent poetae metro cogi nunquam poterant; qui igitur in carminibus epicis occurrunt loci ita comparati, ut syllaba finalis cum sequentis vocabuli initio per synizesin confluere debeat, non possunt non esse suspectissimi; sunt autem perquam rari. Nam si mittimus versus δ 811 et η 89, quos Menrad de Contr. etc. p. 176 et 179 perperam huc refert, hi soli restant in textu tradito, omnes fere sanabiles:

Πηλείδη‿ἔθελ' Α 277. Hoc certe vitiosum, nam praecedit syllaba longa, sequitur brevis.
μὴ‿ἄλλοι δ 165.
εἰλαπίνη‿ἠὲ α 226.
ὄγχνη‿οὐ ω 247.
δίσκου‿οὖρα v. l. Ψ 523.
ἐπεὶ‿οὐ Ν 777 δ 352 (λ 249) τ 314 υ 227.
ἀσβέστῳ‿οὐδ' Ρ 89.

---

[1]) A radicis *δαιϝερ-δαιϝρ* forma debiliore ductum esse hunc genitivum collato *θυγατρῶν* (cf. § 79) contendit Ebel, cui assentiuntur Brugmann Gr. Gramm. § 71 Monro[2] p. 89. Qui si verum viderunt, *δαι(ϝ)ρῶν* aut *δαρῶν* est scribendum.

ἐμῷ‿ὠκυμόρῳ v. l. Σ 458.

ἢ‿οὐκ Ι 537. Ceteris locis quibus particula ἤ vel ἦ synizesin patitur, nempe ἢ‿εἰς Ε 466, ἦ‿(ϝ)ειπέμεναι δ 682, ἦ‿οὐκ Ε 349 Ο 18 Ρ 450 Τ 188 Φ 396 Ψ 670 α 298 β 312 ρ 376 ω 115, delenda est coll. Η 448 Κ 160 etc. neque mss. invitis.

δή cum vocali sequenti coalescit Δ 138, 386 Τ 220 ι 311 κ 281 μ 330, 399 ο 477 χ 165; quibus locis δ' scribere praestat, ut alibi in textu Homerico fit, vid. δ' οὕτως (= δὴ οὕτως) Δ 131 Ε 218 Κ 385 Τ 155, δ' αὖτε (= δὴ αὖτε) Δ 340 etc. — Scilicet in dictione epica δή et δέ metro tantum, non sententia, distinguuntur, cf. § 18.

§ 9. Proxime a contractione et synizesi distat *crasis*, quae obtinet ubi sonus finalis cum sequentis vocabuli initio in unam eamque longam syllabam coalescit. A contractione igitur crasis hac re discrepat quod soni, qui confluunt, non uni vocabulo inhaerent sed casu conterminae factae sunt; a synizesi vero scribentis calamo distinguitur tantum, non voce, et multis locis haud facile dixerit quispiam utra ratio scribendi sit praeferenda; vid. exempla craseos quae congessit Blaydes in editione fragmentorum Aristophanis comici pag. x sqq. (1886).

Fieri autem non potuit ut lingua Homerica, quae a contractione esset aliena, crasin appeteret. Ubi enim ne illae quidem concrescunt vocales, quae perpetuo in uno eodemque vocabulo se contingunt, non est credibile sonos, quos syntaxis per brevem temporis particulam iungat, statim in unum esse confluxuros. Sponte igitur quilibet expectaverit fore ut aut nulla in Homericis carminibus reperiantur exempla craseos, aut rarissima; et ita rem se habere inquirentibus apparet. Nam quae sola huc pertinent, haec sunt:

(articulus): τἄλλα Δ 465 (= Β 428 γ 462 μ 365 ξ 430) et l. a. Ν 510.
οὑμός Θ 360, ωὑτός Ε 396, ὥριστος Λ 288 Ν 154, 433 Π 521 Ρ 689 Τ 413 Ψ 536 Ω 384 ρ 416.
(καί): καὐτός Ζ 260 Ν 734 [1] γ 255, καὐτή ζ 282, χἠμεῖς Β 238, κἀγώ plerique Φ 108 (recte καὶ ἐγώ Syr.).
(ὦ): ὠρίγνωτε ρ 375 (id est ὦ ἀρίγνωτε).

[1]) Certe scribendum esset καὐτός, nisi emendari posset locus (vid. infra); quod vero codices plerique h. l. habent κ' αὐτός, id est κε αὐτός, verti nequit, licet Aristarchi auctoritate nitatur.

Alia, quae eiusdem sunt farinae, non nobis corrigenda reliquerunt critici Alexandrini sed ipsi emendarunt. Sic Zenodotus perperam scripserat *ὤλλοι* *B* 1 *K* 1, *ἐμωυτόν* *A* 271, *ἑωυτήν* *P* 551, hodierni vero codices exhibent *ἄλλοι, ἐμ' αὐτόν, ἕ αὐτήν* (leg. *μιν αὐτήν*?). In *Λ* 636 olim malo *ὧλλος* scribebant quidam pro *ἄλλος*. Utrum praestaret *κἀκεῖθι* *Γ* 402, *κἀκεῖσε* *α* 260, *κἀκεῖθεν* *Φ* 62, *κἀκεῖνος* *O* 45 etc. Hes. Oper. 295, an *καὶ κεῖθι, καὶ κεῖσε, καὶ κεῖθεν, καὶ κεῖνος*, olim ambigebatur, hodieque in mscriptis utrumque reperitur; sed Aristarchus verum indicavit: „*τῇ ἐκεῖνος οὐ χρῆται ὁ ποιητὴς εἰ μὴ ἀναγκασθῇ ὑπὸ μέτρου*" [1]), quae sunt verba Didymi ad *α* 177. In codicibus non *δὴ ἔπειτα* *O* 163 etc. scribi solet sed *δήπειτα*, quae sitne crasis vocanda an aphaeresis incertum; sed nulla intercedit causa quominus *δὴ ἔπειτα* (⏑⏑–⏑) restituatur. Idem valet de *τἠμῇ* *I* 564, ubi *τῇ ἐμῇ* (⏑⏑–) est scribendum, nisi quis praeferat *τῇ 'μῇ* cum aphaereseos signo, cf. § 14.

Particulae *ἤν* et *ἐπήν*, quae ex *εἰ* + *ἄν* et *ἐπεί* + *ἄν* sunt natae, inter craseos exempla sintne referendae necne, dubitari potest, hoc certum est, non tolerandas esse in textu Homerico, cf. § 326.

Nulla est sive crasis sive contractio in pronomine *ἅσσα* *A* 554 etc., quod ex *ἅ-τια* prodiit, vid. § 102. Neque crasin perpessae sunt formae *προύπεμψε* *προύτυψαν* aliaeque, in quibus praepositio cum augmento syllabico consuevit; minus recte talia scribebantur olim cum coronide, craseos signo, *προὔπεμψε* etc., nam mera haec est contractio; in Homero autem non ferendam esse hanc contractionem sed *προέπεμψε* etc. esse scribendum, ostendit PKnight Proleg. p. 101. Qui solus repugnat locus *ω* 360, recentissimus est.

Particulae vero centum locis obviae *οὕνεκα* et *τούνεκα* ex Homericis eximi nequeunt; sed ex *οὗ* et *τοῦ* + *ἕνεκα* eas esse conflatas, ut statui solet, veri dissimillimum ducimus, cum praesertim ad earum originem indagandam ab epica forma *εἵνεκα* (§ 38) sit proficiscendum; quacum diphthongus *ου* coalescere quomodo potuit? Et quoniam ipsa particulae biformis *εἵνεκα* - *ἕνεκα* latitat origo, suspicari licet alia ratione, quae fortasse aliquando indagabitur, nata esse *οὕνεκα* et *τούνεκα* [2]); nota autem res est in inscriptionibus

---

[1]) Homero omnino abiudicandas esse formas ab *ἐκει*- ordientes in § 98 videbimus.

[2]) Extitisse olim particulae *εἵνεκα* formam alteram *ὄϝεκα* aliis rationibus ductus probare studuit Schulze Quaest. Epic. p. 494-500; quam tamen incertissimam esse coniecturam — neque enim de priore voculae parte neque de suffixi -(ϝ)εκα potestate atque origine quidquam exploratum — ultro confessus est ipse.

et in scenicorum poetarum operibus passim permutatas esse particulas *οὕνεκα* et *εἵνεκα*, quin etiamnunc dubitatur sitne Aristophani comico *εἵνεκα* forma vindicanda an *οὕνεκα* sensu *propter*, *causa*. Si vero quam maxime constaret, *οὕνεκα* et *τούνεκα* ex (τ)οῦ + ἕνεκα prodiisse, aphaeresis haec vocanda esset potius quam crasis.

Haec omnia igitur detrahe: — restant in carminibus epicis ea sola quae supra attulimus craseos exempla: *τἆλλα*, *οὑμός*, *ωὑτός*, *ὥριστος*, *καὐτός*, *καὐτή*, *χἡμεῖς*, *ὠρίγνωτε*. Ex his probabili correctione removeri possunt ea quae articulum admistum habent, nempe legendum est *ἡμός*, *αὐτός*, *ὅχ' ἄριστος*; ultima autem correctio quam sit necessaria optime cernitur ρ 416, quo loco praedicati vice fungitur adiectivum *ἄριστος* neque articulum igitur admittit. In voce *ὠρίγνωτε* sive *ὦ ἀρίγνωτε* ipsum nomen gravius etiam displicet quam crasis vel synizesis, quapropter **ὦ ἀμέγαρτε* scribendum videtur coll. ρ 219. Quaeque iam sola supersunt *τἆλλα καὐτός καὐτή χἡμεῖς* utrum crasin an elisionem admittant incertum [1]), et *τ' ἄλλα* certe codicibus non invitis scribi potest, iusta autem causa cur articuli elisionem omnino refugerint poetae epici excogitari nequit. Voces vero *καὐτός καὐτή χἡμεῖς* erroribus debentur, qui fortasse tolli possunt. Cf. Hermann de particula *ἄν* I p. 175.

In Hesiodeis occurrunt *τὤμισυ* Oper. 559, *κἀκ* Theog. 447 (loco recenti), *κἀν* Oper. 357 codd. aliquot (*καὶ* papyrus aliique), *κεἰς* Oper. 44 (recte *καὶ εἰς* pro *σε κεἰς* Hermann), *τοὺς αὐτῆς* (**Ϝοὺς αὐτῆς*) Theog. 470, *κἀκεῖνος* Oper. 295 (vid. supra).

Apud recentiores poetas sensim increbruit crasis [2]), a Theocrito autem permagna libertate, maiore etiam ab Heroda in Mimiambis est admissa, ut qui dixerint e. g. *χὠκ* pro *καὶ ὁ ἐκ* Theocrit. I 72, *χὤγων* pro *καὶ ὁ ἄγων* Herod. IV 66.

Ionicam dialectum inde a sexto certe saeculo crasin non sprevisse testantur inscriptiones, in quibus *ΩΠΟΛΛΩ* et *ΤΩΠΟΛΛΩΝΟΣ* (id est *ὡπόλλω* et *τὠπόλλωνος*) et similia reperiuntur.

III. De apocope, aphaeresi, syncope.

§ 10. Particulae quatuor, *ἀνά κατά παρά ἄρα*, quarum alpha finale ante vocales *elisione*, quae dicitur, obscurari posse per se

---

[1]) Videantur quae apud Kühner-Blass I p. 226 afferuntur ex inscriptionibus: *κοἰνοπίδης*, *κοὐκ*, *κἰν*, „wo das *αι* ausgestossen scheint".

[2]) Cf. Hartel hom. Studien III p. 48.

intellegitur (cf. § 13), ante consonas quoque litteras hac vocali saepe carent, et *apocopen* tunc passae esse dicuntur a grammaticis Graecis, qui in phaenomenis linguae epicae explicandis a suo ipsorum sermone proficisci solebant. Parum aptum tamen est hoc nomen ad rem de qua loquimur designandam, nulla enim extat causa cur voculas monosyllabas ἄν κάτ πάρ ἄρ pro decurtatis habeamus potius quam integras suoque iure natas arbitremur [1]). Nulli autem licentiae metri causa indulsisse poetas epicos cum iis uterentur, ex dialectis Boeotica Laconica aliis apparet, in quibus pervulgatae sunt. Exempla apocopes ex Homericis carminibus desumta haec sunt:

πὰρ ξίφεος = παρὰ ξίφεος.
παρθέμενοι = παραθέμενοι.

Praepositionis ἀν(ά) littera consona ante gutturales fit γ, ante labiales μ, litteris Ϝ et λ autem assimulatur. E. g.:

ἀγκρεμάσασα = ἀνακρεμάσασα.
ἂμ πεδίον = ἀνὰ πεδίον.
ἀμβαίνειν = ἀναβαίνειν.
ἂμ φόνον = ἀνὰ φόνον.
ἀμμίξας = ἀναμίξας.
ἀϜϜέρυσαν = ἀναϜέρυσαν (vid. § 40).
ἀλλύεσκεν = ἀναλύεσκεν.

Praepositio κατ(ά) post apocopen nonnisi ante litteram θ immutata manet [2]), aliis vero litteris perpetuo assimulatur. E. g.:

κάτθανε = κατάθανε.
κάββαλε = κατάβαλε.
κὰγ γόνυ = κατὰ γόνυ.
κὰδ δέ = κατὰ δέ.
κὰκ κεφαλῆς = κατὰ κεφαλῆς.
κάλλιπον = κατάλιπον.
κὰμ μέσσον = κατὰ μέσσον.
καννεύσας = κατανεύσας.
κὰπ πεδίον = κατὰ πεδίον.
καρρέζουσα = καταρέζουσα.

Ante duas consonantes littera τ non mutatur sed abicitur; nempe in hisce vocabulis:

---

[1]) „Dass man unter allen Umständen die vollste Form der Präposition als die ursprünglichste betrachtet, ... ist ein unrichtiger Standpunkt" Brugmann gr. Gramm. § 64,6

[2]) Etiam sequente littera τ immutata maneret, sed nulli vocabulo ab hac littera incipienti praemittitur.

κασтορνῦσα	= καταστορνῦσα	ρ 32.
κάσχεθε	= κατάσχεθε	Λ 702.
κάκτανε	= κατάκτανε	Z 164.

Accedit κακτείνῃ χ 73 e nostra coniectura, in Hesiodo autem legitur κακτάμεναι Scut. 453.

Etiam praepositionis ὑπό forma monosyllaba uno loco reperitur, ὑββάλλειν = ὑποβάλλειν T 80, itemque ἀπ pro ἀπό occurrit uno loco ο 83, ἀππέμψει pro ἀποπέμψει.

Sed rationem constantem et probabilem in apocope significanda neque codices neque editiones Homeri sequuntur. Nam leges orthographicae, quibus obtemperari solet in edendis scriptoribus Graecis, ferunt ut aut coniunctim ἀμφόνον ἀμβωμοῖσι καγγόνυ etc. scribatur, aut, si dirimantur voces, ἂν φόνον, ἂν βωμοῖσι etc., ne littera ν in praepositione ἀν(ά) aliis legibus teneri videatur quam in praepositionibus σύν et ἐν. Sed si uno vocabulo [1]) scribimus ἀμφόνον, quidni etiam ἐκφόνου et ἐμφόνῳ aliaque id genus plurima, quemadmodum Athenienses olim exarare solebant e. g. εγβολεσ i. e. ἐκ βουλῆς, εστελει λιθινει i. e. ἐν στήλῃ λιθίνῃ [2])? Omnino vero sic obtemperandum erit Aristophani grammatico ἐνιμμεγάροισι scribi iubenti (vid. § 26). Divisim autem si edimus ἂμ (ἀμ) φόνον, κὰγ (καγ) γόνυ, quemadmodum hodie fieri assolet, nulla est causa quominus aliarum quoque vocum littera finalis assimulatione mutetur, itaque in textum Homericum invehenda vel potius ex monumentis publicis restituenda videntur ἐμ φόνῳ, σὺμ φόνῳ, τὴμ πόλιν, τὴγ κούρην multaque alia huiusmodi [3]). Quam libere autem assimulatio — si minus in libris, at in ore certe gentis Graecae — olim grassata fuerit, luculenter ostendit lex Gortynia, in qua legitur e. g. ὀπόκα τιλ (= τις) λῇ et πατρὸδ (= πατρὸς) δῶντος. Alia vid. apud Kühner-Blass I p. 267 infra.

Sed utraque via nimis longe discedit a ratione hodierna, et magnas molestias sine vera utilitate hic videmus paratas. Restat tertia

---

[1]) In codicibus praepositiones, etiam disyllabae, passim vocabulo sequenti sine proprio accentu praefiguntur.

[2]) Plurima quae huc pertinent congessit Meisterhans Grammatik d. att. Inschriften[2] p. 81 sqq. — Notatu est dignum, Athenienses modo εστηλῃι modo εσστηλῃι modo ειστηλῃι (cum vocalis productione suppletoria) scripsisse in monumentis publicis recentioris aetatis, vid. ibid. p. 86 nº 833. Haud aliter Zenodotus aliique ἀδδύεται N 225, κασσυδίῃ B 12, ἀ(σ)στήσων K 32, ἀ(σ)στήτην Λ 305, ἄ(σ)στησον K 176, ἀ(σ)στήσεσθαι B 694 scribebant vel potius in libris suis scripta inveniebant, cf. La Roche Textkritik p. 394 sq., Ludwich Aristarch. I ad locos laudatos.

[3]) Cf. Meisterhans l. l. p. 85.

via, eaque satis tuta, quae fortasse ingredienda nobis fuerat. Nempe si praepositiones, quae apocope imminutae esse dicuntur, eadem lege adstringentur quae in ceteris observari solet, ut litterae earum finales non nisi in compositis vi syllabae sequentis mutentur, tandem aliquando regnabit aequabilitas. Itaque *ἂν φόνον*, *κὰτ γόνυ*, *κὰτ κεφαλῆς*, *κὰτ πεδίον* scriptum malimus, licet nihil novi moliti simus ipsi. Invitis autem grammaticis Aristarcheis ita scripserit quispiam, hi enim ex magistri sui auctoritate *ἂμ βωμοῖσι*, *ἂμ πεδίον*, *ἂμ πέλαγος*, *ἂμ πέτρῃσι*, *ἂμ φόνον* edi iubent „*διὰ τοῦ μ̄*", vid. Didymus et Herodianus ad Θ 441 ε 156 ε 329 sq.; utrum tamen coniunctim exaratum *ἀμβωμοῖσι* an divisim *ἂμ βωμοῖσι* iis melius placuerit, pro certo effici nequit [1]). At eidem Aristarcho tribuuntur lectiones *ἀνξηράνῃ* Φ 347, *ἀνλέξαι* Φ 321, *ἀνλύεσκον* τ 150, „*διὰ τοῦ ν̄*", unde melius etiam apparet quam fluitantia et incerta sint omnia quae huc pertinent.

Cum praecedenti quaestione cohaeret alia, quae aliquanto est gravior. Nempe formae *ἄν κάτ πάρ ἄρ* veteribus grammaticis truncatae videbantur, itaque talibus demum locis Homericis eas agnoscebant ubi sequitur consonans; ubi vero sequitur vocalis, elisionem perpessas dicebant. Nos vero, qui non decurtatas eas ducimus sed integras, nostro iure rogamus quidni etiam ante vocales potuerint usurpari, et quam recte igitur *παρ' ἐμοί* et similia signo elisionis ornentur? Nam si breviores praepositionum formae nisi e disyllabis nasci non potuerunt, consentaneum est ut etiam voculae *ἐν* et *πρός* ex *ἐνί* et *προτί* originem duxerint, et ratio igitur fert ut ne has quidem toleremus ante vocalem, sed addito signo elisionis *ἐν'* et *προτ'* (vel *ποτ'*) edamus ubicunque id sinat metrum. Quae tamen ratio non est probanda; nam cum reputamus in inscriptioni-

[1]) Iniuria enim cum LaRochio Textkritik p. 190 ad hanc quaestionem dirimendam attulerit quispiam Herodiani verba e schol. A ad Θ 441 (= Etym. M. 81, 15): *ἀμβωμοῖσι*] *Χρύσιππος ὑφ' ἓν προφέρεται, ὁ μέντοι Ἀρίσταρχος δύο μέρη λόγου παραλαμβάνει καὶ προπερισπᾷ. χρὴ μέντοι γινώσκειν ὅτι διὰ τοῦ μ γράφεται κἂν παράθεσις ᾖ, ὁμοίως τῷ ἂμ φόνον ἂν νέκυας.* Hinc non discimus Aristarchum *ἂμ βωμοῖσι* legisse, Chrysippum *ἀμβωμοῖσι*, sed alia de hoc loco inter grammaticos lis agebatur, ut ostendunt Didymi ad eundem locum notulae: „*οὕτως Ἀρίσταρχος, βωμοῖσι. — ἐν τοῖς Διογένους ἀμβώνεσσι.*" Docuit igitur Aristarchus praepositionem *ἀνά* cum substantivi *βωμός* dativo hoc loco legi, oblocutus iis qui a vocabulo insolito *ἀμβωμός* (*ἄμβωμος?*) vel *ἀμβών* derivabant hunc dativum; utrum vero duas voces an unam efficerent litterae *ἀμβωμοῖσι*, ea de re eum disceptasse neque hinc apparet neque veri simile est: „war doch dazumal „scriptio continua, und *ἀμβώμοισι* konnte so oder so aufgefasst werden" Kühner-Blass I p. 178.

bus formas disyllabas vix usquam reperiri ante vocalem collocatas, intellegimus sonum finalem -ᾰ -ῐ -ο parum firmum fuisse et sine detrimento potuisse abici. Et in compositis certe vocalis ista funditus interiit, ne vestigio quidem relicto ullo: nonne melius est igitur dicere, inde ab initio ne adfuisse quidem? non ex παρα-έχω — παρ'-έχω natum esse παρέχω, sed voces, quae in unam coniunctae sunt, integras adhuc superesse ambas, πάρ et ἔχω? Sic demum intellegitur cur vocalis -ῐ, quae elisionem non solet admittere, ne in posterioris quidem aevi dictione obstiterit quominus ἀντέχω ἐπέχω etc. dicerentur.

Ergo ratio eo ducit ut una voce scribamus παρεμοί, quemadmodum una voce editur παρέχω; neque lapidibus codicibusve invitis id fecerimus. Recte quoque παρ ἐμοί aut — si quis mavult addito accentu — πὰρ ἐμοί scribi posse videtur; sed non videtur credibile in ipsorum Graecorum ore vocalem aliquam, quantumvis furtivam, inter litteras ρ et ε intercessisse, minus recte igitur addi solet apostrophus, quae significat syllabam finalem non recisam esse sed obscuratam tantum et extra versus numeros positam.

Itaque res huc redit: monosyllabae praepositionum formae apud Homerum et in complurium dialectorum inscriptionibus cum ante vocales reperiuntur tum ante consonas; apud Atticos vero non nisi ante vocales admittuntur, et tunc — minus recte tamen — elisionem perpessae esse dicuntur.

§ 11. Coniunctionis ἄρα ἄρ extat tertia forma ῥα (enclitica), quae *aphaeresi* imminuta esse dicitur, abrepta nimirum vocali unde initium habet. Rectius tamen formas gemellas ἄρ - ῥα cum *metatheseos* quae dicitur exemplis (vid. § 39) composueris et ex indole litterae rho explicueris; credibile autem est ex forma ἄρ ($\mathring{r}$) ceteras prodiisse, etiam compositum γάρ (γε-ἄρ), cf. Brugmann Griech. Grammatik § 23, 2 et § 201, 1.

Occurrunt igitur in textu tradito quinque formae ἄρα, ἄρ', ἄρ, ῥα, ῥ', quarum tamen secunda fortasse delenda est propter ea quae modo in hac § et in praecedenti observavimus.

E. Hiller in Herm. 1886 p. 563 observavit voculam ῥα exceptis paucissimis versibus (*E* 15 *Λ* 249 *Ν* 410 *Ξ* 511 *Π* 820 *Ρ* 200 *Χ* 400 ο 60 χ 408 ψ 501 h. Ap. 190) post monosyllaba tantum occurrere aut post ὅ(τ)τι vel ἐπεί (id est ὅ-τι et ἐπ-εί). Quam rem casui nemo tribuet, licet causam neque ille attulerit neque nos indicare possimus.

De augmento verborum aphaeresi obnoxio vid. § 130, deque aliarum vocalium aphaeresi cf. § 14.

§ 12. In quibusdam vocabulis deprehenditur *syncope* sive brevis soni suppressio; quales voces non in lingua poetarum extitisse imminutas, sed ab ipsis vatibus metro cogente vel suadente ita esse pronunciatas ut ex duabus syllabis una fieret, veri est simillimum, fortasse certum. Syncopen passa sunt haec vocabula:

τίπτε (τίπτ᾽, τίφθ᾽) = τί ποτε.

πρόχνυ *E* 570 *Φ* 460 *ξ* 69 = πρὸ γόνυ.

γνὺξ (ἐριπών) *E* 68, 309, 357 *Θ* 329, 355 *Τ* 417 = γόνυξ.

γλακτοφάγων *N* 6 = γαλακτοφάγων.

γλάγος *B* 471 (= *Π* 643), περιγλαγέας *Π* 642.

πλοχμοί *P* 52 = πλόκαμοι. De hac voce vid. infra.

πότνα (θεά) *ε* 215 *ν* 391 *υ* 61 h. Cer. 118 = πότνια, quam formam trisyllabam, aliis locis multis obviam, his quoque praebent codices complures, neque id absurde, si πότνjα recitetur. Multi dubitant num verum hoc sit syncopes exemplum (vid. Ebelingi Lexicon Hom. s. v.), nobis tamen videtur, nam ab integra forma non afuisse litteram iota cum ratio docet, ducitur enim a stirpe ποτι (πότις i. e. πόσις), tum efficitur ex composito δέσποινα i. e. δεσποτνjα.

κάμμορος *β* 351 *ε* 160, 339 *λ* 216 *υ* 33 = κακόμορος. Recte Hesychius et Eustathius periphraseos loco ponunt κακόμοιρος. Ex κατάμορος (vid. Ebelingi Lexic. s. v.) natum esse vix videtur credibile, licet vehementer commendet hanc explicationem substantivum καμμονίη i. e. καταμονίη. Similis est adiectivi κρᾰταιγύᾰλος *Τ* 361 condicio, quod pro κραταιογύᾰλος metro urgente dictum esse veri multo similius est quam locativum quendam in priore huius compositi parte latitare (cf. § 48).

Quod admodum est notabile, nonnullae harum vocum aut tantummodo (πρόχνυ, γλακτοφάγων, πλοχμοί) aut potissimum (τίπτε) versuum initio sunt adhibitae; cf. pag. 8 et 11 [1]).

Etiam vocabula quaedam, in quibus duae syllabae simillimae in unam confluxerunt euphoniae causa, huc referenda videntur; nempe

---

[1]) De Romanorum hexametris a proceleusmatico incipientibus, qualis foret versus Homericus τίπτε δεδάκρυσαι, vid. Christ Metrik[2] § 183. E. g. *capitibu'* Ennius dixit versus initio apud Gell. XIII 20, 13; cf. praeterea Verg. Aen. VIII 599 XII 905.

epitheta *μώνυχες* (*ἵπποι*), id est *μουνώνυχες*, et *κελαινεφής*, id est *κελαινονεφής*. Quamquam utramque originationem viri docti addubitarunt. Et suspecta sane est longi soni *ου* suppressio in voce *μουνώνυχες* (nam brevior adiectivi forma *μόνος* vix est Homerica, vid. § 38), quare non displicet Doederlini coniectura, ex *ὁμώνυχες* esse ortum hoc adiectivum; de Saussure autem Wackernagel G. Meyer[2] p. 184 alii putant olim fuisse *σμῶνυξ* i. e. *σ(ε)μ-ωνυξ* (cf. § 91), „indes „zur Bezeichnung der Einheit dient in solchen Kompositionen nicht „dieser Stamm sondern *μόνος*" (Kühner-Blass I p. 285). Temere vero negavit Herodianus in voce *κελαινεφής* syncopen esse, a *φάος* repetens ipse, vid. Etym. M. 502, 2 (Ebeling Lexic. s. v.).

Etiam *τράπεζα*, id est *τετράπεζα*, huc pertinet, itemque *τρυφάλεια*, si quidem hoc nomen idem quod *τετράφαλον* (*M* 384 *X* 315) significare viri docti iure statuerunt [1]), vid. Helbig hom. Epos p. 209, Brugmann Gr. Gramm. § 59. Nec non adiectivum *θάρσυνος* iure huc rettulisse videtur L. Meyer, a *θαρσόσυνος* repetens.

Contra in Homericis dicitur *ἀμφιφορεύς*, qui apud posteros *ἀμφορεύς* audit, *amphora*.

Nulla est syncope in nomine obscuro *Μολίονε* *Λ* 709, 750, de quo hoc unum certum est, non fuisse olim *Μολιονίονε* id est *Moliones filios*, nam matris nomine in dictione epica filios non designari vere observavit Aristarchus; vid. Aristonicus ad utrumque locum. Neque vocem *αἰπόλος* ex *αἰγ(ι)πόλος* contractam esse sed a stirpe *ἀϝι-* = *ὀϝι-* ductam esse et idem igitur quod *οἰοπόλος* primitus significasse (*opilionem*) demonstrare studuit G. Meyer [2]).

Syncopae opposita est *anaptyxis* vel *epenthesis* quae dicitur, id est insertio brevis soni, plerumque *ε*, rarius *ᾰ*, *ῐ*, *ο*. Cautius tamen de vocabulis, quae huc pertinent, ita loquemur, ut dicamus radicis ampliorem et breviorem extare formas, utra autem natu sit maior, id in plerisque vocibus effici non posse. Exempla haec sufficient:

ἀλ(ε)γ: { *ἀλέγω*, *ἀλεγίζω*, *ἀλεγύνω*, *δυσ-ηλεγής*, *ταν ηλεγής* (?). *ἄλγος* *ἀργαλέος* (id est *ἀλγαλέος*).

ἀφ(ε)ν: { *ἄφενος*. *ἀφνειός*.

ἀν(ε)θ: { *ἀνήνοθε* (vid. § 149). *ἄνθος*.

[1]) An cognatum est *κεκρύφαλος* *X* 469?

[2]) Vid. Leaf ad *B* 474. Eademne vocis *αἰγύπιος* est ratio, qua designari videtur praegrande illud vulturum genus quod agnis praesertim insidiatur (*lammergier*)? Quamquam hoc certe vocabulum etiam ex *αἰγι-γύπιος* facile potuit nasci.

ἀλ(ε)κ: ἀλέξω.
ἀλκί, ἀλκή, ἀλαλκεῖν, ἄλκιμος.

ἀρ(ε)π: ἀνηρέψαντο.
ἅρπυια, ἁρπάζω.

τ(α/ε)λα: τάλας, ταλάϝρινος, ταλασίφρων, τελάμων.
ἔτλην, τλήμων, πολύτλας, Ἄτλας.

ποιμ(α/ε)ν: ποιμαίνω, ποιμένα.
ποίμνη.

ἀν(ε/ο)ρ: ἀνέρες etc., ἀγηνορίη.
ἀνδρός, ἀνδράσι. Plura quae huc pertinent vid. § 79.

δ(ε/ο)μ: δέμω, δόμος.
μεσόδμη.

δ(α)μ: δάμνημι.
ἀδμής.

φ(ε/ο)ν: φόνος, φονεύς.
ἔπεφνον.

τ(α/ε/ο)μ: τάμνω, τέμενος, τομή.
ἔτετμον.

κ(ε)λ: κέλομαι etc.
ἐκέκλετο. Alios huiusmodi aoristos habes § 149 not. 2.

Etiam illud πλοχμός — πλόκαμος, quod supra tetigimus, huc pertinet; nam forma disyllaba licet uno tantum loco occurrat, rite tamen formari potuit a radice verbi πλέκειν cum suffixo -μος, in trisyllaba vero forma, quae multo est usitatior, abundat vocalis ᾰ, quae ex liquida μ veluti excrevit. Quapropter videndum est an pro πλοχμός potius πλογμός scribendum sit, quemadmodum πυκνός sive πυκινός dici solet; adspirationis enim quae sit causa non satis apparet [1].

Commemorandum etiam hoc loco est participii suffixum -μενο, cuius brevior forma reperitur in vocibus Homericis βέλεμνον et κρήδεμνον, i. e. βέλε-μνον et κρη-δε-μνον, quae proxime a participiis distant. Cognatae sunt voces μέριμνα (i. e. μερι-μνα), ἀτέραμνος (i. e. ἀ-τερ-ϑ-μνος, cf. ἀτειρής), νώνυμνος (i. e. ν-ωνυ-μνος), ἀπάλαμνος (i. e. ἀ-παλαμ-μνος) [2].

---

[1]) Post syncopen vero adspirationi suus locus est; cf. φροῦδος, φροίμιον, ϑράττειν, ἐξαίφνης, αὐϑεντής, αἰχμή (= ἀκμή), πρόχνυ, -φρίσϑαι (i. e. παρίσϑαι) etc.

[2]) Prorsus vero diversa est origo adiectivorum, quae primo adspectu similia praecedentibus videri possint:

ἐρεμνός — ἐρεβεννός, i. e. ἐρεβ-νός et ἐρεβεσ-νός.
ἐραννός — ἐρατεινός, i. e. ἐρασ-νός et ἐρατεσ-νός.

Artissime denique *metathesis* quae nomine minus apto vocatur (vid. § 35) cum rebus quas tetigimus cohaeret. Sic in adiectivo verbali βροτός nulla est vocalis cuiusdam transpositio, sed *syncopen* potius passa est radix μερ, fit igitur μρ (*m*ṛ), adiectivum autem μρτός in hominum ore factum est (μ)βροτός [1]), quae vox cum dativis πατράσι ἀνδράσι, i. e. πατρσι ἀνδρσι, est comparanda.

IV. De elisione.

§ 13. Pervulgata in Homericis est elisio, et magna cum libertate hoc adminiculo utuntur poetae ut syllabis supervacaneis exonerent suos hexametros. Nempe non solum vocales -ᾰ -ε -ο in nominum verborum particularum fine collocatae extrudi solent, qui mos postea permansit [2]), sed praeterea in poesi epica elisionem admittunt

1) vocalis -ι.
2) diphthongus -αι in verborum terminis -μαι -(σ)αι -ται -ᾰται (-νται, cf. § 119), -μεναι (cf. § 125), -σθαι.
3) diphthongus -οι in dativo singulari pronominum personalium (§ 92): μοι, σοι sive τοι, ϝοι.

Termini -ι(ν) et -ε(ν), sive innatam habeant litteram ν sive ex analogia additam [3]), paragogica illa littera haud raro ante vocales carent et tunc eliduntur [4]). E. g.:

μνηστῆρσ' pro μνηστῆρσιν.
ἧμ' pro ἧμιν, vid. § 92.
τοσσάχ' pro τοσσάκις, vid. § 28.
κ' pro κεν, vid. § 326.

De singulis iam videbimus. Et primum quidem de elisione vocalis -ι; cf. van Leeuwen Mnemos. 1885 p. 188 sqq., Menrad de Contr. etc. (1886) p. 71 sqq. — Quae in Atticis litteris raro admodum

---

1) Cf. e. g. νύ(σ)ος *nŭrus*, gall. *brû* (i. e. *mru*).

2) Quae huc faciunt congesta habes apud Kühner-Blass I p. 233 sqq. — De elisione vocalis -ο infra saepius sermo erit; vid. de genitivis in -οιο § 59, de genitivis in -ε(ι)ο § 92, de secundis personis modii in -ο § 117. De elisione pronominis ϝε vid. § 92. De accusativo Ζῆνα in fine versuum fortasse nonnumquam eliso cf. § 80.

3) Vid. Brugmann Gr. Gramm. § 64 anm., Kühner-Blass I p. 292 sqq.

4) Non sine exceptionibus quibusdam hoc valet. Ablativi terminus -θεν (§ 47) litteram ν apud Homerum in nominibus stabilem, in adverbiis mobilem habet. In instrumentalis termino -φιν (§ 46) mobilis est littera ν, sed non eliditur -φι (exc. νόσφ' Υ 7); pronominis vero dativus σφιν passim elisus reperitur, item dativi ἄμμιν (ἧμιν) et ὔμμιν (ὗμιν). Has formas et tertiam personam ἐστί(ν) si excipimus, syllaba -ι(ν) perpetuo antecedentem habet litteram σ.

elidi solet [1]), in Homericis vero tam frequenter expellitur ut duae tantum voculae περί et τί (τι, ὅ(τ)τι) omnino stabilem eam habeant [2]). Singula quae huc pertinent enumerare longum et inutile; prae ceteris vero notatu digni sunt loci Homeri quibus iota finale *dativi singularis* eliditur; haec enim syllaba in lingua epica est *anceps*, (cf. § 15, § 19, § 65), et minus aptam igitur eam dixerit quispiam quae in umbra syllabae sequentis delitescat. Aliter tamen iudicarunt ipsi poetae, qui syllabam finalem -ῐ eodem iure habuerunt atque -αι; ambae iis modo longae sunt, modo in hiatu corripiuntur (cf. § 14 et 15), modo eliduntur, neque rarius ante breves quam ante longas syllabas eliduntur. Et de syllaba -αι quidem infra agemus, syllabam -ῐ vero potuisse elidi testantur loci sequentes, qui tantum non omnes extra controversiam sunt positi:

ἀσπίδι:	ἀσπίδ' ἔνι κρατερῇ (v. l. ἀσπίδι ἐν) Γ 349 Ρ 45; ἀσπίδ' ἐνιχριμφθείς Ar. Η 272 (ἀσπίδι ἐγχριμφθείς codd. plerique).
κερκίδι:	κερκίδ' ὕφαινε ε 62.
δαιτί:	δαίθ' ὅτε Δ 259.
Αἴαντι:	Αἴανθ' ὑψίζυγος Λ 544; Αἴανθ' ὃς βελέεσσι Λ 589 (Αἴαντος Zenod.).
δαμέντι:	δαμέντ' Ἀχιλῆος Π 854.
ἐλθόντι:	ἐλθόντ' ἀλλὰ β 250.
ϝανάσσοντι:	ϝανάσσοντ' Ἀργείοισι υ 240 (hic tamen fortasse -ντα intellegi voluit poeta).
ἤματι:	ἦματ' ὀπωρινῷ Π 385.
ἴθματι:	ἴθμαθ' ὁμοῖαι Ε 778 (dubitari potest an ἴθματα pluralem, dederit poeta; est vox ἅπαξ εἰρημένη).
ὄρνιθι:	τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεύς Κ 277.
μάστιγι:	μάστιγ' αἰὲν ἔλαυνε Ψ 500 (codd. μάστῖγι δ', μάστῖγα δ', μάστι δ', male omnia, cf. μάστῖγα vs. 510 et vid. infra).
κήρυκι:	κήρυκ' Ἠπυτίδῃ Ρ 324.
αὐχένι:	ἐν αὐχέν' ὄπισθε Ν 289.
θινί:	θῖν' ἔν(ι) φυκιόεντι Ψ 693.
Ποσειδάωνι:	Ποσειδάων' οὐδὲ Ω 26.
ἀστέρι:	ἀστέρ' ὀπωρινῷ Ε 5.

[1]) Praepositiones enim (ἐπί ἀντί ἀμφί) minus huc pertinent, vid. quae pag. 55 de *apocope* observavimus.

[2]) De praepositione περί cf. § 316, de ὅτι vid. § 103.

θυγατέρι:	*θυγατέρ' ἰφθίμῃ* κ 106 ο 364.
Ἕκτορι:	*ἅμ' Ἕκτορ' ἴσαν* M 88, *Ἕκτορ' ἐπαΐσσων* Ψ 64 [1].
χειρί:	*χεῖρ' ἐπιμασσάμενος* ι 302 τ 480.
Ὀδυσῆι:	*Ὀδυσῆ' ἀσπαστὸν* ε 398 ν 35. — Cf. § 76.
Ἴσχυϊ:	*Ἴσχυ' ἅμ' ἀντιθέῳ* h. Ap. 210.

Hactenus certa et explorata sunt omnia [2]; accedunt minus certa quaedam vel dubia:

λιπί: *λίπ' ἐλαίῳ* [K 577] Ξ 171 Σ 350 γ 466 κ 364, 450 ζ 96, *λίπ' ἄλειψε* ζ 227. Verborum dispositio docet voces *λίπ' ἐλαίῳ* non esse distrahendas, dativum igitur esse *λιπί* nominis alibi non obvii *λίψ*, neque ulla est causa cur adverbium *λίπα* hic agnoscamus, etsi apud Thucydidem I 6 § 5 et in Hippocrateis id reperitur. Verum viderunt Buttmann et Kühner, licet non assentiatur Blass in Kühner-Blass I p. 461.

μάστακι: *μάστακ' ἐπεί* I 324; sic saltem Apollonius in lex. s. v. locum accepit (i. e. *rostro*), quocum consentire Plutarchum Mor. p. 494 et 805 acute observavit Tollius in editione sua. Veterum tamen lectio erat *μάστακα*, eamque glossographi ridicule interpretabantur *locustam*, Theocritus de *esca* in universum accepit (vid. Idyll. XIV 39 *μάστακα δοῖσα*), item Aristarchus, cf. δ 287. Fortasse praestat accusativus, sed *rostrum*, non *escam* significat vocabulum.

ἐνί(?): *ἔν' ἤματι* K 48 ex Barnesii emendatione, ubi codices habent *ἐπ' ἤματι*, Aristarchus *ἐν ἤματι* dedisse fertur. Coll. Z 422 (*ἰῷ ἤματι*) Barnesii correctio certa videtur, ex Hesychio autem et Suida, ubi haec locutio redditur verbis *ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ*, fortasse efficere licet Aristarchi quoque lectionem fuisse *ἔν'(ι)*, non *ἐν*. — Redit error β 284, bene vero habet *ἐπ' ἤματι* T 229 μ 105 ξ 105.

Praeterea catalogo, quem instituimus, addendi sunt versus, ubi codices praebent dativum a nominativo in *-ος* vel *-ης* vel *-ις* vel *-υς* vel *-ας* ductum, qui in *-ει* vel *-αι* excurrit, e. g. *ἔγχει ὑπερμενεῖ πόλει πήχει δέπαι* [3]. Nam talibus locis mos, qui hodie regnat in

---

[1]) Fortasse haud inutile fuerit observasse, in versu γ 469 *Νέστορ'* esse *accusativum*.

[2]) Etiam apud recentiores iota dativi interdum elisum reperitur, e. g. Anacreont. fr. 17 *παῖδ' ἁβρῇ*, Pind. Isthm. II 12 *ἀγνῶτ'(ι) ἀείδω*, Sophocl. (?) epigramm. apud Athen. XIII 604 *f σοὶ δὲ φιλοῦνθ' ἑτέραν*, Mosch. IV 85 *ἐμῷ ὑπὸ ἤπατ' ἔχουσα*. Quales tamen rarissimi sunt loci. Ex inscriptionibus metricis afferimus CIA. 373 (VI[1] saec.) *Παλλάδι Ἀθηναίῃ*, CIG. 175 (= Kaibel Epigr. 26, saec. V[1]) *σώματι ἐκείνων*, Kaibel 53 (IV[1] saec.) *γυναικὶ ἐσθλῇν*.

[3]) Ex his longe frequentissimi sunt dativi a nominativis in *-ος*; sic *ἔγχει* ante vocalem reperitur his locis: H 289 *ἔγχει Ἀχαιῶν*, K 348 *ἔγχει ἐπαΐσσων*, Ξ 38 *ἔγχει*

orthographia, fert ut apostrophi signum exaretur loco litterae iota, quae syllabam iam non efficiat; nempe illud *-ει* vel *-αι* tantum non omnibus locis [1]) in thesi et ante vocalem est collocatum brevemque efficit syllabam, itaque metrum certe non obstat quominus *-ε'(ι)* et *-α'(ι)* scribatur. Neque ita scribendo quicquam novamus, licet textus traditus repugnare videatur; nam litterae *ΕΓΧΕΙΑΧΑΙΩΝ* (*H* 289), ut hoc exemplo utamur, utrum *ἔγχει Ἀχαιῶν* significarent an *ἔγχεϊ Ἀχαιῶν* sive *ἔγχε' Ἀχαιῶν*, id olim ne poterat quidem effici. Nempe vocales, quae elidendae essent, plene tamen perscribi solebant antiquitus; et licet magnam veterum hac in re inconstantiam testentur inscriptiones [2]), tales tamen vocales vel diphthongi, quarum difficilior rariorve esset elisio, vix unquam a lapidariis vel librariis omittebantur. Eundem igitur morem in libris Homericis ante Aristarchum obtinuisse certum est, eiusque vestigia etiamnunc agnoscimus *Υ* 259, ubi olim fuit *ΣΑΚΕΙΕΛΑΣΕΟΒΡΙΜΟΝΕΓΧΟΣ*, quas litteras Aristarchus interpretabatur *σάκεϊ ἔλασ' ὄβριμον ἔγχος*, in hodiernis vero codicibus legitur *σάκει ἤλασεν ὄβριμον ἔγχος*, id quod praeferendum esse videtur (*σάκε'* igitur). Eadem res imposuit Aristarcheis (ipsique Aristarcho??) *Σ* 458, ubi *υἱεῖ ἐμῷκυμόρῳ* recitare iubemur crasi vel synizesi inaudita et intolerabili (-ῳ ὠ-), veram lectionem *υἷ' ἐμῷ ὠκυμόρῳ* soli Vind. et Stuttg. codices servant [3]). Item lectionis varietas *Ψ* 500, ubi pro *μάστῑγ'(ι)* codices offerunt *μάστιγι δ'*, *μάστιγα δ'*, *μάστι δ'*, hinc originem cepit; erat olim *ΜΑΣΤΙΓΙΑΙΕΝΕΛΑΥΝΕ* [4]). Alium errorem huc pertinentem correxit Aristarchus *H* 272, *ἀσπίδι* (i. e. *ἀσπίδ'*) *ἐνιχριμφθεὶς* poetae vindicans pro vulgato *ἀσπίδι ἐγχριμφθεὶς*, vid. supra.

ἐρειδόμενοι, *Ξ* 403 *ἔγχει ἐπεί*, *Ξ* 483 *ἔγχει ἐμῷ*, *Γ* 465 *ἔγχει ἐφορμᾶσθαι*, *Τ* 49 *ἔγχει ἐρειδομένω*, *Τ* 218 *ἔγχει ἐγώ*, *κ* 170 *ἔγχει ἐρειδόμενος*, *ξ* 220 *ἔγχει ἔλεσκον*. Reliqua quae supra attulimus vocabula sequentibus locis extant: *ὑπερμενεῖ* *Λ* 727, *πόλει* *Κ* 686 etc. (cf. § 74), *πήχει* *φ* 419, *δέπαι* *Ψ* 196 *κ* 316.

[1]) Cunctos locos qui huc pertinent (sunt fere sexaginta) collegit Menrad de Contr. p. 71 sqq.; paucissima autem vocabula quaedam, quae diphthongum *-ει* (*-η* *-ι*) vel *-αι* *in arsi* collocatam habent, e. g. *φάει* *Γ* 647, suo loco tanguntur, vid. § 71, 72, 73, 74, 75, 76.

[2]) E. g. in fine epigrammatis bustrophedon scripti, quod omnium fere quae in Attica hactenus reperta sunt antiquissimum est (CIA. I 463, Kaibel Epigr. 1, Roberts Epigraphy p. 76) legitur *ΝΚΣΘΕΚΕΠ* | *ΙΠΡΑΓΜΑΓΑΘΟΝ*, *νεῖσθε ἐπὶ πρᾶγμ' ἀγαθόν*. — Cf. Meisterhans Gramm. d. a. Inschr.[2] p. 54, S. Allen on Greek versification in inscriptions (Archaeol. Institute of America 1888) p. 126 sqq.

[3]) Lectionem *υἷ' ἐμῷ* probavit Heyne, *υἷί μοι* malebat Bentley, cui assensus est Nauck; Peppmüller nuper proposuit *υἱέι ὠκυμόρῳ*.

[4]) Recordemur oportet in litteratura Attica signum litterae gamma fuisse *Λ*, erat igitur *ΜΑΣΤΙΛΙΛΙΕΝ*.

Ab ipso autem Aristarcho multos sonos finales, qui elidendi essent, plene esse perscriptos, id omnino exploratum certisque testimoniis confirmatum habemus. Sic *P* 324 edidit *κήρυκι Ἠπυτίδῃ*, ut hodie quoque est in codicibus, Herodianum autem ea scriptura in errorem gravissimum pertraxit, ut primum vocabulum pro dactylo *κήρῠκι* haberet. Aristarchus quin *κήρῡκ'(ι)* recitari voluerit, non est cur dubitemus; apte contulerit quispiam epigramma lapidi incisum CIG. 2156 (Kaibel 772):

ΚΗΡΥΚΙΑΘΑΝΑΤΩΝΕΡΜΗΙΣΤΗΣΑΜΜΕΑΓΟΡΑΙΩΙ,

ubi *κήρυκι* et *με* scripsit quadratarius, *κήρυκ'(ι)* et *μ'(ε)* recitari poscit versus [1]). Etiam verba sequentia, quorum ultima vocalis elisione supprimenda est, Aristarchum plene scripsisse testantur scholia: *Α* 323 *ἑλόντε*, ξ 195 *ἀκέοντε*, ο 5 *εὕδοντε* (sic recte scholion emendavit Ludwich Arist. I p. 610), *Λ* 441, 452 *δειλέ* (non *δείλ'*), *Λ* 450 *Σῶκε* (non *Σῶχ'*), *Χ* 470 *τε*, ὃ (non *θ'* ὃ) [2]), *ε* 104 *οὔτε* (non *οὔθ'*), *Ν* 407 *κανόνεσσι*, *Π* 854 *δαμέντι*, *Χ* 336 *ἑλκήσουσι* (sic *Antimachus* sec. schol., sed *Aristarchi* nomen restituit Lehrs), ζ 131 *εἶσι*. Aristarchus igitur si verebatur ne apostrophi signo posito obscurior evaderet sententia, aut si syllaba elidenda accentum habebat, aut si sequebatur interpunctio, aut si post elisum sonum finalem concurrebant litterae dissociabiles (*κ* vel *τ* cum spiritu aspero), aut denique si elidenda erat littera iota, talia *ἐκ πλήρους* perscribebat *ἐπὶ τὸ γνωριμώτερον*. Neque paucis tantum his quos laudavimus locis sed aliis quoque, qui similes sunt, ita egisse censendus est [3]), licet illic taceant scholia, cf. La Roche Textkritik p. 396 sqq., Friedländer Nicanor p. 126 sqq.; sed quam latum spatium huic mori in eius editionibus patuerit, accuratius definiri nequit.

Ne in iis quidem mscriptis, quae ad nos pervenerunt, rara sunt vestigia vetustissimae huius rationis scribendi. Sic in papyro, qui anno 1891 publici iuris est factus (Mus. Britann. cxxxvi), legitur *ΔΑΙΤΙΟΤΕ* (*δαιτὶ ὅτε*) *Δ* 259; exemplar omnium fortasse quae hactenus innotuerunt antiquissimum (pap. Mus. Britann. cxxviii)

---

[1]) Kaibel cum hoc epigramma ederet videtur immemor fuisse loci Homerici; annotat enim: „non sibi sumpsissent elidendum iota dativi, nisi Hesiodi versus obversabatur Theog. 938 *Μαίη τίκε κύδιμον Ἑρμῆν, κήρυκ' ἀθανάτων*."

[2]) Commode conferri potest arae Crisaeae inscriptio notissima (CIG. 1, IGA. 314, Roberts Epigraphy p. 230, etc.), in qua legitur *ΤΕΗΟΣ* id est *θ' ὡς*.

[3]) Neque aliena hinc est Lehrsii observatio, de qua cf. Ludwich Arist. I p. 183 sq., veteres grammaticos ubi vocabulum elisum afferrent extra contextum, id semper plene perscripsisse.

Ψ 693 praebet *ΘΕΙΝΙΕΝΙ* (*θινὶ ἔνι*); in codice Ambrosiano *E* 5 extat *ἀστέρι ὀπωρινῷ*, item apud Eustathium p. 12,25 et 514,19; in *Ω* 26 *Ποσειδάωνι* plene perscriptum exhibent D Lips. Eust.; in *K* 277 *ὄρνιθι* Eustathius iure tribuit veteribus p. 12,25 et 805,18. Casu autem *ἐντύνοντο ἄριστον* in omnibus codicibus servatum est *Ω* 124; quod qui scribebant, putabant pedem quintum huius hexametri esse dactylum *-νοντο ἄ-*, sed *-νοντ' ἄριστον* esse recitandum cum hiatus docet tum longa vocabuli *ἄριστον* syllaba initialis, neque est cur Aristarchum aliter recitasse opinemur. Eodem errore *ψ* 201 in plerisque codicibus servata est scriptio *ἐτάνυσσα ἱμάντα*, ubi *ἐτάνυσσ'* est recitandum. Eiusdem farinae est *λ* 249 *τέξεις* (*τέξεαι*) *ἀγλαὰ τέκνα, ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιοι εὐναὶ* | *ἀθανάτων*, ubi non admittendam esse synizesin admodum ingratam syllabarum *ἐπεὶ οὐκ* (cf. § 8), sed vocis *τέκνα* syllabam finalem esse elidendam, viderunt Barnes P. Knight alii, et in uno certe codice Marciano 647 (n, La Rochio N) ita legitur. Simillimus error deprehenditur *γ* 290, qui versus terminatur vocabulis *ἶσα ὄρεσσι*, at intercidisse litteram, olim enim fuisse *ἶσα ὀρέεσσι*, i. e. *Ϝῖσ' ὀρέεσσι*, vidit P. Knight et saeculi dimidio interlapso denuo observandum fuit Herwerdeno. Idem valet de vitio tribus locis obvio:

α 135 *γ* 77 *ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο,*

α 405 *ἀλλ' ἐθέλω σε φέριστε περὶ ξείνοιο ἔρεσθαι,*

certissimum enim erroris indicium est hiatus immanis *-ο ἐ-*, certissimum autem remedium praebet versus *ζ* 298, qui excurrit in voces *ἠδ' ἐρέεσθαι*; his quoque locis verum restituit P. Knight scribendo *-μένοι' ἐρέοιτο* et *ξείνοι' ἐρέεσθαι*. Scriptio autem *ἐκ πλήρους* mature admodum huius corruptelae causa extitisse videtur; nam nisi lectiones vitiatas *-οιο ἔροιτο* et *-οιο ἔρεσθαι* in suis libris invenissent Alexandrini, non sine observatione hos locos dimisissent sed *-ου ἐρέοιτο* et *-ου ἐρέεσθαι* poposcissent aut rescripsissent, quoniam terminus *-οιο* in *-ου* mutandus iis videbatur potius quam elisione decurtandus (cf. § 59).

Etiam versui *T* 194 haec causa damnum intulit, nisi fallimur; ubi codices nostri exhibent *δῶρα ἐμῆς παρὰ νηός*, sed *ΔΩΡΑΑΜΗΣ* vel *ΔΩΡΑΜΗΣ*, i. e. *δῶρ' ἀμῆς* (*ἁμῆς*), in vetustis libris fuisse suspicamur [1]). Item *χ* 249 hinc labem contraxit, ubi codices plerique praebent *κενὰ εὔγματα εἰπών* invitis metro et lingua epica (cf. § 38); corrigendum esse *κενέ' εὔγματα* dudum intellexerant viri docti,

[1]) Item Peppmueller Emendationsvorschläge zu Homer 1888 p. 5.

donec vera lectio plene perscripta comparuit in codice P accuratius explorato: *κενεὰ εὔγματα*. Fortasse etiam discrepantia lectionis *μ* 297: *βιάζεσθ' οἷον* Zenod., *βιάζετε οἷον* M, *βιάζετε μοῦνον* codd. plerique, hinc originem cepit. Videantur praeterea quae in § 55 et 59 de genitivorum in *-αο* et *-οιο* elisione observata sunt. — Scenicorum locos nonnullos eadem de causa depravatos tetigit Cobet Nov. Lect. p. 192 [1]).

Sed redeamus illuc unde digressi sumus. Vidimus iota dativi finale in Homericis et frequenter elidi, et *ἐκ πλήρους* talibus locis olim scriptum esse. Utrum igitur poetarum epicorum sit *ἔγχει Ἀχαιῶν* an *ἔγχε'*, *κέραι ἀγλαέ* an *κέρα'* (*Λ* 385), *πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ* an *πλατέ'* (*H* 86), id nostrum est diudicare, neque ulla hac in re auctoritas codicum vel grammaticorum debet potestve valere. Itaque observatione Buttmanni „ei qui *γῆρα'* pro *γῆραι* scribat etiam *σάκε'* „et *τεῖχε'* pro *σάκει* et *τείχει* scribendum esse" [2]), quam La Roche Textkritik p. 297 (Bekkero Hom. Blätter p. 43 assensus) eo consilio citat ut evincat absurdum esse *γῆρα'* vel *κέρα'* elisum [3]), ita potius utemur ut utrasque formas poetis epicis vindicemus. In eadem sententia olim fuerunt Barnes, Wolf, P. Knight, his temporibus Roehl [4]), Fick, Menrad; nonnullis autem locis ipsos veteres habemus praeeuntes, nam *H* 95 Didymus non *νείκει* sed *νείκε'* reperiebat in commentariis Aristarchi, *Ψ* 81 hodie *τείχε'* extat in Vind., *κ* 170 *ἔγχε'* est in k, *γ* 245 *γένε'* est in codicibus omnibus [5]), *K* 348 in Veneto A legitur *ἔγχεϊ ἐπαΐσσων*, i. e. *ἔγχε' ἐπαΐσσων*, etc.; cf. § 71, 72, 73. Si quis autem rem ita sibi informare mavult ut dicat vocalem iota talibus locis abiisse in consonantem *j* (vid. G. Meyer² p. 164 sqq. Brugmann Gr. Gramm. § 12), non magnopere repugnamus, nam haec sententia ab ea, quam supra exposuimus, verbis magis quam re discrepat, vix ullum enim pronunciandi discrimen esse potuit locis plerisque inter *ἔγχε'(ι) Ἀχαιῶν* et *ἔγχεj Ἀχαιῶν*, inter *κέρα'(ι) ἀγλαέ* et *κέραj ἀγλαέ*; attamen recte observavit Menrad de Contr. p. 74 sq.,

---

[1]) Contra elisio non animadversa elegantissimum Platonis locum obscuravit, donec Lachmanni ingenium verum vidit. Conviv. 174*b* Socrates fertur ludens dixisse: *ἕπου τοίνυν, ἵνα καὶ τὴν παροιμίαν διαφθείρωμεν ὡς ἄρα καὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασιν αὐτόματοι ἀγαθοί.* Haec ut insulsa ita obscura, nisi cum Lachmanno rescribimus *Ἀγάθων'(ι)*, nam sic demum *διεφθαρμένον*, id est per iocum urbanum leviter immutatum, erit proverbium. Simili ratione *mare placidum* Hegelochi illam *mustelam* (Arist. Ran. 304) peperit.

[2]) Ad schol. *κ* 316.

[3]) Item ad *λ* 136 „absurdissimum est *γῆρα'* ".

[4]) Quaest. Homer. 1869 p. 29.

[5]) Licet aptam sententiam non praebeat hic versus, dubium tamen non est quin *γένε'* sit dativus; nam nisi ita accipis, ne verti quidem potest.

hanc explicationem non valere locis ubi -ει ante caesuram vel ante diaeresin bucolicam legitur (*I* 272 *Λ* 484 *Τ* 361 *Φ* 520). Quicquid id est, certum atque exploratum manet vocales -αϊ et -εϊ dativi singularis neque alibi neque his locis confluxisse in *diphthongos*.

Haec omnia postquam perpendimus, elisio litterae iota non potest nos deterrere quominus addito augmento scribamus λαμπετάοντ'(ι) ἐϝεϝίκτην *Α* 104, ἐνὶ χεῖρ'(ι) ἐτίθει *Α* 585, θώρηκ'(ι) ἐπελάσθη *Ε* 282, multaque alia huiusmodi; ad qualia commendanda plus quam longae disputationes valet versus *Ω* 60, qui in mscriptis cum vitiosa caesura post 4um trochaeum (cf. pag. 21) ita extat exaratus: θρέψα τε καὶ <ϝ'> ἀτίτηλα καὶ ἀνδρὶ πόρον παράκοιτιν, sed poeta dixerat ἀνδρὶ ἔπορον, i. e. ἄνδρ'(ι) ἔπορον. Aliis quoque locis vitium intulit litterae iota elisio; *I* 405 pro Πυθοῖ ἔνι πετρηέσσῃ Bekker correxit Πυθῶν'(ι), item *θ* 80 Nauck Πυθῶν' ἠγαθέῃ pro Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ (cf. § 77), quibus correctionibus fidem facit versus *Β* 519; dativus Ἄρῃ vel Ἄρει *Φ* 112, 431 non verum est disyllabum, sed Ἄρη'(ι) scribi debet, ut alibi Ὀδυσῆ'(ι), vid. supra et cf. § 73; dativus pronominis τις, qui aliquot locis legitur, antiquitus non τῳ fuit sed τιν'(ι), *Λ* 299 *Μ* 328 *Ν* 327 *κ* 32 *ν* 308 *υ* 297, vid. § 99. Praeterea conferri possunt *β* 50 et *χ* 218.

Venimus nunc ad diphthongum -αι. Cuius soni in verborum terminis -μαι -ται -αται -νται -σθαι elisi multa exempla afferre inutile, quoniam passim talia occurrunt, e. g. βούλομ' ἐγώ *Α* 117, γνώσετ' ἔπειθ' *Θ* 17, ἧατ' ἐνὶ *Β* 137, κεῖσοντ' ἐν *Χ* 71, ἔρχεσθ' οὐ *Θ* 400; plura praebet Kühner-Blass I p. 237 sq.

Nonnisi sex locis Homericis „infinitivos in pedum singulorum prima syllaba circumcidi", e. g. λύσασθ'(αι) ἑτάρους *κ* 385, post G. Hermannum docuit Spitzner de versu Her. p. 164; *in thesi* igitur esse solet syllaba -εσθ' vel -ασθ', ita ut diphthongum -αι hauriat *longus* sonus qui sequitur in arsi positus. Qualis facilior est elisio quam si brevis vocalis sequitur. Cum tamen terminos -μαι et -ται passim ante breves syllabas elisione obtritos esse videamus, non nimis multum huic observationi tribuendum esse patet, nullumque poetarum consilium hac in re apparere intellegimus sed casum vel potius ipsius linguae indolem ita tulisse, quoniam longae sunt syllabae penultimae infinitivorum, sed prima tertiaque personae penultimam habent brevem.

Aoristi activi terminus -σαι uno loco *Φ* 323 elisus reperitur, qui tamen suspicione non caret.

Magis etiam suspecta et vix tolerabilis est lectio *Λ* 272, ubi syllaba -*αι* nominativi pluralis elisa est, *ὀξεῖ*(*αι*), licet ad excusandam eam afferri possit posterioris aevi vox vulgata *ὀσημέραι*.

De secundae personae termino -(*σ*)*αι* in Homericis elidendo quae observare habemus, aptiorem in § 117 locum invenient.

De infinitivis in -*μεναι* elisione decurtatis vid. § 125.

De elisione diphthongi -*οι* aliquanto fusius est disputandum. Qui sonus quoniam neque apud posteriores elisionem admittit neque in carminibus epicis elidi solet, notabilis admodum est exceptio quae valet in dativo pronominum personalium *μοι σοι τοι Ϝοι*. Vid. Cobet Mnemosyn. 1875 p. 362, van Leeuwen Mnemosyn. 1885 p. 188-215.

Elisum *μοι* reperitur in textu tradito his locis:

ὅς μ' ἔθελεν φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐθελούσῃ.	*Z* 165.
Ϝείπ' ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ.	*I* 673 *K* 544.
δεῦτε, φίλοι, καί μ' οἴῳ ἀμύνετε.	*N* 481.
ταῦτά μ' ἀγειρόμενοι θάμ' ἐβάζετε.	*Π* 207 [1]).
τῷ μ' οὔ τις Δαναῶν νεμεσήσεται.	*P* 100.
τῷ μ' οὔ τι μετὰ φρεσὶ ταῦτα μέμηλε.	*T* 213 [2]).
καί μ' οὔ τινά φημι | ἄλλον ἐπιπλήξειν.	*Ψ* 579.
ἥ μ' οἴῳ Ϝέρροντι συνήντετο.	*δ* 367.
δῶκε δέ μοι ἐκδείρας ἀσκὸν βοὸς ἐννεώροιο	*κ* 19 [3]).
εἰ γάρ τίς μ' ἄλλη γε... | ταῦτ' ἐλθοῦσ' ἤγγειλε	*ψ* 21.

Veteris huius moris vestigia apud Atticos servat interiectio *οἴμοι*, quae apud Aristophanem saepius elisa reperitur (Ach. 590 Vesp. 1449 Nub. 1288 etc.) et semel iterumque apud Sophoclem (Ai. 354, 587 Ant. 320, 1270). Etiam locutionem *οὔ μ' ἀρέσκει*,

---

[1]) Hoc loco utrum *μοι* voluerit poeta (sic schol. V: „*τὸ πλῆρες μοι*") an *με* (sic schol. A) incertum est. Accusativum qui intellegunt, provocant ad versum *I* 59, qui tamen spurius esse videtur. Aristarchum non *μοι* sed *με* supplevisse verisimile est, quamquam non pro certo id potest effici e verbis scholii A, ubi haec quaestio non tangitur sed tantummodo de litteris *ΤΑΥΤΑΜ* sermo est, quas Herodianus cum Aristarcho interpretabatur *ταῦτά μ'*, oblocutus Cratetis discipulo Hermeae, qui particulam *ἅμα* inesse contenderat (*ταῦτ' ἅμ'* vel potius *ταῦθ' ἅμ'*). Ex qua controversia hoc tamen discimus, veteres criticos non *ΜΟΙ* sed unam litteram *Μ* in suis libris hoc loco repperisse.

[2]) In plerisque codd. est *τό μοι*, non recte, cf. § 96.

[3]) Codices omnes *δέ μοι ἐκδ.* habent, pleno perscripto pronomine; cf. Ludwich Arist. II p. 25. Aut voculam *δέ* aut praepositionem *ἐκ-* esse delendam olim fuere qui opinabantur, quibus LaRoche in editione critica iure est oblocutus. Apte contuleris epitaphium Atticum saeculi III[1] horrido metro perscriptum Kaibel 95: *οἵας χάριτάς μοι ἀπέδωκαν.*

τοῦτί μ' ἀρέσκει (Arist. Acharn. 189 etc.) hinc originem habere suspicatus est van Leeuwen, contra quem van Herwerden et Blass observarunt verbum *ἀρέσκειν* antiquitus adscivisse accusativum; aliquid tamen intercedit discriminis, nam *ἀρέσκειν* accusativo iunctum *placare* potius significat quam *placere*. Vid. praeterea Soph. Ai. 191, Eur. Med. 57 (ibique Sakorraphus) Bacch. 820 Iph. Aul. 491, Aristoph. Av. 86.

Secundae personae dativus, *σοί* vel *τοι*, his locis occurrit elisus:

οὐδέ σ' ὀίω
ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν. Α 170 [1]).
οὕς κεν ἐὺ γνοίην καί τ' οὔνομα μυθησαίμην. Γ 235.
νηπύτι'· ἦ τ' ἔτι πολλὰ τετεύξεται ἄλγε' ἐπ' αὐτῇ. Φ 585.
τῷ τ' οἴω λοίγι' ἔσεσθαι. Ψ 310 [2]).
οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς | ... ἐχαρίζετο ἱερὰ ῥέζων. α 60.
οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ | αἴτιοι. α 347.

Accedunt versus aliquot, ubi pronomen elisione est obterendum ut vocabuli vicini forma epica possit restitui:

Θ 408 *αἰεὶ γάρ μ' εἴωθεν*, codd. *μοι ἔωθεν*. — Item vs. 422 *Ϝ' εἴωθεν*, codd. *οἱ ἔωθεν*, vid. infra et cf. § 218.

Κ 285 *ἕσπεό μ' ὡς*, codd. *σπεῖό μοι ὡς*, cf. § 247.

Ψ 107 *καί μ' ἐπέτελλε Ϝέκαστ'(α)*, codd. *καί μοι ἕκαστ' ἐπέτελλ'(εν)*.

Ψ 770 *ἀγαθή μ' ἐπιτάρροθος ἐλθὲ*, codd. *ἀγαθή μοι ἐπίρροθος ἐλθὲ*. — Item Δ 390 *τοίη Ϝ' ἐπιτάρροθος ἦεν*, codd. *τοίη οἱ ἐπίρροθος ἦεν*, vid. infra et cf. van Leeuwen Mnemos. 1885 p. 194-196.

Ω 757 *νῦν δέ μ' ἐϜερσήεις*, codd. *νῦν δέ μοι ἑρσήεις*, cf. § 41.

Α 294 *εἰ δὴ πᾶν Ϝέργον σ' ὑποϜείξομαι*, codd. *σοὶ ἔργον ὑπείξομαι*.

Α 557 *ἠερίη γάρ σ' ἥ γε παρέζετο*, codd. *γάρ σοί γε*.

ζ 60 *καὶ σ' αὐτῷ δὲ ϜέϜοικε*, codd. *καὶ δ' αὐτῷ σοὶ ἔοικε*.

Π 83 *ὥς κέ τ' ἐγώ*, codd. *ὥς τοι ἐγώ*.

---

[1]) Infelicitor Thiorsch et Christ *οὐδὲ σοὶ οἴω*. Fuit sane aliquando in libris vetustis *ΣΟΙΟΙΩ*, sed *οἴω οἴομαι* non sunt formae Homericae, vid. § 295. Aristarchum autem in suis fontibus non *ΣΟΙΟΙΩ* sed *ΣΟΙΩ* repperisse docent verba Aristonici in scholio allata; interpretabatur enim *σ' = σε*, et hanc sententiam mire contortam extundebat: *neque ego, qui hic contemnor, puto te opes collecturum.* Poeta voluit: *mihi non in animo est tibi opes colligere cum ipse contumelia afficiar.* Verum vidit is qui ad Ζ 164 annotavit: *ὅς μ' ἀντὶ τοῦ μοι, ὡς „οὐδὲ σ' ὀίω"*. — Si quis autem putat encliticas tantum pronominum formas elisionem admisisse neque *σοι* enclitice potuisse proferri, *οὐδέ τ'(οι) ὀίω* corrigere poterit; sed nobis quidem inutile hoc videtur; cf. § 92.

[2]) Recte schol. *τὸ τέλειον τῷ τοι οἴω*. Ceterum vitii indicium hoc loco est *οἴω* pro *ὀίω*, vid. § 295; edidimus *ὀίω τοι λοίγι' ἔσεσθαι*.

Alii loci sunt dubii, e. g. *I* 263 *τ' ἐνὶ κλισίῃσι* (codd. *τοι ἐν κλισίῃσι*)? *ι* 159 etc. *μ' εἵποντο* (codd. *μοι ἕποντο*), item *Λ* 228 etc. *Ϝ' εἵποντο* (codd. *οἱ ἕποντο*)? *ν* 389 *αἲ γάρ μ' ὧς* (codd. *αἴ κέ μοι ὧς*, nos *αἴ μοι τῶς*)?

Quibusdam locis dativum pronominis e textu tradito intercidisse veri simile est:

Π 58 *τήν* < *μ'* > *ἂψ ἐκ χειρῶν ἕλετο*. Item *Σ* 445 *τήν* < *Ϝ'* > *ἂψ ἐκ χειρῶν ἕλετο*.

α 200 *ο* 172 *ὥς* < *μ'* > *ἐνὶ θυμῷ* | *ἀθάνατοι βάλλουσι*. — Cf. *I* 459.

Alibi res minus certa est: *Λ* 840 *ὃν Νέστωρ* < *μ'* > *ἐπέτελλε*? *Θ* 147 *Ο* 208 *Π* 52 *σ* 274 *τό μ'* (codd. *τόδ'*)? *ρ* 568 *τό μ'* (codd. *τό γ'*)? *Β* 10 *Λ* 768 *ὡς* < *σ'* > *ἐπιτέλλω* (*ἐπέτελλε*)? *Ε* 685 *κεῖσθαι, ἀτάρ μ'* (codd. *κεῖσθαι, ἀλλ'* vitio metrico, cf. § 14)?

Restat tertiae personae dativus *Ϝοι*. Quoniam licebat elidere dativos *μοι σοι τοι*, quidni etiam *Ϝοι* nonnunquam elisum fuerit? Quales tamen versus incolumes ad nos pervenire vix poterant, nam dativus aut plene perscriptus longe plurimis locis metrum violare videbatur, aut scribendus erat *Ϝ'*; si vero negligitur digamma, sic tota vocula evanescit [1]). Certa tamen vestigia elisi pronominis *Ϝοι* nonnullis locis deprehenduntur:

Ε 310 *Λ* 356 *ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψε*, Eust. *δέ οἱ ὄσσε*, quod *δ' οἱ* recitari voluit, sed revera *δέ Ϝ' ὄσσε* significat.

ζ 280 *ἤ τίς οἱ εὐξαμένῃ*. Immo *ἤ τίς Ϝ' εὐξαμένῃ*.

ο 105 *ἔνθ' οἱ ἔσαν πέπλοι* (sic M, alii *ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι*). Immo *ἔνθα Ϝ' ἔσαν πέπλοι*, cf. *ο* 556 *ἔνθα Ϝοι ἦσαν ὕες*. — Hinc apparet etiam *Ζ* 289 legendum esse *ἔνθα Ϝ' ἔσαν πέπλοι* (codd. *ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι*) et *ω* 208 *ἔνθα Ϝ' ἔην Ϝοῖκος* (codd. *ἔνθα οἱ οἶκος ἔην*).

Locos *Δ* 390 *Ϝ' ἐπιτάρροθος* (codd. *οἱ ἐπίρροθος*) et *Θ* 422 *Ϝ' εἴωθεν* (codd. *οἱ ἔωθεν*) supra tetigimus.

Ν 643 *ἔνθα οἱ υἱὸς ἐπᾶλτο*, leg. *ἔνθ' υἱός Ϝ' ἐπιᾶλτο*.

Ψ 392 *ἵππειον δέ οἱ ἦξε θεὰ ζυγὸν*, leg. *δέ Ϝ' ἔϜαξε*.

Ψ 865 *μέγηρε γάρ οἱ τό γ' Ἀπόλλων*, leg. *τὸ γάρ Ϝ' ἐμέγηρεν Ἀπόλλων*.

---

[1]) In litteratura Attica pronomen *ἱ* vel *οἱ* etiam elisum poterat scripto indicari, restabat enim spiritus asper, *H*; sed in textu ionicis litteris perscripto si eliditur *ἱ* vel *οἱ*, totum intercidit pronomen.

Ω 58 μὴ ἀγαθῷ περ ἐόντι νεμεσσηθέωμεν οἱ ἡμεῖς, leg. μή ϝ' ἀγαθῷ περ ἐόντι νεμεσσηθήομεν ἧμες, cf. § 121.

Aliis locis intercidisse pronomen ϝοι efficitur e contextu. Et immani quidem hiatu relicto evanuit hisce locis:

Γ 466 γ 146 νήπιος οὐδὲ τό 'ϝείδε' ὃ <ϝ'> οὐ πείσεσθαι ἔμελλε.

Π 404 ἡνία <ϝ'> ἠίχθησαν, cf. § 15.

Nullum vero eius vestigium cernitur *E* 320 ἅς <ϝ'> ἐπέτειλε, *K* 72 εὖ <ϝ'> ἐπιτείλας, *Σ* 445 τὴν <ϝ'> ἂψ (de quo loco vid. supra).

In particulam (δ', τ', ἄρ') corruptum est locis sequentibus:

Z 25 ποιμαίνων δ' ἐπ' ὄεσσι μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ, leg. ποιμαίνων ϝ'.

Λ 417 ἀμφὶ δέ τ' ἀίσσονται, leg. δέ ϝ' coll. *E* 310 *Λ* 356 (quos versus supra tetigimus).

Π 509 ὅτ' οὐ δύνατο προσαμῦναι, leg. ὅ ϝ' coll. *B* 238.

ω 200 στυγερὴ δέ τ' ἀοιδὴ | ἔσσετ', leg. δέ ϝ' coll. versu 196.

Φ 490 δεξιτερῇ δ' ἄρ' ἀπ' ὤμων ἥνυτο τόξα, leg. δέ ϝ'.

Vicinum vocabulum affectum est in locutione ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος vel -μένη, pro qua legendum est ἄγχι δέ ϝ' ἱστ. (vid. § 318), et in Hesiodi versu Theog. 399 τὴν δὲ Ζεὺς τίμησε περισσὰ δὲ δῶρα δέδωκε, ubi leg. δῶρά ϝ' ἔδωκε.

Alii loci, qui fortasse huc pertinent, minus certi sunt, vid. *Λ* 88 *N* 325 *Ξ* 237 β 379 ι 360 ο 470 ω 520.

V. De hiatu.

§ 14. Hiatus est ubi vocem, quae finitur vocali, excipit altera vox a vocali incipiens [1]).

Concessus autem in dictione epica est hiatus post vocabulum in diphthongum longamve vocalem excurrens [2]). Sonus hic finalis in thesi solet collocari et tunc corripitur; cuius rei, in Homericis carmini-

[1]) G. Hermann Orphic. p. 720 scribit: „in epicis is tantum censetur hiatus, si „vocabuli in vocalem exeuntis ultima vocalis ante vocalem, qua sequens verbum „incipit, non est in arsi, neque, si longa est, corripitur", eos igitur hiatus, quos nos concessos vocamus, omnino hiatus esse negans. Sed praestat definitio quam supra posuimus, desumta ex initio disputationis C.A.I.Hoffmanni de hiatu, Quaest. Hom. I p. 53 sqq. (1842).

[2]) Longae vocales et diphthongi finales quomodo ante vocales se habeant in Homericis, summo studio scrutati sunt Hoffmann ll. et W. von Hartel hom. Studien II, cum pulvisculo autem exhausit hanc materiem et singulas quaestiones huc pertinentes infinita cura tractavit O. Grulich, de quodam hiatus genere in Homeri carminibus, 1876. Huius catalogis debentur computationes quas allaturi sumus.

bus pervulgatae, aptissimum exemplum attulit Dionysius Thrax § 10 (ubi vid. Uhligii nota):

ου τι μοΐ αιτιῆ εσσι· θεοι νυ μοΐ αιτιοΐ εισι Γ 164.

Longe frequentissima diphthongorum -*αι* et -*οι* est correptio (locis fere 6500). Multis etiam locis (500 + 500 + 100) in textu recepto correptae reperiuntur diphthongi -*ει* -*ου* -*ευ*, quales tamen locos cum accuratius intuemur, apparet eorum copiam longe maiorem videri quam sit. Nam primo detrahendi sunt loci sexaginta, ubi dativus in diphthongum -*ει*, ex -*εϊ* contractione natam, excurrere videtur; cf. supra § 13. Deinde diphthongus -*ευ* tantum non ubique errori debetur, corrigendum enim est -*ε'*(*ο*), cf. § 92 et 117. Diphthongum -*ου* denique, ubi genitivi est (locis 400), sunt qui solvendam putant in -*ο'*(*ο*), quibus nos tamen non assentimur, cf. § 59; ubi in adverbiorum fine occurrit (80 locis), mutanda videtur in -*οθ'*(*ι*), cf. § 322.

Ubi autem in vocabulorum comissura corripiuntur syllabae -*αι* -*οι* -*ει* (-*ευ* -*ου*), diphthongi pars posterior videtur mutata esse in spirantem affinem, pronunciatum igitur esse *μοjαιτιος*, *μοjαιτιοjεισι*, cf. von Hartel hom. Stud. III p. 46.

Non possunt ita explicari loci, ubi longa vocalis -*η* vel -*ω* in vocis exitu pro brevi numeratur, ut in versu allato *αιτιῆ εσσι*, cuiusmodi 400 fere loci reperiuntur. Omnino autem reicienda est ea explicatio ubi diphthongi -*ῃ* et -*ῳ*, quarum pars prior longa est vocalis, ante vocalem reperiuntur correptae; quales loci 500 fere extant, e. g. *καλῇ ὑπο πλατανιστῳ*, *μυθῷ Αθηναιης*. Nam si *καληjυπο*, *μυθωjΑθηναιης* pronunciatum esse sumimus, sublatus quidem est hiatus, sed longa manet syllaba quam pro brevi tamen adhibitam esse videmus. *Nongentis* igitur hisce locis licentia quaedam metrica cernitur, quae voce recitantis haud dubie sublevabatur. Probabilis est Hoffmanni (l. l. p. 59) et Grulichii (l. l. p. 60 sqq.) opinio, in quibusdam locis non correptum esse sonum finalem sed vocalem insequentem oppressam esse vel etiam suppressam, ita ut ex ore cantorum audiretur e. g. *πλάγχθη 'πεί*, *Κρήτῃ 'ν εὐρείῃ*, *ἄμφω 'μῶς*, non *πλαγχθῆ ἐπεί*, *Κρήτῇ ἐν*, *ἄμφὸ ὁμῶς*; non malum igitur, licet a more hodierno recedat, est quod codices ex Apollonii (de pronom. p. 51 *a*) praecepto exhibent *I* 654 *τῇ 'μῇ*, cf. supra pag. 51 [1]). Aliis locis, ubi *ante cae-*

---

[1]) Item Christ Metrik[2] § 46: „an vielen Stellen, wie *οἴῃ ἐν ἀθανάτοισι*, *χρειὼ* „*ἐμεῖο γένηται*, *σταίη ἔχων πήληκα*, scheint die ursprüngliche Aphäresis durch die „Annahme der Regel 'vocalis ante vocalem corripitur' zurückgedrängt worden „zu sein".

suram correpta reperitur syllaba longa, e. g. *Λ* 627 *ἔξελον, οὕνεκα βουλῇ* || *ἀριστεύεσκεν ἁπάντων*, *Λ* 80 *ἡμετέρῳ ἐνὶ Ϝοίκῳ* || *ἐν Ἄργεϊ τηλόθι πάτρης*, recordari nos oportet, hanc versuum sedem etiam longas syllabas aliquando admisisse, vid. p. 11; et omnino in hac quaestione perpendenda non licet oblivisci, syllabas brevi longiores nec tamen longas (unius fere et dimidiae morarum) multas reperiri in arte poetarum epicorum, neque igitur duplex tantum, quod statui solet, pedis heroici fuisse schema, – ⏕, sed multos pedes rectius ♩ ♪. ♪ vel ♩ ♪ ♪. describi. Vocabulorum quae excurrunt in syllabas –⏑–, e. g. *ἡμένη ἐν βένθεσσι Λ* 358, ut ultimam syllabam corriperent, metrica necessitas poetas impellebat. Dativi denique terminum *-ῳ*, qui 340 locis correptus reperitur, poetis epicis in thesi sonuisse *-οι* (i. e. *-οj*) suspicatur Grulich l. l. p. 44 sq., quae tamen incerta admodum est coniectura [1]). Etiamsi autem omnes machinas admoveamus ad imminuendum numerum locorum, quibus diphthongi *-ῃ* et *-ῳ* vel vocales *-η* et *-ω* corripiendae sunt, restant tamen satis multi qui omni excusatione carent, e. g. *ποθὴ ἵξεται Α* 240, *δεῦρ' ἴτω ἐκ πάντων Η* 75. Itaque pro certo hoc unum potest affirmari, in vocabulorum comissura passim corripi diphthongos *-αι -οι -ει*, multo vero rarius alias diphthongos longasve vocales. Hinc illam correptionem fuisse legitimam, hanc minus licitam, veri fit simile, et credibile igitur est id quod suspicatur Grulich, analogiam effecisse ut horum quoque sonorum correptio sensim pro concessa haberetur, cum olim solae diphthongi *-αι -οι -ει* placuissent correptae. An potius statuendum est, in artis epicae infantia diphthongos longasque vocales omnes sine discrimine pro brevibus syllabis esse usurpatas si sequeretur vocalis, postea vero sonum *-η* vel *-ω* correptum displicuisse, et hinc cantores a talibus sibi magis magisque temperasse, solas diphthongos *-αι οι -ει* corripere perpetuo concessum sibi ducentes? Ita non gliscentis cuiusdam licentiae indicia fuerint illa *ὀκτὼ ἀτάρ* et *πόθῃ οὐ* et similia, sed veteris vestigia ruris. Quae probabilior ideo videtur suspicio, quod post Homerum hic mos in arte metrica non percrebruit sensim sed artioribus etiam finibus est cohibitus, ita ut in dactylis et anapaestis soni finales *-αι* et *-οι* correpti hic illic inveniantur, reliquae vero huiusmodi correptiones vix usquam appareant.

---

[1]) Veri haud dissimilem indicant G. Meyer[2] p. 340 (coll. *Β* 518), Vogrinz Gramm. d. hom. Dial. p. 46 et 66, Kühner-Blass I p. 193 not. 2.

Locis haud ita raris longus sonus in thesi ante vocalem collocatus non corripitur, cf. v. Hartel hom. Stud. II p. 372. Vitium hoc est metricum, quod ipsis poetis non videtur imputandum. In primo quartoque pedibus textus traditus hanc anomaliam paulo frequentius exhibet quam in secundo et tertio [1]), vix usquam tamen sine corruptelae suspicione. Locos indicabimus:

In *primo* pede reperiuntur: *ζώγρει* *Z* 46 *Λ* 131, *ταρβεῖ* *M* 46 *Φ* 575, *νωμᾷ* *φ* 400, *δαμνᾷ* *Ξ* 199, *πειρᾷ* *Φ* 459, *ἠρῶ* *σ* 176, *εἴα* *τ* 101, *μνᾶσθαι* *ξ* 91, *μνῶνται* *φ* 326, *μηροῦ* *E* 666, *ῥυμοῦ* *K* 505, *θρήνου* *Ω* 721, *κείνου* *γ* 123, *ζῳοῦ* *ρ* 115 *τ* 272, *Πάνθῳ* *P* 40, *Ζεὺς σφὼ* *O* 146, *Πηλεῖ* *Ω* 61, *ὢ γρηῦ* *τ* 383, *ἦ εὖ* *B* 253, *αὐτοῦ* *B* 332, quae omnia certo simplicique remedio possunt emendari, restituendae enim sunt formae apertae *ζώγρεε*, *ταρβέει*, *νωμάει*, *δάμνασαι*, *πειράε'(αι)*, *ἠράε'(ο)*, *εἴαεν*, *μνάεσθ'*, *μνάοντ'* (cf. § 191 et 117), *μηροῖ'*, *ῥυμοῖ'*, *θρήνοι'*, *κείνοι'*, *ζῳοῖ'* (cf. § 59), *Πανθόῳ* (cf. § 61), *σφῶ'* (*ι*, cf. § 92), *Πηλέι* aut *Πηλῆ'* (cf. § 76), *γρῆυ* (◡◡, cf. § 75), *ἐὺ*, *αὐτόθι* (cf. § 322). Post *τεύξει* *Ξ* 240 intercidit pronomen *ϝ'(ε)*, cf. § 92. In versu *π* 195 non *θέλγει* sed *θέλγεις* verum est. [2]). — His igitur locis semotis restant paucissimi qui sequuntur: *Θ* 209 *Ἥρη ἀπτοεπές* (adi. ignotum et suspectum), *Λ* 35 *λευκοὶ ἐν δὲ* (locus corruptus), *Σ* 193 *εἰ μὴ Αἴαντός γε* (locus spurius et corruptus), *α* 207 *εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο* (*εἰ σὺ δὴ*?), *Π* 734 *σκαιῇ ἔγχος ἔχων*, *P* 734 *πρόσσω ἀΐξας*, denique versus aliquot, in quibus post pedem primum sententia inciditur: *A* 39 *Σμινθεῦ· εἰ* (epitheton alibi non obvium; Nauck *Σμίνθιε*), *B* 209 *ϝηχῇ, ὡς ὅτε*, *E* 685 *κεῖσθαι, ἀλλ'*, *P* 444 *θνητῷ· ὑμες*, *Ψ* 578 *ἵπποι, αὐτὸς δὲ* (spurius?), *Ω* 52 *ἕλκει· οὐ μέν*, *λ* 188 *ἀγρῷ, οὐδὲ* (*ἀγρόθι*?), *ξ* 41 *ἧμαι, ἄλλοισιν δέ*. — Itaque ut plurimum dicamus, in fine pedis primi poetae epici fortasse semel et iterum huiusmodi hiatum admiserunt imprudentes, si praesertim adiuvaret interpunctio; sed non legitimum neque arti limatiori probatum fuisse apparet [3]) neque

---

[1]) In quinto pede non reperitur, neque admitti poterat, sic enim fieret hexameter spondiacus in disyllabum desinens, cf. § 2.

[2]) Fortasse addendus est versus *Φ* 86 *Ἄλτεω, ὃς Λελέγεσσι*, certe si cum synizesi, ut talibus locis assolet, syllabas *εω* pronunciari voluere grammatici; verum est *Ἄλτα'(ο)*, id quod codices nonnulli praebent; cf. § 55.

[3]) Christ Metrik² p. 166 hac de re ita disputat: „mit der besprochenen Vorliebe „für den Spondeus ... hängt ... zusammen ... dass Homer in der Thesis des 1ten „Fusses ... einige dreissig Mal einen langen Vocal nicht elidirt, wie in *ἠχῇ, ὡς ὅτε* *B* 209." Spondei ille amor qualis fuerit vidimus supra pag. 23; plus triginta autem locis hanc anomaliam occurrere cum dicit, in catalogum recepisse videtur versus *B* 145 *πόντου Ἰκαρίοιο*, *α* 329 *δ* 840 *λ* 445 *π* 435 *τ* 375 *υ* 388 *φ* 321 *κούρη Ἰκαρίοιο*.

assentiendum est Schulzio Quaest. Epic. p. 8 statuenti versum epicum in prima thesi brevem syllabam admisisse si post eam fiat diaeresis, id quod pag. 411 sqq. demonstrare studuit, praeter locos quos indicavimus huc trahens *πολλὰ* *Ω* 755 *E* 358 *Φ* 368 *X* 91, *πυκνὰ* *ν* 438 = *ϱ* 198 *σ* 109, *Αἶαν* *Ψ* 493, *ποῦ δὲ* *ω* 299, *εἴ κεν αὐσταλέος* (codd. *ἀύστ.*) *τ* 327, *νῆα μέν μοι ἔαξε* *ι* 283, *ἦεν* (codd. *ἤην*) *τ* 283 *ψ* 316 *ω* 343, *ὄφρα* (codd. *ὄφϱ' ἂν*) *Λ* 187, 202 *ε* 361 *ζ* 259, *ἄττα* *ϱ* 393. Nobis dubium non videtur quin omnes hi loci aut corrupti sint aut aliter defendendi.

In pede *secundo* haec occurrunt, quae omnium fere consensu vitiosa habentur: *O* 522 *P* 9, 23, 59 *εἶα(ε) Πάνθου υἱὸν, οὐδ' ἄρα Πάνθου υἱὸς, ὅσσον Πάνθου υἷες, τοῖον Πάνθου υἱὸν*, leg. *Πανθόου*; *Φ* 362 *ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον*, leg. *ζέει*; *Λ* 505 *τίμησόν μοι υἱόν*, *λ* 252 *αὐτὰρ ἐγὼ σοί εἰμι*, *Λ* 484 *ἀίσσων Ϝῷ ἔγχε'(ι)*, *λ* 273 *γημαμένη Ϝῷ υἷι*, *X* 199 *ὡς δ' ἐν ὀνείρῳ οὐ δύναται*, *υ* 109 *αἳ μὲν ἄρ' ἄλλαι εὗδον*, *Δ* 412 *τέττα σιωπῇ ἧσο*, *O* 16 *οὐ μὰν Ϝοῖδ' εἰ αὖτε*, *Φ* 536 *δέδϜια γὰρ μὴ οὗλος ἀνὴρ*.

In *tertio* pede aperta quaedam occurrunt vitia, omnia fere sanatu facillima: *N* 316 *καὶ εἰ μάλα καρτερός ἐστι*, leg. *εἰ καί*, ut versu parallelo *E* 410 extat; *X* 286 *ὡς δή μιν σῷ ἐν χροΐ*, leg. *ἐνὶ* cum Stuttg. et Cant. (fortasse *ὡς δὴ σῷ μιν ἐνί*); *π* 438 *σῷ υἱέι*, immo *τεῷ*, cf. § 95; h. Ven. 238 *φωνὴ ῥεῖ ἄσπετος*, immo *ῥέει*; Hes. Theog. 148 *μεγάλοι* < *τε* Hermann > *καὶ ὄβριμοι*; ibid. 250 *Πανόπη* (*Πανόπεια* Hermann) *καὶ εὐειδὴς Γαλάτεια*; Oper. 705 *εὕει ἀτὲρ δαλοῦ καὶ ὠμῷ γήραϊ δῶκε*, corr. *δαλοῖο* ex Stobaeo. Unius loci *τ* 174 *πολλοὶ ἀπειρέσιοι καὶ ἐννήκοντα πόληες* incerta est correctio.

In *quarto* pede haec offendunt: *Λ* 554 *P* 663 *τάς τε τρεῖ καιομένας περ*, leg. *τρέει*; *μ* 75 *οὔ ποτ' ἐρωεῖ οὐδέ ποτ' αἴθρη*, leg. *ἐρωέει*, vid. § 191; *B* 262 *τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει*, leg. *αἰδόα*, vid. § 77; in genitivorum aliquot fine legendum est *-οι'* aut *-οο* (cf. § 15 et 59) pro *-ου*, *Θ* 120 *Θηβαίου Ἠνιοπῆα*, *O* 23 *ἀπὸ βηλοῦ ἧος*, *Π* 226 *ἀπ' αὐτοῦ αἴθοπα*, *Ψ* 441 *ὅρκου οἴσε'*, *η* 70 *αὐτοῦ Ἀλκινόοιο*, *ο* 425 *πολυχάλκου εὔχομαι*, cf. § 59; *Φ* 111 *ἢ δείλη(ς) ἢ μέσον ἦμαρ*, leg. *δείελος*; *χ* 386 *πολυωπῷ, οἱ*, leg. *τοί*. Nonnullorum locorum remedium non est certum, *Ω* 641 *πασάμην καὶ αἴθοπα οἶνον*, *β* 280 *ε* 8 *καὶ*

ϱ 562 *σ* 159, 188, 245, 285 *φ* 2 *κούρῃ Ἰκαρίοιο*, unde rectius tamen efficitur nomen *Icarii*, cuius origo ignoratur (cf. Leskien rationem quam I. Bekker etc. p. 22), a littera digamma incepisse; *ϜΙκαρίοιο* ediderunt Knight Bekker Fick nos. — Ceterum versus *B* 145 ne tum quidem hiatu laborabit si digamma illud spernas, tum enim *πόντοι' Ἰκαρίοιο* (cf. § 59) scribendum erit.

ἤπιος ἔστω, β 232 ε 10 καὶ αἴσυλα ῥέζοι, κ 110 καὶ οἶσιν ἀνάσσοι (lectio incerta et sensu destituta), ξ 67 Ϝάναξ εἰ αὐτόθ' ἐγήρα, κ 337 με κέλῃ σοι ἤπιον εἶναι (cf. § 117). Denique acquiescendum est fortasse in lectione tradita locorum sequentium: E 484 οἷόν κ' ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ ἤ κεν ἄγοιεν, υ 166 ξεῖν' ἦ ἄρ τί σε μᾶλλον Ἀχαιοὶ εἰσορόωσι, Δ 410 ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ, E 215 εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην, η 122 ἀλωὴ ἐρρίζωται, φ 51 σανίδος βῆ, ἔνθα τε χηλοί. Inviti tamen haec toleramus, etiamsi ipsis poetis sint tribuenda [1].

Legitimus est hiatus post arsin pedis tertii, in caesura igitur versuum. Septingenti fere hexametri hoc loco hiatum habent; duo sufficient exempla:

δεῦρ' ἴθι, νύμφα φίλη, || ἵνα θέσκελα Ϝέργα Ϝίδηαι. Γ 130.
σκῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω || οὔτε προπρηνὲς ἐνώμα. Γ 218.

Rarior, sed tamen locis fere *mille* obvius [2], est hiatus post arsin ceterorum pedum; e. g.:

ὦ || Ἀχιλεῦ, κέλεαί με, Διὶ φίλε, μυθήσασθαι. Α 74.
ἡμετέρῳ || ἐνὶ Ϝοίκῳ, ἐν Ἄργεϊ, τηλόθι πάτρης. Α 30.
αἴθ' ὄφελες ἄγονός τ' ἔμεναι || ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι. Γ 40.
ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη || ἀφικάνει. Ζ 388.

Plerique huiusmodi hiatus incidunt in locum ubi sententia sistitur (vid. Grulich l. l. p. 15 sq.). Et de levioribus quidem diphthongis -αι -ει -οι, quae 150 fere locis in arsi hiatum faciunt, perpetuo fere valet haec observatio, nec nisi paucissimi versus excipiendi sunt, quos collegit Grulich l. l. p. 56 sqq., e. g. Υ 222 πώλοισιν ἀγαλλόμεναι ἀτάλῃσι [3], Ω 289 ὀτρύνει ἐπὶ νῆας, Β 492 ὅσοι ὑπὸ Ϝίλιον ἦλθον. Ubi igitur hae diphthongi claudunt voculam quae cum verbis insequentibus arte iungenda est, hiatum in arsi omnino non admittunt; e. g. καί locis 2400 in thesi corripitur, ἐπεί locis

---

[1]) Hiatum in quarti podis fine fortasse excusari posse diaeresi bucolica, observat Christ Metrik[2] p. 179 sq., allatis versibus quos supra excripsimus E 215 η 122. Quam explicationem libentius acciperemus si in illo pede desineret sententia; sed nulla vocis intermissio esse potuit in φαεινῷ ἐν πυρί, ἀλωὴ ἐρρίζωται. Itaque talia fortasse ferenda sunt, non probanda. Ecquid Ἀχαϊοί, ὁμοιίῃ, ἀλωϊή his locis recitabatur, ut alibi legitur ὁμοιίος (et fortasse ἅρπυιαι ἠρείψαντο α 241 etc.)? Vel sic tamen restat illud φαεινῷ (*φαεντάτῳ?).

[2]) Grulich l. l. p. 25 summam confecit locorum 1062; hinc tamen *centum* fere deducendi sunt genitivi in -ου id est -ο'(ο) desinentes, cf. § 59.

[3]) Nominativi terminus -αι quatuor tantum locis Υ 422 θ 268 υ 128 ω 58 in arsi ante vocalem collocatus reperitur, in thesi vero locis 160.

240, sed in arsi ante vocalem non nisi his locis vitii suspectis [1]) occurrunt: *καί* *O* 290 (= *χ* 872) *Ω* 60, 570 *λ* 113 (= 161 *μ* 140), *ἐπεί* *ε* 364 *θ* 585.

Post diphthongos -ῃ et -ῳ, quae 460 locis ante vocalem in arsi sunt collocatae, revera nullum hiatum auribus esse perceptum, contendere licet, si sumimus vocalem *ι* tunc abiisse in spirantem *j*, pronunciatum igitur esse *ἡμετερωjενι* etc.; cf. pag. 72.

§ 15. Post *brevem* vocalem legitimus est hiatus iis locis ubi natura hexametri fert ut incidi possint numeri; nempe

1) in caesura feminina pedis tertii.

2) post pedem primum si accedit interpunctio.

3) post pedem quartum.

Ex. gratia:

1) *ὅσσα μοι ἠνείκαντο* || *ἀέθλια μώνυχες ἵπποι.* *I* 127.

2) *ἀλλ' ἄνα,* || *εἰ μέμονάς γε καὶ ὀψέ περ υἷας Ἀχαιῶν.* *I* 247.

3) *νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτα Ϝερύσσατε* || *ἤπειρόνδε.* *κ* 403.

Hiatus, qui fit post tertium trochaeum, multa exempla afferri non est opus [2]). Id unum observatu dignum est, posterioribus hunc morem poetarum epicorum non satis fuisse perspectum minusve probatum, hinc multis locis in mscriptis esse oblitteratum; qua de re scripserunt Ahrens Philolog. 1851 p. 11 sqq., LaRoche Zeitschr. f. österr. Gymn. 1860 p. 749 sqq., Nauck Bulletin de St. Petersb. 26 p. 210 sqq.; vid. etiam Cauer praef. Odyss. p. XXII Iliad. p. XXVII. Nimis anxium in huiusmodi hiatibus admittendis se praebet Christ proleg. Iliad. p. 124. Errorum qui hinc in textum irrepserunt nonnulla exempla afferemus:

Γ 279 *καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας* | *ἀνθρώπους τίνυσθον, ὅτις.* — Immo *τίνυσθε,* non enim duo sed plura numina invocat Agamemnon (cf. *Τ* 260).

I 358 *νηήσας ἐὺ νῆας, ἐπὴν ἅλαδε προϜερύσσω,* | *ὄψεαι.* — Correximus *νηήσας ἐὺ νῆα ἐμὴν ἅλαδε προϜερύσσω.* | *ὄψεαι* etc.; vid. contextus.

Τ 229 *ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος ἁλὸς πολιοῖο θέεσκον.* — Immo *ῥηγμῖνα,* ut vidit Ahrens.

η 222 *ὑμεῖς δ' ὀτρύνεσθε ἅμ' ἠόι φαινομένηφι.* Sic recte Zen., *ὀτρύνεσθαι* Ar.

---

[1]) Vid. Hoffmann l. l. p. 72 sq.

[2]) Collegerunt Spitzner de versu heroico p. 142 sqq., Hoffmann l. l. p. 88 sq.

Ψ 367 ἐρρώοντο } μετὰ πνοιῇσ' ἀνέμοιο. — Nauck ἅμα πν. ἀ.
β 148 ἐπέτοντο }

δ 646 ἤ σε βίῃ ἀϜέκοντα ἀπέϜρα νῆα μέλαιναν. — Codd. ἀέκοντος, sed veram lectionem superscriptam habet U. — Cf. *Α* 430 *Τ* 414.

ι 83 πόντον ἔπ' ἰχθυόεντα· ἀτάρ. — In plerisque mss. est ἰχθυόεντ' αὐτάρ, metro invito, vid. § 18 et 325. Item Ψ 694.

Aliis locis minus certa est res; sic in versu ε 456 ἂν στόμα τε ῥινάς θ'· ὃ δ' ἄρ' ἄπνευστος καὶ ἄναυδος veri quidem est simile ingratam hanc particularum abundantiam non deberi poetae et recte igitur Clarkium dedisse ῥινάς τε· ὃ δ' ἄπνευστος etc., sed non potest id ita demonstrari ut dubitandi occasio maneat nulla. Idem valet de versu Θ 558 = Π 300 οὐρανόθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ, ubi cum Nauckio et Cauero praeferimus οὐρανόθεν δὲ ὑπερράγη. Sunt autem multi versus ita comparati.

Post primum dactylum ut concessus sit hiatus, accedere debet sententiae incisio, ut in exemplo supra allato ἀλλ' ἄνα. Cf. *Α* 393 *Β* 332 *Ε* 723 *Ν* 300 *Ο* 227, 365 *Τ* 152 γ 480 δ 543, 654 η 217 ο 327. Ubi vero inter vocabula arte cohaerentia eiusmodi hiatus intercedit, pro vitii indicio est habendus; e. g. ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃς *Α* 203, θάπτε με ὅττι τάχιστα Ψ 71 [1]), δεινὸν ὃ οὐ *Ν* 100, νῶι δὲ ἔνδον *Λ* 767. Admodum notabilis est hiatus post αὐτὰρ ὃ *Α* 333 *Β* 105, 107 *Γ* 379 *Ε* 142 Θ 271, 446 Φ 33 ζ 224 η 230 ξ 1 τ 1, 51, 231 υ 1 obvius, cf. Spitzner de versu her. p. 140; hos locos Heyne Knight alii corrigebant ad exemplum versuum *Ν* 399 Ψ 42, ubi extat l. a. αὐτὰρ ὅ γ', sed particulam γε tot locis sine causa excidisse quis credat? Quare videndum an αὐτὰρ ὃς dederit poeta; cur enim hiatum admittere inutilemve particulam inserere maluerit quam forma pronominis uti proba et antiqua? cf. § 96.

Cetera quae huc pertinent sunt εἰς ἅλα ἆλτο(?) *Α* 532, ἐν δ' ἄρα ἕρματα (?) Ξ 182 (cf. § 44 [5 et 7]), ὅρκια ἔσσονται *Χ* 266, τίς δὲ σύ ἐσσι *Ζ* 123 *Ο* 247 Ω 387, quae formula sive ferenda est (cf. pag. 81) sive Bentley iure addidit particulam γ', certe non potest inde effici hiatum post primum dactylum in oratione continua esse licitum, nam idem reperitur in pede *secundo* *Α* 787, in pede *tertio* *Τ* 205.

---

[1]) Hic tamen locus videtur servari posse si aliter dividuntur verba: θάπτε με, ὅττι τάχιστα πύλας ἈΪδαο περήσω.

In *Π* 404 excidit pronomen *Ϝοι*: *ἠνιά<Ϝ'> ἠίχθησαν*, cf. § 13, et similem fortasse ob causam vitium contraxit versus *σ* 328 *παῖδα δὲ ὡς*, cf. § 101.

Dativi autem in *-ι* desinentes et hac versuum sede et in ceteris pedibus ante vocalem sine ulla licentia poetica usurpari possunt, vid. infra. Legitimus hiatus est etiam post *τι*, vid. *E* 465 *θ* 136 (*ι* 27?) *ι* 339 *κ* 246 et cf. § 100.

Nullis huiusmodi cautelis opus est in pede quarto; constat enim ex multis indubitatisque exemplis poetas epicos post quartum dactylum omne genus hiatuum admisisse; quales loci in Odyssea aliquanto frequentiores sunt quam in Iliade. Plerosque congessit Hermann Orphic. p. 727, alios attulerunt Spitzner de versu her. p. 145 sq., Christ Metrik[2] p. 179; vid. praeterea Ahrens LaRoche Nauck Cauer locis supra p. 77 allatis.

Occurrunt igitur in diaeresi bucolica hiatus sequentes:

(-α): *B* 3 *φρένα ὡς*, *E* 568 *ἔγχεα ὀξυόεντα*, *Υ* 170 *ἰσχία ἀμφοτέρωθε*, *δ* 141 *ϜεϜοικότα ὧδε*, *ε* 81 *μεγαλήτορα ἔνδον*, *ζ* 102 *οὔρεα ἰοχέαιρα*, *ι* 215 *Ϝειδότα οὔτε*, *κ* 458 *ἄλγεα ἰχθυόεντι*, *μ* 252 *κατὰ εἴδατα*, *ξ* 351 *διήρεσα ἀμφοτέρῃσι*, *ξ* 352 *ἔα ἀμφὶς*, *ρ* 301 *Ὀδυσσέα ἐγγὺς*, *τ* 233 *κάτα ἰσχαλέοιο*, *ω* 466 *τεύχεα ἐσσεύοντο*, Hes. Theog. 182 *ἐτώσια ἔκφυγε*. — Adde *ἐυτειχέα ἐξαλαπάξαι* vel *ἀπονέεσθαι* ex emendatione Nauckii *Α* 129 *B* 113, 288 *E* 716 *Θ* 241.

(-ε): *E* 542 *τε Ὀρσίλοχον*, *β* 57 *ο* 500 *ρ* 536 *τε αἴθοπα*, *γ* 293 *τε εἰς*, *δ* 831 *τε ἔκλυες*, *η* 6 *τε ἔσφερον*, Hes. Op. 338 *τε ἱλάσκεσθαι*, *E* 560 *ϜεϜοικότε ὑψηλῇσι*, *κ* 408 *Ϝερύσσατε ἤπειρόνδε*, *κ* 404 *πελάσσατε ὅπλα*, *ω* 215 *ἱερεύσατε ὅς τις*, *ω* 401 *σε ἤγαγον*, h. Cer. 241 *δὲ ἄντα*.

(-ι): *P* 368 *ἔνι ὅσσοι*, *γ* 8 *Ϝεκάστοθι ἐννέα*, *ν* 114 *ἐπὶ ἥμισυ*.

(-ο): *Θ* 66 *Λ* 84 *ι* 56 *ἀέξετο ἱερὸν*, *Φ* 234 *ἐπέσσυτο οἴδματι*, *Ψ* 195 *ὑπέσχετο ἱερὰ*, *Ψ* 224 *ὀδύρατο ὀστέα*, *α* 61 *ἐχαρίζετο ἱερὰ*, *α* 263 *'νεμεσίζετο αἰὲν*, *ε* 391 *μ* 168 *ἐπαύσατο ἠδὲ*, *ι* 438 *ἐξέσσυτο ἄρσενα*, *μ* 329 *ἐξέφθιτο ἤια*, Hes. Op. 550 *ἄπο ἀεναόντων*.

(-υ): *τ* 194 *ω* 271 *ἐὺ ἐξείνισσα*.

Multis locis, ubi eiusmodi hiatus occurrit, cohibetur ipsa oratio, cf. pag. 15. Ita comparati sunt loci:

(-α): *K* 70 *πονεώμεθα· ὧδε*, *K* 93 *περιδέδϜια, οὐδὲ*, *M* 320 *μελιϜηδέα· ἀλλ'*, *O* 232 *μέγα, ὄφρα*, *Ψ* 465 *ἡνία, οὐδὲ*, *Ω* 72 *Ἕκτορα· ἦ*, *β* 46 *ἀπώλεσα, ὃς*, *θ* 133 *ἐρώμεθα, εἰ*, *θ* 394 *ἀϜολλέα, ὄφρα*, *ι* 159 *δυώδεκα, ἐς δὲ*, *ξ* 432 *ἀϜολλέα. ἂν δὲ*, *ο* 109 *δώματα, ἧος*, *ω* 273 *ξεινήια, οἷα*, h. Ap. 190 *ἄμβροτα, ἠδὲ*, Hes. Scut. 108 *ἀρήια, ὄφρα*. —

Adde *Φ* 123 ἀκηδέα· οὐδέ, *Δ* 242 *Ω* 239 ἐλέγχεα· οὐ, quae e coniectura sunt restituta.

(-ε): *Β* 218 συνοκωχότε· αὐτάρ, *Ω* 207 ὅ γε, οὐ, α 60 Ὀλύμπιε; οὐ, h. Cer. 54 ὡρηφόρε, ἀγλαόδωρε.

(-ι): ε 87 χρυσόρραπι, εἰλήλουθας.

(-ο): *Ε* 221 *Θ* 105 ἐπιβήσεο, ὄφρα, *Ι* 690 κατελέξατο· ὥς, *Κ* 472 ἐκέκλιτο, εὖ, *Λ* 76 καθήατο, ἧχι, 461 ἀνεχάζετο, αὖε, β 417 ἕζετο, ἄγχι, γ 435 Ϝεργάζετο· ἦλθε, ε 255 ποιήσατο, ὄφρα, τ 403 εὕρεο, ὅττι, χ 426 ἀέξετο, οὐδέ.

Praeterea dativus tertiae declinationis in fine quarti pedis hiatum facit hic illic, sed tales versus cum praecedentibus non esse confundendos intellexit Hermann (Orphic. p. 726 et 730), vid. etiam Ahrens Philolog. IV p. 593 sqq.; nempe hiatus post huiusmodi dativos qualibet hexametri sede reperiuntur, unde apparet iota dativi inter ancipites vocales referendum esse; cf. supra pag. 61. Videantur exempla quae sequuntur:

πατρὶ || ἐμῷ Πηλῆι, ὃ δ' αὖτ' ἐμοὶ ἠγγυάλιξε. *Ψ* 278.

Item ἀνδρὶ ἑταιρίσσαι *Ω* 335.

ἔγχεϊ || ὀξυόεντι, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε. *Π* 309.

Plures huiusmodi versus habes *Μ* 117 *Π* 309, 583 *Ρ* 583 *Ω* 61 η 154 θ 547 ρ 443.

ἀμφ' Ὀδυσῆι || ἐμεῖο μετ' Αἰθιόπεσσιν ἐόντος. ε 287.

ἐν Λακεδαίμονι || αὖθι, φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ. *Γ* 244.

ἐν δ' ἔπεσε ζωστῆρι || ἀρηρότι πικρὸς ὀιστός. *Δ* 134.

Hiatus post tertium trochaeum, qui vulgatissimus est (vid. pag. 77), alia exempla reperiuntur *Θ* 283 *Κ* 285 *Λ* 256 *Ν* 821 *Τ* 179 *Υ* 322, 385 *Ψ* 278, 747 ε 125 ν 305 ο 160, 525 φ 195 ω 86.

πατρὶ φίλῳ ἐπὶ Ϝῆρα φέρειν Διί, || ὄφρα μὴ αὖτε. *Α* 578.

Alia exempla vid. *Β* 6 *Ε* 50 *Ζ* 422 *Η* 11 *Θ* 514 *Ι* 238 *Λ* 791 *Ν* 584 *Ξ* 130 *Ο* 536, 742 *Υ* 22 μ 374 υ 306 φ 433.

πατρὶ φίλῳ ἔπορον· ὃ δ' ἄρα Ϝῷ παιδὶ || ὄπασσε. *Ρ* 196.

Item βασιλῆι Ἀκάστῳ ξ 336, μητρὶ ἔϜειπε π 469. Vid. etiam v. l. *Π* 522 et *Ψ* 751.

χάλκεα, ὀκτώκνημα, σιδηρέῳ ἄξονι || ἀμφί. *Ε* 723.

Item αἵματι ὕδωρ *Φ* 21, νηλέι ὕπνῳ μ 372.

§ 16. Indicavimus iam locos hexametri, ubi hiatus aut legitimus est in poesi epica aut concessus. Non effrena quaedam libertas

hic grassatur sed certae leges valent eaeque minime obscurae aut intricatae. Extra hos autem, quos delineavimus, fines non iam ius poeticum regnat auriumque discrimen sed licentia, cui si semel et iterum indulserint veteres cantores, fortasse excusandi erunt, fortasse non culpandi, sed laudari nullo pacto poterunt. Sic versus *Δ* 542 *χειρὸς ἑλοῦσα, ἀτὰρ βελέων ἀπερύκοι ἐρωήν*, etiamsi ab ipso vate ita sit profectus, vitio tamen laborat aperto. Neque criticus, cui sint aures, aequo animo tulerit hiatus quales sunt *ἀστέρα ἧκε Δ* 75, *γυναῖκα ἄγεσθαι Ψ* 263, *μή με ἔα X* 339, *ἐμὲ αὖτις φ* 211, *αἳ δέ τε ἔνθα B* 90, *κασιγνήτω τε ἔσεσθον φ* 216, *τοιόσδε ἐὼν Γ* 46, *σε ἔλειπον T* 288, *ἐπὶ ἄλλῳ Ψ* 274, *τὸ ἐμὸν Ψ* 585, *λέξο ἑταίρων κ* 320, *ποταμοῖο ἐῶσι Ψ* 73, *ἀποιχομένοιο ἔροιτο α* 135 *γ* 77, *ξείνοιο ἔρεσθαι α* 405 aliaque eiusmodi, quae facili negotio possunt sanari.

Minus officit hiatus post *ἐὺ B* 253 *Ξ* 162 (*Π* 191?) *Ω* 269, *Ϝάστυ K* 348 *Ω* 696, *πάγχυ ν* 133, *πρόχνυ ξ* 69, *σὺ Z* 123 *Λ* 787 *O* 247 *T* 205 *Ω* 387 (cf. pag. 78), quoniam vocalis *-υ*, quae elidi non poterat, pro ancipite fortasse habebatur. Etiam post praepositionem *πρό* concessum, quippe necessarium, fuisse hiatum apparet *Δ* 156, 382 *K* 286 (*K* 224?).

Restant loci nonnulli, ubi hiatus neque probabiliter defendi neque certa emendatione expleri possunt, vid. Hoffmann l. l. p. 92 sq. — Talia igitur ferimus inviti. Infinita vero copia hiatuum [1]), quibus olim torpebant numeri homerici, evanuit post restitutum digamma. Non iam credit quisquam licuisse poetis vetustis auditorum aures laedere versibus hiulcis, discissis, divulsis, immo ne versibus quidem, qualia sunt ista verbula *φίλε ἑκυρέ, ὡς ὅδε οἶνος, ἐξαπάφοιτο ἔπεσσι*, aliaque eiusmodi sexcenta; cf. § 40. Veteres vero critici cum vim litterae Ϝ in Homericis non agnovissent, in eam delapsi sunt opinionem ut vix ullos hiatus ab arte poetarum epicorum alienos ducerent; immo toti huic quaestioni in arte critica factitanda nullum momentum tribuisse videntur [2]).

---

[1]) Ex Hartelii hom. Stud. III p. 74 computatione duo millia et quingenti.

[2]) „Wenn ich mich recht entsinne [quod est urbane negantis], spricht Aristarch „nie vom Hiatus" Ludwich Arist. II p. 128; vid. ibid. p. 129 sq. — Et Alexandrini quidem quod non sunt usi doctrina quae iis ignota erat, id vitio iis quis verterit! Sed ridiculus est Spitzner de vers. her. p. 110 sqq. digamma omnino spernens, et postquam variorum hiatuum congeriem struxit immensam atque inutilem, tandem p. 147 relabens in vetus illud commentum: „hiatum usu vetustissimo non fuisse interdictum." Ita opinari posse criticum hodiernum, cui non praestrictum sit mentis acumen, recte negat Christ Metrik[2] p. 192. Cf. Hoffmann Quaest. hom. I p. 79.

Etiam hiatus, qui per artem metricam ferri poterant, multi e textu Homerico sunt remoti postquam in linguae epicae leges subtilius est inquisitum; videantur quae de syllabis *-αι -ει -ευ -ου -ω* etc. diducendis et deinde elisione imminuendis (*-α', -ε', -ει'* vel *-ε', -οι'* vel *-ο'* vel *-οθ', -α'*) observata sunt in § 7, 13, 59, 71, 92, 117 alibi.

Separatim hoc loco commemoranda est particula *ἤ* vel *ἦ*, quae non solum in arsi multis locis hiatum efficit — qualis hiatus nihil habet insoliti — sed etiam in thesi ante vocalem longa manet. Hinc apparet longiorem huius particulae formam *ἠέ* vel *ἦε* ante vocales elisione versui adaptatam esse et *ἠ'* vel *ἦ'* igitur potius scribendum esse in thesi [1]). E. g.:

ἢ νῦν δηθύνοντ' ἠ' ὕστερον αὖτις ἰόντα. *Α* 27.
ἢ Αἴας ἠ' Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς. *Α* 145.

Item *Β* 231 *Γ* 24 (= *Ο* 271) *Θ* 514 *Κ* 505 *Ο* 82, 161, 177 *Σ* 511 *Χ* 135, 152 *Ψ* 382 *Ω* 769 *α* 296 *κ* 574 *ω* 405, et *ἦ'* *Ι* 339 *Τ* 56 *σ* 357. Ad hanc normam levi mutatione redigi possunt loci complures, ubi correpta in textu tradito extat particula *ἤ*: *Κ* 451 *ἠὲ διοπτεύσων ἢ ἐναντίβιον πολεμίξων*, v. l. *ἀντίβιον*; *Π* 515 *ἔσσ' ἢ ἐνὶ*, v. l. *ἐν*; *Φ* 576 *μιν ἢ οὐτάσῃ ἠὲ βάλῃσι*, l. a. *τις ἢ οὐτάσῃ*, legatur *Ϝ'(ε) ἠ' οὐτάσῃ*; *γ* 94 *δ* 324 *τεοῖσιν ἢ ἄλλου* leg. *τεοῖσ'*; *ρ* 472 *βουσὶν ἢ ἀργεννῇσ'*, leg. *βούσ'* [2]). Etiam *ι* 497 huc trahendus videtur: *φθεγξαμένου τευ ἢ ἄλλου*, ubi delendum ducimus pronomen *τευ* (*τε'*).

Sed quoniam monosyllabum *ἤ* etiam ante consonantes usurpari solet, ut in exemplis modo allatis *ἢ νῦν, ἢ δῖος*, non est causa cur correptum *ἤ* omnino damnemus; tolerandum igitur videtur *Φ* 113 *Ψ* 724 *δ* 714 *π* 217 *ρ* 252 *ω* 430; suspecta est lectio *υ* 63.

Neque in arsi opus est ut *ἠ'* pro *ἤ* scribatur, ut in exemplo laudato *Α* 145 *ἢ Αἴας*, quamquam fieri potest ut ipsi tamen poetae elisam formam huiusmodi locis adhibuerint.

Simillima est genitivorum in *-ου* desinentium conditio; in thesi enim sonum finalem multis locis longum servant ante vocalem, sed ibi restituenda est forma plena *-οι'(ο)*, vid. § 59. Plerosque

---

1) Hoffmann Quaest. Hom. I p. 63 negat „his locis contra codicum auctoritatem legendum esse *ἠ'*, elisa littera *ε* (*ἠέ*)", non tamen causas huius opinionis addens. Immo verum repperisse et deinde abiecisse eum arbitramur, item Fick; cf. praeterea Mommsen ad Pind. Ol. XIII 34, Kühner-Blass I p. 194 annot.

2) Si syllabam, quae sequitur caesuram tertii trochaei, olim ancipitem fuisse concedimus Usenero (cf. pag. 11), servari potest *τεοῖσιν, βουσὶν*. Cf. *Χ* 135.

locos, qui huc pertinent, supra attulimus pag. 74 sq.; alios habes *B* 198 *Ψ* 431 *Ω* 122, 578 *δ* 718 (in pede secundo), *γ* 140 (in pede tertio).

VI. De correptione quae fit in thesi.

§ 17. Diphthongus vel longa vocalis, quae vocalem vel diphthongum antecedit, in thesi potest corripi.

In syllabis finalibus id perpetuo fit, cf. § 14. Exceptiones, quae textus vitium arguunt, in § 14 percensuimus [1]).

In mediis autem vocabulis haec correptio non constans est sed tamen frequens. Corripitur e. g. prima syllaba sequentium vocum:

δήιος *B* 415, 544 *Π* 301 etc. [2]).
Θρήικες *Ω* 234 etc. [3]).
ἠίων *ε* 368.
οἶος *N* 275 *Σ* 105 *η* 312 *υ* 89.
υἱός *Α* 489 etc. [4]).

---

[1]) Nullum esse hiatum si vocalem sequatur syllaba elisa, neque igitur corripi posse talem vocalem, e. g. *Ἄλτα' ὃς Λελέγεσσι* *Φ* 86, vix opus est observari.

[2]) Locos collegerunt Knös de digammo p. 153, Nauck Mél. IV p. 127. Certa est forma trisyllaba *δήιος* *H* 119 alibi; certa etiam est correpta syllaba *δη-* *B* 544, ubi nisi admittitur correptio, dodecasyllabus fit versus, *θώρηκας ῥήξειν δήιων ἀμφὶ στήθεσσι*, cf. § 2. Antiquitus litteram *Ϝ* intercessisse docet Alcmanis fr. 75 *χεῖμα πῦρ τε δάϜιον*. Quam tamen consonam ex Homericis vocibus *δήιος δηιόω* evanuisse docet syllabae *δη-* correptio et verbi *δῃόω* frequens contractio, e. g. *Λ* 416 sq. *ι* 66. — Notatu dignum est, anapaestum voce *δηίων* effici in Dioscoridis epigrammate 34 (Anthol. Iacobs I p. 253), legitur autem *ΔΗΪΟΙΟ* (sic) in papyro Petrie *B* 415, *ΔΗΪΟΙΣΙΝ* (sic) in papyro Bank. *Ω* 684.

Recte de voce *δήιος* indicarunt Nauck l. l. et Christ proleg. Iliad. p. 112 sq.; hunc tamen minus probamus *δέϊον δεΐων* etc. scribentem; nam si quis mutare vult lectionem traditam, id quod nobis necessarium non videtur, melius *δάιον* etc. scripserit coll. *θεσπιδαὲς πῦρ*. Vocem *δᾱ́Ϝιον* *flagrantem* ab adiectivo *δᾰ́Ϝιος δήιος* *hostilis* distinguendam esse putat Schulze Quaest. Ep. p. 86 (cf. ib. p. 66).

Idem quod de voce *δήιος* dictum esto de voce sequenti *Θρήικες* etc., quam *Θρέικες* scribunt Nauck et Christ (cuius vid. proleg. p. 178) sicubi correpta est syllaba initialis, freti auctoritate Stephani Byz. „*τὸ ἐθνικὸν φασι καὶ Θρέικες καὶ θηλυκῶς Θρέισσαι*"; nobis aut servandum videtur *Θρη̆-*, aut corrigendum *Θρα-*, recentiori vero Iadi relinquenda *δε-* et *θρε-*, ut *δρέω* et similia.

[3]) Vid. nota praecedens. Reperitur *Θρήϊκες Θρηΐκίῃ Θρηΐκηθεν Θρηΐκηνδε* prima brevi *Δ* 537 *Z* 7 *I* 5, 72 *K* 464, 470, 506, 518 *Λ* 222 *N* 4, 301 *Ξ* 227 *Υ* 485 *Ω* 234 *θ* 361. Alibi radicis prima syllaba longa est: *K* 559 etc.; contracta vero forma *Θρῃκῶν* *E* 462 vix est Homerica, cf. § 25.

[4]) Vid. praeterea *B* 566 *Δ* 327 (?), 473 *E* 612 *Z* 130 *H* 47 *I* 84 *Λ* 200 *M* 129, 182 (?), 331 *N* 690 (?), 792 (?), *O* 239 (?), 244 *Π* 21 *P* 575, 590 *T* 216 *Ψ* 391 (?), 472 (?), 678 *δ* 630 *λ* 270, 273 (?), 478 *ρ* 212.

Kirchhoff Odysseae locis laudatis in sua editione scripsit *ὑός*, expuncta littera iota;

ναῒε (? — sic Zen.) *Z* 34 *N* 172.
αἰεί *M* 211 *Ψ* 648 *ο* 379.
γαιήοχος Hes. Theog. 15, Pind. Ol. XIII 114.
Τρώϊος *Γ* 384 etc. [1]).

Etiam primam syllabam radicis *κτεατ* (*κτεάτεσσι* *Κτεατός* *φιλοκτεανώτατε* *'κτεάτισσα* *κτεατίσσας*) huc pertinere intellegimus, si conferimus vocabula *κτάομαι* *κτῆσις* *κτῆμα* *κτητός* *Κτήσιππος*. Analogia igitur scribi iubet *κτῄάτεσσι* (vel *κτaάτεσσι*) etc. — Talia tamen mutare noluimus, licet veri sit simile *KTHATEΣI* fuisse in libris antiquissimis, quemadmodum *AΛHON* = *ἀλλήων* extat in inscriptione Naxia quam supra pag. 34 sq. tractavimus.

Secundam syllabam correptam habent voces:
ἵλαος *I* 639.
ἀκραέα *β* 421 (codd. *ἀκρᾶῆ*, cf. § 73).
ἔμπαιον *υ* 379.
χαμαιευνάδες, *χαμαιεῦναι* *Π* 235 *κ* 243 *ξ* 15.
ἥρωι *H* 453 *ϑ* 483, *ἥρωος* *ζ* 303 [2]).

In verborum porro flexione frequentissima est haec correptio; nempe vocales *ι* et *υ* saepe corripiuntur (cf. § 162), e. g. *ὀΐω* *Α* 558, *ἵδρῦε* *B* 191, vocales *α ε ο* paene semper: *τιμάω* *φιλέω* *σαόω*. Etiam formae duplices *χείω-χέω*, *ἀκείομαι-ἀκέομαι*, aliaeque huiusmodi, de quibus vid. § 141 et 286, hinc originem habent; videantur praeterea quae observavimus de substantivis in *-ίη* § 54, de comparativis in *-ίων* § 85, de flexione nominum in *-ῠς* gen. *-ῠος* desinentium § 75.

Sed haec, quae postremo loco posuimus, verba (*φιλέω* *σαόω* *χέω* *ἀκέομαι*) ducunt nos ad alterum agmen, quod priore longe est fre-

---

quem secuti sunt Fick et Cauer. Ratio tamen huius mutationis nos fugit, nisi illis quoque locis, ubi syllaba initialis producitur, deleatur iota. Nempe Kirchhoffium movit mos Atticorum, perpetuo in hoc vocabulo litteram iota omittentium, de qua re vid. Schanz Platon. XII praef. p. VIII, Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 47 et 113; at *longa* tamen apud Atticos scriptores est vocis *ὑός* syllaba prior. Itaque haec via eo tendit ut etiam *'Ηλεῖϑυῖαι*, *κείω*, *ἀεί* similiaque vocabula, quae *-ϑυιαι* *κείω* *αἰεί* scribi solent in carminibus epicis, littera iota spolianda sint, si quidem Atticae dialecto assimulanda videantur vocabula Homerica.

[1]) Item *Γ* 411, 420 *Π* 393 *P* 127, 255 *Σ* 179, 339 *X* 57, 434, 476 *Ψ* 291. — Solvi nequit syllaba initialis vocum *Τρῳός* *Τρῳάδες* *Z* 380 (= 385), 442 (= *Π* 297 *X* 105) *P* 273 *X* 430 *Ω* 704. Scribi autem et his et ceteris locis solet *Τρῳός*.

De regionis nomine *Τροίη* ex *Τρωΐη* nato et fortasse ita potius scribendo vid. supra pag. 41 sq.

[2]) Apud Pindarum vocum *ἥρωες* *ἥρωας* *ἥρωα* *ἡρώιος* syllaba secunda corripitur Pyth. I 53 III 7 IV 58 Nem. VII 46 fr. 110,5; item in epigrammate CIG. 2907 (Kaibel 774) *ἥρωα τόνδε σέβειν*.

quentius; dicimus nominum verborumque formas, in quibus correpta est syllaba quae praecedit flexionis terminum; huiusmodi autem syllabae non designantur longa vocali vel diphthongo quam propriam habent, sed vocali brevi (*α ε ο υ*), neque igitur aurium tantum discrimine sed oculis quoque agnoscitur earum correptio. Omnes fere in linguam recentioris aevi transierunt aut contractione magis etiam sunt mutatae. E. gr.:

ἑστᾰότος	pro	*ἑστηότος*	§ 160.	*χρύσεος*	pro	*χρύσειος*	§ 61.
νέας	„	*νῆας*	§ 75.	*βαθέης*	„	*βαθείης*	§ 75.
Ἄρεος	„	*Ἄρηος*	§ 73.	*ἐμέο*	„	*ἐμεῖο*	§ 92.
ἐύς	„	*ἠύς*	§ 75.	*νεός*	„	*νειός*	§ 88.
Πηλέος	„	*Πηλῆος*	§ 76.	*ὅο*	„	*οἷο*	§ 59.
ἕαται	„	*ἥαται*	§ 220.	*φυσίζοος*	„	*φυσίζωος*	§ 194.
κέαται	„	*κείαται*	§ 169.	*ἀμφίγῠος*	„	*ἀμφίγυιος*, a subst. *γυῖον*[1]).	

Haec omnia qui composuit et secum perpendit, intellegit vocales longas et diphthongos leviores *αι ει οι* binas moras non explevisse integras nisi aut accederet ictus aut una pluresve subsequerentur consonantes. Non tamen intra unam moram cogi poterant, neque semper in arsi poterant collocari aut nisi clauderent vocem in thesi corripi; hinc poetae sibi sumserunt ut in thesi eas modo pro longis, modo pro brevibus syllabis haberent, prouti ferret versuum ratio. Negari autem nequit aequabilitatem desiderari in textu tradito, qui syllabas ita correptas modo, nempe in vocabulorum initio, immutatas exhibere soleat, modo, in fine potissimum vocum, brevi vocali designet. Si quis autem a tradita lectione deflectere ausit, — id quod nobis ne tentandum quidem videbatur, — haec unice probari possit ratio ut de singulis vocibus vocumve generibus quaestione instituta distinguantur eae syllabae, quas libertas poetica in thesi [2]) nonnunquam corripuit, ab iis quas ipsa lingua Homerica correptas praebebat. Sic reputantibus apparebit, adiectivo *χρύσειος* et cognatis ibi quoque, ubi syllabam penultimam brevem habent, tribuendum esse iota [3]); restituendae erunt ubique

---

[1]) Item *ἀμφιγυήεις*, *τετράγυος*.

[2]) In arsi non potuisse corripi, inutilis et paene ridicula videtur observatio; attamen in textu tradito hic illic extat hoc vitium; *νέα* ι 283 (cf. § 8 et 75), *ῥέα* Hes. Theog. 5.

[3]) Et haec quidem haud temeraria fuerit correctio, quoniam in Pindari codicibus perpetuo reperitur *χρύσειος χρυσεία*, etiamsi corripienda sit media syllaba; vid. T. Mommsen ad Ol. XIII 78, Christ Metrik[2] p. 27.

formae *ἧαται κείαται* etc., etiam ubi anapaestum efficiunt, nec dubium erit quin recte scribatur *οἶο* (*οἷο*?) vel *Ἀσκληπιοῖο* (*-οίο*?) penultima correpta, aliaque multa probabiliter ita poterunt constitui. Vel sic tamen nimis multa incerta manebunt, quoniam linguam Homeri nisi ex carminibus Homericis cognoscere non licet. Semper quidem, ut hoc exemplo utamur, in radice *κτεατ* (*κτεάτεσσι* etc.) brevis est syllaba initialis, sed cognata tamen vocabula *κτῆσις* etc. ostendunt longam vocalem *η*: — estne haec poetica igitur libertas, an in ipsa lingua epica vocabulum *κτήατα* dactylum non iam implebat? Quis dixerit! Sic in patronymico *Πηλεΐδης* aliisque id genus plurimis semper quidem corripitur syllaba secunda, nec tamen iure inde effeceris non metricam hanc esse correptionem; nam fieri per hexametri numeros non poterat quin semper et ubique a vetustis vatibus corriperetur, longam autem fuisse in lingua Homerica affatim docent vocabula cognata *Πηλῆος Πηληιάδης* etc., cf. § 76; quapropter aut omnino ab huiusmodi syllabis abstinendae sunt manus aut patronymica omnium prima recuperare debebunt vocalem suam longam, *Πηλῆΐδης* etc. — At quam multa ita in nominum et verborum flexione fuerint novanda! nec de omnibus certum ferri poterit iudicium. Itaque qui sapit novas has res non molietur [1]).

Apud *Atticos* poetas saepe corripi syllabas *αι* et *οι* in mediis vocabulis, e. g. in *δείλαιος* vel *οἴει*, nota res est; pro *ποιεῖν* saepe *ποεῖν* legitur in lapidibus, unde ipsum igitur populum ita locutum esse iure effecerunt viri docti; cf. Christ Metrik² p. 27, Kühner-Blass I p. 313, Meisterhans Gramm. d. att. Inschr. p. 44; de *ει* in *ε* mutato videatur idem p. 31 sqq. — Eadem est origo voculae *ἐάν* i. e. *εἰάν*. Cf. praeterea *Φωκαεύς Εὐβοεύς* etc.

In *Ionica* dialecto perpetua fere est huiusmodi correptio: *ὡρμέατο, ἔωθα, -εος* [2]) et *-έᾰ* [3]) in adiectivorum terminis, *-έων* in termino genitivi pluralis, sunt luculenta exempla.

Ex *Aeolica* dialecto plurima exempla correptarum in mediis vocabulis diphthongorum *αι ει οι* praebet R. Meister Dialect. I p. 90 sq.

Cf. von Hartel hom. Studien III p. 19 sqq.

---

[1]) Sine nimia tamen audacia scribi potest *λῃιστή I* 408 pro *λειστή*, quoniam vs. 406 praecedit pluralis *λῃιστοί* molossum efficiens.

[2]) *βόεος* Herod. II 168, *χήνεος* II 37, 68, *ἐπιτήδεος* II 174 VII 59, *ἐπέτεος* III 95 V 49, *τέλεος* VI 57.

[3]) *βαθέα τε καὶ εὐρέα* Herod. I 178, *δασέα* III 32, *βραχέα* V 49, *τρηχέα* VII 33.

§ 18. Quaedam vocabula vocalem *α* vel *ι* vel *υ* in arsi longam habent sed in thesi brevem, licet non vocalis eam sequatur sed littera consonans. E. gr.:

Ἀπόλλων:	ᾱ	*Α* 14, 21	etc.	*ἀνήρ* (§ 79):	ᾱ	*Β* 553	etc.
	ᾰ	*Α* 43, 75	etc.		ᾰ	*Α* 287	etc.
πρίν:	ῑ	*Β* 348	etc.	*Ϝίσασι*:	ῑ	*Ι* 86	etc.
	ῐ	*Β* 344	etc.		ῐ	*Ζ* 151	etc.
χρύσεος:	ῡ	*Α* 15	etc.	*ὕδωρ*:	ῡ	*Β* 755	etc.
	ῠ	*Ζ* 320	etc. (cf. § 61).		ῠ	*Η* 425	etc.

Quales syllabae non id notabile habent quod in arsi longae sunt, sed quod in thesi breves. Nam eiusmodi vocales natura longas fuisse certum est; non crescunt linguae humanae soni sed decrescunt volventibus annis, licet novis elementis aliunde ascitis possint amplificari. Itaque statuamus necesse est, talium vocabulorum sonos olim longos fuisse, ᾱ, ῑ, ῡ, aevo vero Homerico in ore hominum ita fuisse imminutos, ut dubium videretur longane audiretur vocalis an brevis; hinc adiuvante quidem ictu longam syllabam etiamtunc explere potuisse, in thesi vero ad legitimam syllabae productae mensuram vix pervenisse et pro brevibus igitur esse numeratas. Non uno autem eodemque puncto temporis hanc tabem omnia eiusmodi vocabula invasisse parive impetu in singulis esse grassatam, quivis intellegit; nec mirum igitur quaedam, quae huc in censum veniunt, verba in lingua Homerica usque adeo extenuatam exhibere vocalem [1]), ut sine arseos fulcro sustentare omnino se nequeat; alia sonum servare aliquanto firmiorem, ita ut in thesi quoque nonnunquam stare possit; in aliis denique paene illibatam permansisse vim vocalis nec nisi uno et altero loco deprehendi ingruentis morbi indicia.

Luculentissimum huius rei exemplum praebet dativi terminus *-ι*. Qui in arsi reperitur passim (cf. § 19) et in thesi ante vocales collocari solet (cf. § 15), ita ut satis appareat longam in lingua Homerica esse hanc syllabam; eadem tamen multis locis ante consonantem extat correpta, unde brevem quoque esse discimus. Recte igitur in carmine epico habet *ὕδατῑ(ῠ)* *Λ* 830 *κ* 520, recte quoque *ῦδατῐ* *χ* 439.

Simile quid observari potest in tertia persona plur. *Ϝίσασι*, quae et in arsi productam et in thesi correptam habet syllabam initia-

---

[1]) Exemplo sit iota vocum *πάλιν*, *ἵππουιν*, *χάριν*, *Χλῶριν* (*Κ* 281 *Τ* 396 *Ε* 874 *λ* 281), de quibus cf. § 19 et 74.

lem multis locis, sed praeterea in thesi habet productam θ 559 sq. λ 122 etc.

Fortasse idem valet de particula πρίν [1]), quae multis locis legitur in arsi, multis in thesi brevis est, sed locis nonnullis etiam in thesi (tertia) longa est, nisi falsa docet textus traditus; vid. *Z* 81 *I* 403 *N* 172 *Π* 322, 840 *X* 156 δ 668. Cum tamen alibi πρίν γ' reperiatur in codicibus (*Π* 840 ζ 288 etc.), dubitari potest an vocula γ' ubique subiecta fuerit olim ad syllabam in thesi firmandam, quae est opinio Hermanni (Orphic. p. 700) Knightii La Rochii (Hom. Unters. p. 257) Nauckii aliorum; certe non potest non suspectus esse versus, qualis legitur *I* 403: τὸ πρὶν ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἐλθεῖν (ἐλθέμεν') υἷας Ἀχαιῶν.

Etiam adiectivum χρύσεος hoc loco est commemorandum; quod licet in thesi vocalem υ numquam producat neque per numeros metri dactylici producere possit, plenior tamen huius adiectivi forma χρύσειος syllabam χρυ- etiam in thesi perpetuo habet longam, e. g. ε 45 ἀμβρόσι | α χρύ | σεια; correpta est Hes. Scut. 199 χρῦ | σείην, sed tales formae hexametro inseri non possunt nisi in syllaba, quae praecedit, admittitur correptio Attica (cf. § 25), quapropter in Homeri carminibus non reperiuntur [2]).

In plerisque tamen vocabulis valet lex quam supra posuimus: a n c i p i t e s v o c a l e s i n t h e s i c o r r i p i u n t u r.

Oculis ostenditur correptio in particula αὐτάρ-ἀτάρ, de qua cf. § 325.

---

[1]) Longum olim fuisse sonum ad oculos demonstrat inscriptio Gortynia, in qua πρειν exaratum extat. Vid. Hoffmann Quaest. Hom. I p. 99, Christ Metrik[2] p. 175, van Herwerden Mnemosyn. 1889 p. 134, et conf. Homericum Ϝἴκελος-Ϝείκελος § 41[47].

[2]) Aliter, quam nos supra fecimus, de hoc adiectivo exponi solet. Sic Rzach (praeeunte Spitznero de versu her. p. 96) ad Hesiodi l. l. annotat: „vulgata ob inauditam apud poetas epicos vocalis υ correptionem recipi nullo modo potest". Nempe non χρῦσειος sed χρύσειος Homerum dixisse multi contenderunt, sine causa tamen idonea. Nam si ex linguae Homericae legibus haec res est diudicanda, — ab hac lingua correptio soni longi multo minus aliena est quam inutilis synizesis (cf. § 8 et 61); sin secundum opinionem posteriorum Graecorum sententia est ferenda, — scimus apud Pindarum et in tragicorum canticis saepe correptam esse syllabam χρυ-, vid. Pind. Pyth. IV 4 IX 56 X 40 Nem. VII 78; Soph. Antig. 103 Oed. R. 157, 188; Eur. Hercul. 350, 396. Ipsi igitur Graeci quin in suo Homero recitaverint χρῦσειος haudquaquam dubium videtur, neque est cur corruptum censeamus Hesiodi locum modo allatum, qui tamen versus manifesto spurius est. — Verum perspexit Lehrs, quem vide apud Menradum de Contr. p. 49 annot.; quamquam ipse Menrad reiecit Lehrsii sententiam, item Christ proleg. Iliad. p. 180, Schulze Quaest. Ep. p. 117.

Multo rarior est vocalium *η* et *ω* in thesi correptio, attamen huius quoque rei certa quaedam extant exempla:

ἀργῆτα Θ 133, *ἀργῆτι* Γ 419 ε 128, 131 η 249 μ 387. — *ἀργέτα* Φ 127, *ἀργέτι* Λ 818 et l. a. ρ 241.

-*ξηραίνω* Φ 347. — *ξερόν* ε 402.

Κύθηρα Ο 432 ι 82 (*Κυθήριος, Κυθηρόθεν*). — *Κυθέρεια* θ 288 σ 193 et in hymnis.

ἀσκηθής Π 247 etc. — *ἀσκεθέες* (?) ξ 255, cf. § 73.

γῆρας — *γεραιός γέρων* etc.

μήδομαι — *μέδομαι*. Vid. § 215.

μήν — *μέν*, *δή* — *δέ* } Longior forma etiam in thesi extat ¹).

χῶρος cum compositis *εὐρύχορος* et *καλλίχορος* (cf. *φυσίζοος* § 17).

δύω — *δύο*, e. g. ε 388 *δύω νύκτας δύο τ᾽ ἤματα*. — Cf. § 91.

Διώνῡσος — *Διόνῡσος* [λ 325] et in hymnis.

λωτός — *λοτόεντα* (?) *Μ* 283.

Praeterea cf. § 38.

Non infirmitate soni sed metrica necessitate excusatur syllaba secunda adiectivi *ἀλγῐνόεσσαν* et -*εντα* correpta apud Hesiod. Theog. 214, 226 pro *ἀλγεινόεσσαν* -*εντα*, nisi quis collato adiectivo simillimae conformationis *ἀργῐνόεντα* cum viro docto Solmsen (vid. Schulze Quaest. Epic. p. 10) statuere mavult a radice *ἀλγ* (cf. *ἄλγιστος*) linea recta ductum esse adiectivum *ἀλγ-ῐνό-εις*.

Item Homerica vocabula *φοινῐκόεις, φοινῐκόεσσα, Ποσῐδήιον* Β 506 ζ 266, urgente metro adhibita sunt pro *φοινῑκόεις* -*εσσα Ποσειδήιον*, quas formas poscit etymologia.

---

¹) Metro potius quam sententia distinguuntur in dictione epica *μάν-μήν* et *μέν*, *δή* et *δέ*, nec dubium nobis quidem videtur quin pro eiusdem particulae forma duplici sint habendae; cf. quae pag. 50 sunt observata. Ut *μάν* sive *μήν* in *μέν* abiit et *δά* (*δαι*) vel *δή* in *δέ*, sic vocula Homerica *θήν* (§ 328) in Atticorum particulis *δῆθεν δήπουθεν* superest correpta.

De particula *δή-δέ* vid. Nitzsch ad ι 278, Thiemann Zeitschr. f. Gymn.wesen 35 p. 350 sqq. — F. Stolz Wiener Studien 1890 p. 7 contendit particulam *δή* esse instrumentalem a radice *δο* (*ἔνδον*, *dum*) ductum et cum *δηπη* etc. comparandum; affert autem libellum nobis ignotum viri docti Defant uso omerico della particula *δή* Trient 1886 progr. — Qualiscumque autem particulae *δή* origo fuerit — nam lubrica admodum res est, — potuisse eam et debuisse fere decrescere in brevem syllabam *δέ* negari nequit.

VII. De productione quae fit in arsi.

§ 19. Syllaba finalis, quae brevis est, in arsi pro longa haberi potest [1]); non tamen ita usurpari solet, nisi sequitur incisio

1) sive hexametri
2) sive ipsius sententiae.

Exempli gratia:

1) *ἧατ' ἀκούοντε̄ς. || ὃ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδε.* α 326.
ἐκ γὰρ Ὀρέσταο̄ || τίσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο. α 40.
Κίρκῃ ἐπήιξᾱ || ὥς τε κτάμεναι μενεαίνων. κ 322.
εὑρὼν ἢ ἔλαφον κεραὸν || ἢ ἄγριον αἶγα. Γ 24.
ἢ ζωός κ' ἀμένηνος ἔᾱ || χαλκοῖο τυπῇσι. Ε 887.

2) *πῶς ἦλθε̄ς, || Ὀδυσεῦ; τίς τοι κακὸς ἔχραε δαίμων;* κ 64.
σταθμούς τε κλισίας τε κατηρεφέᾱς, || ἰδὲ σηκούς. Σ 589.

Plures loci huc pertinentes reperiuntur locis sequentibus [2]):

1) *In arsi pedis tertii* producuntur
syllabae -ᾰν Β 841 γ 490 δ 301 θ 54 κ 47 ο 188, -ον Α 226, 527 Β 24 etc., -ῠν ε 481, -ᾰς Δ 76, -ος Α 153 Β 71 Ο 741 etc., γάρ Α 342.
vocalis -ᾰ Δ 321 Ε 576, 827 Ξ 320 ζ 269, 300 (?) ι 109 κ 42, 141.
vocalis -ε φ 219.
vocalis -ῐ ψ 110 (?).
vocalis -ο Χ 303 ο 249.

Ante hiatum in arsi pedis tertii producitur
-ᾰ Θ 556 ι 366 (?), -ο ν 213 (?).

In arsi pedis quarti ante sententiae incisionem producitur
-μεν ι 62 (= 105, 565 κ 77, 133), -ος Κ 540 κ 172 π 11 χ 267 ψ 342, -ᾰρ δ 126, ἔπῐ μ 209.

2) *In arsi pedis secundi sequente interpunctione* producitur
-ᾰν Η 206 σ 75.
-μεν κ 269.
-ον Κ 7 Σ 591.
-ᾰς Τ 45.
-ες Η 232 Π 269.

---

[1]) Solae arses *secunda tertia quarta quinta* huc in censum veniunt; nam in *sexti* pedis arsi quod compluribus locis ante ὥς vel ante Ϝήν et Ϝῷ producitur syllaba finalis, id huc non pertinet, cf. § 23, 26, 101. De *prima* autem arsi cf. § 22.

[2]) Cf. Hoffmann Quaest. Hom. I p. 102 sq., v. Hartel hom. Studien I p. 447 sqq.

-ος *Α* 244 *Β* 745, 822 *Η* 416 *Σ* 168 *Ψ* 187, 603 *Ω* 736 τ 507. -ᾰ σ 77.

Cognata est productio quae fit ante liquidam, de qua cf. § 26; praeterea videantur syllabae initiales in arsi productae § 21 et 22.

In secundi vel quarti vel quinti pedis arsi huiusmodi productio raro fit nisi sequente sententiae incisione. Non tamen desunt certa exempla; cf. Hoffmann Quaest. Hom. I p. 102 sq. — Videantur:

ὃ ξεῖνος ἐμέθεν· ἐθέλω δέ μιν ἐξερέεσθαι. τ 99 [1]).
νεβρὸν ἔχοντ' ὀνύχεσσι, τέκος ἐλάφοιο ταχείης. Θ 248.
πρὶν μὲν γὰρ Πριάμοιο πόλιν μέροπες ἄνθρωποι. Σ 288.

Item in pede *secundo* -αν ι 413, -ον λ 576 (sed ρ 35 = φ 224 χ 499 post -ον intercidit ϝ'), -αρ *Ξ* 503 ε 108, -ας *Ζ* 366, -ες *Γ* 40 ο 248, -ος *Β* 233 *Ε* 499 *Σ* 168 *Χ* 22 *Ω* 313. — Suspectae hoc loco sunt voculae productae κεν *Η* 77 *Τ* 243, μέν *Χ* 482, μιν *Ζ* 176, 501, γάρ *Β* 39, neque sanum videtur ἔμεν θ 283. Vix huc pertinent πάλιν *Κ* 281, Χλῶριν λ 281, in quibus vocalis ι pristinam mensuram servasse putanda est, cf. § 18; idem valet de voce ὦμοιιν *Ε* 622 *Ν* 511, nisi pronomen ϝ'(ε) ibi intercidit. De particulis ὅτι ἔτι τε ante σ- productis cf. § 26.

In *quarto* pede producuntur -αν κ 471 π 358 χ 449 ω 311, -ον *Τ* 43, ἀτάρ τ 273, γάρ *Τ* 49 (?), -ες *Κ* 264 (?), -ις *Χ* 412 (?), -ος *Θ* 248, 359 *Υ* 72 *Χ* 282 *Ω* 544 (?) δ 62 ι 209. — Syllaba -ιν *Ε* 874 (?) huc non facit, cf. § 18. De particularum ὅτε et κατά sono finali ante σ- producto cf. § 26.

In pede *quinto* producta sunt -ον *Ν* 495 ν 78 (cf. § 44[1 et 3]), -ας *Ε* 752 = *Θ* 396 (? cf. § 44) β 65, -ες *Ψ* 74 (= λ 571) λ 190, -ος *Μ* 280 (?) *Ξ* 139 *Φ* 23 τ 449 ω 285. — Correcta sunt -ον *Α* 85 et -ας *Κ* 281, minus autem huc pertinet -ιν *Τ* 396, cf. § 18. De locutione μῆτῖν ἀτάλαντος cf. § 44[2].

Ergo quae in *consonam* exeunt syllabae breves -ᾰν -εν -ον (-ῐν) -ᾰς -ες -ος hic illic ita productae reperiuntur, non vero syllabae quae in brevem *vocalem* -ᾰ -ε -ο desinunt. Quapropter incerta admodum est coniectura Ἀσκληπιόο δύο παῖδε (codd. -πιοῦ) *Β* 731, de quo loco cf. § 59; neque recipienda est lectio δὲ τόξον *Ο* 478 (l. a. δ' αὖ τόξον); videatur etiam § 30.

Inter exempla supra allata non recepimus locos ubi dativi iota

---

[1]) Hoc uno loco Homerico bis deinceps vi ictus produci syllabam brevem, observavit v. Hartel.

finale in arsi producitur, quoniam aliunde constat hanc vocalem in lingua Homerica ancipitem esse; cf. § 15 et § 18. Rei passim obviae exempla haec sufficient:

Αἴαντῑ δὲ μάλιστα δαΐφρονι θυμὸν ὄρινε. Ξ 459.
δῶρα δ' Ἀχιλλῆῑ φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήνῃ. Ω 119, 147, 196.
κάρτεϊ τε σθενεΐ τε διακριδὸν ἔμμεν' ἄριστος. Ο 108.
ὦ Ἀχιλεῦ, κέλεαί με, Διῒ φίλε, μυθήσασθαι. Α 74.
ἦλθον ἐϝεικοστῷ ϝέτεῑ ἐς πατρίδα γαῖαν. π 206.
δενδίλλων ἐς ἕκαστον, Ὀδυσσῆῑ δὲ μάλιστα. Ι 180.
τὸν Λυκόϝοργος ἔπεφνε δόλῳ, οὔ τι κράτεΐ γε. Η 142.

Alia extant *Α* 86 etc. *Β* 116, 781 *Ε* 156 *Θ* 267 *Ι* 23 *Ξ* 69 *Ρ* 123, 152 *Χ* 314 *Ψ* 244 *ε* 415 *ζ* 151 *ι* 194 *π* 92 *ψ* 102, 170. *Ante caesuram* syllaba -*ι* producitur *Α* 283 *Ο* 104 *Τ* 58 *Φ* 241 *Ω* 119 (= 147, 176, 196), 285 *ζ* 248 *ϑ* 224 *κ* 520 *λ* 28 *ο* 149 *ω* 309, *ante liquidam* (cf. § 26) *Β* 169 etc. *Ω* 707 *ξ* 485, *ante digamma* *Ε* 71 *Ω* 36 *γ* 89, quibus tamen locis vocalem -*ι* vi caesurae vel litterae insequentis produci non est cur dicamus, quoniam vel sic in arsi longam esse vidimus.

In nominum flexione finalis syllaba -*ᾰ* pro longa habetur ubi media est quinque syllabarum brevium deinceps positarum. E. g.:

πορφύρεᾱ καθύπερθ', ὑπένερθε δὲ λῖθ' ὑπέβαλλε. κ 353.
τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέᾱ τε φαρέτρην. Α 45.

Item in pede *secundo* *ἠδ' ὁπόσᾱ 'τολύπευσε* Ω 7, *ὀπταλέᾱ τε καὶ ὠμά* μ 396, *πόλλ' ἐτεᾱ́ τε καὶ οὐκί* v. l. Υ 255, et post interpunctionem *ῥωγαλέᾱ, τὰ καὶ αὐτός* ξ 343, in pede *quarto* *ϝέτεᾱ παρὰ μητέρι* Hes. Oper. 130, in pede *quinto* *ἀριφραδέᾱ δὲ τέτυκται* Ψ 240, *κυλινδόμενᾱ π(ρ)οτὶ χέρσον* ι 147, *ἀριφραδέᾱ κατέλεξας* ψ 225.

Ante caesuram syllaba finalis -*ᾰ* producitur *Ε* 576, 745 (= *Θ* 389) *Η* 462 (= *Μ* 31) *Θ* 556 *Ο* 463 *Π* 774 *κ* 42, qualis tamen productio nihil insoliti habet, vid. pag. 90. Loci autem, ubi *ante liquidam* producitur -*ᾰ*, e. g. *Ε* 547 *Π* 143 (= *Τ* 390 *Φ* 162 *Χ* 133) *Φ* 243 *Χ* 393 h. Ap. 302, ad § 26 referendi sunt.

§ 20. Metro cogente syllaba -*ο*- pro longa usurpatur in *ἀντῑηρότερος* β 190, *κακοξεινότερος* υ 376, *διζῡρότερος* Ρ 446, *διζῡρότατος* ε 105.

Quam excusationem cum non habeat superlativus *λᾱρώτατος* β 350, vitio natum esse apparet, poetam enim aut *λιαρώτατος* dedisse, quae est coniectura viri d. Sittl, aut *λᾰερώτατος*, quod nobis verum

videtur [1]); positivum quoque *λᾱρός* diducendum esse, Homericam enim adiectivi formam esse *λᾰερός*, a radice *λαυ* (*ἀπολαύω*), hinc efficitur, neque metrum obstat quominus perpetuo ita scribatur (*P* 572 *T* 316 *μ* 283 *ξ* 408). Cf. § 139.

§ 21. Metri causa pro longa habetur syllaba initialis vocabulorum, quae incipiunt a tribus syllabis brevibus sequente syllaba quae sive natura sive positione longa est [2]).

Metricam hanc licentiam, cuius permulta in dictione epica reperiuntur exempla, textus traditus in quibusdam vocabulis oculis ostendit, in aliis ita oblitteravit ut lectorem facile possit latere. Verborum *ἀπονέεσθαι* et *ἐπίτονος* quae sit ratio nemo non videt, sed minus aperta est metri necessitas in vocibus *ἠνεμόεις*, *εἰλάτινος*, *πουλυβότειρα*, nam harum quoque syllabas initiales revera breves esse accuratius demum rem perpendenti apparet. Una tamen eademque lege et haec et alia permulta tenentur. Quapropter unice recte scribitur *ἀνεμόεις*, *ἐλάτινος*, *πōλυβότειρα*. Nos quae huc pertinent cum corrigere vellemus cuncta, a littera *η*- tamen manus abstinuimus quantumvis inviti, vid. pag. 39; sed pro *ει*- perpetuo *ε*- restituimus, et *ο*- pro *ου*- vel *ω*-.

Vocalis *ᾰ̆*- productae exempla sunt:

1) *ἀθᾰ̆νᾰτος*, *ἀκᾰ̆μᾰτος*, *ἀπᾰ̆λᾰμος* Hes. Oper. 20, *ἀφᾰσίη* *P* 695 *δ* 704, *ἀλᾰ̆οο* (?) *κ* 493, *ἀνέφελος* *ζ* 45 [3]), *ἀϜίϜᾰχοι* *N* 41 (codd. *αὐίαχοι*),

---

[1]) Item aliis, quos vide apud Schulze Quaest. Ep. p. 26.

[2]) Inter voces, quae hoc loco tractantur, nonnullae sunt quas non producere syllabam brevem, sed intactam servare syllabam quae alias in lingua Homerica corripi soleat, suspicetur quispiam. Exemplo sint *Πρίαμος* et *Πριαμίδης*: longane erat primitus syllaba *Πρι*- an brevis? Quod qui rogat si scire cupit quaenam huius syllabae quantitas fuerit aevo antehomerico, respondemus nos id nescire; si longam olim fuisse collata Aeolica huius nominis forma *Πέρραμος* contendit, non obloquemur; de ipsius vero Homeri lingua interrogantibus videmur affirmare posse *brevem* tunc temporis fuisse. Nam si longa fuisset vel anceps, nihil obstabat quominus in arsi hic illic collocaretur prima syllaba nominis Priami, cuius nominativus et accusativus ita vel facilius metro dactylico inseri potuissent; at nonnisi in thesi comparet, unde intellegimus poetam in arsi collocare noluisse syllabam *Πρι*- nisi metro coactum; cogebat autem metrum in patronymico, non cogebat in nomine proprio.

Tali argumentatione singula vocabula quae huc pertinent sunt diudicanda; et in longe plurimis certum exitum habet haec quaestio, de quibusdam tamen suam sibi quisque opinionem servabit; vid. quae de epitheto *ἐνοσίγαιος* observavimus in § 38.

[3]) Etiam duplicatum *ν* defendi potest: *ἀννέφελος* (ita codd.), ita ut ad § 27 hoc adiectivum pertineat.

Reliquorum vero nominum ab alpha privativo ordientium, quae modo attulimus, syllabam initialem non libertate poetica sed positione productam esse, orta

ἀσῐνέας λ 110 μ 137 (e correctione, cf. § 73). — Item Aesch. Prom. 185 *ἀπαράμυθος*.

ἀποδίωμαι E 763, *ἀπονέεσθαι* et *-νέοντο*, *ἀποπέσῃσι* ω 7.

ἀγορᾰ́εσθε B 337.

πᾱνᾰπᾰ́λῳ ν 228, cf. § 27 et vid. Harder de α vocali p. 96, Schulze Quaest. Ep. p. 173.

πλᾱνοδίας h. Merc. 75.

Δᾱνᾰΐδης Hes. Scut. 229.

2) *ἠγερέθονται*, *ἠερέθονται*.

ἠνεμόεις, *ἠμᾰθόεις*, *ἠγᾰ́θεος*.

ἠλῐτόμηνος T 118 [1]), *ἠνῠσῐϝεργός* (e correctione) Ω 277.

Vocalis ε- producitur in hisce vocabulis:

ἐπίτονος μ 423, *ζεφῠρίη* η 119.

ϝεᾰρῐνός, *ἐλᾰ́τῐνος*, *ἐνόδιος*, *ἐρεσίη*, *ἐνεσίῃσι* E 894, *ἐνοσίγαιος*, *ἐνοσίφυλλος*, quae in codicibus scribuntur *εἰαρινός*, *εἰλάτινος*, *εἰνόδιος*, *εἰρεσίη*, *ἐννεσίῃσι*, *ἐννοσίγαιος*, *εἰνοσίφυλλος*. De ultimis cf. § 38.

Nominis *Τειρεσίης* quin eadem sit origo (vid. *τέρας* § 72) dubium non videtur; servavimus tamen diphthongum, ne notissimi nominis sonus mutaretur. Etiam vocem *εἰνατέρες -ρων* Z 383 etc., quam coll. lat. *ianitrices* *ἐνατέρες -ρων* esse statuerunt L.Meyer alii, mutare ausi non sumus. — In adiectivo *εἰνᾰ́λιος* (δ 443 ε 67 ο 479 hymn. 5, 3) diphthongus fortasse melius servatur, pristina enim forma fuit *ἐνσάλιος*, cf. § 44.

Etiam praepositio *ἐν* hac ratione producitur, quippe quae proclisi cum nomine suo artissime iuncta unum vocabulum efficiat, e. g. *ἐν ἄγορῇ* (codd. *εἰν ἀγορῇ*). Cf. § 315.

Vocalis ῐ- producta extat in *δῑογενής*, *Πρῑᾰμίδης* (cf. pag. 93, 2), *Σῑδονίων*, *Φῑλῠρίδης* Hes. Theog. 1002, quibus addendum videtur **δῑθανέες* (codd. *δισθανέες*) μ 22.

Vocalis ο- autem ictu extenditur in vocibus *βōτῐᾰ́νειρα* A 155, v.

---

enim esse ex *ἀν-θάνατος* etc., probam igitur esse lectionem *ἀμφασίη* (quam secutus Isyllus Epidaurius *ἄμπορος* dicere sustinuit pro *ἄπορος*, inscr. Coll. 3342[66]), praefixi autem formam antiquissimam fuisse *ἀνα-*, id est praepositionem notissimam, non recte, nisi fallimur, Wackernagel Bezzenb. Beitr. IV p. 299 sqq. aliique statuerunt collatis vocibus vitiose traditis et facili correctione sanandis *ἀνάεδνος* I 146, *ἀνάπνευστος* Hes. Theog. 797, *ἀνάελπτα* Theog. 660, quibus e coniectura Wackernageli accedit nova vox *ἀνάσχετον* E 892. Cf. § 41[3] et § 90.

[1]) Si revocatur α, melius etiam perspicitur ratio qua *ἀ̄λιτόμηνος* corruptum est in *ἀ̄λιτήμενος* Hes. Scut. 91, quem locum emendavit Bentley.

l. τ 408, h. Ap. 185 Ven. 265, ὀλεσίκαρπος κ 510, ὀλόμενος, πολυβότειρα, πολύποδος, Πουλυδάμας, δολιχόδειρος, ὀϜέτεας Β 765. Codices habent βωτιάνειρα, ὠλεσίκαρπος, οὐλόμενος [1]), δουλιχόδειρος, οἰέτεας, in vocibus autem quae a πολυ- incipiunt inter ο et ου variant.

Addendum est fortasse πρōφανέεσθαι (sic van Herwerden pro πρῶτα φανεῖσθαι) μ 230. Etiam nomina Ὠρεῖθυια Σ 48, Δουλίχιον, Ὠαρίων, huc pertinere videntur, quae Ὀρεῖθυια (ὄρος), Δολίχιον (δόλιχος), Ὀαρίων (ὄαρες, ὀαρίζω) olim fuisse verisimile est; de ultimo cf. Menrad de Contr. p. 13.

Vocalem υ- denique producunt voces δυναμένοιο, θυγατέρες, θυσανόεσσα, κυάνεος, Κυανοχαίτης, κυανόπεζα, ὑλακόμωρος, Φυλακίδης.

In propriis quibusdam nominibus haec productio postea permansit; sic Τειρεσίης et Δουλίχιον et Ὠρείθυια etiam recentiores dicebant, et Εἰνοδίαν vocabant deam Lunam in dictione poetica (cf. Eur. fr. 310, Valcken. Diatrib. p. 167), Πουλυτίων autem hominis ex Hermocopidarum causa famosissimi erat nomen et πουλύπους Athenis dicebatur *loligo*, si fides Athenaeo VII p. 316.

Recentiores vero poetae cum rei rationem parum perspexissent, non solum ἐαρινός (εἰαρινός) dicere sustinuerunt, quod necessarium licitumque, sed etiam εἴαρος h. Cer. 174 Theocr. VII 97 XII 30 XIII 26 Bion. VI 1, εἴαρι Theocr. XXIII 29 Bion. VI 17, εἶαρ Bion. VI 15, quae inutiles sunt productiones et Homero iudice soloecae.

Etiam voces nonnullas trium brevium syllabarum in dictione epica producere syllabam initialem, ita ut dactylum efficiant, demonstrare studuit Schulze Quaest. Epic. p. 203 sqq., formas οὔνομα, φάεα, ἄορι, ἄορα, μείλανι Ω 79, τείρεα Σ 485, πείκετε σ 316 ita explicandas esse autumans. Cui minime adstipulamur.

Radices disyllabae, quae incipiunt a vocali brevi neque positione producta, in longam vocalem hanc mutant cum vocabuli compositi efficiunt partem posteriorem. E. g.:

(ᾰ): ἀγερ — ὁμηγερέες, ὁμηγυρίσασθαι, θυμηγερέων, νεφεληγερέτα.
ἀερ — μετήορος.
ἀκεσ — ἀνήκεστος.

---

[1]) Ad praesens ignotum οὔλομαι referre conati sunt Curtius et alii, quos docte et copiose refutavit Schulze Quaest. Ep. p. 192 sqq., Classenium secutus; sufficit fortasse indicasse tragicorum locos ubi ὀλόμενος idem significat quod epicum οὐλόμενος, Eur. Hel. 231 Phoeniss. 1029 Orest. 1364 etc.

ἀμελγ — ἀνήμελκτος, Ἱππημολγοί.
ἀμειβ — ἐξημοιβός.
ἄνεμος — ποδήνεμος.
ἀνυσ — ἀνήνυστος.
ἀρο — ἀνήροτος.
(ε): *ἐλα — ἐξήλατος, βοηλασίη, ἱππήλατα.*
ἐνεκ — διηνεκής, ποδηνεκής, δουρηνεκής.
ἐρα — ἐπήρατος, πολυήρατος.
ἐρετ — δολιχήρετμος, φιλήρετμος.
ἐρεφ — ἀμφηρεφής, ἐπηρεφής, κατηρεφής, ὑπωρόφιοι, ὑψηρεφής *I* 582.
ἐριδ — ἀμφήριστος.
(ο): *ὀβελός — πεμπώβολα.*
ὀισ — ἀνώιστος, ἀνωιστί.
ὄνομα — ἐπώνυμος etc.
ὄνυξ — κρατερώνυχες, γαμψώνυχες.
ὄρος — ὑπωρέια.
ὀρυχ — κατωρυχέεσσι.

Raro et cogente plerumque metro breves manent eiusmodi syllabae, e. g. *ἀλεξάνεμον* *ζ* 529, *ὑψερεφές* *E* 213 etc.

In posteriore lingua eadem ratio valet, ut docent voces *ἔπηλυς, κατήγορος, τριώβολον, ἀνώνυμος* aliae sexcentae. Vid. etiam § 90.

§ 22. Versus aliquot ordiuntur a syllaba brevi, quam ictus vi longam fieri, certe pro longa usurpatam esse, apparet. Sunt hi:

ἐπεὶ *X* 379 *Ψ* 2 *δ* 13 *ϑ* 452 *φ* 25 *ω* 482.
δῐὰ *Γ* 357 *Δ* 135 *H* 251 *Λ* 435 [1]).
φίλε *Δ* 155 *E* 359 *Φ* 308.
ϝῐανοῦ *Π* 9 (codd. *εἱανοῦ*).
'λῦτο *Ω* 1.

Ex Hesiodo addendum est *δρυὸς* Oper. 436 (cf. § 75).

Monosyllaba vero *τά τόν* in versuum fronte vix recte producuntur *Φ* 352 *τὰ περὶ καλὰ ῥέεϑρα* et *ι* 266 *τὸν ἕτερον*. Tertio loco qui huc pertinere videtur, *Ω* 154 *ὃς ἄξει*, pronomen *ϝ'(ε)* intercidisse docet versus vicinus 183 *ὅς σ' ἄξει*, cf. § 92 not. 2. Et in versu *X* 236 *ὃς ἔτλης ἐμεῦ εἵνεκ'* probabiliter correctum est *ὃς τλῆς εἵνεκ' ἐμεῖο.*

---

[1]) Hos locos corruptos esse, olim enim non *δῐὰ μὲν ἀσπίδος ἦλϑε* (*Γ* 357 *H* 251 *Λ* 435) et *δῐὰ μὲν ἄρ ζωστῆρος* (*Δ* 135) fuisse sed *ζὰ* (i. e. *δjὰ*) *μὲν ἄρ' ἀσπίδος ἦλϑε* et *ζὰ μὲν ἄρα ζωστῆρος*, non de nihilo coniecerit quispiam collatis quae in § 90 sunt observata.

Neque integrum esse initium versuum *Ι* 5 *Ψ* 195 *Βορέης καὶ Ζέφυρος, Βορέῃ καὶ Ζεφύρῳ* docet synizesis (cf. § 8 et § 58); si tamen substituitur contracta forma *Βορρῆς Βορρῇ*, vitium tollitur vitio. Sed in catalogum recipiendi sunt fortasse:

Γ 647 *φᾰεῖ δ' ἓν καὶ ὄλεσσον*, codd. *ἐν δὲ φαεῖ κ. ὄ.*, cf. § 71.

Ω 79 *μέλανι ἔνθορε πόντῳ*, codd. *ἔνθορε μείλανι πόντῳ.*

ι 425 *ὄιες ἄρσενες ἦσαν*, codd. *ἄρσενες ὄιες* (vel *οἴιες*) *ἦσαν*, cf. § 74.

Huiusmodi versus grammatici olim *ἀκεφάλους* vocabant. Remansisse autem videtur haec licentia ex antiquiore tempore, quo hexameter inciperet a basi liberioris conformationis, hac in re igitur similis Aeolico versuum generi, cuius exemplum ex Alcaeo affert Hephaestion de Metr. c. 7 (fr. Alc. 46):

κέλομαί τινα τὸν χαρίεντα Μένωνα κάλεσσαι,
αἰ χρὴ συμποσίας ἐπ' ὄνασιν ἔμοι γεγένησθαι [1]).

Latius igitur usum versuum *ἀκεφάλων* in epica arte patuisse tempore antehomerico credibile; in ipso quoque corpore carminum Homericorum multo plura eius vestigia deprehendi ingeniosa disputatione demonstratum ivit Schulze Quaestion. Epic. p. 374 sqq., qui huc traxit verba *ἴομεν Β* 440 etc., *δᾱίζων Λ* 497, *ἰανθῇ χ* 59, *ἀείδῃ ρ* 519, *κλῦτε Β* 56 etc., *σάος Χ* 332, *Ὀλυμπόνδ' Θ* 439 *ζ* 42, *ὄρεος Γ* 34 etc., *στρōφάετ' Ν* 557 (item Hes. Op. 528 h. Cer. 48), quae tamen maximam partem admodum incerta nobis videntur.

Eandem quam primae, etiam sextae arsi concessam fuisse licentiam et veteres grammatici putarunt, *μειούρους* vocantes eiusmodi hexametros, et Schulze l. l. p. 430 sqq. probare conatus est congestis hisce vocibus: *ὄφιν Μ* 208, *ἔῃ ἔω Η* 340 *Ι* 245 Hes. Op. 577 etc., *κάνεα κ* 355, *συφεοῦ κ* 389, *φατέος* Hes. Theog. 310 Scut. 144, 161, *κέων ξ* 425, *νεμέσι Ζ* 335, *θόᾱκος -κοι* (codd. *θόωκος -κοι*) *β* 26 *μ* 318, *ὑδόν ρ* 196, *ἐᾱγη Λ* 559, *κέᾱται* (codd. *κέονται*) *Χ* 510 *λ* 341 *π* 232, *ἐφῑείς Λ* 51, *ὕδωρ Ξ* 435 etc. — Specie deceptus quin hoc certe loco a recta via vir doctus aberraverit nobis dubium non videtur [1]).

§ 23. Multis locis textus traditi syllaba brevis in arsi pro longa adhibita esse videtur, cum revera longa sit positione, cf. § 24. Aptis-

---

[1]) Cui exemplo ne nimis multum tribuamus, observemus oportet non primi tantum sed etiam quarti pedis conformatione (cf. § 3 p. 18 sqq.) Alcaei hos hexametros a versibus heroicis discrepare.

simum exemplum in § 22 vidimus: ὅς <Ϝ'> ἄξει Ω 154. Alia sunt οὔ τι μάλᾱ δήν leg. δϜήν Α 416 etc., θυγατέρᾱ ἥν leg. (σ)Ϝήν Ε 871 etc., ὄρνιθε̄ς ὥς leg. Ϝώς (?) Γ 2 etc. (cf. § 101).

VIII. De syllabis positione productis.

§ 24. Syllaba, cuius brevis est vocalis, positione sua longa fit, si hanc vocalem duae tresve consonantes sequuntur. Litterae ζ ξ ψ quoniam sunt duplices, his quoque syllabam praecedentem produci per se intellegitur [1]). E. g.:

Ξάνθου δινήε̄ντος, ὃν ἀθάνατο̄ς 'τέκετο̄ Ζεύς. Ξ 434.

Ut docet hoc exemplum, tribus modis distributae esse possunt consonantes quae syllabam praecedentem producunt:

1) Ad idem vocabulum pertinent consonantes ambae atque syllaba quae positione producitur: δινήε̄ντος.
2) Syllaba finalis exit in brevem vocalem cum una consona, sequens autem vocabulum a consonante incipit: ἀθάνατο̄ς 'τέκετο.
3) Vocabulum clauditur vocali brevi, sequentem autem vocem aperiunt duae (vel tres) consonae: 'τέκετο̄ Ζεύς.

Primum igitur harum productionum genus ipsa lingua efficit et firmum hoc est in singulis vocabulis; secundum tertiumque nascuntur dum vocabula inter loquendum coniunguntur.

Singulari diligentia Is. Hilberg, das Princip der Silbenwägung und die daraus entspringenden Gesetze der Endsilben in der griechischen Poesie (1879), demonstravit: syllabas finales in arsi potissimum positione produci, vocalem autem brevem, in fine vocabuli collocatam, non nisi primi secundive pedis thesin efficere posse, inde a Nonno vero ne in horum quidem pedum thesi positione produci.

Leges XIV, quas Hilbergius constituit, videantur apud ipsum. Quod autem ad Homerum adtinet, pleraque huiusmodi praecepta sine damno possunt negligi, et res eo fere redit ut vetustissimi vates syllabas breves in fine vocabulorum obvias produxerint omnibus hexametri sedibus ubi fieri id poterat. Nempe *tertii spondei thesis* syllabam finalem, quae longa aut positione producta est, omnino non

---

[1]) De littera ζ tamen videatur § 28.

admittit, sic enim versui deesset caesura; neque *thesis quinti spondei*, sic enim nasceretur versus spondiacus in disyllabum excurrens (§ 2); *quarti* autem *spondei thesin* raro explet syllaba finalis, quoniam dactylus esse solet pes quartus si cum illo vocabulum finitur. Ergo ipsi numeri versus epici id ferunt ut non nisi primi vel secundi pedis thesin apte explere possit syllaba finalis, neque de ipso pede secundo sine exceptione hoc valet, periculum enim est ne durius minusve concinnum sic fiat metrum, e. g. *ἠπείλησεν μῦθον*, *ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα* etc.; cf. pag. 16.

Duae tamen Hilbergii observationes (p. 18 et 20) quam maxime huc faciunt:

1) cum spondeus est pes quartus, eius thesin nunquam explet vocalis brevis quae vocabulum claudit (et positione producitur) [1].
2) cum spondeus est pes secundus, eius thesin nunquam explet vocalis brevis quae substantivum vel adiectivum vel verbum claudit (et positione producitur) [2].

§ 25. Apud Atticos vocalis brevis, quam sive in eodem vocabulo sive sequentis initio [3]) excipiunt muta cum liquida, non producitur

---

[1]) Damnanda est igitur *β* 66 Knightii aliorum coniectura (quam imprudentes recepimus) *θεῶν δὲ δϜείσατε μῆνιν*, ubi tradita lectio est *θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν*, verum esse videtur *δ' ὑποδίδϜετε*, quod post nos commendavit Schulze Quaest. Ep. p. 88.

Ante diaeresin bucolicam ne eam quidem positionem, quae consonis vocabulorum continuo se excipientium terminali et initiali efficitur, legitimam esse, vidit Wernicke ad Tryphiodor. 173 sqq.; cf. supra p. 15,1. Itaque recipi nequit quantumvis speciosa coniectura, qua Naberus plaudente Herwerdeno versui *N* 738 subvenit: *οἳ μὲν ἀφεστᾶσιν σὺν ὄχεσφιν, τοὶ δὲ μάχονται* pro vulgato *τεύχεσιν, οἳ*. Cavendum tamen est ne quis hac observatione ita abutatur ut omnino in pede quarto vitiosos ducat spondeos ita conformatos, id quod fecit Schulze Quaest. Epic. p. 423 sq., calidius ideo damnans coniecturas quales nos aliique in textum recepimus *παρέσταν Ϝοῖνον ἄγουσαι* *H* 467, *πτολίπορθον Ϝοίκαδ' ἱκέσθαι* *ι* 530, *ἔτιον Ϝῖσα θεοῖσι* *λ* 484, *ἐφ' ἧμιν Ϝῆρα φέρουσι* *π* 375, *ἅμ' ἧμιν Ϝοίκαδ' ἕποιο* *ο* 431, talibus enim locis continuatur sententia nullamque igitur offensionem habet syllaba finalis quae positione producta est; exempla ex Homero Hilberg Silbenwägung p. 112 sqq. dedit *Λ* 551 *B* 522 *Δ* 83 *Σ* 400 *Φ* 126 *Ψ* 259 *ζ* 93 *π* 435 *τ* 576 *ω* 364 etc.

[2]) Ergo *X* 101 claudicat metrum: *ὅς μ' ἐκέλευε Τρωσὶ* etc., ubi -*ν* subiungit Hilberg, probabilius vero Nauck *ὅς Τρωσὶν μ' ἐκέλευε* rescripsit. — Etiam *Λ* 686 *τοὺς ἴμεν' οἷσι χρῆος* huc pertinet; Hilberg *οἷσιν* poscit, sed ipsa productio, quae ope litterae adventiciae -*ν* fit in thesi, vix Homericum sonat; vid. § 30.

[3]) Si muta claudit vocem et liquida sequentem vocem aperit, e. g. *ἐκ ῥεύματος*, syllaba semper producitur, etiam in litteris Atticis.

nisi muta sit *media* (β γ δ) quam sequatur λ vel μ vel ν [1]). Debetur hoc praeceptum acumini Dawesii Miscellan. Critic. (1745) sect. V.

In carminibus Homericis huiusmodi syllabae arsin occupare solent et pro longis igitur numerari [2]); in thesi vero prouti fert metri ratio modo longae habentur modo breves. E. g.:

ἀρνύμενος πᾰτρός τε	*Z* 446.	*φοινήεντᾰ δράκοντα*	*M* 220.
τᾰ̀ πρῶτα	*Λ* 6.	*Ἀφροδίτη(ᾰ)*	passim.
πĕπρωμένον	*Γ* 309.	*ἀλλŏθρόους*	*α* 183 *γ* 302.
		τειχεσῐπλῆτα	*E* 31.

Breves tamen non fiunt nisi littera posterior est λ aut ρ [3]).

Correptio igitur Attica, quae dicitur, in Homericis potest fieri ante litteras *πλ κλ χλ βρ δρ πρ κρ τρ φρ χρ θρ*; ceterae huiusmodi correptiones aut a Graecis omnino vitantur (ante *βλ γλ δλ*) aut in epicis certe carminibus non occurrunt (ante *θλ φλ γρ*). Notabilis est syllaba brevis ante *τλ* uno loco (sano?) obvia: *Γ* 414 *σχĕτλίη*.

Infirmior igitur inde ab aetate Homerica — neque ultra recedere possumus quo propius ad linguae Graecae incunabula perveniamus — infirmior in ore Graecorum fuit potestas elementorum *κλ πρ* similiumque sonorum, quam quae ad producendam syllabam praegressam sufficere videretur. Huiusmodi syllabae in arte epica medium veluti genus constituunt inter syllabas vere longas, quae sive arsin sive thesin quamlibet explere valent totam, et syllabas quae sine controversia breves sunt nec nisi in thesi locum habent.

Hanc ob causam in arsi potissimum collocantur a poetis epicis; sic enim syllaba debilior sustentatur impetu rhythmi. In thesi raro ponuntur sine necessitate, multo etiam rarius sine necessitate corripiuntur [4]); „ubi vitari poterat correptio, ibi eam tanta cura

---

[1]) Loci in Aristophanis comoediis, qui repugnant, aut ad imitationem dictionis epicae vel tragicae sunt conformati (Eq. 1178 *Ὀβριμοπάτρα*, Lys. 742, 833 Eccl. 369 *πότνια*, Pac. 140 *ὑγρόν*, Thesm. 859 *πᾰτρίς*), aut corrigendi sunt (Pac. 1201 Plut. 1019 *δρᾱχμῶν*, Vesp. 151 *Κᾱπνίου*, Eq. 207 *μᾰκρόν*, Nub. 1468 *πᾰτρῴων*, Thesm. 1184 *θυγᾰ́τριον*, Nub. 869 *κρεμᾱθρῶν*).

[2]) Quae ad positionem debilem pertinent post Hermannum Orphic. p. 755 sqq. summa cura et sollertia tractarunt Spitzner de versu her. p. 88-105, La Roche hom. Untersuchungen p. 1-43, von Hartel hom. Studien I, Buth Philolog. 39 p. 551 sqq., Usener altgr. Versbau p. 22 sqq. — Vid. etiam Ludwich Arist. II p. 360, Monro homeric grammar § 370, Vogrinz Gramm. d. hom. Dial. p. 25 sq., Kühner-Blass I p. 302 sqq.

[3]) Ab Hesiodo etiam ante *κν* et *πν* corripitur syllaba his locis: *ἀκρŏκνέφαιος* Oper. 567, *ἔτικτĕ πνέουσαν* Theog. 319.

[4]) Cum corripiuntur, tantum non semper *priorem in thesi locum obtinent*, et plerumque quidem *pedis tertii* vel *quinti*. „Die Positionsvernachlässigung ist an zwei Thesen „geknüpft, an die erste Kürze des dritten und die erste Kürze des fünften Fusses;

„veteres declinaverunt, ut vix pauca ex hoc genere exempla, quae „quidem certa sint, proferri queant" Hermann l. l.

Quid velimus docent exempla supra allata. Participium *πεπρωμένον* aut metro dactylico adaptari nequit aut syllabam *πε-* in thesi habere debet, quamquam ad longae syllabae mensuram non ex asse pervenientem; produci autem eam sinit metrum, ergo non corripitur. Sed voce *δράκων* abstinendum est poetis epicis, nisi corripiant syllabam praegressam [1]; dea *Ἀφροδίτη* abesse debet ab ipso quod excitavit bello Troiano, si pro brevi haberi nequit syllaba initialis eius nominis; adiectivum *ἀλλοθρόους* aut non poni debet in versu dactylico aut secunda brevi poni; item epitheton perantiquum *τειχεσιπλῆτα* nisi têrtia brevi admitti non potest.

Sic e septem locis allatis quinque facilem habent excusationem; restant tamen duo, in quibus syllaba, quae positione debili producitur, citra necessitatem in thesi collocata est, *πᾱτρός* et *τᾱ πρῶτα*. Tales loci apud Homerum rari sunt [2]; sed rariora etiam sunt

---

„z. b. *ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον* und *καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα* „*προσηύδα*. Die erste Form findet sich in den beiden Gedichten 202-, die andere 278 „mal. In anderen Regionen des Verses begegnet das vereinzelt" v. Hartel hom. Stud. I p. 443. — Cum correptione quae fit post tertium trochaeum componenda sunt quae Usener de prisca hexametri forma disputavit, cf. supra pag. 11.

[1]) Alia vocabula permulta, quae ita sunt conformata ut syllabae praecedentis correptionem Atticam imperiose flagitent, collegit Spitzner l. l.: *Κλεώνας, Κλῠταιμνήστρη, κλῐθῆναι, Πλᾰταιαν, τρᾰπεζα, τρᾰπέσθαι, τρῐαινα, βρᾰχίων, βρῐήπυος, βροτῶν -ούς -οῖσι -οῖο, Δρῦας, ἀμφῐδρῠφής, Θρᾰσυμήδων, Θρόνους -οισι, κρᾰδαίνω, κρᾰνεια, κρᾰταιός, Κρόνοιο, κρῠφηδόν, προθῦμίῃσι, προκείμενα* etc.

Apta exempla sunt *κ* 354 *προπάροιθε θρόνων ἐτίταινε τραπέζας* et *χ* 438 (= 452) *αὐτὰρ ἔπειτα θρόνους περικαλλέας ἠδὲ τραπέζας*, quibus locis — nec alibi usquam — bis intra unius versus spatium admissa est correptio Attica.

Hinc non refellitur quidem — immo placet — sed incertior tamen quam ut in adornanda Homeri recensione ea uti possimus fit Useneri suspicio altgr. Versbau p. 25, non *προσηύδα* sed *ποτηύδα* dedisse poetam in versu formulari *Ϝέπεα πτερόεντᾰ προσηύδα*. Etiam locutionis *τοιαῦτᾰ πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον* numeri ita possunt defendi, unam enim vocem efficit praepositio cum suo nomine, *προσαλλήλους*.

[2]) Necessitatis metricae nulla ratione habita v. d. Buth l. l. docuit apud Homerum breves vocales ante mutam cum liquida

in *arsi*	esse	locis	Il. 1613	+	Od. 1060	=	2673.
in *thesi* { *corripi*	„	„	267	+	„ 289	=	556.
in *thesi* { *produci*	„	„	58	+	„ 32	=	90.

Qui numeri aliquanto minores sunt veris, certe apud Hartelium legimus in thesi syllabam finalem positione debili non produci locis 280 + 294 = 574, locis 105 produci. Attamen satis apparet syllabas positione debili productas vix *tricesimo* quoque loco *in thesi* reperiri. In Odyssea frequentiorem quam in Iliade videmus esse correptionem Atticam.

vocabula in quibus sine iusta causa admittitur correptio Attica, e. g. *σχĕτλίη Γ* 414, *Πάτροκλε Τ* 287 (spur.) [1]), *πρωτόπλοον θ* 35, *φαρέτρης Θ* 323, *δăκρῡπλώειν τ* 122, *προσέκλινε φ* 138 et 165 (l. a. *προσέθηκε*), *καὶ νῶϊ κĕκρυμμένα ψ* 110 (del. *καί*), *'Οτρυντεΐδην -δη 'Οτρυντῆι* (ŏ) *Υ* 383 sq. et 389 [2]), „quae tantopere ab Homerica consuetudine abhorrent „ut dubitari non possit quin correptio criticis debeatur" (Hermann l. l.). Paulo minus incommodi habet res in verborum exitu, neque omnes locos, qui ita conformati sunt, aut corruptos aut recentes esse crediderit quisquam, e. g. *μ* 215 *τύπτετĕ κληίδεσσιν*, *ξ* 529 *δĕ χλαῖναν*, *κ* 234 *μέλῐ χλωρόν*, *Θ* 479 *τĕ Κρόνος τε*, *θ* 353 *οἴχοιτŏ χρέος*, *ν* 363 *ἄγε χρήματα*, *Ψ* 186 *δέ 'χρῖεν*, *Ω* 795 *γĕ χρυσείην*, *Α* 97 *ŏ γĕ πρίν*, *ξ* 334 *ἐμĕ πρίν*, *ρ* 597 *ἐξυλέσειĕ πρίν*, *Γ* 250 *καὶ 'βάλĕ Πριαμίδαο*, *Μ* 95 *Πριάμοιŏ τρίτος*, *Ν* 799 *φαληριάοντă πρό*, *Λ* 572 *ὅρμενă πρόσσω*, *Σ* 122 *καί τινă Τρωιάδων*. Alibi Attica correptio vitii est indicium, e. g. *πλήθεῐ πρόσθε Ψ* 639 (verba obscura), *δĕ δράγματα Λ* 69 (*δάργματα?* [3]), *ἡγήτορῐ Θρῃκῶν Ε* 462 (male pro *Θρηΐκων*, cf. § 17), *οὔδεῐ πλῆντ' Ξ* 468, *δĕ πλέον υ* 355 (male, certe insolite, pro *δὲ πλεῖον*), *ἔειπĕ πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν Λ* 403 etc. (scripsimus *ἔϝειπε ποτὶ μ. θ.*); aut occurrit loco suspecto, e. g. *ὅθῐ πλεῖστα* (v. l. *ᾗ*) *Ι* 382, *μεμνῇτŏ δρόμους Ψ* 361, *Δωριέες τĕ τρῐχάϊκες τ* 177, *ὀπτῆσαί τĕ κρεῶν ο* 98. Tres tamen loci, quos ultimos posuimus, necessitate metrica excusantur.

§ 26. Vocalis brevis, in vocabuli exitu posita, longa habetur in arsi ante liquidam vel digamma (cf. § 19). E. g.:

(λ)	*εἶλκ' ἐπὶ ϝοὶ μεμαὼς ὥς τē λίς, ἐκ δ' ἄρα χειρός.*	*Λ* 239.
(μ)	*αἰεὶ δē μαλακοῖσι καὶ αἱμυλίοισι ϝέπεσσι.*	*α* 56.
(ν)	*αἶψα δ' ἐπī νευρῇ κατεκόσμεε πικρὸν διστόν.*	*Δ* 118.
(ρ)	*ϝάστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δē ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι.*	*ζ* 178.
(ϝ)	*πατρὶ φίλω ἔπορον· ὃ δ' ἄρα ϝῷ παιδὶ ὄπασσε.*	*Ρ* 196.

Etiam ante litteram *σ* uno et altero loco producitur vocalis, nempe *ὅτῑ σὺ Υ* 434, *ἔγκατά τē σάρκας τε ι* 293 (qui locus ad § 19 referri potest si post *τē* sistimus orationem), *οὐ γὰρ ἔτῑ σάρκας λ* 219,

---

[1]) In versu *Ζ* 479 non *εἴπῃσι πăτρός* sed *εἴποι πāτρός* esse legendum evincit verborum contextus, neque veteres id fugit.

[2]) Versus 384 syllabam *'Οτρ-* post caesuram habet et minus igitur fortasse huc pertinet, vid. pag. 11; in vs. 389 pro *κεῖσαι 'Οτρυντεΐδη* (ŏ) licet *κεῖσ' 'Οτρυντεΐδη* (ū) recitare.

[3]) Ita v. Hartel, cf. forma Attica *δαρχμαί* (Arist. Plut. 1019), item in dialecto Elea IGA. 113b = Coll. 1154[3], 1155[5,6], 1158[4], in Arcadica Coll. 1222[23,30], et in Gortynia *δαρχναί*.

ὅτε σεύαιτο διώκειν P 463 (lectio incerta), κατὰ συφεοῖσιν ἐϝέργνυ κ 238. Non pertinent huc Γ 303 σ 77 φ 219, cf. § 19.

In *thesi* brevis vocalis ante liquidam non producitur, ne ante litteram ρ quidem; e. g.:

ὣς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι. α 47.
πλάζων· οὐδέ τί μιν σθένει ῥηγνῦσι ῥέοντες. P 751.

Duae tantum offendunt exceptiones: πολλὰ λισσομένη -νος -νω E 358 Φ 368 (v. l. Φ 492?) X 91 (cf. § 27) et πυκνὰ ῥωγαλέην ν 438 (= ρ 198 σ 109). In versu Ω 755 pro πολλὰ ῥυστάζεσκεν scribendum est potius πόλλ' ἐρρυστάζεσκεν addito augmento, et in κ 324 non est causa cur lectioni vulgatae καί μ' ὀλοφυρομένη substituamus Aristophaneam καί με λισσομένη.

Locis haud paucis ante liquidam producta reperitur vocalis brevis, quae etiamsi non liquida sed muta sequeretur pro longa tamen aliam ob causam haberi posset. Sic in versu A 454 'τίμησας μὲν ἐμέ, μέγα δ' ἴψαο λαὸν Ἀχαιῶν non vi liquidae, certe non hac sola producitur syllaba με, sed magis etiam vi caesurae et interpunctionis, item Δ 321 etc.; videantur etiam exempla productae vocalis -α, quae in fine § 19 attulimus (Διοκλῆα μεγάθυμον E 547 etc.).

§ 27. Elementum ρ ubi radicis initio collocatum reperitur, olim praemissam habuit spirantem, ϝ aut σ; cf. G. Meyer[3] p. 178. Duarum igitur litterarum vice fungitur; quapropter eam habet vim atque indolem, ut in vocabulorum compositione et in formis verborum augmento praeditis syllabam antecedentem producat; id quod geminatione litterae ρ oculis indicari solet, perinde atque in litteris Atticis.

In *arsi* etiam litterae λ μ ν ϝ σ nonnumquam iterantur.

Littera ρ etsi in thesi quoque geminari solet, e. g. οὐδ' ἔρρηξε Γ 348, οἵῃ δ' οὐκ ἔρρεξε I 536, excipienda tamen sunt verba ἐρύετο, ἔρυτο, ἐρύσατο Z 403 Δ 138 Λ 363 etc. (alibi ἐρρ-, e. g. α 6), ἐράπτομεν π 379, ἀνάροιβδεῖ μ 105 (alibi ἀναρρ.), κυνοραίστης ρ 300 (sed θυμορραίστης N 544 etc.), et composita aliquot radicis ῥεϝ-ῥυ: προρέω E 598 etc., ἀμφίρυτος, καλλίροος, χειμάροος (cf. § 61, alibi χειμάρροος), ὠκύροος, καλλιρέεθρος [1]), εὐρυρέεθρος. — Pro ἔρεξε ἔρεξα B 400 Δ 361 I 453 etc., ἄρεκτον T 150, fortasse legendum est ἔϝερξε ἔϝερξα ἄϝερκτον. Cf. § 132.

---

[1]) Apud Eur. Hercul. 784 legitur καλλιρρέεθρος (‿ ́‿‿‿).

Vocabula, quae litteram λ vel μ vel ν vel ϝ vel σ duplicant, haec sunt:

ἔλλἄβε Γ 34 etc., ἐλλάβετ᾽(ο) ε 325. — Sed ἔλαβε Δ 463 etc. Cf. § 243.

ἐλλῐσάμην λ 35 ν 273, cum adiectivis πολύλλιστος ε 445 et τρίλλιστος Θ 488; item ἐλλῐτάνευε Χ 414 et ἐλλῐτάνευσα κ 481. Notabilis admodum est forma ἐλλίσσετο Ζ 45 Φ 71 κ 264 [1], quae primam syllabam in *thesi* habet productam. Cf. § 26.

ἀπολλῆξαι Ο 31 etc., μεταλλήξας Ι 157 etc., ἄλληκτος Ι 636 etc. — Sed ἀπολήγειν Ν 230 etc.

ἐπιλλίγδην Ρ 599. — Simplex λίγδην χ 278; cf. λικριφίς Ξ 463 τ 451.

ἄλλοφος Κ 258, καταλλοφάδεια κ 169.

ἔμμαθες σ 362, ἔμμαθεν ρ 226. — Utriusque loci lectio dubia; aut enim κακὰ 'μάθες(ν) legi potest, qualis productio multo minus est insolita (cf. § 26), aut μάθες(ν) κακά, quod proposuit Nauck.

ἔμμορε Α 278 etc., cum derivatis ἄμμορος Ζ 408 etc., δυσάμμορος Τ 315 etc., ἀμμορίη υ 76, διεμμοιρᾶτο ξ 434. — Sed brevis est syllaba in αἰνόμορος et ϝισόμορος.

φιλομμειδής (Ἀφροδίτη) Γ 424 etc.

ἐυμμελίης Δ 47 etc. [2].

ἀννέφελος ζ 45. Sed ad § 21 potius referendum est hoc adiectivum, cf. ἀθάνατος etc., et scribendum igitur ἀνέφελος.

καταννεύων ι 490, si vera sit haec lectio. Alibi κατᾰνεύσομαι -σαι -σον (Α 514, 524, 527, 558 Β 350).

ἀπεννίζοντο Κ 572. Sed ἀπονίζουσα ψ 75. Fortasse praeferendum est ἀπὸ 'νίζοντο.

ἀγάννιφος Α 420 Σ 186.

ἐύννητος Σ 596 Ω 580 η 97. Sed rectius scribitur ἐὺ νητός. Cf. ὅθι νητός β 338. Alienum hinc est ἔννεον Φ 11, quod non verbi simplicis νέω sed compositi ἐν-νέω est imperfectum.

---

[1]) Non huc pertinet *Μ* 49, ubi non ἐλλίσσεθ᾽ legendum est sed εἱλίσσεθ᾽ (id est ἐϝελίσσεθ᾽), quod ex Aeliano et Nicanoris observatione coll. *Μ* 467 restituerunt Turnebus Spitzner PKnight Cobet; frustra obloquitur Hoffmann Quaest. Hom. I p. 145 not.
In *Α* 15 et 374 καὶ λίσσετο est lectio Aristarchea, neque recipienda videtur l. a. καὶ ἐλλίσσετο.

[2]) Apud Mimnermum audacior multo extat productio φερεμμελίης fr. 14,4; quod tamen epitheton fortasse non ad instar adiectivi Homerici ἐυμμελίης est fictum sed vocis φερέσβιος, quae legitur h. Ap. 341 Hes. Theog. 693, analogiam sequitur. Quamquam ipsum φερέσβιος analogice formatum esse videtur adiectivum, vid. p. 105,1.

ἔϜϜαδε (codd. *εὔαδε*) *Ξ* 340 etc. — Cf. § 40.

[*ἐϜϜείδησθα* (codd. *ἠείδεις τὸν*) *X* 280, *ἐϜϜείδει* (codd. *ἠείδει*) *ι* 206. — Cf. § 160.]

[*ἔϜϜιδ'* (codd. *εἶδεν*) *Λ* 112, *ἔϜϜιδε* (codd. *εἴσιδε*) *Ξ* 13 etc. — Cf. § 309.]

ἀποϜϜειπών *T* 35, item vs. 75 e coniectura.

ἀποϜϜέρσῃ *Φ* 283, *ἀποϜϜέρσειε* *Φ* 329. Cf. § 254.

In adiectivo *ἀϜίϜαχοι* (codd. *αὐίαχοι*) *N* 41 ad syllabam initialem producendam non requiritur vis digammi, comparari enim possunt *ἀθάνατος* et similia, de quibus vid. § 21.

περισσαίνω *κ* 215 *π* 4, 10. — Sed *ἔσηνε* *ρ* 302.

ἐσσείοντο *Υ* 59, *ἐπισσείω* *Δ* 167 *O* 230, *περισσείω* *T* 382, *ὑποσσείω* *ι* 385. Cf. § 188.

ἐσσεύοντο *B* 808 etc., *ἔσσευα* *E* 208 etc., *ἔσσῦμαι* *κ* 484 etc., *ἐπισσεύω* *O* 347 *ξ* 399, cum compositis *λαοσσόος* *N* 128 etc. et *ἐπίσσωτρον* *E* 725 etc.

ἐύσσελμος *B* 170 etc.

Ex Hesiodo accedit *φερεσσακής* Scut. 13 [1]).

A vocabulis praecedentibus non sunt separanda nomina propria duo *Ἀχι(λ)λεύς* et *Ὀδυ(σ)σεύς* (cf. § 294), quorum syllaba secunda producitur in arsi, in thesi corripitur. Comparentur quae de littera *σ* duplicata in § 36 observata sunt. Proxime autem a duobus his nominibus propriis distant vocabula, quorum vocalis est anceps, e. g. *Ϝίσασι(ῐ)* et *ὕδωρ(ῠ)*, cf. § 18.

Postquam vocabula, quae huc pertinent, adtulimus, nunc videndum est quomodo productiones, de quibus in hac § et in praecedenti agitur, sint interpretandae. Non omnium eandem rationem esse apparebit. Post aliorum incompositam audaciam, qui ad metrum sustentandum usque quaque digammata inferciebant, primus in causas rei data opera et caute inquisivit Hoffmann Quaest. Hom. I p. 110 sqq., qui acutissima disputatione demonstratum ivit „multis in vocibus, quae in scriptis Homeri carminibus nunc „a singulis litteris consonis incipientes feruntur, eo tempore quo „facta sunt haec carmina binas fuisse consonas initiales" (p. 156 sq.). Et dubium non est quin viam, qua verum reperiri posset, indi-

[1]) Ad huius adiectivi analogiam formatum esse videtur *φερέσβιος*, cf. pag. 104,2. Alii ex *φερεσισακής* et *φερεσίβιος* nata esse putant, vid. Monro[2] p. 118 et 120; sed cf. infra p. 106,1.

caverit. Evicit enim in geminato sigma verborum *σαίνω σείω σεύω* superesse vestigia vetustissimae formae *σϝαίνω σϝείω* [1]); fortasse igitur — quamquam minime certa est haec originatio — etiam *ἐύσσελμος* prodierit ex *ἐύσϝελμος*. Item lucide exposuit, qua de re nemo iam dubitat, verba quae in lingua Graeca a littera *ρ* ordiuntur primitus duas consonas (*ϝρ* vel *σρ*) habuisse praefixas, formam igitur *ἔρρηξε* similesque ex *ἔϝρηξε* etc. ortas esse, nec non adiectivorum *φιλομμειδής* et *ἀγάννιφος* liquidam duplicatam ex harum vocum origine esse repetendam, fuisse enim antiquitus *φιλο-σμειδής*, *ἀγά-σνιφος*. Etiam verbum *λίσσομαι*, quod ne in thesi quidem brevem manere sinit vocalem praecedentem, revera a duabus consonis antiquitus coepisse iure suo contendit, licet ignoretur quaenam interciderit consona [2]). Denique *ἀπολλῆξαι* etc. e forma antiquiore *ἀπο-σλῆξαι* prodiisse credibile est [3]), et *εὔαδε* (sive *ἔϝϝαδε*) olim fuisse *ἔ-σϝαδε* omnino constat. Sed alia vocabula dum eadem ratione interpretari conamur, micamus in tenebris; non iam antiquior radicis forma, linguarum cognatarum ope indagata, ostendi potest ad explicandam syllabae productionem, sed e productione epica fieri debet coniectura de radicis forma primitiva. Hinc ex adiectivo Homerico *ἄλλοφος* alii *ἄγλοφος* extuderunt, alii *ἄσλοφος*, alii fortasse aliud, et complures huiusmodi lites inter viros doctos sunt agitatae. At ne sic quidem omnes productiones, quae fiunt ante litteram liquidam, explicari potuerunt; nam in *ἔμμαθε*, *ἐνὶ μεγάροισι*, *μάλᾱ μεγάλη* quae tandem littera ante liquidam perierit nemo dicere potuit; et tamen *ducentis* fere locis ante *μέγαρον* et *μέγας* brevis vocalis producitur, ut egregie exposuit von Hartel in studiorum Homericorum initio.

Sed fac de omnibus vocabulis, quorum littera liquida vocalem praegressam producit, constare id quod de compluribus summa sollertia demonstravit Hoffmannus, radicis initio olim duas fuisse consonas, fac fuisse *σμέγαρον* v. c. et *κμέγας*: — quid iam pro-

---

[1]) Tertii verbi formam pristinam non *σϝεύω* fuisse, quod putabat Hoffmann, sed *τσεύω* (*τjεύω* — *κjεύω*), hodie statuunt viri docti, vid. Brugmann gr. Gramm. § 38, Kühner-Blass I § 19 Anm. 3. Vogrinz tamen hom. Gramm. p. 97 Hoffmannum sequitur. — Adiectivum *φερεσσακής* primitus *φερε-τϝακής* sonuisse coll. Sanscr. *tvac cutis* docuit L. Meyer; cf. Schulze Quaest. Ep. p. 20.

[2]) *γλίσσομαι* fuisse putat Hoffmann, *ϝλίσσομαι* Dawes Miscell. crit. p. 160, qui primus hanc rem tetigit; hunc sequitur Fick, sed *σλίσσομαι* pristinam esse verbi formam post alios statuit Schulze Quaest. Ep. p. 418.

[3]) L. Meyer Bezzenb. Beitr. VI 305 confert Angl. *slack*.

fecimus ad artem metricam cantorum epicorum rectius diudicandam? Meliusne nunc perspicimus qua ratione producantur particulae *ἐνί* et *μάλα* in locutionibus modo allatis? Minime. Ut etiam talibus locis prosit Hoffmanni inventum, necesse est sumamus: aut culpa posteritatis initiales illas litteras e carminibus epicis evanuisse, et nobis igitur, ut verba numerique restituantur in integrum, rescribendum esse *ἐπὶ σνευρῇ, δὲ σμαλακοῖσι* etc.; aut veteres cantores vocalem brevem, quae ex artis metricae praeceptis ipsorum aetate produci sine vitio non posset, nonnumquam tamen pro longa ideo habuisse quod vocabulum subsequens olim a fronte non unam consonantem habuisset positam sed duas. Posterior opinio satisne est absurda? Quis non intellegit eam eo tendere ut credamus serviles imitatores sine auribus fuisse viros quibus Iliadem et Odysseam debemus, non veros poetas, qui versus pangere et longas syllabas a brevibus discernere scirent? Prior vero illa coniectura, secundum quam *σνιφόεις σλαπάρη γλίσσομαι σνευρή σρόος Ϝράκος σϜῷ* aliaque huiusmodi plurima — nam quis erit finis? — in textu Homerico scribenda forent, et ratione caret idonea et defensoribus; neque ipse profecto Hoffmannus istiusmodi temeritati indulsit, dicit enim „imaginem tantum sive umbram litterae superfuisse tempore Homerico" (p. 157). At eleganter magis quam perspicue hoc dictum est, et imaginem potius sive umbram opinionis hanc esse dixeris quam claram evidentemque sententiam. Extat elementum aut non extat, auditur sonus aut non auditur: tertium non datur. Aut igitur auribus percipiebantur consonae illae initiales in sermone quotidiano aevi Homerici, certe in dictione epica percipiebantur, aut ante illud tempus interierant; ut exemplo utamur, Homerus aut *σνιφόεις* dicebat domi cum suis confabulans, certe in carminibus suis dicebat, aut *νιφόεις*. Illud si sumimus, *scribamus* igitur illud sigma *Υ* 385 *Τμώλῳ ὕπο σνιφόεντι* et alibi, quemadmodum *δϜήν* scribimus et *δϜέος* et *δϜεινός*, quoniam ipsos cantores ita locutos esse persuasum habemus, licet textus traditus litteram *Ϝ* non exhibeat. Sin Homerica adiectivi forma videtur *νιφόεις*, ad carmina pangenda poetis epicis nihil proderat antiquior forma *σνιφόεις*, qua non iam uterentur homines.

Id unum concedi potest debetque, *in mediis vocabulis* ad rationes etymologicas referendas esse litteras duplicatas *λλ μμ νν ρρ σσ*. Fortasse etiam vocales in fine praepositionum productae ita possunt explicari, si dicamus praepositionem cum suo nomine in unam vocem coaluisse, v. c. *κατὰ λαπάρην* revera *καταλλαπάρην* sonuisse,

tales autem locutiones superesse ex tempore antehomerico, quo *κατὰ σλαπάρην* dicebatur; quod si conceditur, multi versus expeditam habent explicationem, nam locorum huc pertinentium duas partes $\left(\frac{409}{671}\right)$ praepositionis vocalem finalem producere docuit v. Hartel. Sed nemo cum aliqua probabilitatis specie contendere potest, etiam in verbis *αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἱμυλίοισι Ϝέπεσσι* α 56 productionem particulae *δέ* indicio esse consonam a fronte adiectivi *μαλακός* esse abiectam; non enim unam notionem constituunt particula *δέ* et adiectivum insequens *(σ)μαλακοῖσι*, neque igitur aevo antehomerico poterant concrescere in unam vocem *δεσμαλακοῖσι*, quae potuisset abire in *δεμμαλακοῖσι*, quemadmodum *ἔμμεναι* ex *ἔσμεναι* natum est. Producitur autem *δέ* locis 75, *τε* locis 60, sexto quoque loco igitur $\left(\frac{135}{671}\right)$ altera utra particula extat producta, ita ut haudquaquam raros esse huiusmodi locos appareat neque ad ceterorum analogiam factos esse credibile sit.

Restat igitur ut statuamus, ea quae in textu nostro leguntur ita ab ipsis poetis profecta esse; in Homeri igitur arte metrica litterarum *λ μ ν ρ Ϝ* eam esse vim ut brevem vocalem quae claudit vocabulum praecedens ictu iuvante producant [1]). Quae explicatio eo minus habet incommodi quod in thesi huiusmodi productio non deprehenditur [2]), in arsi autem syllabas finales, quae breves sunt, etiam talibus locis quibus liquidam non habent sequentem produci videmus, cf. § 19 [3]).

Ita si nobis informamus rem, dubium esse nequit utrum geminata an simplex littera liquida magis sit probanda in *ὅθι νητός*, *ἐνὶ μεγάροισι*, similibus. Traditio, quae ad vetustissima tempora pertineat, hac de re est nulla, antiquitus enim litterae non duplicabantur; grammatici autem Alexandrini quam rationem secuti

---

[1]) „Eine so volle Articulation der Liquiden *λ μ ν ρ* dass diese dem Worte von „Consonantengruppen *nahezu* gleichkamen und wie diese Position bilden konnten" v. Hartel l. l. I p. 407. Cf. G. Meyer[2] p. 177 et 279 sq.

[2]) Uno verbo *λίσσομαι* Z 45 Φ 71 κ 264 excepto. Huic igitur verbo prae ceteris restitutam velis consonantem quae evanuit: at quaenam evanuerit consona ignoratur, et Π 46 sq. certe ab ipso poeta est omissa.

[3]) Litterae *ῥ-* potestas syllabam praecedentem producendi permansit etiam in Attica poesi. Cui non statim veniat in mentem versuum Aristophaneorum *οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς εἰς τοῦτο ῥέπει* Plut. 51, *μήτε ῥιγῶν ἄχθει λίαν* Nub. 416, Sophocleorum *τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοὔργον εἰς ἐμὲ ῥέπον* Oed. R. 847, *τί δὲ ῥυθμίζεις* Antig. 318 etc., quin adeo in thesi *αὗται δὲ ῥῖνας ἔχουσιν* Ar. Nub. 343, *ἴσα καὶ τὰ ῥήματα τίκτειν* Ran. 1059 etc.; Athenienses tamen non *σρέπει* aut *Ϝριγῶν* dicebant, licet *ϝρῖνας* et similia iis tribuerit Dawes Miscell. crit. p. 161.

fuerint cum rogamus, respondetur Aristophanem scripsisse *ὀθιννητός* et *ἐνιμμεγάροισιν*, vid. Didymus ad *β* 94 et *β* 388; in papyro Bankesiano autem — ut recentiores mittamus codices — etiamnunc legitur *ἐνιμμεγάροισι* *Ω* 219, 236, 427, 497, 603, 664, 768 (cf. La Roche Textkritik p. 391, 443, 479, Merkel proleg. ad Apoll. Rhod. p. CIV), quin ita exaratum est in lapide CIA. 1326 (Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 75, n[0] 709). Aristarchus vero non iterabat litteram *M*, quae longe praestat ratio; nam sic demum duas voces habemus, non unam, finales autem syllabae in arsi productae per Homerica carmina sexcentae occurrunt, in mediis vero vocabulis non producuntur syllabae sine causa etymologica.

In compositione vero et post augmenti syllabam iteranda est liquida, haec enim non metrica est productio sed e vocum origine explicanda [1]). Scribamus igitur *ἀπολλῆξαι*, *φιλομμειδής*, *ἀγάννιφος*, *ἀγάρροος*, *ἔρρηξε*, *ἐλλισάμην*, *ἔμμορε*, *ἄμμορος*, quemadmodum hodie fieri solet [2]). Omnino autem certa res est in vocibus ubi *sigma* iterandum est; ratione careret *ἔσευε* vel *περῑσαίνω* [3]). In *κατᾱλοφάδεια* *ἐπῑλίγδην* *ἐῡμελίης* liquida fortasse melius non iteratur, ignoramus enim quae interciderit consona et credibile est poetam vocales *α ι υ* horum vocabulorum pro syllabis finalibus habuisse; idem de verbis *ἀπōϝέρσῃ* *-σειε* *ἀπōϝειπών* valet. Restant quae neque etymologiae ope explicari neque ex metri necessitate ictusve impetu satis defendi possunt: *ἔλλαβε* *ἔμμαθε(ς)*. Suspicamur autem illud e forma longiore *ἐλέλαβε* urgente metro esse natum ut latina *retluli* *reppuli* *rec-*

---

[1]) Dissentimus igitur a viro d. Monro, qui lucide admodum et succincte hanc quaestionem exposuit Homeric Grammar § 371 et 372. Cum Hoffmanno putat ille omnium locorum, ubi vocalis brevis ante liquidam sive eiusdem vocabuli sive sequentis producitur, eandem esse rationem, initio nominis *μέγαρον* igitur similiumque vocum periisse consonam aliquam. In eadem vero nobiscum sententia est Blass in Kühner-Blass I p. 311.

[2]) Quamquam liquidam ne in talibus quidem vocabulis iterabat Aristarchus, cui Didymus diserte tribuit lectiones *μετᾱλήξαντι* *I* 299, *ἄλοφον* *K* 258, *ἀπῡλήξῃς* *O* 31, vid. La Roche Textkritik p. 389 sqq., Ludwich Aristarch. I p. 301. Nempe Aristarchus etiam litteram *ρ* iterare nolebat, scribebat enim *διᾱραίσει* *I* 78, *πολῡρρηνες* *I* 154 et similia (hinc *B* 752 papyrus Petrie habet *καλλίροον*). Etiam verbum *μιστύλλω* sine altero labda scribebat: *μίστῡλε* *I* 210.

[3]) Fieri potest ut formae, quae antiquitus fuerunt, *ἔσϝευε*, *περισϝαίνω*, in lingua Homerica immutatae permanserint; neque est cur in *σϝείω* vel *σϝαίνω* digamma magis abhorreamus quam in *δϝήν* vel *δέδϝοικα*. Sed quoniam certa non est haec res, melius servantur formae traditae, in quibus iteratur sigma; alioquin etiam voces *ξένϝος* et *ϝίσϝος*, quas bene Graecas aliquando fuisse certius etiam constat, in carmina Homerica invehendae essent. Cf. § 38 et 40.

cidi [1]), hoc aut ex *ἐμέμαθε(ς)* eadem ratione prodiisse aut textus corruptelae deberi [2]). De adiectivo *ἄλλοφος*, uno loco obvio, quid statuamus ambigimus [3]). Verbi *ἠείδει(ς)* syllabam initialem non *ἐϝϝ-* scribendam esse sed longiorem quandam augmenti formam *ἠ-* hic apparere, demonstrare conatus est Wackernagel, cui tamen adstipulari veremur, licet Schulze Quaest. Epic. p. 264 ei assentiatur. Perquam suspecta est denique aoristi forma dactylica *ἔϝϝιδον*, quam critici e coniectura in textum invexerunt freti Aeolica huius verbi forma *εὔιδον*; nam in lingua Homeri digamma ad vocalem quae praegreditur in eodem verbo producendam non sufficit, ut bene demonstravit Schulze in Quaestionibus Homericis 1887 et Quaest. Epic. (1892) pag. 52 sqq.

§ 28. In quibusdam vocabulis, quae alia ratione hexametri vinculo adstringi non poterant, negligitur positio, ne brevis syllaba inter duas longas locum obtineat; cf. § 54.

1) Non producitur vocalis brevis ante vocabula sequentia:

Ζάκυνθος *Β* 634 *α* 246 *ι* 24 *π* 123, 250 *τ* 131 h. Ap. 429.
Ζέλεια *Β* 824 *Δ* 103, 121.
Σκάμανδρος *Ε* 36, 77, 774 *Η* 329 *Λ* 499 *Μ* 21 *Υ* 74 *Φ* 124, 223, 305, 603 *Χ* 148.
Σκἄμάνδριος *Β* 465, 467 *Ε* 49 *Ζ* 402.
σκέπαρνον *ε* 237 *ι* 391.
στέᾶτος *φ* 178, 183.
σκἴή Hes. Oper. 589 (*τε σκἴή*, Nauck ingeniosissime *συκέη*).

2) Non producitur syllaba initialis vocum:

ἀμβρότη *Ξ* 78.
ἀνδροτῆτα (?) *Π* 857 *Χ* 363 *Ω* 6.
ἀνδροφόντῃ *Β* 651 *Η* 166 *Θ* 264 *Ρ* 259.
Ἱστίαιαν *Β* 537.

3) Non producitur secunda syllaba nominum:

Αἰγυπτίη -τίας -τίῃσ' -τίους -τίων *Ι* 382 *δ* 83, 127, 229 *ξ* 263, 286 *ρ* 432.
Ἠλεκτρύωνος -νης Hes. Scut. 3, 16, 35.
αἰενάοντα (i. e. *αἰεν-νάοντα*) *ν* 109. Cf. § 324.

---

[1]) Aliter opinatur Schulze Quaest. Ep. p. 465 collatis titulorum vocibus *λάβών*, *λἄβετος*.

[2]) Formam *ἔμμαθε(ς)* etiam Curtius vitio natam esse iudicat, sed vitio ipsorum poetarum falsam analogiam secutorum.

[3]) Cum ipsa re nomen *λλόφος* ab exteris nationibus importatum esse suspicatur Schulze Quaest. Epic. p. 257.

Omnium harum syllabarum correptio satis excusatur necessitate metrica, cuius imperium in propriis praesertim viget nominibus; conferantur quae de correptione, quae fit ante mutam cum liquida, in § 25 observavimus. In plerisque autem aliae accedunt causae, propter quas correptio, quantumvis insolita, minus offendit.

Nempe nominum *Ζάκυνθος* et *Ζέλεια* littera initialis fortasse ita pronunciabatur ut vix discreparet a littera *δ* (i. e. *đ*, Britannorum sono *th molli*), quacum in aliis dialectis confunditur [1]). Quae observatio maioris esset momenti si ante alia quoque vocabula, quae a littera *ζ* ordiuntur, e g. *Ζεύς*, breves syllabae nonnunquam non producerentur; comparari tamen possunt adiectiva *δάσκιος* et *δαφοινός*, e. g. *δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινός*, si recte statuitur praefixum intensivum *δα-* ex *δια-* *δϳα-* *ζα-* prodiisse; cf. § 90.

Nomen proprium *Σκᾰ́μανδρος* et adiectivum inde derivatum *Σκᾰμάνδριος*, quae e vetustissimis mythis desumta videntur [2]), aptissime comparantur cum verbo *σκίδνημι-κίδνημι*, quod vacillantem habet litteram *σ*, cf. § 45; si quis igitur poetas Homericos *Κάμανδρος* et *Καμάνδριος*, quemadmodum in codd. hic illic legitur [3]), dixisse contendit, habet quo utatur argumento [4]).

In voce *στέᾰτος* si quis synizesin (§ 8) potius adhibitam esse putat quam praecedentis syllabae correptionem insolitam, refelli nequit; et *Ἱστίαιαν Αἰγυπτίῃ* utrum *Ἱστῐαιαν Αἰγῠπτῐη* pronunciata fuerint an potius *Ἱστϳαιαν Αἰγυπτϳῃ*, dubitari potest.

Pro *Ἠλεκτρύωνος* *Ἠλεκτρυώνης* v. Wilamowitz proposuit *Ἠλέκτρωνος* *Ἠλεκτρώνης*, collato heroinae nomine *Ἀλεκτρώνα* in titulo Rhodio (Cauer Delect.[2] n⁰ 177); quam coniecturam, ab inventore postea reiectam, defendit Fleckeisen, impugnavit Rzach.

Pro *νὺξ ἀμβρότη* in codicibus est *ἀβρότη*, quae tamen non est probanda scribendi ratio si adiectivi vis est *immortalis, divinus* h. l. ut alibi; sin a substantivo *βροτοί mortales, homines* ductum est et

---

1) Cf. *ζὲ ζίκαια* = *δὲ δίκαια* aliaque huiusmodi multa in inscriptionibus Eleis, Blass Aussprache des Griechischen[3] p. 110 et 116.

2) Vid. van Leeuwen Mnemos. 1892 p. 138.

3) Cf. LaRoche Untersuch. p. 43, Knös de digammo p. 150 sq., Ludwich Aristarch. II p. 295.

4) Alia ratione rem expedire conatus est Usener altgriech. Versbau p. 27 not. 30: „ich glaube nicht dass *Β* 465, 467 *Ε* 49 *Ζ* 402 *Δ* 499 *Χ* 148 vor *σκ* eine kürze „gedacht war," ex antiquissima arte hos hexametros superesse censens, revera autem ex binis versiculis compositos esse singulos; cf. supra pag. 11. Ergo versum *Ε* 36 *ποιήεντι Σκαμάνδρῳ* et ceteros quos indicavimus falsae analogiae deberi sumat necesse est.

noctis *solitudinem* igitur, *ἐρημίαν ἄνευ βροτῶν*, designat, melius omittitur littera *μ*. Hoc sensu adiectivum *ἄβροτος* usurpavit Aeschylus Prom. 2, sed Doloneae poetam id voluisse veri est dissimile. Optimo vero iure omittitur *μ* in adiectivo *ἀμφίβροτος* (*B* 389 *M* 402 *Y* 281 *ἀσπίδος ἀμφιβρότης*, *Λ* 32 *ἀμφιβρότην πολυδαίδαλον ἀσπίδα*); nam qui hoc epitheton finxit poeta, non curabat originem vocis *βροτός* in aliis compositis (*τερψί-μβροτος* etc.) perspicuam. Contra littera *μ* parum recte abest a futuro verbi aliunde ignoti *ἀβροτάξομεν* *K* 65, i. e. *ἀμροτάξομεν*, *ἀμr̥τάξομεν*; vid. § 149, 7.

Restant *ἀνδροτῆτα* et *ἀνδροφόντῃ*. Pro *ἀνδροφόντῃ* (nam sic scripsimus, item v. Wilamowitz hom. Untersuch. p. 299) in codicibus est *ἀνδριφόντῃ* aut *ἀνδρειφόντῃ* [1]). Quam lectionem sunt qui defendunt, *Ἐνῡἄλίῳ‿ἀνδρεϊφόντῃ* aut *Ἐνῡἄλjῷ ἀνδρεϊφόντῃ* poetas recitasse rati [2]), parum tamen probabiliter, nam synaloepha *-ῳ‿ἀ-* tam difficilis est quam inutilis, in nomine autem *Ἐνυαλίῳ* neque vocalem *-ι-* oblitterandi neque syllabam *-αλj-* = *-αλι-* corripiendi ulla erat necessitas, neque alibi in poesi epica simile quid reperitur. Correptio vero syllabae *ἀνδρ-* (i. e. *ἀνr̥-*) non est durior quam *ἄμβρ-* (i. e. *ἀμr̥-*) vel *ἄμπλ-* (i. e. *ἀμl̥-*); „eodem modo syllaba, quae constat e muta cum liquida „praeeunte nasali, corripitur apud poetas tragicos, velut in Aeschyl. „Eum. 934 *ἀμπλακήματα* et Sophocl. Oed. R. 472 *ἀνᾰμπλάκητοι* prae„stantissimus cod. Laur. A exhibet, in quibus formis critici nasalem „expellendam esse perperam censuerunt; sic etiam in *ἀμπλακών* „Eurip. Alcest. 242", Rzach ad *Π* 857; addit idem „facilius excusari „posse correptionem illam, si nasalem in pronunciando evanuisse „statuimus, id quod in dialectis nonnumquam factum esse notum „est, veluti in titulis Cypriis et Pamphyliis nasales ante consonas „non scribuntur: *ἀδριjάταν* tit. Cypr. Coll. n° 59[3], *ἀδριιῶνα* tit. „Sillyi apud Roehl IGA. 505[8] = Coll. 1267[8], cf. Hesych. *ἀδρί· ἀνδρί*." Simillima Peppmueller observaverat ad *Ω* 6, vid. idem in Philol. Wochenschr. 1889 p. 238; quadamtenus autem comparari potest dictionis vulgaris vocabulum *μάκρα* pro *μάκτρα* in inscriptione de mysteriis Andaniana (Dittenb. Syll. 388[109], Cauer Delect.[2] 47) et apud Philodemum in vol. Hercul. — Quae cum ita sint, non est cur aegre feramus voces Homericas *ἀνδροφόντῃ* et *ἀνδροτῆτα*. Pro priore Nauckii elegans sane est coniectura *βροτοφόντῃ*, sed cur ea lectio

[1]) Lectionem *ἀνδρειφόντῃ* in lucem vocasse videtur nomen subsimile *ἀργειφόντης*. Omnino consulendus est Eustathius p. 183 init.; vid. etiam Menrad de Contr. p. 175.

[2]) Posteriorem rationem commendarunt Fick ad *H* 166, Vogrinz Gramm. p. 26.

quatuor locis corrupta fuerit? Alterius speciosa extat l. a. ἀδροτῆτα vel ἀδροτῆτα, quod nomen ab adiectivo ἁδρός *floridus* derivandum esset, cf. ἁδροσύνη vel ἀδροσύνη Hesiod. Op. 473 et vid. Lehrs Arist.[2] p. 260 sq.; cum tamen in Homericis haec stirps non reperiatur, acquiescendum videtur in lectione difficiliore ἀνδροτῆτα [1]).

Commemoranda denique h. l., sed ut reiciatur, est lectio mendosa τĕ δρὕφθη ε 426. Sine causa contra metrum ita peccare non potuit poeta; minus etiam ferenda est lectio duobus vitiis laborans δĕ στᾰθμοί η 89.

Non vitiose sunt tradita πᾰνῆμαρ ν 31 et πᾰνημέριος, neque per licentiam metricam ex παντῆμαρ et παντημέριος prodierunt, licet linguae ratio videatur ferre ut ultima radicis littera τ non neglegatur, sed duo nomina iuxta posita, πᾶν et ἦμαρ, in unam vocem confluxere, vocalis autem stirpis παν(τ)- tum demum produci solet cum integrum per se efficit adiectivum, πᾶν; in compositis vero ἄπᾰν, σύμπᾰν, πρόπᾰν, τὸ παράπᾰν, brevis manet [2]), item in composito nostro πᾰνῆμαρ et adiectivo quod inde ducitur πᾰνημέριος. Hinc intellegitur adiectivi πᾱνάπαλος primam syllabam ν 223 non ex πανθάπαλος prodiisse sed propter causam quae § 21 indicata est produci.

CAPUT II.

DE CONSONIS.

I. De consonis mobilibus.

A. De consonis finalibus.

§ 29. Consonae mobiles in vocum exitu prouti fert metrum adduntur aut omittuntur, modo sequente consona modo vocali. Ubi ante vocalem absunt, elisione cavetur ne fiat hiatus [3]); vid. § 13.

---

[1]) De infelicissimo Clemmii commento λιποῦσα δροτῆτα Π 857 Χ 363 vid. Ludwich Arist. II p. 359 not.; vix melior, licet metro certe non invito sit excogitata, est Bekkeri coniectura ἀρετῆτα (pro ἀρετήν).

[2]) Similis est ratio quae inter simplex πούς et composita ἀελλόπος Θ 409 Ω 77, 159, ἀρτίπος Ι 505 ϑ 310, τρίπος Χ 164 intercedit.

[3]) Corripitur autem adverbii οὕτω syllaba finalis γ 315 οὕτω ὑπερφιάλους, item Γ 169 ο 12.

§ 30. Paragogicum *-ν* in Homericis non solum illi termini habent qui e dialecto Attica noti sunt [1]), sed etiam

adverbia quae in *-θεν* desinunt (cf. § 47).
suffixum *-φῐν* (cf. § 46).
adverbium *νῦν νῠ* (enclitice).
particula *κεν* (cf. § 326).

Quoniam mobilis littera *-ν*, cuius dominium sensim in lingua Graeca crevit [2]), apud Homerum elisionem non impedit, satis apparet in carminibus epicis modicum eius fuisse usum, neque igitur scribendam esse locis ubi ad metrum confirmandum non est necessaria. Recte Aristarchus eam omittebat in fine syllabarum quae vel sic positione longae sunt: *σφι Κρονίδης* I 236, *σφι σταδίῃ* N 713, *ἄγε τρεῖς* B 671, *ἦρχε Πρόθοος* B 756, *ἐπέγραψε χρόα* Δ 139, *κόμισε χροΐ* Ξ 456, *κε τλαίη* Ω 565, *τί κε ῥέξαιμι* T 90, cf. La Roche Textkritik p. 392, Ludwich Arist. I ad locos laudatos. Etiam *οὐρανόθε προύφαινε* Aristarchus scripsisse fertur ι 145, quae tamen minus probanda est scribendi ratio, quoniam substantivorum formae in *-θεν* litteram *ν* non habent mobilem; quod cum veteres grammaticos minime fugisset (vid. Apoll. Adverb. p. 190), Ludwich Arist. I p. 574 suspicatur Aristarchi lectionem non *οὐρανόθε* sed *οὐρανόθι* fuisse.

Neque in versuum fine paragogicam litteram *-ν* cur addamus iusta est causa; omnino autem reicienda est ratio quae in codicibus obtinet, ut scribatur *-ν* si sequens versus a littera vocali incipiat, sin minus omittatur; nam hiatum inter duos versus a poetis non vitari sexcentis locis constat.

Fortasse etiam ante caesuram et ante diaeresin bucolicam et ante interpunctionem, quibus locis legitimus est hiatus (vid. § 14 et 15), melius omittitur littera paragogica, id quod Fickius in sua editione fecit. Notatu autem dignum est raro syllabam in thesi collocatam ope litterae *-ν* produci; quales loci, Fickio suspecti [3]), quamquam nimis sunt frequentes quam ut removeri vel corrigi possint omnes, hactenus tamen Fickio obtemperandum videtur, ut

---

[1]) De usu litterae paragogicae *-ν* post alios accuratissime egit Kühner-Blass I p. 292-296, vid. etiam G.Meyer[3] p. 297-299. De ratione qua Athenienses hanc litteram adhibuerunt consuli potest Hedde I. I. Massen Leipziger Studien IV (Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[3] p. 88).

[2]) In Aeolica dialecto nullus eius usus est, vid. Meister Dial. I p. 125.

[3]) „Verse wie *ἷξεν δ' εἰς Πριάμοιο* Ω 160 sind bei Homer nicht zu dulden", Odyss. p. 32 sq.

molliamus duritiem metri sicubi sine remedio violentiore id fieri possit, e. g. εἶσε δ' ἐνὶ Σχερίῃ ζ 8, ubi codices εἶσεν δ' ἐν Σχερίῃ habent, Aristarchus εἶσεν δὲ Σχερίῃ scribebat; τῇσιν δώδεκα πᾶσαι υ 107, ubi aut recipiendum est id quod praebet codex n τῇσι δὲ δώδεκα aut e coniectura rescribendum est *τῇσι δυώδεκα. Vid. etiam υ 233 etc.

Sed omnino reicimus sententiam Fickii, paragogicum -ν ante consonas ne in arsi quidem esse ferendum, scribendum igitur esse παρ' ὄχθαισῐ ποτάμοιο, ϝέπεσῐ καὶ χέρσιν ἀρήξειν, ὤτρυνν ε̆ δ' Ὀδύσηα, μάστιξε̆ δ' ἐλάην et similia; nam in § 19 vidimus syllabas, quae in brevem vocalem exeunt, vix unquam vi ictus produci nisi aut hexameter post eas incidatur aut ipsa sententia. Melius igitur profecto ϝέπεσιν καὶ χερσίν, ὤτρυνεν δ' Ὀδυσῆα etc. etiam posthac scribetur, cum praesertim nemo neget aliquem certe litterae paragogicae in carminibus Homericis esse usum, et ipse Fickius adhibendam eam censeat ad explendos hiatus intolerabiles; in thesi autem si probae sunt formae ϝέπε(σ)σιν et ὤτρυνεν, e. g. ὤτρυνεν Ἀπόλλων P 582, quidni sint etiam in arsi? Immo epicae linguae hac in re aliam esse rationem atque Aeolicae quam novimus dialecti, liquido apparet.

Ante liquidam vel ϝ meliusne addatur -ν an omittatur, e. g. ϝέπεσῐ μὲν ὀνείδισον, ἵμασε̆ μάστιγι φαεινῇ, et vocabula ἧμιν (ἄμμιν) ὗμιν (ὔμμιν) πρόσθεν alia, quibus littera -ν ab origine propria est, meliusne eam servent an abiciant ubi non est necessaria, e. g. δύνασις γὰρ ἐν ὗμι(ν) κ 69, διαμπερὲς ἀμφοτέρωθε(ν) κ 88, — hae quaestiunculae ad eventum perduci posse non videntur. Nos ἧμιν et ὗμιν scripsimus ubicunque sinebat metrum, sed σφι, ἀμφοτέρωθε etc.; si quis autem contendat scribendum igitur fuisse potius ἧμι et ὗμι, non oblocuturi sumus; maluimus tamen horum pronominum formam intactam servare ubi fieri id poterat.

§ 31. Litteram -ς in fine mobilem habent adverbia:

1) πολλάκις Θ 362 etc., πολλάκι Λ 396 etc.

2) ὁσσάκι — τοσσάκι Φ 265 sq. Χ 194 sq. λ 585 sq.; formae in -κις nusquam reperiuntur, id quod casui tamen nemo non tribuet. In λ 586 eliditur syllaba finalis, τοσσάχ' ὕδωρ. Alias post abiectam litteram *sigma* non admittitur elisio, quae perfrequens est ubi intercidit -ν.

3) ἀτρέμας Β 200 etc., ἀτρέμα Ο 318. Cf. § 320.

4) ἄντικρυς Γ 359 etc. — In textu tradito non ἄντικρυς legitur sed ἀντικρύ, Herodianus autem in schol. ad Ε 100 docet duas huius

adverbii formas extare, *ἀντικρῦ* et *ἄντικρῦς*, vid. La Roche Textkritik p. 192 sq.; cum tamen *ἀντικρύ* brevem habeat syllabam finalem *E* 130 = 819 *ἀντικρὺ μάχεσθαι*, Bentley inde effecit eandem esse rationem adverbiorum *ἀντικρύ* atque *με(σ)σηγύ*, brevem enim utriusque esse syllabam finalem nisi positione producatur. Bentleio adstipulati sunt Bothe Bekker alii, nec tamen omnino certa est haec opinio, nam ignoratur particulae *ἄντικρυ(ς)* origo, et fieri potest ut in lingua epica anceps fuerit vocalis *υ*, quae nonnisi *E* 130 = 819 in thesi reperitur, ceteris locis in arsi est (cf. § 18).

5) *μεσσηγὺς* *E* 41 etc., *μεσηγὺ* *Θ* 560 etc.

6) *ἰθὺς* *E* 506 etc., *ἰθὺ* *Υ* 99 (cf. *Ξ* 403).

7) *μέχρις* *Ω* 128, *μέχρι* *N* 143.

De duplici voce *ἀμφί* — *ἀμφίς*, quae formae non promiscue usurpantur, vid. § 316; de adverbio *ἄχρι(ς)* cf. § 318.

In penultima syllaba sigma mobile habent adverbia *ἔκτοσθεν* *H* 341 etc. — *ἔκτοθεν* *α* 132 etc., *ὄπισθεν* *N* 834 etc. — *ὄπιθεν* *A* 197 etc.; item ex Rumpfii emendatione *ἔντοθεν* *ι* 239, 338.

§ 32. Negatio *οὐκ* ubi sententiam claudit, non amittit litteram *κ*, ut in dialecto Attica, sed litteram iota adsciscit: *οὐκί* [1]), e. g. *B* 238 *προσαμύνομεν ἠὲ καὶ οὐκί*. Excepto autem versu spurio *Υ* 255, *πολλά τ' ἐόντα καὶ οὐκί· χόλος δέ τε καὶ τὰ κελεύει*, in fine tantum hexametri reperitur forma disyllaba *οὐκί* [2]). In mediis sententiis non legitur, itaque *O* 716 *Π* 762 non *οὐκὶ* (vel *οὐχὶ*) *μεθίει* verum esse sed aut lectionem alteram *οὔ τι μεθίει* praestare aut clausulam gravius corruptam esse intellegimus.

B. De consonis initialibus.

§ 33. Sequentium vocum consona initialis modo adest modo omittitur:

1) *ἴα-μία*, a masculino *εἷς*, cf. § 91.

2) *αἶα-γαῖα*. Brevior forma in fine tantum versus locum obtinet [3]).

3) *εἴβω-λείβω*. Nonnisi in exitu hexametri reperitur forma brevior, antecedente obiecto *δάκρυον* [4]).

---

[1]) Sic, non *οὐχί*, scribendum esse compluribus locis ex Aristarchi sententia praecipiunt grammatici, cf. La Roche Textkritik p. 328 sq., Ludwich Arist. I p. 210.

[2]) Legitur *B* 238, 300, 349 *K* 445 *O* 137 *Υ* 255 *α* 268 *δ* 80, 682 *λ* 493 [h. Ven. 137].

[3]) Praesertim in locutione *πατρίδος αἴης*. Sed *πατρίδα γαῖαν*.

[4]) *δάκρυον εἴβεις εἶβε* etc. *Π* 11 *Τ* 323 *Ω* 9 *δ* 153 *ϑ* 531 *λ* 391 *π* 219, 332 *ω* 234, 280, sed *δάκρυα λείβων* *N* 658 etc.

4) *αἰψηρός-λαιψηρός* (?). Brevior forma, quae nonnisi *T* 276 (= *β* 257) *δ* 103 (et *K* 358?) reperitur, fortasse non cohaeret cum *λαιψηρός* sed ab *αἶψα* ducta est; significat enim *αἰψηρός* *subitus*, *citus*, *λαιψηρός* vero *pernix*, *rapidus*. Ipsum tamen *αἶψα* quam habeat originem ignoratur.

5) *δοῦπος*, *δουπέω* (§ 158) cum aoristo *ἐγδούπησαν* *Λ* 45 [1]).

ἐρίδουπος - *ἐρίγδουπος* [2]).

Cognata sunt *κτύπος* *κτυπέω*.

6) *νέφος*, *νεφέλη* — *κνέφας* et *ὁ* *ζόφος*, *δνοφερός*, *Fιοδνεφής*.

7) *σύν-ξύν*. Utraque forma etiam in compositione usurpatur. In textu autem tradito *ξύν* nonnisi iis locis reperitur quibus *σύν* per metrum stare nequit (*Z* 372 *O* 26 etc.); in compositis tamen littera *ξ* etiam non flagitante metro hic illic scripta est. Multis autem locis, ubi nunc legitur forma vulgata *σύν*, antiquitus fuisse *ξύν* (*ξυν*-), quivis suspicetur; cum tamen non satis constet quae ratio etymologica intercedat inter utramque formam atque adiectivum *ξυνός* (cognata esse *κοινός* et latinum *cum* multi contenderunt, sed negat Brugmann Gramm. § 200), et forma *ξύν* Athenis potissimum in usu fuerit (cf. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 181 not. 1502), praestat, ut in re dubia [3]), codicum sequi fidem.

De litteris *F* et *σ* in vocabulorum initio evanidis cf. § 41 et 44.

Non consonam sed vocalem mobilem habent:

1) *ἀστεροπή-στεροπή*. Longior tamen forma ubique potest restitui, Aristarcho non invito, cf. *Λ* 184: *δὲ στεροπήν*, *Ἀρίσταρχος μετὰ τοῦ ᾱ, ἀστεροπήν*. Cf. *ἀστεροπητής* et *ἀστράπτω*. — Suspectum est epitheton *στεροπηγερέτα Ζεύς* *Π* 298.

2) *ἄσταχυς* *B* 148 h. Cer. 455, 457 — *στάχυς* *Ψ* 598, *ὑποσταχύοιτο* *υ* 212.

3) *ἄγαυρος* Hes. Theog. 832 Herod. VII 57 — *γαῦρος* apud posteriores (cf. § 175).

---

[1]) Metrum non obstat quominus pro *δούπησε* et *δουπῆσαι* scribatur *γδούπησε* et *γδουπῆσαι* omnibus locis quibus hae formae occurrunt. Non tamen addendam esse litteram *γ* docet substantivum *δοῦπος*, a quo manifesto abest *Δ* 455 *Π* 635 *κ* 10, quibus locis antecedit syllaba brevis, itemque compositum *ἐρίδουπος*. In versu *ο* 479 pro *ἐνδούπησε* Nauck proposuit *ἐγδούπησε*, sed servanda videtur praepositio.

[2]) Brevior forma semper claudit versum, excepto uno loco *Y* 50, ubi fortasse legendum est *ἄλλοτε μακρὸν ἀύτε' ἐπ' ἀκτάων ἐριδούπων*. Cf. p. 16 et § 191.

[3]) Ne id quidem omnibus certum videtur, eiusdem voculae formas binas esse *σύν* et *ξύν*, vid. G. Meyer[2] p. 248; his tamen obloquitur Kühner-Blass I § 58, 8.

Duas litteras consonantes in fronte mobiles habet ψάμαθος, ψάμμος (ψαμαθώδης h. Merc. 75, 347, 350) — ἄμαθος *E* 587 (?) h. Ap. 439 (?), ἀμαθύνω, ἠμαθόεις (§ 21), Ἀμάθεια (una e Nereidibus) *Σ* 48. — Discrimen quod grammatici statuerunt inter ψάμαθον *arenam littoralem* et ἄμαθον *pulverem* (cf. Lehrs Arist. p. 128, Hoffmann Quaest. Hom. II p. 31), ab ipsis fictum videtur.

C. De consona τ vel θ in mediis vocibus mobili.

§ 34. Quaedam voces mobilem habent litteram τ vel θ, non in fronte tamen positam; nempe:

1) πόλις — πτόλις (§ 74), πτολίεθρον, πτολίπορθος.

Non propria huic radici est littera τ sed adscita; cohaerent autem substantiva πόλις et *pŏpulus* cum adiectivo πολύς (πλεῖος *plus* πλείων πλήθω etc.) et fortasse cum verbo πέλομαι, cf. V. Hehn Culturpflanzen[4] p. 445, O. Schrader Sprachvergleichung und Urgeschichte p. 197 sq., I. Müller Privatalterthümer p. 341.

Quin et πολ- et πτολ- sint formae Homericae dubitari nequit; auctior autem stirpis forma inventa est in inscriptionibus Cypriis (*po-to-li-se* = πτόλις, cf. Coll. 60[1,2,4,6,7,15,16,27]), unde egregie confirmatur observatio quae in schol. *Ψ* 1 legitur: πτόλιν] πόλιν, Κυπρίων τῶν ἐν Σαλαμῖνι ἡ λέξις. Hinc quoque apparet quam multa linguae, qua in Cypro homines utebantur, cum vetusta poetarum epicorum dialecto communia fuerint. Etiam Arcadibus propriam fuisse formam πτόλιν docet Pausanias VIII 8, si locum lacunosum recte suppleverunt Clavier et van Herwerden (Mnemos. 1887 p. 66): τὴν πόλιν, ἣν <πτόλιν> ὀνομάζουσι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι οἱ Ἀρκάδες.

2) πόλεμος — πτόλεμος, φιλοπτόλεμος, μενεπτόλεμος, Πτολεμαῖος.
πολεμίζω — πτολεμίζω, πολεμιστής — πτολεμιστής.

Pro πτόλεμος et πτολεμίζω semel et iterum in textum irrepsisse formas littera τ carentes certum est; sic ὁμοιίου πολέμοιο *I* 440 etc. et ὄρσεν πόλεμόνδε *Δ* 264 *T* 139 est in codicibus, sed poeta dederat ὁμοιίοο πτολέμοιο (cf. § 59) et ὄρσο πτόλεμόνδε (cf. § 117); ex *N* 364 πτολέμοιο citatur apud Strabonem, πολέμοιο vero codices nostri ibi praebent; *Ω* 667 πτολεμίξομεν habet papyrus Bankesianus, sed abest littera τ ab omnibus codicibus. Multis locis idem accidisse, e. g. *λ* 537 non γίγνεται ἐν πολέμῳ verum esse sed γίγνετ' ἐνὶ πτολέμῳ, credibile videtur; si quis autem persuasum habet eas solas formas, quibus littera τ addita est, Homericas esse, — in quam opinionem nos proni sumus, — metrum non obstat quominus

perpetuo ita scribatur. Sed abstinendae sunt manus quamdiu origo harum vocum non est indagata.

3) *μᾰλᾰκός — μαλθᾰκός.*

4) *χᾰμᾰ̆δις, χᾰμᾶζε, χᾰμαί — χθᾰμᾰλός, χθών (= χθώμ), -χθόνιος.*

5) *δίχᾰ — διχθᾰ̆, τρίχα — τριχθᾰ̆* (cf. § 91).

6) *μογέω, μόγος, μόγις — μοχθέω.*

Cf. praeterea § 142.

II. De consonarum conflictu.

§ 35. Mutae dentales (*δ τ θ*), quas sequitur sigma, huic elemento assimulantur, non intercidunt. Neque sigma perit ante alterum sigma.

Sensim tamen sonus sibilans imminutus est et in simplex sigma abiit; in Homerica autem lingua hae formae, quae recentioris sunt aetatis, comites eunt priscis illis quae utrumque sigma servant.

Haec observatio spectat praesertim conformationem dativi numeri pluralis in 3ª declinatione et flexionem verborum quorum thema clauditur littera dentali vel sigma. E. g.:

πούς (ποδ)	dat. plur.	*πο(σ)σί.*
Ϝέπος (Ϝεπες)	" "	*Ϝέπε(σ)σι.*
μάχομαι (μαχες),	futurum	*μαχέσσομαι.*
φράζω (φραδ),	aoristus	*ἐφρα(σ)σάμην.*

Eadem est ratio formarum *κέκασσαι* τ 82 et *πέπυσσαι* λ 494, 2. sing. perf. a verbis *καίνῠμαι (καδ)* et *πυνθάνομαι (πυθ)*, cf. § 221.

§ 36. Praeterea reperitur duplex sigma in vocibus sequentibus:

ποσσῆμαρ Ω 657.
τό(σ)σος, το(σ)σόσδε, το(σ)σοῦτος, τοσσᾰ̆κι.
ὅ(σ)σος, ὁπό(σ)σος, ὁσσᾰ̆κι, ὁσσᾰ̆τιον.
μέ(σ)σος, με(σ)σηγύ(ς).
πρό(σ)σω, πρόσσοθεν.
ὀπί(σ)σω.
νεμε(σ)σάω, νεμε(σ)σητός, νέμε(σ)σις.

Verbum *νεμεσσάω* ex *νεμεσjάω* ortum est, i. e. *νεμεσιάω*. Sed in substantivo *νέμεσσις* sigmatis geminati causa idonea indicari nequit, nonnisi Z 335 autem legitur: *νέμεσσι*, qui dativus etiam propter contractionem suspectus est, cf. § 74. Ceterarum vocum supra allatarum forma primitiva fuit *ποτj-, τοτj-, ὀτj-, μεθj-, προτj-, ὀπιθj-* [1]).

[1]) Notabile est decretum Mitylenaeum Coll. 214 (saec. IV), in quo leguntur *ὄσσα*

Haec autem si excipimus vocabula, in quibus lingua Graeca inde ab aevo Homerico *simplex sigma* admisit, ex *τj* inter duas vocales perpetuo fit *-σσ-*: *μέλισσα ἄσσα* (ex *μέλιτjα ἄτjα*) etc., cui sono in dialectis Attica Boeotica Thessalica respondet geminata littera *ττ*.

Item in *-σσ-*, Attice *-ττ-*, abierunt *κj* et *χj* (*γχj*): *κηρύσσω*, *θάσσων*, *ἇσσον*, ex *κηρύκjω θάχjων ἄγχjον*, etc.

Cf. Brugmann Gramm. § 38, Kühner-Blass I p. 273.

§ 37. In relativis, quae a syllaba *ὀπ-* ordiuntur, geminatur littera *π*: *ὀπποῖος*, *ὀππόσος* et *ὀπό(σ)σος*, *ὀππότερος*, *ὄ(π)πως*, *ὀ(π)πότε*, *ὄ(π)πῃ*, *ὀππόθι* et *ὄπου*, *ὀππόθεν*, *ὀπποτέρωθεν*.

Et pro *ὅτι* multis locis legitur *ὅττι*, quae forma est antiquior, ex *ὅδ-τι* nata, cf. § 102.

Idem *ὀδ-* superesse in *ὅππως* etc., dividenda igitur haec esse *ὅπ-πως* etc., censent G. Meyer^{2} p. 192, Brugmann Gr. Gramm. § 98; plerique tamen *ὀππ-* ex *ὅ-κϝως* etc. prodiisse statuunt collata latina horum pronominalium forma *quo- qua-*, cf. Kühner-Blass I § 66, 6; quae si vera est explicatio, duplex hoc *π* e *κϝ* natum comparari potest cum geminata littera *δ* verborum Doricorum *γυμνάδδομαι ποτόδδει* etc. (Ar. Lysistr. 83, 206 etc., qualia etiam in inscriptionibus reperiuntur), in quibus *δδ* e *δj* (*γj*) prodiit, iota consonans igitur mutae assimulatum est; nec non conferenda sunt Lesbiorum verbalia in *-ππα* pro *-μμα*: *ὄππατα*, *γρόππατα*, ubi muta cum liquida *-πμ-* in duplicem mutam *-ππ-* abierunt; cf. Kühner-Blass I p. 155 et 157.

Undecunque autem originem duxerunt geminata *π* et *τ*, id certe constat, non poeticam hanc esse syllabae initialis productionem, sed etymologica ratione esse explicandam; in inscriptionibus enim Aeolicis, quae oratione soluta sunt conceptae, vulgatae sunt formae *ὄττι ὄππως* etc.; cf. Kühner-Blass I p. 273, Coll. 213^{16} 215^{55} 293^{5} 312^{14} 318^{17,22} *ὄττι*, 238^{4} *ὄππως*, 304 A^{47,49} *ὄππα*.

Geminatum *κ*, ex *κϝ* ortum, reperitur in *ἐπελέκκησεν* ε 244, *πελέκκῳ* *N* 612, *ἡμιπέλεκκα* *Ψ* 851, 858, 883, quae formae a voce *πέλεκυς*

---

et *ἔσσεται* nec non multi dativi in *-εσσι* desinentes, *ἰόντεσσι* etc. — Alibi in inscriptionibus Aeolicis extant *ὄσσα* Coll. 281 B^{48}, *μέσσω* 319^{5}.

Adde Thessal. *ὄσσα* 345^{19}, *ὄσσουν* (= *ὄσσων*) 345^{41}, El. *ὄσσα* 1172^{21}, Cret. *ὄζοο περ* (= *ὄσσου περ*) Roberts Epigraphy 9^{e} (p. 40 et 327), cf. § 59, Thessal. *ἐσσεσθειν* (i. e. *ἔσεσθαι*) Coll. 345^{16}, *ἐσσομέναν* 1332^{39}, etc.

ita ductae sunt: *πελεκνάω πελέκνον ἡμιπελέκνα*: *-κϝάω -κϝον -κϝα*: *-κκάω -κκον -κκα*.

In *M* 208 pro binis litteris habendum esset *φ*, si sana esset vulgata *αἰόλον ὄφιν* (*ὄπφιν* sunt qui scribunt), sed vitium aliquod ibi latet, cuius incerta est correctio [1]. Hesiodus simili licentia *σκῦφον* (*σκύπφον*) dixisse fertur fr. 193 sq. Aperto autem errore in Hes. Scut. 364 = 461 *σάκκος* pro *σάκος* legitur; recipienda est illic l. a. *σαρκός*.

In verborum flexione, praesertim in conformatione nominum verbalium, ante litteram *μ* mutae *δ τ θ κ χ* haud raro immutatae manserunt; vid.:

Κάδμος ἀρδμός πότμος γναθμός ἑλκηθμός κευθμός κλαυθμός κνυζηθμός μηνιθμός ὀρχηθμός πορθμός σταθμός ἐύσκαρθμος πολύσκαρθμος βρεχμός δοχμός (δόχμιος) ἰωχμός μυχμός πλοχμός ῥωχμός συνεοχμός.

ἄκμηνος ἀκμηνός.

πυθμήν.

φράδμων (συμφράδμων) κευθμών ἄκμων (ἀκμόθετος).

ἐρετμόν.

ἱκμάς.

ὀδμή ἀυτμή ἐφετμή εἰσίθμη στάθμη ἀκμή αἰχμή λοχμή.

ἀποσκυδμαίνω ἐριδμαίνω ἀρθμέω (ἄρθμιος) ἀσθμαίνω λικμάω (λικμητήρ) ἀπολιχμάω.

οἶδμα λαῖτμα ἆσθμα ἴθμα ἔχμα.

τέκμωρ.

κεκορυθμένος ἴκμενος ἀκαχμένος.

ϝίδμεν ϝίδμεναι ἔδμεναι εἰλήλυθμεν ἐπέπιθμεν.

Nonnullae ex hisce vocibus etiam in Attica dialecto reperiuntur, e. g. *ἀκμή* et *αἰχμή*.

Separatim commemoranda sunt verba, e quibus extrusa est vocalis: *δέδμημαι μεσόδμη τμήγω κέκμηκα* etc.; cf. § 12.

§ 38. Littera spirans *ϝ*, quam praecedit liquida, huic assimulari sive ab ea hauriri solet. Duae autem consonae postquam ita in unam confluxerunt, non amiserunt potestatem, qua antea fruebantur, brevem quae praecedit syllabam producendi. Sed antiquissima ratione scribendi huiusmodi productio oculis ostendi non poterat. Nempe in lingua Graeca ut indicetur brevem vocalem in longam syllabam excrevisse, aut geminatur sequens consona aut

[1] Vid. van Leeuwen Mnemos. 1890 p. 296 sq.

ipsa vocalis ᾰ ε̆ ῐ ŏ ῠ in longum sonum ᾱ ει ι ου υ mutatur; antiquitus autem, cum consonae scripto non geminarentur [1]) neque soni producti aliis signis redderentur quam breves vocales *ΑΕΙΟΥ*, sciri non poterat utrum litterae *ΞΕΝΟΣ* — ut hoc exemplo utamur — significarent ξε̆νος an ξέννος an ξεῖνος. Sciri id non poterat, inquimus, nisi aliunde constaret; constabat autem cuilibet de sua ipsius lingua. Cum igitur homines legebant verba ea dialecto expressa qua ipsi utebantur, haerere non poterant; Atheniensis ξένος, Lesbius vel Thessalus ξέννος, Milesius ξεῖνος recitabat litteras *ΞΕΝΟΣ* in publicis suae civitatis titulis exaratas. Sed eandem vocem cum inveniebat in sententia quae dialecto aliena esset concepta, fieri non poterat quin dubitaret; errandi autem triplex ut vidimus erat occasio, quoniam Aeolum erat brevem vocalem maiore vocis acumine proferre, id quod geminando consonam postmodo indicari solebat, Ionum extendere et veluti protrahere sonum [2]), Athenienses vero syllabam brevem omnino non producebant, ita ut ex illorum sermone littera spirans nullo vestigio relicto evanuerit [3]).

In carminibus autem metrum docebat quae longae essent syllabae, quae breves, neque igitur periculum erat ne *xĕnos* pro *xēnos* recitaretur nisi forte ab indoctissimis hominibus; attamen manebat optio inter ξέννος et ξεῖνος. Illud in Aeolica poesi dicendum esse, hoc in Ionica, sciebant grammatici qui his rebus studium suum impendebant; sed priusquam in grammaticorum manus pervenerunt opera poetarum vetustissimorum, quam multi inde errores gigni potuerint, immo debuerint, nemo non videt. Cuius rei certa testimonia praebet textus carminum epicorum, ubi modo more Aeolico geminata reperitur littera liquida, modo e brevi vocali longus sonus per productionem compensatoriam quae dicitur prodiit, cum tamen ratio ferat ut aut illud aut hoc linguae epicae proprium fuisse statuamus. Attamen parum tutum fuerit mutare quaecunque huc pertinent, quoniam nescimus neque ullo pacto scire possumus utrum ξεῖνος an ξέννος magis sit simile sono quem ipsi cantores edebant; quin fieri potest ut neque hoc neque illud satis

---

1) Vid. e. g. loci quos indicavit G.Meyer[2] p. 278.

2) Illud „vocalschärfung" hoc „vocaldehnung" a Fickio vocatur.

3) Quo saeculo huiusmodi syllabae in Attica dialecto breves factae sint effici nequit; id tamen certum videtur, ex quo poetae et scriptores pedestres Attico sermone usi sunt, breves fuisse, citius igitur in Attica quam in Aeolia et Ionia decrevisse spirantis litterae potestatem, aut — si quis ita loqui mavult — prius in Attica quam alibi geminatam liquidam in simplicem abiisse.

accurate respondeat indoli linguae epicae, sed ξένϜος pronunciatum fuerit a poetis eorumque aequalibus [1]); quae antiquissima vocis forma in Peloponneso diu post aevum Homericum vixit [2]). Ergo, ut in re incertissima, non est sollicitanda forma, quam textus traditus praebet, ξεῖνος. Similia observari possunt de vocibus ἐννῆμαρ, ἐννήκοντα, εἰνάϜετες, εἰνάνυχες, εἰνάκις, εἴνατος-ἔνατος § 91, quarum initium primitus esse debuit ἐνϜ(α) ex ἐννέϜα *novem* decurtatum. Non concinunt inter se, id certum est; sed non minus certum est nos ignorare Homericumne, id est ipsorum vatum dialecto proprium, fuerit ἐνϜ- an ἐνν- an εἰν-.

Minus etiam constat quomodo scribenda et recitanda sint vocabula ἐννοσίγαιος et εἰνοσίφυλλος. Iisdem hominibus ἐννοσι- et εἰνοσι- in ore fuisse, id vix quisquam serio contendere potest, licet codices utrumque praebeant neque alterum antiquioribus alterum recentioribus carminum Homericorum partibus sit proprium. Numquid igitur ἐννοσίφυλλον rescribimus Β 632, 757 ι 22 λ 316 ad alterius vocis frequentius obviae exemplum? Sunt qui id suadent; atqui tertii epitheti ab eadem radice deducti et per totum Homerum frequentissimi ἐνοσίχθων brevis est syllaba initialis, et substantivum ἔνοσις (*terrae motus*), quo Homerus non utitur, in Hesiodi carminibus primam syllabam habet brevem (Theog. 681, 706, 849). Nos hinc efficimus, neque Aeolico more ἐνν- neque Ionico εἰν- scribendum esse, sed veras formas esse ἐνοσίγαιος et ἐνοσίφυλλος, non enim inde ab origine longam esse horum epithetorum syllabam primam, sed metri causa produci ut in ζεφυρίη et ἐπίτονος aliisque (⏑́⏑⏑–́), cf. § 21. — „Minime rerum", sic alii, „nam radicis forma antiquissima fuit ἐνϜοσι-; quod autem vocis ἐνοσίχθων prima syllaba corripitur, hoc demum fit metro cogente (–⏑–)." — Nos contra: „unde igitur constat ἐνϜοσι- fuisse antiquitus? incerta est huius thematis origo; ne id quidem constat utrum insit praepositio ἐν necne: nos non credimus, alii tamen autumant. Et quis cogebat

[1]) Vid. tamen quae de littera Ϝ in mediis vocabulis collocata observavimus § 40.

[2]) Vid. quae in lapidibus extant:

πρόξενϜος Corcyr. IGA. 342 (= Coll. 3188, Cauer² 83, Kaibel 179, Roberts Epigraphy p. 128).

ΞενϜάρεος Corcyr. IGA. 344 (= Coll. 3190, Cauer² 85, Kaibel 181, Roberts p. 130).

ΞενϜάρε[ος] El. IGA. 112 a, add. (= Coll. 1165, Cauer² 262, Roberts p. 287).

ΞενϜοκλῆς Corinth. Coll. 3119 d (= Cauer² 81).

ΞένϜων Corinth. Coll. 3121.

et cf. Meister Dial. I p. 142.

„veteres poetas fingere epitheton *ἐν(Ϝ)οσίχθων*, si metro id repug„nabat? habebant enim synonymum *ἐν(Ϝ)οσίγαιος* hexametro aptis„simum." — Haec omnia qui secum perpendit, aut manus abstinendas esse iudicabit aut *ἐνοσίγαιος* et *ἐνοσίφυλλος* nobiscum scribet [1]). Et olim certe *ΕΝΟΣΙΓΑΙΟΣ* et *ΕΝΟΣΙΦΥΛΟΣ* in libris fuisse constat.

In textu tradito productio suppletoria ibi quoque cum liquidae geminatione alternat ubi ante liquidam sigma intercidit. Sic reperimus:

(ασμ) *ἄμμες — ἀμός, ἧμιν* etc.
(υσμ) *ὔμμες — ὑμός* etc.
(εσμ) *ἔμμεναι (ἔμεναι) — εἰμί, εἰμέν, εἷμα, εἷμαι, καταειμένος.*
(ασν) *ἐραννός.*
(εσν) *ἀργεννός, ἐρεβεννός, ἕννυμι — αἰπεινός, ἀλεγεινός, ἐρατεινός, κελαδεινός, πετεεινός* sive *πετεηνός, ποθεινός, φαεινός, καταείνυσαν* vel *-νυον* Ψ 135 (sed praestat ibi l. a. *καταεῖλυον*).

Satisne concinne haec omnia? Nemo contendet; immo in libris olim fuisse *ΑΜΕΣ ΑΜΟΣ ΥΜΕΣ ΥΜΟΣ ΕΜΕΝ ΑΡΓΕΝΟΣ ΦΑΕΝΟΣ* etc. certum est, neque est cur credamus transcriptoribus vel grammaticis Alexandrinis ad huiusmodi quaestiones orthographicas dirimendas alia et certiora argumenta praesto fuisse quam nobis qui nunc vivimus.

Cum hisce, de quibus modo sermo fuit, vocabulis confundenda non sunt, licet similia videantur, praesentia verborum liquidatorum *κτείνω φθείρω κρίνω* etc.; pro his qui *φθέρρω κρίννω* in Homericis rescribi mavult errare nobis videtur. Nam licet Lesbi et in Thessalia homines aliquando ita locutos esse doceant lapides, non tamen necessario inde sequitur antiquas esse has formas, sed analogiae, cuius quanta hac in re sit vis ostendit Brugmann Gramm. § 45 et 134, eas deberi suspicamur; diphthongus *ει* in verbis *κτείνω* et *φθείρω* vel longum iota verbi *κρίνω* non productioni suppletoriae debetur sed ex *κτενjω* et *φθερjω* facta sunt *κτε-ινω* et *φθε-ιρω*, item *κρι-ινω* e *κριν jω*, quemadmodum *μανjομαι* fit *μαίνομαι* et *μελανjα μακαρjα τερενjα -βοτερjα μορjα* abierunt in *μέλαινα μάκαιρα τέρεινα -βότειρα μοῖρα.*

Aliter tamen hac de re multi nunc iudicant, vid. Brugmann Gramm. § 30, § 54, § 56, Kühner-Blass I p. 106: „in *φθείρω* wird „*ει* vielmehr Dehnung sein (unechtes *ει*)." Fick in carminum Ho-

[1]) Eandem Schulzii Quaest. Ep. p. 160 opinionem esse video.

mericorum editione scribit *φθέρρω κρίννω ἀμύννω*, item *χέρρων* et *πολλυβότερρα*, sed comparativi *ἀμείνων* diphthongum, quam tamen e productione suppletoria prodiisse diserte dicit e. g. Brugmann l. l. § 54, intactam sinit quoniam vetustis inscriptionibus defenditur [1]). Talia si placeant, instare videtur periculum ne grammatica obruatur lapidibus, non fulciatur. Adde quod ipsi viri docti, quorum opinionem modo attulimus, in diversa abeunt dum explicant quae intercesserit ratio inter veram diphthongum *ει* (= *ε* + *ι*) et spuriam (= *ε* + *ε* aut = *ε* productum); hanc illi Athenis sensim similiorem factam esse putat Blass Aussprache[3] p. 30 (cf. Meisterhans Gramm. d. a. Inschr.[2] p. 28), Brugmann contra Gramm. § 15 censet utramque saeculo quinto in ore Atheniensium sonuisse *ē*. Ut exemplo utamur, et *εἶμι* et *εἰμί* tempore belli Peloponnesiaci *eimi* pronunciata esse putat Blass, *ēmi* Brugmann.

Disputationis nostrae summa eo redit, ut textus traditi inconstantiam ferendam putemus, non quod verum sit traditum sed quod ignoretur verum.

Spirans *σ* praecedenti liquidae *λ* vel *ρ* solet assimulari. In quibusdam tamen vocabulis litterae *λσ* et *ρσ* immutatae manserunt: *ἄλσος τέλσον χέρσος ἐϜέρση ἄρσην πυρσός ταρσός κόρση θαρσέω* etc.; adde nonnullos aoristos verborum liquidatorum, de quibus cf. § 254, et dativos *ἁλσί χερσί* etc. a radicibus quas claudit littera *ρ*.

Etiam verbalia *παράγγελσις ἄγερσις ἄρσις κάθαρσις κάταρσις τέκμαρσις ἔνερσις ὀλόφυρσις* etc. litteras *λσ* et *ρσ* iunctas ostendunt, sed neque reperiuntur haec in Homero neque revera huc pertinent, prodiit enim *-σις* ex *-τις*. Idem valet de adiectivis Homericis *μόρσιμος ἐπικάρσιος μετάρσιος*.

A syllaba longa in dictione epica ordiuntur haec vocabula, quae brevem eam habent in dialecto Attica:

1) *κᾱλός*. Breve tamen est alpha h. Ven. 29, 262 Hes. Oper. 63 Theog. 585. In compositis *καλλι-* invenitur perpetuo, unde *καλλός* scribendum esse sunt qui autumant. Forma primitiva fueritne *καλjός* an *καλϜός* incertum; hanc opinionem commendat analogia.

2) *οὖλος* *totus*, e *σόλϜος* natum, lat. *sollus*. Legitur *ρ* 343 *ω* 118.

3) *φθάνω*, cf. § 207. E *φθάνϜω* videtur prodiisse, item *ἱκάνω* et *κιχάνω* (vid. infra) ex *ἱκάνϜω* et *κιχάνϜω*; cf. Brugmann Gramm. § 57

[1]) Cf. Kühner-Blass I p. 565 not. 2; *ΑΜΕΙΝΟΚΛΕΣ* aliaque huiusmodi sunt in titulis; opponi tamen potest Aeolicum *Ἀμεννάμενος*.

et 130, Schulze Quaest. Ep. p. 122 sqq. — Comparari possunt ϝεᾱνός -κέφᾱλος -πέτηλος τετραφάληρος e ϝεανjός -κέφαλjος -πέταλjος -φάλαρjος, vid. pag. 28.

4) ξεῖνος (ξείνιος, ξεινήιον, ξεινίζω, at ξένιος). Primitus fuit ξένϝος, vid. p. 123.

5) τίνω, cf. § 165. Olim fuit τίνϝω, cf. τίνυ-μαι.

6) γουνός etc., cf. § 68. Suppletoria haec est productio pro γονϝός etc.

7) μοῦνος e μόνϝος. Corruptum est μονωθείς Λ 470.

8) εἰρωτάω, cf. § 264. Fuit ἐρϝωτάω, quod quomodo natum sit optime explicat Schulze Quaest. Ep. p. 97, Buggium secutus: ἐρέϝω (Aeol. ἐρεύω, cf. Hom. ἐρευ-νάω), ἔρϝω, [ἔρϝως], ἐρϝωτ-άω.

9) δουρός etc., cf. § 68. Productione suppletoria ex δορϝός etc. haec sunt nata.

10) κοῦρος κούρη. Antiquissima forma erat κόρϝος κόρϝα. Extat τᾶι Κόρϝαι IGA. 324 (= Coll. 373), cf. Κορβείδας Coll. 710 (= Kaibel 492 b).

11) οὐρεύς. Incertae originis est vox.

12) οὖρος *terminus*. Fuit ὄρϝος, quemadmodum legitur in inscr. Corcyr. IGA. 346 et CIG. 1909 (Coll. 3192 et 3194).

Ante litteram σ productam habent syllabam:

1) ϝῖσος ἐϝισος cum multis compositis [1]). Antiquissima adiectivi forma ϝίσϝος extat in inscr. Gortyn.: ϝισϝόμοιρος. — Corripitur syllaba initialis Hes. Oper. 752 et fragm. 189.

2) νοῦσος originis ignotae.

Praeterea longa est syllaba -αν- verborum ἱκᾱνω et κιχᾱνω (cf. § 143), quibus Attici non utuntur.

Inter haec, quae recensuimus, vocabula nonnulla sunt quae syllabam, qua de agitur, modo in arsi modo in thesi collocatam habent, prouti versuum fert ratio (ξεῖνος, κοῦρος et κούρη, οὐρεύς, οὖρος); alia in thesi rarius sed tamen satis frequenter ponunt (καλός in thesi 1/5, δουρός etc. 1/7, γουνός etc. 1/9); alia saepe in arsi habent, in thesi rarissime (μοῦνος μουνάξ μουνόω, in thesi Ι 340 Κ 225 Ξ 492 π 117; νοῦσος, in thesi ε 395 λ 172; ἱκᾱνω, in thesi Θ 47 Ο 151 Χ 147 τ 432); alia denique in arsi tantum

[1]) G. Meyer[2] p. 223 et 260 sq. ἴσσος scribi mavult, quemadmodum in inscriptione Cymaea Coll. 311[15] ἰσσοθέοισι legitur; cui assentitur Schulze Quaest. Hom. p. 89.

habent (οὖλος, κιχάνω, τίνω, εἰρωτάω, ϝῖσος [1])). In thesi tantum collocatam habet verbum φθάνω *I* 506 *Φ* 262 (Zenod. φθάνει).

Nonnullae voces in arsi syllabam initialem productam habent, ει vel ου, in thesi vero brevem, ε vel ο. Simillima harum est ratio atque vocabulorum de quibus in § 18 sermo fuit; cf. etiam § 25. Transitum autem quodammodo parant nomina Ἄρης (ᾰ) § 73 et ἀνήρ — ἀνήρ § 79. Quae volumus vocabula haec sunt:

εἰλήλουθα — ἐλήλουθα *O* 81. Cf. § 160.
μείλινος — μέλινος ρ 339, μελίη, ἐυμμελίης.
κουλεόν — κολεόν.
Οὔλυμπος — Ὄλυμπος.
εἴνᾰτος — ἔνατος § 91, et cf. supra pag. 123.
εἵνεκα — ἕνεκα.
κεινός — κενεός, κενεών § 63. Corruptus est versus χ 249.
στείνομαι — στένω, στεῖνος — στένος (?) χ 460.
οὔνομα — ὄνομα. Nonnisi *Γ* 235 *P* 260 ζ 194 ι 355 in arsi est syllaba initialis.
οὖρος — ὄρος.

Non omnium harum vocum explicari potest productio; εἴνατος olim ἔνϝατος fuit, κεινός est adiectivi κενεϝός forma brevior κενϝός, στείνομαι et στεῖνος olim στένjομαι et στένjος erant, coniunctio εἵνεκα primitus fortasse fuit ἕν-ϝεκα. Sed εἰλήλουθα μείλινος κουλεόν Οὔλυμπος οὔνομα οὖρος cur in arsi syllabam initialem producant nescimus. Non tamen verisimilem ducimus opinionem eorum, qui ad has syllabas producendas ipsius liquidae vim adiuvante ictu suffecisse existimant; id quod docte et summa cura evincere nuper studuit Schulze Quaest. Epic. p. 202 sqq. Quod si certum esset, ἐλήλουθα Ὄλυμπος ὄνομα ὄρεα etc. scribendum foret, et sic edidit olim P. Knight; sed huiusmodi productionis metricae, quae non sit necessaria, frustra nisi fallimur in carminibus Homericis quaeruntur exempla certa (vid. § 27). Itaque has syllabas revera ancipites olim fuisse ipse textus Homericus docere videtur, licet ignoremus cur ancipites fuerint. Verbi εἰλήλουθα primam syllabam sequi analogiam perfectorum εἴληφα εἴληχα -εἴλοχα, quibus exemplo fuerunt εἴωθα (i. e. σέσϝωθα) et εἴρηκα (i. e. ϝέϝρηκα), credibile est; cum voce autem Οὔλυμπος ceterisque comparanda sunt vocabula οὐρανός

[1]) In thesi legitur iota verbi ab hac stirpe ducti ἐϝισάσκετο *Ω* 607, sed hic versus spurius et alias ob causas suspectus est.

et *βούλομαι*, quae diphthongum *ου* per totam linguam servarunt intactam.

Haud inepte contuleris praeterea vocem biformem *ἕτᾰρος* — *ἑταῖρος* (i. e. *ἑταρjος*).

Vitii indicium est vocis *ὁδός* *via* prior syllaba *ρ* 196 producta: *ἀρισφαλέ' ἔμμεναι οὐδόν*, ubi l. a. *ἀρισφαλὲς ἔμμεναι οὖδας* praestat, nisi rescribendum est *ἀρισφαλέ' ἔμμεν' ἀταρπόν*.

Quae de productione metrica syllabarum brevium in § 19-38 observavimus, eorum summa huc redit, ut breves syllabae ab Homero nequeant in arsi pro longis usurpari nisi aut aperiant vocabulum aut claudant.

Et frequentissima quidem est syllabarum finalium in consonam desinentium productio ante caesuram vel interpunctionem. Rarius vocalis brevis in fine vocis producitur ante caesuram, rarius etiam ante interpunctionem. Multo rarius syllaba brevis in consonam desinens producitur in medio hexametri sententiaeque decursu. Vocalis vero finalis in media sententia non producitur nisi aut quinque brevium deinceps collocatarum est tertia (-*ᾰ*) aut ante liquidam vel digamma locum habet.

Frequens praeterea est productio brevis syllabae initio vocabuli collocatae, quam duae breves et deinde longa sequuntur (⏑́⏑⏑–́). Rarissime vero nec nisi hexametri initio producta reperitur syllaba brevis quam excipit longa.

Quae praeterea in poesi epica occurrunt brevium syllabarum productiones, etymologiae ope explicatae sunt aut explicandae; ancipites vero quae dicuntur syllabae non in arsi producuntur sed corripiuntur in thesi.

Ergo reicienda est opinio Fickii, apud Homerum quaslibet syllabas breves sub ictu pro longis haberi potuisse statuentis, neque Vogrinz Gramm. p. 7 infra, 22, 34 etc. huic legi, tanquam utilissimo invento, aliquid tribuere debebat. Nam ex altera parte non est nova, ex altera non vera. Non est verum medias vocabulorum syllabas sola ictus vi potuisse produci, e. g. *πόλῑος*, „mit *ῑ* unter dem ictus" Fick Odyss. p. 93 infr., *λ* 403 „*μαχεόμμενον* (*o* unter dem ictus, vgl. *δυνναμένοιο* 414)" ibid. p. 96 infra [1]); ad initiales autem syllabas quod attinet, nihil

---

[1]) Etiam lectionem *οὐδὲ βάῖον*, quam e traditis litteris *ουδηβαιον* *B* 380 alibi effinxit, ita ni fallor defendi voluit ut brevis syllaba -*ι*- in arsi pro longa usurpata sit.

prodest cum Fickio Ὀλλύμποιο scribere pro Οὐλύμποιο aliaque eiusmodi, causa enim productionis ita nihilo magis perspicua fit. Quod scire cupimus hoc est, syllaba longa talium vocum debeaturne productioni suppletoriae necne. Si ita est, nihil quicquam interest utrum Aeolice ὀλλ- scribamus an Ionice οὐλ- quod traditum accepimus; sin natura brevis est, neutra scribendi ratio probari debet sed Ὀλύμποιο erit scribendum, et concedendum igitur erit hoc vocabulum paucaque alia, quae eius sunt similia, repugnare legibus metricis quas in arte epica alias regnare videmus.

In Aeolica poesi cuiuslibet syllabae brevis productionem sub ictu licitam fuisse e Theocrito demonstratum ivit Fick. Quae res nisi fallor minus feliciter ei cessit [1]; sed fac de Theocriti poesi eum evicisse quod voluit: quid sequitur? hoc unum opinor, Theocritum non bene perspectas habuisse rationes metricas, quas sive epici vates sive cantores Lesbii recentioris aevi in suis carminibus adhibuissent; etiam vitiis autem textus traditi, qualia sunt ὄφιν *M* 208, ὐδόν ρ 196, μέλανι Ω 79, posteros deceptos esse credibile est.

§ 39. In compluribus stirpibus litteram ρ vocalis brevis (ᾰ plerumque) modo sequitur modo praecedit; quae loquendi varietas *metathesis* vocari solet, sed rectius ex indole liquidae explicatur, cf. § 12. Vocabula, quae huc pertinent, sunt:

ἀρδμός, νεοαρδής, a verbo ῥαίνω (ῥαδ) § 221.
βρᾰδύς cum superlativo βάρδιστος § 87.
ἔδρᾰθον cum praesenti (non Homerico) δαρθάνω § 149.
δρᾰτός, adi. verbale verbi δέρω.
ἔδρᾰκον, a verbo δέρκομαι § 226.
ῥέζω (= ϝρέγjω) — ϝέρδω, ϝέργον § 224.
πολυϝρήν — πολύϝαρνι, ϝαρνός etc. § 79.
θράσος, θρασύς — θάρσος, θαρσέω, Θερσίτης, Ἀλιθέρσης, πολυθαρσής, Πολυθερσεΐδης.
κρᾰδίη — καρδίη § 70.
κράτος, κρᾰτερος — κάρτος, κάρτερος, cum superlativo κάρτιστος § 87.
κρίκος (*anulus*) — κίρκος (*accipiter*).
κρέκω, κροκή (Hesiod.) — κερκίς.
ἔπρᾰθον, a verbo πέρθω § 211.

[1] Cf. Schulze Quaest. Epic. p. 5 sqq.

ἐτρᾰ́πην, a verbo *τέρπω* § 250.
τρέπω — *τερπικέραυνος* § 251.
ἀτρᾰπιτός — *ἀταρπός*, *ἀταρπιτός*.
τρέφω, *τρόφι* — *ταρφύς* § 252.
τέτρᾰτος — *τέταρτος* § 91.
ἤμβροτον — *ἤμαρτον*, a verbo *ἁμαρτᾰ́νω* § 149.
βροτός (= *μροτός*) — *μόρος* etc. § 271.

Adiectivi *βροτός* sunt composita *ἄ-μβροτος* (*ἀ-μβρόσιος*), *φᾰεσί-μβροτος* § 280, *τερψί-μβροτος* § 250, *φθισί-μβροτος* § 166. Apud posteros accedunt *στησί-μβροτος*, *πλειστό-μβροτος*, *δαμασί-μβροτος*, *ἐναρί-μβροτος* etc. [1]).

θρῴσκω, aor. *ἔθορον* § 285.
πέπρωται, aor. *ἔπορον* § 276.

Praeterea huc pertinent dativi *πατράσι* (i. e. *πατr̥σι*) etc.; vid. § 79 et quae de *syncope* in § 12 sunt observata. Etiam particula multiformis *ἄρ-ῥα* hic commemoranda; cf. § 11.

Litterae *λ* eadem est conditio in voce
βλῴσκω, *μέ-μβλωκα* — aor. *ἔμολον* § 285.

Vera litterarum transpositio (*rb-br*), cuius tamen causa fortasse non sonorum fuit indoles sed originatio ingeniosior quam rectior, e voce *ὄρφνη* effecit vocabulum recentius *εὐφρόνη*. Homerus substantivo non utitur [2]), quod casui tamen tribuendum est, nam adiectivum *ὀρφναῖος* legitur in locutione *νύκτα δι' ὀρφναίην* *Κ* 83, 276, 386 *ι* 843; cohaerent autem *ἔρεβος* et *μόρφνος* *Ω* 316. Ionibus vero (Herod. Hippocrat.) in usu fuit *εὐφρόνη*, quae vox cum *εὐφραίνειν*

---

[1]) Horum compositorum littera *μ* etsi ipsius radicis pars est, posterioribus tamen insiticia videri debuit, si comparabant simplex *βροτός*; fieri igitur poterat ut aliis vocabulis litteram *μ* (vel *ν*) de suo insererent. Hinc originem habere videntur pravae formae *ἀμπνύνθη* *ἀμφασίη* pro *ἀμπνύθη*, *ἀφασίη*. Etiam adiectivum *ὄμβριμος* (i. e. pro *ὄβριμος*) hinc litteram *μ* accepisse credibile est, quamquam ipsi radici eam vindicant Fick et alii; qua de re videatur Lexicon Hom. Ebeling. s. v. — Praeterea comparari potest nomen *Κλυταιμνήστρη* pro *Κλυταιμήστρη*, quae forma Homero fortasse est reddenda coll. *μήστωρ* etc.; vid. G. Meyer[2] p. 259.

Contra eiecta sive neglecta est littera *μ* vel *ν* sequentium vocum:
ἀβρότη *ἀβροτάξομεν* § 28.
ἀάσχετος leg. *ἀνάσχετος* *Ε* 892 *Ω* 708.
ἀάᾰτος leg. *ἀνάᾰτος* *φ* 91 *χ* 5 et *ἀνάαστος* *Ξ* 271.

[2]) Hes. Oper. 560 legitur *μακραὶ γὰρ ἐπίρροθοι εὐφρόναι εἰσί*. Hic tentari posset *ὄρφναι ἔασι*, nisi praeterea vitiosum esset *ἐπίρροθοι* pro *ἐπιτάρροθοι*, vid. van Leeuwen Mnemos. 1885 p. 194-196 et supra pag. 69.

(*εὖ φρονεῖν*) cohaerere credebatur, quoniam „*πάντα τὰ σπουδαῖα νυκτὸς μᾶλλον ἐξευρίσκεται*" (Epicharmus apud Cornutum de nat. deor. 14, Epich. Lorentz p. 259). Hac Sophocles quoque utitur, apud Pindarum autem et Aeschylum et Euripidem cum *ὄρφνη* tum *εὐφρόνη* reperitur, hoc tamen frequentius.

III. De littera digamma [1]).

§ 40. Qui hodie sive puer breviarium aliquod dictionis epicae ediscit sive in doctrina aliquanto provectior accingit se ad carmina antiqua et ipsius linguae Graecae primordia investiganda, fingere sibi vix potest fuisse tempus quo homines Graece scirent Homerumque ut digitos suos nossent, nec tamen suspicarentur aliquam vim in eius lingua esse litterae vau. Scilicet non cernebatur illa littera in textu Homerico, et segnius irritant animos demissa per aures quam quae sunt oculis subiecta. Per duo millia annorum ad minimum lecta sunt carmina epica, recitata sunt, memoriae infixa, infinita cura et doctrina explicata — et tamen nemo erat Alexandriae vel Romae inter tot grammaticorum prudentium ferventissima studia [2]), nemo post renatas litteras erat in turba virorum sagacium per totam Europam exemplaribus Graecis incumbentium, qui intellegeret carmina illa Homerica, quae pio amore colebant et demirabantur, horti illius Tarquinii referre speciem: non integros et illibatos superesse flores vetustae poeseos, sed praecisa esse multorum capita, fractis caulibus prostratos iacere alios, quosdam radicitus esse extirpatos. Credebant aliquando homines poetam, non summum dicimus sed qualemcunque poetam,

---

[1]) Quae in hac § leguntur ex Mnemosyn. 1891 p. 1 sqq. repetita sunt, paucis additis observatiunculis.

[2]) Quamquam a vero proxime aberat Dionysius Halic. I 20, cuius verba haec sunt: .... *τὰ πολλὰ ἐλάδη, ἃ νῦν κατὰ τὸν ἀρχαῖον τῆς διαλέκτου τρόπον Οὐελία ὀνομάζεται. σύνηθες γὰρ ἦν τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ὡς τὰ πολλὰ προτιθέναι τῶν ὀνομάτων, ὁπόσων αἱ ἀρχαὶ ἀπὸ φωνηέντων ἐγίνοντο, τὴν ου̅ συλλαβὴν ἑνὶ στοιχείῳ γραφομένην. τοῦτο δὲ ἦν ὥσπερ γάμμα διτταῖς ἐπὶ μίαν ὀρθὴν ἐπιζευγνύμενον ταῖς πλαγίοις, ὡς Ϝελένη καὶ Ϝάναξ καὶ Ϝοῖκος καὶ Ϝαήρ* (l. a. *Ϝανήρ*) *καὶ πολλὰ τοιαῦτα.* — In hac sententia pro priscis Graecis scribe Homerum, et ex Dionysio fit Bentleius!

Ceterum voci *Ϝαήρ* vel *Ϝανήρ* digamma non recte tribuitur; nisi egregie fallor Dionysius scripserat *ϜΑΓΗΝ*, cuius vocabuli nominativus, a grammaticis commemoratus, nunc totidem litteris exaratus in antiquissima inscriptione Gortyne est repertus (vid. Roberts Epigraphy p. 40 et 327), et sine *Ϝ* in inscriptione Attica saeculi VI [*Ἑρμ*]*ῇ ἀρὴν κριτό*[*ς*] CIA. I 4,22 (Meisterhans Gr. d. att. Inschr.[2] not. 1023).

pangere potuisse huiusmodi versiculos hiulcos et claudicantes: *Ἀτρείδης τε ἄναξ ἀνδρῶν, δαιμόνι' οὔ σε ἔοικε, χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος, ὥς ἔφατ' ἔδεισεν δὲ* etc. etc. — Adeo a teneris adsuescere multum est! Stultus autem aut iniquus sit qui Graecis grammaticis ideo irascatur; nam „in hac etiam arte nihil difficilius quam id quod se dicturos fuisse omnes putant postquam audierunt" [1]).

Scilicet Columbum suum haec America expectabat; divinum requirebatur ingenium ut id detegeretur, quod unquam homines potuisse latere nunc pueruli in gymnasiorum nostrorum subselliis mirantur. Unus homo divinando rem restituit; non unum pluresve locos Homericos restituit, sed ipsam poesin poetae reddidit, artem summo artifici; lucem offudit tenebris, utque certis legibus adstringi posset quae rudis et indigesta antea videbatur moles effecit. Quem virum nominasse est eum admirari: Bentleius est is qui detexit quod ante eum nemo viderat, post eum neminem nisi caecos aut ultro caecutientes fugere potuit. Fuere qui in crisi Homerica Bentlei acumen frustra quaeri contenderent, vix ullum enim versum epicum certa emendatione ab eo esse persanatum [2]): — esto! at ipsam sanavit artem metricam: hoc ad eius gloriam sufficit. Etiamsi per totam vitam nihil egisset praeterea, neque unquam verum vidisset nisi illo temporis puncto quo detexit digamma Homericum, vel sic tamen de litteris classicis deque summo vate immortaliter esset meritus. Lapillos ut nullos e via submoverit, at ipsam viam criseos Homericae aperuit; monstravit iter, sternendum reliquit aliis.

Bentleius igitur anno 1713 legebat librum Anthonii Collins Discourse of Free-thinking. Observationes inter legendum sibi natas scripto mandavit et mox edidit [3]). Inter alia breviter sed acute admodum demonstravit non ad docendos mortales conditam esse Iliadem vel Odysseam, neque quaerendos esse multiplicis eruditionis thesauros in vetustis illis carminibus, quae ad delectandos viros feminasque nobiles olim essent composita a vate qui ingenio magis quam opibus afflueret [4]). Superest autem exemplar libri Colliniani

---

[1]) Ut est apud Valckenaerium ad Phoeniss. vs. 1637.

[2]) Videantur quae scripsit Eichstädt, Wolfii sectator, in recensione Homeri Heiniani (Jenaer Litteraturzeitung 1803 p. 263), allata apud Ludwichium Aristarch. II p. 285.

[3]) Remarks upon a late Discourse of Free-thinking by Phileleutherus Lipsiensis, 1713. Septima editio (anni 1737) citatur a Wolfio in Prolegomenis p. 116.

[4]) „Take my word for it, poor Homer, in those circumstances and early times, „had never such aspiring thoughts. He wrote a sequel of songs and rhapsodies, to

illud quo Bentleius usus est, et ibi in pagina vacua haec leguntur eius manu (anno 1713 igitur) allita: „Homer's διγαμμα Aeolicum „to be added. οἶνος ϝοῖνος, vinum: a Demonstration of this, because „ϝοῖνος has always preceding it a vowel: so οἰνοποτάζων" [1]).

En verum repertum. At multum abest ut vivax hoc semen statim radices egerit. Annis tredecim post Bentleius consilium cepit Homerum edendi; aliis tamen laboribus vitaeque aerumnis distractus dum cum theologis digladiatur, etiam atque etiam distulit opus, quod anno 1732 demum, aetatis septuagesimo, adortus est. Exemplum editionis poetarum Graecorum ab Henrico Stephano curatae notis marginalibus instruere coepit, uberiores aliquanto commentarios [2]) aliis chartis credere, separatim quoque observationes de digammo in schedis suis consignare, — sed vitae finem invenit citius quam laboris suscepti; decimo anno post obiit, quaeque de Homero conscripserat in scriniis Collegii Trinitatis delituerunt. Insere, Daphni, piros: carpent tua poma nepotes.

Aliqua tamen inventi Bentleiani notitia sensim ad viros doctos pervenit. In primo volumine Iliadis recognitae a Samuele Clarkio, qui Bentleio familiariter utebatur, ad *Α* 51 res tangitur (anno 1729), ita tamen ut ab ipso scriptore haud ita clare intellectam esse pateat [3]). Apertius Bentleio favet Clarkius triennio post in annotatione ad *Π* 172 [4]), meliora fortasse interim ab amico edoctus. Eodem autem anno (1732) Bentleius ipse novam editionem Paradisi amissi Miltonis curavit; in qua recensione, tanto ingenio indigna — nam iterum amissus esse, immo disperiisse paradisus

---

„be sung by himself for small earnings and good cheer, at festivals and other days „of merriment; the Ilias he made for the men, and the Odysseïs for the other sex."

[1]) Cantabrigiae hic liber cum ceteris Bentlei manuscriptis asservatur in Bibliotheca Collegii Trinitatis, cuius Rector fuit usque ad mortem. — Videatur R. C. Jebb in vita Bentlei p. 149-154 et brevius in libro de Homeri arte p. 140, 2.

[2]) Quos usque ad *Η* 54 deduxit.

[3]) „Spiritus asper saepe tanquam consonans pronunciabatur, vel tanquam Aeolicum „digamma. Ut — *φιλὲ ἑκυρὲ δεινός τε*. Legebatur fere tanquam si scriptum fuisset „*φιλὲφφ ἑκυρὲδ δεινός τε*."

[4]) Hoc volumen post mortem Clarkii prodiit anno 1732. Locus hic est: „ἤνασσε] „Observavit Vir summae eruditionis, Richardus Bentlejus, vocabula ἄναξ et ἀνάσσειν, „quamquam *frequenter* apud Homerum occurrunt, tamen *haud fere ullis* in locis ita „posita reperiri, quin antecedat aut vocalis, aut istud ν' paragogicum in Nominum „verborumque fine supervacaneum, quod ubique sine dispendio dempseris. Unde „merito colligit, vocabula ista, in sermone Aeolico, praefixo Digamma, pronuntiata „fuisse ϝάναξ et ϝανάσσειν. Quod si verum est, consequens erit, ut vox ἤνασσε pronuntiata fuerit ἐϝάνασσε· idcoque, (quod notatu dignissimum est,) versiculum a voce „ἤνασσεν vel ἤνασσον inchoatum, apud Homerum nusquam reperias."

videbatur post Bentlei curas criticas — cum citandus esset locus Homericus, appinxit litteram digamma [1]). At vide quantillo momento impellantur mentes hominum inter errores et vera vacillantes: non admirabantur acumen ingenii Bentleiani neque cupide arripiebant eius inventum, sed ridebant formam iusto maiorem litterae insolitae (*Ϝέοικας*), quam „veluti *ἄμουσον* quendam Saulum super cetera elementa eminere" dicax poeta acerbius quam facetius iocabatur [2]).

Margaritam, cuius pretium vix unus et alter inter Bentlei amicos et discipulos agnoverat, e coeno quo abiecta iacebat primus sustulit is qui „Bentleium nihil in Graecis cognovisse nisi ex indicibus petitum" affirmare non erubuit. Tertio anno post Bentlei mortem lucem adspexerunt Ricardi Dawes Miscellanea critica (1745), cuius libri sectione IV[a] agitur *de consonantis vau virtute.* Haec commentatio etsi singularibus ingenii dotibus nitet, plus tamen nocuit bonis litteris quam profuit. Insunt sane observationes acutissimae, egregiae emendationes [3]) complures insunt, at alia risum movent vel nauseam incutiunt; displicet praeterea malignus animus, quo Bentlei laudibus obtrectat Dawesius dum eius invento utitur; neque fieri poterat quin deterreret homines ipsum signum, quo *ionicum* suum *vau* — nam Bentlei *digamma aeolicum* ab Homero procul habendum esse dicit — repraesentaverat; scribebat scilicet „*αἰάχοι* i. e. *αwιwαχοι*" et similia, contendens *spiritum lenem* ad id ipsum inventum esse ut sonum w indicaret. — Talem linguae Graecae *παλιγγενεσίαν* aspernatus in antiquo luto haerere se malle anno 1750 scribebat Dorvillius [4]), nec dubium quin multi ita iudicaverint; in eadem mente fuisse Ernestium apparet ex editione Homeri Clarkiani, quam anno 1759 curavit; vide autem quam superciliose et truculenter nova placita abnuat vir mitis alioquin et modestus [5]): „Noluimus ante attingere disputationem de „digammate Aeolico, cum ea, quae de eo per hos annos dicta sunt „a Britannis doctis, pluribus locis occasionem darent, ut in *προιάπ-*

---

[1]) Cf. Heyne Iliad. VII p. 721.

[2]) Pope Dunciad. IV 217 sq.:

„tow'ring o'er your Alphabet, like Saul,
„Stands our Digamma, and o'ertops them all".

[3]) Ex. gr. *θυμὸν δ' ἴαινε Ϝάνακτος* ξ 438, *στῆτε Ϝελιχθέντες* Λ 587, quaeque praeterea de radice *Ϝελικ* disputavit.

[4]) Ad Chariton. p. 202.

[5]) In verbis quae subiunxit annotationi Clarkii ad *Π* 172 supra a nobis excriptae.

„τειν *A* 3, σιγαλόεντα *E* 226 etc. Cui libet ista cognoscere, adeat „Taylorum v. c. ad Lysiam, p. 703. Dawesium Miscell. Crit. c. 4, „qui quamquam fautor digammatis, tamen Bentleio adversatur. „Nobis ista nova sapientia grammatica non magis placet, quam „Dorvillio ad Charit. p. 202, cuius iudicium probamus". — Non mirum est igitur, virum doctum qui libri Dawesiani novam editionem curavit anno 1781, Th. Burgess, laudasse inventum Bentlei, laudasse Dawesii acumen, nova attulisse argumenta ad doctrinam digammaticam confirmandam — in his perabsurda, nam ϝούπω scribit et τετύφαϝσι et τίϝσωσι aliaque eiusdem farinae — sed neque ionicum vau neque digamma aeolicum in textum Homeri invehendum censuisse. Et melius erat profecto nusquam scribi illam litteram quam usque quaque inculcari, dum vocabulorum natales et conformatio ignorabantur et ars grammatica inani originationis studio aegrotabat.

At dum Orbilii „in antiquo luto haerere se malle" profitebantur, quam vere dicerent ipsi non intellegentes, in Britannia sensim perspexerunt viri docti, Taylor Foster Upton Salter alii, non ita spernendum esse id quod Bentlei ingenium detexisset; quibus mox accessit Ricardus Payne Knight: Analytical essay on the greek alphabet 1791.

Extra Britanniae fines interim in alia omnia inclinabant hominum mentes. Non possunt nunc sine risu legi quae anno 1745 Alberti ad Hesych. s. v. γοῖδα (id est ϝοῖδα) observavit de Homeri versu *Θ* 215 εὖ μὲν τόξον οἶδα. Ernestius quid censuerit vidimus; amicus eius Ruhnkenius, is tamen non doctor umbraticus, quam nihil tribuerit litterae ϝ clare docet editio hymni Cereris recens reperti anni 1782 [1]); tota haec quaestio eum fugisse videtur. Valckenaerius autem licet inventi Bentleiani mentionem faciat in epistola ad Röverum p. 72, non tamen sensisse se quid intersit inter versuum *X* 236 et *A* 70 initia (ὃς ἔτλης et ὃς ᾔδη) ostendit in observationibus suis ad Iliadis librum XXII (p. 54), quae simul cum illa epistola prodierunt (anno 1747); videantur etiam quae anno 1773 ad Adoniazus. p. 356 annotavit. Ipse Wolfius, quo nemo vividius Bentleium admirabatur, initio huius quo vivimus saeculi digamma vocabat „senile ludibrium ingenii Bentleiani". Quo maiore laude dignus est is, qui primus in Germania sapere ausus est et pro parte virili operam dedit ut novam doctrinam excoleret;

---

[1]) Ex. gr. vs. 333 pro πρίν ἴδοι poscit πρίν γ' ἴδοι.

Heynium dicimus, Ernestii discipulum. Qui si in multis misere lapsus est, temporis magis hi erant errores quam viri in paucis docti et sollertis; „praestat autem utilibus admiscuisse aliquid „falsi, quam vacua errore sed inutilia attulisse" [1]). — Anno 1802 Heyne septuagenarius in lucem emisit editionem Iliadis maiorem (VIII voluminibus); quam dum exornabat, anno 1790 aliquantisper usus erat exemplari Homeri Bentleiano, quod ut ex Bibliotheca Collegii Trinitatis ei commodaretur amicus eius Burgesius effecerat. Hac demum editione, quae magnas movit hominum contentiones et seni venerabili plus taedii peperit quam honoris, in philologorum notitiam pervenerunt Bentlei placita de litterae digamma usu Homerico; ipse autem Heynius (Vol. VII p. 708—772) de illa consona fuse disputavit et catalogum fecit vocum quas initiale digamma in Homeri lingua habuisse existimabat.

Uni certe viro, πολλῶν ἀνταξίῳ ἄλλων, de summa rei persuasit, Godofredo Hermanno, qui Bentleium a pueris suspicere in Reizii schola didicerat [2]). Argumenta contra digamma Homericum prolata refutare eiusque in carminibus Homericis usum iustis finibus circumscribere studuit in iudicio quod de Heynii Iliade tulit anno 1803, multoque fusius biennio post in admirabili illa dissertatione de aetate scriptoris Argonauticorum (p. 688, 775 sqq.), „qua nihil tulit „recentior aetas quod Bentleiano ingenio similius sit" [3]); videantur etiam quae ad hymn. Ven. 86 annotavit (1806). Magnus autem eius adversarius Boeckhius hac certe in re ei assensus est.

Sed quantum ad novam doctrinam promovendam utilitatis attulit Heynii Ilias copiis Bentleianis exornata, tantum mox ei nocuit editio viri neque indocti neque obtusi ingenii, sed qui maiore erat audacia quam doctrina: Ricardi Payne Knight. Qui cum anno 1791 de littera vau disputasset in opere supra commemorato, anno 1813 autem prolegomena ad Homerum evulgasset [4]), tandem septuagenarius anno 1820 in lucem misit carmina Homerica, „repurgata" scilicet „et in pristinam formam redacta". Quae editio quantas habeat virtutes, quam multa insint prudenter observata vel egregio mentis acumine correcta, is demum agnoscit qui interiorem aliquam eius familiaritatem contraxit; at quae insunt

[1]) Sunt verba G. Hermanni de Seidlero in praef. Elementorum doctrinae metricae.
[2]) Vid. praef. Med. p. VI, Elem. doctr. metr. praef. p. XII, Opusc. II p. 263 sqq.
[3]) Lehrs Quaestion. epic. p. 255 (anno 1837).
[4]) Ex quo opere multa excripsit is qui notis suis quartam libri Dawesiani editionem — illustravit dicam an obruit? Thomas Kidd 1817.

absurda atque ludicra, — et plurima profecto insunt! — ea uniuscuiusque oculos statim feriunt, ad homines sobrii iudicii repellendos aptissima. Ipse titulus *ϝιλϝιας και ϝοδυσσεια* risum movet. Wilwias illa „ebria veratro" in contemtum adduxit haec studia. Sordebat iam digamma „Britannicum", et verendum videbatur ne ludus iocusque fieret nova ista sapientia, quae vocabulorum pareret portenta qualia sunt *ἴφθῖμοϝς πσυϝχας, αχαιϝοϝς, εφιϝενς, δσεϝς, ϝιλϝιοϝο*, aliaque id genus sexcenta. Aceto non captantur muscae; hoc demum senile erat ludibrium viri acuti sed huic operi prorsus imparis.

Sic lumini, quod Bentleius accenderat, fumus commentorum de nihilo fictorum denuo praetendebatur; is autem, qui librum spissum de versu heroico anno 1816 operose conscripsit, Franciscus Spitzner, vera a falsis discernere non potuit, sed „digamma litteram Homero „incognitam, hiatum vero usu vetustissimo non interdictum fuisse" profiteri non dubitavit [1]), — omnes nimirum ubique ferendos iudicans hiatus quod certis hexametri sedibus eos a poetis admissos esse intellegeret et temere a criticis expletos. Hic profecto *οἴνου παρόντος ὄξος ἠράσθη πιεῖν.*

At magna est vis veritatis; semina frigore hiberno torpentia non pereunt, sed veris et favonii gratam vicem expectant. Editionem Homericam littera ϝ instructam, quam senex Bentleius inchoaverat, senex Knightius tumultuaria opera nec sine bonarum litterarum detrimento confecerat, senex suscepit Immanuel Bekker, Wolfii discipulus. Qui cum anno 1858 Iliadem, ante annos quindecim a se editam, una cum Odyssea denuo recognosceret, „digamma reduxit quantum poterat et licebat", vestigia igitur Heynii, cui iuvenis oblocutus fuerat, sub vitae finem ipse legens. Non ab omni parte satis probabilem esse rationem, quam in restituendo digammo Bekkerus secutus fuerat, nihili enim formas esse *ἐφήνδανε ἔϝοργα* et similia, quae hic illic excudenda curaverat, demonstrarunt A. Leskien 1866, Cobet 1874 in Mnemosyne p. 201 sqq. Attamen in suas sedes tandem aliquando reducta erat Aeolica quae dicitur littera, non in annotationes relegata; reducta autem e longo exilio erat non a temerario aliquo homine novarum rerum studioso, sed ab illo viro quo nemo plures scriptores Graecos ediderat.

Interim comparatio linguarum cognatarum et emendata omnino artis grammaticae ratio novam lucem huic quoque loco attulerunt;

---

[1]) Pag. 147; conf. ibid. p. 110.

dialecti Graecae accuratius cognosci, inscriptiones colligi coeptae sunt; Buttmann, Ahrens, postea Curtius aliique suos libros scripserunt; de digammo autem Homerico prudenter et summa diligentia primus egit C. I. F. Hoffmann in Quaestionum Homericarum volumine II, quod prodiit anno 1848, eodem igitur anno quo mortuus est Hermannus. Hunc multi sunt secuti, ex quibus prae ceteris commemorandi videntur Savelsberg de digammo eiusque immutationibus (progr. Aquisgrani 1854, iterum Berolini 1868), O. V. Knös de digammo Homerico quaestiones Upsalae 1872 sqq., W. von Hartel homerische Studien III, O. L. Tudeer de dialectorum Graecarum digammo testimonia inscriptionum 1879, G. Meyer[3] p. 229 sqq., Kühner-Blass p. 77 sqq., Monro[2] p. 361 sqq.

Ex illo tempore non est verendum ne reviviscant errores Spitznериani. Potuit adhuc poteritque disputari de optima Homerum edendi ratione, dum digamma litteram signo typographico in textu indicandam esse hi contendunt illi negant, alii parcius alii largiore manu allitam volunt; loci quibus violatur digamma sintne emendandi omnes, quod putabat Bentleius amore sui inventi pellectus, an quidam, an nulli, hac de re in diversa etiamnunc discedunt philologorum sententiae; sed neque quisquam, nisi forte delirus homo, hodie in animum inducere sibi potest nullum huius consonae vestigium in carminibus Homericis superesse, neque possunt adhuc existere qui litterae Aeolicae, tanquam multiformi alicui Proteo, attribuant quicquid insoliti habet poetarum epicorum dictio vel ars metrica. Ex subitaneis commentis et imperitorum tentaminibus evasit nova scientia, quae coli augeri corrigi posthac poterit, non poterit convelli. Tandem surculus excrevit in arborem.

Bekkeri consilium claris verbis laudavit Cobet, secutus primus est Christ in recensione Iliadis 1884. Fick (Odyss. 1883, Iliad. 1886) digamma in iis tantum Iliadis et Odysseae partibus scripsit, quas a poetis Aeolicis compositas esse censet, Ionicae dialecto illam consonam abiudicans; qua de re quae sit nostra opinio, infra exponemus. Alii editores, e quibus nominatim indicati sunto La Roche et Nauck, variis argumentis deterreri se passi sunt quominus in textum inveherent signum insolitum, licet vim digammi probe perspectam haberent et in epicis quoque carminibus agnoscerent. „Nimirum" — ut Christ non sine causa expostulat et queritur [1]) — „qua sunt homines perversa timiditate et obstina-

[1]) Christ Prolegom. Iliad. p. 150.

„tione, prolixissimos libros de digammo orthographicisque rebus „perlegere non recusant, sed si quis, ut fructus aliquis subtilium „quaestionum ad nitorem carminum restituendum vel impedimenta „scribendi removenda redundet, tradita verba mutare ausus est, „omnem antiquitatis reverentiam exui clamitant."

Sed ad ipsam rem iam veniamus. In lingua, qua utebantur poetae Iliadis et Odysseae, multa vocabula servabant initialem consonam *w* ab origine iis propriam.

Fuere qui putarent illum sonum in poetica tantum dictione illius aevi vixisse, cum ex lingua vulgari evanuisset; cantores igitur in hexametris suis dixisse *Ϝάναξ* et *Ϝοῖκος* et similia, sed *ἄναξ* et *οἶκος* quoties domi cum suis confabularentur. Sed veri est dissimillima haec opinio, quae neque aliunde potest confirmari — nam ignoramus quos sonos sermo quotidianus aevi Homerici sive in Ionia sive in aliis Graeciae regionibus habuerit — neque ipsis carminibus epicis commendatur. Non enim tali genere dicendi utuntur veteres poetae, quod vocibus vel vocabulorum formis intermortuis operose sit exornatum, non difficilis et fucata est eorum dictio, sed simplex et recta et cuivis perspicua. Adhibent sane nonnulla epitheta rariora, quae ipsorum auditoribus vix minus obscura fuisse quam hodiernis lectoribus suspicetur quispiam; attamen multum abest ut quovis versu portenta et aenigmata loquantur; lingua suorum popularium utuntur dum doctis indoctisque sua carmina canunt. Ergo, si ante pauca tantum vocabula, a vulgari dictione aliena, e. g. *Ϝεκηβόλος* et *Ϝελίκωπες*, vestigia spirantis *Ϝ* deprehenderentur, aut in certis tantum formulis nominibusve propriis apparerent, quae mythi praebebant antiquissimi (*Ϝῖρις*, *Ϝεκάβη*, *Ϝίλιος*), defendi posset opinio eorum qui putant poetas sonum *Ϝ* in versibus tantum usurpasse, non audivisse in civium suorum sermone familiari; cum vero alia omnia doceant carmina epica et reperiatur digamma in multis vocibus quibus nemo non quotidie utitur, *Ϝάστυ Ϝοῖκος Ϝοῖνος Ϝείκοσι Ϝε Ϝέργον Ϝιδεῖν* centumque aliis, propellimur et cogimur in eam sententiam, quam supra expressimus, ut consonam digamma in ipsa lingua, qua utebantur poetae epici eorumque populares, vixisse statuamus. Contrarium autem si nobis fingimus, poetas locutos esse linguam consona *Ϝ* carentem, quid tandem permovere eos poterat ut in carminibus suis intermortuum

illud vau resuscitarent et *woinos* vel *we* dicerent potius quam *oinos* et *(h)e*? Minusne haec venusta? an metro minus apta? — Plus dicimus: poetae epici, qui non, ut grammatici hodierni, scrutabantur linguae graecae initia vicinorumve populorum linguas comparabant, ne scire quidem poterant voci *oinos* aliquando praemissum fuisse sonum *w*, si spirans illa initialis ex usu quotidiano evanuisset. Itaque facetius quam verius dictum est „digamma in Homeri „lingua non verum esse sonum sed soni umbram, circa sedes „quas olim tenebat post mortem oberrantem" [1]. Immo vegetus et florentissimus Homeri tempore erat hic sonus, nec dubitandum est quin in eius patria pueruli per plateas ludentes *ϝάνακτα* suum sibi elegerint, sitientes homines *ϝοῖνον* poposcerint, tardi ut *ϝοίκαδε* redirent compellati fuerint.

Multo graviorem ducimus errorem eorum qui putant spirantem ϝ neque in lingua poetarum epicorum vixisse neque in carmina ab iis receptam esse, sed vocabula, quae digammi vestigia ostendunt, ita a poetis esse habita quasi consonam illam, quae olim adhaesisset, adhuc servarent intactam. Haec opinio quomodo tandem nasci possit in mente viri, qui Homerum suum amet et magnis poetis vetusta illa carmina deberi arbitretur, nos quidem fugit. Attamen sunt etiamnunc, sunt inter recentissimos Homeri editores, viri docti profecto et acuti, qui ita censent, ideoque vituperant conamina eorum qui digamma „quantum licet" in carminibus Homericis restitutum eunt. Verbis apertis hanc sententiam expressit Paulus Cauer anno 1889 [2]: „die epischen Gesänge, deren abschliessende Redaktion in unserer Ilias und Odyssee vorliegt, sind in „einer Mundart gedichtet, die den Laut des ϝ nicht mehr besass. „Die Sänger selbst wussten nicht mehr, warum sie *ἀπὸ ἕο*, *μέγα* „*ἰάχων*, *τόξον οἶδα* sagten, warum sie den Hiatus vor gewissen Wor„ten sich gefällen liessen, sondern sie gebrauchten diese Freihei„ten, weil sie in zahlreichen formelhaften Wendungen, in Versen „und Versgruppen, die man aus einer früheren Periode der Dich„tung übernommen hatte, von Alters her vorkamen. Wer also

---

[1]) Ita locutus est Jebb in vita Bentlei.

[2]) In recensione nostrae Iliadis, Berliner philologische Wochenschrift 30 Nov. 1889 p. 1521. — In eadem ephemeride vir doctus Poppmueller de ipso Cauero hoc tulit iudicium (11 Oct. 1890): „die Unsicherheit von Cauers Kritik zeigt sich gleich bei Behandlung des Digamma".

Sententiam suam de digammo Homerico et de toto illo Homeri aeolismo qui dicitur fusius exposuit Cauer in proleg. Iliad. 1890, § 1 (pag. XI-XVII).

„heute einen Homertext druckt, der handelt falsch, wenn er das Ϝ „mit aufnimmt". — Difficile est aequo animo haec perlegere. Eumne igitur eventum habeant tot virorum sagacium disquisitiones subtilissimae, ut Ilias et Odyssea iam credantur conditae esse ab hominibus artis et iudicii expertibus, qui ne versus quidem pangere scirent? Nae praeferimus lutum illud antiquum, in quo haerebant Dorvillii et Spitzneri; hi enim metri vitia in vetustis illis operibus extare negabant, recentissimi vero critici in animum sibi inducunt vitia metrica passim ab ipso vate admissa esse dormitanti, cum ὥσπερ γραῦς κάχρυς ἀλοῦσα cantillaret verbula ex obsoletis quibusdam carminibus excerpta, quae ipsius memoriae inhaererent. At

non dormit vates: critici sua somnia narrant.

Si quis credit eos poetas qui Hectoris cum uxore colloquium, Achillis iram, Priami luctum, Ulixis reditum cecinerunt, ideo dixisse ἀπὸ ἕο, τόξον οἶδα etc. quod ab aliis vatibus in aliis versiculis aliquando producta esset syllaba -ο vel -ον, is etiam opus musivum picturae Rembrantianae simile iudicet vel centones Homericos anteponat ipsi Homero.

Sed cavendum ne indignatione abrepti verba pro argumentis dare videamur aut erga alios philologos, eos quoque veri studiosos, iniqui fiamus. Sedata igitur mente reputemus satisne valeat Caueri haec observatio de loco Iliadis Ω 152. Iuppiter cum mandata dat Iridi ad Priamum perferenda, haec addit:

μηδέ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσὶ μηδέ τι τάρβος·
τοῖον γάρ οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν ἀργειφόντην,
ὃς ἄξει εἵως κεν ἄγων Ἀχιλῆι πελάσσῃ.

Venit Iris ad regem, et his verbis eum compellat (vs. 181 sqq.):

μηδέ τί τοι θάνατος μελέτω φρεσὶ μηδέ τι τάρβος·
τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἕψεται ἀργειφόντης,
ὅς σ' ἄξει εἵως κεν ἄγων Ἀχιλῆι πελάσσῃ.

Gemini hi loci quantam habeant vim ad confirmandam doctrinam quae est de Homerico digammo, demonstrarunt Bekker et Cobet. Ipsa poetae verba versu 183 luce clarius ostendunt, in versu 154 pronomen Ϝ'(ε), quod cum metrum flagitat tum sententia, post ὃς intercidisse. Quid igitur? Numne poeta huius loci putandus tamen est ὃς ἄξει cecinisse „ad exemplum antiquiorum aliquorum carminum?" Credimusne eum „nesciisse cur produceret syllabam ὃς", sed audivisse aliquando ab aliis hexametri initio productam? Bona verba! absurda enim iam evadit sententia, quam a Cauero, quo

est mentis acumine, defensum iri credibile non ducimus. Nonne melius est concedere Bekkero et Cobeto, poetam qui hanc fecit rhapsodiam in hoc certe versu consonam *ϝ* pronuntiasse et *ϝ' ἅξει* dixisse ut mox *σ' ἅξει*? Atqui si uno loco, qui in recenti satis Iliadis parte occurrit, certis argumentis stabilitum est digamma [1]), non est cur sexcentis aliis aliter iudicemus; non est cur negemus potuisse audiri *dicam*ne (*ϝερέω*) vellet poeta an *rogo* (*ἐρέω*), distincta fuisse in eius ore pronomina *qui* (ὅς) et *suus* (*ϝός*).

Sed fortasse dixerit quispiam: „o bone, verberas aëra; non haec „est mens Caueri et eorum qui cum eo consentiunt. Dicere voluit „ille, Iliadem et Odysseam, licet natae sint e carminibus breviori„bus in quibus digamma vivebat, ipsas tamen compositas esse „dialecto quae ea consona carebat, dialecto nimirum Ionica" [2]). — Esto, quamquam minime obscure locutus est Cauer l. l.; sed fingamus hanc esse sive eius sive aliorum criticorum sententiam: duas igitur vias patentes sibi habet qui ita iudicat. Aut contendere potest carmina, quae ipsi poetae fecerant, in parva fragmenta esse comminuta et tantum non periisse, mutata enim decurtata amplificata esse omnia et vix unum et alterum hexametrum superesse talem qualis ex poetae ore prodierit; aut cum Fickio potest censere, antiqua carmina etiamnunc satis integra superesse nec praeter spem sanandi corrupta, sed in Ionicam dialectum ex Aeolica (quatenus id sine violentia fieri poterat) conversa esse et multis recentiorum additamentis onusta; haec resecanda esse, in genuinis vero versibus et alia quae Aeolica dialectus propria habuit restituenda esse (psilosin, *ᾱ*, *ἔστελλα* etc.) et digamma [3]). At duarum harum opinionum prior eo redit ut carmina Homerica — e. g. Agamemnonis cum Achille rixam vel preces Priami vel Ulixis errores — non vera carmina esse credamus sed carminum umbras versuumque rudera; ex lapidibus templi antiqui tuguria et stabula rudi arte structa esse; ipsos quidem poetas dixisse *φίλε ϝεκυρὲ δϝεινός τε* vel *ϝάλις δέ ϝοι· ἀλλὰ ϝέκηλος* | *ϝερρέτω* vel *οἷά τε ϝῷ ϝοικῆι ϝάναξ εὔθυμος ἔδωκε*, sed in illa hexametrorum congerie, quae

[1]) Eratne haec emendatio ignota Fickio? Edidit certe *ὅς ἄξει δώς κεν ἄγων Ἀχιλῆι πελάσσῃ*.

[2]) Revera hanc Caueri esse sententiam efficio ex iis quae scripsit in Iliadis praefat. p. XIII sq. et XVI. Etiam Ludwichii (Aristarch. II p. 287) ea videtur esse opinio.

[3]) „Das digamma, welches uns verbietet Homer als Ionier, und uns nöthigt ihn als Aeoler zu denken". Fick Odyss. p. 7 et saepius.

ad nos pervenit, immodulate inde ab initio fuisse *φίλε ἑκυρὲ* et *δέ οἱ* et *τε ᾧ*, quandoquidem carmina, quae Iliadis vel Odysseae nomine grandisono designari soleant, ex membris ossibusque verorum poematum fuerint consarcinata ab hominibus qui nescirent quid esset hiatus quidve interesset inter syllabam longam et brevem. Ita igitur si quis opinatur, proferat suam sententiam, ut explodi possit; sed quoniam nemo hactenus tale iudicium de reliquiis poeseos epicae musis invitis tulit, diutius in ridicula ista hypothesi commorari nos non oportet. Restat igitur ut illi, qui arbitrantur in hodiernam carminum Homericorum formam consonam digamma [1]) non quadrare, addicant se partibus Fickii, cuius sententiam supra indicavimus. Quae tamen hoc praesertim premitur incommodo quod nulla est iusta causa cur contendamus ab Ionica dialecto alienum fuisse digamma quo tempore natae sunt Ilias et Odyssea [2]). Nam multum abest ut haec spirans aut in vetustissimis horum carminum partibus religiose sit servata aut in recentioribus passim neglecta; Fickius autem, qui modo sic iudicat: „en digamma neglectum, deleatur igitur versus spurius ab Ionico homine insertus", modo sic: „genuinus hic est versus, at neglectum in eo est digamma, ergo corrigendus est locus", in circulo vitioso circumagi videtur et sic fere argumentari, quod pace viri eximii dictum esto: „Ionica dialectus eo tempore, quo Ilias et Odyssea ex minoribus carminibus concreverunt, carebat consona Ϝ". — Unde hoc scimus? — „Ex carminibus Homericis". — Quomodo igitur id inde efficitur? — „In additamentis, quae a poetis Ionicis sunt composita, saepe neglegitur digamma". — Sed additamenta ista quomodo agnosci possunt? — „Ex neglecto praesertim digammo". — At genuinis quoque carminum locis multis digamma hodie sine mutatione verborum vicinorum restitui nequit. — „Hi igitur corrigendi sunt". —

Sed probanda sunt haec, ne cavillari videamur. Totum Fickii

---

[1]) Non de *signo typographico* nunc loquimur sed de ipso *sono* vau.

[2]) „Die annahme, dass zur zeit Homers die Ias das digamma noch intact besessen „hätte, lässt sich zwar aus mangel an uralten quellen des ionischen dialects nicht „wiederlegen, wird aber schon dadurch äusserst unwahrscheinlich, dass auch den „Attikern das digamma völlig mangelt, dieser laut also dem ionischen stamme schon „vor der wanderung der Ionier nach Kleinasien gefehlt zu haben scheint". Fick Odyssee p. 11. — At Atticae dialecti fontes illi antiquissimi, unde appareat digamma ne Homeri quidem tempore in illa regione vixisse, ubi sunt? Si quis contendat puellas Atticas olim inter saltandum cantasse *ποῦ μοι τὰ Ϝία*, quomodo refellendus erit?

Homerum excerpere longum est: sufficiet pars modicis finibus circumscripta. Videamus igitur quomodo de digammo iudicaverit in iis Odysseae rhapsodiis, quas *Ὀδυσσέως νόστον* olim effecisse cum Kirchhoffio censet (*α, ε, ζ, η, ι, λ, ν*).

Sequentes locos, ubi in textu tradito digamma neglectum est, Fick correxit: *α* 10 *εἰπὲ*] *ἕσπε*, 37 *εἴπομεν*] *ἕσπομεν*, *ε* 61 *ἀοιδιάουσ᾽ ὀπὶ*] *ἀείδοισα ϝοπὶ*, 96 *μιν ἔπεσσιν*] *ϝε ϝέπεσσι*, 100 *δ᾽ ἂν* (vel *γὰρ*) *ἑκὼν*] *κε ϝέκων*, 206 *εἴ γε μὲν εἰδείης*] *εἰ μὲν ϝειδείης*, 234 *δῶκε μέν οἱ*] *δῶκ᾽ ἄρα ϝοι*, 342 *ὧδ᾽ ἔρξαι*] *ὧς ϝέρξαι*, *ζ* 60 *δὲ σοὶ αὐτῷ ἔοικε*] *δ᾽ αὐτόν σε ϝέϝοικε*, 258 *ὧδ᾽ ἔρδειν*] *ὧς ϝέρδην*, *η* 234 *εἵματ᾽ ἰδοῦσα* | *καλὰ*] *ϝέμματα καλλὰ* | *τοῖα*, *ι* 60 *δ᾽ ἀφ᾽ ἑκάστης*] *δὲ ϝεκάστας*, 182 *σπέος εἴδομεν*] *ϝίδομεν σπέος*, 226 *ἐρίφους τε καὶ ἄρνας*] *ϝάρνας τ᾽ ἐρίφοις τε*, 419 *που μ᾽ ἤλπετ᾽*] *ἔμ᾽ ἐϝέλπετ᾽*, 454 *φρένας οἴνῳ*] *φρένα ϝοίνῳ*, 469 *νεῦον ἑκάστῳ*] *νεῦσα ϝεκάστῳ*, 530 *πολιπόρθιον οἴκαδ᾽*] *-θον ϝοίκαδ᾽*, *λ* 213 *ἤ τί μοι εἴδωλον*] *ἤ μοι ϝείδωλον*, 545 *εἴροντο δὲ κήδε᾽ ἑκάστη*] *ϝέρρον τ᾽ ὅ ϝε κᾶδε ϝεκάστα*, 561 *ἀλλ᾽ ἄγε δεῦρο ἄναξ, ἵν᾽ ἔπος*] *ἀλλὰ ϝάναξ ἄγε δεῦρο, ϝέπος*, *ν* 121 *ὤπασαν οἴκαδ᾽*] *δῶκαν ϝοίκαδ᾽*. — Sed in versibus, quos Ionico diasceuastae (Cynaetho Chio) tribuit, digamma neglectum Fickio est indicium ionismi (p. 302 sq.): *α* 91 *ἀπειπέμεν*, 110 *ἄρ᾽ οἶνον*, 259 *παρ᾽ Ἴλου*, 293 (ot *λ* 90) *τε καὶ ἔρξῃς* (*ἔρξω*), 441 *ἐπέρυσσε*, *δ* 649 *αὐτὸς ἑκὼν*, 682 *ἢ εἰπέμεναι*, *η* 187 *ὄφρ᾽ εἴπω*, 196 *πρίν γε τὸν ἧς*, 202 *εὖτ᾽ ἔρδωμεν*, 248 *ἐφέστιον*, 321 *πολλὸν ἑκαστέρω*, 322 *οἵ μιν ἴδοντο*, 326 *ἀπήνυσαν οἴκαδ᾽*, *λ* 61 *ἀθέσφατος οἶνος*; — item in emblematis quae ipsi videntur sero insertis (pag. 306 sqq.): *ε* 34 *κ᾽ εἰκοστῷ*, *ζ* 280 *ἤ τίς οἱ εὐξαμένῃ*, *η* 110 *ἐπετήσιος*, *ι* 65 *τρὶς ἕκαστον*, 127 *τελέοιεν ἕκαστα*, 143 *προυφαίνετ᾽ ἰδέσθαι*, *λ* 297 *πάντ᾽ εἰπόντα*, 522 *κάλλιστον ἴδον*, 550 *δ᾽ ἔργ᾽*, *ν* 80 *νήγρετος ἥδιστος*.

At loci, quos corrigendos censet Fick, simillimi sunt iis quos spernit. Cur *α* 10 *εἰπὲ* mutatur, non mutatur *ἀπειπέμεν* *α* 91 vel *εἴπω* *η* 187? Cur *ε* 96 *μιν ἔπεσσι* fit *ϝε ϝέπεσσι*, non sanantur eodem remedio verba *οἵ μιν ἴδοντο* *η* 322? Cur *ε* 234 pro *δῶκε μέν οἱ* tentatur *δῶκ᾽ ἄρα ϝοι*, spernitur *η* 196 correctiuncula *πρὶν τὸν ἐϝῆς* pro *πρίν γε τὸν ἧς*? Cur *ε* 100 pro *δ᾽ ἂν* (vel *γὰρ*) *ἑκὼν* corrigitur *κε ϝεκὼν*, sed *δ* 649 ionismi indicium dicitur *αὐτὸς ἑκὼν*, cum in promptu sit Bekkeri coniectura *αὐτὸς ἐγὼ*? Cur *ν* 121 pro *ὤπασαν οἴκαδ᾽* rescribitur *δῶκαν ϝοίκαδ᾽*, *η* 326 ne tentatur quidem correctio multo lenior *ἄνυσσαν ϝοίκαδ᾽* pro *ἀπήνυσαν οἴκαδ᾽*? Apparet criticum, studio ut fit abreptum, duabus mensuris usum esse, neque secundum digammi sive amorem sive contemtum vetustas carmi-

num epicorum partes a recentioribus secerni posse [1]). Itaque si οἴκαδε vel ὅς pro ϝοίκαδε et ϝός legitur in hexametro quem Cynaethus fecit — ut nos quoque hoc nomine utamur brevitatis causa — illum locum post Cynaethi aevum vitium contraxisse non minore iure concludimus quam si digamma deest in versu aliquo τῆς Μήνιδος vel τοῦ Νόστου.

Quin firmiore etiam argumento hanc rem, quae haud exigui est momenti, demonstrare conabimur. Hymnum Apollinis Delii idem ille Cynaethus, quem Odysseam ex carminibus Aeolicis, in Ionicam dialectum ab ipso conversis, consuisse arbitratur Fickius, circa annum 500 a. C. n. composuisse fertur. Hanc famam, a Barnesio et Ruhnkenio (epist. crit. I p. 7) olim impugnatam, veram ducit Fick et sic de hoc hymno scribit Odyss. p. 290 (cf. Iliad. p. XXXII): „die sprach„lichen beweise für den ionischen ursprung des hymnos sind: vs. 15 „Ἀπόλλωνά τ' ἄνακτα, ... 46 εἴ τίς οἱ γαιέων υἱεῖ θέλοι οἰκία θέσθαι „enthält vier verstösse gegen die altäolische sprache. 64 δυσηχής: „ϝᾶχος. 71 πρῶτον ἴδῃ. 102 αἳ δ' Ἶριν προύπεμψαν ... 163 μιμεῖσθ' „ἴσασιν, φαίη δέ κεν αὐτὸς ἕκαστος. 177 λήξω ἑκηβόλον. 181 μέγ' „ἀνάσσεις". — At negamus et pernegamus his argumentis rem confici; nam vs. 15 sine ullo sententiae detrimento deleri potest vocula τε, vs. 46 rescribimus εἴ τίς ϝοι γαῖα aut εἴ τις γαιάων (sic var.) θέλοι υἱέι ϝοικία θέσθαι, vs. 64 adiectivum δυσηχής etiam ob usum insolitum suspicionem movet, vs. 71 legendum est τὰ πρῶτα ϝίδῃ (quemadmodum e. g. hymn. Ven. 186 extat τὰ πρῶτα ἴδον), vs. 102 fortasse fuit ϝῖριν (ϝίριδα?) δ' αἶ, vs. 163 tentari potest μιμεῖσθαι (sic codd. omnes!) ϝίσασι· φαίη δ' αὐτός κε ϝέκαστος; vs. 177, qui tamen vix cohaeret cum praecedentibus, coniecerit aliquis λήξω Ἀπόλλωνα ϝεκάϝεργον (cf. *A* 438); versus 181 denique, qui cum vicinis nullo vinculo iunctus est et ab ipso Fickio secernitur, neglegi hic potest.

Non certa omnibus locis quos Fick notavit remedia adtulimus: optime scimus; at nihilo audaciora minusve probabilia haec esse contendimus quam ea quae in antiquioribus Odysseae Iliadisque partibus molitus est ipse Fick ut digamma posset revocari, e. g. ϝέμματα κάλλα | τοῖα pro εἵματ' ἰδοῦσα | καλά. Adde quod in multis versibus huius hymni restitui *potest* digamma: vs. 7 ϝοι, 27 ϝεκά-

[1]) „Aeolicam litteram nihil conferre ad solvendam quaestionem quae est de Home„ricorum carminum origine" diu ante nos statuerunt aptisque argumentis demonstrarunt Naber Quaest. Hom. p. 79, Christ die Interpolationen bei Homer 1879 et in Iliadis Prolegomenis p. 151.

τερθε, 29 *ϝανάσσεις*, 45 *ϝεκηβόλον*, 50 et 111 *ϝέπεα*, 66 *ϝέπος*, 75 *ϝάδῃ ϝοι*, (78 *ϝοικία* et 84 *ϝίστω* initio versus), 90 *ϝεκάτοιο*, (106 *ἔπειτα ϝέπεσσιν* pro *-τ' ἐπέεσσιν*), 133 *ϝειπὼν*, 134 *ϝεκατηβόλος*, 153 *ϝίδοιτο*, 169 *ϝήδιστος*, 172 *ϝοικεῖ*, — adde quod *utilis* est haec consona vs. 56 *Ἀπόλλωνος* || *ϝεκαϝέργου*, 140 *ἀργυρότοξε* || *ϝάναξ ϝεκατηβόλ'*, 157 *Δηλιάδε̄ς* || *ϝεκατηβελέταο θεράπναι*, — adde quod *necessaria* est vs. 1 *Ἀπόλλωνο̄ς ϝεκάτοιο*, 63 et 90 *ἑκάτοιο ϝάνακτος*, 47 et 70 *ἐδέδϝισαν* et *δέδϝοικα*, 74 *κατὰ κρατὸς ϝάλις*, 107 *ὠκέα ϝῖρις* — et agnoscamus tandem id quod ferit oculos: in hymno illo Apollinis Delii, quem ab Ionico homine compositum esse et veteres testes narrant et ipsum carminis argumentum docet, vestigia digammi nihilo rariora aut obscuriora superesse quam in rhapsodia *ζ* vel *ι* aliave parte qualibet carminum vetustissimorum. In ore caeci huius viri, qui *Χίῳ ἔνι παιπαλοέσσῃ* se habitare ipse professus est [1]), digamma vivebat [2]).

Hoc est cur ad Fickii sententiam accedere nolimus. Reiciendam praeterea ducimus opinionem, quam a Prisciano olim prolatam [3]) postea multi viri docti suaserunt [4]), nemo maiore sollertia comprobare studuit quam W. von Hartel: eam fuisse digammi indolem ut in eodem vocabulo modo consonae vice fungeretur modo vocalis fieret vel etiam pro nihilo haberetur. At Prisciani, qui fortasse decipiebatur librorum suorum vitiis [5]), vix ulla est auctoritas [6]), ipsam autem rem si consideramus, vero dissimillimum videtur, sonum, cuius tanta in carminibus epicis sit vis ut ad syllabam

---

[1]) De tempore quo vixit compertum nihil habemus, sed diu ante annum 500 putamus hymnum hunc esse compositum. — Saeculo VI° consonam ϝ in Chio insula intermortuam fuisse, ostendit titulus vetustissimus anno 1880 Deli repertus (IGA. 380*a*, Roberts Epigraphy p. 63 sq.), in quo licet nonnulla sint dubia (cf. van Herwerden studia critica in epigrammata graeca p. 117), haec tamen certa sunt vocabula: ... *σιν Ἐκηβό[λῳ?]* et *[τ]ῷ Χίῳ.... πατρῴιον ἄσ[τυ]*.

[2]) Sic etiam Flach indicavit Bezzenb. Beiträge II p. 1-72; obloquitur Gemoll in Hymnorum editione p. 120, nullis tamen allatis argumentis.

[3]) Priscian. I p. 22: „digamma Aeoles est quando in metris pro nihilo accipie„bant, ut *ἄμμες δ' ϝειρήναν, τὸ δὲ τὰρ(?) θέτο μῶσα λιγεῖα*. Est enim hexametrum „heroicum." — Prisciani locus hic admodum memorabilis a Bentleio Dawesio Knightio aliis allatus est.

[4]) Inter alios Bentleius ipse (*Α* 19 „*Dwoikad*, ut anglice *Dwell*"), Heyne, Knight (e. g. *Ω* 449 *ποίησαν ϝάνακτι*), Kidd in Dawes. Miscell.[4] p. 199; vid. etiam Hermann ad h. Ven. 86, Hoffmann Quaest. Hom. II p. 69 et 182, v. Hartel hom. Stud. III p. 51.

[5]) Vid. Giese Aeol. Dial. p. 184.

[6]) Defendere conatur v. Hartel hom. Stud. III p. 56 sqq.

producendam multis locis solus sufficiat, alibi frequenter esse neglectum sine ulla necessitate metrica. Nam toto coelo distat correpta syllaba quae vocem *Ζᾰκυνθος* praecedit, vel syllaba prima nominis *Ἀφροδίτη*, a versibus quales forent *ἐὺ δ' ϝοίκαδ' ἱκέσθαι* et *ὅστις σέθεν ἀντίον ϝείπῃ*. In Hartelii sententiam libenter iremus si huiusmodi licentia metrica raro deprehenderetur nec nisi in paucis quibusdam vocabulis et propter certas aliquas causas; duplices talium vocabulorum formas extitisse tunc crederemus, quarum altera veram consonam in fronte habuerit, altera aut nullam aut umbram aliquam consonae, quae vix perciperetur neque afficeret versuum numeros. Ita si se haberet res, id unum maneret incertum utrum omittenda esset illa consona locis ubi nulla eius vis apparet, an oculis ibi quoque esset ostendenda. At non haec est quaestionis condicio; nam modo ab hoc, modo ab illo vocabulo Homerico digamma abest, neque in recentioribus tantum locis sed in antiquissima quaque Iliadis vel Odysseae parte hic illic neglegitur. Quae cum reputamus, intellegimus, locos Homericos, ubi initialis consona rariorum quarundam vocum metro cogente neglegitur, non posse satis apte componi cum versibus ubi intercidit aut — si quis ita loqui mavult — pro nihilo habetur digamma vocabuli *ϝάναξ* vel pronominis *ϝός* similiumque vocum, centum aliis locis Homericis digamma habentium.

Si verum vidisset von Hartel, nihil obstaret quominus digamma per totum Homerum summa constantia restitueretur. Si certum esset id quod Ludwich Aristarch. II p. 274 sqq. magna cura demonstratum ivit, *mobilem* fuisse litteram ϝ, perinde atque sigma vel labda vocum *σκίδναμαι-κίδναμαι, λείβω-εἴβω*, et sine vitio igitur a poetis modo servari potuisse modo omitti, digamma appingi liceret in editione hodierna ubicunque eius vis ex versuum numeris agnoscitur, ceteri loci non essent sollicitandi. Sed neutram rationem, quantumvis simplicitate et facilitate se commendantem, satis tuto secutus fuerit aliquis. Ex parte fortasse Ludwichio assentiri debemus, satis enim est credibile, nonnullas voces aevo Homerico vacillantem habuisse consonam ϝ, et harum igitur duplicem formam tunc temporis cum in ore hominum circumferri tum a poetis usurpari coeptam esse, e. g. *ϝέρκος-ἕρκος, ϝελεῖν-ἑλεῖν* aliaque pauca huiusmodi [1]). At ubi *οἶδα* pro *ϝοῖδα* reperitur vel *ὅς* pro *ϝός*, *ἄναξ*

---

[1]) **Prudenter hac de re disputavit Monro Hom. Grammar § 400; vid. etiam Christ Proleg. Iliad. p. 158 sqq.**

pro ϝάναξ, ἔπος pro ϝέπος, ea certissima ducimus textus vitiati indicia; et quamquam ab eiusmodi locis abstinendae sunt manus nisi certa emendatio proferri queat, non tamen prudentis critici esse censemus sine suspicione eos dimittere.

Compluribus autem vocabulis digamma potest reddi sine ulla textus traditi mutatione [1]: ϝέαρ, ϝαραιός, ϝῆρα, ϝέτης, ϝεκυρός, ϝέρρω, ϝέσπερος, ϝήνοπι, ϝίον, ϝουλαμός; alia post leves satisque certas paucorum locorum correctiunculas per totum Homerum digamma suum recuperant: ϝάγνυμι ϝάναξ ϝάνασσα ϝανάσσω ϝάλις ϝάστυ ϝοι ϝέθνος ϝῆθος.

Cur igitur consona illa, quam poetarum aevo in illorum patria viguisse ipsa carmina Homerica luculenter docent, non cernitur in textu quem traditum accepimus? Ad hanc quaestionem responsum simplex et apertum cum velles dari posse, hactenus dari non potuit neque a nobis est expectandum. Quae tamen verba non ita accipienda sunt quasi rem admodum miram ducamus nullamque eius causam idoneam excogitare possimus, sed hoc dicimus: inter duas causas, quarum utravis ad rem explicandam sufficiat, nimis incertam videri optionem. Nempe credibile est carmina epica olim in cantorum tantum ore vixisse, litteris autem in Ionia alibive mandari eo demum tempore coepta esse quo consona vau ex lingua quotidiana illic evanuisset neque suum igitur haberet signum inter elementa quibus homines in ea regione uti solebant [2]. At non minus est credibile in antiquissimis carminum epicorum exemplaribus litteram digamma passim suum locum obtinuisse, sed omissam esse

---

[1]) Mutationem non dicimus cum omittitur a critico hodierno littera mobilis in fine vocabuli praecedentis. Contendit quidem Ludwich Aristarch. II p. 278-283 ne paragogicum quidem -ν sine temeritate posse deleri ut digamma sequenti voci praefigatur: „meine Meinung gründet sich zunächst auf die unleugbare Thatsache, dass das „paragogische ν der griechischen Sprache noch verblieb, als das Digamma längst „untergegangen war: folglich muss dieses von vorn herein kräftigerer Natur gewesen „sein als jenes" (p. 278), sed nemo non videt non posse ita inter se comparari duos sonos dissimillimos, quorum alter dominium habet quod sensim analogiae et euphoniae studio extensum et sero demum certis legibus adstrictum est, alter ipsis radicibus verborum inde ab origine inhaerens paulatim evanuit, cum Graecorum ori minus addiceret. Robur utriusvis litterae — si de robore, non de iure, inquirendum est aut cum Thrasymacho credimus ius esse τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον — hinc non cognoscitur; in Homero autem quam exiguum sit robur paragogicae litterae -ν, docent loci ubi σφ' vel χείρεσσ' pro σφιν vel χείρεσσιν reperitur.

[2]) Sic indicat e. g. Christ Proleg. Iliad. p. 151.

in iis quae recentiore aetate exarabantur [1]). Nos illam opinionem non reicimus, in hanc tamen magis inclinamus.

Non per totam autem Graeciam digamma eodem tempore obmutuisse cum aliunde constat tum ex lapidum testimoniis uberrimis; ex Ionia et Attica citius evanuisse quam ex aliis regionibus, id quoque constat; sed neque est cur negemus antiquitus ibi quoque illum sonum auditum esse, neque accurate definiri potest quo tempore illic interierit. In tanta autem raritate inscriptionum, quae sextum saeculum attingunt vel superant, minime sunt spernenda indicia quaedam, ex quibus dudum collegerunt viri docti etiam Atticos Ionicosque homines olim signo Ϝ usos esse.

Athenienses hanc litteram aliquando adhibuisse cum antea non potuisset demonstrari [2]), tandem reperta est in epigrammate saeculi VI[1], quod anno 1890 evulgatum (*Δελτ. ἀρχαιολ.* 1890 p. 103) affertur apud van Herwerden studia critica in epigrammata Graeca p. 130, commemoratur apud Kühner-Blass I Vorwort p. xv sq. et p. 638. Legitur ibi *ΑϜΥΤΑΡ* [3]), id est *αὐτάρ*, supervacanea igitur est littera Ϝ, unde efficitur quadratario notum quidem fuisse signum sed sonum in ore eius civium tunc temporis non amplius vixisse.

Idem valet de inscriptione Naxia, Ionica igitur, quae ante duo saecula innotuit (CIG. 10, IGA. 409, Kaibel Epigr. 1097, Cauer Delect.[2] 518, Kirchhoff Alphabet[4] p. 86, Christ proleg. Iliad. p. 153, Fick Odyss. p. 9, Roberts Epigraphy p. 67, etc.): *ΟΑϜΥΤΟΛΙΘΟΕΜΙΑΝΔΡΙΑΣΚΑΙΤΟΣΦΕΛΑΣ.* Hanc inscriptionem, Deli repertam in basi marmorea statuae Apollinis a Naxiis dedicatae (vid. Plut. Nic. 3), Bentleius primus recte est interpretatus *τοῦ αὐτοῦ* (*ταὐτοῦ*) *λίθου εἰμ' ἀνδριὰς καὶ τὸ σφέλας*. A cuius sententia postea viri docti complures discesserunt, *θαεῦ* (Roehl) vel *θαϜυτοῦ* (i. e. *θαητοῦ*, *θαυμαστοῦ*, Bergk Wilamowitz) conicientes, quoniam nulla littera intercidisse dicebatur; postquam tamen ex apographo Purgoldii, qui

---

[1]) Haec explicatio profertur e. g. apud Kühner-Blass I p. 85 sq.

[2]) Attica inscriptio anno 1880 detecta, quae ceteras omnes antiquitate longe superat (nam quin genuina sit nulla inter viros harum rerum peritos videtur esse dubitatio) nullum habet vocabulum in quo expectari poterat digamma. Litteris pervetustis sinistrorsum ductis ibi legitur *ὃς νῦν ὀρχηστῶν πάντων ἀταλώτατα παίζει* | *τοῦ το...*; cetera quae testae postquam cocta est insculpta sunt dispici non possunt. Vid. Roehl Imag. p. 68, Roberts Epigraphy p. 74.

[3]) Tota inscriptio haec est: ....*ε φιλες παιδος* | *κατεθεκεν* ⋮ *καλον ιδεν* | *αϜυταρ* ⋮ *φαιδιμος* ⋮ *εργασσα* | *το.* Quae fortasse ita sunt supplenda: [*σῆμα* nomen proprium *μ*]*ε* *φίλης παιδὸς κατέθηκεν* | *καλὸν ἰδεῖν, αὐτὰρ Φαίδιμος εἰργάσατο.*

lapidem denuo inspectum accurate repraesentavit, apparuit a fronte aliquid deesse, redeundum est ad Bentlei explicationem, quae egregie nunc confirmatur Attico illo lapide, in quo *ἀϝυτὰρ* legitur.

Suum locum obtinet digamma in abcdario Amorgi reperto (IGA. 390*b*), et ter est usurpatum in fragmentis inscriptionum duarum Olympiae effossarum quae Rhegino homini, ex Chalcidensi igitur colonia oriundo, admodum probabiliter tribuuntur (IGA. 532 sq., Roberts Epigraphy p. 203 sq.). Legitur ibi *ΣΟΙΚΕΟΝΕΝΤΕΓΕΕΙ* (*ϝοικέων ἐν Τεγέῃ*) bis et *ΗΟΣΣΑΣΟΙ* (*ὅσσα ϝοι*) [1]), digammi autem eadem est forma atque in abcdario modo nominato et in tabulis Heracleensibus. Non est cur assentiamur Fickio, Odyss. p. 10 neganti huic titulo quidquam tribuendum esse, sequi enim verba *θεαῖς πάσαις* nec pura igitur Iade usum esse eum qui haec perscripsit; immo anfracti hi lapides docent extitisse aliquando versus, in quibus ionicum *eta* comitem haberet sonum *vau*, — versus igitur quales Homericos fuisse contendimus.

Praeterea litteram digamma exhibent nomina quaedam propria litteris Chalcidicis picta in vasis tribus antiquissimis [2]): *Ὠϝατίης*, *Ϝιώ*, *Γαρυϝόνης*, inter alia vocabula quae Ionicam dialectum aperte produnt (*Ἀντίης Φοίβη Ἀθηναίη* etc.).

Donec igitur certiora edoceamur — quod quamquam vix potest expectari, nemo tamen *ἐν ἀδυνάτοις* posuerit post *πολύχρυσον Μυκήνην* erutam effossasque, quas *Διὸς* ille *δαριστὴς* fecisse olim credebatur, leges Gortynias — hoc teneamus, Iones et Atticos consonam vau antiquitus et pronunciasse et in scriptis suo signo indicasse [3]), sed saeculo septimo vel sexti initio amisisse. Ad Homeri autem textum ut redeamus, constat grammaticos Alexandrinos, quibus bene nota tamen erat littera *ϝ* ex poesi Aeolica [4]), digammi Homerici nullam habuisse notitiam, nunquam igitur vidisse libros Homericos illo signo instructos; itaque necesse est sumamus aut

---

[1]) Roehlio *ὡς σαϝοῖ* legenti iure obloquitur G. Meyer[2] p. 233.

[2]) CIG. 7459 sq. et 7582, Roberts Epigraphy p. 207 sq., Tudeer de digammo p. 9. — Ex urbe Himera provenisse haec vasa suspicatur Fick Odyss. p. 11 coll. Thuc. V 5, quo teste Himeraea dialectus erat *μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων καὶ Δωρίδος κεκραμένη*.

[3]) In multis vocabulis Atticis vocalium concursus testatur spirantem *ϝ* olim fuisse interiectam (*ἄοινος*, *ἐάγην*, *ἀμφιέννυμι* etc.), unde confirmatur opinio grammaticorum (Tryphonis *παθ. λεξ.* 11, Prisciani I 20) Ionibus digamma tribuentium. De verbo *προυσελεῖν* quid statuamus nescimus; consulatur Blaydes ad Ran. vs. 730.

[4]) Poetas Lesbios imitata Hadriani aequalis Balbilla *ϝε* et *ϝοι* scripsit in suis carminibus Aeolica dialecto conceptis; unde pro certo effici licet, etiamtunc in Alcaei Sapphusque editionibus passim exaratum extitisse digamma.

nulla unquam extitisse eiusmodi volumina aut ante illorum aetatem nullo vestigio relicto interiisse. Uno igitur duobusve saeculis ante aevum Ptolemaeorum digamma in Homero exaratum non esse, id quidem satis certum est, sed multum abest ut inde concludere nobis liceat nunquam in Iliade vel Odyssea aliisve carminibus epicis exaratum esse.

Permagni momenti in his rebus perpendendis est textus Pindarici comparatio. Pindarum ipsum sua carmina chartis mandasse nemo negat; habebat autem eius lingua sonum vau, signo ϝ homines in Boeotia utebantur eius aetate diuque postea, ipsum non neglexisse hanc consonam numeri eius carminum demonstrant [1] — et tamen nullum in Pindari codicibus digamma extat [2]. Apparet igitur a librariis serius ocius esse omissum [3].

Pauciora sed non minus certa argumenta praebent comoediae Aristophanis, qui nonnumquam homines Peloponnesios suam ipsorum linguam loquentes in scenam induxit. Lysistr. vs. 155:

ὁ γῶν Μενέλαος τᾶς Ἑλένας τὰ μᾶλά πᾳ
γυμνᾶς παραϊδὼν ἐξέβαλ', οἰῶ, τὸ ξίφος.

Ibid. vs. 1095:

ναὶ τὼ σιὼ
παντᾷ γα' φέρε τὸ ἔσθος ἀμβαλώμεθα.

Dubitamusne quin *παραϝιδὼν* et *ϝέσθος* in suis pugillaribus exaraverit Aristophanes, in prima fabulae editione scripserint librarii, in scena dixerit ipsa Lysistrata? Attamen *παραϊδὼν* et *τὸ ἔσθος* est in nostris codicibus.

Alcmanis fragmentum in papyro vetustissimo repertum uno loco exhibet digamma (*ϝάνακτα*), pluribus omittit: quis non intellegit magni naufragii hunc unicum testem casu superesse?

Epicharmo digamma bis ereptum est in codice Athenaei (p. 338 *d*): *Πέλοπι ἔρανον ἑστιῶν* et *ἀλλὰ ἔρανόν τοι λέγω*, reddidit ei Meineke, sic metrum ipsumque poetae iocum restituens.

Simillima sunt observata de Theognid. vs. 548, 574, 413, cf. v. Hartel l. l. p. 83. Et alia possunt cumulari, sed unum locum praeterea addidisse satis habemus. Pausanias V 24 § 3 narrat Olympiae extare Iovis statuam a Lacedaemoniis dedicatam et hoc titulo inscriptam:

---

[1]) Cf. v. Hartel l. l. p. 83 sqq.
[2]) In vocalem tamen mutatum superest in voce *αὐάτα* Pyth. II 28.
[3]) Vid. Bergk Poet. Lyr. I[4] p. 32, Kühner-Blass I p. 32 et 79, 1.

δέξο ἄναξ Κρονίδα, Ζεῦ Ὀλύμπιε, καλὸν ἄγαλμα
ἱλάῳ θυμῷ τοῖς Λακεδαιμονίοις.

Haeccine scripserint Lacedaemonii suae ipsorum linguae obliti? hiatum *δέξο ἄναξ* admiserint „in formula e vetustiore poesi desumta, cur ita dicerent ipsi non intellegentes"? Si Homeri hi versus essent, ita credere nos iuberent viri docti, quorum opinionem verbis Caueri supra expressimus: nunc non est verendum ne quis ita sibi persuadeat, nam ad socordiam sive Pausaniae sive librariorum confutandam ipsi iam lapides consurrexerunt. Olympiae anno 1876 inventa est haec statua, superest titulus saeculi VI[i] paene integer: quid legitur?

...OFAN..KPONIΔA.ETOΛTMΠIEKAΛONAΓAΛMAHIΛEFO...
MOITOIΛAKEΔAIMONIO.,

id est:

[δέξ]ο Fάν[αξ] Κρονίδα, [Ζ]εῦ Ὀλύμπιε, καλὸν ἄγαλμα,
ἱληFὸ[ς?] [δά]μῳ τῷ Λακεδαιμονίω[ν].

Vid. Roehl IGA. 75 et add., Kaibel Epigr. 743, Roberts Epigraphy p. 262.

Constat igitur ex his quos attulimus erroribus multisque aliis eiusdem generis, digamma a librariis vix usquam intactum esse servatum. Itaque non id mirum est quod etiam ex Homerico textu evanuit, sed quod citius ex illis carminibus quam ex aliis veterum operibus evanuisse videtur.

Quidquid id est — nam parum prodest immorari quaestioni quae ad exitum perduci nequeat — Alexandrini grammatici litteram digamma in Homero non reperiebant, neque igitur in exemplari Antimachi Colophonii, qui Platonis erat aequalis, aliisve libris vetustis, quos ad textum constituendum illi adhibebant, erat exarata.

Sed aliud est sonum littera non indicare, aliud non proferre voce. Nihil obstat quominus censeamus vixisse Ionicum vau in carminibus Homericis diu postquam ex Ionum Atticorumve sermone quotidiano evanuisset; vixisse quamdiu in rhapsodorum ore ipsa carmina epica viverent. Nulla est causa cur negemus illos viros recitasse *Ἀτρεΐδης τε Fάναξ ἀνδρῶν* et *ἔδFεισεν δ' ὁ γέρων*, etiamsi in omnibus Iliadis exemplaribus tunc ut hodie *ἄναξ* et *ἔδεισεν* fuerint exarata. Nam tale pronunciandi artificium et veluti arcanum ex alio cantorum genere ad aliud cum ipsa recitandi arte propagari poterat. Ionem exempli gratia, ne de antiquioribus loqua-

mur, qui dum Ulixem vel Priamum agit a Platone vividis coloribus depictus est, reticuisse consonam Ϝ locis illis ubi proferri eam poscebat metrum, non est cur putemus. Immo diutius in ore hominum vixisse digamma Homericum quam in libris manuscriptis, certissimo — ut nobis quidem videtur — argumento demonstrant loci quibus ante pronomen ἕθεν ἑ οἱ invenitur hiatus qui expleri potuisset ope litterae paragogicae, e. g. *Α* 114 οὐ ἕθεν, *Ω* 214 οὔ ἑ, *Ι* 155 κέ ἑ, *Ε* 4 δαῖέ οἱ [1]).

Sed derideri coepta est rhapsodorum ars, minus placebat novae aetati cessitque genti tragoedorum. Iamque non publice cantatur Homerus neque veluti in scena agitur, sed legitur domi a viris, a pueris in schola coram magistro. Viva vox cantorum obticuerat, littera scripta manebat, interibat autem littera non scripta. Non illo die quo primum Iliadis Odysseaeve exemplar digammi signo carens in manus hominum pervenit, sed tunc demum, cum ultimus rhapsodus fato functus est, mortuum est digamma Homericum.

Non verendum est igitur ne obtrudamus poetis sonos invisos ipsis vel ignotos, cum rescribimus:

αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι, φίλε Ϝεκυρὲ, δϜεινός τε. — Γ 172.
ἐξαπάφοιτο Ϝέπεσσι· Ϝάλις δέ Ϝοι. ἀλλὰ Ϝέκηλος | Ϝερρέτω. — Ι 376.
ἔψεαι ἔνθα κε Ϝέργα ἀϜεικέα Ϝεργάζοιο. — Ω 733.
οἷά τε Ϝῷ Ϝοικῆι Ϝάναξ εὔθυμος ἔδωκε. — ξ 63.
Ϝεσπέριος δ' ἐς Ϝάστυ Ϝιδὼν ἐμὰ Ϝέργα κάτειμι. — ο 505.
οὐ γάρ Ϝ' ἔϜϜαδε Ϝέργα πολυχρύσοι' Ἀφροδίτης, — h. Ven. 9 sq. [2]).
ἀλλ' ἄρα Ϝοι πόλεμοί τ' ἔϜαδον καὶ Ϝέργον Ἄρηος.
ἀλλά Ϝε Ϝὶς ἐδάμασσε βίης Ἡρακλεείης. — Hes. Th. 332.

Immo sic scribendo quin in integrum huiusmodi hexametros restituamus nulli dubitamus. Ipse autem textus, quem traditum accepimus, digamma leviter mutatum servat in verbis αὐέρυσαν = ἀϜϜέρυσαν (ἀνϜέρυσαν) *Α* 459 etc., καυάξαις = καϜϜάξαις (κατϜάξαις) Hes. Oper. 666, 693, αὐίαχοι = ἀϜίαχοι *Ν* 41, ταλαύρινος = ταλά-

---

[1]) Vid. G. Hermann Orphic. p. 773 sqq., Hoffmann Quaest. Hom. II p. 17 sqq., Rumpf Fleckeis. Jahrb. 81 p. 671, von Hartel hom. Studien III p. 79, Christ Proleg. Iliad. p. 154, Ludwich Aristarch. II p. 284, Cauer praefat. Iliad. p. xiv.

Hoc genus hiatuum, quod admodum est notabile, in Herodoti textu redit: οὔ οἱ I 109, 132 II 110 IV 43, cum alias ante vocales οὐκ reperiatur.

[2]) Sic correximus vulgatam οὐ γάρ οἱ εὔαδεν.

-ϝρειος (i. e. φέρουσας, hymn. VII 2) *E* 289 etc., εὔαδε = ἔϝϝαδε (ἔαϝαδε) *Ξ* 340 etc., ἀπούρας = ἀπο-ϝράς *A* 356 etc., ubi semivocalis ϝ in vocalem υ abiit et a multis non est agnita, putabant enim εὖ ἅδε et αὖ ἔρυσαν poetam dixisse. Non magnum autem fuisse discrimen inter sonos αϝ εϝ οϝ et αυ ευ ου facile intellegimus, neque igitur est cur admodum gravemur si quis formas αὐέρυσαν etc. mutari vetet, cum praesertim alia vocabula, quae ratione subsimili formata sunt, εὔκηλος εὔληρα Εὔρυτος καλαύροπα ταναύποδα, firmiter inhaereant linguae vetustorum poetarum. Attamen iusta causa esse non videtur cur in illis vocibus digamma in vocalem abire et a sua syllaba abreptum cum praecedenti coalescere sinamus, cum alibi in carminibus Homericis ipsum digamma revocemus.

Maioris momenti alia est quaestio. Digamma initiale quae voces Homericae habuerint docet metrum; in mediis vero vocabulis utrum carmina Homerica illum sonum servaverint necne, id pro certo effici nequit, sed quid vero simile sit, quid dissimile, rogare debemus. Nobis autem Homeri lingua litteram ϝ initio tantum verborum servasse videtur; nam in aliis dialectis (Aeolica Boeotica Cretensi) digamma initiale diutius remansisse quam internum, probe norunt qui inscriptiones consuluerunt; in Homeri autem lingua vivit quidem vigetque digamma, sed tamen dominio utitur imminuto neque ita late patenti, carent enim ea consona radices complures, e. g. ὁρᾶν et ἑστίη [1]).

Audaciae igitur quam inutilis tam vituperandae foret rescribere ἄλϝος ϝίσϝος ξένϝος ex auctoritate titulorum Cypriorum [2]) Cretensium Corinthiorum, vel τίνϝω (coll. τίνυμαι), vel κόρϝος κόρϝη propter Thessalicum illud κόρϝα [3]), vel ὄρϝος pro οὖρος ad exemplum lapidum Corcyraeorum [4]). Neve εἴνατος mutetur in ἔνϝατος, quae tamen fuit forma primitiva, dehortatur gemella forma ἔνατος. Inter duas autem vocales ne inseramus digamma dissuadent formae qualis

---

[1]) Quominus ϝεστίη et ἐπιϝίστιος cum Fickio rescribamus, dehortatur Naupactia inscriptio saeculi VI quae anno 1869 reperta est (IGA. 321, Coll. 1478, Roberts Epigraphy p. 234), in qua passim occurrit digamma cum internum tum initiale (αἰϝεὶ ϝέκαστος etc.) et tamen ἱστία extat.

Apte conferri possunt praeterea tabulae Heracleenses (Cauer Del.[2] n° 40 sq.) saeculi IV exeuntis, in quibus nonnulla vocabula (ϝέτος ϝίκατι ϝέξ ϝίδιος) constanter servant digamma initiale, ab aliis (ἕκαστος ἐργάζομαι ἴσος οἰκία) non minus constanter abest. — Cf. Monro Hom. Grammar § 404.

[2]) Cypr. 60. Cf. § 38.

[3]) Thessal. 373.

[4]) Corcyr. 3192 et 3194.

an *ῥινός*, itemque in aliis vocibus quarum thema a litteris *ϝρ* incipit (cf. Christ ibid. p. 165 sq.). Nos cum videamus ad commendandum digamma nihil valere locos quales sunt *δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι* vel *ἄλλοι δὲ ῥινοῖσι* — ex asse enim respondet Aristophaneum illud *οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς εἰς τοῦτō ῥέπει*, — in thesi autem syllabam brevem, quae eiusmodi vocabulum antecedat, non produci, e. g. in noto versiculo *ὅτις τοιαῦτά γĕ ῥέζοι* [1]), certum ducimus Homerum ante litteram *ῥ-* non servasse digamma initiale, sed *ῥέζω* et *ἔ(ρ)ρεξον* dixisse. Si quis autem in carmina epica invehendam censeat formam *ϝρέζω*, quidni etiam *ἐύσροος* scribat et *σρέπεν ἦμαρ Ἀχαιῶν*? quidni praeterea *σϝεκυρός* et *σϝός*? sic vero a trita via longius longiusque recedens vix cavere poterit quominus incidat in cascorum verbulorum istam paludem, unde tandem aliquando ars grammatica emersit, — *πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θίς*.

Una tangenda superest quaestio, quam a viris sagacibus moveri potuisse miramur. Docuit Hoffmann Quaest. Hom. II p. 51 raros in textu tradito esse locos ubi syllaba finalis brevis, quae in consonam litteram desinit (*-ον -ες* etc.), in thesi producitur ante digamma initiale; ante pronomen *οἱ* id nonnumquam fieri (ex sola Iliade viginti locos affert ibid. p. 183 sq.), e. g. *E* 695 *Πελάγων, ὅς οἱ φίλος ἦεν ἑταῖρος*, sed praeterea nonnisi his versibus: *I* 377 *ἐκ γάρ εὑ* (var. *οἱ*) *φρένας*, *P* 142 *Ἕκτορ* (*-ωρ*?) *εἶδος ἄριστε*, *Θ* 215 *τόξōν οἶδα*. — Subtilissima profecto observatio neque inutilis ad melius intellegendum quae fata habuerit digamma Homericum; utinam tamen viros doctos fugisset hoc! Nunc enim, post Hartelii praesertim sollertiam, in enchiridiis haec lex afferri solet tanquam accuratissimis disquisitionibus firmiter stabilita: „in Homericis carminibus digamma sufficit ad hiatus tollendos, item ad „syllabas finales in arsi producendas, non sufficit ad producendas „syllabas finales in thesi; excipitur tantum *οἱ* (*ϝοι*), quod olim fuit „*σϝοί*. Homericum igitur est *πάντēς ἕ* si ictus cadit in syllabam „*-ες*, sin minus, dactylum efficiunt hae syllabae, non palimbacchium" [2]). — At aliud est ostendere quid sit in textu tradito, aliud inde concludere quid ipsorum poetarum ars metrica tulerit aut non tulerit; specie autem quin decipi se patiantur qui ita iudicant, minime dubium ducimus, quinque argumentis freti:

---

[1]) Apud Homerum igitur *ῥ-* initiale ne tantum quidem valet quantum apud Aristophanem. Cf. supra § 27, pag. 108,3.

[2]) Vid. von Hartel hom. Studien III p. 76 sqq., Ludwich Aristarch. II p. 283, G. Meyer[2] p. 236, Kühner-Blass I p. 100 etc.

1) vero est dissimile, consonam ϝ, quae in arsi sufficeret sola ad vocalem brevem producendam (*ἀπὸ ἕο* etc.), in thesi ne adiuvante quidem altera consona eo pervenire potuisse ut longam syllabam redderet.

2) pauci quidem loci, sed tamen loci aliquot ab Hoffmanno aliisque indicati contrarium docent: *τόξον ϝοῖδα* etc., item *ϝοῖνον ϝοινοχοεῦντες* γ 472, *αὐτὰρ Ϝιφικλῆα* Hesiod. Scut. 54 [1]).

3) in dativo *ϝοι* singularem aliquam vim fuisse litterae vau, qua in ceteris huius pronominis casibus *ϝε*, *ϝε(ι)ο*, *ϝέθεν* caruerit, id omnem fidem superat [2]).

4) in lingua Homerica voces *ξεῖνος κούρη κοῦρος* aliae syllabam *ει* vel *ου*, ex *ενϝ* vel *ορϝ* natam, nihilo rarius in thesi habent collocatam quam in arsi [3]). Credimusne consonam vau ad brevem quae praecedit vocalem producendam plus valuisse in his vocibus, ubi ante aevum Homericum absorpta est sono vicino, quam in vocabulorum initio, ubi suo iure etiamtunc utebatur? Et de verbo *δείδοικα*, quod nusquam non in thesi habet syllabam initialem, quid igitur statuimus?

5) postquam evanuit digamma e textu Homerico, non poterant non displicere versus qui syllabam in thesi sine causa productam habere videbantur; tales igitur locos variis modis tentatos esse ab editoribus facile credimus. In arsi vero syllaba brevis, quam olim produxerat initiale sequentis vocabuli digamma, ne post amissam quidem hanc litteram aures offendebat — saepe enim syllabae breves ab Homero in arsi producuntur — neque igitur sollicitabantur huiusmodi hexametri. Exempli gratia initium versus *Α* 70, *ὃς ϝείδει*, satis tolerabile videbatur etiam post amissum digamma, et *ὃς ᾔδει* (*ᾔδη*) igitur scribebatur, nullo addito fulcro ad metrum sustentandum; sed *Α* 548 si olim fuit *τὸν ϝείσεται*, posteriores inde fecisse *τόν γ' εἴσεται* non est quod miremur, sive merum

---

[1]) Accusativum *-ῆα* vetustae artis non esse videmus, sed non infirmatur hinc, roboratur potius argumentum nostrum, prius enim confluxisse syllabas *-εε-* quam abiectum est digamma initiale inde efficitur.

[2]) Etiam contrarium demonstrari poterit ope artis statisticae, si quis putet satis valere hanc artem ad demonstranda ea quae non sint in rerum natura. Nempe in textu tradito genitivus *εἷο ἕο ἕθεν* et accusativus *ἕ* litteram digamma nusquam non poscunt vel admittunt, contra dativus *οἷ* septemdecim locis Homericis eam amisit, si fides est habenda lectioni vulgatae. Numne igitur digamma in accusativo et genitivo huius pronominis *plus* valuisse quam in dativo hinc efficimus? Immo vide quam absurdas res statistica duce possimus demonstrare!

[3]) Vid. § 38, pag. 126.

librariorum errorem hunc esse suspicamur, litteram *F* in *Γ* mutantium [1]), sive statuere malumus voculam *γε* insertam esse metri causa cum e textu evanuisset digamma. At metricam legem aliquam obstitisse quominus poeta ipse diceret *τὸν Ϝείσεται*, neque igitur sine vitio ita posse scribi in editione hodierna, id neque textus traditus docet neque per se credibile ducimus; multum igitur abest ut assentiamur Ludwichio Aristarch. II p. 283 ita iudicanti: „wie Hartel nachgewiesen hat, kann das Digamma höch-„stens noch eine Arsislänge, keine Thesislänge mehr bewirken. „Bentley und Bekker begingen also einen offenbaren metrischen „Verstoss, als sie *Α* 548 *οὔτε θεῶν πρότερος τὸν Ϝείσεται οὔτ' ἀνθρώ-„πων* schrieben".

Alii loci, de quibus idem valet, sunt:

Β 22, 795 *Γ* 389 *Π* 720 *Ρ* 326, 585 *Υ* 82 *ζ* 24 *τῷ μιν ἐεισάμενος(-η)* leg. *Ϝεισάμενος(-η)* [2]).

Ε 467 *κεῖται ἀνὴρ ὃν τ' ἶσον ἐτίομεν* leg. *ὃν Ϝῖσον.*

Ζ 367 *οὐ γάρ τ' οἶδ'* leg. *οὐ γὰρ Ϝοῖδ'.*

Η 467 *παρέστασαν οἶνον ἄγουσαι* leg. *παρέσταν Ϝοῖνον* [3]).

Θ 32 *ἡμεῖς ἴδμεν* leg. *ἧμες Ϝίδμεν.* Item 463 *Σ* 19, et *η* 211 *ὑμεῖς ἴστε* leg. *ὗμες Ϝίστε.*

α 110 *οἳ μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον* leg. *οἳ μὲν Ϝοῖνον.*

θ 169 *ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος* (om. *τ'* U[1]) leg. *γὰρ Ϝεῖδος.*

ι 530 *δὸς μὴ Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον οἴκαδ' ἱκέσθαι* leg. *-πορθον* (sic codd. multi) *Ϝοίκαδ'.*

κ 190 *ρ* 78 *ὦ φίλοι οὐ γάρ τ' ἴδμεν* leg. *οὐ γὰρ Ϝίδμεν.*

λ 484 *πρὶν μὲν γάρ σε ζωὸν ἐτίομεν ἶσα θεοῖσι* leg. *ἔτιον Ϝῖσα.*

μ 203 *τῶν δ' ἄρα δεισάντων* leg. *δὲ δϜεισάντων.*

---

[1]) Quod ex Hesychio multi huiusmodi errores afferri possunt (quos post Ahrensium collegit G. Meyer[2] p. 234), id parum valet ad hanc suspicionem confirmandam; magis ad rem facit error lapidarii, qui Hadriani tempore cum Balbillae nugas Aeolicas insculperet cruri statuae Memnonis, pro *Ϝε* et *Ϝοι* posuit *γε* et *γοι* (Collitz 320).

Digammi signum, quo Cretenses utebantur Axi et Eleuthernae, facile cum litteris *Λ* et *Ν*, quibus simillimum est, poterat confundi; quod dum reputamus, in mentem veniunt Homerica *νήδυμος* et *στῆτ' ἐλελιχθέντες*. Sed inutile est de hac re plura addere, quoniam neque constat litteram vau in carminibus epicis primitus scriptam esse, neque si quam maxime id constaret, quali signo expressa fuerit sciremus, nam quinque ad minimum formae digammi ex inscriptionibus innotuerunt.

[2]) In praeclaro papyro quem Flinders Petrie repperit *Β* 795 legitur *ΤΩΙΜΙΝΕΙΣΑΜΕΝΗ.*

[3]) De alio argumento ex arte metrica desumto, quo hanc similesque coniecturas mpugnarunt viri docti, vide § 24, pag. 99, 1.

π 375 *ἐφ' ἡμῖν ἦρα φέρουσι* leg. *ἐφ' ἧμιν ϝῆρα*. Item *ἧμιν ϝοἶκαδ'* ο 431.
π 385 *ἐφ' ἡμέας οἰκία δ' αὖτε* leg. *ἐφ' ἧμας ϝοικία*.

His igitur locis digamma restituere neque imperitiae est neque audaciae iusto maioris [1]), nam et quid dederit poeta agnoscitur et cur non intacta ad nos pervenerint eius verba intellegitur. Non magis obscurum est quid olim fuerit locis sequentibus:

Z 474	*αὐτὰρ ὅ γ' ὃν φίλον υἱὸν*	leg.	*ὃ ϝὸν*.
M 389	*ἧ ῥ' ἴδε γυμνωθέντα*	„	*ἧ 'ϝίδε*.
X 302	*Διὸς υἷεϊ ἑκηβόλῳ*	„	*υἷι ϝεκηβόλῳ*.
Λ 582	*τόν γ' ἐπέεσσι*	„	*τόν γε ϝέπεσσι*.
Λ 223	*ἀταρτήροισ' ἐπέεσσι*	„	*-ροισι ϝέπεσσι*.
P 260	*οὐνόματ' εἴποι*	„	*οὔνομα ϝείποι* (coll. *Γ* 235).
Ψ 309	*περὶ τέρμαθ' ἑλισσέμεν*	„	*περὶ τέρμα ϝελισσέμεν*.
γ 40	*ἐν δ' οἶνον ἔχευε*	„	*ἐνέχευε δὲ ϝοῖνον*.
ϑ 526	*ἀσπαίροντ' ἐσιδοῦσα* (l. a. *-οντα ἰδοῦσα*)	„	*ἀσπαίροντα ϝιδοῦσα*.

Sed plura huiusmodi cumulare nihil adtinet. Minus certae sunt correctiones, quibus genitivo in *-οιο* desinenti substituitur forma brevior in *-ου*, ut sequentis vocabuli digamma possit revocari: *Z* 134 *ἀνδροφόνοιο Λυκούργου*, *Λ* 25 *χρυσοῖο καὶ εἴκοσι*, *Λ* 261 *τοῖο δ' ἐπ' Ἰφιδάμαντι*, *B* 672 *Χαρόποιο τ' ἄνακτος*, *B* 686 *H* 376, 395 *Λ* 524, 590 *N* 535 *Π* 442 *Σ* 307, 464 *X* 180 *πολέμοιο* vel *ϑανάτοιο δυσηχέος*, *Γ* 140 *προτέροιο καὶ ἄστεος* (*I* 224 *δ' οἴνοιο δέπας*), *Σ* 93 *Πατρόκλοιο δ' ἕλωρα*. Attamen ne has quidem spernet qui reputaverit probe Homericos tamen esse genitivos in *-ου* exeuntes, genitivi autem terminum pleniorem *-οιο* adeo vulgatum esse in epica poesi [2]) ut nulli non lectori hoc remedium in mentem venire debuerit ad resarcienda quae videbantur metri detrimenta (*τε ἄνακτος*, *δυσηχέος*, *καὶ ἄστεος*, *δὲ ἕλωρα* etc.). Etiam *ἐϑέλησ' εἰπόντος* *Z* 281, *ἴδωμ' ὅτιν' ἔργα* *X* 450, *ἤλυϑ' ἰωή* *K* 139, *ἤλυϑον εἰκοστῷ* *π* 206 *τ* 484 *φ* 208 *ω* 322 sine temeritate mutari posse videntur in *ἐϑέλῃ ϝειπόντος*, *ϝίδω τίνα ϝέργα*, *ἦλϑε ϝιωή*, *ἦλϑον ἐϝεικοστῷ* [3]). Sed prudentis critici

---

[1]) Eadem est Caueri sententia in proleg. Odyss. p. IX sq.

[2]) In codicibus minime rari sunt loci, ubi culpa librariorum *-οιο* legitur pro *-ου*, etiamsi versuum numeri excludant disyllabam hanc genitivi terminationem. Vid. etiam *O* 214.

[3]) Ultima correctio quammaxime defenditur versu *ψ* 102 = 170 *ἔλϑοι ἐϝεικοστῷ ϝέτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν*. Quatuor syllabarum hoc numerale est etiam *Ω* 765 *β* 175 *ζ* 170 *ρ* 327 *τ* 222, trium nonnisi in hac locutione et *ε* 34 *ἤματί γ'* (vel *κ'*) *εἰκοστῷ*, ubi omnino delenda est vocula, scribendum autem videtur *ἤματ' ἐϝεικοστῷ*. Nimis severum

non est, digamma ut reviviscere possit, iugulare syllabam vicinam, e. g. *ἀπὸ Ϝεῦ δϜεῖσε* *N* 163, *Ϝειδόσιν ὔμμι Ϝερέω* *Ψ* 787, *ἀλλὰ Ϝερέω* *μ* 156, *φωνήσασα Ϝέπεα* *O* 35 etc., *δάκρυ χέουσα Ϝέπεα* *X* 81, *τοσσαῦτα Ϝέτεα* *B* 328, *νοῦ Ϝέργα* *Ω* 354, *οὔτε Ϝέπει* *E* 879; vulgata *(Ϝ)έο δεῖσε, ὔμμ' ἐρέω, ἀλλ' ἐρέω, φωνήσασ' ἔπεα, χέουσ' ἔπεα, τοσσαῦτ' ἔτεα, νόου ἔργα, οὔτ' ἔπεϊ* aut servanda sunt aut alia ratione sananda [1]).

Non ab uno autem viro neque una aetate insertas esse voculas supervacaneas, quibus digamma passim oblitteratum est, neque importuno studio male sedulorum hominum deberi sed casu irrepsisse plerasque, id a nobis demonstrari opus non est [2]); sed minime sunt neglegenda indicia quae docent libros, quo sunt antiquiores, eo puriores esse ab eiusmodi additamentis, et nonnullis certe locis vestigia digammi sero admodum e textu tradito evanuisse. Sic *Ω* 320 unus papyrus Bankesianus habet id quod dederat poeta, *διὰ ἄστεος*, in codicibus vero aut *ὑπὲρ ἄστεος* est aut — versu claudicante — *δι' ἄστεος*. Papyrus ex Harrisii hereditate publici iuris nuper factus (Mus. Brit. cxxvi) recte habet *οἴσετε ἄρν'* *Γ* 103 sine *δ'*, et *B* 213 *οσσεπεα* i. e. *ὃς ἔπεα*, ubi vulgo edi solet *ὅς ῥ' ἔπεα*; et quod multo maioris est momenti, in illo libro (qui tamen neque optimae notae est neque venerandae vetustatis) *B* 316 extat *τηνδελιξαμενος* (i. e. *τὴν δὲ ἑλιξάμενος*) pro vulgata, quae omnium consensu vitiosa est, *τὴν δ' ἐλελιξάμενος* (vid. Kenyon Classical texts from papyri in the British museum, 1891). De *τῷ μιν εἰσαμένη* *B* 795 vid. p. 158,2. *Φ* 399 veram lectionem *ὅσσα ἔοργας* praebet testis antiquissimus, Ambrosianus pictus: in recentiores codices irrepsit pronomen, *ὅσσα μ' ἔοργας*. Ex Hesiodi codicibus idem docuit Flach ältesten Hesiod-Handschriften p. 17, 1: in codice

---

censorem agit Cauer, qui in recensione Iliadis nostrae in Berl. Wochenschrift 30 Nov. 1889 et in Iliadis suae praefatione 1890 p. vii sq. ex huiusmodi locis concludit, „iustam esse non posse eam rationem, quam qui strenue sequatur non paucis locis „sibi ipse officere cogatur."

[1]) De versiculis *δάκρυ χέουσ'* et *φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα* fortasse contenderit quispiam, digamma non ideo esse violatum, quod postea mutati aut inserti sint hi hexametri, sed quod ex poesi antiquissima, quae aliis legibus metricis utebatur, supersint; fuisse enim antiquitus

καί μιν δάκρυ χέουσα ‖ *Ϝέπεα πτερόεντα προσηύδα* (*ποτηύδα*).
καί μιν φωνήσασα ‖ *Ϝέπεα πτερόεντα προσηύδα* („).

Nisi fallimur, haec est opinio Useneri; vid. supra p. 11.

[2]) Prudenter observata hac de re quaedam habes apud Monro Hom. Grammar § 389.

Operum et Dierum qui ceteros aetate superat, Mediceo saeculi XI vel XII, multo rarius quam in recentioribus apographis vocula τ' inserta est ante vocabula quae in lingua epica a littera vau incipiunt.

§ 41. Vocabula, quae a consonante ϝ in lingua homerica incipiunt, haec sunt:

1. *ϝάγνυμι.* Vestigia digammi supersunt in verbo *κανάξαις* Hes. Oper. 666, 693 (cf. pag. 153), et in Hesychii glossis *βάγος βᾶξον γακτός* [1]). Praeterea huc pertinet Cretae civitas *Ϝάξος Axus*, si recte a radice *ϝαγ* derivatur hoc nomen apud Steph. Byz. s. v.

In Homericis restitui potest ϝ omnibus locis, duo tantum (Ψ 392 τ 539) levem requirunt correctionem [2]).

Compositum *ἀϝᾱγές* legitur λ 575.

Vox *ἀκτή littus* in Hom. digamma non habet praemissum, neque igitur ab hac stirpe repetenda videtur sed cum adi. *ἄκ-ρος* etc. componenda.

Neque *ἀκτή farina* (Λ 631 Ν 322 Φ 76 β 355 ξ 429) a consona ϝ incipit, licet hoc certe vocabulum libenter ad *frangendi* radicem rettuleris.

2. *ἐϝάδησα* α 134, *ϝεϝαδηκώς* Κ 98, 312, 399, 471 μ 281 h. Ap. 460 (cf. § 157), codd. *ἁδηκ.* vel *ἀδηκ.*

— *ϝάδος* (τὸ) Λ 88.

De radice non satis constat; consonam poscit unus versus α 134 *δείπνῳ ἀδήσειεν*, quo tamen loco extat lectio altera *δείπνου* (i. e. *δείπνοι'*, cf. § 59) *ἀδήσειεν*; ceteri litteram ϝ admittunt, non requirunt, adverbium autem *ἅδην* (ᾱ Ε 203, ᾰ Ν 315 Τ 423 ε 290) aperte eam respuit; praeterea sunt qui vocem *τὸ ἦδος* (vid. n° 3) huc referant. Collatis igitur vocabulis *satis satur satias* etc. veri fit simile radicem Graecam non *ϝαδ* fuisse sed *σαδ*, certum autem est eam non cohaerere cum stirpe sequenti (*σϝαδ*, *suavis* etc.).

3. *ϝανδάνω* (§ 221). Digammi vestigia servant voces *εὔαδον* (cf. pag. 154), *ἕεδνα*, et glossae Hesychianae *βάδομαι*, *βαδύ*, *γάδεται*,

---

[1]) Ubi in litteram *beta* digamma mutatum reperitur in lapidibus (e. g. *Βορθαγόρα*; Arg. 3260, *ὄρβος*; Corc. 3194, *Βοικίαρ* El. 1172[24]) vel apud lexicographos, ipsius linguae hanc fuisse mutationem intellegimus, nempe ex sono *w* prodiisse sonum *v*, hoc enim valet illud beta apud recentiores; sed in consonam *gamma* digamma abiisse non est credibile, itaque quadratariorum vel librariorum errores videntur *ἄγιθλα* Pamphyl. 1267[24], *γε γοι* Aeol. (Balbillae) 320[7,15], *γακτός γάδεται* etc. pro *ἄϝεθλα ϝε ϝοι ϝακτός ϝάδεται* etc.

[2]) Negleximus locos ubi paragogicum -ν delendum est; vid. pag. 148 not. 1.

γάδεσθαι, *γανδάνειν*, *γαδεῖν*. Praeterea in inscriptionibus legitur *ϝεϝαδηϙότα* Locr. 1478, *Ϝάδων* Boeot. 553, *Ϝαδιούλογος* 557, *Ϝασίας* 418, *Ϝάσανδρος* 476, *Ϝασίδαμος* (?) Thessal. 371 (Cauer[2] 419). Adde Latina *suadere sua(d)vis*.

— *ϝήδομαι* (§ 221).

— *ϝηδύς*, forma producta *ϝήδῠμος* [1]). — Composita *ϝηδυϝεπής*, *ϝηδύποτος*, *μελιϝηδής*. Etiam adiectivum (*ϝ*)*εδᾰνός* *Ξ* 172 huc pertinere videtur et nomina propria *ΕὐρυϜάδης* *ΛαοϜάδης* (*Λειώδης* ms., vid. ad *φ* 144).

A substantivo *τὸ ἦδος* (ad n° 2 referendo?) abest *ϝ* (*Α* 576 *Δ* 318 *σ* 404, non liquet *Σ* 80 *ω* 95).

— *ϝέδνα* (*τὰ*) sive *ἔϝεδνα* [2]). — *ἀνέϝεδνος* *Ι* 146, 288 *Ν* 366 [3]), *ἐϝεδνόομαι* *β* 53, *ἐϝεδνωτής* *Ν* 382.

In Homero cunctis vocabulis, quae enumeravimus, addi potest digamma, exceptis locis *Η* 45 (qui facillimam admittit correctionem) *π* 387 *Γ* 173 (corrupto).

4. *ϝάλις* adverbium, fortasse ad radicem *ϝελ* (n° 24) referendum (*confertim*). Correctionem requirit *Ρ* 54, e var. lect. emendari potest *Φ* 236 (= 344).

---

[1]) Vera forma *ἤδυμος* superest h. Merc. (241? et) 449, ceteris locis Homericis *νήδυμος* reperitur, quam formam vitio natam esse primus intellexit Buttmann in Lexilogo, item PKnight; aptissime Leaf in nota ad *Β* 2 comparavit Anglicum *a nickname* pro *an ekename*. Correctionem multi addubitarunt: vHerwerden Quaest. Ep. p. 61 (coll. *ν* 79 sq.), Gittlbauer (*νήδυμος* = *πανδαμάτωρ*), Baunack (*qui robur adimit*, a voce *δυμη robur*, quam aliquando extitisse ex nomine *Δυμᾶνες* nimis audacter efficit). Similia praebent scholia ad B 2 et 872. — Nobis dubium non videtur quin mero errori debeatur mirificum illud *νήδυμος*; forma autem (*ϝ*)*ήδυμος* neque ab analogiae parte destituta est, conferri enim possunt *καλός* — *κάλλιμος*, *ἄνθος* — *ἄνθεμα ἄνθιμος*, *φαιδρός* — *φαίδιμος*, *εὐρύς* — (*Εὔρυμος*) *Εὐρυμίδης*, neque fide caret, nam Epicharmus dixit *καὶ λόγων ἀκούσας ἡδύμων*, Alcman *ἡδυμέστατον* (?), vid. Etym. M. 420, 47 sq., Simonides *οὗτος δέ τοι ἥδυμον ὕπνον ἔχων* fr. 79, Apoll. Rhod. II 407 *οὐ κνέφας ἥδυμος ὕπνος*, egregie autem confirmatur lapide Thessalico Coll. 1470: *Ἅδυμος Ἀδύμου Εὐοπλία Ἀδύμου*.

In recentissimis titulis legitur *νήδυμος ὕπνος* CIG. 863*b* (Kaibel 101), *Νήδυμος* (nom. propr., quod insulse cum voce *νηδύς* componitur) CIG. 1656 (Kaibel 502).

[2]) Cobet Mnemos. 1881 p. 365 solam formam *ἔϝεδνα* Homericam ducit; quae quominus perpetuo restituatur, non obstat metrum; idem *ἐϝείκοσι* ubique corrigendum putat pro *εἴκοσι*. Cf. infra *ἐϝέρση* n° 31.

[3]) In codicibus est *ἀνάεδνος*, quod emendarunt Bentley Hermann Cobet. Alii viri docti vulgatam ita defendere conati sunt ut vocalem *α* euphoniae causa insertam esse (Curtius), aut negationis formam primitivam fuisse *ἀνα-* (Deffner Wackernagel etc.), aut duplicatam esse negationem (Flach dialect. Digamma p. 7) contenderent. Cf. § 21 (pag. 93,3) et § 90.

5. ἐϝέλων. Digamma extat in inscr. Stymphalica (Meister Dial. II p. 103) ϝαλόντοις = ἁλοῦσι, praeterea eius vestigia servat Aeolicum εὐάλωκεν. Loci Homerici omnes admittunt digamma (NB. vid. *E* 487). Pro ἥλω χ 230 legatur ἐϝάλω.

6. ϝάναξ, ϝάνασσα, ϝανάσσω, ϝανακτόριος (?) ο 397, Ϝαστυϝάναξ, Ϝιφιϝάνασσα, Ϝιϝάνασσα.

Huius stirpis digamma frequentissimum est in inscriptionibus, quas singulas h. l. afferre inutile videtur; legitur ϝάναξ ϝάνασσα ϝανάκειον etc. in inscr. Lacon. Argiv. Cret. Corinth. Phoc. Boeot. Arcad. Cypr. Metapont., item Εὐρυβάνασσα Lacon., Βαναξιβούλου Cret. (Traiani temporis). Praeterea Dionysius Hal. I 20 et Trypho πάθ. λέξ. § 11 veteribus (Trypho etiam Ionibus!) tribuunt formam ϝάναξ. Videantur etiam Alcmanis fragmenta 42 et 82.

Homerici loci longe plurimi consonam ϝ aut poscunt aut admittunt, nonnulli tamen repugnant. Ex his quatuor emendationem habent paratam: *Ψ* 517 ι 452 ϱ 189 (del. τ' vel γ') ω 30, facile corrigi possunt etiam *A* 288 *B* 672 *H* 162 *I* 73 *O* 453 *Π* 371, 464, 507, 523 *T* 124 *Ψ* 49, 288 φ 56, 83; sed *Y* 67 *Ω* 449, 452 ξ 40, 395, 438 in integrum restitui vix possunt; adde l. a. *O* 639. — Pro ἤνασσε (*K* 33 *Π* 172, 572 γ 305 λ 275) scribendum est ἐϝάνασσε.

7. ϝᾰραιός. Incertae originis vox consonam ϝ cunctis locis requirit aut admittit.

8. ϝάρνα (τὸν) etc., § 79. Traditum extat digamma in Hesychii glossis βάριον, βάριχοι, βρίννια, in nomine proprio Ϝάρνων Boeot. 489, nominativus autem ϝαρήν legitur in inscriptione antiquissima, quae Gortyne reperta est anno 1885, vid. § 40 p. 131,2.

In Homero ut digamma restitui possit, unus versus ι 226 mutandus est; praeterea *Γ* 103 [1]), 119 *X* 263 δ 85 levissimas requirunt correctiones.

Compositae sunt πολύϝαρνι *B* 106, πολύρρηνι (πολύϝρηνι), ὑπόρρηνι (ὑπόϝρηνι).

Sed ἀρνειός *aries* sonum ϝ amisit (vid. *B* 550 α 25 ι 444, 463 κ 527).

9. ϝάστυ, ϝαστοί, cum compositis Ϝαστυϝάναξ, Ϝαστυϝάλος, Ϝαστυνοος, Ϝαστυπύλος, Ϝαστυόχη (-χεια), ϝαστυβοήτης.

---

[1]) Ibi verum praebet pap. 126.

In inscriptionibus legitur ϝαστός Lacon. et Locr. 1479, ϝαστυόχω Arcad. 1218, ϝάστιος Ϝαστίας etc. Boeot., ϝαστικᾷ Laris. apud Roberts Epigraphy p. 380.

Homerici loci 73 digamma poscunt, 44 admittunt; leviter mutandi sunt Γ 140 Ω 320 [1]) Ο 455 (del. γ'), gravior correctio requiritur Λ 733 Σ 274, vid. etiam l. a. γ 260.

Cohaerent cum hac stirpe vocabula *Vesta* et ϝεστίη. Apud Homerum tamen non ϝεστίη et ἐπιϝέστιος reperiuntur sed ἱστίη et ἐφέστιος. Quae formae quamquam cunctis locis possunt corrigi auctore Fickio (vid. quae ad γ 234 adnotavimus), non tamen sollicitandae videntur; nam in inscriptione Naupactia IGA. 321 Coll. 1478, quae in multis vocabulis (αἰϝεί, ϝέκαστος etc.) digamma exhibet, legitur tamen ἱστία (cf. pag. 154,1). In Arcadica dialecto extat ϝιστίαν Coll. 1203.

10. ϝιϝάχω § 229, ϝιϝαχή, ϝηχή, ϝηχήεις, πολυϝηχής.

Consonam ϝ testantur forma αὔιαχοι Ν 41 (vid. pag. 153) et nomen proprium Ϝᾶχος Arcad. 1181 A (Dittenberg. Syll. 167, anni fere 250 a. C.).

In Homericis ϝ leni manu restitui nequit Β 333, 394 Δ 125 μέγ' ἴαχεν -χον, Ψ 216 μέγα δ' ἴαχε, Υ 62 καὶ ἴαχε; locutiones μεγάλ' ἴαχον -χεν, ἐπὶ δ' ἴαχε, περὶ δ' ἴαχε, ἐπίαχον facilius corrigi possunt (μέγ' ἐϝίϝ., ἐπὶ 'ϝίϝαχε, περὶ 'ϝίϝαχε, ἐϝίϝαχον).

Adiectivum δύσηχής ut δυσϝηχής scribi possit, praecedens vocabulum est refingendum (-οιο leg. -ου, vid. pag. 159). Pro ὑψηχέες Ε 772 Ψ 27 v. Herwerden correxit ὑψαύχενες.

11. ϝε etc., pronomen personale, § 92. — Formae pleniores sunt ἐϝέ ἐϝοί, § 44 et 93.

— ϝός etc., pronomen possessivum, § 95. — Forma plenior est ἐϝός, § 44.

In titulis extant ϝhε Pamphyl., ϝε Argiv. Cypr., ϝοι Arcad. 1200, Cypr. Locr. Boeot., prae ceteris autem notabile distichon legitur in stela quae Metaponti reperta est anno 1880, ubi ϝ' i. e. ϝε scriptum est; vid. infra § 92.

In *gamma* corrupta est littera initialis huius stirpis apud Hesychium γοι, γίο (= αὐτοῦ), γῷ (= ἰδίῳ), item in inscriptionibus Balbillae Aeol. 320[7 et 15], vid. etiam Boeot. 719[7]. Poetis Aeolicis et

---

[1]) Verum hic habet pap. Bankesianus.

Boeotiis digamma disertis verbis tribuit Apoll. Pronom. 136 c (Sapph. fr. 117 Alcm. 96 Corinn. 19).

Pronomina haec permultis locis Homericis poscunt consonam ϝ vel admittunt. Quae sine ulla textus traditi mutatione ubique restitui potest accusativo ϝε et genitivo ϝεῖο ϝέο ϝέθεν. Necessarium autem est digamma in voce ϝε locis 60, in voce ϝοι locis 640, in voce ϝός locis 45; praeterea admittit hanc litteram dativus ϝοι locis 200, accusativus ϝε locis 15, Ξ 162 autem legendum est ἕϝ'(ε). Leviter mutandi sunt, ut voci ϝοι vel ϝός praemitti possit digamma, *B* 281, 665 *Z* 289, 474 *Λ* 339, 517 *M* 162 *Π* 522, 785 *Τ* 282 *Ψ* 748, 865 *Ω* 72 α 41 ε 234 η 196 ι 360 λ 273, 442 ν 430 ο 93, 101, 105 φ 41 ψ 247 ω 56. In *E* 4 ζ 280 vulgata vix corrupta dicenda est; α 300 γ 198 vera lectio Aristarchi auctoritate est munita, et ad horum locorum analogiam corrigendi sunt *Z* 90 *N* 561 γ 308 φ 416. Graviores correctiones his tantum locis requiruntur: *Α* 609 *E* 165, 338 *Θ* 535 *Λ* 403 etc. (undecies) *T* 4 *Ω* 53 δ 4 ν 198.

Adiectivum ἴδιος, quod ad hanc stirpem pertinere videtur, in Hom. nonnisi γ 82 (ἦδ' ἰδίη) et δ 314 (ἢ ἴδιον) reperitur; non liquet autem sitne ἢ ϝιδίη et ἢ ϝίδιον scribendum necne. Consonam ϝ hoc adiectivum servavit in titulis Locr. 1479, El. 1151, Heracleens., Boeot. (passim).

12. ϝέαρ (§ 70), ϝεἄρῐνός (§ 21). Umbram digammi ostendunt glossae Hesychianae γέαρ, γίαρ, βηράνθεμον, et Varr. L. L. VI 192: „*ver*, quod Iones (NB.) βῆρ dicunt." Ipsam litteram exhibet lapis Boeot. 771 Ϝειαρινώ.

In Homero ϝέαρ scribi ubique sinit metrum, nusquam poscit, sed necessarium est digamma Hes. Oper. 477; etiam ϝεαρινός constanter potest scribi, postquam deleta est praepositio ἐν locutionis ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ (*B* 471 *Π* 643 σ 367 χ 301) collato versiculo simillimo ε 485 ὥρῃ χειμερίῃ.

13. ϝέθειραι. Substantivo ignotae originis in lingua Homerica praefixam fuisse consonam, multis locis docet metrum, repugnat unus tantum versus *T* 382, qui spurius est. Etiam in Hesiodo haec vox litteram ϝ perpetuo poscit aut admittit.

14. ϝέθνος. Huius vocis, quae cum ϝέτης (*civis*) cohaerere videtur, nusquam ostendi potest digamma, sed multis locis Homericis poscitur metro, ceteri loci omnes admittunt exc. l. a. *Λ* 724.

15. *ϝείκοσι, ϝεικοστός.* — Pleniores sunt formae *ἐϝείκοσι* et *ἐϝεικοστός*, quas ubique Homero restituendas esse demonstrare studuit Cobet.

Digamma superest in dialectis Lacon. Arg. Cret. Boeot. Arcad. Heracleens. *ϝίκᾰτι*, Pamphyl. *φίκατι*. Adde glossam *βείκατι* apud Hesychium obviam et Latinum *viginti*.

Homeri loci aliquot levem correctiunculam requirunt: *I* 379 *Λ* 25 *X* 349 *ε* 34 *π* 206, 249 *τ* 484 *φ* 208 *ω* 322.

16. *ϝείκω* *cedo*. Consonae indicium deprehenditur in glossa Hesychii *γῖξαι*. Apud Homerum revocari potest *ϝ* postquam *Δ* 509 *M* 48 *μ* 117 leni manu sunt mutati; etiam versus *A* 294 in integrum restitui posse videtur.

17. *Ϝεκάβη*. Nominis huius proprii, quod ad stirpem *ϝεκα-* (n° 18) referendum videtur, consonam *ϝ* ostendit amphora litteris Corinthiis inscripta, quae prope Caere reperta est: *Ϝεκάβα* Coll. 3130 (Cauer^2 78).

In Homericis versus *X* 430 *Ω* 283, 747, qui soli repugnant quominus restituatur digamma, facile possunt corrigi.

18. *ϝεκᾱ́ς* (§ 89), *ϝέκᾰθεν*, cum compositis *ϝεκᾱ́ϝεργος, ϝεκηβόλος* (*ϝέκᾰτος, ϝεκᾰτηβόλος, ϝεκᾰτηβελέτης*), *ϝεκηβολίη, Ϝεκᾰμήδη*, vid. etiam *Ϝεκάβη* n° 17.

Huius stirpis origo non est certa [1]), sed certissimum est digamma, quod pellucet in Hesychii glossa *βεικάς* sive *βεκάς*, claro cernitur in voce *ϝεκηβόλος* apud Marium Victorinum, nec non in lapidibus extat *Ϝhεκαδάμοε* Boeot. 876 (Cauer^2 358), *Ϝεκέδαμος* Thessal. 344 (Cauer^2 404).

In Homero perexigua impedimenta obstant *A* 21 *P* 333 *Υ* 422 *X* 15, 302, graviora *Λ* 438 *η* 321.

19. *ϝέκαστος, ϝεκάστοθι, ϝεκᾰ́τερθεν*. Extat digamma in titulis Locr. 1478, El. 1152, 1154, Boeot. 488; sed abest a tabulis Heracleensibus, item ab inscriptione Boeot. 489, quae tamen in vocabulis *ϝίκατι* et *ϝέτια* praebet digamma.

Homeri loci multi consonam *ϝ* flagitant, sed magnus quoque est numerus versuum qui eam non admittunt. Ex his probabiliter corrigere licet *B* 719 *E* 470 (= 792 *Z* 72 *Λ* 291 *N* 155 *O* 500,

---

[1]) Ad pronomen *ϝε* refert Brugmann, *privatim*, separatim, *seorsum* primitus significasse ratus. Qui tamen opinioni non favet usus Homericus.

514, 667 *Π* 210, 275 *Θ* 15) *Ι* 103 *Τ* 158 *Ψ* 107 *Ω* 1 (= *β* 258 *σ* 428 *ω* 188) *ι* 468 *μ* 130 *π* 313 *ρ* 70 (= *τ* 463) *τ* 592 *χ* 57 *ω* 339, 417, vid. etiam v. l. *Ψ* 55; sed sine audacia refingi nequeunt versus *Ι* 180, 383 *Κ* 215 (recentes), 388 (= *Ρ* 252), *Λ* 11 (= *Ξ* 151), *Ο* 189, 288, 505 *Τ* 302 (recens), 332 *Ψ* 370 *Ω* 273 *γ* 7 (recens) *η* 91 *θ* 259, 324, 392 *ι* 60, 65, 127 *λ* 542 *ξ* 128 *ο* 24, 377 *τ* 501. Videtur igitur hoc pronomen aut per totam linguam epicam vacillantem habuisse consonam *ϝ* aut in recentiorum cantorum lingua amisisse.

20. *ϝεκυρός, ϝεκυρή.* Necessarium est digamma *Γ* 172, ceteri loci *Χ* 451 *Ω* 770 admittunt hanc consonam, non poscunt.

21. *ϝεκών, ἀϝέκων, ϝέκητι, ἀϝέκητι, ἀϝεκαζόμενος.*

— *ϝέκηλος.* Forma plenior *εὔκηλος* = *ἔϝ(ε)κηλος* (vid. ad *β* 311) litteram digamma ostendit, quae cernitur praeterea in lapide Locr. 1478[12] *ϝεϘόντας* et in glossis Hesychii *βεικηλά, γέκαλον, γεκᾶσα.*

Addi consonam *ϝ* longe plurimi loci Homerici sinunt, levem correctionem admittunt *Ψ* 434, 585 *δ* 649 *ε* 100 *ρ* 478, vid. etiam v. l. *β* 183; repugnant soli *Θ* 512 *β* 311. — Pro *ἄκων* ubique scribendum est *ἀϝέκων.*

Non recte Aristarchus ad hanc stirpem referebat adiectivum *ἀεκήλιος* (?) *Σ* 77.

22. *ϝελεῖν.* Extat digamma in inscr. El. 1150, 1154, 1159 *ἀποϝηλέοιαν -λέοι*, Cypr. 117 *Ϝελεδάμω* (?).

In Homericis littera *ϝ* satis certa est *Β* 332 *Ε* 118, dubia *Ε* 37, 210, 576 *Ο* 71 *Ρ* 276 *Χ* 142, 253, sed longe plurimis locis addi nequit.

Verbale *ϝέλωρ* (§ 70) eam admittit plerisque locis, post parvam mutationem *Σ* 93, unus versus spurius *ν* 208 repugnat.

Nomen proprium *Ἑλένη*, quod cum hac stirpe cohaerere posterioribus certe videbatur (cf. Aeschyl. Agam. vs. 689), in Homericis non admittit consonam *ϝ*, licet apud alios poetas (Alcmanem?) habuisse dicatur, vid. Priscian. I p. 21 (fr. incert. lyr. 31 Bergk.).

23. *ϝέλδομαι* (§ 211), cum forma pleniore *ἐϝέλδομαι* et subst. verbali *ἐϝέλδωρ* (§ 70).

— *ϝέλπω, ϝέλπομαι* (§ 211), cum forma pleniore *ἐϝέλπομαι* [1]). Subst.

---

[1]) De adiectivo *ἀνέϝελπτα* (vulg. *ἀνάελπτα*) Hes. Theog. 660 cf. § 21 (pag. 93,3) et § 90.

verbalia sunt *ϝελπίς* et *ϝελπωρή*, composita *Ϝελπήνωρ*, *ἀϝελπής*, *ἀϝελπτέω* (?) *H* 310.

Digamma littera, quam testantur formae epicae *ἐέλδομαι ἐέλδωρ ἐέλπομαι*, latere videtur in Hesychii glossis *μέλδειν* et *μελδόμενος* [1]), extat autem in speculo Etrusco *Ϝελπαρυν* (= *Ϝελπήνωρ*). Praeterea comparari potest stirps Latina *volup* etc.

In Homero ut perpetuo revocari possit digamma, requiruntur leves versuum correctiunculae *E* 481 *O* 539 *Σ* 194 *X* 216 *ϑ* 315 *ν* 380 *ψ* 6, vid. etiam l. a. *Θ* 526. Vix corruptus est *O* 701, pro *πού μ' ἤλπετο* autem *ι* 419 scribendum est *τί μ' ἐϝέλπετο*. Soli *Υ* 186 *Φ* 583 *Ω* 491 *ω* 313 negotia facessunt.

24. *ϝέλλω* § 265, cum formis productis *ϝειλέω ϝειλύω ϝειλῠφᾰ́ω ϝειλυφάζω*, et derivatis *ἀϝελλής* (*ἀϝυλλής* ?) *Γ* 13, plur. *ἀϝολλέες*, *ἀϝολλίζω*, *ϝιλαδόν* *B* 93, *ϝιλλάς*, *ϝόλμος*, *ϝουλᾰμός*. Sed abest *ϝ* a vocibus *εἴλῡμα* *ζ* 179, *εἶλαρ* § 70, *εἰλίποδες* (*βόες*), *ἐλλεδανοί* *Σ* 553.

— *ϝοῦλος* *crispus*, *ϝουλοκᾰ́ρηνος* *τ* 246.

— *ϝελίσσω*, *ἐϝέλιξα*, *ϝεϝέλιγμαι*, *ἐϝελίχθην*, cum derivatis *ϝέλῐκες* (*βόες*), (*νέες*) *ἀμφιϝέλισσαι*, *ϝελίκωπες* (*Ἀχαιοί*), fem. *ϝελικῶπις* *A* 98 Hes. Theog. 298, 307, 998, *Ϝελικᾱ́ων*.

Extat littera *ϝ* in inscript. Gortynia *καταϝελμένων* (i. e. *ἀθροισθέντων*) *τῶν πολιατᾶν*, Heracleens. *ἐγϝηληθίωντι* (i. e. *ἐκϝειληθίωντι*, *ἐξειληθῶσι*), Boeot. 485 *Ϝελιξίων*, 414, 424, 470, 716 *ϝιλαρχίοντες*, vestigia autem eius agnoscuntur in glossis Hesychii *βειλαρμόστας*, *βήλημα*, *ὑίλη*, *γηλιώμενοι*, *γηλουμένους*, *γέλλαι*, *γελλίκη*, *γελλίξαι*, *γόλλαμος*.

Apud Homerum levem correctionem requirunt *Ψ* 309, 320 *υ* 24, vid. etiam l. a. *Ψ* 846; pro *εἱλίσσετο* *M* 49 legendum est *ἐϝελίσσετο*, graviores molestias parant soli versus *N* 204 *Σ* 294, 401 (spurius ?) *μ* 355.

Aoristus et perfectum vorbi *ϝελίσσειν* plerisque locis vitium contraxerunt in textu tradito; extant quidem *ἑλίξας* *Ψ* 466, *ἑλιξάμενος* *M* 408, 467 *N* 204 *P* 283, *ἑλιχθέντων* *M* 74, sed pro *ἐϝέλιξεν* *Λ* 530 *Θ* 199 (?) *P* 278 *ε* 314, *ϝελιξάμενος* *B* 316, *ϝεϝέλικτο* *Λ* 39 *N* 558, *ἐϝελίχθη* -*θεν* *X* 448 *ξ* 306 *Z* 109, *ϝελιχθέντες* *Λ* 587 codices praebent *ἐλέλιξεν*, *ἐλελιξάμενος* (*ελιξαμενος* nunc papyrus 126), *ἐλέλικτο*, *ἐλελίχθη*, *ἐλέλιχθεν*, *ἐλελιχθέντες*. Veras formas admirabili acumine restituit Dawes, quem secuti sunt P. Knight et Cobet. Vitium,

[1]) Nam *μελδόμενος*, quod *Φ* 363 extat, plane aliam habet vim quam huic participio tribuit locus Hesychianus.

quod admodum antiquum esse ex Pindaro apparet (*ἐλελίχθων* Pyth. II 7 VI 50, item Sophocl. Antig. 154, *ἀστεροπὰν ἐλελίξαις* Nem. IX 46), ferendum videtur in hymno Cer. 183 (*ἐλελίζετο*); imitatur Apoll. Rhod. III 760 IV 143, 351. Quomodo natus sit error docet *M* 49; confusum autem est verbum *Ϝελίσσειν* cum verbo *ἐλελίζειν* „*ἐλελεῦ clamare*" (cf. *ἀλαλάζω*, *ὀλολύζω* etc.), quo saepius usus est Pindarus, vid. praeterea Herod. IV 189, Eur. Hel. 1111 Phoen. 1514, Ar. Av. 213, Xenoph. Anab. I 8 § 18, Callim. h. Del. 137, Plut. Thes. 22.

Dubia est Dawesii correctio *Α* 530 *Θ* 199 *Χ* 448, quibus locis non *torquendi*, *circumvertendi* sed *quassandi*, *tremefaciendi* verbum requiritur, quae notio alibi a radice *Ϝελικ* est aliena; vid. vHerwerden Quaest. Epic. p. 22 sq., qui postea *Χ* 448 *ἐτινάχθη* coniecit; hinc EBKoster Stud. Homer. Trag. 1891 p. 28 ceteris locis tentavit *ἐτίναξε* coll. *χ* 88. In simili sententia *Θ* 443 reperitur *πελεμίζετ' Ὄλυμπος*, quocum loco conferantur *Θ* 199 Hes. Theog. 458, 842. Videntur tamen lectionem *ἐέλιξεν* *Α* 530 imitando expressisse Eur. Iph. Taur. 1270, Cic. Rep. I § 56, Verg. Aen. IV 269, Lucret. II 1096; et *tremefaciendi* vim huic verbo tribui potuisse, in antiquis praesertim loquendi formulis, credibile reddit comparatio epitheti vetusti *τερπικέραυνος*, in quo stirps verbi *τρέπειν torquendi* vim obtinet (Angl. *to hurl*), quae alias in lingua Graeca ei non est propria.

Apud Herodotum et tragicos (Aesch. Prom. 138, 1085, 1092, Eur. Troad. 116, Or. 172, 358, 444, Phoen. 3, 1178, Hercul. 671, 690, Ion. 1164) reperitur verbi forma producta *εἱλίσσειν* (ex *ἐϜελίσσειν* nata); tragicis tamen etiam *ἑλίσσειν* (Att. *ἑλίττειν*) in usu est (Soph. Ant. 231, Eur. Troad. 3, 333, Or. 892, Phoen. 711, 1622, Suppl. 141 etc.).

25. *Ϝέξ* (*sex*), *Ϝέκτος*, *Ϝεξήκοντα*, *Ϝεκκαιδεκάδωρα*, *Ϝεξῆμαρ*, *ϜεξϜέτης*.
Legitur digamma in inscr. Delph., Lacon. (IGA. 69), Cret. (Roberts Epigraphy p. 39), Heracl., Pamphyl. 1267.

In Homero corrigi possunt *γ* 115, 415, sed litteram *Ϝ* non admittunt *Ψ* 741 *ξ* 20 (spurius) *ω* 497.

26. *ἔϜειπον* (§ 306).
— *Ϝέπος*, *Ϝεπεσβόλος*, *Ϝεπεσβολίη*, *ϜηδυϜεπής*, *ἀρτιϜεπής*.
— *Ϝόπα* (*τὴν*) etc., *εὐρύϜοπα* (*Ζεύς*).
— *Ϝόσσα* (= *Ϝοπjα*). Sed a voce *ὀμφή* digamma abest.

Adiectivum *νήπιος* (*infans*) non pertinet ad hanc stirpem, sed una cum forma productiore *νηπύτιος* a verbo *ἀπύειν* est repetendum (cf. Apoll. lex. s. v. *νηπύτιος*).

In inscriptionibus extat *Ϝέπος* Gortyn. et El. 1149, *Ϝέπιjα* Cypr. 60, *προϜειπέμεν* et *ἀποϜειπάθθω* Gortyn., *Ϝήπω* (subiunct.) Cypr. 68. Praeterea in Hesychii glossa *γῖπον* cernitur umbra litterae Ϝ.

Homeri loci permulti digamma requirunt vel admittunt. Attamen haud paucis — quod in hac stirpe passim obvia nemo mirabitur — addi nequit digamma nisi textus traditus mutetur.

Horum locorum longe maior pars levi correctione potest emendari: *Α* 64, 230 *Β* 70, 213, 342 *Ζ* 281 *Η* 300 (= *Μ* 317 *ζ* 275), 375 *Ι* 668 *Ρ* 260 *Υ* 250 *α* 91 *β* 331 *δ* 159, 682 (*λ* 146 l. a.) *ο* 375 *π* 469 *φ* 401 *χ* 350 *ψ* 91, *ἐπέεσσι* leg. *Ϝέπεσσι* *Α* 582 *Ε* 30, 898 etc. (locos 35 affert Knös l. l. p. 87 sq.), *μιν ἔπεσσι* leg. *Ϝε Ϝέπεσσι* *δ* 484, 706 *ε* 96 *ι* 258, 363 *κ* 500 *π* 193 *τ* 214. Sed gravius aegrotant *Α* 106, 555 *Ε* 683, 879 *Η* 108, 277 *Κ* 425 *Λ* 137, 791 *Τ* 75 *Φ* 98 *α* 10, 37 *γ* 427 *δ* 28 *ε* 61 *ι* 249 *λ* 297, 561 *ξ* 509 *π* 338 *ρ* 374 *ψ* 77, 342 *ω* 161, *ὄφρ' εἴπω* (*ἔσπω*?) *Η* 68, 349, 369 *Θ* 6 *Τ* 102 *η* 187 *ϑ* 27 *ρ* 469 *σ* 352 *φ* 276, *φωνήσασ'* (vel *δάκρυ χέουσ'*) *ἔπεα πτ. πρ.* *Ο* 35, 89, 145 *β* 269 *ε* 117 *η* 236 *ϑ* 442, 460 *ν* 290 *ψ* 34 *Χ* 81.

Notatu dignum est vocem *Ϝόσσα* admittere consonam Ϝ locis cunctis, flagitare nullo; vocem *Ϝόπα* nullo loco eam poscere, tribus locis (*Λ* 137 *Φ* 98 *ε* 61) non admittere.

27. *Ϝείρω dico*, fut. *Ϝερέω* (§ 306). Digammi indicia servant glossa Hesychii *εὐείρω* et vox *βρήτωρ*, quam Aeolibus tribuit Priscianus. Praeterea cernitur Ϝ in voce *Ϝράτρα* El. 1149, 1150, 1152, 1153, 1156, *Ϝρήτρα* 1163, *Ϝρητάς*, *ἐϜρητάσατυ*, *εὐϜρητάσατυ* (= *-σαντο*) Cypr. 60; adde Latinum *verbum*. Infinitivus *ϜΕΡΕΝ* El. 1153 (IGA. 113 = Cauer[2] 257, Roberts p. 290) sitne ad hoc verbum an ad *Ϝέρρειν* (n^{0} 30) referendus non constat.

In Homero ut Ϝ possit restitui corrigendi sunt *Δ* 176 (qui manifesto corruptus est) *Ψ* 787 *μ* 156.

28. *Ϝέργω* (§ 230) cum forma producta *ἐϜέργω*. Compositum *ΛυκόϜοργος*.

Amiserunt litteram Ϝ verbalia *ἕρκος* (certe locis longe plurimis, sed videantur *Ε* 90 et *σ* 102) et *ὅρκος* (compositum tamen *ἐπίορκος* probat intercidisse consonam).

Huius stirpis digamma ostendi hactenus non potuit, sed forma *ἐέργω* et verbo Latino *urgere* indicatur. In Homericis ut restitui possit Ϝ, corrigendi sunt *Π* 481 *Ρ* 354, 571 *ξ* 15 (qui graviter corruptus est), vid. etiam l. a. *Ε* 89.

29. ϝέργον cum compositis et derivatis ἄϝεργος, ἀϝεργίη, ἐνϝεργός, ἐνϝεργής, ἐνϝεργεσίη, ϝεκἄϝεργος, δημιοϝεργός, κακοϝεργός, ὀβρῐμοϝεργός, ταλᾰϝεργός, ἠνῠσιϝεργός (NB.) Ω 277.

— ϝεργάζομαι cum subst. verbali ϝεργασίη.

— ϝέρδω § 224.

Legitur ϝέργον in inscr. Argiv. 3270, Syracus., colon. Ach., ϝάργον El. 1149, ϝεργ- Boeot. saepius, ἐϝεργάσατο Arg. 1194, ἔϝρεξα Cypr. 71, εὐϝεργεσίας Cypr. 71, κατεϝέρξοδυ (= -ξοντο) Pamphyl.; praeterea agnoscitur digamma in glossis Hesychii γαβεργόρ (= γεωργός) et γέργανα, fortasse etiam in εὐγεργεσίης Theognid. vs. 548, 574 (vid. Knös p. 93 not.).

Homerici loci permulti digamma admittunt, post levissimas correctiones Δ 395 Ι 374 Μ 412 Χ 347, 450 Ψ 671 ε 342 ζ 258 ρ 313 χ 318, 422, vid. etiam l. a. Ι 540 Φ 399. Pro ἐώργει scribendum est ἐϝεϝόργει δ 693 ξ 289 (h. l. codex G habet ἐεώργει), pro εἰργάζετο γ 435 'ϝεργάζετο. Graviores molestias parant hi loci: Β 751 Γ 351 Δ 470 Ζ 289 Ι 228 Κ 503 Λ 703 Ρ 279 (= λ 550) Ω 354 α 293 η 202 θ 490 λ 80, 474 ξ 228, 344, non multi igitur, si comparantur cum ingenti copia locorum, quibus vocabula ad hanc stirpem pertinentia reperiuntur.

30. ϝέρρω (§ 254). Digamma fortasse legitur in titulo Eleo 1153 (vid. supra n° 27) [1], cernuntur autem eius vestigia in glossis Hesychianis βαρρεῖ, βέρρης, βερρεύει, γέρρω, γερρητήρια. In Homero sine ulla textus traditi mutatione potest restitui.

31. ϝέρση, rectius ἐϝέρση, cum adiectivo ἐϝερσήεις.

Pro τε ἕρση ν 245 rectius scribitur τ' ἐϝέρση [2], et adiectivum ἐϝερσήεις, quod Ω 419 legitur, etiam Ξ 348 Ω 757 est restituendum. Sitne ad hanc stirpem referenda vox ἕρσαι ι 222 nobis quidem dubium videtur.

32. ϝερύω (§ 293). — ϝερυσάρματες (ἵπποι).

Digamma proditur grammaticorum glossis βρύτις βρύτηρ, et in υ mutatum cernitur in Homericis formis αὐέρυσαν -ον -οντα (leg. ἀϝϝέρυσαν = ἀν(α)ϝέρυσαν etc.), vid. pag 153.

In Homero molestias parant multi loci. Facilem correctionem habent Δ 467 Ω 16 δ 577 (= κ 403, 423 λ 2) ρ 479. Sed repu-

---

[1]) Etiam litteras ϝαρρεν Coll. 1152 post alios huc traxit Schulze Quaest. Ep. p. 90.

[2]) Formam trisyllabam ἐ(ϝ)έρσα etiam Pindarus Nem. III 135 VII 116 VIII 68 et Theocritus II 107 adhibent.

gnant *Α* 141 (= *ϑ* 84 *π* 348) *Γ* 373 *Δ* 216, 248, 492 *Θ* 226 *Λ* 9 *Ξ* 32 *Π* 863 *Ρ* 635 (= 718) *Σ* 165 *Ψ* 21 (spurius) *α* 441 *β* 389 *ε* 261 *ι* 77 (= *μ* 402) *κ* 165 *π* 459 *τ* 481.

A verbo *ῥύομαι servo* distinguendum esse verbum *ϝερύω traho* docuerunt Heyne in exc. IV ad Iliad. *Α*, Knös p. 101, Leo Mayer in Kuhns Zschr. 14, 90.

33. *ϝέννυμι* (§ 303), *ϝεῖμα* cum compositis *ἀϝείμων* et *κακοϝείμων*, *ϝεσθής*, *ϝέσθος* (τὸ), *ϝεᾱνός* (ὁ) cum adi. *ϝεᾰνός* (= *ϝεανϳος*, cf. p. 28).

Digamma cernitur in voce *ϝῆμα* Gortyn. et in Latino *vestis*, nec non deprehenduntur eius vestigia in glossis Hesychianis *βέστον*, *ὕεσις*, *γέμματα*, *γῆμα*, *γεστά*, *γεστία*, *γεῖθρον*.

Homeri locis multis necessaria est littera *ϝ*, parva vitia corrigenda sunt *Ξ* 383 *Σ* 613 *γ* 348 *ξ* 510 *ω* 67, 467, 500; gravius corrupti sunt *Γ* 57 *Σ* 352 (= *Ψ* 254) *ζ* 83 *η* 259.

34. *ϝέσπερος*, *ϝεσπέριος*.

Littera *ϝ*, quam testantur glossa *φέσπερε* in Etym. Gud. et Latinum *vesper*, extat in inscr. Locr. 1478[10] *Λοϙρῶν τῶν ϝεσπαρίων*. In Homero omnibus locis potest restitui.

35. *ϝέτος*, cum compositis *ὀϝέτης* *Β* 765, *αὐτόϝετες*, *τρίϝετες*, *πεντέϝετες*, *πεντεϝέτηρος*, *ϝεξάϝετες*, *ἑπτάϝετες*, *εἰνάϝετες*.

Superest digamma in multis inscriptionibus: *ϝέτεα* Lac. Locr. Boeot. El. Cypr. Selin. Pamphyl. Heracl., *ϝικατιϝέτιες* Boeot. 418, in *υ* mutatum extat in Hesychiano *αὐετῆ* = *τὸν αὐτοετῆ* (cf. *ὀϝέτης* supra), *ὑετής ὁ αὐτοετής*, in *γ* corruptum est in glossis Hesych. *γέτος γέτορ*. Adde Latinum *vetus*.

In Homero unus versus *Β* 328 repugnat.

36. *ϝέτης*. Digamma legitur in inscr. El. 1149 *ϝέτας* (i. e. *ἰδιώτης*, cf. Thuc. V 79). In Homero omnibus locis restitui potest.

Non incipit a littera *ϝ* vox *ἕτᾰρος* sive *ἑταῖρος* (= *ἑταρϳος*).

37. *ϝῆθος* (τὸ), *ϝέθων* (partic.) § 218, *ἀϝήθεσκον* *Κ* 493.

Ut restitui possit *ϝ*, levis requiritur correctio *Ζ* 511 *Ο* 268.

A voce *ἤθεῖος* digamma abest *Ψ* 94 *ξ* 147, qui loci soli aliquid valent ad hanc rem dirimendam.

38. *ϝῆκα*? Hoc adverbium praefixam habuisse litteram *ϝ* e versibus *Ω* 508 *ρ* 254 fuere qui efficerent. Qui tamen loci nihil probant, versus autem *σ* 92 sine correctione digamma non admittit, ceteri denique loci *Γ* 155 *Σ* 596 *Τ* 440 *Ψ* 336 *σ* 94 hanc litteram

neque poscunt neque reiciunt. Quapropter assentiendum videtur aliis philologis (Leskien Nauck vHerwerden Fick, vid. etiam Knös p. 188), qui negarunt litteram ϝ huic voci esse appingendam, cum adiectivo ἧσσων ἥκιστος coniungentes, praeeunte Aristarcho; cf. § 87.

39. ϝήνοπι (χαλκῷ) *Π* 408 *Σ* 349 κ 360. Tribus his locis necessarium est ϝ, alias non occurrit hoc adiectivum, quod dubiae est potestatis (*fulgens*?) et ignotae originis. Etiam nominibus igitur propriis Ϝήνοπος -πι -πίδης ut praemittatur ϝ, id quod fieri sinit metrum, consentaneum est.

40. ϝῆρα *Ξ* 132 γ 164 π 375, ἐπὶ ϝῆρα φέρειν *Α* 572, 578 σ 56, ἐπιϝήρανα (?) τ 343. Ita scribendum esse docet metrum, licet origo vocis lateat. Nullus versus obstat.

41. ϝηρίον *Ψ* 126. Vox, cuius stirps latet, in Homero non redit, sed metrum hoc loco litteram ϝ poscit.

42. Ϝιάνειρα et ΦιϝάνασσαϜιϝάνασσα *Σ* 47 (duae Nereides).

43 ϝίς, ϝῖφι, plur. ϝῖνες, ϝίνιον, ϝίφια (μῆλα). Derivantur nomina propria Ϝῖφις, ϜιφῐϝάνασσαϜιφῐϝάνασσα, Ϝιφῐμέδεια, Ϝιφῐδάμας, Ϝίφικλος (cum adi. Ϝιφικλεεεῖος), Ϝιφῖνοος, Ϝίφῐτος (cum patronymicis Ϝιφῐτίων et Ϝιφῐτίδης), Ϝιφεύς.

Cernitur digamma in nominibus propriis Ϝίφιτος (crater. Caeret.), Ϝιφιάδας Boeot. 488, Ϝιφικρατίδας Boeot. 713.

Levem correctionem requirunt versus Homerici *Β* 518 *Δ* 287 *Ε* 606 *Λ* 261 *Μ* 367 *Φ* 356 λ 284, maiores molestias parant *Β* 720 *Ζ* 478 *Ρ* 739 λ 305.

Adiectivum honorificum ἴφθιμος cum hac stirpe cohaerere quamquam multi contenderunt, veri dissimillimum ducimus, certum autem est non praemissum habere digamma in lingua epica.

44. ϝίεμαι *propero* (§ 201), ϝίσομαι, ἐϝῑσάμην (codd. ἵεμαι εἴσομαι ἐεισάμην). — Hoc verbum, quod primus agnovit Ahrens (Conjug. auf -μι, 1838, p. 24, cf. L. Meyer Bezzenb. Beitr. I. p. 301), a recentioribus confusum est cum verbis ἵημι et εἶμι. Quominus restituatur ϝ repugnant soli versus *Ν* 90 (= *Ρ* 285) *Σ* 501 *Ω* 462 β 327 ξ 142 ο 213. Cognata sunt ϝιωκή et ϝιωή n° 54.

45. ϝιδ (§ 212).

a) ἔϝιδον, ἄϝιστος, ἀϝιστόω, Ἀϝίδης, Πολύϝιδος. Sitne his addendum adiectivum ἀίδηλος dubitatur.

b) *ϝοῖδα, ϝίστωρ, ϝίδρις, ἄϝιδρις, νῆϝις, ϝιδρίη, ἀϝιδρίη, πολυϝιδρίη* (*ϝιδμοσύνη* Hes. Theog. 377).

c) *ϝείδομαι* cum forma producta *ϝινδάλλομαι.*

d) *ϝεῖδος, ϝείδωλον, ϝἰοϝειδής, ἠεροϝειδής, θεοϝειδής, μυλοϝειδής* (sed *καματώδης* Hes. Oper. 664), *Ϝειδοθέη.*

Stirpis usitatissimae digamma cernitur in inscr. El. 1152 *ϝειζώς* (i. e. *ϝειδώς*), Boeot. 429, 430, 482, 488, 811 *ϝίστωρ ϝίστορες*, Epir. 1346 *Ϝεῖδυς*, in *β* abiit Lacon. CIG. 1270 *βίδυοι*, CIG. 1241, 1242, 1268, 1269 *βίδεοι*, Lacon. *Βείδιππος*, et in glossis Hesychianis *βίδυοι* vel *βίδεοι* (Att. *ἰδυῖοι*), Etym. Gud. *βιδῆν*, in *υ* mutatum superest in Aeolicis *εὔιδον* et *αὐιδέτου*, agnoscitur denique in corruptis glossis Hesychianis *γοῖδα, γοίδημι, γισάμεναι.* Adde cognatarum linguarum verba *videre, weten.*

In Homero infinita est copia locorum qui digamma poscunt vel admittunt. Nonnulli exiguam correctionem requirunt ut *ϝ* addi possit: *Α* 548 *Β* 82 *Δ* 374 (= *η* 322), 516 *Ε* 166, 451, 565 *Ζ* 367 *Θ* 453 (= *δ* 475 *ε* 41, 114 *ζ* 314 *η* 76 *ι* 531 *θ* 410), 559 *Λ* 112, 792 (= *Ο* 403 *Π* 860 *β* 332 *γ* 216) *Μ* 389 *Ξ* 294 *Ο* 155 *Σ* 185 *Τ* 421 *Υ* 224 *Χ* 61, 407, 450 *Ω* 337 *β* 40, 111 *δ* 556 *ε* 486 *θ* 169 *ι* 143 *κ* 190 (= *ρ* 78) *λ* 124 (= *ψ* 271), 213 *π* 246 *σ* 375, 379 *τ* 567 *φ* 110 *ω* 101, 504, 506; vid. etiam l. a. *ζ* 160 *θ* 526 *ψ* 94. Sed sine graviore mutatione restitui nequit digamma *Α* 203 *Β* 269 *Γ* 224 (spur.), 453 *Δ* 232, 240, 508 *Ζ* 151 *Η* 21 *Θ* 406 (= 420 *ι* 348 *π* 236 *χ* 234) *Μ* 333 *Ξ* 472 *Π* 232 *Τ* 292 (spur.) *Υ* 214 *Ω* 307 *β* 152 *γ* 233, 372 *ε* 209, 220 *ζ* 311 *η* 234 *θ* 146 (spur.), 466 *κ* 44, 194 *ι* 182 *λ* 162, 522 *ν* 215 *ρ* 327, 573 (spur.) *τ* 283 *φ* 122, 228 *ψ* 29 *ω* 279, 491.

46. *ϝιδρώω* (§ 190). Necessarium est *ϝ* *Δ* 27, aliis locis potest sed non debet addi, repugnant autem *Θ* 543 *Λ* 119 *Σ* 372 *δ* 39.

Verbale *ἱδρώς* (§ 77) amisit suum digamma locis aut omnibus aut plerisque.

47. (*ϝικ*) *ϝεϝίσκω, ϝέϝοικα* (§ 242); derivantur adiectiva *ἀϝεικής* (cum verbo *ἀϝεικίζω*), *ἀϝεικέλιος* (*ἀϝεκήλιος*? *Σ* 77), *ἐπιϝεικής, μενοϝεικής, ϝῖκελος* vel *ϝείκελος* [1]), *ἐπιϝείκελος, θεοϝείκελος.*

---

[1]) Adiectivum biforme *ϝῖκελος* — *ϝείκελος* recensendum est inter voces quae habent vocalem ancipitem (ῐ), cf. § 18. Rectius fortasse *ϝίκελος* scripserit quispiam; videantur tamen quae de voce *πρίν* — *πρείν* observavimus pag. 88. Conferri possunt etiam *ϝεῖμα* et posthomericum *ἱμάτιον.*

Legitur digamma in inscr. Cypr. 76 *Ϝεικόνα*.

In Homericis pro *ἠϊσκ-* legendum est *ἐϜεϜισκ-* Φ 332 δ 247, pro *ἤϊκτο* autem *ἐϜέϜικτο* Ψ 107 δ 796 ν 288 π 157 υ 81. Compositum *ἐπέοικε* Α 126 Δ 341 Ι 392 Κ 146 Χ 71 Ω 595 ζ 193 λ 186 ξ 511 υ 293 ω 481, *ἐπεῴκει* ω 295, irrepsisse videtur in locum verbi simplicis *ϜέϜοικε ἐϜεϜοίκει*. Parvas molestias praeterea parat digamma Β 233 Γ 286, 459 Δ 286 Σ 418 Τ 371 sq. Φ 379 Ψ 649 β 383 ζ 60 λ 368 ρ 511, sine graviore correctione restitui nequit Τ 282 (spur.) Ψ 66 ε 337 (spur.) θ 146 (spur.) ι 321 λ 207.

48. *Ϝικάριος*. Requiritur digamma α 329 etc., de quibus locis cf. pag. 74,3. Solus δ 797 repugnat.

49. *Ϝῖλος, Ϝίλιος, Ϝιλιονεύς, ΚακοϜίλιος*.

Harum vocum digamma extra Homerum ostendi nequit [1]), sed in Homero multis locis necessarium est. Ut possit restitui leves correctiones requiruntur Ζ 493 Λ 166 Ν 349 Ρ 145 Φ 81 (= 156) Ω 67 θ 578 ξ 238 ρ 104, graviores Ε 204 Ζ 386 Η 345 Σ 270 (spur.) Φ 128, 558 α 259.

50. *Ϝίον, Ϝιόεις, ΪοϜειδής, Ϝιοδνεφής*.

Cernitur digamma in nominibus propriis Cor. *ΓιόλαϜος* 3132, *Ϝίων* 3134, *Ϝιωνίς* 3130, colon. Chalcid. *Ϝιώ* (cf. pag. 150), in Laconico *Βιόλας* factum est beta. Vestigia digammi praeterea servat glossa Hesychii *γία*. Adde Latinum *viola*.

In Homero metrum litteram Ϝ nusquam poscit, admittit ubique.

51. *Ϝῖρις, Ϝῖρος*. In beta conversam litteram Ϝ servat vox Laconica *Βίριδος* Pausan. III 19 § 4. In Homero ut possit restitui levem correctionem requirunt Ε 353, 365 Ψ 198 σ 38, 56, 233. Unus versus Λ 27 (*ἴρισσι* plur.) repugnat.

52. *Ϝῖσος* (§ 38 pag. 126), cum forma producta *ἔϜισος* in locutionibus *δαιτὸς ἐΪσης* Α 468 etc., *πάντοσ' ἐΪσην* (an *πάντοσε Ϝίσην*?) Γ 347 etc., *νῆες ἐΪσαι* ε 175 ζ 271, *νηὸς ἐΪσης* λ 508, *φρένας... ἐΪσας* λ 337 σ 249. — Derivantur *Ϝισόθεος, Ϝισόμορος, Ϝισοφόρος, Ϝισάζω, Ϝισοφαρίζω*.

Digamma in multis inscriptionibus legitur: *ϜισϜόμοιρος* Cret.,

[1]) Vocis originem a sscr. *vila* (*arx*) repetivit O. Meyer, cui assentitur Usener altgr. Versbau p. 21, 18.

ἀδδεής, θεουδής [1]). Adiectivum *δϝειλός* uno loco eoque spurio *N* 278 digamma suum amisit simulque a significatione epica deflexit. Corruptum est *ἀδειής* *H* 117. Levis correctio requiritur *μ* 203 *Θ* 133 *β* 66; praeterea *ϝ* restitui nequit *N* 163 *O* 626 *Ω* 663 (spur.).

2. *δεδϝίσκομαι* (§ 139), codd. *δειδίσκομαι*. Neglectum est digamma *ο* 150 *δεδισκόμενος*.

3. *δϝήν, δϝηρόν, δϝηθά, δϝηναιός* *E* 407 [2]). Sed in verbo *δηθύνω* nullum est litterae *ϝ* vestigium. Etiam a voce *δϝηρόν* digamma abest *B* 435 *E* 885, 895 *P* 41 *Φ* 391 *β* 285 *ϑ* 150, nisi corrigatur textus traditus.

4. *'δϝίζε* *ambigebat* *Π* 713 et in oraculo apud Herodotum I 65 (cognata sunt *δύω, δίς*). Vid. § 200.

§ 43. Praeterea nonnullarum vocum, quarum brevior forma extat a syllaba *ϝε-* incipiens, littera secunda est *ϝ* (cf. § 41): *ἔϝεδνα, ἐϝείκοσι, ἐϝεικοστός, ἐϝέλδομαι, ἐϝέλδωρ, ἐϝέλπομαι, ἐϝέργω, ἐϝέρση, ἐϝερσήεις, ἐϝέλσαι* (?) *Φ* 295, *εὔκηλος* (ex *ἐϝέκηλος*, cf. pag. 167); addantur *ἐϝέ ἐϝοί ἐϝός* cum brevioribus formis *ϝέ ϝοί ϝός*, et adiectivi *ϝῖσος* forma producta *ἔϝῖσος*.

Fortasse etiam *εἰρύω* (ex *ἐϝερύω*) in Homericis ferenda est forma (cf. § 41[32]), quacum apte comparari possunt *εἴργω* (ex *ἐϝέργω*) et Ionicum *εἱλίσσω* (Att. *ἑλίττω*) = *ἐϝελίσσω* (cf. § 41[24]). Vocalem mobilem *ἐ-* habent etiam *κεῖνος* — *ἐκεῖνος* et *θέλω* — *ἐθέλω*, sed ex gemellis his formis Homericum non est *ἐκεῖνος* (vid. § 97), *θέλω* num sit dubitatur (cf. ad *A* 277).

IV. De littera sigma.

§ 44. Sigma initiale nonnullarum radicum quamquam ante aevum Homericum evanuit, vestigia tamen quaedam in poesi epica reliquit agnitu haud difficilia:

1. *ἄλα, ἀλί*, in formulis *ὑπεὶρ ἄλα* (*ὑπὲρ σάλα*) *Ψ* 227 *Ω* 13 *γ* 73 *δ* 172 et *εἰν ἁλί* (*ἐν σαλί*) *α* 162 *η* 244 *ι* 25 (cf. § 315). — Conferri

[1]) Recentiores putabant vocem Homericam *θεουδής* (*θεοδϝής*) ex *θεουδής* contractam esse et *divinum* igitur significare; cuius erroris manifestus tenetur Quint. Smyrn. I 65, 191.

[2]) Aesch. Prom. 794, 912, Apoll. Rhod. II 183, Theocr. XVI 54. A pristino usu aberrant Callim. h. Iov. 60 Apoll. Rhod. I 334 III 590 IV 645.

possunt εἴσω ἁλός Φ 125, ἑτέρῃ ἅλα Ξ 273, ἀνέρριπτον (-ουν ms.) ἅλα ν 78, νῆας ἅλαδ' B 165, 181, quamquam legitimi sunt hi hiatus (cf. § 14) et syllabae productae vi ictus satis excusantur (cf. § 19). Praeterea litterae intermortuae supersunt vestigia in compositis ἀγχί(σ)ἄλος, ἀμφί(σ)ἄλος, εἰνάλιος (ἐνσάλιος, nisi hoc adiectivum ad § 21 referendum est).

Evanuisse sigma radicis ἁλ- locis 36 docet metrum, 82 vero loci ita sunt comparati ut vix quidquam ex iis possit effici, nempe εἰς ἅλα (20), εἰς ἅλαδε (1), Α 358 Ζ 226 Σ 36 μ 214 (-ν), Β 165, 181 Ε 598 Ν 597 (hiatus in caesura), δ 608, 709 λ 123 ψ 270 (θ' inutile), δ 780 (-τον leg. -τα?), denique locis 48 nihil ad metrum refert addaturne sigma an omittatur.

2. ἅμᾰ (σάμᾰ) *simul* (*samen*). Producitur brevis quae praecedit syllaba Α 226 Β 745 (= 822 Ω 573 β 11 ο 100), vocabulum in vocalem desinens antecedit Γ 143 (= α 331 σ 207 τ 601) δ 162 κ 425 π 76 τ 528 χ 251; sed hi loci omnes referri possunt ad § 19 et § 14, longe plurimis autem locis (168) nullum littera sigma sui reliquit vestigium.

Aliquanto plus tribuendum est fortasse locutioni μῆτιν ἀτάλαντος (σα-τάλαντος) Β 169, 407, 636 Η 47 Κ 137 Λ 200, quamquam fieri potest ut anceps potius vocanda sit syllaba -ιν, ita ut mera vi arseos his locis producatur; vid. § 19 et 74. Hoc certum est, sigma initiale adiectivi ἀτάλαντος interiisse Β 651 Ξ 318 (spur.) Ο 302, reliqui loci nihil probant; alia autem vocabula, quae syllabam (σ)ᾰ- praefixam habent, in Homericis litteram sigma non admittunt: ἄβρομοι, ἀϝίϝαχοι, ἀδελφέος, ἀκόλουθος, ἀκοίτης -τις, ἄλοχος [1]), ἀολλέες, ἅπας.

3. ἑϝοί (σεϝοί) Ν 495 δ 38. Vid. § 93. — Sed accusativus ἑϝέ Υ 171 Ω 134 sigma admittit tantum, non flagitat.

Litterae sigma vestigia servat praeterea formula ἀπὸ ϝέθεν Ζ 62 etc. vel ἀπὸ ϝέο Ε 343 etc., in pede quarto multis locis obvia [2]), cf. § 26.

---

[1]) Vox ἄλοχος locis 42 sigma respuit, ceteris (65) non poscit; uni versui duriori Ἰφθίμη ἄλοχος Ε 415 (spur.?) nihil videtur esse tribuendum.

[2]) Vid. A. Dyroff Geschichte des pronomen reflexivum 1892 p. 17 sq., cuius libri exemplar a scriptore mihi dono missum affertur dum schedam hanc a prelo recentem corrigo.

Idem vir doctus p. 32 observat formas, in quibus utraque consona servata erat (σεϝέ σϝοί etc.), primitus non nisi *reflexive* a poetis epicis esse adhibitas.

— ἑϝός (σεϝός) *A* 533 *I* 420, 687 *M* 280 *P* 193 *Σ* 451 *β* 247 (?) *η* 7, 196 (?) *ϑ* 524. Cf. § 95. — Sed locis plus quinquaginta spirantem evanuisse claro ostendit metrum, reliquis (triginta fere) res ad liquidum perduci nequit.

Vestigia litterae sigma ostendunt etiam loci, ubi ante monosyllabam huius possessivi formam ϝός (olim σϝός) producitur vocalis brevis, e. g. ϑυγατέρᾱ ϝήν *E* 371 *Z* 192 *Λ* 226 *N* 376.

4. ἕπω (σέπω) et ἀμφι(σ)έπω, ἕπομαι (*sequor*). Cf. § 247.

5. ἕρματα (σέρματα) *Ξ* 182. Cf. § 277.

6. ἔχω (σέχω) *E* 752 *Θ* 396 (?) *K* 264 *Σ* 580 (?) *T* 49 *X* 412.

Etiam composita nonnulla et derivata satis integram servant litterae sigma memoriam: ὑπείρεχον (ὑπέρσεχον), ὑπείροχος (ὑπέρσοχος), Ὑπείροχος, Ὑπειροχίδης (§ 315), πᾱρέχῃ (παρσέχῃ) τ 113, συννεχές (συνσεχές) *M* 26 ι 74, βέλος ἐχεπευκές *A* 51 *Δ* 129 (*Λ* 845?), καταΐσχεται ι 122 [1]). Fortasse etiam hiatus ὅτι Ἕκτορα *Ω* 593 hinc est excusandus, si quidem Hectoris nomen a radice σεχ- ductum est; aliis tamen locis permultis nullum litterae sigma vestigium servavit hoc nomen proprium.

7. Etiam μεταΐξέμεν' π 362 huc esset referendum, si sana esset lectio tradita; sed pronomen excidisse (σφι μεθιξέμεν') aut ἴξειν μετὰ legendum esse veri videtur similius. Etiam hiatus ἄλα ἄλτο *Λ* 532 inserta littera δ (ἄλαδ' ἄλτο) explendus esse videtur potius quam ex littera initiali radicis σαλ- *salire* (§ 150) explicandus.

§ 45. Quod in praecedenti § statuimus, nonnullas radices sigma suum initiale ante tempus Homericum amisisse, hic illic tamen intermortuae spirantis apparere vestigia, ea opinio egregie confirmatur si conferimus voces sequentes, quae in textu tradito litteram σ- modo servant modo abiciunt:

1. σκίδνημι — ἐκέδασσε, κίδνᾰται, ἐκίδνᾰτο, ἐκέδασθεν, κεδασθείσης, κεδασθέντες, cf. § 301. Pleraeque formae, a quibus abest littera sigma, metro adaptari non poterant nisi spirans illa initialis negligeretur; in formis ἐκίδνατο et κίδναται tamen non valet haec explicandi ratio, unde apparet verbum (σ)κίδνημι non esse in unum coniciendum cum vocibus Σκάμανδρος etc., quas in § 28 attulimus,

---

[1]) Vogrinz Hom. Gramm. p. 89 proposuit καταισχεται coll. καταιβατής ν 110 (vid. § 315).

sed revera duplicem eius formam extitisse in lingua poetarum. Quamquam probabiliter statuerit quispiam, formas ἐκίδασσε etc. deberi tamen necessitati metricae, analogiam autem ex his procreasse novum praesens κίδναμαι.

2. σμικρός *P* 757 h. Ven. 115 — μικρός *E* 801 γ 296. Metrum non obstat quominus etiam *E* 801 γ 296 praefigatur sigma, sed rariores sunt hi loci quam ut certi quicquam ex iis possit effici; in lingua autem epica *parvus* dici solet ὀλίγος aut τυτθός, quorum igitur adiectivorum alterutrum in quatuor hisce versibus rescribendum esse quivis suspicetur. Cf. Valckenaer ad Ammon. p. 177 sqq.

3. σῦς — ὗς, cum compositis σύβώτης et σύφορβός — ὑφορβός. Firmum est sigma in vocabulo derivato σίαλος (*porcus saginatus*), quod a stirpe συ- eadem ratione ductum est qua ὑπερφίαλος a stirpe φυ- (cf. Aeschyleum adverbium ὑπερφεῦ Pers. 820 etc.); σϝίαλος igitur fuit olim. — Forma integra σῦς etiam postmodo perstitit, e. g. Pindar. fr. 60, Eur. fr. 855, Aelian. XIII 25.

4. Praeterea notatu dignum est gentile Σελλοί *Π* 234 cum l. a. Ἑλλοί. Cognata esse nomina Ἑλλάς *I* 395 etc. et Ἕλληνες *B* 684 satis certum videtur.

Extra Homerum haec praesertim notatu digna videntur:
Φῖκα (= Σφίγγα) Hes. Theog. 326, Φίκιον Scut. 33.
σμυρίζω apud Archilochum fr. 29 ἐσμυρισμένας κόμας.
(σ)κονύζα Pherecrat. fr. 167 Kock.

Fuit cum tertiae quoque spirantis ȷ vestigia haud contemnenda in Homeri arte metrica deprehendere sibi viderentur viri docti; vid. inprimis G. Curtius Grundzüge[5] p. 602, Knös de digammo pag. 156 sqq., Monro[2] p. 376. Sed post omnia quae hac de re sunt disputata satis certum videtur in lingua epica iod initiale nullum extitisse; vid. L. Meyer Kuhns Zeitschr. XXI p. 351 sqq., G. Meyer[2] p. 216. Ipsae autem litterae luculenter docent ex ore Graecorum hanc spirantem citius evanuisse quam digamma; nam phoeniciam litteram *iod*, qua repraesentatur consona, Graeci ad vocalem iota indicandam adhibuerunt, non igitur requirebant eam ad significandam consonam; phoenicium vero *vau* suam apud Grae-

cos servavit potestatem, utque vocalis *u* posset oculis ostendi, novum signum *Υ* aut in ipsa Graecia inventum aut aliunde desumtum est; tam antiqua autem in Graecia est littera *Υ* quam ipsa ars scribendi.

Verba, quorum radix a consona *j*- incepisse aliquando credebatur, aliter nunc explicantur. E quibus quae ad Homericam linguam pertinent, haec sunt:

ἵεμαι (§ 201) non *jί-jεμαι* sed *ϝίεμαι* scribendum neque cum verbo *ἵημι* (*σί-σημι*) confundendum est.

ὥς (§ 101) olim *ϝώς* fuisse, id quod Bentley olim statuit metricis rationibus ductus, nunc propter Locricum *ϝότι* Coll. 1479[a] veri simillimum est; conferuntur Got. *suê* et Latin. *suad* = *sic*. Collatis tamen verbis rustici Megarensis apud Aristoph. Acharn. 762 *τῶς ἀρωραῖοι μύες ceu mures agrestes* haud inepte coniecerit quispiam epicae linguae restituendum esse *τώς*; an apud Aristophanem librariorum culpa particulam *ϝώς* corruptam esse in *τώς* statuimus?

ἕηκα (§ 181 et 196) augmentum suum syllabicum debet spiranti, unde olim haec radix ordiebatur; sed ipsam illam spirantem in lingua Homerica vixisse inde non magis potest demonstrari quam ex Atticorum praeteritis *ἑάλων* et *ἐώθουν* colligitur Periclis aequales dixisse *ϝαλῶναι* et *ϝωθεῖν*. Itaque *Δ* 75 hiatus lectionis traditae *ἀστέρα ἧκε* non ita excusandus est ut spirantem olim intercessisse statuamus, sed ea ratione quam dudum indicavit Barnes est explendus: scribatur *ἀστέρ' ἕηκε*. Non autem *je-* sed *se-* verbi *ἵημι* radicem esse satis iam constare videtur.

III.

DE FLEXIONE NOMINUM.

CAPUT I.

Observationes generales.

§ 46. Praeter casus, quibus etiam recentior aetas utebatur, lingua epica in nominum flexione adhibet suffixa -φῐ(ν) et -θεν.

Suffixo -φῐ(ν) proprie instrumentum indicatur; e. g. *ϝῆφι βίηφι* vel *κρατερῆφι βίηφι* (*ϝῂ* vel *κρατερὴ βίη*), *δακρυόφι* (*δάκρυον*), *ὄχεσφι* (*τὸ ὄχος*), *ϝῖφι* (*ϝίς*), *ναῦφι* (*ναῦς*). Insolite formatum est *ἐσχαρόφιν* ε 59 η 169 τ 389 (*ἡ ἐσχάρη*).

Stirpibus in mutam vel liquidam desinentibus suffixum -φι(ν) non additur, excepta una voce *κοτυληδονόφιν* ε 433; cf. etiam forma insolita et suspecta *κράτεσφι* *K* 156 a stirpe *κρᾱτ* (*κᾰρητ*) § 82. Notentur *δακρυόφι* *P* 696 ε 152 *Ψ* 397 δ 705 τ 472 υ 349 et *ὀστεόφιν* μ 45 [1]) pluralis loco adhibita, et vid. Apoll. lex. s. v. *θεόφιν*.

Haud raro formae in -φι(ν) desinentes eandem habent potestatem atque dativus aut genitivus, e. g. *ἅμ' ἠόι φαινομένηφι* *I* 682, *τιτυσκόμενος κεφαλῆφι* *Λ* 350, cf. *K* 30 *Π* 762. Sed talibus locis praemitti solet praepositio, e. g. *παρ' ὄχεσφι*, *ἐκ θεόφι*, *ἀπὸ νευρῆφι*. Apte comparavit Monro[2] p. 150 dialectos Arcadicam et Cypricam, quae *dativum* subiungunt praepositionibus *ἐξ* et *ἀπό*.

Vix tolerandum est *Ϝιλιόφιν* *Φ* 295 genitivi possessivi loco adhibitum; neque *B* 363 *ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις*

---

[1]) *πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς | ἀνδρῶν πυθομένων*, in quibus verbis *ἀμφὶ* *adverbii* locum obtinet (*undique*), *ὀστεόφιν* autem genitivi pluralis vice fungitur. Sed cf. π 145 *φθινύθει δ' ἀμφ' ὀστεόφι χρώς*, ubi coniunctim proferendae sunt voces *ἀμφ' ὀστεόφι* = *circa ossa*.

cuiquam integer videbitur versus (cf. § 60); confusa autem sunt suffixa *-φι* et *-θι* *M* 302 *N* 42 *T* 255 *Υ* 140 *Ψ* 147, 640, ubi scribendum est *αὐτόθι* pro multorum codicum lectione *αὐτόφι* [1]). Praeterea cf. *κλισίηφι* *N* 168, *Φθίηφι* *T* 323, *θύρηφι* *ι* 238 *χ* 220 *ξ* 352, *ἀγέληφι* *B* 480 *Π* 487, *ὄρεσφι* *Λ* 474 *T* 376 *X* 139, 189, quae partim certe non librariorum erroribus deberi videntur sed ipsorum poetarum, formas obsoletas loco alieno adhibentium [2]).

Dativi pluralis suffixum *-σι* aliquot locis expulisse terminum *-φι* suo iure suspicati sunt viri docti; vid. ad *M* 401 *N* 168. Id quod satis certum videtur ubi substantivorum, quae animi corporisve condicionem aliquam indicant et pluralem igitur numerum vix admittunt, reperitur forma in *-ῃσι* (*-ησι*) excurrens: *ποδωκείῃσι πεποιθώς* *B* 792, *ᾗσι προθυμίῃσι* *B* 588, *ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκας* *I* 700, *ἀναλκίῃσι δαμέντες* *Z* 74, *νόου πολυϊδρίῃσι* *β* 346 (cf. *ψ* 77), *ἀεσιφροσύνῃσι* *ο* 470, *αὐτῶν γὰρ ἀπωλόμεθ' ἀφραδίῃσι* *κ* 27; talibus igitur locis *-ηφι* rescripsimus, auctoritatem Bekkeri Nauckii aliorum secuti.

§ 47. Roganti „unde?" respondetur ope suffixi *-θεν*, e. g. *Τροίηθεν*, *Ϝοίκοθεν*, *ἁλόθεν*, *λειμωνόθεν*, *ἠῶθεν*, *ἐμέθεν σέθεν Ϝέθεν* (cf. § 92).

Saepe, praesertim in pronominibus, hoc suffixum fungitur vice genitivi, cui postea in lingua Graeca suum locum cessit.

In quibusdam locutionibus praemittitur praepositio; nempe *ἀπὸ Τροίηθεν* *Ω* 492 etc., *ἀπ' οὐρανόθεν* *Θ* 365 etc., *ἐξ οὐρανόθεν* *Θ* 19 etc., *ἐξ ἁλόθεν* *Φ* 335 etc., *ἐξ Αἰσύμηθεν* *Θ* 304, *κατ' ἄκρηθεν* *Π* 548 *λ* 588 h. Cer. 182 (cf. Hes. Theog. 574 Scut. 7 et vid. § 82).

Pronominum autem formae *ἐμέθεν σέθεν Ϝέθεν*, quae *genitivi* vicem obeunt, frequenter ita adhibitae reperiuntur.

Notatu dignae sunt formulae *οἰόθεν οἶος* *H* 39, 226 (Ap. Rhod. III 1169 IV 418, 1198) et *αἰνόθεν αἰνῶς* *H* 97, quo insolito reduplicationis genere poeta, cui debetur Aiacis et Hectoris pugna, usus est ad vim adiectivorum *οἶος* et *αἰνός* augendam.

---

[1]) Contrarium obtinere videtur Hes. Oper. 369, ubi *μεσσόθι* ex *μεσσόφι*, hoc ex *μέσσοο* natum esse credibile (cf. § 59).

[2]) Memoratu dignum est *ἑτέρηφι* Hes. Op. 216, quam formam *nominativi* loco adhibitam esse olim putabat Herodianus (vid. schol. *B* 233 *N* 588), nostro saeculo Thiersch. *Accusativum* valet (vel potius *nihil* valet) *-φιν* Hes. Op. 410 *ἔς τ' αὔριον ἔς τ' ἔννηφι* (Att. *εἰς ἔνην*). Idem de Homericis vocibus *ἐπὶ δεξιόφιν* et *ἐπ' ἀριστερόφιν* *N* 308 sq. (= *-ου*) perperam contenditur in schol. *N* 588. Pro *vocativo* formam *οὐρανίαφι* (*οὐρανία*) usurpasse dicitur Alcman apud Apollon. de adverb. p. 579 (fr. 59 Bergk), sed credere durum.

In adverbiis suffixum *-θεν* etiam postmodo permansit: *πόθεν*, *ὅθεν*, *ἐντεῦθεν*, *ἐνθένδε*, *ἐκεῖθεν* etc. [1]).

Adverbia, quae in syllabam *-θεν* exeunt, litteram finalem abicere et deinde elisione decurtari possunt; e. g. *ὕπερθεν* *Λ* 421, *ὕπερθε* *E* 503, *καθύπερθ'* *κ* 353. Vid. § 29 et 30. Uno loco *Ω* 492 *ἀπὸ Τροίηθε μολόντα* (vid. supra) etiam substantivi forma in *-θεν* caret littera paragogica, ubi praeferenda tamen videtur l. a. *Τροίηθεν ἰόντα*; quam nisi recipimus, in ipso Homero hic agnoscendum erit vestigium sequioris usus, qui apud Pindarum certe et Alexandrinos [2]) passim apparet.

§ 48. Roganti „ubi?" responderi potest solo *dativo*, praesertim numeri pluralis. E. g.:

Ἄργεϊ μέσσῳ	*Z* 224.
μίμνει ἀγρῷ	*λ* 187.
τόξ' ὤμοισιν ἔχων	*Α* 45.
κατεγήρα Κυκλώπεσσι	*ι* 510.

Cf. etiam *Π* 719 *Ψ* 631 *Ω* 67 *ζ* 162 etc.

In nonnullis formulis, quae hexametrum claudunt, ad locum designandum inservit suffixum *-θῐ*. Nempe in:

κηρόθι μᾶλλον (*τὸ κῆρ*) *I* 300 *Φ* 136 *ε* 284 *ι* 480 *λ* 208 *ο* 370 *ρ* 458 *σ* 387 *χ* 224 h. Apoll. 138.

Ἀβυδόθι ϝοικία ναίων *P* 584.

Κορινθόθι ϝοικία ναίων *N* 664.

Ϝιλιόθι πρό *Θ* 561 *K* 12 *N* 349 *θ* 581.

οὐρανόθι πρό *Γ* 3.

ἠῶθι πρό *Λ* 50 *ε* 469 *ζ* 36.

Praeterea suffixum *-θῐ* usurpatur in adverbiis, de quibus cf. § 322. Adverbii loco usurpatur etiam *ϝοίκοθι* *domi* *Θ* 513 *γ* 303 *τ* 237 *φ* 398.

Locativi vestigia servant nomina *Πυλαι-μένης* *B* 851 etc., *Πυλοι-*

---

[1]) Suffixum *-θεν* primitus pronominum ablativo formando inserviisse (*ἄλλοθεν αὐτόθεν ἐμέθεν κεῖθεν* etc.), hinc in nominum flexionem irrepsisse (*ἀγρόθεν θεόθεν* etc.), deinde a secunda declinatione profectum primam tertiamque invasisse (*ἀγορῆθεν πατρόθεν* etc.), cum Delbrueckio suspicatur G. Meyer[2] p. 385.

[2]) Pind. *Σικυωνόθε*, *πάτραθε*, *μάτροθε*, *πρῴραθε*, *ἄντροθε* (Nem. IX 1, X 80, VII 103, Isthm. III 26, Pyth. X 52, IV 102), Callim. h. Del. 197 *Εὐβοίηθε*, 284 *Δωδώνηθε* (*-θι*?), fr. 20 *Νεμέηθε* (*-θι*?), fr. 217 *Κυπρόθε*, Theocrit. I 24 *Λιβύαθε*, IV 10 *τουτόθε* (ibid. 48 *τουτῶθεν*), VII 15 *αὐτόθε*, VII 80 *λειμωνόθε*.

γενῆς *B* 54 *Ψ* 303, *μυχοί-τατος* *φ* 146 et *παροί-τερος* *Ψ* 459, 480 (cf. § 88), *χοροι-τυπίῃσι* *Ω* 261 Panyas. fr. 17, *μεσαι-πόλιος* *N* 361 [1]), *ἰθαι-γενής* *ξ* 203, *Ἰθαι-μένης* *Π* 586, et quae postea quoque in usu fuerunt, *Ϝοίκοι*, *χἄμαί* (*χαμαιεῦναι*, *χαμαιευνάδες*), *ὁδοι-πόρος* *Ω* 375 (*ὁδοι-πόριον* *ο* 506), nec non adverbium *ἐνταυθοῖ*. — Cf. adverbium *πέδοι* apud Aesch. Prom. 272, 749, Choeph. 48, et vid. praeterea § 315.

§ 49. Roganti „quorsum?" saepe responsum datur mero accusativo, e. g.

ἔρχεσθον κλισίην *A* 322.
κνίσῃ δ' οὐρανὸν ἷκε *A* 317.

Saepe autem accusativo subiungitur vocula *-δε*, e. g. *Ἰθάκηνδε*, *φόβονδε*, *Ϝοῖκόνδε*, *Ϝόνδε δόμονδε*, *φάοσδε*, *οὖδάσδε*, *ἅλἄδε*, *πόλινδε*.

Idem suffixum reperitur in adverbiis *Ϝοίκἄδε*, *φύγἄδε*, *ἐνθἄδε* *huc* (Att. *δεῦρο*), e. g. *B* 287 *Z* 256 *α* 173, quorum primum etiam postea in usu permansit [2]); ultimum non est confundendum cum homonymo *ἐνθἄδε* *hic* (Att. *ἐνθάδε*), e. g. *A* 171.

Notatu dignum est *Ἄϝιδόσδε* (Att. *εἰς Ἅιδου*) *H* 330 etc., in qua voce suffixum *-δε* genitivo est subiunctum.

Eadem est potestas suffixorum *-δΐς*, *-ζε*, *-σε*:

-δΐς: *ἄλλὔδις* = *ἄλλοσε* in locutione *ἄλλυδις ἄλλος* (*-λη* *-λα* *-λον*; etiam *-λῃ*? vid. ad *ε* 369 *λ* 385) *A* 486 etc.

ἀμοιβηδίς *Σ* 506 (?) *σ* 310 h. Cer. 326, *ἐπαμοιβἄδίς* *ε* 481.

ἄμὔδις = *ἅμα* *I* 6 *K* 300 etc.

χαμἄδις = *χαμᾶζε* *Γ* 300 etc.

-ζε: *ἔραζε* (in fine versuum, *M* 156 etc.), *χαμᾶζε*, *θύραζε*. Ex Hesiodo addendum est *μέταζε* Oper. 394.

-σε: vid. § 322.

---

[1]) Sed alienum hinc est *κραται-γύαλος* *T* 361, quae adiectivi *κραταιογύαλος* est forma metri causa concisa; cf. § 12.

[2]) Idem suffixum agnoscitur in tragicae dictionis adverbio *ὧδε* *huc*. Sed ab Homeri lingua id alienum esse vere observavit Aristarchus; de locis dubiis *Σ* 392 *α* 182 *ρ* 544, ubi *ὧδε* idem quod *δεῦρο* valere putabant Buttmann et Bekker, vid. Lehrs Aristarch.[3] p. 379 sqq., qui Buttmanni opinionem coll. *ρ* 447 *ζ* 218 optime refutavit. Vid. etiam lectio Zenodoti *M* 348.

Eadem ratione praeterea formatum est adverbium *τεῖδε* vel *τυῖδε* (= *δεῦρο*) Hes. Oper. 635 Aristoph. Acharn. 884; utrobique in codicibus est *τῇδε*; illic emendavit Bergk, hic Blaydes et Cobet.

§ 50. Casuum termini in lingua epica hi sunt:

	In declinatione 1ª.		In declinatione 2ª.		In declinatione 3ª.	
	Fem.	Masc.	Masc. et Fem.	Neutr.	Masc. et Fem.	Neutr.
Sing. N.	-η et -ᾰ	-ης	-ος	-ον	—	—
V.	„ „	-ᾰ et -η	-ε	„	—	—
A.	-ην -ᾰν	-ην	-ον	„	-ᾰ et -ν	—
G.	-ης	-ᾱο	-οιο(-ου) et -ου		-ος	
D.	-ῃ	-ῃ	-ῳ		-ῐ	
Dual. N. V. A.	-ᾱ [1]		-ω		-ε [4]	
G. D.	abest [2]		-οιϊν [3]		-οιϊν [5]	
Plur. N. V.	-αι		-οι	-ᾰ	-ες	-ᾰ
A.	-ᾱς		-ους	„	-ᾰς	„
G.	-ᾱων		-ων		-ων	
D.	-ῃσῐ(ν)		-οισῐ(ν)		-εσσῐ(ν) et -σῐ(ν)	

§ 51. Nominativus numeri singularis haud raro partes agit vocativi, perinde atque in Attica dialecto, aut eum comitatur. E. g.:

αἲ γὰρ δὴ οὕτως εἴη, φίλος ὦ Μενέλαε. *Δ* 189.

Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε μέγιστε, | Ἠέλιός θ'. *Γ* 276 [6]).

Vid. etiam *Κ* 169 *Φ* 106 *ρ* 415.

---

[1]) Nonnisi masculinorum reperitur dualis: *Ἀτρεΐδᾱ* *Α* 16 etc., *αἰχμητά* *Η* 281, *κορυστά* *Ν* 201 *Σ* 163, *ὠκυπετά* *Θ* 42 (= *Ν* 24). Adiectivorum feminina in duali numero a masculinis non discrepant: *προφανέντε* *Θ* 378, *πληγέντε* *Θ* 455, *προλιπόντε* Hes. Op. 199.

[2]) Vid. tamen l. a. *Ἱππασίδην* *Λ* 431.

[3]) Collatis pronominibus personalibus *νῶιν σφῶιν σφωίν* verisimile fit male traditum esse *-οιιν* pro *-οιν*, ortum autem esse hoc vitium eadem ratione atque verborum formas quae *διεκτεταμέναι* dicuntur (cf. § 191).

[4]) Quod nominativi in *-ε* exeuntes multo sunt rariores quam accusativi, nec nisi a participiis ducuntur (e. g. *Ρ* 457), id nemo non casui tribuet. Cf. quae de pronominum duali *ἧμε* et *ὕμε* in § 92 observavimus.

[5]) Nonnisi *ποδοῖιν* *Ξ* 228 etc. et *Σειρήνοιιν* *μ* 52, 167 reperiuntur; videntur autem ad analogiam declinationis secundae haec *δυϊκά* esse conficta.

[6]) Dictioni epicae cum lingua Sanscritica commune esse, ut si quis duos coelites hominesve coniunctim alloquatur, prioris nominis vocativo utatur posterioris vero nominativo, ostendit Delbrück Synt. Forschung. IV p. 28, cf. Monro[2] p. 155.

Compluribus locis, ubi traditus extat vocativus, metrum docet praeferendum esse nominativum. Aptissimum exemplum est *Σ* 385 (= 424), ubi Zenodotus scribebat

τίπτε Θέτις τανύπεπλος ἱκάνεις ἡμέτερον δῶ,

codices vero cum Aristarcho praebent *Θέτι τανύπεπλε*. Certior etiam est res *Ψ* 493 *Αἶαν Ἰδομενεῦ τε*, ubi vitiose syllaba *-αν* producitur in thesi, nam nomini *Ἰδομενεύς* praefixum fuisse digamma aliunde non apparet; lege igitur *Αἴας Ἰδομενεύς τε* (cf. *τ* 357). Idem valet de versibus *Θ* 471 *Ο* 49 *Σ* 357, ubi *βοῶπι πότνια Ἥρη* praebent codices multi, sed Aristophanes recte *βοῶπις* scribebat. Nec non vitium metricum *Α* 39 *Σμινθεῦ, εἴ ποτέ τοι* etc. (cf. § 14) potest corrigi nominativum *Σμινθεύς* substituendo [1]). Alios locos huc pertinentes collegerunt Naber Quaest. Hom. p. 135 sq., Cobet Miscell. Crit. p. 333, Hartel Hom. Stud. I. p. 424, illi ut corrigerent, hic ut defenderet; cf. § 74. Vid. *Β* 8 *Δ* 155, 338 *Ε* 359 *Ξ* 357 *Π* 693, 859 *Τ* 400 *Φ* 474 *Ψ* 602 *Ω* 88 *γ* 230 *θ* 408 (= *σ* 122 *υ* 199) *ω* 192. Dubia est res *Γ* 172 *Θ* 420 *Υ* 20 *Ω* 569 *ε* 87 [2]).

Notatu digna est constructio ad sensum quae dicitur, *φίλε τέκνον* *Χ* 84 *β* 363 *γ* 184 *ο* 125, 509 [3]).

§ 52. Subiectum plurale neutrius generis multis locis verbi pluralem, frequentius tamen (1:3) singularem adsciscit, ut assolet apud Atticos. Luculenter apparet res *Β* 135 et 396 sq.:

καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ σπάρτα λέλυνται.
τὸν δ' οὔ ποτε κύματα λείπει
παντοίων ἀνέμων, ὅτε κ' ἔνθ' ἢ' ἔνθα γένωνται.

Quibus locis coniunctim eunt singularis et pluralis.

Facile autem intellegitur periculum fuisse ne pluralis evanesceret e locis ubi non defenderetur metro; vid. *Β* 87, 397 *Θ* 137 *Λ* 128 *Μ* 159, 286 *Ν* 617 *Π* 507 *Σ* 552 *Τ* 17 *Ψ* 504 *η* 114 *π* 13. Quapropter recte fecit Aristarchus pluralem praeferendo sicubi res dubia videretur; locos qui huc faciunt collegit Friedlaender Aristo-

---

[1]) Ibi tamen aliud fortasse vitium latet; lectionem *Σμίνθιε* proposuit Nauck.

[2]) Vitiosos vocativos *Κάλχᾱ* (Zenod.) *Α* 86, *Λαοδάμᾱ* *ϑ* 141, 153, *Πο(υ)λυδάμᾱ* (Aristarch.) *Μ* 231 *Ν* 751 *Ξ* 470 *Σ* 285 fortasse peperit lectionis varietas, inter nominativum *Κάλχας Λαοδάμας Πο(υ)λυδάμας* et vocativum *Κάλχαν Λαοδάμαν Πο(υ)λυδάμαν* ambigens.

[3]) Comparari possunt *Λ* 690 *ἐλθὼν γάρ ϝ' ἐκάκωσε βίη Ἡρακληείη*, *λ* 90 *ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο | χρύσεον σκῆπτρον ἔχων*, *Χ* 87 *φίλον θάλος, ὃν 'τέκον αὐτή*, *Π* 280 *ἐκίνηθεν δὲ φάλαγγες | ϝελπόμενοι.*

nic. p. 15. Fuse de hoc numeri singularis usu disputarunt Delbrueck Grundl. p. 21-26, Vogrinz Hom. Gramm. p. 288 sqq.

Cognata constructio reperitur *κ* 212 et *ρ* 266-269, quibus locis pronomine numeri singularis *μιν* vel *αὐτό* substantivum *δώματα* respicitur; hunc quoque pluralem collective de una domo dictum (= *aedes*) singularis loco adhiberi videmus. Sed singularis verbi quin vitiose subiecto generis masculini et pluralis numeri iungatur *P* 386 sq., *γούνατά τε* etc.... *χεῖρές τ' ὀφθαλμοί τε 'παλάσσετο*, vix dubium videtur.

Non minus suspecti sunt loci, quibus adiectivum plurale comitatur substantivi neutri dualem: *Λ* 212 *ὀξέα δοῦρε* (leg. *ὀξέε*), *Λ* 43 *χ* 125 (cf. *Γ* 18) *ἄλκιμα δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ* | *ὀξέα* (leg. *δοῦρα*), *Π* 139 *ἄλκιμα δοῦρε* (leg. *δοῦρα*), *λ* 211 *φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε* (leg. *φίλω*), *Φ* 115 *χεῖρε πετάσσας* | *ἀμφοτέρας* (leg. *ἀμφοτέρω*), *N* 435 *ὄσσε φαεινά* (ubi vid.), *N* 616 *ὄσσε αἱματόεντα* (leg. *-εντε* cum schol.); vid. etiam l. a. *ν* 401 (= 433). Dubia res est *Γ* 18 *μ* 228 *π* 15 (= *ρ* 39 *τ* 417), cf. *Θ* 135.

Sed non videntur esse sollicitandi loci aliquot, quibus nomen *ὄσσε* singularem verbi adsciscit: *M* 466 *ὄσσ' ἐδεδήει*, *Ψ* 477 *δέρκεται ὄσσε*, *ζ* 131 *ὄσσε δαίεται*; addendus est fortasse versus *P* 681, de locis vero *N* 617 *T* 17 *Ψ* 464 aliter est statuendum.

Frequentissimus in dictione epica est usus numeri dualis, quem etiam in Attica dialecto olim passim esse adhibitum nota res est, ab aliarum autem regionum lingua antiquitus non fuisse alienum inscriptiones docent; vid. Boeot. (circa a. 400) Coll. 1130 *ἐποιεισάταν Θειβαίω*, El. (circa a. 600) Coll. 1151 *λεοίταν*, *κατισταιάταν*, *δαμιωργεοίταν*, Arcad. (Olympiae reperit.) Coll. 1257 [*ἑλλανο*]*δικόντοιν*, Lacon. saec. V[1] (cf. Kirchhoff Alphab.[3] p. 145) apud Cauer Del.[2] n⁰ 19, 22, 23 (et 21?) *ἐπακόω*.

Sensim autem dualis ex Graecorum ore evanuit; in Attica aliquanto diutius vixit quam alibi; sed in inscriptionibus, quae post annum 320 exaratae sunt, non invenitur et a *κοινῇ* lingua exinde alienus erat. Hinc dualem numerum in Homeri carminibus ornamenti causa vel libertate quadam poetica adhibitum esse credebant posteri, et cum talibus locis collocatum eum viderent quibus ipsi plurali numero uti solerent, proni erant in opinionem ut poetarum epicorum esse putarent dualem pro plurali ponere; Crates et Eratosthenes *τὰ δυϊκὰ συγχεῖσθαι παρ' Ὁμήρῳ* putabant, ut loquitur Didymus ad *Ω* 282, eademque erat mens Zenodoti, qui ne suspicabatur

quidem quantos soloecismos veteribus cantoribus obtruderet scribendo *Α* 567 (*θεοί*)... *ἰόντε*, *Γ* 459 (*ὕμες*)... *ἀποτίνετον*, *Ν* 627 *μὰψ οἴχεσθον ἄγοντες* [1]), quales errores summa cura notabat Aristarchus (cf. Friedlaender Ariston. p. 15), qui melius perspectum habebat usum poetarum epicorum et dualem ab iis nisi de duobus unquam adhibitum esse optimo iure negavit. Loci, unde contrarium videbatur posse effici, partim corrigendi sunt (*Ε* 487 *Θ* 74, 185—191, 405 *Π* 370 *Τ* 205 h. Apoll. 456, 487, 501 Hes. Op. 186), partim aliter interpretandi (*Δ* 407 *Ι* 182—198 *ϑ* 35, 48 *μ* 52 sqq.), delendos autem esse versus *Θ* 73 sq. *αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες*... | *ἑζέσθην* hinc apparet. Errores huc pertinentes alios habes *Α* 446 (?) *Γ* 279 (?) *Ζ* 112 *Θ* 503 *Μ* 412 *Σ* 287 *Ψ* 753 *α* 38 *ϑ* 251.

Posteriorum culpa dualis evanuit *Θ* 378 *σ* 373 teste metro, item (si nos verum vidimus) *Α* 598 *Φ* 433; vid. praeterea *Ε* 659 (et *ϑ* 64) *Λ* 108 *Ξ* 340 *Ω* 636 *δ* 33, 115, 178, 282, 284, 295 *ε* 227 *ϑ* 292, 314 *κ* 335 *ξ* 142 *σ* 31, 64 *υ* 327 *φ* 36; aliis locis multis, ubi nunc pluralis legitur, olim fuisse dualem, veri est simile nec tamen certum, e. g. *Σ* 606 (= *δ* 19) *ι* 430 *π* 295 *τ* 230 *φ* 89.

Non peccatur contra linguae indolem cum dualis de duobus agminibus usurpatur; hinc *ἦμε* et *ὗμε* plus uno loco dicuntur de Achivis atque Troianis, item *μαρναμένοιιν* *Ρ* 387. Similis est ratio versuum Hesiodeorum Scut. 171, 176, 238. Adde *ποδοῖιν* *τ* 444 (?), *χεῖρε* *λ* 211 *φ* 223, *ὄσσε* *Ν* 340 *υ* 348, *βλεφάροιιν* *Κ* 187, *ὀφθαλμώ* *Ι* 503, *ϝάξαντε* *Π* 371 et *ἵπποιιν* *Ψ* 362, de plurium pedibus manibus oculis bigis dicta. Digna denique quae notetur est locutio *κούρω δὲ δύω καὶ πεντήκοντα* *ϑ* 35, 48.

§ 58. Complurium adiectivorum compositorum, quorum masculinum in *-ος* desinit, femininum propriam habet formam, e. g. *ἀδμήτη*, *ἀθανάτη*.

In quibusdam locutionibus substantivo feminini generis adiuncta reperitur adiectivi forma masculina; videantur:

ὑλήεντὶ Ζᾰκύνθῳ *α* 246 *π* 123 *τ* 131. At *ὑλήεσσᾰ Ζᾰκυνθος* *ι* 24. — Collatis iis quae in § 28 sunt observata, priores locos metro urgente ita constitutos esse intellegimus.

θῆλυς ἀυτή *ζ* 122, *θῆλυς ἐϝέρση* *ε* 467.

---

[1]) In Alexandrinorum poetarum carminibus multa huiusmodi reperiuntur vitia, neque desunt in Homericis quae dicuntur fragmentis. In oraculo apud Herod. VII 140 *ἴτον* non soloecum sed de duobus dictum esse iure statuit Stein.

Praeterea cf. *K* 27 *O* 71 *Σ* 222 *T* 88 *γ* 82 *δ* 442 *μ* 369 *ψ* 233 Hes. Theog. 408, 696.

Minus huc pertinent loci, ubi urbis nomen *Πύλος* modo masculini generis adiectivum (*ἠμαθόεντος*, *-εντι*) modo feminini (*ἱερῆς*, *ἠγαθέῃ*) adsciscit; nam hinc apparet dubitasse veteres cantores utrius generis esset illud nomen. Idem valet de substantivis *ἀήρ* (masc. *E* 776 *Θ* 50 *η* 143, alibi fem.), *ἁλός* (*πολιοῖο* *Υ* 229 *ε* 410 *ι* 132, sed *πολιῆς* *A* 350 etc.), *κίων* (masc. *ϑ* 66 etc., fem. *α* 53 etc.).

Locos, ubi Aristarchus poeticam hanc libertatem tetigit, affert Friedlaender Ariston. p. 31.

Vitio debetur *πουλὺν ἐφ' ὑγρήν* *K* 27, leg. *πολλὸν* (adverb.), vid. § 83.

CAPUT II.

Declinatio prima.

§ 54. Nominativus singularis nominum femininorum in *-η* aut *-ᾰ* exit, masculinorum in *-ης*. Vid. § 5.

Discrepant *ϑεᾱ* gen. *ϑεᾶς* (Att. *ἡ ϑεός*), *Ναυσικάᾱ*, *Φειᾱ*, *Αἰνείᾱς*, *Αὐγείᾱς*, *Ἑρμείᾱς*, de qua scribendi inconstantia conferantur quae in § 5 observavimus.

Substantiva ab adiectivis in *-ης* aut *-ους* derivata, quae in dialecto Attica desinunt in *-ειᾰ* et *-οιᾰ*, in lingua epica terminantur syllabis *-είη* et *-οίη*, e. g. *ἀληϑείην* *Ψ* 361 *Ω* 407 *η* 297 *λ* 507 *π* 226 *ρ* 108, 122 *φ* 212 *χ* 420, *ἀναιδείην* *A* 149 *I* 372 h. Merc. 156, *ἐυπλοίην* *I* 362. Quales tamen loci omnes ita comparati sunt ut aut positione aut ictu producatur syllaba finalis, ita ut incertum maneat an vetusti hi sint errores pro *ἀληϑέϊᾰν*, *ἀναιδέϊᾰν*, *ἐυπλόϊᾰν*.

Adiectivi *δῖος* femininum non *δίη* est sed *δῖα*, e. g. *B* 615 *Ἤλιδα δῖαν ἔναιον*, *I* 662 *καὶ ἠόα δῖαν ἔμιμνε*.

Substantivorum in *-ίη* excurrentium syllaba penultima multis locis pro longa usurpata est in thesi: *ἀϝεργίη* Hes. Op. 311, *ἀϝεργίης* *ω* 251, *ἀναλκίῃσι* (*-ηφι*) *Z* 74 *P* 320, 337, *ἀνολβίῃ* Hes. Op. 319, *ἀκομιστίη* *φ* 284, *ἀτιμίῃσιν* *ν* 142, *ἱστίη* *ξ* 159 *τ* 304 *υ* 231, *Ἱστίην* Hes. Theog. 454, *κακοϝεργίης* *χ* 374, *προϑυμίῃσι* (*-ηφι*) *B* 588, *Ὑπερησίην* *B* 573 (*Ὑπερησίειην* pap. Petrie) *ο* 254, *ὑπεροπλίῃσι* (*-πλίῃ*)

Λ 205, *ὑποδεξίῃ* *Ι* 73 [1]). Cf. Spitzner de versu heroico p. 85, Schulze Quaest. Epic. 291.

Quibus locis quamquam id proprium est omnibus, quod inter duas syllabas longas collocata est syllaba -*ι*-, vix tamen est credibile metri tantum causa pro longa eam usurpari a poetis, nam in thesi inaudita alias est eiusmodi productio [2]); rectius statueris revera longam aliquando fuisse hanc syllabam, et iure igitur suo in carminibus Homericis thesin explere, sed iis locis, ubi pro brevi syllaba numeratur, correptam esse propter vocalem insequentem (cf. § 17); sic vox *ἱστίη* in lingua epica habet adiectivum *ἐφέστιος*.

Mascula nonnulla, quae in certis tantum formulis certisque hexametri sedibus reperiuntur, nominativum singularem habent in -*ᾰ* exeuntem. Nempe:

εὐρύϝοπα Ζεύς *Ε* 265 etc.; vocativus *εὐρύϝοπα Ζεῦ* *Π* 241, *εὐρύϝοπα Κρονίδη* hymn. 22, 4. — De accusativo *εὐρύϝοπα* (a nominativo *εὐρύϝοψ*) cf. § 88.

μητιέτα Ζεύς *Α* 175 etc.

νεφεληγερέτα Ζεύς *Α* 511 etc. — Suspectum est *στεροπηγερέτα Ζεύς* *Π* 298.

γερήνιος ἱππότα Νέστωρ *Β* 336 etc., *μετεφώνεεν ἱππότα Νέστωρ* *Ι* 52, *ἱππότα Φυλεύς* *Β* 628, *Τυδεύς* *Ε* 126, *Ϝοινεύς* *Ξ* 117, *Πηλεύς* *Π* 33 *Ψ* 89, *Περσεύς* Hes. Scut. 216.

γέρων ἱππηλάτα Νέστωρ *γ* 436, 444, *Πηλεύς* *Η* 125 etc., *Φοῖνιξ* *Ι* 432 etc., *Ϝοινεύς* *Ι* 581, *ἱππηλάτα Τυδεύς* *Δ* 387. Cf. § 287.

ἠπύτα κῆρυξ *Η* 384.

αἰχμητὰ Λυκάων *Ε* 197.

κυανοχαῖτα Ποσειδάων *Ν* 563 *Ξ* 390; vocativus *κυανοχαῖτα* legitur

---

[1]) Non huc pertinent *ἰδρίῃ* *Π* 198 *μ* 41, *ἀιδρίῃσι* *κ* 231, 257 *λ* 272, *πολυιδρίῃσι* *β* 346 *ψ* 77, quae *ϝιδρίῃ*, *ἀϝιδρίῃσι(-ῃφι)*, *πολυϝιδρίῃσι(-ῃφι)* scribenda sunt. Etiam vocem *ἀναλκίῃσι* ita esse expediendam, nempe *ἀναλκι-ίῃσι(-ῃφι)* dixisse poetam, propter genitivum *ἀνάλκιδος* non credimus, *ἀναλκ-ίῃ* potius a stirpe *ἀλκ* (§ 83[2]) derivantes. Neque *ἀϝεργείη(ς)* et *κακοϝεργείης* scribere ausi sumus, licet vox *ἐυϝεργεσίῃ* *χ* 235, 374 eo quam maxime nos impellere videatur, quoniam adiectiva *ἀϝεργής* et *κακοϝεργής* in dictione epica non reperiuntur, sed *ἀϝεργός* *κακοϝεργός* dicitur.

[2]) Quae praeterea huiusmodi licentiae exempla olim afferebantur, ea omnia fere aut correcta sunt aut aliter explicanda, vid. *ἀδελφειοῦ* etc. § 59, *ὠτώεις* etc. § 69, *τετράκυκλον* *ι* 242, *δυσαήων* *ν* 99, *Ὀικλῆης* *ο* 244 (§ 73). Pro *ὀπωρινῷ* *Ε* 5 *Π* 385 Hes. Oper. 677 *ὀπωρινός* *Φ* 346 *ε* 328 scribendum esse *ὀπωρῑνέῳ* -*νεος* putat Fick, cui assensus est Vogrinz p. 185 coll. adiectivo biformi *λάϊνος* — *λαΐνεος*. Non assentior autem viro d. Schulze, qui Quaest. Epic. 288 alibi demonstratum ivit in compluribus vocabulis epicis huiusmodi productionem obtinere.

O 174, 201 *ι* 528 h. Cer. 347 h. 21,6. Nominativus *κυανοχαίτης* extat *Υ* 144 *ι* 536.

Ἑρμείας ἀκακῆτα Π 185 *ω* 10.

Ex Hesiodo addi possunt *ἀκακῆτα Προμηθεύς* Theog. 614, (*ϝ*)*ηχέτα τέττιξ* Oper. 582 Scut. 393. Apud Pindarum Nem. III 92 legitur *βαθυμῆτα Χείρων* (cf. § 83[10]), apud Theocritum VIII 30 *ἰυκτὰ Μενάλκας*, in titulis autem Aeolicis atque Boeoticis multa virorum nomina littera sigma carent, vid. Meister Dialekte I p. 160 sq.

Hexametrum aperiunt formulae *κυανοχαῖτα Ποσειδάων* et *Ἑρμείας ἀκακῆτα*, reliquae eum claudunt. Liberius adhibitum est *Θυέστᾰ B* 107, qui locus etiam propter elisionem vocalis *-α* notatu dignus est: *αὐτὰρ ὃ αὖτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι 'δῶκε φορῆναι* [1]).

Absurde his formis abusi sunt Antimachus fr. 73 (Anecd. Bekk. 1187) *πατρί τε κυανοχαῖτα Ποσειδάωνι* (sed verum ibi tetigisse videtur Lobeck *-χαῖτι* rescribendo, cf. § 83[3]) et Arat. Phaen. 664 *ἱππότα φηρός*.

Memorabiles sunt vocativi *νύμφᾰ φίλη Γ* 130 *δ* 743 (a nom. *νύμφη*), *ἄττᾰ I* 607 *P* 561 *π* 31, 57, 130 *ρ* 6, 599 *φ* 369, *πάππᾰ φίλε ζ* 57 (cf. *παππάζειν E* 408), *τέττᾰ Δ* 412.

§ 55. Substantivorum masculini generis genitivus singularis desinit in syllabas *-āo* (ex *-ᾱσjo*), e. g. *Ἀϝίδαο πυλάρταο λ* 277, *Ὠκεάνοιο βαθυρρείταο* Hes. Theog. 265. Ultima syllaba ante vocalem elidi potest (*-ᾱ'*).

In textu tradito terminus *-αο* elisus non reperitur, sed talibus locis leguntur genitivi Ionici in *-εω* vel *-ω* exeuntes, quos suspectos statim reddit synizesis vel contractio (cf. § 8); exemplo sit primus Iliadis versus *μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος*. Non tamen ipsis poetis deberi hanc inaequalitatem, sed irrepsisse formas recentiores [2]) quo irrepere poterant, intellexerunt P. Knight Christ Fick alii. Pleniores autem formae, quibus poetae constanter usi sunt, ipsis mscriptis hic illic adiuvantibus possunt restitui; e. g. *Σ* 93, ubi plerique codices habent *Μενοιτιάδεω ἀποτίσῃ*, in A aliisque est *Με-*

---

[1]) Si sequimur Usenerum (vid. supra pag. 11), hunc versum olim fuisse *αὐτὰρ ὅ(ς) αὖτε Θυέστα ‖ Ἀγαμέμνονι 'δῶκε φορῆναι* suspicari licet.

[2]) Perantiquos tamen inter Ionicos homines; ante annum 600 invaluisse genitivos in *-εω -έων -εος* desinentes ad oculos demonstrat inscriptio bustrophedon exarata, quae Naxi est reperta, de qua vid. supra § 6 p. 34 sq.

[illegible]άδαο ἀποτίσῃ; item *Φ* 86 in cod. C legitur *Ἄλταο* ὃς *Λελέγεσσι*, in plerisque vero *Ἄλτεω* (cum vitio metrico, vid. § 14); in *π* 104 *Λαερτιάδαο* *Ὀδυσῆος* habet P, *-δεω* ceteri; conferantur quae de more antiquo syllabas elisas *ἐκ πλήρους* perscribendi in § 13 disputavimus.

In inscriptionibus Boeoticis genitivi in *-ᾱο* frequentes sunt (e. g. *Ἀγαθαρχίδαο* Coll. 528[1], *Ἀθανίαο* 398[1] etc.), nec non reperitur hic terminus in Cyprica dialecto Coll. 58 et 79, ubi postea in *-αυ* aut *ω* abiit, vid. *Ἀρισταγόραυ* Coll. 28, *Ὀνασαγόραυ* 60[1, 2, 22], *ἘὐϜαγόρω βασιλῆος* 158 sq., etc. — In Arcadia dicitur *-αυ* Coll. 1231, 1246 etc.; notabilis autem est error, quo Arcades hunc masculini generis terminum etiam femininis vocabulis adaptarunt, vid. *ζαμίαυ*, *ἐνδοκάν*, *ἐργωνίαυ* in titulo Tegeatico Coll. 1222[21, 25, 40, 42]. — Memoratu vero dignissima est inscriptio metrica saeculi VI[i], quae Corcyrae reperta est (IGA. 342, Coll. 3188), cuius primus versus hic est: □ΓΙΟΓΤΛΑΣΙΑFΟΜBΝBΚΡΑΤΕΟΣΤΟΔBΣΑΜΑ [1]), id est

υἱοῦ ΤλασίαϜο Μενεκράτεος τόδε σᾶμα.

Sitne autem lapidarii errori tribuendum digamma in genitivi huius exitu, quod etymologiae ope explicari nequit [2]), an aliquando homines ita locuti fuerint et scripserint, dubitatur. Hanc opinionem commendat terminus Cypricus et Arcadicus *-αυ*, quem modo commemoravimus; nam nisi ex *-αϜ(ο)* nasci hic vix potuit, cf. supra pag. 40,8; neque mero errori littera *Ϝ* videtur tribui posse, quoniam etiam in inscriptione Thessalica saeculi VI[i] exeuntis, de qua cf. Usener altgr. Versbau p. 32 et v. Herwerden Studia critica in epigrammata Graeca p. 100, genitivus in *-αϜο* exaratus extat, nisi fallimur: *μνᾶμ' ἐμὶ Πυρριαδα[Ϝο], ὃς οὐκ ἠπίστατο φεύγειν*; ita nisi legimus, litterarum anfractarum vestigia secuti, ruit metrum. Apte comparaveris genitivum femininum *ΚυπροκράτιϜος* in inscriptione Cypria Coll. 26, nec non genitivos in *-ευς* = *ε͜ος* desinentes (G. Meyer[2] p. 185 et 829).

Epicorum autem poetarum linguae proprios esse genitivos in *-ᾱο* exeuntes, neque alia genitivi masculini terminatione eos in declinatione prima usos esse, luculenter demonstrant ipsa carmina epica. Neque verum est quod contendit Menrad de contract. p. 31, terminum *-αο* certis tantum hexametri sedibus reperiri; quod si recte observatum esset, inde concludi posset obsoleti aliquid habuisse

---

1) In lapide sinistrorsum exaratae sunt litterae.
2) Cf. G. Meyer[2] p. 335.

hos genitivos in lingua Homerica, neque igitur temere rescribendum esse -ᾱ(ο) ubi traditum sit -εω; at rem accurate perpendentibus apparet inveniri omnibus versuum locis ubi collocari poterant per metri ipsorumque verborum indolem, id quod fuse demonstrare inutile videtur. Denique si quis dubitet num in thesi quoque pro longa haberi potuerit syllaba -α-, comparet genitivum pluralem, cuius ᾱ cum in arsi tum in thesi passim est collocatum.

Ergo dictioni epicae repugnant loci, quibus -εω vel -ω ante consonam legitur neque igitur rescribi potest -ᾱ(ο) nisi vicina mutentur; sunt autem tam rari ut neminem decipere possint. En catalogum (cf. Christ proleg. Iliad. p. 138):

Ἀίδεω λ 635 (Ar.) *ψ* 322 Hes. Theog. 311, 768, 774. — Leg. *Ἄϝιδος* (§ 83).

Ἀτρείδεω ὀπὸς ἔκλυον Π 76. — Leg. *Ἀτρεΐδαο ϝοπὸς 'κλύον*? Ne haec quidem correctio necessaria erit si sumamus vocem *ϝοπ-* in lingua epica digamma suum abiecisse; cf. § 41[16].

ἐριβρεμέτεω N 624.

Ἑρμείω O 214 (lectio incerta). *Ἑρμέω* h. Merc. 413 Ven. 149.

ἐυμμελίω Δ 47, 165 *Z* 449 *Θ* 552; **ἐυμμελίης*.

Ἴδεω I 558.

ἱκέτεω Ω 158 (= 187).

κυβερνήτεω κεφαλήν μ 412; *-ταο κάρη* Fick.

Μενοιτιάδεω Πατροκλῆος Π 554 (l. a. *-δαο Πατρ.*, quae non tamen recipienda, vid. ad *Z* 479).

Πριαμίδεω Y 77.

συβώτεω ξ 459 (= *ο* 304); Fick *συφορβόο*.

Τυδείδεω E 16 leg. **Τυδεΐδα'* deleto *δ'*, *K* 566, *Π* 74 *-δεω Διομήδεος* leg. **-δη Διομήδεϊ*.

Κρόνου πάις ἀγκυλομήτεω B 205, 319 *Δ* 75 *I* 37 *M* 450 *Π* 431 *Σ* 293 *φ* 415. Recte *-μητις* correxisse videtur Nauck, cf. § 83[10].

De lectione altera *ἀγνίτεω* pro *ἀφνειοῦ Ω* 482 (?) vid. ad illum locum.

Ex hymnis accedunt *Ἀγχίσεω* Ven. 53, 126 et *Κρονίδεω* Cer. 415, ex Hesiodo *ἀβούτεω* Oper. 451, *Αἰήτεω* Theog. 994, *ἀργέστεω* Theog. 870, *Βόρεω* Theog. 870 Oper. 518, 553, *ἐριβρύχεω* Theog. 832, *Κρονίδεω* Theog. 572 Oper. 71.

E genitivo perperam contracto *Αἰνείω* pro *Αἰνείαο* ad metrum explendum nata est forma absurda *Αἰνείωο*, cui Zenodotus patrocinabatur *E* 263, 323. Videantur quae de verborum diectasi quae dicitur in § 191 observata sunt.

§ 56. Genitivum pluralem omnia nomina huius declinationis, etiam adiectiva pronomina participia feminini generis, in *-άων* excurrentem habent. E. g. *Ἀθηνάων ἱεράων* λ 323, *παρειάων ἁπαλάων* Σ 123, *θυράων ἡμετεράων* Ω 567 (cf. ι 304), *τάων πασάων* I 330 (e correctione). Syllabam *-α-* non solum in arsi sed etiam in thesi produci cum haec exempla docent tum alia multa (*Α* 604 *H* 340 τ 326 etc.).

Hic illic non *-άων* reperitur sed *-έων* vel *-ῶν*, correpta igitur more Iadis syllaba paenultima. Quales loci gravem suspicionem non moverent si ita essent comparati ut utraque syllaba separatim esset pronuncianda; sic enim provocari posset ad ea quae in § 17 observata sunt. Sed omnibus fere locis syllaba paenultima non solum correpta est sed praeterea synizesi vel contractione obscuratur, ita ut numeri oriantur parum Homerici; vid. § 8. Quapropter dubium non est quin recentioris aetatis deprehendantur vestigia sicubi terminus *-έων* reperiatur; vid. e. g. η 107 *καιρουσσέων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον*, κ 350 *γίγνονται δ' ἄρα ταί γ' ἔκ τε κρηνέων ἀπό τ' ἀλσέων* quaeque ad illos locos annotavimus. Corrigenda autem sunt talia si probabiliter possunt corrigi; compluribus locis pluralis numerus expulit singularem.

Versus huc pertinentes hi sunt (cf. Christ proleg. Iliad. p. 138 sq.):

θῦρέων φ 191.
δπλέων *Λ* 536 *Υ* 501.
πῦλέων *H* 1 *M* 340 Hes. Scut. 246. Fick coniecit *πύργων*.
ἀγορέων *I* 441 Hes. Op. 30. Leg. **ἀγορῆς*.
Ἀθηνέων γ 278. Leg. *Ἀθήνης* coll. η 80.
ἀλλήλων ε 71.
ἁπασέων ϑ 284.
ἀργεννῶν *Σ* 529.
ἀρέων *I* 566. Leg. **ἀρῆς*?
αὐτέων *M* 424 *T* 302 Hes. Scut. 237, 377.
βουλέων *Λ* 273 *M* 286.
δμῳῶν τ 121 (l. a. *δμώων*, quod praestat).
ἑδρέων ν 56 (l. a. *ἑδέων*, idque verum esse docent *Λ* 534, 581).
ἐφετμέων *Λ* 495 *E* 818 δ 353; leg. **ἐφετμῆς* et *-μήν*.
θυμορραιστέων *Π* 591 *Σ* 220.
θυρέων φ 47, leg. **θύρης*?
καιρουσσέων δ' ὀθονέων η 107 (sic recte Bergk, codd. *καιροσέων*).
κεφαλέων *Γ* 273, leg. **κεφαλῆς*.

κλισιῶν Ψ 112, leg. *κνημῶν?
κρηνέων κ 350.
κριθῶν Λ 69, leg. *κριθάς?
κυνοραιστέων ρ 300.
Μαλειῶν τ 187, leg. Μαλείης.
μελαινέων Δ 117.
ναυτέων ι 138, κε ναυτέων, l. a. κεν αὐτῶν, quod verum est.
νυμφέων μ 318, νυμφῶν h. Ven. 98.
παλαιῶν β 118.
[παρειῶν Ω 794 δ 198, 223 λ 529 π 190 Hes. Scut. 267 huc non pertinet, non enim a nominativo ἡ παρειή ducitur, sed neutrum est, scribendum autem est παρήων. Vid. § 7 p. 41 et Aristarch. ad Χ 491, et cf. πλευρῶν Λ 437.]
πασέων Ι 330 Σ 431 δ 608, 723 υ 70 χ 443, 471. Adde ἁπασῶν h. Cer. 110, ἁπασέων Hes. Theog. 361.
πηγέων Φ 312 h. Ap. 263.
πληγέων ρ 283.
πολλέων Β 131 Ι 544 δ 813.
πρωτέων Ο 656, τῶν πρωτέων, leg. *πρωτάων.
ῥιζῶν Φ 243, ἡ δ' ἐκ ῥιζῶν, leg. *ἐκ ῥιζάων δ'.
Σκαιῶν Γ 263 Ζ 307.
σῶν Ε 818, leg. *σήν.
τῶν Ε 424 Κ 253 Ο 656 (vid. πρωτέων) Σ 50 μ 64, 321 h. Ven. 273.
τρυφαλειῶν Μ 339.
ψυχέων χ 245, leg. *ψυχῆς.
ὠτειλέων ω 189.

Ex hymnis accedunt θυσιῶν Cer. 313, φηλητέων Merc. 175, 292, ὡρέων Cer. 400. In Hesiodeis passim offendunt -έων et -ῶν, vid. Theog. 741, 773 Scut. 68, 232, 278 Oper. 572 etc. — Praeterea doricus genitivi terminus -ᾶν traditus est Theogon. 41 θεᾶν, Oper. 145 μελιᾶν; cf. Alcmanis fragm. 54, 4 μελισσᾶν. Apud Pindarum frequens est terminus -ᾶν, e. g. Ol. I 20 ἀρετᾶν ἄπο πασᾶν.

§ 57. Dativi pluralis terminus -ησι(ν) elisione minui potest (-ησ'), vid. § 13. Paucissimis locis ante consonam reperitur -ῃς, quos corruptos igitur aut recentes esse apparet [1]). Primus hanc rem clara

[1]) In hymnis et carminibus Hesiodeis ferendum videtur -ῃς; cf. Cer. 40 Scut. 272 etc.

in luce collocavit Nauck, cui viam monstraverant Buttmann, Lehrs (quem vide apud Menrad de Contract. p. 49) Gerland Kuhns Zschr. IX p. 36 sqq. Nempe computatione accurata instituta docuit Nauck (in Bulletins de St. Petersbourg 1880 p. 409—479) dativos in *-ῃσι(ν)* et *-οισι(ν)* extare in carminibus epicis

integros	in Iliade 1564,	in Odyssea 1297:	— 2861
elisos (*-ῃσ'* et *-οισ'*)	„ „ 212,	„ „ 150:	— 362
decurtatos (*-ῃς* et *-οις*)	„ „ 39,	„ „ 75:	— 114 [1]),

in septem autem Iliadis libris (*ΔΖΙΝΟΣΦ*) ne unum quidem dativum reperiri decurtatum. Quos numeros qui suo pretio aestimaverit, non dubitabit quin vera scribendi ratio sit e. g. *β* 432:

λεῖβον δ' ἀθανάτοισι θεοῖσ' αἰειγενέτῃσι,

neque audiendi sint qui formam *θεοῖς* dictioni epicae vindicent; de termino autem *-οις* aliter quam de primae declinationis termino *-ῃς* iudicandum esse sine iusta causa nonnulli suspicati sunt.

In codicibus indicari non solet haec elisio, quae tamen nullius momenti est res, licet editores plerosque permoverit ut *-ῃς* et *-οις* scriberent, non *-ῃσ'* et *-οισ'*. Neque in ipsis codicibus desunt loci, ubi additum reperitur apostrophi signum; e. g. in Iliadis mscripto Genevensi legitur *πηγῇσ' ἐπι Β* 523, *βήσῃσ' Γ* 34, *μακρῇσ' Γ* 254, *Ἀτρείδῃσ' Ε* 552, *κοίλῃσ'* 791, *βήσσῃσ'* (et *καιέμεν'*) *Ξ* 397 etc.; alia exempla affert Nauck praef. Iliad. I p. xiv, inter quae notabile est praesertim quod legitur in scholiis ad Ζ 250 *παρ' αἰδοίῃσ' ἀλόχοισι*: *οὕτως Ἀρίσταρχος, παρ' αἰδοίῃσ'. — ἐν ἄλλῳ παρὰ μνηστῇσ' ἀλόχοισι.* In inscriptione autem Paria plene perscriptus extare eiusmodi dativus olim credebatur Paciaudii fide, vid. Nauck l. l.; *Ἄρτεμι σοὶ τόδ' ἄγαλμ' ἱερῇσι ὠ[δῖσι]* edidit Boeckh CIG. 24, in lapide litteras *ΙΕΡΕΣΙΩ* exaratas esse putans; sed alia omnia inde effecerunt qui titulum anfractum postea inspexerunt, nempe litteras *ΤΕΛΕΣΤΩ* [2]), videantur Roehl IGA. 402 et melius in Imagin. p. 50, Kaibel Epigr. 750, Roberts Epigraphy p. 56; itaque legendum esse videtur *Ἄρτεμι, σοὶ τόδ' ἄγαλμα Τελεστο[δίκη ἀνέθηκεν]*, certum autem est ad quaestionem in qua versamur non pertinere hoc epigramma.

Rectius fortasse *-ησι(ν)* et *-ησ'* scripserit quispiam quam *-ῃσι(ν)* et *-ῃς*, nam iota subscriptum neque quam habeat originem satis

---

[1]) In hac computatione loci ubi *ἀγανοῖς βελέεσσι, τρητοῖς λεχέεσσι, πλείοις δεπάεσσι* aliique eiusmodi dativi leguntur, qui ad normam revocari possunt facillime substituendo alteram dativi formam Homericam in *-σι* (*ἀγανοῖσι βέλεσσι, πλείοισι δέπασσι* etc.), non inter decurtatos sed inter integros dativos recensentur.

[2]) Signo *Ω* in titulis Pariis brevem vocalem (*ο*) indicari vidimus supra pag. 37.

constat (analogiae deberi, ex secunda nimirum declinatione in primam irrepsisse, veri simile est, cf. G. Meyer[2] p. 58 et 359, Kühner-Blass I p. 369 et 384), neque Attica scribendi ratione commendatur, in antiquioribus enim titulis Atticis dativi termini *-ΑΣΙ* et *-ΕΣΙ* frequentes, *-ΑΙΣΙ* (i. e. *-ᾳσι*, an *-αισι*?) et *-ΕΙΣΙ* (i. e. *-ῃσι*) rari sunt, vid. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 94 sq.; praestat tamen nihil huiusmodi novasse.

Versus, ubi *-ῃς* ante consonam legitur in textu tradito, recentes aut corruptos esse iure statuit Nauck; id quod certius etiam constat de locis ubi terminus *-αις* reperitur: *Λ* 238 *παλάμαις* (*-μῃ* Nauck), *M* 284 *ἀκταῖς* (*ἀκτῇ* Christ), *ε* 119 *θεαῖς ἀγάασθε* (leg. **θεῇσιν ἄγασθε*, § 305), *χ* 471 *πάσαις* (l. a. *πασάων*, utrumque vitiose).

Accusativus pluralis in Homericis nihil habet insoliti (de vocali *α* cf. § 5). Doricus accusativus in *-ᾰς* [1]), quem carmina Hesiodea praebent Theogon. 60 *κούρᾰς*, 534 et 653 *βουλᾰ́ς*, 184 *πάσᾰς* (?), 267 *Ἁρπυίᾰς*, 401 *μεταναιέτᾰς*, 804 *εἰρέᾰς* (?), Oper. 675 *δεινᾰ́ς*, fr. 232 Rzach *Σκύθᾰς*, apud Homerum non reperitur; vid. tamen l. a. *Θ* 378 et *ρ* 232.

§ 58. Vocabula, quae dictio Attica contrahit, in lingua epica priscam servare formam, per se intellegitur; cf. § 7. E. g. *κυνέη* (Att. *κυνῆ*), *Ἑρμείας* (Att. *Ἑρμῆς*). Quae discrepant haec sunt:

Ἑρμῆς *E* 390 *Υ* 72 *ε* 54 *θ* 334 *ξ* 435 *ω* 1 Hes. Theog. 444, 938 fr. 13.

Κισσῆς (?) *Λ* 223.

Βορρῆς *I* 5 *Ψ* 195 Hes. Theog. 379 (?).

συκαῖ *η* 116 *λ* 590 *ω* 341, *μηλέαι* *ω* 340 (ipsa nomina arborum recentem horum locorum originem produnt).

διπλῆν *K* 134 *τ* 226 (leg. **δίπλακα*), *τριπλῇ τετραπλῇ τε* *Α* 128.

γῆ pro *γαῖα* *Γ* 104 *O* 24 (*P* 595 Zen.) *T* 259 *Φ* 63 *λ* 167, 302, 482 *μ* 27 *ν* 233 *ρ* 237 *ψ* 233 et apud Hesiodum saepius. Ex comparatione versus *ν* 233 cum h. Apoll. 468 apparet nonnullos certe inter hos locos vitiose esse traditos.

Non pertinet huc deae nomen *Ἀθήνη*, quae est forma antiquior, unde addito suffixo *-ιᾰ* prodiit altera *Ἀθηναίη*.

---

[1]) Legitimus est terminus *-ᾰς* apud Theocritum, e. g. I 83 II 4; cf. Cobet Mnemos. 1861 p. 225. Vid. praeterea Tyrtaei fr. 4,5 *δημότᾰς*, 7,1 *δεσπότᾰς*.

CAPUT III.

Declinatio secunda.

§ 59. Genitivi singularis terminus est *-οιο* (ex *-οσjο*), ante vocalem autem elidi potest (*-οι'*). Praeterea forma in *-ου*, quae postea vulgata fuit, multis locis reperitur, haud paucis metro stabilita.

In codicibus genitivus in *-οιο*, quem *Thessalicum* grammatici veteres vocare solebant [1]), vix usquam reperitur elisus; attamen dubium esse nequit quin veteres cantores e. g. Ω 416 non dixerint id quod est in manuscriptis hodiernis: *ἑοῦ ἑτάροιο φίλοιο*, sed *ἑϜοῖ(ο) ἑτάροιο φίλοιο*. Sunt autem loci complures, ubi vitii aut variae lectionis origo statim apparet si sumimus id quo ducit ratio, — quid enim obstare potuit quominus vocalis *-ο* elideretur si metrum id posceret? — antiquitus in libris passim fuisse *-οι(ο)*. Vid. Σ 171, ubi codices habent *Πατρόκλῳ ἐπάμυνον*, Aristarchus scribebat *Πατρόκλου*: utrumque olim indicabatur litteris *ΠΑΤΡΟΚΛΟΙΕΠΑΜΥΝΟΝ*. Eodem ducit lectionis varietas Τ 107 *τέλος μύθῳ ἐπιθήσεις*, D *μύθου* (*ΜΥΘΟΙ*); Ψ 379 *δίφρου ἐπιβησομένοισιν*, *δίφρῳ* alii (*ΔΙΦΡΟΙ*); Ξ 139 sqq. *Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ | γηθέει … | δερκομένῳ, ἐπεὶ* etc. plerique, *δερκομένου* pauci recte (*ΔΕΡΚΟΜΕΝΟΙΕΠΕΙ*); Β 690 *ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξελέτο* (*ΕΓΛΥΡΝΕΣΟΙ*), Zenod. *ἐν Λυρνησσῷ* [2]); β 24 *τοῦ ὅ γε δάκρυ χέων ἀγορήσατο* (*ΤΟΙΟΓΕ*), l. a. *τοῖς ὅ γε*, quam Aristarchus reiecisse videtur, Ω 487 *ὀλοῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ*, Nauck probabiliter *ὀλοοῦ* (*ΟΛΟΟΙ*); α 135 γ 77 *ἀποιχομένοιο ἔροιτο*, α 405 *ξείνοιο ἐρέσθαι*, Ψ 73 *ποταμοῖο ἐῶσι* hiatu absurdo (cf. p. 65 et 81), quibus locis legendum est *ἀποιχομένοι' ἐρέοιτο, ξείνοι' ἐρέεσθαι, ποταμοῖ' ἐάουσι*; ε 393 *μεγάλου ἐπὶ κύματος ἀρθείς*, ubi verum videtur **μεγάλῳ ἐπὶ κύματ'(ι) ἀερθείς* (*ΜΕΓΑΛΟΙ*), vid. § 256. Etiam γ 393 *τοῦ ὁ γέρων* (*ΤΟΙΟ*) huc potest referri, si vera lectio est *τοῖο γέρων*. Alibi ne coniectura quidem opus est; sic Ο 383 in plerisque quidem legitur *ἴς ἀνέμου, ἡ γάρ τε*, sed *ἀνέμοιο* est in D; ι 275 *Διὸς αἰγιόχοιο ἀλέγουσι* praebent F aliique (*-χου* plerique), β 259 P[2] id ipsum scripsit quod requirimus *θείοι' Ὀδυσῆος*, licet plerique de more habeant *θείου*; confe-

---

[1]) Apollon. pronom. 138 *ἐμοῖο σοῖο οἷο ἤτοι μετὰ διαιρέσεως τὸ ι προσείληφεν, ἢ Θετταλικαί εἰσι, ὡς καὶ Ἀριστάρχῳ ἤρεσκεν*. Cf. Herodianus in schol. Δ 493 Δ 35 etc., R. Meister Dialekt. I p. 305, 1.

[2]) Vitii causa fortasse fuit litterae gamma figura Attica (Λ).

rantur quae de syllabis elidendis sed *ἐκ πλήρους* more vetusto perscriptis in § 13 observavimus. Neque invitis grammaticis librisve vetustis talia scribi docent Herodiani observationes ad locum corruptum *Λ* 35 sq. *ὀμφαλοὶ ἦσαν ἐείκοσι κασσιτέροιο | λευκοί, ἐν δὲ μέσοισιν* etc., et ad *ε* 72 *λειμῶνες μαλακοὶ ἴου*, ubi fuerunt olim qui litteras *ΛΕΥΚΟΙ* et *ΜΑΛΑΚΟΙ* interpretarentur *λευκοῖ(ο)* et *μαλακοῖ(ο)*.

Multo antiquior testis est titulus Atticus saeculi VI¹ CIG. 22 (Kaibel Epigr. 8, Roberts Epigraphy p. 77), ubi litteris bustrophedon exaratis scriptum est *ΕΣΤΕΣΕΝΓΥΣΒΟΔΟΙΑΓΑΘΟΚΑΙ*, id est *ἔστησ' ἐγγὺς ὁδοῖ' ἀγαθοῦ καὶ* [*σώφρονος ἀνδρός*] [1]). Praeterea in Pindari Archilochi Lasi carminibus traditi sunt genitivi *Δάλοι'*, *Διωνύσοι'*, *Κλυμένοι'*, *Θεσσάλοι'*, *Φόρκοι'*, vid. Pindari Pyth. I 74 XII 23 Ol. XIII 48 Nem. IX 131, Archilochi fr. 79, Lasi fr. 1 (Simonidis fr. 85, 12). Posterioris autem aevi genitivus Thessalicus in *-οι* exiens, qui passim legitur in inscriptione Larisaea saeculi III¹, quae anno 1882 reperta est, Coll. 345 (Cauer Del.² 409), e. g. *Φιλίπποι τοῖ βασιλεῖος* [2]), ex antiquiore forma decurtatus est eadem ratione qua primae declinationis genitivus in *-α(ϝ)ο* desinens apud Cyprios et Arcades abiit in *-αυ*, vid. pag. 40,3 et 194; negarunt hoc R. Meister Dialekt. I. p. 305, G. Meyer² p. 384, sed iure iis oblocuti sunt G. Curtius zur Kritik etc. (1885) p. 29 et Fick.

Sed testis omnium longe locupletissimus de genitivorum in *-οιο* exeuntium elisione est ipse Homerus; nam in textu tradito hiatus post *-ου* est locis permultis, nec solum in arsi, qui durior fortasse (e. g. *Θ* 368 *Χ* 135 *α* 69) sed tamen concessus foret hiatus, sed etiam in thesi, aperto igitur vitio (cf. § 14), nisi restituitur genitivi forma pristina *-οι(ο)*. Videantur *Ε* 666 *μηροῦ ἐξερύσαι*, *Π* 226 *ἀπ' αὐτοῦ αἴθοπα οἶνον*, *Ψ* 431 *δίσκου οὖρα*, *Ψ* 441 *ὅρκου οἴσεαι*, *γ* 123 *κείνου ἔκγονός ἐσσι*, aliaque eiusmodi *Θ* 120 *Ο* 23 *Ω* 578, 721 *γ* 140 *δ* 718 *η* 70 *ο* 425 *ρ* 115 *τ* 272.

Hisce perpensis non dubitamus quin iis locis, ubi metrum terminum genitivi elisum *-οι'* aut flagitat aut libenter admittit, ita et in libris olim scriptum fuerit et a nobis rescribi debeat; neque

---

[1]) Etiam Schulze Quaest. Epic. p. 101 hanc inscriptionem testimonii loco adhibuit. Errori deberi litteram *I*, scribendum enim fuisse ΒΟΔΟ ⁝ cum signo interpunctionis sive caesurae, statuit Kiessling, cui adstipulatur Usener altgr. Versbau p. 40. Qui verum num viderint dubitamus; sed etiamsi sumas eum qui versiculum confecit *ὁδοῦ* scribi voluisse, lapidarium certe litteris ΒΟΔΟΙ genitivum *ὁδοῖ(ο)* significasse putamus, unde efficimus non inauditam tunc temporis fuisse huiusmodi elisionem.

[2]) Alia exempla extant Coll. 346, 359, 361 $B^{2,3,4,5,6,8,12}$, 368.

deterrent quae G. Hermann Orphic. p. 723 sq. et Spitzner de versu Heroico p. 173 in contrariam partem disputarunt. Vere [1]) Herodianus in scholio ad *Α* 35 contendit „Homerum uti genitivo in -*οιο* nisi obstet metrum". Non obstat autem metrum quominus elidatur vocalis -*ο*: ergo passim ita scribatur.

Paenultima syllaba genitivi in -*οιο* exeuntis si in thesi collocata est, corripi potest secundum leges dictionis epicae; vid. § 17. Quam rem qui primus perspexit P. Knight Prolegom. p. 47, idem statim detectam inconsiderata sua temeritate denuo obscuravit; omnes scilicet genitivos secundae declinationis, quotquot in Homericis occurrunt, in -*οϝο* mutabat, *ϜιλϜιοϝο* e. g. et *ΑιϝολοϜο* scribens et ita rem in contemtum deducens. In magno tamen numero locorum temere ab eo sollicitatorum nonnulli sunt, quibus mirificum hoc et periculosum remedium revera profuit, quos deinde clara in luce posuerunt Buttmann Ausführl. Sprachl. I² p. 299 et Ahrens Rhein. Mus. II p. 161 sqq.; cf. Hoffmann Quaest. Epic. I p. 101, Nauck praef. Iliad. I p. xv, Christ proleg. Iliad. p. 134 sqq., A. Platt Classical Review 1888, 4 p. 99 sqq. et in Journal of Philology 1889 p. 121 sqq. — Hos locos iam indicabimus:

ὅο κλέος Β 325 h. Ap. 156, *ὅο κράτος α* 70; *ὅου* mss. paene omnes, sed *ὅο* in P¹ est *α* 70.

ἀδελφεόο Ε 21 *Ζ* 61 *Η* 120 *Ν* 788; codices *ἀδελφειοῦ*, vid. § 63 [2]).

ἐπιδημίοο κρυόεντος Ι 64, *κακομηχάνοο κρυοέσσης Ζ* 344; mss. *ἐπιδημίου ὀκρυόεντος* et *κακομηχάνου ὀκρυοέσσης*. Adiectivum *ὀκρυόεις* nullum est; *κρυόεις* unice aptum. Errorem peperit vetus scribendi ratio et subsimilis sonus adiectivi *ὀκριόεις* (*asper*).

Αἰόλοο κ 36, 60; mss. *Αἰόλου*, syllaba -ο- vitiose in thesi producta.

ἀλαόο κ 493 *μ* 267; mss. *ἀλαοῦ*, at syllaba -*λα*- brevis est.

ὁμοιίοο πτολέμοιο Ι 440 *Ν* 358, 635 *Ο* 670 *Σ* 242 *Φ* 294 *σ* 264 *ω* 543; mss. *ὁμοιίου πολέμοιο*.

Ϝιλίοο Ο 66 *Φ* 104 *Χ* 6; mss. *Ἰλίου*. Vid. etiam *Φ* 295 (§ 46).

ἀγρίοο Χ 313; mss. *ἀγρίου*.

ἀνεψιόο Ο 554; mss. *ἀνεψιοῦ*.

Ϝιφίτοο Β 518; mss. *Ἰφίτου*.

---

[1]) Quamquam non ut id efficiat quod nos demonstratum imus.

[2]) Posteriores, qui quid rei esset non intellegebant, Homerico quod videbatur vocabulo *ἀδελφειοῦ* pellecti haec monstra procrearunt: *ἀδελφειοί* Pseudophocyl. 42, *ἀδελφειῇ*; Quint. Smyrn. I 30, *ἀδελφειῶν* ibid. 428, *ἀδελφειοῖο* (hoc demum epice!) ibid. 816.

Ἀσκληπιόο B 731; mss. *Ἀσκληπιοῦ*. Huius tamen loci suspecta est nova quoque lectio (vid. p. 91).

αὐτόο χ 175 = 192; mss. *αὐτοῦ*, quo versus *ὁλοσπονδεῖος* evadit (vid. § 2).

δήμοο φῆμις ξ 239; mss. *δήμου*, quo versus spondaicus nascitur in vocem disyllabam desinens (vid. § 2).

His locis, quibus fortasse addendus erat δ 109 (*κείνοο*?), terminum -*οο* imperiose poscit metrum; alibi suadet tantum. Prae ceteris huc in censum veniunt versus, ubi -*ου* est in thesi pedis quarti; e. g.

νῆα ϝάλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηησάσθω. I 137 (cf. vs. 279).

τὼ δ' αὖτ' ἐκ δίφρου 'γουναζέσθην. Λ 130 (cf. N 392).

ὄχθας πὰρ ποταμοῖο Σκαμάνδρου, τῇ ῥα μάλιστα. Λ 499.

Qualibus locis numerosa magis fore *χαλκόο*, *δίφροο*, *Σκαμάνδροο*, nemo negabit. Alii loci huc pertinentes reperiuntur Γ 22, 340 (= Ψ 813) Ξ 428, 490 O 331 Π 647 Σ 164 Ψ 707 (= 753, 831) φ 118, 124 (= 149) etc.; cf. supra § 3 pag. 16,1.

Utrum autem genitivi terminus -*οο* in ipsa lingua vixerit tempore Homerico, ita ut intermedia haec fuerit forma inter -*οιο* et -*ου*, an metri tantum causa a poetis syllaba -*οι*- interdum correpta fuerit, quae est Hartelii sententia Hom. Studien III p. 12 sqq., haec res fortasse etiamnunc in medio relinquenda est, donec certiora quam ad manum sunt argumenta afferri queant; quamquam erunt qui confectam esse dicant postquam in inscriptione perantiqua sermone pedestri concepta, quae Gortyne anno 1885 reperta est, saeculo autem VII exeunti tribuitur (vid. Roberts Epigraphy p. 40 et 327, et cf. infra § 79), lectae sunt litterae *ΟΖΟΟΠΕΡ*, quae quin *ὅζοο περ* = *ὅσου περ* interpretandae sint dubium esse non videtur. Quod si certum est, constat in Cretae insula aliquando usos esse homines genitivi termino -*οο*, neque est cur dictioni epicae eum denegemus. Nos in carminibus Homericis -*οο* scripsimus, non tamen quo indicaremus a Hartelio nos dissentire, — immo probabilis eius opinio etiamnunc nobis videtur, — sed secuti morem qui Homericam orthographiam pervadit totam, ut oculis indicetur huiusmodi correptio in syllabis quae flexionis suffixum antecedunt. Si quis autem cum Hartelio scribere mavult *κακομηχάνοιο* (⏑⏑–) et similia, etiam *Ἀτρηΐδης* scribito et *ἥαται σιγῇ* et *νῆας ἀμφιϝελίσσας*, aliaque id genus multa ei edenda erunt ut constet ratio — non male profecto, sed nimis insolite, et longius aequo a textu tradito ita discedet. Cf. § 17.

Omnino autem improbamus opinionem eorum [1] qui putant multo latius etiam patere genitivi in *-οο* exeuntis dominium, nempe sicubi syllaba finalis *-ου* in thesi ante vocalem correpta reperiatur, scribendum esse *-ο'*(ο), itemque *-οο* in thesi ante consonam simplicem, e. g. *ἐκ Πύλο' ἐλθών* Α 269, *πατρὸς φίλο' αἴ κεν ἀκούσῃ* α 94, *τόο δ' ἔκλυε* Α 43, *δείπνοο πασσάμενος* α 124. Talia partim inutilia ducimus, partim vitium sonare putamus, nam *correptio ante syllabam elisam*, qualem admisissent poetae in sua carmina si recitassent *Πύλο'* pro *Πύλοιο*, alias est inaudita. Et vel sic multi remanent genitivi in *-ου* desinentes, qui nullis artibus possunt solvi, e. g. *τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης* Α 249, *τοῦ θυγάτηρ* α 55, *ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου* Α 532, neque negari igitur potest vere Homericum esse terminum *-ου*. Quod si conceditur, suadet ratio ut intactus relinquatur ubi non sit molestus.

Quae disputavimus huc redeunt: genitivi in Homericis duplicem esse formam, *-οιο* et *-ου*, prioris autem termini multis locis elidi syllabam finalem, haud ita paucis locis in thesi corripi paenultimam.

§ 60. Dativi pluralis terminus *-οισι(ν)* elidi potest, cf. § 13; e. g.

τοῖσ' ἄλλοισ' ἑτάροισ', οἵ ἅμ' αὐτῷ ἕποντο. τ 196.
'λεῖβον δ' ἀθανάτοισι θεοῖσ' αἰειγενέτῃσι. β 432.

Paucis locis *-οις* ante consonam reperitur, qui postmodo igitur sunt additi aut mutati; cf. § 57. Aptum exemplum praebet versus Ω 759, ubi vera lectio *οἷσ(') ἀγανοῖσι βέλεσσιν* in scholiis commemoratur, integra autem superest in papyro Bankesiano et in codicibus Vind. et Stuttg., plerique vero codices vitiose exhibent *οἷσ ἀγανοῖσ βελέεσσιν*. Videantur etiam quae in § 97 de lectionis varietate κ 268 *τοίσδεσι* vel *τοισίδε* observata sunt. Elisionis signum plerisque locis omittunt codices, hic illic tamen additum habent, e. g. *μεγάροισ'* in Genevensi Ξ 485.

Accusativi Dorici in *-ος* desinentis, quem praebent e. g. Epicharm. fr. p. 268 Lorentz *τός*, Theocrit. I 90 V 84, 106, 109, 112, 114 *παρθένος διδυματόκος λύκος* etc., apud Homerum nulla sunt vestigia; sed in Hes. Scut. 302 legitur *λαγός*. Cf. quae in § 57 observavimus de primae declinationis accusativis in *-ᾰς* exeuntibus.

§ 61. Vocabula, quae Attica dialectus contrahit, in Homericis

[1]) Vid. L. Meyer gedrängte Vergl. p. 28.

pristinam suam formam servant (cf. § 7). E. g. *νόος*[1]) Att. *νοῦς*, *κάνειον* (κ 355) sive *κάνεον* Att. *κανοῦν*, *ὀστέον* Att. *ὀστοῦν*, *χρύσεος* Att. *χρυσοῦς*, *δίπλοος* Att. *διπλοῦς*, *χειμάρροος* (*N* 138) sive *χειμᾰ́ροος* (*Δ* 452 *E* 88 *Λ* 493) Att. *χειμάρρους*.

In textu tradito non *χειμάροος* -*ροοι* -*ρόῳ* legitur l. l. sed *χειμάρρους* -*ρροι* -*ρρῳ*; emendavit P. Knight [2]). Praeterea correctionem requirunt *Πάνθου Πάνθῳ* *P* 9, 23, 40, 59 a nominativo *Πάνθοος* *Γ* 146; veras lectiones esse *Πανθόου* et *Πανθόῳ* evincit metrum, cf. § 14. In *ἐυξόου* vero vel *ἐΰξου* *K* 373 synizesis vel contractio probabiliter tolli nequit, quem vitiose igitur traditum esse versum apparet coll. α 128 *B* 390 etc.

Terminus -*ειος*, quo posterior lingua in iis tantum adiectivis utebatur quae ducta sunt ab animantium nominibus sive generalibus sive propriis, e. g. *γυναίκειος* (λ 437), *δούλειος*, *ἵππειος*, *ἡμιόνειος* (ζ 72), *αἴγειος*, *βόειος*, *κύνειος*, *ταύρειος*, *Ἡρακλεέειος* (cf. § 73) [3]), in dictione epica proprius est etiam adiectivis materiem indicantibus *χρύσειος χάλκειος σιδήρειος*. Sed non minus frequenter formae in -*εος*, quarum paenultima correpta est secundum legem quam in § 17 exposuimus, pro numerorum opportunitate reperiuntur adhibitae: *χρύσεος χάλκεος σιδήρεος ἀργύρεος μαρμᾰ́ρεος κυᾰ́νεος* (§ 21), *λίθεος βρότεος* (τ 545), *αἴγεος*, *βόεος*, *κύνεος*, *χοίρεος* (ξ 81), *Ἑκτόρεος*, et in feminino genere *Ἀγαμεμνονέη*, *Νεστορέη*, *λυκέη*, *παρδαλέη*. Comparanda est nominis substantivi *συφε(ι)ός* *hara* forma duplex (-*ειός* κ 389, -*εός* κ 238, 320 ξ 13, 73).

Dissimile his est *κήδεος* pro *κήδειος* *Ψ* 160, a substantivo *τὸ κῆδος*, si ita interpretandus est ille locus. Neque huc referendum est substantivum *ἡ κυνέη* *galea* (Att. *κυνῆ*), cuius incerta est origo, sed id quidem usus Homericus luculenter docet, non esse femininum adiectivi *κύνε(ι)ος* *caninus*, quod putabant veteres.

Formis qualis est *ἀργύρειος* locus in hexametro non erat.

In textu tradito syllabae -*εον* -*έῳ* etc. locis aliquot per synizesin confluunt; cf. § 8. Nempe *Λ* 15, 374 *χρυσέῳ ἀνὰ* (Nauck *χρυσέῳ ἂν*), *E* 387 *χαλκέῳ δ' ἐν* (leg. **χαλκέῳ ἐν*), *B* 490 *χάλκεον δέ μοι* (leg. **χάλκειον δ'*), *Σ* 222 *ὄπα χαλκέην* Zen. (*χάλκεον* Arist.), η 86 *χάλκεοι μὲν*

[1]) Unus versus κ 240 repugnat, *αὐτὰρ νοῦς*, ubi *ἀλλὰ νόος* legendum esse videtur.

[2]) Cf. *χείμᾰρον* Hes. Oper. 626, *Χείμαρος* (nom. propr.) in inscript. Locr. 1485 Coll.

[3]) Huc pertinet *ὀνείρειος* δ 809, nam *Ὄνειρος* proprii nominis vim obtinet compluribus locis Homericis.

γὰρ codd. plerique (leg. **χάλκειοι μὲν*, quo ducit codicis F lectio *χάλκεοι μὲν*), λ 569 τ 34 *χρύσεον* (loci recentes) [1]. Nulla vero est synizesis locis quales sunt *Ι* 670 *χρυσέοισι κυπέλλοισ'*, *Γ* 64 *χρυσέης Ἀφροδίτης*, *Ψ* 243 *ἐν χρυσέῃ φιάλῃ* etc., nam ibi corripitur vocalis *υ*, quae licet apud posteros longa sit, a vetustis pro brevi poterat usurpari, testibus locis quos attulimus § 18 pag. 88.

§ 62. Vocabulorum ad *Atticam* quae dicitur declinationem pertinentium in lingua Homerica terminus non est *-ως* sed *-ος*. E. g. *λᾱός* [2]) (Att. *λεώς*), *νηός* [3]) (Att. *νεώς*), *γάλοος* *Χ* 473 [4]) (Att. *γάλως*), *λαγωός* *Κ* 361 (Att. *λαγώς*), *κάλος* ε 260 (Att. *κάλως*), *πλεῖος* (Att. *πλέως*), *ἀγήραος* (Att. *ἀγήρως*), *σάος* (Att. *σῶς*).

Discrepant nomina propria aliquot, quae partim sunt dubia partim originem recentem aperte produnt:

Ἀθόω *Ξ* 229, *Κόωνδ'* *Ξ* 255 *Ο* 28. An *Ἀθόου*, *Κόονδ'*?

Ἀγέλεως χ 131, 247; cf. § 8.

Πηνέλεως *Β* 494 *Ξ* 496 *Π* 335, 340 *Ρ* 597, *Πηνέλεων* *Ν* 92, *Πηνελέωο* *Ξ* 489, *Πηνελέῳ* *Ξ* 487. Metrum non obstat quominus *-ος*, *-ον*, *-οιο* scribatur, mss. non invitis.

Ἀκρόνεως et *Ἀναβησίνεως* *Θ* 111 et 113.

Βριάρεων *Α* 403; cf. § 8. Apud Hesiodum Theog. 149 et saepius vocatur *(Ὀ)βριάρεως*.

Πετεῶο *Β* 552 etc.; *Πετεῷο* scribebat Aristarchus teste Herodiano; cf. Cobet Miscell. Crit. p. 297. Sed quidni *Πετεοῖο* scribimus?

Πανδάρεω τ 518 υ 66? *Τυνδάρεω* λ 298 ω 199? Scribi licet *-ου* codicibus non invitis.

Pro *Πείρως* *Δ* 520, 525 restituendum esse *Πείροος* docet *Β* 844; videtur autem lectio vulgata transscriptorum errori deberi, qui litteras *ΠΕΙΡΟΣ*, contractam formam *Πείρους* significantes (cf. § 61), male interpretati sunt. Genitivus reperitur *Υ* 484 *Πείρεω υἱόν* Ar. vel *Πείρεως υἱόν* Zen. (hoc duobus vitiis metricis, cf. § 2 et 8); ubi verum restituit Nauck scribendo *Πειρόου υἱόν*.

---

[1]) Mala igitur est coniectura τ 230 *ὡς οἱ χρύσεοι ἐόντες*, ubi codices habent *ὡς οἱ χρύσεοι ὄντες*, cf. § 302. Legatur *ὡς χρύσειοι ἐόντες* (Fick) vel *ὡς χρυσείω ἐόντε*.

Ex Hesiodo vero accedunt synizeseos haec exempla: Theog. 764 *σιδηρέη*, Scut. 243 *χαλκέων*, Oper. 109 *χρύσεον*, 144 *ἀργυρῷ* (?), 150 *χάλκεοι*, 640 *ἀργαλέῃ*.

[2]) De vocali ᾱ vid. § 5.

[3]) Aeol. *ναῦος*, e. g. *δείγην τοὶς ναύοις* = *ἀνοιγνύναι τοὺς νεώς* Coll. 214[44], a. 324 a. C.

[4]) Nos certe illo loco *γάλοοι* scripsimus, codices habent *γαλόῳ*. Ex genitivo *γαλόων* *Ζ* 378 effici nequit nominativi forma.

Adiectivi ἀγήραος forma sincera in mscriptis passim cessit recentiori ἀγήρως [1]), sed superest Θ 539 ε 136 Hes. Theog. 305, 955 et in lapide Kaibel Epigr. 320[7], restitui autem potest ubique exceptis versibus duobus, unde removeri nequit ἀγήρως, ε 218 (nom. sing.) et η 94 (acc. plur.); adde locos Hesiodeos Theog. 277 et 949, ubi firma sunt ἀγήρω et ἀγήρῳ.

Ferendum est etiam ὑψίκερως κ 158.

Adiectivum σάος [2]), quam unice veram esse formam ostendunt comparativus σαώτερος et verbum σαῶσαι et compositum σαόφρων cum derivato suo σαοφροσύνη, in textu tradito abiit in σόος [3]) vel σῶς, sed genuina lectio tantum non ubique potest restitui: *A* 117 (= Θ 246), 344 *E* 531 (= *O* 563) *H* 310 *I* 230 *N* 773 (= ε 305 χ 28) *O* 497 *Π* 252 *P* 367 *Ω* 382 (= ν 364) δ 98 ο 42 π 131 τ 300. In versu *X* 332 pro σῶς ἔσ(σ)εσθ' legendum videtur *ζῳὸς ἔσεσθ' [4]), versum κ 268 perperam huc trahebat Aristarchus.

Errori debetur monosyllabum ζώς *E* 887 κε ζὼς (leg. *ζῳός κ') et *Π* 445 ζών (leg. σάον).

Alienae hinc sunt voces δμώς [5]), ἥρως, θώς, μήτρως *Π* 717 [6]), Τρώς, quae ad *tertiam* declinationem pertinent.

Sitne ἄνεῳ *B* 323 etc. huc referendum necne dubitatur; pro ἄναυοι (*sine voce*) dictum esse volunt, vid. tamen ψ 93.

§ 63. Notatu dignae sunt voces sequentes, quarum stirps in lingua epica clauditur vocalibus -εο:

1) **ἀδελφεός**, Att. ἀδελφός. A voce **δελφύς** ductum est **ἀδελφεϜός**, i. e. ὁμογάστριος. — De genitivo **ἀδελφειοῦ**, qui vitio natus est et in **ἀδελφεόο** est mutandus, cf. § 59, p. 202.

2) **δένδρεον**, Att. δένδρον. Cf. § 83[7]. E stirpe δρυ (δρῦς, *arbor*), reduplicatione natum est δένδρυον - δένδρεϜον - δένδρεον. Derivatur adiectivum ***δενδρεόεις** α 51 etc., pro quo perperam **δενδρήεις** habet textus traditus, cf. § 69.

[1]) Aristarchus ἀγήρως scribebat (*B* 447 Θ 539 ε 136 etc.).

[2]) Olim σάϜος, cf. ΣαϜοκλέϜης in inscr. Cypria Meister Dial. II p. 188, Σαυκλίαο, Σαύμειλος, Σαυτέλεις Boeot. Coll. 418, 427, 485 sq., 502, 791e (vol. I p. 402).

[3]) Comparanda sunt φόως, ὁρόω aliaeque huiusmodi formae διεκτεταμέναι (cf. § 191).

[4]) Schulze Quaest. Ep. p. 399 σάος ἔσεσθ' mavult, acephalum versum ducens (cf. § 22), adiectivum ζῳός autem hic languere contendens.

[5]) In Hesiodi Oper. 430 et 470 nominativus δμῶος occurrit.

[6]) Genitivus μήτρωος etc. apud Pind. Ol. VI 130 IX 96 Nem. X 70 XI 47 Isthm. VI 34, Eur. Hercul. 43.

3) κενεός, Att. κενός. Integram formam κενεϜός praebet inscriptio Cyprica [1]). Versuum initio legitur κεινός id est κενϜός (Γ 376 Λ 160 Ο 463; corr. Δ 181). Vitiosum est κενά χ 249, leg. κενέ. Cf. § 38, pag. 127.

4) Etiam Hesiodeum λοχεός pro λόχος Theog. 178 huc referendum est, si sana est ea lectio.

Inter vocabula secundae declinationis recensenda sunt etiam:

1) γέλος (Α 599 υ 346 σ 100 etc.), Att. γέλως γέλωτος. — Derivatur adiectivum γελοίιος Β 215, quocum conferri potest ὁμοίιος Δ 315 etc., quod simili ratione est formatum, nisi quis γελώιος rescribere mavult auctoribus Ahrens aliis collata Hesiodi voce ὀλώιος Theog. 591 (vers. spur.).

2) ἔρος (Α 469 Ξ 315 σ 212 etc., h. Ven. 91 Hes. Theog. 120, 201), Att. ἔρως ἔρωτος. — Derivatur adi. ἐρόεις Hes. Theog. 251, 357.

3) μάρτῠρος (Α 338 Η 76 π 423 etc.), Att. μάρτυς μάρτυρος.

4) φῠλᾰκός (Ω 566, nomen proprium Ζ 35 ο 231), Att. φύλαξ φύλακος. — Huius nominis in textu tradito extant formae Φύλακος -κοιο φυλακούς Ζ 35 ο 231 Ω 566 (l. a. -κας), sed φυλάκεσσι Κ 58, 127, 180, 365, φύλακας Ι 477 Κ 97, quibus locis fortasse φυλακοῖσι et φυλακούς rescriptum oportuit; genitivus φυλάκων Ι 85 Κ 56 de nominativi forma epica nihil docet. — Comparari possunt inter se φυλάσσω — φυλακός et φαρμάσσειν — φάρμακον.

Etiam reliquorum quae enumeravimus vocabulorum in textu tradito hic illic reperiuntur formae quae ab Homeri lingua alienae sunt, e. g. μάρτυρες Zenod. Β 302 etc., μάρτυρας h. Merc. 372 (cf. § 83[10]), γέλως Θ 343 sq. Recentius aevum arguit accusativus ἔρωτα h. Merc. 449.

CAPUT IV.

Declinatio tertia.

I. *Observationes generales.*

§ 64. In numeri pluralis dativo stirpi additur suffixum -εσσι(ν). Huius suffixi vocalis prior ex ipsa littera sibilanti orta est, quae ut acuminari sive duplicari posset, cohibendus paullisper erat vocis

---

[1]) Inscr. Coll. 20 *ka· te· ti· sa· ne· | e· pi· ke· ne | u· vo· ne*, id est κατέθισαν ἐπὶ κενυϜόν.

decursus post consonam quae praecedit; nam haec si litteram sibilantem contigisset, fieri non poterat quin ita eam afficeret ut simplex fieret sigma. Brevitati igitur qui studet, sine vitio dicere potest litteram epsilon suffixi *-εσσι(ν)* esse vocalem auxiliarem. Furtiva autem haec vocalis in aliis regionibus non *ε* sed *ᾰ* sonabat, ut apparet e tabulis Heracleensibus (Cauer Del.² $40^{50, 104, 158, 175}$), ubi leguntur dativi *ποϊόντασσιν*, *ἔντασσιν* (= *οὖσιν*), *πρασσόντασσι*, *ὑπαρχόντασσιν*.

Exempla Homerica sunt: *πούς πόδ-εσσι*, *κληΐς κληΐδ-εσσι*, *ὄνυξ ὀνύχ-εσσι*, *Αἴας Αἰάντ-εσσι*, *Ϝέπος Ϝεπέ(σ)-εσσι*, *βοῦς βό(Ϝ)-εσσι*, item (ex analogia?) *νέκυς νεκύ-εσσι* [1]).

Si vero radicem terminat vocalis, abest sonus ille auxiliaris, qui iam non requiritur: *πίτυ-σσι*, *νέκυ-σσι* [2]), *γένυ-σσι*, *δάκρυ-σσι*. Item **πολύσσι* (vulg. *πολέσσι*) et *ὄισσι* (sic Fick, vulg. *ὄεσσι*)? cf. § 88 et 74.

Reperitur autem *-εσσι(ν)* non solum in poesi epica, sed praeterea adhibetur a poetis Aeoliis, et — quod multo maioris est momenti — regnat in inscriptionibus Lesbiis Boeoticis Thessalicis, frequens est in Doricis. Unde apparet ipsi linguae primitus proprium fuisse hunc terminum, non poetis deberi, et reiciendam igitur esse opinionem a Boppio olim prolatam, cui multi adstipulati sunt [3]), pravo analogiae studio deberi suffixum disyllabum *-εσσι(ν)*; nempe ad imitationem vocum, quales sunt *ἔπεσσι γένεσσι*, in quibus syllaba *-σι* adiuncta est stirpi in *-εσ* desinenti, postea formatos esse dativos *Αἰάντεσσι πόδεσσι* etc., et has deinde formas vitio natas effecisse ut ipsa vetusta et proba illa *ἔπεσσι γένεσσι* corrumperentur in novas figuras *ἐπέεσσι γενέεσσι*. Bonum factum sane quod non hinc prognati sunt longiores etiam et peiores dativi *Αἰαντέεσσι ποδέεσσι*, mox daturi progeniem vitiosiorem *ἐπεέεσσι* quaeque id genus sunt alia! At missis iocis serio reputemus quam multa obstent Boppii opinioni. Nempe labis tam late gliscentis ipsosque nervos linguae afficientis nullum exemplum in lingua Homerica extat; quapropter multa profecto concurrere debebunt indicia, ut concedamus veteres cantores adeo soloece sua lingua usos esse, et vel sic inviti

---

1) Nisi fallor, forma *νεκύεσσι* evincit, radicem vocis esse *νέκυς*; quod si verum est, altera dativi plur. forma non ex *νέκυ-σσι* sed ex *νέκυσ-σι* (ut *Ϝέπεσ-σι*) prodiit. De *πίτυσσι* etc. cf. p. 227, 2.

2) Vid. nota praecedens.

3) Vid. G. Meyer² p. 355 sq., Monro² p. 85 sq., E. I. Haupt de nominum in *-εύς* exeuntium flexione Homerica p. 18 etc.

credemus. At indicia illa ubi sunt? Non enim rarae sunt formae in syllabas *-εσσι* excurrentes, sed admodum frequentes et per carmina epica aequabiliter sparsae; neque in insolitis tantum substantivis nominibusve propriis occurrit terminus *-εσσι*, sed omne genus vocabulis adaptatur; neque metro poscitur aut commendatur, disyllaba enim forma *ποσσί* non minus apta est hexametro quam trisyllaba *πόδεσσι*. Ergo coniectura Boppii, cui neque dictionis Homericae indoles favet neque lapidum testimonia addicunt, quamprimum oblivione est premenda, et libenter nostra facimus verba quae leguntur apud Kühner-Blass I p. 418 (quo loco dialectorum hac de re testimonia optime sunt exposita): „der Beweis für diese „Theorie mangelt vollständig; er würde da sein, wenn erstlich *εσσι* „sich in historischer Zeit weiter und weiter verbreitete, wovon wir „(im dorischen Dialekt) das Umgekehrte sehen; zweitens, wenn die „Formen wie *ἐπέεσσι* den Alexandrinern angehörten, und nicht schon „dem Homer (auch lesb. *ἐπέεσσι*). Die *εσ*-Stämme sind auch gar nicht „zahlreich genug, um eine solche weitgehende Uebertragung ihrer „Endung wahrscheinlich zu machen". — Cf. ibidem in addendis p. 644 [1]).

Non tamen *-εσσι* unicus in lingua epica est dativi pluralis terminus, sed frequenter etiam tenuior suffixi forma *-σι* usurpatur, in qua sibilantis vis remisit neque igitur requiritur furtiva vocalis *ε*. Homerica sunt e. g. *πόδεσσι* (*ποδəσσι*) et *ποσσί* (*ποδσι*).

Vocabula autem, quorum stirpem claudit littera dentalis vel sigma, hanc litteram finalem modo servant (cf. § 35), e. g. *ποσ-σί* (*ποδ-σι*) [2]), *ϝέπεσ-σι*, modo amittunt, ut in lingua recentiore, e. g. *πο-σί*, *ϝέπε-σι*.

Haec si recte disputavimus, sequitur ut statuamus ratione carere dativi conformationem qua stirpi adiungantur syllabae *-εσι(ν)*. Quales dativi nonnullis tamen locis comparent, sed probabiliter refingi possunt tantum non omnes: *Υ* 468 *ὃ μὲν ἥπτετο χείρεσι γούνων* (leg. **χείρεσσ' ὃ μὲν ἥπτετο γούνων*?), *Ψ* 191 *ϝίνεσιν* (in pede quarto; leg.

---

[1]) Suffixum primitus *-σσι(ν)* fuisse, non *-σι(ν)*, etiam ex Attica dialecto demonstrari posse videtur, in qua *ἰχθύσι γλυκέσι* et similia dicantur; simplex enim sigma inter duas vocales intercidere nemo nescit. Analogiae vero vim in eiusmodi dativis cerni, ut sumit e. g. G. Meyer[2] p. 355: „bei den vocalischen und diphthongischen Stämmen erklärt sich die Erhaltung des intervocalischen *-σ-* der Endung *-σι* aus dem „Danebenstehen des *-σι* bei den consonantischen Stämmen", credibile est sane nec tamen verisimile.

[2]) Notentur dativi *νεήνισσιν* (codd. *νεήνισιν*) *Σ* 418, *σανίσσι* (codd. *σανίδεσσι*) *φ* 164, quos cum ratio tuetur tum consimilis dativus *ἴρισσι* *Λ* 27 recte traditus.

ϝῖνεσσ'? cf. § 8, pag. 16), *ο* 386 *οἴεσιν* (item; vid. § 74), *ο* 557 *ϝανάκτεσιν* (item, leg. *ϝανάκτεσσ'?*). In versus *K* 486 pede primo pro *αἴγεσιν* praestat l. a. *αἴγεσσ'*. Vid. praeterea lectio Zenodoti *E* 329, v. l. ξ 238, Eust. 819, 60 et 820, 4.

Id quidem certum est, eiusmodi dativos non esse coniectura invehendos in textum, quemadmodum e. g. P. Knight *νεηνίδεσιν* proposuit *Σ* 418, Gerhard *Γιγάντεσιν ἐμβασίλευεν η* 59. Recte hac de quaestione iudicavit G. Hermann ad Orphic. Argonaut. vs. 614, qui ibidem pag. 821 e sequioris aetatis carminibus complures formas in *-εσι* attulit [1]).

§ 65. Dativi singularis iota finale multis locis pro longa syllaba usurpatur; vid. § 15, § 18, § 19.

De elisione syllabae *-ι* cf. § 13.

§ 66. Vocabula in *-ις* et *-υς*, quorum stirpem claudit consona dentalis, accusativum in *-ᾰ*, ut fert ratio, desinentem habent, etiam barytona, quorum accusativus postmodo deformatus est ad exemplum nominum quorum stirps vocali *-ι* vel *-υ* terminatur. Homerica sunt igitur *ἔρῐς ἔρῐδα, φύλοπῐς φυλόπῐδα, κόρῠς κόρῠθα.*

Nonnullos tamen in locos irrepserunt accusativi in *-ῐν* pro *-ῐδα*. Quod vitium metro arguitur *K* 292 = *γ* 382 *βοῦν ἦνιν εὐρυμέτωπον*, leg. *ἤνιδα* (cum hiatu post quartum dactylum legitimo, vid. § 15); ceteris autem locis plerisque non obstant numeri quominus forma metaplasta in *-ιν* cedat formae elisae in *-ιδ'(α)*. Reperitur e. g. *γλαυκῶπιν Ἀθήνην* uno loco *α* 156, leg. *γλαυκώπιδ' Ἀθήνην*, id quod ipsi libri praebent h. Apoll. 323; integer accusativus extat *Θ* 373. Pro *ἄναλκιν ἔσεσθαι γ* 375 rescribatur *ἀνάλκιδ'*, ut alias in accusativo constanter dicitur *ἀνάλκιδα* (*Θ* 153 *I* 35 *N* 777 *Ξ* 126 *O* 62 *Π* 656 *Φ* 555). Male *Κύπριν ἐπῴχετο* pro *Κύπριδ'* legitur *E* 330, licet *Κύπριδα* extet *E* 458, 883; male scribitur *ἔριν* ante vocales *γ* 136, 161, nam *ἔριδα* legitur *E* 861 aliisque locis decem; male *φύλοπιν αἰνήν Δ* 15 etc., cum integra forma ante consonam reperiatur *λ* 314 *φυλόπιδα στήσειν*; male ante vocales editur *ὄπιν*, *Π* 388 *ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες* et *φ* 28 *ὄπιν ᾐδέσατ'*, plena enim accusativi forma *ὄπιδα* extat ξ 82 *υ* 215. De quibusdam tamen huiusmodi accusativis minus certum est iudicium; sic illud *ἔριν*, quod in *ἔριδ'*

[1]) Suspectum admodum est *χέρεσι πόδεσι* in fragm. Soph. 328; librariorum errori debetur *δαιτυμόνεσι* Herodot. VI 57, ubi *δαιτυμόσι* correxerunt Dindorf et vHerwerden.

mutandum esse modo intelleximus, metro stabilitum est *π* 292 = *τ* 11; ferenda sunt etiam *θοῦριν* *O* 308, *ϝῖριν* *P* 547. Haec igitur recentioris aevi usus invexit in textum Homericum; accusativum *χάριν* autem, qui passim obvius est (*Δ* 95 etc.), nemo sollicitabit, quoniam *χάριτα* nusquam legitur et stirps *χαρι-* etiam in cognato adiectivo *χαρίεις* agnoscitur.

Accusativi in *-υν* a stirpibus in dentalem desinentibus nulli formantur praeter *κόρυν* *N* 131 = *Π* 215, ubi verum esse id quod alibi passim in ipsis codicibus legitur *κόρυθ'* (Z 472, 494 *N* 188 etc.), veteres intellexerunt, vid. schol.; iure igitur utrobique *κόρυθ'* rescripsit P. Knight.

§ 67. Substantivi *ϝάναξ* vocativus est *ϝᾰ̈νᾰ* in formula *Ζεῦ ϝάνα* versuum initio collocata *Γ* 351 *Π* 233 *ρ* 354.

§ 68. Vocum *γόνῠ* et *δόρῠ*, a stirpibus *γονϝ(ᾰτ)* et *δορϝ(ᾰτ)* ductarum, vocalis *ο* in omnibus casibus, excepto singularis numeri nominativo (acc. voc.), productione compensatoria in *ου* abit, cf. § 38. Reperiuntur apud Homerum formae:

Sing.	*γόνῠ.*	Sing.	*δόρῠ.*
	γουνός et *γούνᾰτος.*		*δουρός* et *δούρᾰτος.*
			δουρί [1]) et *δούρᾰτι.*
		Dual.	*δοῦρε.*
Plur.	*γοῦνα* et *γούνᾰτα.*	Plur.	*δοῦρα* et *δούρᾰτα.*
	γούνων.		*δούρων.*
	γούνεσσι et *γούνᾰσι.*		*δούρεσσι* et *δούρᾰσι.*

Etiam in derivatis servatur sonus *ου*, quem peperit digamma quod intercidit: *γουνάζομαι* sive **γουνάομαι* (mss. *γουνοῦμαι*), *ὁ γουνός*, *ἐπιγουνίς*, *δουράτεος*, *δουροδόκη*.

---

[1]) Apud posteros ex *δουρί* factum est *δορί*, ut expectari poterat; e. g. Arist. Ran. 1289. Errori debetur forma *δόρει*, quam scenicis fuere qui tribuerent: *σὺν δόρει σὺν ἀσπίδι* Choerob. in Bekk. Anecd. 1364, Etym. M. 284, 32, Zonar. 564. Veram lectionem *ξὺν δορὶ ξὺν ἀσπίδι* exhibent codices Aristoph. Vesp. 1081. Infelix fuit conatus Dindorfii (ad Arist. Pac. 358 p. 549 ed. Oxon., in Lex. Aesch. s. v. *δόρυ*, ad Soph. fragm. 374*b*), Hermanni (vid. Ellendt in Lex. Sophocl. s. v. *δόρυ*), Nauckii, formam *δόρει* in tragicorum textum passim invehentium. Quam opinionem qui solus commendare videtur versus Soph. Oed. Col. 620, ubi *δόρει διασκεδῶσιν* legitur trimetri initio, quin corruptus sit non dubitamus; spuriam esse praepositionem suspicamur, coniecimus autem **ἴσως δορὶ σκεδῶσιν*. Non inutile, immo necessarium fore, esse adverbium *ἴσως*, contextum reputantibus apparebit; non enim futura illic vaticinatur Oedipus, sed quid pro rerum humanarum inconstantia expectari possit atque debeat in mentem revocat auditoribus.

Nominativi *γόνυ* vocalis *ο* suppressa est in *πρόχνυ* et *γνύξ*, cf. § 12 et nostrum *knie*. Etiamne in *ἰγνύη* *N* 212 [1]) h. Merc. 152?

Vix opus est observare, nominativos *γοῦνυ* et *δοῦρυ* neque extare neque potuisse extare in lingua epica; in nominativo enim sing. sonus *υ* sive *ϝ* integer superest, neque igitur productionem suppletoriam praecedentis syllabae potest efficere.

§ 69. Inter adiectiva, quorum stirpem claudit littera muta, prae ceteris consideranda sunt ea quae in *-εις* desinunt; designant autem id quo res aliqua vel animans est instructum. A participiis perf. activi et aor. passivi hac praesertim in re discrepant, quod suffixum *-εις* (*-ϝεντ*) non verbi stirpi adhaeret sed nominis; sunt autem in epica dictione, et hinc etiam apud alios poetas, frequentissima, ex posteriore vero lingua tantum non omnia evanuerunt; unum *χαρίεις* [2]) apud Athenienses permansit. Exempla Homerica sunt *σκιόεις* (*σκιή*), *ἠνεμόεις* (*ὁ ἄνεμος*, cf. § 21), *μητιόεις* (*ἡ μῆτις*), *ἰχθυόεις* (*ὁ ἰχθύς*), *ἀστερόεις* (*ἀστήρ*) [3]).

Stirpi igitur substantivi addi videmus syllabam *-ϝεντ*. De littera *ϝ* constat ex inscriptionibus: *ΠΟΛΛΟΝΑΡΙΜΤΒΥΤΟΝΤΑΚΑΤΑΜΤΟΝΟΓΒΜΑΝΑΓΥΤΑΝ*, i. e. *πολλὸν ἀριστεύοντα* [4]) *κατὰ στονόϝε(σ)σαν ἀϝυτάν*, in cippi Corcyraei inscriptione bustrophedon exarata Coll. 3189 (IGA. 343, Kaibel Epigr. 180, Cauer Del.[2] 84), et *τιμάϝεσα* in inscr. Pamphylica Coll. 1266[6]. Hinc dubitaverit quispiam an etiam cantores epici dixerint *τιμήϝεις στονόϝεις* etc., quam tamen veri minus similem esse suspicionem vidimus supra § 40 pag. 154 sq.; perexiguum autem esse discrimen inter *στονόϝεις* et *στονόεις* unumquemque suae aures docere possunt.

Suffixum *-εντ* praecedere solet vocalis *ο*, sive haec substantivi stirpem claudit (*ἠνεμόεις*) sive stirpi additur (*ἀστερόεις*), sive ultima stirpis vocalis in eam mutatur (*σκιόεις*) [5]). Quam legem quaedam

---

[1]) Ex *ἐν-γνύ-η* i. e. *ἐν-γνύ-η* ortum putant, vid. G. Meyer[2] p. 68.

[2]) Fortasse addendum est *φωνήεις*.

[3]) Non id quod *proprium* habet res sed cui *similis* est indicare videntur adiectiva *λειριόεις* *N* 830 et translate *Γ* 152 (*candidus*, hinc *clarus*, *helder*), *μορόεις* *Ξ* 183 = *σ* 298 *moro* (*baccae*) *similis*. Idem de voce *πτερόεις* contendit I. M. Hoogvliet Grammaticale raadselen 1892 p. 32, *levem*, non *alatum* vertendum esse ratus.

[4]) *αριστευτοντα* lapidarius scripsit per errorem, sive omittenda fuerat littera *Τ*, sive *ϝ* scribendum.

[5]) Vitio debetur *ἠιόεις* *Ε* 36, *καθεῖσεν ἐπ' ἠιόεντι Σκαμάνδρῳ*, neque enim a voce *ἠιών* recte formatum est hoc adiectivum, neque *ἠιών* (*litus*) alias tribuitur fluviis; Naber verum restituisse videtur corrigendo *καθεῖσ' ἐπὶ ποιήεντι Σκαμάνδρῳ*.

adiectiva migrare videntur, sed videntur tantum, corrupta enim ad nos pervenerunt:

δενδρήεις, leg. *δενδρεόεις*, a subst. *δένδρεον*, cf. § 63.
πιδήεις, leg. *πιδακόεις*, *Λ* 183.
εὐρώεις, leg. *ἠερόεις*, vid. ad *Υ* 65.
κητώεις, l. a. *καιετάεις*, *Β* 581 *δ* 1.
ὠτώεις, leg. *οὐατόεις*, cf. § 72.

Sextum adiectivum, quod ita formatum est, *κηώεις* (*κηώεντι -εντα* *Γ* 382 *Ζ* 288 *Ω* 191 *ο* 99) quin item corruptum sit vix quisquam dubitat, quomodo sit corrigendum nemo dixit.

Alia revera discedunt: *δῑνήεις*, *ϝηχήεις*, *λαχνήεις*, *πετρήεις*, *ποιήεις*, *τεχνήεις*, *τῑμήεις*, *ὑ̄λήεις*, in quibus stirpis vocalis *η*, quam motrum tuebatur, intacta permansit.

Dubiae originis est Vulcani epitheton *ἀμφιγυήεις* *Α* 607 etc.; neque quomodo formatum sit *κολλήεντα* (pro *κολλητά*) *Ο* 389 satis apparet. Analogiae vero deberi videtur adiectivum *τελήεις* (*τεληέσσας ἑκατόμβας* *Α* 315 etc.), a stirpe *τελεσ* ductum; expectaveris enim *τελεέσσας* (cf. Tyrt. fr. 4, 2) aut *τελειέσσας* (= *τελεσϝέσσας*). Simili ratione natum est *κοτήεις* *Ε* 191 e stirpe *κοτεσ*. Certius etiam constat pravae analogiae deberi formas *ὑψιπετήεις* *Χ* 308 = *ω* 538, *αἰπήεσσαν* *Φ* 87, *μεσήεις* *Μ* 269, *φαιδιμόεντες* *Ν* 686, *ὀξυόεντα* *Ε* 568 *-ντι* *Ε* 50 etc., *τροφόεντα* *Ο* 621 *γ* 290, *ἀλγινόεσσαν -εντα* Hes. Theog. 214, 226 (cf. § 18), *ἀργινόεντα* *Β* 647, 656, a vocibus *ὑψιπέτης*, *αἰπή* (cf. § 75), *μέσος*, *φαίδιμος*, *ὀξύς*, *τροφ-*, *ἀλγ-*, *ἀργ-* ductas, quae sintne ipsis poetis omnes imputandae incertum est [1]).

Gravius offendunt adiectiva nonnulla, in quibus syllabae *-ηε-* vel *-οε-* contractae sunt: *τιμῆς* *Ι* 605, cf. schol. Aesch. Prom. 235, *τιμῆντα* *Σ* 475 et l. a. *κ* 38, ubi refellitur metro (cf. § 2), *τεχνῆσσαι* *η* 110, *καιρουσσέ͜ων* *η* 107 (ex Bergkii coniectura), *λωτεῦντα* vel *λωτοῦντα* *Μ* 283, adde *Σιμοῦντα* Hes. Theog. 342; alia e recentioribus exempla congessit La Roche ad *η* 107. Sed in adiectivo *φοινικόεσσαν -σσαι* *Κ* 133 *ξ* 500 *φ* 118 *Ψ* 717 *φοινικόεντα* *Θ* 116 (?), 137 (?) h. Merc. 250, *φοινικόεις* Hes. Scut. 194, non est cur haereamus; non enim vocales *-οε-* confluunt sed metro cogente corripitur vocalis *-ι-*, vid. § 18.

---

[1]) Adiectivum *φαιδιμόεντες* legitur loco quem postmodo adiectum esse constat; pro *αἰπήεσσαν* Nauck coniecit *ἠνεμόεσσαν*, pro *μεσήεις* Goebel probabiliter *μεσηγύ*; rescripsit; hastae epitheton *ὀξυόεις*, undecim locis obvium, fuere qui ab arboris nomine *ὀξύα* ductum esse contenderent, id quod credibile tamen non est; veri est similius ad imitationem adiectivi *ὀκριόεις* *Δ* 518 etc., *lapidum* epitheti, conformatum esse. Pro *τροφόεντα* Aristarchus *γ* 290 *τροφέοντο* legebat.

§ 70. Substantivis neutrius generis, quorum stirps clauditur littera liquida, multo pluribus utitur dictio epica quam lingua recentior. Nempe praeter vulgaria illa *Ϝέἄρ* (Att. *ἔαρ* gen. *ἦρος*) [1]), *ἧπαρ*, *στέαρ* [2]), *φρεῖαρ* *Φ* 197 (Att. *φρέαρ*), *ὕδωρ* [3]), *πῦρ*, radicem in -*ρ* desinentem habent vocabula sequentia:

1) *ἄορ*, dat. *ἄορι*, plur. *ἄορα* *ρ* 222. Cf. *ἀείρω* § 256.

2) *ἦτορ*.

3) *ἐϜέλδωρ*, cf. *ἐϜέλδομαι* § 211.

4) *Ϝέλωρ*, plur. *Ϝέλωρα* *Σ* 93 et *Ϝελώρια* *Α* 4. Cf. (*Ϝ*)*ελεῖν* § 41[22].

5) *ἴχωρ* *Ε* 340, 416. Posterioris loci, ubi accusativus legitur, extat l. a. *ἰχῶ*, quam peperit error recentiorum, quibus *masculini* generis esse videbatur hoc substantivum; vid. e. g. Apoll. Rhod. III 853 *αἱματόεντ' ἴχωρα*, item IV 1679; etiamne Aesch. Agam. 1480?

6) *πέλωρ*, plur. *πέλωρα*, cum adiectivo *πέλωρος* vel *πελώριος*. Cf. *πέλομαι* § 275.

7) *τέκμωρ*. Cf. *τίκτω* § 236.

8) *ἄλκἄρ*. Cf. *ἀλκ-* § 83.

9) *εἶλαρ*. Cf. *Ϝέλλω* § 265.

10) *θένἄρ* *Ε* 339 (gen. *θένἄρος*). Cf. *θείνω* *Α* 588 etc. — Nominativus, qui apud Homerum non reperitur, extat Pind. Pyth. IV 366 Isthm. III 96.

11) *κῆρ*, dat. *κῆρι*, *κηρόθι* (cf. § 48). Debilior huius stirpis forma *κἄρδ* *κρἄδ* apparet in voce *καρδίη* sive *κρἄδίη* (cf. § 39). Facile distinguitur vox *ἡ κήρ* (*κῆρα* *κηρός* etc.). — Disyllaba forma *κέαρ* apud posteros occurrit, sed epicum vocabulum *κῆρ* contractione ex *κέαρ* prodire non potuit propter indolem linguae Homericae a contractione alienam; dicitur *κῆρ* pro *κῆρδ* (*κἄρδ*).

12) *νέκτἄρ* *Α* 598 *Δ* 3 *Τ* 38, 348, 353 *ε* 93 h. Ap. 10, 124

---

[1]) Forma contracta *ἦρος* extat h. Cer. 456. Sed in Hes. Oper. 462 *ἦρι* non *vere* sed *mature* significat, ut in Homero *Ι* 360 *τ* 320 *υ* 156; male igitur *εἴαρι* illo loco scriptum est in codd. compluribus.

Adiectivi *Ϝεἄρῑνός* *Β* 89 etc. syllaba initialis producitur metri causa, cf. § 21, id quod codices indicare solent *εἰαρινός* scribendo. Nomen proprium *Εἰάρινος* bis legitur in epigrammate II[1] fere p. Chr. n. saeculi, Kaibel 515; cf. Martialis IX 12, 4: *dicunt Eiarinon tamen poetae | sed Graeci, quibus est nihil negatum | et quos Ἄρες Ἄρες decet sonare.* Vitiosas deinde formas poetae recentiores finxerunt *εἶαρ* *εἴαρος* *εἴαρι*, vid. Bion. VI 1, 15, 17 Theocrit. VII 97 XII 30 etc., cuius labis primum vestigium deprehenditur in hymno Cereris vs. 174 *εἴαρος*.

[2]) Gen. *στέἄτος* *φ* 178, 183; cf. § 28.

[3]) De vocalis *υ* quantitate vid. supra pag. 87. — Dativus *ὕδει* traditus est Hes. Oper. 61 et Theognid. 961 (hic vitiose). Novum nominativum *ὕδος* inde finxit Callimachus.

Ven. 206, gen. νέκτἄρος ι 359, cum adiectivo νεκτάρεος Γ 385 Σ 25 (?).

13) πῖαρ, neutrum adiectivi πίων πίειρα. Substantivi loco usurpatum est Λ 550 (= Ρ 659) Apoll. Rhod. IV 1133 (ut nostrum *vet*), et praeterea legitur ι 135, ubi sitne adiectivum an substantivum dubitatur. Soloni adiectivum est πῖαρ in noto fragmento 36, 21: πρὶν ἀνταράξας πῖαρ [1]) ἐξεῖλεν γάλα.

Vocalis varietas, qua insignia sunt πίων — πιαίνω, πῖαρ — πίειρα, comparari potest cum χειμών — χειμαίνω, χεῖμα — χειμέριος, et -φρων — πρόφρασσα -φραίνω, φράζω, -φραδής — φρήν φρενός etc. (dat. φρασί Pind.).

14) ὕπἄρ τ 547 υ 90.

15) εἶδαρ, plur. εἴδἄτα. Cf. ἔδω § 307.

16) ἦμαρ, gen. ἤμἄτος etc., cum compositis Ϝεξῆμαρ, ἐννῆμαρ, πἄνῆμαρ (§ 28), ποσσῆμαρ, αὐτῆμαρ et adiectivo πανημέριος. — Rara in Homericis est forma ἡ ἡμέρη.

17) ὄνἄρ, plur. ὀνείρἄτα υ 87. — Ab eadem stirpe ducitur ὁ ὄνειρος (Ὄνειρος).

18) ὄνειαρ, plur. ὀνείἄτα.

19) οὖθαρ (ἀρούρης) Ι 141 = 283, plur. οὔθἄτα ι 440.

20) πεῖραρ, plur. πείρἄτα πείρἄσι.

Adde pluralia κτεάτεσσι Ε 154 etc. (cf. § 17 pag. 84) et ἀλείἄτα υ 108, et singulare ἀλείφἄτος -τι Σ 351 ω 45 etc., cuius nominativus ἄλειφα(ρ) extat Hes. Theog. 553 Aesch. Agam. 322 Theocrit. VII 147 XVIII 45.

In Dianae epitheto ἰοχέαιρα (Ε 53 etc.) latitare substantivum χέαρ, a stirpe χα (χάσκειν) ductum et *sinum* significans, vertendum igitur esse *sagittas in sinu habens expeditas*, demonstrare conatus est I. M. Hoogvliet Grammaticale Raadselen p. 34 sqq., ingeniosius quam probabilius.

Apud recentiores accedunt:

1) δέλεαρ Eur. Andr. 264 Iph. Taur. 1181 Troad. 695 Hel. 761. Hinc Callistratus μ 252 legebat δείλατα pro εἴδατα.

2) μῆχαρ. Homericum est τὸ μῆχος Β 342 Ι 249 μ 392 ξ 238.

Etiam νύκτωρ *noctu*, quod fuere qui β 105 legerent, est substantivum adverbii loco adhibitum (= κατὰ νύκτα); apud posteros autem frequenter usurpatur perinde atque ὄναρ *per somnum* et ὕπαρ *revera*. Cf. ἐνύπνιον Β 56 (= ξ 495) Aristoph. Vesp. 1218.

---

[1]) Non πῖαρ sed πῦαρ praebet papyrus Ἀθηναίων πολιτ. IV[46].

II. *Stirpes in -σ.*

§ 71. Stirpium, quae in litteram *σ* desinunt, contractio nulla est in lingua epica; cf. § 7. Dativi terminationem *-ι* elidi posse vidimus in § 13.

Substantiva neutra in *-ος* ita flectuntur:

N. V. A.	*ϝέπος*	*ϝέπεα.*
G.	*ϝέπεος*	*ϝεπέων.*
D.	*ϝέπεϊ*	*ϝεπέεσσι* et *ϝέπε(σ)σι.*

Separatim commemorandum est *φάος lux* (§ 280), Att. *φῶς* gen. *φωτός* [1]). Plur. *φάεα καλά lumina* (= *oculi*) *π* 15 = *ϱ* 39 *τ* 417 [2]).

Nullo non in casu discrepat hoc vocabulum a nomine Homerico *ὁ φώς φῶτα φωτός* etc. *vir*. In textu autem tradito per diectasin quae dicitur (cf. § 191) scriptum est *φόως* (*B* 49 etc.) et *φόωσδε* (*B* 309 etc.) pro *φάος* et *φάοσδε*. Sinceras formas restitui et posse [3]) et debere intellexit P. Knight, in ipsis codicibus *φάος* reperitur *σ* 317 *τ* 34 et passim apud Hesiodum, cf. Spitzner vers. Heroic. p. 23.

Flexio nominum *τὸ δϝέος*, gen. *δϝέεος*, et *τὸ σπέος* gen. *σπέεος* dat. *σπέεϊ* plur. *σπεέεσσι* et *σπέεσι*, nihil habet insoliti. Sed in mscriptis hae formae cesserunt absurdis et inter se pugnantibus: gen. *δείους σπείους*, dat. *σπῆι σπήεσσι σπεσσί* [4]), de quarum origine vid. § 7. Revocari possunt formae genuinae sine ulla violentia locis cunctis, exceptis *ε* 194 *σπεῖος* (acc.) et Hes. Theog. 297 *σπῆι ἐνί*, leg. *σπέος ἐς* et *ἐν σπέεϊ* cum Nauckio.

§ 72. In syllabam *-ἄς* plura nomina desinunt quam apud posteros. Quorundam autem alpha in *ε* abit; nempe:

1) *κτέρἄς* *K* 216 *Ω* 235, plur. *κτέρεα κτερέων*, cum verbo *κτερεΐζω* (§ 222).

2) *κῶας, κώεα κώεσι.*

---

[1]) In dativo *τῷ φῷ* dixisse fertur Euripides fr. 588; quod si verum est, soloece admodum est locutus.

[2]) Quo iure prima syllaba producatur non apparet; metricam hanc esse productionem putat Schulze Quaest. Ep. p. 206, cf. supra pag. 95.

[3]) *φόως* ibi tantum legitur ubi positione (*τ* 64 ictu) producitur syllaba finalis.

[4]) Adde nomen proprium *Σπειώ* *Σ* 40, leg. *Σπεεώ* aut *Σπεϊώ* (sic Schulze Quaest. Ep. p. 403).

Formas contractas defendere conatus est Cauer Odysseae praef. p. xv, cui oblocutus est van Leeuwen Mnemos. 1889 pag. 219,3; errasse se concedit Cauer praef. Iliad. 1890 p. v et xix, attamen vitiosas formas etiam in Iliadis textu reliquit.

3) οὖδας, οὔδεος οὔδει.

4) τέρᾰς, τέρᾰα μ 894, τεράων Μ 229, τεράεσσι Δ 398 etc., sed nomen proprium inde derivatur Τειρεσίης, i. e. τερατοσκόπος, in quo metri causa (cf. § 21) producta est syllaba initialis. — Ab alia stirpe ductum esse videtur τείρεα astra Σ 485, τείρεσι hymn. 7,7 [1]).

Cetera neutra in -ᾰς, quae apud Homerum reperiuntur, sunt:

5) δέμᾰς (§ 262).

6) δέπᾰς.

7) κνέφᾰς.

8) σέβᾰς.

9) σέλᾰς.

10) σκέπᾰς (plur. σκέπᾰ Hes. Oper. 532).

11) σφέλᾰς.

et quae postea in usu permanserunt:

12) γέρᾰς, plur. γέρᾰ Β 237 Ι 334 δ 66.

13) γῆρας.

14) κέρᾰς, gen. κέρᾰος, etc., cum composito (βοῶν) ὀρθοκραιράων Θ 231 etc.

15) κρέᾰς, plur. κρέᾰ Θ 231 γ 65 etc.; utrum κρέα ἔδμεναι Δ 345 Χ 347 υ 348 sit ferendum an κρέα' ἔδμεναι voluerit poeta, dubitatur; aperte corruptum est κρέα ι 347. Genitivus plur. κρεάων h. Merc. 130 in codd. extat, ceteris locis in κρειῶν abiit, ο 334 invito ipso metro, cf. § 2; quam originem habeat vitiosa haec forma, quacum concinunt Hesiodea vocabula χρειῶν (leg. χρεέων) Oper. 404 et κλεῖα (leg. κλέεα) Theog. 100, vidimus § 7 [2]). Aut recentem originem prodit aut corruptum est κρεῶν ο 98.

16) οὖας Λ 109 Υ 473, οὔατος, οὔατα, οὔασι Μ 442 μ 200 (Att. οὖς, ὠτός), cum adiectivis οὐατόεις Ψ 264, 513 Hes. Oper. 657 et ἄμφουας χ 10. In mss. haec partim intacta evaserunt, partim corrupta sunt in formas recentioris aevi οὖς Λ 109 Υ 473, ὠσίν μ 200, ὠτώεντα (cf. § 69) Ψ 264, 513 Hes. Oper. 657, ἄμφωτον χ 10 [3]). Apud Simonidem sincerae formae οὖας et οὐατόεις revera occurrebant (fr. 37, 245), cf. Herodian. π. μον. λέξ. p. 14 Dind., item Antimachus in schol. Ψ 845 καλαύροπας οὐατοέσσας. Adde nomen proprium ΟϜΑΤΙΕΣ in inscriptione Chalcidica (vid. pag. 150), et praeterea cf. h. Orphic. 19, 14, Callim. fr. 320, ἀμφῶες Theocrit. I 28.

---

[1]) Gen. τειρέων aut τερέων Alcaei fr. 156.

[2]) Nominativo κρεῖας usus est Ananius fr. 5, 3 (?). Dorice dicitur κρῆς, Ar. Ach. 795.

[3]) Etiam adverbium ἀμφουδίς ρ 237 ad vocem οὖας referendum esse videtur.

§ 73. Etiam adiectiva [1]) et nomina propria in -ης sine contractione flectuntur.

Notabile est adiectivum *νηλής* *I* 632, acc. *νηλέᾰ* *T* 229, dat. *νηλέι* *Γ* 292 etc., cum vocativo *Π* 33, 204 et neutro *Δ* 484 etc. *νηλεές*. Insolitus nominativus *νηλειής* occurrit Hes. Theog. 770, quem et alia suspectum reddunt et vicinum *νηλεές* vs. 765; recepit tamen Apoll. Rhod. IV 1503 et alibi. Neutrum *νηλειές* extat h. Ven. 246. Homerica nominativi forma *νηλής* redit Pind. Pyth. XI 35, Aesch. Prom. 42, Eur. Cycl. 370, Apoll. Rhod. IV 1438.

Vitiose tradita sunt *ἀκλέα* et *δυσκλέα* *δ* 728 *B* 115 *I* 22 [2]), quae *ἀκλεέ'* et *δυσκλεέ'* sunt scribenda, et *ἀκληεῖς* *M* 318, *ἀκλειῶς* *α* 241 *ξ* 371, *ἐυκλειῶς* *X* 110, *ἐυκλεῖας* *K* 281 *φ* 331, *ἐυρρεῖος* (genit.) *Z* 508 = *O* 265 et *Ξ* 433 = *Φ* 1 *Ω* 692, quae formae contractae (vel potius corruptae) solvendae sunt in formas genuinas *ἀκλεέες* *ἀκλεέως* *ἐυκλεέως* *ἐυκλεέας* *ἐυρρεέος*, id quod nusquam non fieri sinit metrum; neque minus certum videtur pro *ἀκραῆ* *β* 421 scribendum esse *ἀκρᾰέα*, quemadmodum *ἀκρᾰέος* recte traditum est Hes. Oper. 594, et pro formis mirificis *ζαχρηεῖς* *M* 347, 360 *N* 684, *ζαχρειῶν* *E* 525, poetam dedisse *ζαχρᾰέες* et *ζαχρᾰέων*; vocalis -α- in tribus his formis corripitur secundum § 17. — Conferantur quae de huiusmodi errorum origine disputavimus in § 7, et vid. § 72,15.

Nominum propriorum in -*κλέης* exeuntium haec est flexio in lingua Homerica: Acc. *Ἡρακλέεᾰ*, Gen. *Ἡρακλέεος*, Dat. *Ἡρακλέεϊ*. Nominativus uno tantum loco occurrit, *Ὀικλείης* sive *Ὀικλῆης* *ο* 244, ubi *Ὀικλέης* dicendum fuerat si per hexametri numeros licuisset. Sed insolita haec et vix Homerica (vid. p. 192,2) est syllabae brevis in thesi productio. Vocativus horum nominum non reperitur, quod mero casui tribuendum esse apparet, quoniam eiusdem generis vocativi extant *Πατρόκλεες* a nom. *Πάτροκλος* (vid. infra) et *ἀγακλεές* *P* 716. Cf. praeterea e. g. Attica inscriptio saeculi III a. C. exeuntis Kaibel Epigr. 40: [*ἐκ δ' Ἀκα*]*δημείης Τηλέκλεες οὐκ ἀβόητο*[*ν*].

---

[1]) Dictioni epicae ea tantum adiectiva in -ης propria sunt, quae ex compositione nascuntur, e. g. *ἀν-αιδής*, *θυμο-δακής*, *ἀγα-κλεής*, *φιλο-ψευδής*. Una quae ab hac lege discedit vox reperitur *Θ* 524 *ὑγιής*; pro *ἐλεγχέες* *Δ* 242 *Ω* 239 ex *E* 787 restitutum est *ἐλέγχεα*, et *Δ* 235 *ψεύδεσσι*, non *ψευδέσσι* verum esse viderunt veteres (cf. *Φ* 276 *Ψ* 576 *ξ* 387), manifeste autem corrupta sunt verba *Ω* 354 *φραδέος νόου ἔργα τέτυκται*.

[2]) Decurtatis formis *εὐκλέᾰς* *εὐκλέᾰ* *ἀγακλέᾰ* *εὐκλέϊ* revera usus est Pindarus Ol. II 90 VI 128 Pyth. VIII 90 IX 97, 186 Nem. III 120 V 26 VI 77 fr. 53, 5; *εὐκλεᾶ* tamen est Pyth. XII 42.

A nominibus in *-κλέης* derivantur adiectiva in *-κλεέειος* (i. e. *-κλεϝεσ* + *-ειος*, cf. § 61), e. g. *Ἡρακλεέειος*. Ope suffixi *-ια* formatum est nomen femininum *Εὐρυκλέεια* (= *Εὐρυκλέεσια*) [1].

Nominis proprii *Πάτροκλος* praeter flexionem vulgatam *-κλε* [2]), *-κλον*, *-κλοιο* vel *-κλου*, *-κλῳ* usurpantur vocativus *Πατρόκλεες*, accusativus *Πατροκλέεα*, genitivus *Πατροκλέεος*. Eadem intercedit ratio inter nomen *Fίφικλος* *B* 705 etc. et adiectivum quod inde ductum est *Fιφικλεείη* *λ* 290, 296. Iure autem observasse videtur F. Weck Homerische Personennamen, Metz 1883, Patrocli nominis originem non a voce *κλέος* esse repetendam, sed suffixi *-κλος* sinceram formam fuisse *-κολος* *-cŭlus*, *Patercŭlus*; fuerit igitur nominis forma antiquior *Πάτροκλος*, deinde ad similitudinem nominum, quorum stirps in *-κλεες* desinit, genitivus *Πατροκλέεος* etc. conficti fuerint. Sed ne virum hunc doctum sequamur contendentem alia quoque nomina, quae in *-κλῆς* *-ιππος* *-μαχος* *-μενος* etc. excurrunt, in fine mera suffixa adiecta habere, non cohaerere cum vocibus *κλέος* *ἵππος* *μάχομαι* *μένος*, cum alia multa dehortantur tum lapidum auctoritas, in Cypriis enim inscriptionibus legimus *ti· mo· ke· le· ve· o· se*, i. e. *Τιμοκλέϝεος*, Coll. 36 et 64, *ni· ko· ke· le· ve· se* i. e. *Νικοκλέϝης* ibid. 40 et 179.

In inscriptis non *-κλέεα*, *-κλέεος*, *-κλέεϊ*, *-κλεες*, *-κλεέειος*, *-κλέεια* reperiuntur, quas sinceras esse formas modo vidimus, sed *Ἡρακλῆα*, *Ἡρακλῆος* [3]), *Ἡρακλῆι*, *Ἡράκλεις*, *Ἡρακληεῖος*, *Εὐρύκλεια*. Metrum tamen nusquam obstat quominus solvantur formae contractae [4]), hic illic vel flagitat formam apertam, e. g.

τὸν δὲ βαρὺ στενάχων προσέφης Πατρόκλεες ἱππεῦ. *Π* 20.
ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλέεος δϝειλοῖο. *Ψ* 221.

Quibus locis vitium sonant quae tradita sunt, *Πατρόκλεις* et *Πατροκλῆος*, sic enim prior versus fit spondiacus in disyllabum desinens, alter e meris constat spondeis; cf. § 2. Alii loci huc pertinentes reperiuntur *Λ* 337 *Λ* 823 *Π* 7, 49, 126, 584, 707, 744, 754, 812, 839, 843 *Ψ* 65. Pro *Πατρόκλεις* *Π* 693 et 859, initio versus, scribendum est *Πάτροκλος* (nominativus pro vocativo, cf. § 51).

---

[1]) Corripitur syllaba *-ρυ-* cogente metro, cf. § 25.

[2]) Novitium est *Πάτροκλε* *T* 287; cf. Dion. Thrax § 10, Hephaest. de Metris I 3.

[3]) Item in adiectivo *ἀγακλῆος* *Π* 738 *Ψ* 529; nomen proprium est *Ἀγακλῆος* (*Ἀγακλέεος*) *Π* 571.

[4]) Mature eas in textum irrepsisse veri simile est, nam inde ab antiquissimis titulis Theraeis, in quibus *ΠΡΟΚΛΗΣ* (*Προκλῆς*) legitur IGA. 451, frequentes sunt in inscriptionibus.

Dei nomen Ἄρης sic flectitur:

N. Ἄρης.

V. Ἆρες vel Ἄρες. Vid. *E* 31 = 455.

A. Ἄρηα. Pro Ἄρην Hes. Scut. 59, 333, 425, 457 recipienda est l. a. Ἄρη'.

G. Ἄρηος et Ἄρεος (*Δ* 441 *Τ* 47 *θ* 267).

D. Ἄρηι et Ἄρεϊ (*B* 479). In *Φ* 112 et 431 pro Ἄρει leg. Ἄρη'(ι), ut Ὀδυσῆ' ε 398 ν 35 (cf. § 76). Corruptum est Ἄρῃ vel Ἄρει *E* 757 *θ* 276.

Syllaba initialis in arsi longa est, e. g. *Γ* 128 *E* 31, 594, 827, in thesi corripitur, cf. § 18. De correptione syllabae -ρη- in genitivo et dativo vid. § 17. — Derivatur adiectivum Ἀρήιος *Γ* 339 etc. [1]), cuius forma novicia Ἄρειος fortasse legitur *Δ* 407 *O* 736, τεῖχος Ἄρειον; alii tamen utrobique intellegunt τεῖχος ἄρειον *murum validiorem*, a nom. ἀρείων, vid. van Herwerden Mnemos. 1892 pag. 241 sq.

Stirps est Ἀρηϝ, ratio igitur ferebat ut nominativus non in -ης sed in -εύς exiret. In Aeolica dialecto revera dicebatur Ἄρευς (Sapph. 66), Ἄρευ, Ἄρευα, Ἄρευος, Ἄρευι (Alcaei fr. 28—31), et adiectivum inde ducebatur Ἀρεύιος (Alcaei fr. 28).

Vocabulorum, quorum stirps clauditur littera sigma, in mscriptis haud ita raro reperiuntur formae contractae loco apertarum. Sic, — ut mittamus dativos in -ει, de quibus p. 62 sq. satis dictum est, — error quo genuinae formae -εα vel -ε'(α) substituitur -η cum satis vulgaris est (vid. La Roche hom. Untersuch. p. 146, Menrad de contract. p. 78) tum pervetustus, legimus enim *ΑΛΓΗΕΘΗΚΕΝ* (*Α* 2) in vol. Hercul. Philodemi de Ira p. 100 Gomperz, et in fragmento papyri antiquissimi, quod Flinders Petrie repperit, post versum *Λ* 509 extat hexametri aliunde ignoti [2]) finis *ΧΗΕΛΟΙΝΤΟ* [3]), quod [τεύ]χη ἕλοιντο probabiliter supplevit Menrad in Act. Academ. Bavaric. 1891 p. 546. Sed talia vitia facillime possunt corrigi,

---

[1]) Patronymicum Ἀρητιάδης Hes. Scut. 57 Wolfius iure mutasse videtur in Ἀρηϊάδης, vid. tamen Rzach ad eum locum.

[2]) Neque genuini, ut docet optativi terminatio -οιντο, quae a dictione epica est aliena, cf. § 119.

[3]) Sic, non χιπελοιντο, ut transscripsit primus editor; errorem correxerunt van Leeuwen Mnemosyn. 1892 p. 128 et Menrad l. l.

nec nisi paucis locis Homericis reperiuntur formae contractae aut per synizesin proferendae, quae solvi nequeunt. Rarissima autem sunt haec indicia aevi recentioris pro carminum epicorum ambitu et huiusmodi vocabulorum abundantia. Cuncta ex ordine afferemus:

I. Neutra in -ος [1]) et -ας.

γένευς (l. a. *γένος*) ο 533.
ἐρέβευς Θ 368 λ 37 h. Cer. 409.
θάμβευς ω 394.
θάρσευς Ρ 573, *θράσεος* corr. Christ coll. Ξ 416.
θέρευς η 118, *οὐδὲ θέρευς*, leg. **οὐ θέρεος*, Hes. Oper. 502.
ὄρευς l. a. Γ 10, *εὖτ' ὄρεος* Ar. et codd. plerique, *ἠύτ' ὄρευς* libri Chius et Massaliensis, *ὥς τ' ὄρεος* cod. Vind., quod verum videtur, vitiosum enim est *εὖτε* pro *ἠύτε* (§ 324).

θάρσει Ζ 126, *θράσεϊ* corr. Menrad.
πελάγει γ 91, *πόντῳ* Fick.
στείνει χ 460, leg. **στένεϊ*.
τάχει Ψ 515, leg. **τάχεϊ* deleto *τι* quod praecedit.
φάει Ρ 647, *ἐν δὲ φάει καὶ ὄλεσσον*, fortasse **ἐν φάεϊ δ' ἄρ' ὄλεσσον*.
σέλαι πυρός Θ 563 φ 246 Hes. Theog. 867, Roehl *πυρὸς σέλα'*, cf. § 13.
οὔδει Ε 734 Θ 385 Ω 527, leg. **οὔδεϊ*, Τ 92 (spur.), Ψ 719 *σφῆλαι οὔδει τε*, Roehl *σφήλας οὔδάσδε* coll. κ 440.

ἄλγεα Ω 7 (v. l. *ἔργα*).
βέλη Ο 444, Christ *βέλος*.
σάκεα Δ 113, *σάκεα σχέθον*.
στήθεα Λ 282, *ἄφρεον δὲ στήθεα*, leg. **στήθεα δ' ἤφριζον*.
τεμένη λ 185, leg. **τέμενος*.
τεύχη vel *τεύχεα* Η 207, *ἕσσατο τεύχη*, leg. **τεύχε' ἔϝεστο*, Χ 322 et ω 534, quibus locis mutandus est verborum ordo, Hes. Oper. 150.
ἄνθη h. Cer. 426.

ἀλσέων κ 350.
δενδρέων τ 520 (?).
κερδέων θ 164.

---

[1]) Ex Hesiodo accedunt: *σάκευς* Scut. 334, 460 (adde *σκάφευς* Alcman. fr. 67, *βέλευς* Alcaei fr. 15), *μένει* Scut. 235, 364, *θέρει* 399, *τεμένει* 58, *ὄρει* Theogon. 484, *ἐρέβει* 125, *ϝείδει* 153, *μεγέθει* Scut. 5, *νείκεα* (*νεῖκος*?) Oper. 33, *ἀγγέων* 475, *νεικέων* 30.

στηθέων *K* 95, Christ *στήθεος*.

τευχέων *λ* 554 Hes. Scut. 71.

Horum genitivorum synizesis necessaria est minusque igitur displicet; cf. § 8.

II. Adiectiva et nomina propria in *-ης* [1]).

αἰνοπαθῆ *σ* 201, leg. **αἰνόμορον*.
ἀλλοειδέα *ν* 194, leg. **ἀλλοῖα*.
Διομήδεα *Δ* 365 *E* 881; verba utrobique aliter ordinanda sunt.
Ἐυπείθεα *ω* 523.
θεοϝειδέα *Γ* 27, 450 *Ω* 483 *φ* 277.
Πολυδεύκεα *Γ* 237 *λ* 300 Hes. fr. 26.
πρωτοπαγέα *Ω* 267.
ὑψερεφέα *δ* 757, leg. **ὑψόροφα*.

εὐεργέος *Π* 743, leg. **εὖ ϝερκτοῦ*.
διογενεῦς, l. a. *-νὲς*, *I* 106.

Ἐυπείθει *ω* 465.
καταπρηνεῖ *Π* 792 *ν* 164, leg. **καταπρηνὲς* (§ 319)?
προαλεῖ *Φ* 262.
Διοκλεῖ h. Cer. 475.

ἀσκηθεῖς *ξ* 255, l. a. *ἀσκεθέες*, cf. § 18.
ἐναργεῖς *Υ* 131 *η* 201 *π* 161, leg. **ἐναργές* (§ 319).
ἐπιδευεῖς *I* 225 (?) *N* 622.
πρηνεῖς *Λ* 179 (spur.).
πρωτοπαγεῖς *E* 194.

ἀσινέας *λ* 110 = *μ* 137, *τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας*, *del. *μὲν* et cf. § 21.

ἐριθηλέων *E* 90, quae genuina fortasse est forma, quoniam necessaria est synizesis in hoc genitivo; cf. § 8.
ἐνεργέων *δ* 695 *χ* 319, leg. **ἐὺ ϝερκτῶν*.

Separatim indicandae sunt formae insolitae *δυσαήων* *ν* 99 [2]) et *ζαήν* *μ* 313; fortasse **δυσαήτων* et **ζαῆτ'* est legendum.

---

[1]) Ex Hesiodo addenda sunt: *ἀτερπῆ* Oper. 647, *ἀφρογενέα* Theog. 196, *ἀψευδέα* 233, *Γηρυόνεα* 982, *εὐειδῆ* fr. 154, *πολυγηθέα* Theog. 941, *ἀτενεῖ* Theog. 661, *ἱεροϝειδεῖ* Theog. 757, *ψευδέας* Theog. 229.

[2]) Substantivorum in *-εύς* analogiam sequi hunc genitivum putat G. Meyer[2] p. 350; metri causa poetam e nominativo adscivisse vocalem *η* suspicatur Schulze Quaest. Ep. p. 28; incerta admodum est utraque explicatio.

III. *Stirpes in -ι.*

§ 74. Stirpes in *-ι* hoc modo flectuntur:

N.	*μάντῐς*	*μάντῐες.*
V.	*μάντῐ.*	
A.	*μάντῐν*	*μάντῑς* et *μάντῐᾰς.*
G.	*μάντῐος*	*μαντῐων.*
D.	*μάντῐι* [1]	*μαντῐ(εσ)σι.* Vid. § 132.

Ancipitem esse vocalem iota nominativi vocativi accusativi sing. statuit Hartel Hom. Studien I p. 449 propter locos satis crebros, ubi in arsi pro longa usurpatur, e. g. *Ζ* 152 *Π* 57 *Η* 164; cf. § 18, § 19, § 44[2]. Sed versus ubi terminationes *-ις -ι -ιν in thesi* locum longae syllabae occupant quin correctione indigeant dubium non videtur, nempe *βοῶπῑ πότνια Ἥρη Θ* 471 *Ο* 49 *Σ* 357, ubi recte *βοῶπις* scribebat Aristophanes (cf. § 51), *ἦνῑν Κ* 292 *γ* 382, leg. *ἤνιδα* (cf. § 66), *βλοσυρῶπῑς ἐστεφάνωτο Λ* 36, qui versus solus nequit probabiliter refingi [2]).

Dativi singularis terminus in mscriptis non est *-ιι* sed *-ει* vel *-ι*. Duas tamen esse syllabas, non unam, cum analogia docet tum luculenter apparet *Ε* 71 *Ρ* 152 *Ω* 707, quibus locis formae *πόσεϊ* et *πτόλεϊ* anapaestum efficiunt et metrum igitur prohibuit quominus vocales *-ιι* vel *-εϊ* in unum sonum confluerent. Distrahi autem potest *-ι* (*-ει*) tantum non ubique. Qui repugnant versus sunt: *Π* 661 *Ω* 141 *ἀγύρῑ*, *Ψ* 891 *δυνάμῑ*, *Σ* 407 *Θέτῑ*, Ζ 335 *νεμέσσῑ* (cf. § 36), *λ* 430 *ρ* 555 *τ* 95 *πόσι*, *γ* 381 *παρακοίτῑ*, *Ω* 706 *ζ* 9 *πόλῑ*. Ex his locis probabiliter correcti sunt *Ω* 706 et *λ* 430, manifeste corruptus est *τ* 95, ceteris quomodo restitui possit epica dativi forma non apparet.

Accusativi pluralis terminatio disyllaba *-ιας* legitur e. g. *Ζ* 240 *καὶ πόσιας*. Monosyllabam *-ῑς* non ex *-ῐᾰς* contractam sed ex *-ινς* natam esse vix opus videtur lectoribus in memoriam revocare [3]). Restituendum esse *-ῑς* pro *-ιας Θ* 560 et 574 evincit metrum, ubi *πόλιας* praebent codices cum synizesi proferendum, cf. § 8.

Vocabulum *π(τ)όλις urbs* praeter legitimas formas has habet: *πόληος* (locis 16), *πόληι Γ* 50 (*Ω* 706?), *πόληες Δ* 45, 51 *τ* 174 h.

---

[1]) Cf. inscr. Cypr. Coll. 60[6] *ta· i· po· to· li· ji*, i. e. *τᾷ πτόλιϳι*.

[2]) Non huc pertinet nominativus *ὄρνῑς Ι* 323 *Μ* 218 *Ω* 219, gen. *ὄρνῑθος*.

[3]) Terminationes *-ῑς -ῡς* et *-ῐᾰς -ῠᾰς* primitus ita fuisse distributas, ut illa radicibus quae *brevi* vocali terminantur propria esset (*-ῑς -ῡς* = *-ῐνς -ῠνς*), haec radicibus quas *longa* vocalis claudit (*-ῐᾰς* = *-ιϳνς*, *-ῠᾰς* = *-υϝνς*), postea vero permixtas esse, probabiliter statuit G. Meyer[2] p. 346. Certum est ab Homero promiscue utrasque usurpari.

10,3, πολῆας ρ 486 [1]). Cognata autem productione poeta *cives*, qui πολῖται dicuntur Ο 558 Χ 429 η 131 ρ 206 h. Cer. 99, πολῑήτας vocavit Β 806.

Corruptum est πόλιος Β 811 Φ 567, quos locos coll. Χ 464 correxit Menrad.

De littera τ in formis π(τ)όλις etc. cf. § 34. Constans est haec littera in derivatis πτολίεθρον et πτολίπορθος.

Vocis ὁ ἡ ὄις *ovis* hic illic occurrunt formae, quae contractas habent vocales ο et ι: οἰός, οἰῶν. Quales loci partim addito diaereseos signo sanari possunt, vid. Γ 198 Ο 373, reliqui vero suspicionem movent; pro οἰῶν olim μήλων fuisse Λ 678 ξ 100 satis constat; alia ratione sanari possunt Χ 501 Σ 588 etc., non tamen omnes certam habent medelam [2]). Aristarcho contractionem non fuisse suspectam apparet Γ 198 Ο 373; apertam tamen formam ὀΐ Ionicis sui temporis hominibus tribuit comicus Pac. vs. 930.

Pro ὄεσσι (i. e. ὄϊεσσι, ὄϝεσσι) Ζ 25 Λ 106 ι 418 videtur ὄιεσσι esse scribendum auctore Fickio; cf. § 64. Vitiosa sunt ὄιες ι 425 et ὄϊεσιν ο 386 (cf. § 64).

Notatu digna est vox ὁ λίς *leo* Λ 239 Ο 275 Ρ 109 Σ 318, acc. λίν Λ 480, dat. plur. λίεσσι Ε 782 Η 256 Ο 592, ubi lectio vulgata λείουσι perperam in thesi productam habet syllabam initialem. Veram lectionem, quam restituit Nauck, Callimachus notam habuisse videtur, hunc enim λίες καὶ λίεσιν (leg. λῖες? et λίεσσιν?) dixisse testatur Etym. M. s. v. λίς. Accusativum λίν etiam Eur. Bacch. 1174 (Brunck) et Theocrit. XIII 6 adhibuerunt.

Aliis locis Homericis dicitur λέων [3]) λέοντα etc., λέουσι Χ 262 h. Merc. 566.

---

[1]) Apud posteros frequentes sunt hae formae:

πόληος Alcae. fr. 28 Simonid. 106 Theognid. 757 Apoll. Rh. I 317, 321, 781, 833 III 1237 IV 1028. Contracta forma πόλευς extat Theognid. 776, 1043 Hipponact. fr. 48.

πόληι Tyrt. 12[15], Theognid. 1005, Callim. h. Ap. 77.

πόληες Apoll. Rh. II 373 Callim. h. Del. 279.

πόληας Hes. Scut. 105, l. a. πόληα, quam singularis formam ibi suadet contextus, spernit tamen lingua.

[2]) Genitivum ὀίων olim extitisse collato verbo ὀίω (Att. οἴομαι) suspicantur W. Leaf et A. Platt.

[3]) Femininum non usurpatur in dictione epica, cf. schol. Γ 133 Φ 483.

Adiectiva, quorum stirps clauditur vocali -*ι*, in lingua Homerica haec reperiuntur: *Ϝίδρις ἄϜιδρις πολύϜιδρις* (§ 212), *νῆστις* (§ 807). Etiam adiectiva *εὖνις* *X* 44 *ι* 524, *θέσπῐς* *ρ* 385, *τρόφῐ* *Λ* 307 [1]) huc referenda videntur, quamquam ex Homero horum littera radicalis cognosci nequit.

Vocis *ἦνις* *Z* 94, 275, 309 *K* 292 *γ* 382 stirpem non *ἠνι* esse sed *ἠνιϜ* vidimus § 15 et 66.

IV. *Stirpes in -υ.*

§ 75. Substantivorum in -*υς* desinentium accusativus plur. nonnullis locis est -*ῠᾰς* [2]), sed plerisque -*ῡς*, ut in lingua recentiore, e. g. *νέκῡς* *ω* 417, *γένῡς* *λ* 320.

Etiam nomina *πέλεκυς* et *πολύς* in lingua epica habere accusativum plur. in -*ῡς*, *πελέκῡς* et *πολῦς*, licet textus traditus praebeat *πελέκεας* *Ψ* 114, 851, 856, 882 *τ* 573 *φ* 120, 260 et *πολέας* *Λ* 559 etc., praeeunte Zenodoto intellexerunt Duentzer et Christ; cf. § 8 et 83,9.

Dativus singularis his locis contractus est:

θρήνυι *ρ* 504.
ἰξυῖ *ε* 231 *κ* 544.
νέκυι *Π* 526, 565 *Ω* 108.
διζυῖ *η* 270.
ὀρχηστυῖ *θ* 253 *ρ* 605.
(*πελέκυι* *γ* 449?)
πληθυῖ *X* 458 *λ* 514 *π* 105.

Item *Φόρκυι* Hes. Theog. 333 (et 270?), *γένυι* Pind. Ol. XIII 121, *ἰλυῖ* Theognid. 961. Nominis proprii *Δέρμυς* dativum *Δέρμυι* in hexametri exitu praebet inscriptio Tanagraea Coll. 875 (IGA. 265, Kaibel Epigr. 484, Cauer Del.² 361): *ΑΜΦΑΛΚΕΣ . ΣΤΑΣΕΗΙ-ΚΙΤΥΛΟΙΕ | ΔΕΠΙΔΕΡΜΥΙ. — ΔΕΡΜΥΣ. — ΚΙΤΥΛΟΣ*, id est: *Ἀμφάλκεις (-κης) ἔσταθ᾽ ἐπὶ Κιτύλοι ἠδ᾽ ἐπὶ Δέρμυι. Δέρμυς. Κιτύλος* [3]).

Sed separatim pronunciandae sunt vocales *υ* et *ι* in dativis *δρυΐ* *Σ* 558, *συΐ* *Δ* 253 *Λ* 293 *P* 281, *νηδύι* *Y* 486 (l. a. *πνεύμονι*).

---

[1]) Pluralis *τρόφιες* legitur Herodot. IV 9.
[2]) Vid. pag. 224, 3.
[3]) Genitivum pluralem in -*ῦν* pro -*ύων* tragicis vindicare conatus est Dindorf Aesch. Sept. 122 Eur Iph. Taur. 931, 970, 1456, invitis tamen codicibus, qui *γενύων* et *ἐρινύων* illis locis praebent.

Multa in dictione epica occurrunt substantiva verbalia feminini generis in -τύς desinentia. Leguntur apud Homerum: ἀγορητὺς Θ 168, ἀκοντιστὺς Ψ 622, ἀλαωτὺς ι 503, βοητὺς α 369, βρωτὺς Τ 205 σ 407, γραπτὺς ω 229, δαιτὺς Χ 496, ἐδητὺς Λ 469 etc. (locis 81, semper genitivus, in pede quarto), ἐλεητὺς ξ 82 ρ 451, ἐπητὺς φ 306, ἰθὺς Ζ 79 Φ 303 δ 434 θ 377 π 304 h. Ap. 539, κιθαριστὺς Β 600, κλιτὺς Π 390 ε 470, μνηστὺς β 199 π 294 τ 13, ὀαριστὺς Ν 291 Ξ 216 Ρ 227, ὀτρυντὺς Τ 234 sq., ὀρχηστὺς Ν 731 α 152, 421 θ 253 ρ 605 σ 304, πληθὺς Β 143 etc. (locis 17), ῥυστακτὺς σ 224, τανυστὺς φ 112. Quae omnia igitur aut rara sunt aut certis tantum in formulis certisque hexametri sedibus reperiuntur [1].

Substantivorum in -υς exeuntium longa est vocalis υ in nom. voc. acc. sing., id quod complures loci Homerici docent; vid. Ζ 79 Λ 305 Υ 421 Φ 127, 303 σ 407 Hes. Theog. 214 Scut. 264, ubi in thesi longae sunt syllabae -υς et -υν, et cf. Spitzner de versu heroico p. 67. Producitur praeterea vocalis υ in adverbio βοτρῦδόν Β 89.

Ergo ubi in arsi collocatae sunt syllabae -υς et -υν (Β 143 Δ 492 Η 84 Ν 731 Ο 305 Ρ 31, 692, 724 Σ 180 Τ 205 Υ 197 Χ 386 Ψ 622 ε 470), non producuntur vi ictus sed sua natura longae sunt.

Ante vocalem vero vocalis υ perpetuo corripitur, -ὕος -ὕες, -ὕας, -ὕων; item in dativo pluralis numeri, -ὕσι, e. g. ἰχθύσι Ω 82, ὀφρύσι Α 528 [2]). Discrepat Φ 318 ἰλῦος, qui locus corruptus videtur; ex versus autem sede explicanda est genitivi δρυὸς prima syllaba producta Hes. Oper. 436, vid. § 22.

Barytona nonnulla [3]) in omnibus casibus brevem habent voca-

---

[1]) Addantur κρεμβαλιαστύς h. Ap. 162, καταπλαστύς Herodot. IV 75, ληιστύς V 6, κτιστύς IX 97, θελκτύς Apoll. Rh. I 515, γελαστύς Callim. h. Del. 324, ἀλητύς et μαστύς fr. 277 Bentley in schol. Apoll. Rh. I 1353. — In numeralibus τριττύς πεντηκοστύς ἑκατοστύς χιλιαστύς (Aeol. χελληστύς, 276-278 Collitz.) hoc suffixum aetatem tulit. Quemadmodum autem suffixum -τις in -σις abiit, sic suffixum -τύς accedente altero suffixo in -σύνη mutatum esse suspicatur Vogrinz hom. Gramm. p. 169, incerta admodum coniectura.

[2]) Hinc efficimus non νέκῦσι γένῦσι πίτῦσι scribendum esse pro νέκυσσι γένυσσι πίτυσσι, licet Brugmann Gr. Gramm. § 90 Schulze Quaest. Epic. p. 132 alii, qui suffixi primariam formam -σσι fuisse negant, alterum sigma delendum esse censeant.

[3]) Non omnia: sunt enim barytona quae eam longam habent: νέκῦς (vid. v. Hartel stud. Hom. I p. 449), fortasse etiam πέλεκυς (cf. Ρ 520), πίτυς, γένυς (cf. Schulze Quaest. Epic. p. 132). Item apud poetas Atticos, e. g. στάχῦς Eur. Hercul. 5, γένῦς Eur. Electr. 1213 et fr. 530.

lem υ: γῆρυς, μελίγηρυς, Ϝἰτῦς, θρῆνυς, κῖκυς, ἄκῖκυς. Videatur etiam infra γρῆυς.

Vocis βοῦς flexio nihil habet insoliti, nisi quod dativus et accusativus numeri pluralis gemellas habent formas βοῦς et βόας, βουσί et βόεσσι, utrasque multis locis obvias. Apud Hesiodum Theog. 983 per synizesin proferendum est βοῶν, loco spurio.

Vocabuli γρῆυς (–◡) praeter nominativum occurrunt vocativus γρῆυ et dativus γρηΐ. Accusativus non invenitur, genitivus uno loco α 438 extat, ubi sitne γραίης scribendum an γρηός incertum. Monosyllabae formae reperiuntur γρηῦς τ 346 ω 389 et γρηῦ τ 383 χ 411, quas ut recitemus γρῆυς et γρῆυ (cf. § 17) suadet metrum τ 383, sinit id fieri τ 346 χ 411, vetat ω 389.

Vox νηῦς ita flectitur:

N.	νηῦς	νῆες et νέες.
A.	νῆα	νῆας et νέᾰς.
G.	νηός et νεός	νηῶν et νεῶν.
D.	νηί	νήεσσι, νέεσσι, νηυσί.

Addito suffixo -φι: ναῦφι(ν) Β 794 etc. — De inconstantia, qua modo νηυ- modo ναυ- dicitur in hac voce et eius derivatis (ναυσικλυτός, Ναυσικάα etc.) cf. § 5.

De prima syllaba formarum νεός νέες etc. correpta vid. § 17.

Vitiosum accusativum νέα ι 283 emendavit van Gendt, quem secuti sunt Ahrens et Nauck (cf. § 8).

Vocabulorum Ϝάστῠ et πῶυ hae sunt figurae: Ϝάστῠ Ϝάστεος Ϝάστεϊ Ϝάστεα, πῶυ πώεα πώεσι.

In -ῠ exeunt praeterea neutra μέθῠ, γόνῠ, δόρῠ. Primi nominativus et acc. tantum reperiuntur, de secundo et tertio cf. § 68.

Adiectivorum in -ῠς -ῠ -εια desinentium ita flectuntur masculinum et neutrum:

ταχῠ́ς ταχῠ́ ταχῠ́ν ταχέος ταχέϊ.

ταχέες ταχέᾰ ταχέᾰς ταχέων ταχέεσσι.

Dativi singularis iota eliditur Η 86 ω 82, πλατέ'(ι), codd. πλατεῖ. Cf. § 13.

Adiectivi εὐρῠ́ς accusativus sing. masc. plerisque locis de more formatus est, εὐρῠ́ν, sed εὐρέα πόντον vel κόλπον est Ζ 291 Ι 72 Σ 140 Φ 125 δ 435 ω 118.

Femininum horum adiectivorum in *-εῖα* exit et solita ratione flectitur. Discrepant tamen sequentia:

1) *βᾰθύς*, fem. gen. *βαθέης* *E* 142 *O* 606 *Φ* 213, acc. *βαθέην* (leg. **βαθέᾰν*, cf. p. 28) *Π* 766. Vid. § 17. — Alibi formae vulgares *βαθεῖαν βαθείης* etc. leguntur.

2) *ὠκύς*, fem. *ὠκέᾰ*, in formula *ποδήνεμος ὠκέα Fῖρις* *B* 786 etc. vel *πόδας ὠκέα Fῖρις* *B* 790 etc., qua clauditur hexameter; praeterea *Ψ* 198 *ὠκέα δ' Ἶρις* legitur in versus fine, sed non integrum esse illum locum docet digamma neglectum, Bentley correxit *ὦκα δὲ Fῖρις*. Dubia est etiam lectio *μ* 374 *ὠκέα δ' Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθε* | *Λαμπετίη* etc., ubi *ὦκα* et *ὠκύς* sunt l. a. (**ὦκα δ' ἄρ'* ?).

3) *αἰπύς*, fem. *αἰπή* *N* 625 *γ* 130 *ϑ* 516 *ν* 316, alibi *αἰπεῖα*. — A feminino *αἰπή* ducta est nova et suspecta forma *αἰπήεσσα* *Φ* 87, de qua cf. § 69.

4) *πρεσβύς*, fem. *πρέσβᾰ* *E* 721 *Θ* 383 *Ξ* 194, 243 *T* 91 *γ* 452.

Neutrum plur. adiectivi *αἰπύς* est *αἰπᾰ́* *Θ* 369 *Φ* 9. Eadem ratione formata sunt haec pluralia, quae adverbiorum loco usurpantur: *ὦκα*, *τάχᾰ*, *λίγᾰ*, *θαμᾰ́* [1]), ab adiectivis *ὠκύς ταχύς λιγύς θαμύς* [2]). Cf. § 320.

Inter adiectiva in *-ύς* prae ceteris notatu dignum est *ἠύς - ἐύς* (cf. § 17), acc. *ἠύν - ἐύν*, neutr. *ἠύ*. Ad eandem radicem videntur referendi esse genitivus sing. *ἑῆος* *A* 393 etc. [3]), et genitivus plur. *ἐάων* *Ω* 528 *ϑ* 325, 335 Hes. Theog. 46, 111, 633, 664, quem *ἑήων* rescribi mavult Nauck (cf. § 5).

Neutri sing. correpta forma *ἐύ*, quae raro contrahitur in *εὖ*, multis locis adverbii loco usurpatur, ut apud posteros.

In compositis *ἠυ-* constanter in *ἐυ-* abiit; excipiuntur haec, quae metro defensam habent syllabam initialem: *ἠύκομος* (mulierum epitheton) et *ἠυγένειος* (*λίς* vel *λέων*); item *ἠυγενής* h. Ven. 94. Ad-

---

[1]) Adde vocem *κάρτα*, quo tamen adverbio Homerus non utitur, ab adiectivo (*καρτύς*) *κρατύς* *Π* 181 etc.

[2]) Singularis *θαμύς* non reperitur, sed plurale *θαμέες* satis est vulgatum; femininum autem *θαμειαί -ᾱς* *Λ* 52 etc. quin ad hoc pertineat adiectivum et perperam igitur *θαμειαί θαμειάς* fuerit scriptum ab Aristarcho aliisque grammaticis, quasi a nominativo *θαμειός* ductum (cf. Lehrs Arist.[2] p. 259), dubium non videtur. Idem est statuendum de feminino *ταρφειαί -ᾱς* *M* 158 etc., a masculino (*ταρφύς*) *ταρφέες*.

[3]) Zenodotus *ἑοῖο*, quam lectionem fuere qui defenderent, hoc possessivum *proprium* interpretati et secundae quoque primaeque personis applicari potuisse contendentes; vid. § 95.

[illegible] quod pro tradito *εὐπατέρεια* e coniectura restituit [illegible] *εὐπάτειρα* Z 292 etc. [1]).

§ 76. Quae in -*εύς* desinunt substantiva, vocalem *η* stirpi primi[illegible] servant ante vocalem, et sic igitur flectuntur:

N.	*βασιλεύς*	*βασιλῆε* (θ 312 σ 64?)	*βασιλῆες*.
V.	*βασιλεῦ*		
A.	*βασιλῆα*		*βασιλῆας*.
G.	*βασιλῆος*		*βασιλήων*.
D.	*βασιλῆι*		*βασιλεῦσι*.

In nominibus propriis nonnunquam [2]) corripitur *η* et tunc *ε* scribi solet, vid. Λ 264 sq. B 782 Ξ 115 Π 203, 417 Ψ 630 Ω 61 ψ 301 etc. et cf. § 17; item in *τοκέων* O 660 Φ 587 [3]).

Quaedam nomina propria nullo non loco brevem habent vocalem; nempe:

Ἀτρεύς [4]), *Ἀτρέος* B 23 etc., *Ἀτρέϊ* B 105, cum patronymicis *Ἀτρείδης* et *Ἀτρεΐων*.

Τυδεύς, *Τυδέα* Z 222, *Τυδέος* B 406 etc., *Τυδέι* Δ 372 etc.

(*Πορθεύς*) *Πορθέι* Ξ 115.

Dativum pluralem in -*εσσι* excurrentem habet una vox *ἀριστήεσσι* Λ 227 etc., a nominativo *ἀριστεύς*, qui apud Homerum non reperitur.

Rectene textus traditus nominativo et vocativo numeri singularis et dativo numeri pluralis tribuat syllabam *ευ*, an potius -*ηύς* -*ηῦ* -*ηῦσι* sit scribendum, quemadmodum *γρηῦς* scribitur et *νηῦς*, haec quaestio neque ad exitum perduci potest neque magni est momenti, nam exiguum fuisse discrimen inter sonos *ηυ* et *ευ* quivis intellegit.

1) Adiectivum *εὐπάτειρα* Menander adhibuisse videtur fr. 616 Kock; cf. Schulze Quaest. Epic. p. 33.

2) Quam raro hac licentia metrica utantur vetusti cantores intellegimus si reputamus nusquam reperiri formas *Ἀχιλλέα Ἀχιλλέος Ἀχιλλέϊ* (-*εῖ* Ψ 792 loco corrupto, vid. infra) *Ὀδυσσέϊ*, duobus locis dubiis ζ 212 ρ 301 accusativum *Ὀδυσσέα*, uno loco Δ 491 genitivum *Ὀδυσσέος*.

3) Adde *γονέων* h. Cer. 241, *βασιλέων* Hes. Op. 261. Corruptum esse *τοκέων*, priore enim loco *τοκήων* legendum esse, posteriore fortasse *οἳ καὶ πρόσθ' ἀλόχων καὶ παίδων* [illegible] *τοκήων* vel eiusmodi aliquid dedisse poetam, opinio est Schulzii Quaest. Ep. p. 457, 3.

4) Probabiliter statuit Pott, nomen *Ἀτρεύς* decurtatum esse ex *Ἄτρεστος*, et virum igitur designare qui e pugna cedere nesciat; optime sic cum nomine patris conciliari filiorum nomina *Μενέλαος* et *Ἀγαμέμνων* a *μένειν* derivata. Si verum divinavit, a nominativo *Ἄτρης* repeti possunt formae *Ἄτρεος* et *Ἄτρεϊ*. Quammaxime autem favet eius opinioni nomen Arcadicum *Ἀτρεστίδας* Coll. 1181 A[37]. Cf. *Ἄρης* § 78.

Est tamen satis probabilis haec suspicio, et paene certa fit si cum Curtio nomen βασιλεύς, quod omnium nominum huc pertinentium est frequentissimum, *ducem populi* (*Herzog*) interpretamur, a βᾰσι (βαίνειν, βῆσαι) et λᾱός derivantes, ita ut olim βασιλᾱϝς sive βᾰσιλαύς fuerit. Cf. Λευτυχίδης, λῃτουργία, revera autem vocalem *alpha*, non sonum ē, huic voci primitus infuisse, apparet e dialecti Eliacae forma βασιλᾶες Coll. 1152[3] (IGA. 112). Idem dictum esto de voce Ζεύς = *Djaus*, Dor. Ζᾱν. Non tamen de omnibus vocibus in -εύς idem valere docent formae ἱερῆς γραφῆς in inscriptionibus Cypricis et Arcadicis (Coll. 33, 1230, 1231, 1235 sq.) obviae, quibuscum concinit dei nomen Ἄρης [1]).

In Homericis autem consona ϝ e terminis -ῆ(ϝ)α etc. evanuit; testes sunt loci quibus corripitur syllaba paenultima, id quod nisi *ante vocalem* fieri non poterat, vid. § 17. Itaque βασιλῆϝα etc. non recte scripserit quispiam in carminibus epicis; absurdum vero esset scribere τοκέϝων Πηλεϝίδης et similia, nam sic correpta esset syllaba η ante consonam ϝ, vitio igitur manifesto. Haud inepte comparaveris leges Gortynias, in quibus frequens est vox ϝοικεύς ϝοικέος etc., ita perpetuo scripta, nusquam ϝοικέϝος etc.

Opinio autem eorum, qui contenderunt horum substantivorum vocalem ε natura sua brevem esse sed in carminibus epicis metri causa esse productam, ita ut terminationes -έϝος -έϝι etc. in -έϝϝος -έϝϝι sive -ῆος -ῆι abirent, cum ex ipso Homero facile potest refutari, qui has syllabas non in arsi tantum sed etiam *in thesi* passim pro longis usurpet nec nisi rarissime corripiat, tum e lapidibus, qui Ἰδαμενῆος (Rhod., IGA. 478), βασιλεῖος (Thessal., Coll. 345), βασιλᾶες (El., Coll. 1152[3]), βασιλήεσσι βασιλῆας Lesb., Cauer[2] 429) et cum littera digamma Πτωιεῖϝι (Boeot., Kühner-Blass I p. 450) exhibeant in dictione pedestri. Opinionem intermortuam defendere frustra conatus est E. I. Haupt de nominum in -εύς exeuntium flexione Homerica, 1883; vid. van Leeuwen Mnemosyn. 1889 p. 202 [2]).

---

[1]) Etiam Ἀντιφάτης acc. Ἀντιφατῆα κ 114 et Γηρυόνης acc. Γηρυονῆα Hes. Theog. 287 huc pertinent; cf. G. Meyer[2] p. 318 sq. — Neque in nominibus, quorum duplex forma -ιος sive -εύς apud Homerum reperitur, Μελάνθιος et Μελανθεύς, Μενέσθιος et Μενεσθεύς, latitare sonum alpha credibile est; cf. etiam biforme substantivum ἡνίοχος, ἡνιοχῆα -χῆες. Olim nomina propria ab appellativis ita discrepasse ut illa -εϝ- haberent haec solum -ηϝ-, deinde sibi invicem esse assimulata, suspicatur Schulze Quaest. Ep. p. 457.

[2]) In lingua epica digamma non sufficere ad brevem quae praecedit vocalem eiusdem verbi producendam fuse demonstravit Schulze Quaest. Homeric. 1887 cap. I et Quaest. Epic. 1891 p. 52 sqq.

Paucis aliquot locis, qui aut corrupti sunt aut recentissimi, reperiuntur formae contractae vel per synizesin proferendae:

Accusativi:

Τυδῆ Δ 384, *ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν*, Menrad *ἐπὶ Τυδέι τεῖλαν*.

Μηκιστῆ Ο 339, *Μηκιστῆ δ' ἕλε*, Nauck *Μηκιστῆα δὲ*.

Ὀδυσῆ τ 136, *ἀλλ' Ὀδυσῆ ποθέουσα φίλον* Aristarchus, *ἀλλ' Ὀδυσῆα ποθέουσα* vel *ποθεῦσα φίλον* (*πόσιν* l) codd.; leg. *ἀλλὰ φίλον ποθέουσα πόσιν*.

Genitivi:

Ὀδυσεῦς ω 398, *ἀμφοτέρας Ὀδυσεῦς*, Nauck *ἄμφω Ὀδυσσῆος*.

Πηλέος vel *Πηλέως* Α 489 Π 21 Τ 216 λ 478, *Πηλέος* (-*ως*) *υἱός* vel *υἱέ*, leg. *Πηλῆος υἱός* vel *υἱέ*, cf. § 17.

Μηκιστέος vel -*έως* Β 566 Ψ 678, *Μηκιστέος* (-*ως*) *υἱός*, leg. *Μηκιστῆος υἱός*, cf. § 17.

Ἰδομενεῦς Ν 424, v. l. *Ἰδομενεύς*.

Dativi:

Ἀχιλλεῖ Ψ 792, qui manifeste corruptus est versus; correctio incerta.

Ὀδυσεῖ ε 398 ν 35, leg. *Ὀδυσῆ'*(*ι*) cum codicibus melioribus. Cf. *Ἄρει* (*Ἄρῃ'*) Φ 112, 431 (§ 78), et vid. § 13. — In ο 157 pro *Ὀδυσῆ*(*α*) perperam legebant alii *Ὀδυσεῖ*.

Nominativi pluralis:

ἱππεῖς Λ 151, *ἱππεῖς δ' ἱππῆας· ὑπὸ δέ σφισιν*, Lehrs *ἱππῆες δ' ἱππῆας· ὑπὸ σφίσι δ'*.

Ex Hesiodo accedunt *Προμηθέα* et *Ἐπιμηθέα* Theog. 510 sq., *βασιλεῖς* Oper. 248, 263, *βασιλέων* Oper. 261.

A substantivis in -*εύς* exeuntibus derivantur:

1) adiectiva possessiva in -*ήιος*. E. g. *βασιλήιος*, *Πηλήιος*, *Νηλήιος*.

2) patronymica masculina in -*ηϊάδης*, -*είδης*, -*είων* (genit. -*ῶνος*). E. g. a nominibus *Πηλεύς*, *Νηλεύς*, *Ἀτρεύς*:

Πηληϊάδης, *Πηλείδης*, *Πηλείων*.
Νηληϊάδης, *Νηλείδης*.
Ἀτρείδης, *Ἀτρείων*. [1]

3) adiectiva et patronymica feminina in -*ηΐς* gen. -*ηΐδος*. E. g. *βασιληΐς* (Ζ 193), *Βρισηΐς*, *Χρυσηΐς*, *Κισσηΐς* [2].

---

[1]) In -*ίων* etiam alia patronymica complura exeunt: *Οὐρανίωνες*, *Ὠαρίων*, *Ἀκτορίωνε*, *Κρονίων* (-*ονος* Ξ 247 λ 620), *Μολίονε*. His respondent feminina in -*ιώνη*: *Ἀκρισιώνη* Ξ 319. Cf. suffixum femininum -*ίνη* in nominibus *Ἀδρηστίνη* et *Εὐηνίνη*.

[2]) Idem suffixum cernitur in voce *Δαρδανίς* et in *Ἀχαιΐδες* sive *Ἀχαιιάδες*, quae hic

Varietatis, quam in conformatione patronymicorum masculinorum obtinere modo vidimus, causa est metrum. Nam formas legitimas *Πηληΐδης* et *Πηληΐων* non ferebant numeri dactylici, sed aut syllaba antepaenultima corripienda erat poetis, *Πηλῆΐδης* et *Πηλῆΐων*, quae *Πηλεΐδης* et *Πηλεΐων* scribi solent (cf. § 17), aut nova syllaba erat inserenda, *Πηληϊάδης* [1]). Simili vel maiore etiam licentia a nomine proprio *Πείραιος* (ο 539 sq. etc.) derivatur patronymicum *Πειραΐδης* *Δ* 228, *Teuthrantis* filius vocatur *Τευθρανΐδης* Z 13, *Deucalionis* filius *Δευκαλΐδης* *M* 117 etc., *Anthemionis* *Ἀνθεμΐδης* *Δ* 473, 488, et ab *Eleusinis* nomine ducitur *Ἐλευσΐνΐδης* h. Cer. 105.

Vocalem, quae metri causa corripitur, non simul contrahi cum vocali sequente, ratio clamat. Id tum demum fieri potest postquam in ipso populi ore aliquamdiu correptus est sonus et in brevem igitur vocalem abiit. Hinc conficitur quaestio, qua de inde ab Alexandrinorum temporibus saepius in utramque partem disputarunt grammatici, sitne *Πηλείδης* scribendum an *Πηλεΐδης*; vid. van Leeuwen Mnemosyn. 1889 p. 201 sqq. [2]). Errarunt igitur veteres, in his Aristarchus, contendentes *ὅτι οὐδὲν πατρωνυμικὸν παρὰ τῷ ποιητῇ ἔχει πρὸ τέλους διεσταλμένον τὸ ἰῶτα ἀπὸ ἑτέρου φωνήεντος* (sic Tyrannio ad *Δ* 228), e meris autem spondeis constare versum *Λ* 130 *Ἀτρείδης· τὼ δ' αὖτ' ἐκ δίφρου γουναζέσθην* (cf. § 2), singulari vero artificio compositum esse versum *Γ* 182 *ὦ μάκαρ Ἀτρείδη μοιρηγενὲς ὀλβιόδαιμον*, ita ut eius verba *κατὰ πρόσθεσιν συλλαβῆς* gradatim crescant. Immo nullo non loco distingui *posse* syllabas -*εϊ*-, quippe quae in thesi semper et ubique sint collocatae, viderunt Brunck Bekker Nauck alii; distingui autem *debere* in lingua Homerica, docent horum vocabulorum origo et conformatio [3]).

---

illic legitur pro *Ἀχαιαί*. Usu tantum, non origine, discernuntur adiectiva possessiva a patronymicis; ut *Βρισηΐς* dicitur quae Briseo propria est vel ad eum pertinet, hinc eius filia, sic *Τελαμώνιος Αἴας* vocatur Telamonis filius, *Νηλήιος* est Nestor, *Ποιάντιος υἱός* dicitur Poeantis filius Philoctetes.

[1]) Terminum -*ϊάδης* revera tribuendum esse necessitati metricae, cum ipsa lingua suppeditasset suffixum -*ΐδης*, cui cognata sunt -*ιδέος* et -*ιδεύς*, inde apparet quod talibus tantum nominibus adhaeret quibus necessarius est ad formandum patronymicum quod versui hexametro inseri possit: *Λαομεδοντιάδης*, *Ἀμφιτρυωνιάδης*, *Τελαμωνιάδης*, *Ἀγχισιάδης*, *Λαερτιάδης*, *Ἀρητιάδης* etc. — Errori debetur *Ὀιλιάδης* pro *Ὀιλεΐδης* *M* 365 etc.

[2]) Non recte Homero formas, qualis foret *ΠηλεϝΐδηΣ*, multi tribuerunt, e. g. Christ proleg. Iliad. p. 170 et 178, vel Leaf Iliad. I Introduction p. XVI: „the patronymics .... undoubtedly come from *Πηλεϝίδης Τυδεϝίδης*". Immo intercidit digamma priusquam vocalis *η* potuit corripi; cf. § 17 et § 40 pag. 155.

[3]) Metricas rationes ad hanc rem demonstrandam non sufficere, fuse ostendit Ludwich Arist. II p. 244 sqq.

V. *Tertiae declinationis vocabula anomala.*

§ 77. Vocabula ὁ ἱδρώς, ὁ χρώς, ἡ αἰδώς, ἡ ἠώς et feminina in -ώ (nomina propria sunt tantum non omnia) ita flectuntur:

ἱδρώς	ἱδρόα	—	ἱδρόι.
χρώς	χρόα	χροός	χροΐ.
αἰδώς	αἰδόα	αἰδόος	αἰδόι.
ἠώς	ἠόα	ἠόος	ἠόι.
Λητώ [1]	Λητόα	Λητόος	Λητόι.

Vocabuli χρώς insuper reperiuntur accusativus χρῶτα σ 172, 179 Hes. Oper. 556 et genitivus χρωτός K 575, quae formae postea solae invaluerunt, comparandae autem sunt cum vocibus simili ratione formatis ἱδρῶτα (Hes. Oper. 289) etc. et φῶς φωτός etc.

Epicis accusativi genitivi dativi formis in -όα -όος -όι desinentibus substitutae sunt in mscriptis formae contractae quibus recentior aetas utebatur; scribi igitur solet ἱδρῶ, ἱδρῷ, ἠῶ, ἠοῦς, Λητοῖ etc. Qualia haud paucis locis metro arguuntur, e. g. τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει B 262, immo αἰδόα, vid. § 14; ἠῶ δ' αὖτε in hexametri fine ψ 243, item ἠῶ δῖαν I 240 etc., leg. ἠόα, vid. § 2; in eadem versuum sede ἱδρῶ πολλόν K 574, Λητοῦς υἱός h. Merc. 321 Hes. Scut. 202, ἐπ' ἠῶ κοῖτον Hes. Oper. 574. Haec omnia nullo negotio possunt corrigi, nec nisi paucissimi qui sequuntur loci repugnant:

Accus.: Καλυψώ ψ 333, Πηρώ λ 287, Τυρώ λ 235. Adde accusativum κυκηῶ Λ 624, 641, κυκεῶ κ 290, 316, a nominativo κυκηών (ms. κυκειῶ, κυκειών).

Genit.: αἰδοῦς υ 171, ἠοῦς Θ 470, 525 δ 188 Hes. Oper. 724, 821, Λητοῦς Α 9 Ξ 327.

Dat.: ἱδρῷ P 745, Λητοῖ Ω 607, Πυθοῖ I 405 θ 80; vid. etiam l. a. ζ 22.

Ex Hesiodo accedunt αἰδῶ Oper. 324, Κητοῦς Theog. 336.

Inter nomina, quae in -ώ desinunt, notatu dignum est χρηώ (ms. χρειώ), vid. § 190; pro quo χρεώ non recte legitur Λ 409 alibi, cf. § 8.

---

[1]) Vocativus Λητοῖ extat Φ 498.

§ 78. Substantivum υἱός hanc habet flexionem:

Sing.	N. υἱός	Dual. υἷε	Plur. υἱέες et υἷες
	V. υἱέ		
	A. υἱόν et υἷα		υἱέᾰς et υἷας
	G. υἱέος et υἷος		υἱῶν
	D. υἱέι et υἷι		υἱᾰ̈σι.

Insolitae sunt formae υἱέα (υἱὸν?) *N* 350, υἱοῖσι *τ* 418, υἱοῦ (quidni υἷος?) *χ* 238; cf. Nauck Mél. IV p. 102.

Pro forma contracta υἱεῖς P. Knight et Nauck rescripserunt υἷες *E* 464 *ο* 248 *ω* 387, υἱέες *ω* 497. Cf. quae de pronominum formis parum Homericis ἡμεῖς et ὑμεῖς observavimus in § 92.

Non υἱεῖ sed υἷι legendum est *Π* 177 *Φ* 34 *Χ* 302 cum parte codicum; cf. G. Hermann ad h. Apoll. 48.

§ 79. Nomina in -ηρ, quae syncopen patiuntur in dialecto Attica, Homericis locis plerisque exhibent formas easdem quibus recentior aetas usa est; sed hic illic occurrunt formae a vulgaribus discrepantes. Quarum vocum haec est flexio:

πᾰτήρ	μήτηρ
πᾰ̈τερ	μῆτερ
πᾰτέρα	μητέρα
πᾰτρός, π ᾰ τ έ ρ ο ς *λ* 501.	μητρός, μ η τ έ ρ ο ς
πᾰτρί, π ᾰ τ έ ρ ι *E* 156 *Ω* 37 *γ* 39	μητρί, μ η τ έ ρ ι
πᾰτέρας	μητέρας.
πᾰτέρων, πᾰτρῶν *δ* 687 *θ* 245.	
	ἀνήρ (ᾰ, cf. § 38).
θῠγᾰ̈τηρ	ἄνερ
θύγᾰτερ	ἄνδρα, ἀ ν έ ρ α
θῠγᾰτέρα, θ ύ γ ᾰ τ ρ α	ἀνδρός, ἀ ν έ ρ ο ς
θῠγᾰτρός, θ ῠ γ ᾰ τ έ ρ ο ς	ἀνδρί, ἀ ν έ ρ ι
θῠγᾰτρί, θ ῠ γ ᾰ τ έ ρ'(ι) *κ* 106 *ο* 364.	ἄνδρε, ἀ ν έ ρ ε
θῠγᾰτέρες, θ ύ γ ᾰ τ ρ ε ς	ἄνδρες, ἀ ν έ ρ ε ς
θῠγᾰτέρας, θ ύ γ ᾰ τ ρ α ς	ἄνδρας, ἀ ν έ ρ α ς
θ ῠ γ ᾰ τ ρ ῶ ν	ἀνδρῶν
θ ῠ γ ᾰ τ έ ρ ε σ σ ι *O* 197.	ἀνδρᾰ̈σι, ἄ ν δ ρ ε σ σ ι.
γαστήρ	Δημήτηρ
γαστέρα	Δήμητρος, Δ η μ ή τ ε ρ ο ς.
γαστρός, γ α σ τ έ ρ ο ς	
γαστρί, γ α σ τ έ ρ ι	
γαστέρες.	

Praeterea huc pertinent vocis *ἀστήρ* dativus plur. *ἀστράσι*, et nomen *Ϝἄρήν Ϝάρνα Ϝαρνός* etc. cum compositis *πολύρρην ὑπόρρην* § 83[10], cuius vocabuli nominativus in veterum operibus non occurrit, sed legitur in inscriptione Cretensi quae anno 1885 est detecta; vid. supra pag. 131,2. Etiam genitivum *δαέρων* *Ω* 762 et 769, qui metro repugnat, ad horum nominum analogiam esse refingendum coniecit Ebel, vid. supra § 8, pag. 49,1. Cf. etiam de voce *ἀγκάς* quae § 84[8] observavimus.

De *syncope* quae dicitur cf. § 12 et § 39.

§ 80. Iovis nomen praeter formas vulgares *Ζεύς Ζεῦ Δία Διός Διί*, quae multis locis reperiuntur, has habet: *Ζῆνα Ζηνός Ζηνί*.

In versuum fine legitur accusativi forma monosyllaba *Ζῆν* *Θ* 206 *Ξ* 265 *Ω* 331 Hes. Theog. 884, ubi sitne *Ζῆν᾽* sive *Ζῆ | ν᾽* scribendum, quae erat Aristarchi opinio (cf. Nicanor ad *Θ* 206), an integer hic sit accusativus lingua non invita formatus (*djāús* — *djā́m*, cf. lat. *diēm*), non satis constat. Certum est, bisyllabam formam *Ζῆνα* integram extare *Ξ* 157 *ω* 472 [1]) et elisam reperiri *E* 756 *Θ* 22 *P* 339 *Ψ* 43 *υ* 339 Hes. Theog. 568, decurtatas autem aliorum quoque nominum formas in exitu versuum reperiri *δῶ* et *κρῖ*, cf. § 3 pag. 11 et § 84.

§ 81. Vocis *χείρ* flexio ab usu Attico non discrepat, sed dativus insuper habet formas *χερί* *Θ* 289 *Τ* 182 *Ω* 101 et *χείρεσσι* *Γ* 271 etc. — De vitiosa forma *χείρεσι* *Τ* 468 vid. § 64.

§ 82. A lingua recentiore aliena sunt haec duo substantiva:

1) *τὸ κᾰ́ρη* [2]), gen. *κρᾱτός* [3]), dat. *κρᾱτί*. Plur. *κρᾶτα* *ϑ* 92 [4]), *κρά̄των* *χ* 309 *ω* 185, *κρᾱσί* *K* 152.

---

[1]) Inscriptiones Cretenses accusativum *Δῆνα Τῆνα Τᾶνα* compluribus locis exhibent, vid. G. Meyer[2] p. 314.

[2]) Apud Pindarum Tragicosque *κᾰ́ρᾱ*.

[3]) Zenod. *κρητός*, vid. schol. *A* 530 et cf. supra § 5.

[4]) Sitne *pluralis* neutri an *singularis* *κρᾶτα* *ϑ* 92 dubitari sinit sententia. Hinc *κρᾶτα* pro *singulari* usurparunt Pindarus Pyth. XII 28 et Tragici: Soph. Ant. 764, Phil. 1001, 1457, O. R. 263; Eur. Rhes. 260, Hipp. 1203, Troad. 278, 353, Hec. 651, Or. 1457, Phoen. 664, 1159, Suppl. 289, Hercul. 362, 567, Bacch. 185, 205, 1139, Cycl. 518.

Accusativum masc. *τὸν κρᾶτα* habemus Soph. Phil. 1207 (?) Eur. fr. 243, Apoll. Rh. II 93, Theocrit. XXV 232, et pluralem ei respondentem *κρᾶτας* Eur. Phoen. 1149 Hercul. 526.

Dativo metaplasto *κᾰ́ρῃ* sive *κᾰ́ρᾳ* utuntur Theognis 1024 et Tragici (Aesch. Eum. 176, Soph. Ant. 1272, Eur. Androm. 110 etc.).

Sed frequentiores in plurali numero sunt formae *κᾰ́ρηνα κᾰρήνων*.

Ab integra stirpe *κᾰρητ* praeter nominativum numeri singularis ducti sunt genitivus *κᾰ́ρητος* ζ 280 ψ 157 et dativus *κᾰ́ρητι* *O* 75 h. Cer. 467.

Longior stirpis forma *κᾰρηᾰτ* vel *κρᾱᾰτ* in hisce formis extat: *κᾰρήᾰτος* *Ψ* 44 [1]), *κᾰρήᾰτι* *T* 405 *X* 205 h. Cer. 169 h. 26,16 Hes. Theog. 577 [2]), *κᾰρήᾰτα* *Λ* 809 *P* 437 [3]), *κρᾱ́ᾰτος* *Ξ* 177 [4]), *κρᾱ́ᾰτι* χ 218, *κρᾱ́ᾰτα* *T* 93 [5]).

Ab eadem stirpe ducta sunt *κρᾱ́τεσφι* *K* 156 (*ὑπὸ κρᾱ́τεσφι* *sub capite*, in qua forma syllaba *-εσ-* defendi nequit sed ad analogiam vocis *στήθεσφι* est inserta, cf. § 46), *ἐπὶ κάρ* *Π* 392, *κρήδεμνον* (*δέω*). Cognata autem sunt *κόρῠς(θ)* et *κορῠφή*.

Pro *κατὰ κρῆθεν* *Π* 548 λ 588 rescribendum esse *κατ' ἄκρηθεν* (l. a.) intellexit Bekker collata locutione *κατ' ἄκρης* *N* 772 *O* 557 *X* 411 *Ω* 728 ε 318 (Herod. IV 18, 82, Thuc. IV 112, Soph. Antig. 201). Recte traditum est *κατ' ἄκρηθεν* h. Cer. 182, sed *κατὰ κρῆθεν* ferendum est Hes. Theog. 574 et certius etiam est *ἀπὸ κρῆθεν* Scut. 7.

2) *ὁ λᾶας*, acc. *λᾶαν*, gen. *λᾶος*, dat. *λᾶι*. Dual. *λᾶε*. Plur. gen. *λᾱ́ων*, dat. *λᾱ́εσσι*.

Derivantur substantivum *λᾱ́ιγγες* *lapilli* ε 433 ζ 95 et adiectivum *λᾱ̆ϊνος* *Γ* 57 etc. sive *λᾱΐνεος* *X* 154, cognatum autem est Atticorum verbum *λεύω*. Cum voce *λαός* *populus* cohaerere putabant veteres, cf. (*Ω* 611? et) Pind. Olymp. IX 70.

In carminibus epicis ad designandum *lapidem* etiam vocabulum *λίθος* usurpatur (*M* 287 etc.), quod praesertim de sectis lapidibus dicitur, cum *λᾶας* vocari soleat saxum quod ipsa praebuit natura.

§ 83. Nonnulla vocabula, quorum stirps exit in vocalem, casus quosdam a breviore stirpis forma ducunt. Nempe:

1) *ἈϜίδης(ᾰ)*. Praeter formas *ἈϜίδην(ᾰ)* *I* 565 h. Merc. 569, *ἈϜίδᾱο(ᾰ)* *E* 646 etc. (cf. § 55), *ἈϜίδῃ(ᾰ)* κ 534 λ 47, reperiuntur genitivus et dativus *ἌϜῐδος(ᾰ)* *ἌϜῐδι(ᾰ)*, a stirpe *ἀϜῐδ*.

Producta nominativi forma *ἈϜῐδωνεύς(ᾰ)* extat *Υ* 61 Hes. Theog. 913

[1]) Apoll. Rh. I 1084 III 1017 IV 1314, Theocrit. XXV 257.

[2]) Apoll. Rh. III 834, Callim. h. Dian. 40, fr. 106 Bentl.

[3]) Simonid. fr. 174, Callim. h. Ap. 60, Del. 134, 236. Ex Apollonio Rhodio accedit dativi forma *κᾰρήᾰσι* III 1398.

[4]) Apoll. Rh. I 222 IV 1611.

[5]) Apoll. Rh. I 1010 II 1013 IV 1158.

h. Cer. 2 (Aesch. Pers. 650, Orac. 43 Hendess), dativus Ἀϝιδωνῆι(ἅ) *E* 190. Vocativus Ἀιδωνεῦ legitur Soph. Oed. Col. 1560.

2) ἀλκή, ἀλκήν, ἀλκῆς, ἀλκῇ ω 509 formae multis leguntur locis variisque hexametri sedibus, sed ἀλκὶ πεποιθώς dicitur in hexametri exitu *E* 299 *N* 471 *P* 61, 728 *Σ* 158 ζ 130.

A stirpe ἀλκ- ducta sunt praeterea ἄλαλκον § 288, ἄλκαρ § 70, ἄλκιμος, ἄναλκις (δ), ἀναλκίη (§ 54), Ἀλκίνοος.

3) εὐρύϝοπα (§ 54), cum accusativo εὐρύϝοπα, a stirpe igitur εὐρυϝοπ (de voce ϝοπ cf. § 41[26]) ducto, in formula εὐρύϝοπα Κρονίδην *A* 498 *O* 152 *Ω* 98 etc. vel εὐρύϝοπα Ζῆν (cf. § 80) *Θ* 206 *Ξ* 265 *Ω* 331 Hes. Theog. 884.

Simili metaplasmo Antimachus Colophonius dixit πατρί τε κυανοχαῖτι Ποσειδάωνι πεποιθώς, vid. Anecd. Bekk. p. 1187; cod. κυανοχαῖτα, quod correxit Lobeck ad Phrynich. p. 658 (vid. supra p. 193).

A radice ϝοπ (*vox*), non ab ὀπ (i. e. *cernere*), ductum esse epitheton εὐρύϝοπα, *late tonantem* igitur significare, probe intellexit Pindarus, qui ad eius analogiam formavit novam vocem βαρυόπαν (an -πα?) στεροπᾶν πρύτανιν Pyth. VI 24. Item poeta ignotus Lyr. adespot. 91 Bergk εὐρύοπα κέλαδον.

4) ϝιωκή *E* 521, 740 cum accusativo ἰῶκα *Λ* 601.

5) ὑσμίνη, ὑσμίνην(δε), ὑσμίνης, ὑσμίνῃ, ὑσμῖναι, ὑσμίνας multis locis leguntur, sed versuum *B* 863 *Θ* 56 clausula est ὑσμῖνι μάχεσθαι.

6) δάκρυον, δάκρυα, δακρυόφι (§ 46), cum adiectivo δακρυόεις. Sed insuper usurpantur δάκρυ et δάκρυσι sive δάκρυσσι (σ 173, ubi codd. perperam δάκρυοισι exhibent).

7) δένδρεον § 63, plur. δένδρεα, sed dat. sing. δένδρεϊ *Γ* 152 recte Zenodotus, δενδρέῳ Aristarchus et codd., cf. § 8; etiam Hes. Oper. 583 pro δενδρέῳ ἐφεζόμενος restituendum est *δένδρε'(ι) ἐφεζόμενος aut *δένδρεϊ ἑζόμενος.

Tangit hunc metaplasmum Gregorius Corinthius p. 61 sq. Schaef., ita tamen ut se rem parum perspicere ostendat.

8) ἐρίηρος *Δ* 266, acc. ἐρίηρον α 346 θ 62, 471, sed in plurali ἐρίηρες ἑταῖροι *Γ* 378 etc. vel ἐρίηρας ἑταίρους *Π* 363 etc. (ἑτάρους ἐρίηρας *Γ* 47). Semper quintum pedem hoc adiectivum obtinet.

Cum pluralis numeri formis Gregorius Cor. p. 444 Schaef. apte comparat formulam ϝερυσάρματες ἵπποι vel -ματας ἵππους *O* 354 *Π* 370.

9) πολύς adiectivum partim a radice πολϜ (πολυ) partim a πολϜο (πολλο) casus suos ducit. Masculini et neutri generis formae nonnullae discrepant a posterioris aetatis usu. Extant autem apud Homerum formae sequentes:

		MASCULINUM.		NEUTRUM.	FEMININUM.
Sing.	N.	πολλός	πολῦς	πολλόν πολῦ	πολλή
	A.	πολλόν	πολῦν		πολλήν
	G.		πολέος		πολλῆς
	D.	πολλῷ			πολλῇ
Plur.	N.	πολλοί	πολέες	πολλᾰ́	πολλαί
	A.	πολλούς	πολῦς, πολέᾰς		πολλάς
	G.	πολλῶν	πολέων		πολλάων
	D.	πολλοῖσι	πολέεσσι, πολέσι		πολλῇσι.

Pro lectione vulgata πολέας vel πολεῖς *Α* 559 *Β* 4 *Ν* 734 *Ο* 66 *Υ* 313 *Φ* 59, 131 γ 262 δ 170 Hes. Oper. 580 scribendum esse πολῦς intellexit Christ proleg. Iliad. p. 148 sq., praeeunte Zenodoto; vid. Aristonicus ad *Β* 4, Duentzer Zenod. p. 56, et cf. § 8 et 75. Assentitur Cauer praef. Iliad. p. XXVIII.

Corruptae sunt formae πολέσσι *Ν* 452 *Π* 236, 308 (leg. *πολύσσι?), vid. § 64, πολεῖς *Λ* 708 (τε πολεῖς, Christ πολέες del. τε), πολέων *Π* 655 (πολῦς Menrad), πολλέων *Β* 131 *Ι* 544 δ 813, vid. § ~~57~~. 52

Pro πολλός et πολλόν haud raro in uno pluribusve mscriptis reperitur vulgaris forma πολύς vel πολύν, nonnullis autem locis vitiosa illa lectio metri causa mutata est in voces πουλύς et πουλύν, quarum diphthongus ου ratione caret. Statim deprehenditur fraus *Κ* 27 δ 709, ubi lectio tradita πουλὺν ἐφ' ὑγρήν peccat contra leges artis grammaticae, πολλὴν enim dicendum erat (cf. § 53), πολλὸν vero, id est neutrum adverbii loco adhibitum = πολλάκις (cf. § 319), optime habet. In *Χ* 81 omnes fere codices habent πολλὸν, sed antiquissimus testis papyrus Parisinus vitiose scribit πουλύν. In τ 387 codices plerique servant sinceram lectionem ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο πολλόν, sed πολὺ quantumvis repugnante metro habet codex X, πουλὺ est in F. Dubium igitur non est quid sit existimandum de paucis illis locis ubi πουλύς et πουλύν est in cunctis mscriptis; rescribatur πολλός *ϑ* 109 Theognid. [211,] 509, πολλόν *Ε* 776 *Θ* 50, 472 *Κ* 27, 517 δ 709 ϱ 67 Hes. Theog. 190 [1]).

[1]) Vid. van Leeuwen Mnemos. 1888 p. 28, cui de masculino et neutro assensus Schulze Quaest. Ep. p. 445 sqq. suspicatur femininum obsoletum πούλαν (πολϜαν) revocandum esse *Κ* 27 δ 709 πούλαν ἐφ' ὑγρήν, ἠέρα πούλαν *Ε* 776 *Θ* 50 (*Ρ* 269) coll. πρέσβα et γραῖα.

In compositione non usurpatur amplior stirpis forma πολλο- sed πολυ- [1]). Metri autem causa in tribus compositis πολῡβότειρα Πολῡδάμας πολῡποδος ε 432 [2]) syllaba prima pro longa adhibetur, cf. § 21, id quod in mscriptis plerumque indicatur diphthongo ου, minus tamen recte. Veram rationem servat lapis antiquissimus Corcyrae repertus Coll. 3186 (IGA. 340, Kaibel Epigr. 181*a*), in quo hae litterae extant bustrophedon exaratae: *IMOΥMAΤΡΟΜƁΙΌΘƁΜΤΑΚƁΠΙΤΥΜΟΙΠΟΛΥΝΟϜΑΜ* etc., id est: [σᾶμ' Ἐχετ]ίμου ματρὸς ἐγὼ ἕστακ' ἐπὶ τύμῳ | ΠολυνόϜας etc. Nec non ipsa mscripta Homerica multis locis servant veras lectiones Πολυδάμας etc.

Cum nominibus, quae modo recensuimus, comparari possunt praeterea verbalia nonnulla, quibus duplex est stirpis terminatio, -τ et -το: ἄδμητος et ἀδμής, ἄβλητος ἀπόβλητος et ἀβλής προβλής ἐπιβλής, πολύκμητος et ἀκμής, τλητός ἄτλητος et πολύτλας, ἄγνωτος et ἀγνώς.

10) Metaplasta nonnulla erroribus recentioris aetatis debentur. Quaedam notarunt grammatici veteres: πολυπιδάκου leg. πολυπίδακος Ξ 157 etc., Τίρυνθον leg. Τίρυνθα Hes. Scut. 81, ἀτέρπου διζύος Z 285, quod quomodo sit corrigendum (Ar. ἄτερ που ?) non constat. Alia recentiores correxerunt:

ἐντείχεον leg. ἐντειχέα A 129 B 113, 288 ε 716 ϑ 241. Correxit Nauck coll. Π 57.

πολυδακρύου P 192, Bentley πολυδάκρυος. Perantiquam tamen esse lectionem vitiosam πολυδακρύου ex Eurip. Hercul. 426 efficit v. Wilamowitz.

πολυπτύχου Θ 411 etc., Naber πολύπτυχος. — Mutari nequit vox δίπτυχον ν 224, δίπτυχα A 461 B 424 γ 458 μ 361 sitne accusativus sing. an neutr. plur. dubitatur.

ἄκμητοι leg. ἄκμητες h. Ap. 520. Emendavit Cobet.

ἴχνια leg. *ἴχνεα N 71 etc.

χρυσάορον O 256, χρυσαόρου E 509 h. Ap. 123, ubi χρυσάορα et

---

[1]) Item apud Herodotum, qui adiectivi formam unicam novit πολλός.

[2]) Ex Hesiodo addatur Πολυνόη Theog. 258. Apud Athenienses voces πουλύπους (Pherecrat. fr. 13 Aristoph. fr. 235) et Πουλυτίων (Pherecrat. 58) servant productionem quam peperit metrum dactylicum, item ἀϑάνατος et Εὐνοδία apud poetas Atticos, Εἴάρινος Epigr. Kaibel 515; cf. supra pag. 95 et 215,1. Etiam festivus Vergilii error huc facit, qui ex Homeri verbis εἰν Ἀρίμοις B 783 effinxit durum Typhoei cubile *Inarime* Aen. IX 716.

χρυσάορος restituit Naber. Eandem correctionem poscit metrum Hes. Op. 771 χρυσάορον γείνατο Λητώ, immo χρυσάορα.

περιμήκετον Ξ 287 ζ 103 in περιμήκεα mutari iussit Nauck coll. (N 63) ι 487 etc. — Quodammodo tamen vulgatam tuetur adiectivum subsimile πάχετος = παχύς Θ 187 ψ 191.

ὑπόρρηνον K 216, πολύρρηνος (nominat.) λ 257, leg. *ὑπόρρηνα et *πολύρρηνι, a simplici nomine Ϝἀρήν, cf. § 79.

ἑκατόμπεδον vel -ποδον Ψ 164, leg. *ἑκατόμποδα.

Κρόνος ἀγκυλομήτης et Κρόνου πάις ἀγκυλομήτεω leg. Κρόνος ἀγκυλόμητις et Κρόνου πάις ἀγκυλόμητις Δ 59 B 205 etc.; vid. § 55. Item δολόμητι legendum est pro δολομῆτα A 540, ποικιλόμητιν pro ποικιλομήτην Λ 482 etc. — Correctiones has, quarum auctor est Nauck, cum linguae indoles atque analogia commendat, e. g. δολόμητις α 300 etc., tum traditae formae ἀγκυλομήτεω synizesis ab epica dictione aliena, cf. § 8 et 55. Attamen genitivi in nominativum mutatio non plane certa videtur collatis locis Δ 59 h. Ven. 22, 42 Hes. Theog. 19, 187 etc., ubi *Saturni*, non *Iovis* epitheton est ἀγκυλόμητις (-της), frequentius autem cum genitivo casu quam cum nominativo coniungi epitheta observavit Naber; praeterea vid. Menrad de Contract. p. 32 sq., qui duos deos uno adiectivo insignes minime Graecorum decere religionem non sine causa observavit. Admodum antiquum autem esse hoc genus errorum apparet e Pindaro, ubi nominativus βαθυμῆτα legitur Nem. III 92; cf. § 54. Pro αἰπυμῆτα (vocat.) Aesch. Prom. 18 -μητι legi potest.

μελανόχροος leg. *μελανόχρως vel potius μελάγχρως ν 246, coll. N 589 μελανόχροες, Δ 511 Ψ 803 N 340 ταμεσίχροα ταμεσίχροας.

ἄμφωτον leg. ἄμφωνας χ 10, vid. § 72; emendavit Fick.

ἑκατόγχειρον A 402 leg. *ἑκατόγχειρα.

ἔνορχα Ψ 147 Nauckio merito suspectum, expectatur enim ἐνόρχεα a nominativo extra Homerum bene noto ἐνόρχης (e. g. inscr. syll. Dittenberg. 373[a]).

Dubiae denique sunt formae μάρτυροι -ρες et φυλακοί -κες etc., vid. § 63. Notatu digna est l. a. ἀνδραπόδεσσι (Aristarchus ἀνδραπόδοισι) H 475, quam stirpem, in Homero alias non obviam, ad vocabula secundi ordinis traxit posterior aetas (ἀνδράποδον).

§ 84. Separatim commemorandae sunt voces sequentes:

1) (τῇ) δᾷ̈ί N 286 Ξ 387 Φ 146, 301 Ω 739 Hes. Theog. 650, 674 [1]).

[1]) Simonid. 145, Apoll. Rh. IV 402, Theocrit. XXII 79, Aesch. Sept. 926. Accusativum δάιν finxit Callimachus fr. 243.

1a) λιπί in formula λίπ' ἐλαίῳ *K* 577 etc. et in λίπ' ἄλειψε ζ 227; cf. § 13.

2) (τὸ) δῶ, brevior forma vocabuli δῶμα, in fine tantum versuum obvia; nata est ex δομ (δόμος), cf. ἔνδον, i. e. ἐν δομ. Vid. Fick in Bezz. Beitr. I 317, G. Meyer in Curt. Stud. V 79, Kühner-Blass I p. 522, Vogrinz p. 90. Nominativus est α 392, accusativus *Α* 426 etc. — Vitiosum est χρύσεα δῶ pro δώματα Hes. Theog. 933.

3) κρῖ λευκόν *E* 196 *Θ* 564 *Υ* 496 δ 41, 604 μ 358 h. Cer. 309, 453 [1]). De metro versuum δ 604 et h. Cer. 453 cf. pag. 8. — In plurali dicitur κριθαί -θάς -θῶν (cf. § 56) ι 110 τ 112 *Λ* 69.

3a) ἄλφι h. Cer. 208 et in composito ἀλφεστής (mscr. ἀλφηστής) α 349 ζ 8 ν 261 h. Ap. 458. Sed ἄλφιτον β 355.

Simili ratione a nomine ζειά (δ 41, 604) derivatur adiectivum ζείδωρος (ἄρουρα) *B* 548 etc. — Alia eiusdem generis confert Strabo VIII 364 [2]).

Ad imitationem vocum epicarum δῶ et κρῖ Palladas grammaticus iocose finxit militem quendam *thoracem* suum et *ocreas* et *galeam* his verbis in templo diis dedicantem epigr. 92:

τὸν θῶ καὶ τὰς κνῆ τάν τ' ἀσπίδα καὶ δόρυ καὶ κρᾶ
Γορδιοπριλάριος ἄνθετο Τιμοθέου.

4) ὄσσε, dualis masc., cognatus vocabulis ὁ ὀφθαλμός et τὰ ὄμματα (§ 309), e. g. ν 401 ὄσσε πάρος περικαλλέ' ἐόντε.

Apud Hesiodum et recentiores usurpantur pluralis numeri genitivus ὄσσων (Theogon. 826, apud Tragicos passim etc.) et dativus metaplastus ὄσσοισι (Hes. Scut. 426, 430, apud Tragicos etc.), vid. van Leeuwen Mnemos. 1885 p. 405.

In carminibus epicis etiam dualis pluralisque ὀφθαλμώ -μοί etc. reperiuntur.

De verbi numero singulari cum subiecto ὄσσε iuncto cf. § 52.

5) δέσμᾰτα *X* 468 α 204 θ 278, alibi δεσμοί.

---

1) Etiam in nomine κρίβανος cernitur brevior vocis forma.

2) Nomen *Μίσσην B* 582 e *Messenia* detruncatum videri nonnullis, quemadmodum Homerus alibi κρῖ et δῶ dicat et μάψ (pro μαψιδίως) et Ἄλκιμος (pro Ἀλκιμέδων), Hesiodus autem βρῖ (pro βριαρόν), Sophocles Ionque ῥή (= ῥηιδίως), Epicharmus λῖ (= λίαν) et Συρακώ (= Συρακούσας), Empedocles atque Antimachus ὄψ (= ὄψις), Euphorion ἧλ (= ἧλον), Philetas ἔρι (= ἔριον), Aratus πηδά (pro πηδάλια), Simmias Δωδώ (= Δωδώνην), Strabo l. l. refert. Ex absurdis hisce voculis aliae vitiis librariorum videntur tribuendae, aliae poetarum iocis fortasse debentur, aliae Alexandrinorum imitandi studium manifeste testantur.

6) προσώπᾰτα σ 192, προσώπᾰσι Η 212; alibi πρόσωπα (sing. πρόσωπον Σ 24, cf. μέτωπον Δ 460 Ν 615 etc.).

7) νίφᾰ (acc. sing. fem.) Hes. Oper. 535.

8) Etiam ἀγκάς vocabulum hic commemorandum est, si vera est opinio eorum [1]) qui dativum pluralem vocis ἀγκών hunc esse autumant a debilissima stirpis forma ductum (ἀγκων — ἀγκον — ἀγκν — ἀγκησι — ἀγκάσι); cf. § 79. Quae explicatio Ε 371 Ξ 346, 353 Ω 227 η 252 metro aut verborum conexu non refutatur, ibi igitur quominus ἀγκάσ' scribatur nihil obstat; sed eum qui fecit versum Ψ 711 ἀγκὰς δ' ἀλλήλω(ν) λαβέτην χερσὶ στιβαρῇσι adverbii loco usurpasse vocem ἀγκάς nemo non videt, itaque aut falsa est illa opinio, aut vitiose adhibita est vox Ψ 711 ab homine quem et vocabuli vera forma fugeret et potestas; id quod veri non admodum simile videtur.

CAPUT V.

Comparatio.

§ 85. Comparativi in -ίων -ιον brevem habent vocalem iota. Natura tamen longam esse, in dictione igitur epica perpetuo corripi secundum legem quam in § 17 tractavimus, docet Atticae dialecti comparatio. Superest autem longa vocalis in substantivo βραχίων *brachium*, quod proprie est adiectivum βραχύς in gradu comparativo adhibitum (opp. πῆχυς *cubitus*) [2]).

Alienae a lingua Homerica sunt formae in -ω et -ους, quibus in flexione horum comparativorum constanter utitur dialectus Attica; pro his dicitur -ονᾰ -ονες -ονᾰς. Discrepant tamen loci aliquot, qui partim nullo negotio possunt corrigi, partim corrupti aut recentis aetatis sunt putandi; nempe:

ἀμείνω Γ 11 (l. a. ἀμείνων) Δ 400 (item) Ι 423 η 310 = ο 71 (leg. ἀμείνονα) Hes. Op. 19, 294 (τὰ... ἀμείνω leg. *τὸ... ἄμεινον), 320.

ἀρείω Κ 237 γ 250.

πλέω Hes. Op. 690 (leg. *πλέον).

---

1) Vid. Harder de α vocali p. 19 sqq., I. Schmidt Kuhns Zeitschr. XXV p. 39, G. Meyer[2] p. 354.

2) Suffixum -ίων, quo patronymica aliaque nomina propria formari solent, idem esse atque comparativi suffixum, opinio est Schulzii Quaest. Ep. p. 302 haud improbabilis.

χερείω ξ 176 (Aristarchus *χέρεια* sive *χέρηα*, cf. *Δ* 400).
ἀρείους *Π* 557 [*β* 277] *ι* 48.
κακίους (*β* 277].
πλείους *ω* 464 (leg. *πλέονες*). — Vid. etiam *π* 246 et *σ* 247.

Zenodotus in nominativo *-ω* pro *-ων* scribere solebat, miro errore; vid. ad *Α* 80.

§ 86. In *-ων* et *-ιστος* cadunt comparativi et superlativi complures, quibus non utebatur lingua aevi recentioris. Nempe:

κυδρός	. . . . . .	*κύδιστος*.
μακρός	*μᾶσσων* *Θ* 203 [1]	*μήκιστος*.
οἰκτρός	. . . . . .	*οἴκτιστος*.
φίλος	*φίλίων*	. . . . . .
βᾰθύς	. . . . . .	*βάθιστος* *Θ* 14 [2]).
βρᾰδύς	*βρᾰδῖον* Hes. Op. 528	*βάρδιστος* *Ψ* 310 et 530 (§ 39).
βρᾰχύς	*βρᾰσσων* *Κ* 226	. . . . . .
γλῠκύς	*γλῠκίων*	. . . . . .
πᾰχύς	*πᾰσσων*	*πάχιστος* *Π* 314.
ὠκύς	. . . . . .	*ὤκιστος*.

Reperiuntur etiam vulgares comparativi et superlativi in *-τερος* et *-τατος*:

	μακρότερος	*μακρότατος*.
	οἰκτρότερος	*οἰκτρότατος*.
	φίλτερος	*φίλτατος*.
		ὠκύτατος.
τὸ ἄλγος	*ἄλγῖον*	*ἄλγιστος* *Ψ* 655.
τὸ ἔλεγχος	. . . . . .	*ἐλέγχιστος* [3]).
τὸ κέρδος	*κέρδῖον*	*κέρδιστος* *Ζ* 153.
τὸ κῆδος	. . . . . .	*κήδιστος* *Ι* 642 *θ* 583 *κ* 225.
τὸ ῥῖγος	*ῥίγῖον*	*ῥίγιστα* *Ε* 873.

Cognatum est *ῥῑγέειν*. Cum radice *ῥῑγ* (*frig*) cohaeret *φρῑκ* (*φρίξ*, *φρίσσειν*). Cum comparativis et superlativis in *-ίων* *-ιστος* etiam sequentia neutra in *-ος* cohaerent: *αἶσχος*, *ἔχθος*, (*Ϝ*)*ῆδος*, *κάλλος*,

---

[1]) Choeril. fr. 12 Duentzer, Pind. Ol. XIII 161 Nem. II 36 Pyth. XI 78 Isthm. III 7, Aesch. Prom. 629 Pers. 440, 708 Agam. 598.

[2]) Comparativus *βάσσων* reperitur apud Epicharmum Lorentz fr. B 121.

[3]) Stirpis *ἐλεγχ*, unde *ἔλεγχος* et *ἐλέγχιστος* ducta sunt, forma debilior *ἐλγχ* sive *ἐλᾰχ* peperit comparativum *ἐλάσσων* (*ἐλαχjων*) *Κ* 357 et superlativum *ἐλάχιστος* h. Merc. 573. Positivi femininum *ἐλάχεια* (sic recte Zenodotus) extat *ι* 116 *κ* 509 h. Ap. 197.

Adiectivi *ὀλίγος* comparativus est *ὀλείζων* *Σ* 519, superlativus *ὀλίγιστος* *Τ* 223.

κράτος, κῦδος, μῆκος, πάχος, τάχος, item βάθος, pro quo Homerus habet formam pleniorem βένθος [1]). Cum superlativo οἴκτιστος componendum est substantivum ὁ οἶκτος.

§ 87. Adiectiva ἀγαθός, ἠύς (§ 75), ἐσθλός comparationis gradus non a sua stirpe ducunt sed aliunde sibi petunt:

ἀρείων	ἄριστος.
κρείσσων	κάρτιστος (§ 39) [2]).
φέρτερος et προφερέστερος	φέριστος et φέρτατος.
ἀμείνων	. . . . . .
βέλτερος	. . . . . .
λωΐτερος et λωΐων	. . . . . .

Adiectivi κᾰκός comparatio haec est:

κακίων et κακώτερος	κάκιστος.
χερείων et χερειότερος χείρων et χειρότερος	. . . . . .

Posterioris stirpis positivus, qui Δ 400 ξ 176 genitivum sibi habet adiunctum et comparativi igitur vice ibi fungitur, reperitur hisce locis: acc. χέρηα Δ 400 ξ 176 (?), dat. χέρηι Α 80, plur. χέρηες ο 324, χέρηα Ξ 382 σ 229 υ 310 [3]).

Etiam comparativus ἥσσων Π 722 Ψ 322, 858 ο 365 et superlativus ἥκιστος (sic Arist.) vel ἥκιστος Ψ 531 huc pertinent, cum adverbio ἦκα (§ 41[28]) cohaerentes.

Adiectivi πολύς comparativus et superlativus sunt

πλείων	πλεῖον	πλεῖστος.
πλέων	πλέον	

Breviores comparativi formae reperiuntur Λ 395 πλέες, Β 129 πλέας [4]). Corruptum est πλέονες σ 247 (cf. § 8), ubi Nauck poetae manum restituisse videtur aliter verba ordinando.

§ 88. Praeterea sequentes comparativi et superlativi commemorandi sunt:

---

[1]) Cum duplici huius stirpis forma βενθ et βν̥θ (βαθ) comparanda sunt πένθος πάθος, πέπονθα ἔπαθον, quae a duplici stirpe πενθ et πν̥θ (παθ) consimili ratione sunt formata; conferantur praeterea ἐλεγχ-ἐλᾰχ, μεν-μα (μέμονα μέμᾰτον) etc.

[2]) Cf. adiectivum κρατύς (ἀργεϊφόντης) Π 181 etc. = κραταιός vel κρατερός.

[3]) Traditionem si sequimur, χέρεια χέρηι χέρηες scribendum est. — Veros comparativos multi in his formis agnoscunt, vid. Mahlow in Kuhns Zeitschr. XXVI p. 381, Collitz in Bezz. Beitr. IX p. 66, Monro[2] p. 115, qui χέρεια ex χερε-ιεσ-α per hyphaeresin prodiisse statuunt.

[4]) Etiam in inscriptione Aeolica (Mitylenaea) Collitz 213[9,10,11] (= Cauer Del.[2] 427) legitur πλέας, item πλίες, πλίανς, πλία in lege Gortynia.

1) ῥηΐδιος, ῥηΐτερος, ῥηΐτατος τ 577 φ 75 et ῥήιστος δ 565.

Positivi adverbium multis locis est ῥηιδίως, multis ῥεῖα, quae forma, a breviore stirpe ducta, ῥῆα (id est ῥᾶα) potius scribenda videtur, vid. Ahrens in commentatione anni 1873 de vocula „ῥᾷ", et nos supra pag. 41,2. Dubia est forma ῥέα E 304 etc., loci autem ubi per synizesin in unam syllabam confluxit (M 381 etc.) manifeste vitiosi sunt, cf. § 8.

2) μέσ(σ)ος, —, μέσσατος Θ 223.

3) νέος, —, νείατος (*novissimus*) E 857. — Comparantur νειόθι Φ 317, νειόθεν K 10, νείαιρα E 539 (= 616 P 519) Π 465. In positivo correpta est syllaba initialis, cf. § 17.

4) —, ὁπλότερος, ὁπλότατος. — Cognatum videtur ἁπαλός, ad ὅπλα perperam referebant veteres.

5) —, —, πύματος.

6) —, —, ὕπατος(ῠ).

7) (ἄφαρ § 324), ἀφάρτερος Ψ 311, —.

8) ἔνεροι, ἐνέρτερος E 898 O 225, —.

9) ἰθύς ,—, ἰθύντατος Σ 508.

10) κύων, κύντερος [1]), κύντατος K 503.

11) (μυχός), —, μυχοίτατος φ 146 } cf. § 48.

12) (πάροιθε), παροίτερος Ψ 459, 480,— } cf. § 48.

13) (ὄπισθεν), —, ὀπίστατος Θ 342 Λ 178.

14) (φᾰεν- § 280), —, φᾰέντατος (codd. φαάντατος) ν 93.

Terminus -τερος non solum ad comparationem instituendam adhibetur, sed etiam ad indicandam rei vel animantis proprietatem qua ab aliis sui generis distinguatur vel iis opponatur; cf. suffixum latinum -*ter* (*dexter*, *paluster* etc.). Ita formata sunt adiectiva: δεξίτερός (a δέχομαι, δέξις, cf. δεξιός), ἀριστερός, θηλυτέρη (= θήλεια), ἀγρότερος, ὀρέστερος. Etiam θεώτερος ν 111 et κουρότερος Δ 316 φ 310 ita sunt explicanda, itemque fortasse μελάντερος Δ 277. Aliis locis, e. g. γ 362 sq. γεραίτερος — νεώτεροι, dubitare licet quomodo suffixum -τερος accipi voluerit poeta. Idem suffixum inservit pronominum multorum conformationi: ἡμέτερος (= ἡμός), ἕτερος (cf. εἷς) etc.

De comparativo ἀνιηρότερος etc. vid. § 20.

Adiectivi παλαιός comparativus est παλαιότερος Ψ 788, pro quo παλαίτερος recentiores dicebant.

---

[1]) Novum comparativum κυντερώτερος Pherecrates, ludens opinor, finxit fr. 106 Kock.

§ 89. Notatu digna est comparatio adverbiorum sequentium:

1) *Ϝεκᾱ́ς* (§ 318), *Ϝεκαστέρω* η 821, *Ϝεκαστᾰ́τω* *K* 113.

2) *τῆλε* vel *τηλόθι* (§ 322), —, *τηλοτᾰ́τω* η 322.

3) *ἄγχῐ* (§ 318), *ἆσσον* et *ἀσσοτέρω* ϱ 572 τ 506, *ἄγχιστα*. — Cohaeret adiectivum *ἐπασσύτερος* *A* 383 *Δ* 423 etc., in quo vocalis -ῠ- pro -ο- adhibita dialecto Aeolicae tribui solet.

§ 90. Superlativi vice funguntur praefixa intensiva *ἀρῐ-* (unde *ἄριστος*, *ἀρείων*, *ἀρετή* ducta sunt) sive *ἐρῐ-*, *ζᾰ-* (id est *δια-*, *δȷα-*) sive *δᾰ-*, *ἀγᾰ-* (cognatum est adverbium *ἄγᾱν*, quo Homerus non utitur).

De ratione, quae inter *ζᾰ-* et *δᾰ-* intercedit, cf. § 28; scripto enim magis quam sono discrepant hae formae. Natum esse *ζᾰ-* ex praepositione *δια-*, luculenter demonstrant poetarum Aeolicorum carmina, in quibus occurrunt verba *ζανεκῶς* (?) Corinn. 9, *ζὰ δ' ἐλεξάμαν* Sapph. 86, *ζὰ* versus initio Theocrit. XXIX 6, *ζάδηλος* Alc. 18, *ζάβατος* Sapph. 158, id est *διανεκῶς*, *διελεξάμαν*, *διά*, *διάδηλος*, *διάβατος*; adde inscript. Aeolicam Coll. 255[3] *ζὰ τῶν παίδων*, Hesychii glossas *ζάει* = *διάει* et *κάρζα* *κόρζα* = *καρδία* Lesb. et Cypr. (vid. etiam Aesch. Suppl. 799 etc.), nomen proprium *Ζάλευκος* = *διάλευκος* (*διαφανής*) etc.; cf. R. Meister Dialect. I p. 128, G. Meyer[2] p. 256, et vid. supra pag. 96,1. Pro *δα-* autem in adiectivo *δάσκιος* et in substantivo *δάπεδον* pleniorem praefixi formam *ζα-* (*ζάσκιος*, *ζάπεδον*) substitui metrum sinit [1]), tertium autem compositum *δᾰφοιν(ε)ός* si scribimus *ζᾰφοιν(ε)ός*, statuere licet syllabas, quae hoc adiectivum antecedunt, metro cogente corripi propter eandem causam quae valet in vocibus *Ζέλεια* et *Ζᾰ́κυνθος*, cf. § 28.

Reperiuntur autem praefixa, quae indicavimus, in vocibus sequentibus:

1) *ἀρίγνωτος* *N* 72 etc., *ἀριδείκετος* *Λ* 248 etc., *ἀρίζηλος* *N* 244 etc., *ἀριπρεπής* *Θ* 556 etc., *ἀρίσημος* h. Merc. 12, *ἀρισφαλής* ϱ 196, *ἀριφραδής* *Ψ* 326 etc.

---

[1]) Immo *ζάπεδον* flagitatur metro in l. a. λ 598, quae tamen lectio non est recipienda nec multum igitur probat; id tamen apparet ex illa varietate lectionis, fuisse olim qui litteras *ΕΠ(Ε)ΙΤΑΠΕΔΟΝΔΕ* interpretarentur *ΕΠΙΖΑΠΕΔΟΝΔΕ*, non igitur alienam a dictione epica ducentes formam *ζάπεδον*. Litterae *T* et *Z* permutari poterant facillime, *T* et *Δ* non item. Usus est Xenophanes voce *ζάπεδον* 1,1, et legitur vocabulum ita scriptum in epigrammate Pario, quod ante paucos annos repertum est, IGA. 401 (Kaibel 750[a]) *σεμνῷ ἐνὶ ζαπέδῳ*.

A radice *δα* = *δm̥* (debiliore radicis *δομ* *domus* forma) vocem *δάπεδον* ductam esse, id quod statuit Ebel v. d., libenter crederem nisi obstarent quae praecedunt.

2) ἐριαύχην *K* 305 etc., ἐριβρεμέτης *N* 624 (cf. § 55), ἐρίβρομος h. 7,56 et 26,1, ἐρίβρυχος h. Merc. 116, ἐριβῶλαξ sive -βωλος *Δ* 155 *Ι* 363 etc., ἐρί(γ)δουπος *Η* 411 *Υ* 50 etc. (cf. § 38), ἐρίηρος et plur. ἐρίηρες *Δ* 266 *Γ* 378 etc. (cf. § 83ᵃ), ἐριθηλής *Ε* 90 etc., ἐρικυδής *Γ* 65 etc., ἐρίμυκος *Υ* 497 etc., ἐριούνης sive ἐριούνιος *Υ* 34, 72 etc., ἐρισθενής *Ν* 54 etc., ἐριστάφυλος ι 111, 358, ἐρισφάραγος h. Merc. 187, ἐρίτιμος *Β* 447 etc.; adde nomina propria Ἐριφύλη, Ἐριχθόνιος, Ἐριῶπις.

3) ζαής (i. e. ζαάής) *Μ* 157 etc., ζάθεος *Α* 38 etc., ζάκοτος *Γ* 220, ζαμενής h. Merc. 307, ζατρεφής δ 451 etc., ζαφλεγής *Φ* 465, ζαχραής *Ε* 525 etc. (cf. pag. 219).

4) δάσκιος *Ο* 273 ε 470 h. Cer. 386, δαφοινός *Β* 308 etc. sive δαφοινεός *Σ* 538; adde substantivum δάπεδον (?).

Suffixis *deminutivis* lingua epica non utitur. Reperiuntur quidem neutra multa in -ιον desinentia, e. g. πεδίον, νήιον, ὅρκιον, ἱερήιον, ξεινήιον, ἑρκίον, sed nullum horum deminutivum significat.

Praefixi *negativi* in dictione Homerica duplex est forma; quarum altera ἀ(ν)- est pervulgata, altera vero *ne-* linguae poeticae est propria nec nisi in hisce adiectivis reperitur: νήγρετος, νῆϝις, νηκερδής, νηλ(ε)ής, νηλείτιδες, νημερτής, νήνεμος et νηνεμίη, νηπενθής, νήποινος, νῆστις, νώνυμ(ν)ος. Fortasse addenda sunt νήπιος (cum derivatis νηπίαχος, νηπιαχεύω, νηπιίη) et νηπύτιος (cf. § 41²⁶), ex Hesiodo autem accedunt νήυτμος, νήποτμος, νήκεστος, νήκερος. Aliena hinc videntur νηγάτεος, νωθής, νωλεμές (νωλεμέως), νῶροψ, νωχελίη. De corrupta voce νήδυμος vid. § 41³.

Pleraque composita, quae recensuimus, ita sunt comparata, ut praefixum non νη- esse sed ν- suo iure contenderit quispiam collatis iis quae in fine § 21 exposuimus. In νῆϝις tamen *Η* 198 et νηκερδής *Ρ* 469 ξ 509 νηπενθής δ 221 (νήποτμος νήκερος) radicibus ϝιδ κερδεσ πενθεσ (ποτμο κερο) praemissam esse syllabam νη- nemo non videt; suntne haec adiectiva ad reliquorum analogiam ficta?

Praefixi negativi formam primitivam esse ἀνα- (= praepositionem ἀνά), hoc autem praefixum modo in ἀν- abiisse modo in νη-, sunt qui statuant; vid. Vogrinz hom. Gramm. p. 31 et supra § 21 et § 41³. Sed praefixi ἀνα- certa vestigia extant nulla, nam quae afferuntur quin vitiis textus traditi debeantur non videtur dubium, nempe ἀνάεδνος leg. ἀνέϝεδνος § 41³, ἀνάπνευστος leg. ἄμ' ἄπνευστος (G. Hermann) Hes. Theog. 797, ἀνάελπτα leg. ἀνέϝελπτα ibid. 660.

CAPUT VI.

Numeralia.

§ 91. Numeralia sequentia memoratu dignum aliquid habent in lingua epica:

Cardinalia.

1. *εἷς*, fem. *μῐᾰ μῐᾰν μιῆς* sive *ἴᾰ ἴᾰν ἰῆς ἰῇ* (§ 33). — E radice *σεμ* (*semel* etc.) prodierunt *εἷς* (*σεμς*) et *μία* (*σμια*), deinde femininum *ἴα ἴαν* etc. litteram *μ* ad analogiam masculini abiecisse verisimile est [1]).

Metaplasta forma *ἰῷ* (dat. neutr.) *Z* 422 ipsine poetae debeatur an posteriorum culpa in textum irrepserit incèrtum. Redit *ἰῷ* in lege Gortynia.

Errori debetur masculini forma disyllaba *ἔεις* pro *εἷς* Hes. Theog. 145, qui versus iure damnatur ab editoribus; in Homeri textu *ἔεις* non reperitur neque *E* 603 (= *Υ* 98) aut *Λ* 35 est invehendum.

2. *δῠ́ω* sive *δύο* (cf. § 18). — Addito suffixo *-ιος* hinc fit dualis *δοιώ* et pluralis *δοιοί δοιά δοιαί* etc. [2]).

Genitivus est *δύω* *κ* 515 *δύο* *K* 253, dativus *δύω* legitur *N* 407.

Uno loco legitur *ἐν δοιῇ*, *in dubio*, *I* 230. Verbum *ἐνδοιάζειν* *dubitare* in lingua epica non reperitur.

Formam breviorem *δύο* praeferendam esse sicubi sinat metrum putabat Cobet Mnemos. 1874 p. 356 (= Misc. Crit. p. 294), vix recte tamen; nam ex antiquiore forma *δύω* (cf. *δυώδεκα*) natam esse formam pyrrhichicam *δύο*, non vero hanc excrevisse in formam poeticam *δύω*, fert ratio; deminutio autem soni in thesi tantum expectatur, e. g. *ι* 74 *δύω νύκτας δύο τ' ἤματα*. In arsi vero praestat *δύω* etiamsi positione producatur syllaba finalis, e. g. *υἷε δύω Πριάμοιο* *Λ* 102, *δύω Κρόνου υἷε* *N* 345, *ἐν δὲ δύω κρῆναι* *η* 129.

4. *τέσσᾰρες* et *πίσῠρες πίσῠρας* *O* 680 *Ψ* 171 *Ω* 233 *ε* 70 *π* 249

---

[1]) Feminino *ἴα* constanter utitur dialectus Lesbia. Ab alia radice ducta esse *ἴα* et *ἰῷ*, nempe cum adiectivo *οἶος* et latino *oenus* (*unus*) cohaerere, alii putant; vid. Vogrinz hom. Gramm. p. 80.

[2]) E *δύω* igitur *δϝο-ιος δϝοιώς* factum est; fortasse etiam cantores epici *δϝοιώ* etc. dicebant, nusquam tamen manifesta vestigia digammi apparent, et *M* 464 certe intercidisse metrum docet.

χ 111. — In dialecto Aeolica *πέσϋρες πέσϋρα* permansit, vid. R. Meister Dial. I p. 115. Apud Hesiodum Oper. 698 est neutrum Doricum *τέτορα*.

5. Pro *πέντε* usurpatum est Aeolicum *πέμπε* in composito *πεμπώβολα* *Α* 463 *γ* 460 et in verbo *πεμπάσσεται* *δ* 412.

9. Ab *ἐννέα* (*ἐννέϜα*, *novem*) ducuntur *ἐννῆμαρ*, *ἐννήκοντα*, *εἰνἄϜετες*, *εἰνἄνυχες*, *εἰνάκις*, *εἴνατος* sive *ἔνατος* [1]), id est *ἐνϜ-ῆμαρ*, *ἐνϜάνυχες* etc.; de inconstantia, qua modo *ἐνν-* modo *εἰν-* scribitur in his compositis, vid. § 38 [2]).

12. *δυώδεκα* sive *δώδεκα* [3]) et *δύο καὶ δέκα*.

20. *ἐϜείκοσι(ν)* sive *Ϝείκοσι(ν)*. Cf. § 43.

30. *τρῑήκοντα*. — Genitivus *τρῑηκόντων* (?) legitur Hes. Oper. 698, ubi consulatur nota Rzachii.

80. *ὀγδώκοντα*.

90. *ἐνενήκοντα* *Β* 602 sive *ἐννήκοντα* (?) *τ* 174. Vid. § 38.

200. *δῑηκόσιοι*.

300. *τρῑηκόσῐ(α)* *Λ* 697 vitiose; ceteris locis (*ν* 390 *ξ* 20 *φ* 19) est *τρῐ-*.

500. *πεντηκόσιοι* (?) *γ* 7. Cf. pag. 28.

9000. *ἐννεᾰ́χῑλοι* *Ε* 860 = *Ξ* 148.

10000. *δεκᾰ́χῑλοι* *Ε* 860 = *Ξ* 148 [4]).

Natae sunt formae *ἐννεάχιλοι* et *δεκάχιλοι* ex *ἐννεάχιλjοι* et *δεκάχιλjοι*, cf. Aeolicum *χέλληστυς* = *χιλιαστύς* in inscript. Coll. 276—278. In *Τ* 221 plena forma *τρισχίλιαι* legitur. Ceterum *τρισχείλιαι ἐννεάχειλοι δεκάχειλοι* fortasse praestant propter analogiam dialecti Aeolicae, cf. R. Meister Dial. I p. 140; neque invito Aristarcho ita scripseris, hic enim *-χειλοι* in suo textu dedisse videtur, teste schol. *Ξ* 148 [5]).

---

[1]) *εἴνατος* *Β* 295 *Θ* 266, *ἔνατος* *Β* 313 = 327, ubi pro *ἐνάτη ἦν* (*ἔεν*) G. Schulze *ἔεν εἰνάτη* scribendum esse coniecit.

[2]) Origine inter se differre *ἐννῆμαρ* et *εἰνάνυχες*, nempe utramque vocem explicaturis a primitiva forma *ενṇ* proficiscendum esse, sonantem autem nasalem more solito ante vocalem in *ν* abiisse, ante consonam vero in *ᾰ*, deinde *ἐνϜν-ῆμαρ* extrusa littera digamma *ἐννῆμαρ* esse factum, *ἐνϜά-νυχες* vero per productionem compensatoriam in *εἰνάνυχες* abiisse, putat Schulze Q. Ep. p. 106 sq.

[3]) Id est *δϜώδεκα*, sed intercidisse digamma e metro apparet *Ι* 123, 266 *Τ* 244.

[4]) Adiectivum *μυρίοι* non *certum* numerum indicat apud Homerum sed *ingentem*.

[5]) Dubitat Ludwich Arist. I p. 371: „ob er, wie Bekker Il. p. 500 aus dem Scholion V *Ἀρίσταρχος ἐννέα χεῖλη ἔχοντες, ἐκ μέρους σώματος* folgert, *ἐννεάχειλοι* und *δεκάχειλοι* geschrieben habe, ist fraglich". Utut est, nugas illas de novem decemve *labris* immerito Aristarcho imputari a scholiasta certum duco.

Ordinalia.

1. *πρῶτος* sive *πρώτιστος*.
2. *δεύτερος* cum superlativo *δεύτατος* *ultimus*.
3. *τρίτος* sive *τρίτᾰτος*.
4. *τέταρτος* sive *τέτρᾰτος*, cf. § 39.
7. *ἕβδομος* sive *ἑβδόμᾰτος*.
8. *ὄγδοος* sive *ὀγδόᾰτος*.
9. *εἴνᾰτος* (id est *ἔνϝατος*) sive *ἔνατος*. Cf. § 38 et pag. 250,1.
2. *δυωδέκατος* sive *δωδέκατος* (id est *δϝωδέκατος*, vid. pag. 250,3).
0. *ἐϝεικοστός* sive *ϝεικοστός*. Cf. § 48.

ιdverbia *δίχᾰ* (*ἄνδῐχα*, *διάνδῐχα*), *τρίχᾰ*, *πέντᾰχᾰ*, *bifariam* etc., comi- habent formas quae productae sunt ope litterae *ϑ* (cf. § 34): ϑᾰ́ (*διχϑᾰ́διος* *diversus*), *τριχϑᾰ́*, *τετραχϑᾰ́*. E. g.:

τριχϑά τε καὶ τετραχϑὰ διέσχισε ϝὶς ἀνέμοιο. ι 71.

CAPUT VII.

Pronomina.

I. *Personalia et reflexiva.*

§ 92. Pars grammaticae Homericae, quae ad pronominum, per- ıalium praesertim, flexionem pertinet, admodum est obscura atque ricata, et vix ulla in re minus fideles testes priscae dictionis bemus mscripta. Fuse de pronominum formis epicis egerunt Sittl in Philologi vol. 43 p. 24 sqq., P. Cauer in Curt. Stud. l. 7 p. 101—160, van Leeuwen in Mnemos. 1885 p. 188—221 p. 400—428, J. Menrad de contractionis et synizeseos usu Ho- ›rico 1886 p. 91 sqq.; vid. praeterea Kühner-Blass I p. 586 sqq. Christ proleg. Iliad. p. 129 sq. et add. 734.

Satis iam constat pronominum formas, quae contractae sunt vel r synizesin proferendae, e. g. *ἡμεῖς* et *ἡμέων*, a lingua epica esse enas, cf. § 8. Praeterea credibile non est formas, quae scribendi ıtum ratione sive dialecto discrepant, e. g. *ἄμμιν ἀμίν ἡμῖν ἥμιν*, ipsis poetis esse permixtas, licet in mscriptis promiscue adhi- :ae reperiantur prouti ferat metrum vel etiam metro refragante.

Denique certum est personalia primae et secundae personae in nominativo accusativo dativo numeri pluralis trochaeum efficere, non spondeum; sed utrum praestet ἀ(μ)μιν an ἄ(μ)μιν an ἥμιν, et utrum acuenda sit posterior harum formarum syllaba an circumflexo notanda prior, haec pro certis effici nequeunt; cf. quae de vocalis ᾱ in lingua epica usu disputavimus in § 5 et 6.

Hisce praemissis observationibus, recensebimus formas quas Homero tribuimus, deinde de singulis quae opus videbuntur succincte annotabimus.

		1ª PERSONA. Stirps (ἐ)με.	2ª PERSONA. Stirps τϝε.	3ª PERSONA. Stirps σϝε. Masc. et Fem. et Neutr.
Singularis.	N.	ἐγώ(ν)	σύ, τύνη (1)	— (2)
	A.	ἐμέ, με	σέ	ϝέ, μῖν
	G.	ἐμεῖο, ἐμέο, μεο, ἐμέθεν	σεῖο, σέο, σέθεν	ϝεῖο, ϝέο, ϝέθεν
	D.	ἐμοί, μοι	σοί, τοι, τεΐν (3)	ϝοί
Dualis	N. A.	νῶι, ἥμε (4)	σφῶι, ὕμε (5)	A. σφε (6)
	G. D.	νῶιν	σφῶιν (7)	σφωίν (8)
Pluralis	N.	ἥμες (9)	ὕμες (10)	(11)
	A.	ἥμας, ἡμέᾰς (12)	ὕμας, ὑμέᾰς (13)	σφᾰ́ς, σφέᾰς (14)
	G.	ἧμων (15) ἡμείων	ὗμων (16) ὑμείων	σφῶν (17) σφείων
	D.	ἥμι(ν) (18)	ὕμι(ν) (19)	σφῐ(ν), σφίσῐ(ν)

(1) Forma spondiaca τύνη, cuius posterior syllaba cognata videtur litterae mobili pronominis primae personae ἐγώ(ν), reperitur *E* 485 *Z* 262 *M* 237 *Π* 64 *T* 10 *Ω* 465. Aperto errore interiectionis loco adhibita est Hes. Theog. 36, cf. *equidem* pro *quidem* apud scriptores Latinos; quem errorem fortasse pepererunt loci Homerici modo allati *Π* 64 *T* 10 *Ω* 465, ubi post τύνη sequitur infinitivus.

(2) Nominativus ἵ, quo Sophoclem (fr. 418) usum esse ferunt grammatici, vid. Apollon. de Pron. 272*b* et 329*c* Bekker, Ellendt in Lexico Sophocleo, Kühner-Blass I p. 595 sq., a quibusdam scribatur olim *X* 410.

(3) Formae *σοί* et *τοι* ita distingui solent, ut illa semper, haec nunquam accentum habeat; vid. schol. *Α* 294. Quo iure? quis dixerit; particula certe *τοι*, sive haec est pronominis *σύ* dativus, sive aliunde originem cepit, sui iuris est ubi aperit sententiam (*τοὶ γάρ* sive *τοιγάρ*). Cf. quae supra pag. 69,1 de versu *Α* 170 observavimus.

Bisyllaba dativi forma *τεΐν* in textu tradito nonnisi *Α* 201 *δ* 619, 829 *λ* 560 *ο* 119 extat [1]), sed aliis locis nonnullis, fortasse multis, a poeta adhibitam esse verisimile est; vid. *Χ* 513 *οὐδὲν σοί γ'* (leg. **οὔ τι τεΐν γ'*, cf. § 100), *λ* 252 *ἐγώ τοί εἰμι* (Nauck *ἐγὼ τεΐν εἰμι*, cf. § 14), *λ* 371 *τοι ἅμ' αὐτῷ ... ἅμ' ἕποντο* (leg. **τεΐν αὐτῷ ... ἅμ' ἕποντο*). In tertia persona similem formam *ἶν* (*Ϝίν*) adhibuisse fertur Hesiodus fr. 81: *ἶν δ' αὐτῷ*; legitur autem *Ϝὶν αὐτῷ* in inscr. Gortynia [2]).

(4—6) In textu tradito non *ἧμε* et *ὗμε* legitur sed *ἄμμε* et *ὔμμε*. Ad numerum dualem formas *ἄμμε* (*ἧμε*) et *ὔμμε* (*ὗμε*) et *σφε* pertinere inter veteres grammaticos fuere qui intellegerent, vid. Etym. Gud. 45,19: *ἄμμε οὐ πληθυντικοῦ ἀλλὰ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, καί τινες μὲν ἀπὸ τοῦ ἄμμες αἰολικοῦ πληθυντικοῦ φασιν ἀποβολῇ του σ τὸ δυϊκὸν γενέσθαι, ὡς Αἴαντες Αἴαντε*, etc.; Eustath. 1636,56 ad *ι* 404: *τὸ δ' ἀύπνους ἄμμε τίθησθα, φανερῶς τὸ ἄμμε δυϊκὸν ἀντὶ πολλοῦ πλήθους λαμβάνει κατὰ διαφορίαν Ἰωνικήν*. Quam doctrinam Aristarcho deberi fortasse efficitur ex Aristonici nota ad *Α* 104: ὤ] *ἡ διπλῆ ὅτι Ζηνόδοτος γράφει ὅν· μήποτε δὲ πεπλάνηται, γεγραμμένου τοῦ Ο ὑπ' ἀρχαϊκῆς σημασίας ἀντὶ τοῦ Ω, προσθεὶς τὸ Ν· ἔστι γὰρ περὶ δυεῖν ὁ λόγος, διὸ καὶ ἐπιφέρει „καὶ γάρ σφε πάρος παρὰ νηυσίν;"* quamquam fieri potest ut Aristarchus solummodo observaverit nunquam de *uno* homine ab Homero (ut a tragicis) usurpari pronomen *σφε*; vid. ad *Α* 111: *ἡ διπλῆ ὅτι σφε ἀντὶ τοῦ αὐτούς*. Recte etiam Barnes ad *χ* 72 statuit dualem esse *ἄμμε*, sed contra eum disputavit Clarke ad illum locum et ad *Α* 566; deinde ad pluralem numerum referri solebant *ἄμμε ὔμμε σφε*, sed vera esse *δυϊκά* — id quod ipsa forma ostendit — demonstravit van Leeuwen l. l., cui assensi sunt Vogrinz Gramm. p. 83 „*ἄμμε*, eigentlich ein Dual" et Dyroff Geschichte des pron. reflexivum p. 36,2.

Reperitur *σφε* = *illos ambos* *Α* 111 *Θ* 271 *φ* 206 Scut. 62 Theognid. 552; vid. etiam *Θ* 315. Non huc pertinet *Τ* 265.

---

[1]) Add. oracula apud Herodot. V 60 et 61.

[2]) In epigrammate Coll. 1643 non *Ϝιν* sed *Ϝ' ἰν* legendum esse videbimus p. 258.

ἄμμε (*ἧμε*) = *nos ambos* (*me et te*) *Η* 292, 378, 397 *Κ* 346 *Ξ* 62 *Χ* 219 *Ω* 355 *δ* 179 (v. l.).

ὔμμε (*ὗμε*) = *vos ambos* (*te et te*) *Ψ* 412.

Nominativus *ἄμμε* (*ἧμε*) videtur locis nonnullis restituendus esse, cf. Hes. Scut. 87 *ἄμμες ἐπιπλομένων ἐνιαυτῶν* | *γεινόμεθ'*, ubi requiritur **ἄμμε* (*ἧμε*) *περιπλ.*; *Φ* 432 *ἄμμες... ἐκπέρσαντες*, leg. **ἄμμε* (*ἧμε*)... *ἐκπέρσαντε*, requiritur enim *femininum*; praeterea *Α* 274, 335 *φ* 231, fortasse alibi, videtur olim *ἄμμε* (*ἧμε*) lectum fuisse [1]). Cf. pag. 190.

In dialectis Dorica Aeolica Elaea Thessalica, quae dualem numerum mature amiserunt, *ἀμέ ἄμμε* et *ὑμέ ὔμμε* accusativo numeri pluralis inserviunt; qui mos quam facile irrepere potuerit, intellegimus si reputamus pronomen *nos* idem valere atque *me* + *alios* (sive *plures* sive *unum*), *vos* saepe reddi posse *te* + *alios* (*unum pluresve*), pluralem igitur horum pronominum ad naturam numeri dualis proxime accedere; comparari autem possunt loci epici, ubi dualis de duobus agminibus usurpatur vel *χεῖρε ὀφθαλμώ ὄσσε* dicitur de complurium manibus atque oculis, vid. § 52. — Huius labis in textu Homerico deprehenduntur vestigia locis nonnullis corruptis aut recentibus; legitur enim *ἄμμε* pro *ἧμας* *Α* 59 (?) *Σ* 268 *ι* 404 *κ* 209 *μ* 221 *χ* 73 (Pind. Ol. IX 160), *ὔμμε* pro *ὗμας* *ν* 357 *σ* 407 *ω* 109; quorum locorum plerique facile corrigi possunt.

Tragici mire perturbant pronomina, nam accusativos *σφε* et *νιν*, quae est Dorica forma accusativi epici *μιν* [2]), cum in singulari numero tum in plurali tum in duali ad libitum suum sine ullo discrimine usurpant. Latius etiam gliscit haec licentia apud poetas Alexandrinos, quos veram pronominum complurium potestatem latuisse multi loci testantur; cf. supra § 52.

(7) Novicium est *σφῷν* pro *σφῶιν* *δ* 62, loco spurio.

(8) Forma *σφωίν* nonnisi *Α* 338 *Λ* 628 *δ* 28 (spur.) *λ* 319 *υ* 327 extat.

---

[1]) Numquid etiám locus a Prisciano I p. 22 allatus huc pertinet: „digamma „Aeoles est quando in metris pro nihilo accipiebant, ut *ἄμμες δ' Ϝειρήναν*" (fragm. adespot. 33 Bergk, cf. supra pag. 146,3)? Suspicetur enim fortasse quispiam *ἄμμε δὲ Ϝειρήναν* dedisse poetam. — De secunda persona disertum testimonium extat apud Hesychium: *ὔμμε· ὑμᾶς, ὑμεῖς, αἰολικῶς.*

[2]) Ex duplicato accusativo *ἰμ* prodiisse (*ἰ*)*μῖμ* sive *μῖν* vidit Doederlein Reden u. Aufs. II p. 144; hinc intellegitur cur in Dorica dialecto prima quoque littera *μ* abierit in *ν*, quam mutationem lingua Graeca nonnisi in fine vocum (aut comitante *ȷ*, e. g. *βαίνω* = *βάμȷω*) admittit, vid. G. Meyer[2] p. 185. Scilicet utrumque *μ* revera erat sonus finalis; cf. I. M. Hoogvliet Grammatikale raadselen p. 15 sq.

(9 et 10) Nominativi formas ἧμες et ὗμες textus receptus nusquam praebet, nos metro ceterorumque casuum analogia permoti inveximus primi; alii praeferunt ἄμμες ὔμμες (Fick Christ, G. Meyer ἄμμες ὔμμες), vel ἀμμές ὑμμές (Sittl) vel ἡμές ὑμές (Menrad). Tradita sunt ἄμμες vel ἅμμες et ὔμμες vel ὕμμες [1]) paucis locis, nempe ante vocalem ἄμμες (ᾰ.) Φ 482 ι 303, 321 χ 55 et ὔμμες (ῠ.) Α 274, 335 Ψ 469 φ 231, et praeterea in versus fine ὔμμες (ῠ.) Ξ 481 Ω 242; multo frequentiores in textu tradito sunt formae ἡμεῖς et ὑμεῖς, sed harum syllaba posterior locis tantum non cunctis (ἡμεῖς 79, ὑμεῖς 35) positione producta est, ibi igitur trochaica forma salvo metro potest restitui; quatuor versus qui soli repugnant, Γ 104 Ξ 369 α 76 γ 81, probabiliter corrigi possunt. Patet igitur formas Atticas vel Ionicas irrepsisse in omnes fere locos quo sinebat metrum, nempe litteras *ΑΜΕΣ* sive *ΗΜΕΣ* et *ΥΜΕΣ* a posteris male intellectas esse; eodem errore υἱεῖς pro υἷες hic illic scriptum est in textu tradito; vid. § 78.

(11) Tertiae personae nominativus plur. in Homero nusquam reperitur; apud Herodotum leguntur formae σφεῖς et σφέα, quarum prior etiam ab Thucydide usurpatur in constructione quae vocatur nominativus cum infinitivo IV 8 § 8, 114 § 5, V 38 § 3, 55 § 1, 61 § 2, 65 § 5, VI 34 § 2, 72 § 4, 96 § 1, VIII 32 § 3, 76 § 4 (adde *VII 4 § 4), item hic illic a Xenophonte, e. g. Cyrop. IV 2 § 4; vulgo tamen in eiusmodi enunciatis dicitur αὐτοί, quemadmodum αὐτός dicitur in numero singulari.

(12—14) In textu tradito legitur ἧμας (–⏑) π 372, σφας (⏑) Ε 567, ἡμέας (–⏑⏑) Θ 529 etc. (12ies), ὑμέας (–⏑⏑) β 75, σφεας (⏑⏑) Ν 152 etc. (12ies); adde ἧμας Theognid. 1104 Soph. Philoct. 222 Orph. Argon. 819. Improbare formas ἧμας et ὗμας non debebat Dindorf in praef. Hom. ed. Teubner[1] p. VIII sq.

---

[1]) Inter ἄμμες et ἅμμες, ὔμμες et ὕμμες mscripta perpetuo variant, item inter ἄμμι et ἅμμι, ὔμμι et ὕμμι, nec non inter ἀμός et ἁμός, ὑμός et ὑμός, vid. § 95. Tyrannio in secundae certe personae pronomine asperum, Herodianus vero Aeolismi recentioris ratione ductus lenem spiritum praeferebat, vid. anonymus περὶ πνευμάτων in Ammonii editione Valckenaeriana p. 236, Herodianus ad Α 335 Δ 249. — Adspirationem cur spernamus nulla est iusta causa, quamdiu in aliis vocibus permultis linguae epicae servatur; neque veri simile est Homericam dictionem spiritu aspero caruisse. Neque etymologia ad hanc quaestionem dirimendam quidquam prodest, haec enim docet pronomini *secundae* personae primitus proprium fuisse spiritum asperum (ὑμμές =*jusmás*), sed *primae* personae pronomen eo caruisse (ἀμμές = *asmás*), alteram igitur altori assimulatam esse formam (cf. G. Meyer[2] p. 243).

Praeterea mscripta praebent formas ἡμέας ὑμέας σφέας locis plus quam triginta, ubi per synizesin proferendae sunt, invita lingua epica (cf. § 8); his igitur locis rescribamus oportet ἧμας, ὗμας, σφας, aut si de duobus sermo est, ἧμε (δ 178 ν 269?), ὗμε (φ 198), σφε (*E* 151 *K* 140 *Θ* 315 ϱ 212). Errores ita sunt nati ut formae epicae abierint in Atticas, a quibus accentu tantum discrepant, ἡμᾶς ὑμᾶς σφᾶς, deinde, aevo fortasse recenti, in Ionicas ἡμέας ὑμέας σφέας distractae sint, quoniam Homerus dialecto Ionica usus esse ferebatur. Idem valet de genitivi formis, quas iam indicabimus.

(15—17) Textus traditus non ἧμων ὗμων σφων habere solet sed ἡμέων ὑμέων σφέων (cf. § 8), quae formae quomodo e posteriorum erroribus sint natae in praecedenti nota vidimus. Aeolicam genitivi formam ἄμμων affert Apollon. de Pronom. p. 121 Bekker.

Rarae sunt formae productae ἡμείων (*E* 258 *T* 120 ω 159, 170), ὑμείων (*Δ* 348 η 195 ι 153 φ 318), σφείων (*Δ* 535 *E* 626, 688), neque ad antiquissimam aetatem dictionis epicae pertinere videntur.

(18 et 19) In manuscriptis trochaica dativi pluralis forma ἧμιν tradita est *P* 415, 417 *Θ* 569 κ 563 λ 344 ν 177 ϱ 376 υ 272 (adde ἧμιν *O* 719), item ὗμιν *Ω* 33 (vid. etiam *I* 121), quibus locis formam spondiacam non admittit hexameter; apud Sophoclem autem ἧμιν et ὗμιν satis frequenter adhibentur, item ἅμιν in Alcmanis fragm. papyr. vs. 89, ἄμιν vel ἀμίν Theocrit. VII 2, 135. Aristarchum in textu Homerico probasse formas ἧμιν et ὗμιν, apparet e schol. *A* 147, 214, 579; cui temere alii sunt oblocuti; vid. etiam *Ω* 33 et Etym. M. 439, 29. Ubi vero positione producta est syllaba posterior, codices exhibere solent Atticas formas ἡμῖν et ὑμῖν, multis tamen locis inter ἡμῖν ἧμιν ἡμιν et ὑμῖν ὗμιν ὑμιν fluctuantes; vid. La Roche Odyss. praef. p. xxxiv, Dindorf praef. Hom. ed. Teubner[4] p. xi.

Praeterea mscripta praebent dativos Aeolicos ἄμμῖν μ 275, ἄμμ'(ι) *H* 76, ἄμμἴ *A* 384 etc. (19 locis), ὔμμἴ(ν) et ὔμμ' locis 25, ubi nos, propter rationes quas supra exposuimus, rescripsimus ἧμι(ν), ὗμι(ν), ἧμ'(ι) ὗμ'(ι).

Corrupti sunt versus aliquot, ubi formae spondiacae ἡμῖν et ὑμῖν versui ita inhaerent ut ἧμιν atque ὗμιν scribere non liceat; nempe *A* 67 βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ (leg. *ἀντιάσας ἧμιν βούλητ' ἀπὸ (requitur enim subiunctivus, cf. § 122), γ 56 ἡμῖν εὐχομένοισι leg. cum Dq ἧμιν ἐπευχομένοισι, η 202 ἡμῖν εὖτ' ἔρδωμεν leg. *ἧμιν ὅτε Ϝέρδωμεν, π 312 ἡμῖν leg. *ἡμίν γ', φ 365 ἡμῖν, l. a. ἡμῖν θ', leg.

*ἧμίν θ', ψ 134 ἡμῖν ἡγείσθω leg. *ἡγείσθω ἧμιν, H 82 ὑμῖν leg. ὗμίν γ', et Θ 142 K 445 Ξ 481 ϑ 566 (= ν 174) ι 58 ο 455 π 427 ω 169, quibus locis olim fuisse dactylicas formas ἥμισιν et ὕμισιν analogia tertiae personae σφῖν sive σφίσῐ(ν) reddit veri simile, licet in textu tradito nusquam hae formae appareant; Alcaeum dixisse ἄμμεσιν πεδάορον (fr. 100) testatur Apollon. de Pronom. 123c, unde patet olim certe non inauditas fuisse trisyllabas has pronominum formas (cf. § 93).

De correptione, qua e diphthongo ει genitivorum numeri singularis ἐμεῖο σεῖο ϝεῖο (Δ 400 χ 19) prodiit brevis syllaba ε formarum ἐμέο μεο σέο ϝέο, videatur § 17.

Traditum est ἐμέο K 124, σέο locis 23, ϝέο locis 12. Alibi textus vulgatus praebet contractas formas ἐμεῦ μευ σεῦ ϝεῦ, invita tamen dictione epica. Quas formas longe plurimis locis excipit vocalis, ibi igitur corrigendum est ἐμεῖ' Α 541 etc. (id quod ipsi codices praebent Ψ 789 et ϑ 462), aut ἐμέ' I 494 etc., μεο vel με' I 345 etc., σεῖ' Γ 206 sq. (quod in ipsis mscriptis extat Z 454 hymn. 26,19, cf. schol. Α 341), σέο vel σέ' B 27 etc., ϝεο O 165 etc., ϝέ' Ξ 427 etc. — Veri vestigia servant lectiones δ' ἕο vel δὲ οἷ αὐτοῦ T 384 et σε pro σευ Ξ 95 P 173. Pro κέκλυτέ μευ Γ 86 etc. legendum est κέκλυτέ μοι ex aliorum locorum (E 115 K 278 β 262 δ 762 ζ 239, 324) auctoritate, quae quam necessaria sit correctio Γ 86 ostendit ipsa sententia, non recte autem contendit Aristarchus dativum μοι ex recentiorum poetarum usu in textum Homericum irrepsisse, vid. schol. Α 37 ζ 239. Veri simillimum est alibi quoque genitivum non poetae deberi, sed hunc dixisse κλῦθί μοι ἀργυρότοξ' et similia.

Contractae formae (ἐ)μεῦ σεῦ ϝευ paucis praeterea locis nequeunt solvi, nempe ἐμεῦ Α 88, 453 E 896 I 335 X 454 Ω 429 δ 746 τ 325, μευ Α 273 T 137 Ψ 70 ε 311 ι 20 κ 485 ο 467 π 92, σεῦ T 185 Ω 750, 754 ν 231 τ 108, 215, ϝευ I 377 Υ 464 Ω 293, 311. Hos igitur aut corruptos esse patet aut recentissimos; plerique autem facilem habent correctionem, adiuvantibus partim mscriptis. Vid. quae de simili genitivo τεῦ (τευ) § 99 observata sunt.

De genitivi formis ἐμέθεν σέθεν ϝέθεν vid. § 47.

Complures pronominum personalium formae elisionem admittunt, cf. § 13. Eliditur

1) *-ο* in genitivo numeri singularis, ita ut nascantur formae decurtatae *ἐμεῖ' ἐμέ' μέ' σεῖ' σέ' Ϝέ'*. — Videatur pagina quae praecedit.

2) *-οι* in dativo numeri singularis, ergo *μ'*, *σ'* vel *τ'*, *Ϝ'*. Locos attulimus in § 13, pag. 68-71.

3) *-ι* in dativo numeri pluralis, *ἧμ'* (*ἄμμ'*) *Η* 76, *ὗμ'* (*ὔμμ'*) *Κ* 551 *Λ* 781 (*Ψ* 787) *ρ* 241 *χ* 62, *σφ'* passim [1]).

Postquam evanuit digamma, tertiae personae pronomen *Ϝε Ϝοι* illis locis, ubi cum syllaba sequenti confluebat, omnibus fere intercidit. Loci, quibus dativus restituendus est, in § 13 sunt indicati; accusativi *Ϝ'*(*ε*) elisi exemplum longe luculentissimum *Ω* 154 indicavit Cobet Mnemosyn. 1874 p. 203; vid. supra pag. 141. Etiam *ρ* 35 (= *φ* 224 *χ* 499) et *ρ* 576 multum valent ad persuadendum; alios locos huc pertinentes habes *Α* 25, 116, 379, 406 *Ε* 90, 871 *Ι* 120 *Λ* 434 *Ν* 511 *Ο* 290 *Π* 545 *δ* 419, 459 *ϑ* 340 *ι* 414 *φ* 128 etc. — Etiam primae secundaeque personarum accusativi *μ'*(*ε*) et *σ'*(*ε*) hic illic interciderunt, vid. *Χ* 481 *λ* 102 *π* 24 etc.

Elisum *Ϝ'*(*ε*) extat in stelae perantiquae inscriptione bustrophedon exarata, quae anno 1880 Metaponti est detecta, vid. Comparetti Riv. di Filol. 1883 1 sqq., Roehl Imag. XV 5, Collitz 1643, Cauer Del[2] 277, Roberts Epigraphy p. 302: *ΧΑΙΡΕϜΑΝΑΞΗΡΑΚΛΕΣ* | *ΝΙΚΟΜΑΧΟΣΜΕΠΟΕ* | *ΟΤΟΙΚΕΡΑΜΕΥΣΜΑΝΕΘΕΚΕ* | *ΔΟΣΔΕϜΙΝΑΝΘΡΟΠΟΙΣ* | *ΔΟΞΑΝΕΧΕΝΑΓΑΘΝ* [2]), id est: *χαῖρε Ϝάναξ Ἡράκλεις. Νικόμαχός μ' ἐπόησε* [3]), *ὅ τοι κεραμεύς μ' ἀνέθηκε, δός δέ Ϝ' ἰν ἀνθρώποις δόξαν ἔχειν ἀγαθάν*. Recte enim *Ϝ' ἰν* scripsit Hiller in Fleckeisens Jahrb. 1883 p. 144; praepositionis forma *ἰν* pro *ἐν* e dialectis Cyprica et Arcadica nota est, cf. G. Meyer[2] p. 67; alii *Ϝιν* pro dativo = *Ϝοι* (*αὐτῷ*) habent, non lingua invita (vid. supra pag. 253) sed sententia. — De eliso pronominis accusativo *Ϝ'* consulantur etiam inscriptiones Cypricae Collitz 95 et 122.

Ex iis, quae supra disputavimus, apparet praeter formas pronominum personalium quas in huius § initio posuimus, vel earum loco, in textu tradito reperiri sequentes:

---

1) NB. Nonnisi *ϑ* 271 (et **Ι* 199) *σφ'* significat accusativum *σφε*.

2) Aperto errore litteram paenultimam (*Λ*) omisit quadratarius. Formas litterarum quae sunt in lapide (*Ψ* = *χ*, + = *ξ*, *Μ* = *σ* etc.) repraesentare non potui.

3) Ita scripsi pro *ἐπόει*, ne rueret metrum. Post litteras *ΚΠΟΕ* in lapide est spatium plurium litterarum capax.

	1a PERSONA.	2a PERSONA.	3a PERSONA.
Sing. gen.	ἐμεῦ, μευ	σευ	ϝευ
Dual. acc.	ἄμμε	ὔμμε	
Plur. nom.	ἡμεῖς, ἄμμες	ὑμεῖς, ὔμμες	
acc.	ἡμέ͜ας	ὑμέ͜ας	σφέ͜ας
gen.	ἡμέ͜ων	ὑμέ͜ων	σφέ͜ων
dat.	ἡμῖν, ἄμμῐ(ν)	ὑμῖν, ὔμμῐ(ν)	

§ 93. Recensendae sunt praeterea rariores aliquot formae:

1) ἑϝέ *Ξ* 162 *Τ* 171 *Ω* 134, ἑϝοί *Ν* 495 δ 38, *se sibi*, reflexiva. Cf. § 44[2]. — Pro ἑ αὐτήν et ἑ αὐτόν *Ρ* 551 et ϱ 387 non ἕϝ'(ε) αὐτήν -τόν scribendum est, sed μιν αὐτήν -τόν, utroque enim loco antecedit vocalis; cf. § 94.

Corrupta aut novicia est forma ἑ in accusativo plurali usurpata h. Ven. 268 [1]).

Genitivum ἑεῖο ad accusativi dativique analogiam formavit Apollonius Rhodius IV 782.

2) τεοῖο *Θ* 37 = 468 *tui*. Heyne collatis genitivis ἐμεῖο σεῖο ϝεῖο correxit τεεῖο, quod verum videtur; quamquam totus versus est suspectus.

3) σφωέ acc. dual. 3ae personae *Α* 8 *Κ* 546 *Λ* 751 *Θ* 317.

4) ἥμῐσιν *Θ* 142 *Ξ* 481 *Θ* 566 (= ν 174) ι 58 ο 455 π 427 ω 169 (ἥμῐσῐ β 325?), ὕμῐσῐν *Κ* 445. De hisce dativi pluralis numeri formis, quas non textus traditus praebet sed metrum et analogia commendare videntur, vid. § 92 pag. 257.

§ 94. Pronomina personalia etiam reflexive (= Att. ἐμαυτόν etc.) usurpantur, et tunc nonnunquam additum sibi habent pronomen αὐτός, e. g. ἐμοὶ αὐτῷ ι 421, ἐμέθεν αὐτῆς ψ 78 [2]). Tertiae autem personae accusativo μιν ibi demum reflexiva vis tribuitur, ubi additum est αὐτόν, vid. δ 244 (*Ρ* 551 ϱ 387) [3]).

Etiam possessivis (§ 95) adiungitur pronomen αὐτός, e. g. σῆς αὐτοῦ κεφαλῆς ο 262. Item *Κ* 204 α 7, 409 β 45 δ 643 π 197.

In *Ρ* 551 ϱ 387 pro ἑαυτήν et ἑαυτόν non ἕϝ' αὐτήν -τόν rescri-

---

1) Non huc pertinere Aristotelis Zenodotique lectionem *Β* 196 sq. collato δ 691 sq. vere observavit Monro[2] p. 221.

2) Pronomis αὐτός cum personalibus iuncti usum reflexivum in dictione epica accurate exploravit A. Dyroff Geschichte des pron. reflexivum p. 41 sqq.

3) Verba τῷ μιν ϝειπάμενος (-νη) προσεφώνεε (προσέφη) *Β* 22, 795 etc. ita sunt iungenda: τῷ ϝειπαμ. προσεφ. μιν. Cf. λ 241.

bendum esse sed μιν αὐτήν -τόν (cf. § 93) utrobique evincit hiatus [1]). In *I* 342 non τὴν αὐτοῦ sed ϝὴν αὐτοῦ verum est (cf. pag. 264). In Hes. Theog. 470 pro τοὺς αὐτῆς leg. ϝοὺς αὐτῆς, et pro αὐτῷ Hes. Oper. 293 et 296 scribendum est αὐτός (v. l.); sed Theogon. 126 ἐγείνατο ϝῖσον ἑαυτῇ (*ΕΩΥΤΗΙ* pap.) leniter corrigi nequit, nec non a dictione epica aberrat *δ* 247 (spur.) ἄλλῳ δ' αὐτὸν (vel αὐτὸν) φωτὶ κατακρύπτων ἐϝέϝισκε (vid. etiam l. a. *δ* 244).

II. *Pronomina possessiva.*

§ 95. 1) ἐμός *meus.*

2) τεός sive σός *tuus.* Primaria forma fuit τ(ε)ϝός, pleniorem autem atque integriorem formam τεός hic illic in vulgarem σός abiisse culpa cantorum vel librariorum, facile intellegitur; sic pro Τηλεμάχῳ σῷ υἱέι *π* 438 legendum esse τεῷ evincit metrum, vid. § 14, et pro τὸ σόν, τὰ σά poetae reddendae sunt voces sincerae τεόν, τεά *A* 185, 207 *Π* 40 etc. (cf. pag. 264).

3) ἑϝός sive ϝός *suus.* Primaria forma fuit σ(ε)ϝός. Aperto errore Bekker aliique olim Homero tribuebant formam ϝεός, decepti locis ubi litterae sigma vestigia apparent in hiatu; vid. § 44[2].

Integrior forma ἑϝός periit *Θ* 430 etc., ubi τὰ ἃ mutandum est in ἑϝά.

Feminini nominativum ἥ (ϝή) in carminibus epicis non reperiri observat Herodianus in scholiis ad *A* 219; plenior tamen forma ἑϝή extat *Π* 753, rarum autem omnino esse huius pronominis nominativum fert ratio; masculini generis nominativus nonnisi *K* 256 *δ* 618 (= *o* 118) *δ* 643 occurrit.

Novicio usu ἑός adhibitum est pro σφέτερος Hes. Op. 58, item ὅς Theog. 71; apud Alexandrinos ἑός etiam *tuus* valet Theocrit. X 2 XVII 50 XXII 173, item ὅς *meus* atque *noster* significat Apoll. Rh. IV 1036 etc. — Praeivisse credebatur Homerus *I* 455 *ι* 28 (vid. de hoc loco pag. 261); quam opinionem iure reiecisse videtur Aristarchus, cf. *A* 393 *Γ* 244 *Δ* 142 etc. — Errasse Aristarchum, nempe reflexivum (ἑ)ϝός olim cuilibet personae potuisse adiungi, nihil enim nisi *proprium* (ἴδιον) significasse primitus, demonstrare conati sunt Miklosich in Actis Acad. Vindob. 1848 et Brugmann ein Problem der homerischen Textkritik, 1876; qui viri dd. aliis per-

---

[1]) Recte vero habet ἐϝ' αὐτήν *Ξ* 162.

suaserunt, in his Nauckio et Christio [1]). Non adstipulamur, certe quod ad usum epicorum adtinet. Vid. Monro[2] p. 221—224.

4) *νωΐτερος Ο 39 μ* 185 *noster amborum* (*-arum*).

5) *σφωΐτερος Α* 216 *vester amborum* (*-arum*). — Obsoleto hoc pronomine ridicule abusi sunt poetae Alexandrini, prae ceteris Apollonius Rhodius, vid. II 465 III 395 IV 454 etc.

6) *ἡμός* sive *ἡμέτερος noster*. — In mscriptis non *ἡμός* sed *ἁμός* aut *ἁ(μ)μός* scribitur; videantur quae in § 92 observavimus de formis *ἧμε* etc.

7) *ὑμός* sive *ὑμέτερος vester*.

8) *σφός* sive *σφέτερος suus ipsorum* (*ipsarum*). — Male *σφέτερος* pro *ὑμέτερος* dictum est Hes. Oper. 2 Apoll. Rh. IV 1327, pro *Ϝός* Hes. Scut. 90 Pind. Olymp. XIII 86 etc. et passim apud poetas Alexandrinos (Apoll. Rhod. II 1041 Theocrit. XII 4 etc.), apud quos valet etiam *tuus* Theocrit. XXII 67, *meus* Theocrit. XXV 163, *noster* Apoll. Rhod. IV 1354 [2]).

Possessiva tertiae personae in carminibus epicis semper *reflexive* usurpantur, = *suus*. Sed locis satis multis possessivum *ἑϜός* vel *Ϝός*, perinde atque *suus* apud Romanos, non ad subiectum enunciati pertinet sed ad aliud vocabulum vicinum; e. g:

Ζ 500 *αἳ μὲν ἔτι ζωὸν 'γόον Ἕκτορα Ϝῷ ἐνὶ Ϝοίκῳ.*

Π 800 *τότε δὲ Ζεὺς Ἕκτορ' ἔδωκε | Ϝῇ κεφαλῇ φορέειν.*

Ξ 163 *εἴ πως ἱμείραιτο* (Zeus) *παραδραθέμεν φιλότητι | Ϝῇ χροιῇ* (nempe Iunonis, quae est subiectum sententiae primariae. Corruptus tamen videtur hic versus).

δ 642 *τίνες αὐτῷ | κοῦροι ἕποντ', Ἰθάκης ἐξαίρετοι ἦ ἑϜοὶ αὐτοῦ | θῆτές τε δμῶές τε;*

δ 740 *ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται, οἳ μεμάασι | Ϝὸν καὶ Ὀδυσσῆος φθῖσαι γόνον ἀντιθέοιο.*

Hes. Theog. 488 *ὥς Ϝοι ὀπίσσω | ἀντὶ λίθοι' ἑϜὸς υἱὸς ἀνίκητος καὶ ἀκηδὴς | λείπεθ'.*

Alios locos huc facientes habes *Κ* 256 *Π* 445, 753 *Υ* 235 *Χ* 404 *Ω* 36 *α* 218 *δ* 175, 192 *ι* 369 *λ* 282 *ν* 52 *ο* 251 *σ* 8 *ψ* 153 *ω* 197, 365.

Liberius adhibitum est *Ϝός ι* 28 et 34 (cf. pag. 260):

οὔ τοι ἐγώ γε | Ϝῆς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο Ϝιδέσθαι.

---

[1]) Cf. § 75 de genitivo *ἑῆος Α* 393 etc. — Vid. etiam Dyroff Gesch. d. pron. refl. p. 53.

[2]) Simili errore formam *σφίσι* idem quod *ὕμιν* valere posse putabat Zenodotus *Κ* 398.

ὡς οὔ τι γλύκιον ϝῆς πατρίδος οὐδὲ τοκήων | γίγνεται, εἴ περ καί τις etc.

Quibus locis possessivum spectat vocem (τινι vel similem) quae non diserte est expressa sed (perinde atque α 392) e contextu supplenda est [1].

Discrepant loci paucissimi:

δ 617 (= ο 117) ᾿πόρεν δέ ϝε Φαίδιμος ἥρως | Σιδονίων βασιλεύς, ὅθ᾿ ἑϝὸς δόμος ἀμφεκάλυψε | κεῖσέ με νοστήσαντα. — Ar. ὅθ᾿ ἑὸς, ὅτε ὅς alii.

ν 265 οὕνεκ᾿ ἄρ᾿ οὐ ϝῷ πατρὶ χαριζόμενος ᾿θεράπευον.

Idem valet de pronomine numeri pluralis σφέτερος Ι 327 ἀνδράσι μαρνάμενος δάρων ἕνεκα σφετεράων, sed ibi μαρναμένοισ᾿ legendum esse viderunt Aldus Heyne Cobet. Eandem ob causam reicienda est lectio Zenodoti Σ 210.

Multis locis possessivi vicem obit adiectivum φίλος *carus*, e. g. κατεπλήγη φίλον ἦτορ Γ 31, εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν ἀπὸ μὲν φίλα ϝείματα δύσω Β 261. Qualibus locis primariam vocis vim apparere, *proprium* enim significasse, sunt qui putent, a stirpe pronominis reflexivi repetentes. Veri multo similius videtur, adiectivum φίλος in epitheton perpetuum quod dici solet abiisse, ita ut sine singulari vi adhiberetur a poetis in formulis quales sunt φίλος υἱός, πατήρ, ἑταῖρος, θυμός, φίλον ἦτορ, κῆρ et similibus, quoniam cari esse solent liberi atque parentes, cara est vita et vis vitalis; deinde ad harum analogiam nonnullis locis non satis apte esse usurpatum.

III. *Pronomina demonstrativa et determinativa.*

§ 96. Articulus qui dici solet, in lingua epica primariam suam vim nondum amisit, pronominis enim anaphorici vice fungitur. Quomodo flectatur indicat tabella quae sequitur:

ὅς et ὅ	τό	ἥ	τώ	τοί et οἵ	τά	ταί et αἵ
τόν		τήν	„	τούς		τάς
τοῖο et τοῦ		τῆς	τοῖιν	τῶν		τάων
τῷ		τῇ	„	τοῖσι		τῇσι.

E duabus radicibus hoc pronomen excrevit. Formae ὅ(ς) ἥ οἵ

[1]) Vitiosa est l. a. (ϝ)οῖσιν pro σοῖσιν α 402, vitiosum φρεσὶν ᾗσιν ν 320 pro *φρέσ᾿ ἐμῇσιν, neque recte pro τῆς (*eius*) propositum est ϝῆς Ι 133 (= 275 Τ 176) et β 206:

ἐπὶ δὲ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι | μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι ἠδὲ μιγῆναι.

ἥμες δ᾿ αὖ ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα | εἵνεκα τῆς ἀρετῆς ἐριδαίνομεν.

αἵ ducuntur a radice *σο-*, Sanscrit. *sa-*, cf. Latin. *sic*, nostr. *zoo*; ceteras vero praebuit radix *το-*, Sanscrit. *ta-*, quae etiam in *talis, tantus* etc. cernitur.

In Homeri textu nominativi pluralis formae *τοί ταί* et *οἵ αἵ* promiscue usurpatae sunt, nulla adhibita ratione et passim inter se discrepantibus mscriptis; nonnumquam autem in locum formarum *τοί* et *ταί*, quibus neque Ionica neque Attica dialectus utebatur, irrepsisse vulgares illas *οἵ* et *αἵ*, nemo non suspicetur; vid. e. g. *B* 444:

οἳ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.

Fortasse vel talibus locis in codicum lectione est acquiescendum, certe quominus aut *τοί ταί* aut *οἵ αἵ* constanter scribamus, multi versus repugnant. Attamen veri est simillimum olim fuisse *τοί* et *ταί* permultis locis, ubi textus qui ad nos pervenit habet *οἵ* et *αἵ*. Nam „wenn, wie alle Wahrscheinlichkeit dafür spricht, der im „Altindischen vorliegende Zustand der ursprüngliche ist, so war „der Stamm *ὁ-* nur im Nominativ <des Singulars> des Masculi„num und Femininum gebräuchlich, während alle übrigen Casus „aus dem Stamme *το-* gebildet wurden. Die Dialekte also, die im „Plural *οἵ αἵ* sagten, haben diese Formen nach der Analogie des „Singulars *ὁ ἁ* (*ἡ*) eintreten lassen." (G. Meyer[2] p. 394).

Non minus incerta est ratio quae inter nominativi masculini singularis formam utramque *ὅς* et *ὅ* (Sanscr. *sas* et *sa*) intercedit; quarum prior praesertim cum particulis iuncta invenitur, *ὃς γάρ*, *ὅς ῥα*, *ὃς δή*, attamen sola quoque adhiberi potest, vid. e. g. *Φ* 198 *X* 201. Utrum *ὅ σφιν* an *ὅς σφιν* scribendum esset *A* 73 etc. olim dubitarunt grammatici; Aristarchus breviorem formam *ὅ* probabat, sed fortasse plenior potius poetae tribuenda fuerat, alibi certe sigma finale in textu tradito perperam omissum esse videtur, nempe frequentibus illis locis (*A* 333 etc.) ubi post *αὐτὰρ ὃ* est hiatus, quem particula *γ'* explere multi conati sunt; cf. pag. 78.

Nonnullis locis generis feminini genitivus pluralis non *τάων* est sed *τῶν*, ut in masculino genere, usu novicio, nempe *E* 424 *K* 258 *O* 656 *Σ* 50 *μ* 64, 321 h. Ven. 273. Cf. § 56.

Adverbium ab hac stirpe ducitur *τῶς* sive *ὥς sic*. Prior forma in textu tradito nonnisi *B* 330 (= *Ξ* 48 *σ* 271) *Γ* 415 *τ* 234 Hes. Theog. 892 Scut. 219, 478 reperitur, sed poetas aliis quoque locis eam usurpasse veri simile est; sic *ν* 389 pro *αἴ κέ μοι ὥς μεμανῖα παρασταίης*, ubi male abundat particula *κε*, simplicissima est correctio **αἴ μοι τῶς ... παρασταίης*.

In codicibus et editionibus hodiernis non τῶς et ὧς scribi solet sed τώς et ὥς, praestat tamen sequi Tryphonis (in Etym. M. 824,48) praeceptum: ὧς περισπᾶται ὅτε σημαίνει τὸ οὕτως.

Commemorandae sunt locutiones καὶ ὧς *vel sic* (*tamen*), et οὐδ' (μηδ') ὧς *ne sic quidem*, quarum prior etiam apud recentiores Graecos permansit.

Rari in poesi epica sunt loci, quibus pronomen ὅ(ς) ἥ τό eadem ratione qua apud posteros usurpatur, nec dubium quin multi ex his emendationem requirant; e. g. pro τὸ σόν et τὰ ϝὰ critici iure rescripserunt τεόν et ἑϝά, cf. pag. 260; pro ὤριστος (i. e. ὁ ἄριστος) scribendum esse ὄχ' ἄριστος' in § 9 vidimus. Sed omnes locos, quibus Homericum ὅ ἥ τό ab Attico articulo vix quidquam discrepat, aut corrigere velle aut resecare, e. g. *K* 236 sq., 256, 309, 321 sq., 411, imperitiae foret et audaciae non ferendae. Cf. Monro[2] p. 226—234.

Dativus sing. neutr. τῷ, sententiae initio collocatus, saepe particulae causativae munere fungitur, = *propterea*, eandem fere vim igitur habens atque οὖν. E. g.:

τῷ μή μοι πατέρας ποθ' ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ. *Δ* 410.

Frequenter etiam voce τῷ indicatur quid expectari possit aut potuisset si loquentis hypothesis aliqu.. ..entum habeat aut habuisset; e. g.

τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ϝάνακτος. *B* 373.
τῷ κέ ϝοι οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν. γ 258.

Veteres grammaticos nonnullos talibus locis τῶ aut τώ scripsisse, dativum esse negantes, docent schol. *B* 373 et Etym. M. 773, 20; cf. La Roche Gesch. d. h. Textkritik p. 368. Ipse La Roche in edendo Homero eos secutus est, assentiuntur autem alii viri docti, cum adverbiis ὧδε et οὕτω(ς) vocem τῶ(ι) componentes.

Paucis locis aliquot etiam vocula τό videtur valere *propterea*, qui tamen loci aut corrigendi sunt aut aliter explicandi. Nempe *T* 213 pro τό μοι οὔ τι praestat l. a. τῷ μ'(οι) οὔ τι, cf. § 13; θ 332 pro τέχνῃσι· τὸ καὶ rescribendum est τέχνῃ· τῷ καί, quo ducunt codices, quorum multi τέχνῃσι· τῷ καὶ praebent metro invito; item τῷ κ' corrigatur *Ψ* 547 pro τό κεν vel τῷ κεν. Liberiori sententiarum structurae *E* 827 *Ξ* 342 ρ 401 debetur τό γε, λ 363 τὸ μέν. In *H* 239 *M* 9 subiectum est τό, et *Γ* 176 *P* 404 obiectum.

§ 97. Etiam demonstrativa *ὅδε* et *οὗτος* cum adverbiis suis *ὧδε* [1]) et *οὕτω(ς)* in lingua epica usurpantur. Paulo tamen rarior pronominis *οὗτος* est usus; e. g. observatum est, nusquam praepositioni subiunctum reperiri [2]); una forma *ταῦτα* multis locis occurrit.

Pronominis *ὅδε* dativum insolitum pluralis numeri *τοῖσδε(σ)σι* praebet textus receptus *K* 462 *β* 47, 165 *κ* 268 *ν* 258 *φ* 93. Quae forma metaplasta aliquando in ore hominum extitisse videtur, certe librariorum erroribus eam deberi quominus putemus et ratio obstat et genitivus *τῶνδεων*, quem Alcaeo tribuit Herodianus in Crameri Anecd. Oxon. I 253 (fr. Alcaei 127 Bergk): *ζητοῦμεν οὖν καὶ τὸ τοῖσδεσσι πῶς εἴρηται· καὶ ἄμεινον λέγειν ἐπέκτασιν· τοῦτο μιμούμενος Ἀλκαῖός φησι τῶνδεων, ὅπερ τινὲς ἀγνοίᾳ τἀκριβοῦς ἀνέγνωσαν τῶν δεῶν, ἵν' ᾖ τῶν δεῖνα.* Videmus tamen hodie ignorari quo sensu genitivum *τῶνδεων* Alcaeus adhibuerit, olim autem fuisse qui aliter locum interpretarentur; quapropter tutius videtur non ita multum tribuisse huic de Alcaeo Homeri imitatore testimonio. Plus valet Larisaeae dialecti comparatio, in qua saeculo ante Christum III° vixisse genitivos non minus mirificos *τοίνεος* et *τοῦννεουν* (a nominativo *ὅνε* ductos), docet inscriptio Coll. 345[15, 17] (Cauer Del.[2] 409): *τοίνεος γὰρ συντελεσθέντος καὶ συνμεννάντουν πάντουν διὰ τὰ φιλάνθρουπα πεπείστειν ἄλλα τε πολλὰ τοῦν χρεισίμουν ἔσσεσθειν καὶ ἑαυτοῦ καὶ τᾶ πόλι, καὶ τὰν χούραν μᾶλλον ἐξεργασθείσεσθειν, ἐψάφιστει τᾶ πολιτείᾳ πρασσέμεν περ τοῦννεουν κατὰ ὁ βασιλεὺς ἔγραψε* etc. Attamen claudicat haec quoque comparatio, nam insolitas has formas non idem quod *τοῦδε* et *τῶνδε* valere sed respondere Atticis genitivis *τούτου* et *τούτων* verborum contextus docet.

In Homeri textu *K* 462 mature lectum esse *τοῖσδεσσι* apparet ex imitatione huius loci in lapide Pario saeculi I[i] fere post Christum, CIG. 2388 (Kaibel Epigr. 818): *χαῖρε θεὰ τοῖσδεσσι καὶ ἵλήκοις Παρίοισιν.* Quin etiam V° ante Christum saeculo in Iliade ita scriptum esse constaret ex Critiae versiculo quem Plutarchus Alcib. 33 affert: *σφραγὶς δ' ἡμετέρης γλώσσης ἐπὶ τοῖσδεσι κεῖται*, si tali in re inscriptorum satis certa esset fides (l. a. est *τοῖς δέ σοι*); apud tragicos pervulgata est forma quam poscimus *τοισίδε*, quidni Critias quoque ita scripserit?

Quicquid id est, Homericum non esse dativum *τοῖσδε(σ)σι* constat,

---

[1]) Adverbium *ὧδε* apud Homerum nusquam *hac* significare pag. 186,2 vidimus.

[2]) Non multum iuvat Th. Braun, *οὗτος* in der Ilias, Marburg 1883.

nam decurtatam terminationem τοῖσ- pro τοῖσι- alienam esse a dialecto epica in § 60 vidimus. Rectissime autem τοισί(ν)δε est repositum, ne mscriptis quidem invitis, nam κ 268 optimi testes G M id ipsum praebent; in ι 286 autem nascentem errorem deprehendere licet, ubi σὺν τοῖσδε ὑπέκφυγον praebent codices plerique, in G vero aliisque legitur σὺν τοισδέσ', Nauck et Cobet poetae suam pronominis formam τοισίδ'(ε) reddiderunt [1].

In δ 93 η 23 ξ 443 pro τοῖσδε rescribatur τοῖσι.

Discrimen, quod inter pronomina ὅδε *hic* et οὗτος *iste* intercedit, in dictione Homerica nunquam negligitur, nec minore cura inter se distinguuntur correlativa et adverbia cognata. E. g.:

Α 234 ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον *per hocce meum sceptrum.* — Cf. *Κ* 434 α 185 ζ 276 υ 351 etc. [2]).

π 99 αἲ γὰρ ἐγὼν οὕτω νέος εἴην τῷδ' ἐπὶ θυμῷ *utinam tuam iuventutem meae fortitudini addere possem.* — Cf. Terent. Hecyr. I 1, 17 *cur non aut istaec mihi aetas et forma est aut tibi haec sententia.*

Κ 82 τίς δ' οὗτος κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι οἶος *heus tu, quis es, qui solus per castra vagaris?* — Cf. *Κ* 341 β 40 h. Merc. 261.

π 205 ἀλλ' ὅδ' ἐγὼ τοιόσδε *at ecce talis tantusque ego tibi adsum.* — Cf. *Ζ* 463 *Τ* 324 *Χ* 420.

Π 847 τοιοῦτοι δ' εἴ πέρ μοι ἐϝείκοσιν ἀντεβόλησαν *etiamsi viginti qualis tu es mihi occurrerent.* — Cf. *Ι* 485 h. Ven. 242. Hinc sequitur vitiosum esse locum *Γ* 46 τοιόσδε ἐὼν... γυναῖκ' ἐυϝειδέ'

---

[1]) Aliam viam ingressus I. M. Hoogvliet, Grammaticale raadselen 1892 p. 9 sqq., demonstratum ivit rescribendum esse τοίσῖσι, i. e. τοῖσι + ἰσί, posteriorem autem vocem esse dativum plur. pronominis ἰ-, quod superest in pronominum οὑτοσί etc. littera iota demonstrativa et in Latino *is id*; accusativum sing. extare in μιν (νιν) i. e. (ἵ)μ-ιμ, ipsum autem pluralem reperiri in σφισι, quoniam σφι : σφισι = τοῖσι : τοίσισι. Vitiosam igitur esse vulgatam, hic quoque vir doctus putat; quam vero praebet medicinam recipiendam non ducimus. Nam inauditam ceteroquin formam in Dolonea potissimum et Odyssea aetatem tulisse veri dissimile videtur, vetustissimae enim pronominum formae Iliadi potius propriae esse solent. Quod vero multo est gravius, non persuadet Hoogvliet τοίσῖσι potuisse dici his verbis contendens: „τοίσῖσι met „elisie van de eerste ι (τοῖσ' ἰσί), τοίσῖσι met samensmelting van ι + ι tot ῖ", qualis contractio vel crasis sine exemplo foret. Denique erroris originem eius coniectura non aperit; cur enim formae insolitae τοίσισι alia substituta esset, quae nihilo minus esset insolita?

[2]) Item e. g. Herodot. I 111 *νῦν τε ὅδε ἐστί iamque eum ego tibi affero*, et passim *ἥδε ἡ θάλασσα nostrum (Graecum) mare.*

ἀνῆγες, quae lectio etiam propter hiatum (§ 16) damnanda est; aut *τοῖός περ ἐὼν* legatur aut *τοιοῦτος ἐών*. Item pro *ὅς μοι τοιόνδ' ἦκεν ὁδοιπόρον ἀντιβολῆσαι* Ω 375 legatur *τοῖον ἔηκεν*, *talem qualem te video viatorem*; ο 330 pro *οὔ τοι τοιοίδ' εἰσὶν ὑποδρηστῆρες ἐκείνων* neque trisyllaba forma *ἐκείνων* recte habet (vid. infra) neque *τοιοίδε*, requiritur enim *tales qualis tu es*, quapropter correximus *κείνων οὔ τοιοῦτοι ὑποδρηστῆρες ἔασι*. Alibi res est dubia: Ε 373 *τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε* (*quisnam ita ut video te mulcavit*) an *τοῖ' ἔρρεξε*? δ 149 *κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες τοιαίδε τε χεῖρες* an *τοῖοί τε πόδες τοῖαι δέ τε χεῖρες*?

Τ 390 *ἐνθάδε τοι θάνατος* *hic* (*a me*) *mors te occupavit.*

Φ 122 *ἐνταυθοῖ νῦν κεῖσο μετ' ἰχθύσι* *istic iam iace inter pisces.* — Item σ 105 υ 262 h. Ap. 363; cf. Aristoph. Plut. 724.

Tragici quamquam multis locis observarunt hoc discrimen, quo pronomina demonstrativa, quae primam personam spectant, distinguuntur ab iis quae ad secundam pertinent, e. g. Soph. Antig. 39 *εἰ τάδ' ἐν τούτοις* *si nostrae res ita habent ut tu dicis*, haud raro tamen negligunt, e. g. in notissimo Euripidis fragmento 935 Dind.:

ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα
καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις;
τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν,

hunc summum habeto divum, hunc perhibeto Iovem, ut Cicero de Nat. Deor. II 25 § 65 vertit.

A pronomine *ἐκεῖνος* in lingua epica abest prothetica vocalis *ἐ-*; idem valet de adverbiis *κεῖσε κεῖθι κεῖθεν*. Antiquiores autem esse formas disyllabas, quae in Ionica dialecto postea permanserunt [1]), cum ipse Homerus docet tum formae in dialectis Aeolica et Dorica usitatae *κῆνος* et *τῆνος*.

Ex Attica dialecto forma producta *ἐκεῖνος* in nonnullos locos irrepsit [2]). Quorum complures facillime corrigi possunt: Ι 646 *ὁππότ' ἐκείνων*, Σ 188 *τεύχε' ἐκεῖνοι*, ο 368 *εἵματ' ἐκείνη*, π 151 *μετ' ἐκεῖνον*, γ 103 *ἐν ἐκείνῳ*, Ο 94 Σ 262 ο 212 *οἷος ἐκείνου θυμός*, ubi Aristarchus *κείνου* scribebat, β 272 ξ 491 *οἷος ἐκεῖνος ἔην*, β 171 *καὶ γὰρ ἐκείνῳ φημί*, ξ 70 *καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔβη*, ξ 122 *οὔ τις ἐκεῖνον*. Alias ob causas suspecti sunt versus ο 330 *οὔ τοι τοιοίδ' εἰσὶν*

1) Vid. e. g. inscriptio Teia IGA. 497 $A^{4,5,10,12}$ $B^{7,28,30}$ *κεῖνον κείνου*.
2) Cf. van Leeuwen Mnemos. 1887 p. 90 sq. — Schol. α 177 *τῷ ἐκεῖνος οὐ χρῆται (ὁ ποιητής) εἰ μὴ ἀναγκασθῇ ὑπὸ τοῦ μέτρου, οὕτως Ἀρίσταρχος.*

ὑποδρηστῆρες ἐκείνων (vid. supra pag. 266), γ 113 ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς 'πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκεῖνα | πάντα γε μυθήσαιτο (cf. § 60), ω 312 δεξιοὶ οἷς χαίρων μὲν ἐγὼν ἀπέπεμπον ἐκεῖνον (cf. § 60). Reliqui loci sunt *I* 63 (spur.) *Δ* 653 β 183 δ 819 ξ 163 (spur.), 352 σ 147, 289 τ 322 ω 288, 437 Hes. Scut. 72. — Pro ὄφρ' ἂν ἐκεῖθι ρ 10 omnino legendum est *ὄφρα κε κεῖθι, vid. β 124 et cf. § 326.

§ 98. Pronomen αὐτός significat *ipse*, et hinc non raro valet *ultro, sponte, suo arbitratu, sine aliis* (idem fere quod *solus* igitur), cf. Attica locutio αὐτοί γάρ ἐσμεν Ar. Ach. 504 Thesm. 472 similesque.

Adverbium αὐτῶς reperitur in locutione ὣς δ' αὐτῶς *Γ* 339 etc. (cf. Att. ὡσαυτῶς), et mutato accentu (?) αὔτως significat *sic temere, frustra*; vid. *A* 133, 520 *H* 100 *P* 633 *Σ* 338 ξ 151 etc., qualibus locis afferri solet lectio altera οὕτως.

In dictione epica *idem* est ὁμός *Δ* 437 *Θ* 291 *N* 354 *O* 209 *Ψ* 91 *Ω* 57 κ 41 ρ 563. — Discrepat *N* 333 ὁμὸν ἵστατο νεῖκος, quapropter ibi praeferenda est fortasse l. a. ὁμόσ'.

A stirpe ὁμο, quae cum ἅμα etc. cohaeret, ducuntur verbum ὁμωθῆναι *Ξ* 209, adverbia ὁμῶς, ὁμοῦ, ὁμόσε, ὁμόθεν (cf. § 322), adiectivum ὁμοῖος etc.

Nonnullis locis *idem* non ὁμός est sed αὐτός, nempe αὐτὸς ἀνήρ, αὐτὰ κέλευθα, αὐτὴν ὁδόν, αὐτῇ νυκτί etc., *E* 396 (cf. § 9) *M* 225 *Ψ* 480 ϑ 107 κ 263 π 138 φ 366 Hes. Scut. 35, 37. Imitatur Apoll. Rhod. I 199.

Ad recentioris aetatis usum proxime accedunt Z 391 τὴν αὐτὴν ὁδόν, η 55 τοκήων | τῶν αὐτῶν, η 326 ἤματι τῷ αὐτῷ, ξ 161 τ 306 τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος (ubi Herodianus αὖ τοῦ malebat), π 334 τῆς αὐτῆς ἀγγελίης.

Pronomen αὐτός ubi a praepositione vel adverbio locali in Homericis pendet, minore cum vi proferri solet neque *ipsum* tum valet sed *eum* etc.; e. g. παρ' αὐτόν *A* 463, ὑπ' αὐτοῦ *Γ* 436, ἐπ' αὐτῷ *B* 270.

Multo rariores sunt loci, ubi solum sine praepositione ita adhibitum reperitur hoc pronomen. Tales loci suspicionem movent et sequiori aetati deberi videntur; e. g. *Ψ* 277 Ποσειδάων δ' ἔπορ' αὐτοὺς | πατρὶ ἐμῷ Πηλῆι, leg. αὐτὸς; π 370 ἵνα φθίσαιμεν ἑλόντες |

αὐτόν, leg. αὐτόθι (coll. vs. 463) aut αὐτίκα; Χ 518 ἐπεὶ οὐκ ἐγκείσεαι αὐτοῖς (cf. § 60), leg. αὐτός; ω 270 αὐτὰρ ἔφασκε | Λαέρτην Ἀρκεισιάδην πατέρ' ἔμμεναι αὐτῷ, l. a. ἐσθλόν; Λ 561 βίη δέ τε νηπίη αὐτῶν, leg. αὔτως; Η 204 εἰ δὲ καὶ Ἕκτορά περ φιλέεις καὶ κήδεαι αὐτοῦ, leg. αἰνῶς? — Vid. Döderlein öffentl. Reden p. 361 sq., I. M. Hoogvliet Studia homerica p. 45-69, A. Dyroff Geschichte des Pronomen reflexivum p. 41.

Notabilis est constructio, qua dativus (comitativus, cf. Ζ 243, 513 δ 8 etc.) significat *cum ipso*..., nostr. *met*... *en al*, qualibus locis omissam esse praepositionem σύν observare solebat Aristarchus, vid. Aristonicus ad Ι 542 Ψ 8. E. g. Θ 24 αὐτῇ κεν γαίῃ ϝερύσαιμ' *ipsa cum terra traherem*, Θ 290 αὐτοῖσιν ὄχεσφι, Ι 542 αὐτῇσι ῥίζῃσι, item Λ 699 Υ 482 Ψ 8 ϑ 186 ξ 77 υ 219 φ 54 h. Merc. 69, 84. — Praepositio σύν addita est Ι 194 αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, item Ξ 498 h. Ap. 148, qui tamen loci a praecedentibus nonnihil discrepant; etiam ν 118 additur σύν, sed hic versus suspectus est. Denique Μ 112 huc pertinet, ubi σὺν αὐτοῖσιν (sc. ἵπποισι, vid. vs. 111) idem valet quod αὐτοῖσιν ἵπποισι.

IV. *Pronomen interrogativum et indefinitum.*

§ 99. Plerique huius pronominis casus ab Attica dialecto non discrepant, sed genitivus singularis est τέο et τεο, dativus sing. pronominis indefiniti est τεῳ vel τινι, genitivus plur. pronominis interrogativi est τέων.

In textu tradito τέο legitur Β 225 Ω 128 δ 463, τεο π 305, alibi in eius locum irrepsit τεῦ (τοῦ Ω 106) vel τευ, quae Homero abiudicanda est forma (vid. § 7 et quae de genitivis (ἐ)μεῦ σεῦ ϝευ pag. 257 sunt observata), et tantum non omnibus locis mutari potest in genuinam τέο (τεο) vel τέ' (τε'). Repugnant soli versus Β 388 ι 371 ω 257. — Cf. ὅτευ § 102.

Dativi forma τινι tradita est Ρ 68 ξ 96 (οὔ τινι), restituenda autem est ubi codices praebent τῳ vel τεῳ, Λ 299 Μ 328 Ν 327 κ 32 ν 308 υ 297 h. Ap. 170, leg. τιν'(ι). Cf. § 13.

Suspecta est genitivi plur. forma monosyllaba τέων ζ 119 = ν 200; cf. § 8. Errori autem debetur ἅσσα τ 218, vid. § 102.

Interrogativum τί coalescere potest cum particulis ἦ et ποτε. Ita nascuntur voces τίη et τίπτε (τίπτ', τίφθ'), cf. § 12, quae munere particulae interrogativae (*cur tandem*) funguntur. Pro τίη fortasse

praestat *τί ἦ* duabus vocibus scribere; non officit certe hiatus, vid. *E* 465 *Θ* 136 (*ι* 27?) *ι* 339 *κ* 246 (et *Ω* 593?) [1]).

§ 100. Pronomen indefinitum negationi subiungitur ad *neminem*, *nullum* indicandum: *οὔ τις, οὔ τι, μή τις, μή τι.*

Recentioris aevi sunt negativa pronomina *οὐδείς* et *μηδείς*. Quae voces noviciae in nonnullos tamen locos irrepserunt: *οὐδένι* *X* 459 (= *λ* 515) leg. *οὔ τινι, οὐδέν* leg. *οὔ τι* *E* 516 l. a., *X* 332 et 513 *οὐδὲν σοί γ'* leg. **οὔ τι τεῖν γ'* (cf. § 92), *δ* 195 *ι* 34, 287 *τ* 264 *χ* 318 *οὐδὲν ἐοργώς* leg. *οὔ τι ϝεϝοργώς, μηδὲν* (vel *μὴ μὲν*) *ἑκών* leg. *μή τι ϝεκών* *Ψ* 585, item cum hiatu concesso (cf. § 99) *οὔ τι* *Α* 244 (= 412 *Π* 274) *K* 216 *σ* 130 *υ* 366 (?) *χ* 370 Hes. Op. 144, 311, *μή τι* *Σ* 500 h. Ap. 338, Hes. Op. 395. — Repugnant *Ω* 370 (lect. dub.) *δ* 248 (spur.), 350 = *ϱ* 141.

Adiectivum *οὐδενόσωρος* *Θ* 178 nisi recentem habet originem, in *οὐτινόσωρος* videtur mutandum.

V. *Pronomina relativa.*

§ 101. Relativi *ὅς ὅ ἥ* flexio nihil habet insoliti. Adverbium est *ὥς*.

Describentium errore *ὅου* pro *ὅο* legitur *B* 325 *α* 70 h. Ap. 156, cf. § 59, et graviore etiam cum vitio *Π* 208 textus traditus praebet *φυλόπιδος μέγα ἔργον ἕης τὸ πρίν γ' ἐράασθε*, cum legitimae sint voces *ἧς* et *ἔρασθε* (cf. § 191); correximus **φυλόπιδος ϝέργον μεγάλης τοῦ πρίν περ ἔρασθε*, alii aliter.

Cum pronomini tum adverbio saepe subiungitur enclitica vocula *τε* -*que* (§ 328), de qua egerunt G. Hermann ad Orph. Lith. p. 393, Nitzsch ad *α* 50, E. Lammert de pronominibus relativis Homericis, 1874 p. 21 sqq. — Nitzschius l. l. vim huius particulae ita definit: „relativum, cui particula *τε* addita est, affert novam definitionem rei antea designatae (synthetice); si vero abest *τε*, artissime cum antecedente suo cohaeret relativum, ita ut novam integramque notionem coniunctim constituant (analytice).“ Haec Nitzschii explicatio multis locis apta est, sed aliis non paucis vix quicquam

---

[1]) Scribendum esse *τίη* una voce censet Monro[2] p. 310, Apollonio de Coni. p. 523 assensus; confert epicam pronominis personalis formam *τύν-η* (cf. § 92), verborum autem ordinem *τίη δὲ σύ* etc. *Z* 55 etc. insolitum esse observat si *τί ἦ δὲ σύ* etc. scribatur, sic enim particulam *δέ* secundum locum non obtinere.

interest addaturne an omittatur particula τε, cuius propria vis a poetis sensim neglecta esse videtur, ita ut versui explendo inservire posset.

Loco pronominis relativi saepe adhibetur anaphoricum pronomen ὅ ἥ τό. Qua de re V. H. Koch in lexico Ebelingi II p. 19ª recte ita scribit: „pronomen demonstrativum in sententia ponitur, „quae quasi per parenthesin sermoni inserta paullatim abiit in sen- „tentiam secundariam, quam nos relativam vocamus. Haec mutatio „coepta est, non absoluta apud Homerum, qui existimandus est „longe saepissime demonstrativam putasse quam nos vocamus „relativam atque ita vertimus." Conferri possunt ambiguae potestatis pronomina *die*, *dat* in Belgica lingua, *der*, *die*, *das* in Germanica. In epica autem dictione ipsae formae demonstrativi atque relativi complures sunt consimiles: ὅς, ἥ, οἵ, αἵ, ita ut ne distingui quidem possint; quae tamen fallax est similitudo, nam demonstrativi radix est σο-, vid. pag. 268, relativi vero ϳο- (Sanscr. *jas ja jad*).

Etiam demonstrativo pronomini ὅ ἥ τό, ubi relativi loco adhibitum est, frequenter subiungitur particula τε. Proprie autem ὅ τε significat *isque*, *et is*, sed multis locis poetae hanc encliticam incogitanter addidisse videntur.

Notabilis est particulae γάρ usus post relativum (neutr. generis): ὃ γάρ *M* 344 = 357 et *Ψ* 9 = ω 190. Comparari potest ἵνα γὰρ *K* 127 et l. a. ο 239 ὅθι γὰρ pro τόθι (cf. § 322), neque diversa est ratio qua particula γάρ interrogativis addi solet (πῶς γάρ, τίς γάρ etc.). Fortasse etiam *Ψ* 854 huc pertinet: ἧς ἄρ' cum l. a. ἧς γὰρ, et *Υ* 77 Πριαμίδεω· τοῦ γάρ ῥα, ubi coniecimus *Πριαμίδα'· οὗ γάρ ῥα, cf. § 55.

Non recte e locis supra allatis effeceris pronomen *demonstrativum* in lingua Homerica habuisse neutrius generis formam ὅ = τό. Meliore iure suspicetur quispiam describentium errore voculam γάρ illic legi pro περ, quas particulas facillime potuisse confundi et saepe confusas esse scimus; sed ne haec quidem correctio, quantumvis lenis, necessaria videtur. Cf. Monro² p. 318.

Adverbium ὥς *ut* (*quemadmodum*) ubi additam habet particulam τε (*Γ* 22 etc.), non confundendum est cum Attica particula ὥστε *ita ut*, qua Homerus non utitur. Duobus tantum locis α 227 β 137 res

dubia videri potest, corruptum autem versum *I* 42 emendavit Lehrs Arist.[2] p. 158; spurius est qui solus repugnat versus *ϱ* 21, recentioris aevi usus apparet h. Ap. 580.

Saepe particula ὡς suo substantivo postponitur, et tunc accentum suum servat. Talibus locis brevem syllabam in arsi — sexti plerumque pedis — positam producit, e. g. *κακὸν ὧς* *B* 190, *ὄρνιθες ὥς* *Γ* 2, *θεὸς ὥς* *Γ* 230; saepe etiam longa vocalis vel diphthongus praemittitur, e. g. *λύκοι ὥς* *Λ* 72, item *N* 178, 292 etc. (cf. § 14 extr.). Consonam igitur initialem huius particulae intercidisse evincit metrum, analogia autem fert ut suspicemur hanc consonam fuisse digamma, antiquitus igitur poetas dixisse *ϝώς*. Ita statuerunt Bentley Cobet alii, quorum opinio nunc egregie corroboratur inscriptione Locrica saeculi ante Christum V[i] exeuntis, 1479[c] Coll. (IGA. 322, Cauer Del.[2] 230, Roberts Epigraphy p. 239), in qua *ϝότι* pro *ὅτι* diserte legitur. Videtur igitur a radice *σϝο-* ducta esse particula. Pristinam formam *ϳώς* fuisse multi contenderunt, sed videantur quae de spirante iota supra in § 45 observavimus.

Ceterum in carminibus epicis non desunt loci quibus littera initialis particulae *ὥς* negligitur; nempe brevis quae praecedit syllaba non producitur si *in thesi* est collocata, vid. *Γ* 196 *Θ* 94, 271 *N* 137 *χ* 299 Hes. Scut. 60, et brevis vocalis ante *ὥς* constanter eliditur, vid. *Λ* 383 *M* 293 *Π* 756 h. Ap. 448, item *δ' ὥς* *E* 78 *Λ* 147 *M* 156 *β* 234 etc.; uno loco *σ* 323 *δὲ ὣς* legitur, in hexametro qui manifesto vitiosus est, quippe post quartum trochaeum incisus: *παῖδα δὲ ὣς ἀτίταλλε, 'δίδου δ' ἄϱ' ἀθύϱματα θυμῷ*, cf. pag. 21.

Quae cum ita sint, apparet ex aevo antiquiore, quo homines *ϝώς* [1]) dicerent, superesse formulas in quibus brevis syllaba in paenultima hexametri sede [2]) ante *ὥς* producitur, sed in ipsorum poetarum lingua initialem huius adverbii consonam non esse servatam neque igitur in editione carminum Homericorum esse scribendam.

§ 102. Relativum indefinitum *ὅστις* in lingua epica hasce habet figuras:

---

[1]) An **τώς*? Vid. pag. 182. — Recte Leaf ad *B* 144, ubi duplex extat lectio *φὴ κύματα* (Zen.) et *ὡς κύματα* (Ar.), observavit cognatas videri voces *φή* et *ὡς*; quamquam certi nihil ex hac observatione ad Homeri textum melius constituendum redundare videtur.

[2]) In aliorum pedum arsi huiusmodi productio non admodum notabilis est, vid. § 19.

		MASCULINUM.			NEUTRUM.	FEMININUM.
Sing.	N.	ὅς τις	et	ὅτις	ὅττι et ὅ τι	ἥ τις
	A.	ὅν τινα	[et	ὅτινα]		ἥν τινα
	G.	οὗ τεο				.....
	D.	.....	[	ὅτεῳ]		.....
Plur.	N.	οἵ τινες			ἅσσα	αἵ τινες
	A.	οὕς τινας	[et	ὅτινας]		ἅς τινας
	G.	.....	[	ὅτεων]		.....

Masculini generis formae ab ὁ- incipientes multo sunt rariores quam ceterae, in quibus utraque pronominis pars flectitur. Inter utramque nominativi sing. formam haec intercedit ratio: ὅστις: ὅτις = 4 : 1. In Iliade ὅτις nonnisi Γ 279 Τ 260, 265 Ψ 494 reperitur, in Odyssea locis 14. Accusativus ὅτινα nonnisi θ 204 = ο 395 reperitur (leg. ὅν τε ?); genitivus ὅτευ ab Homero alienus (cf. quae de genitivo τεῦ sive τευ in § 99 observavimus) occurrit ρ 421 = τ 77 loco corrupto; dativus ὅτεῳ extat β 114 (spur. ?) et cum synizesi, invita igitur lingua epica (cf. § 8), proferendus est Μ 428 (corrupt.) Ο 664 (spur.). Pluralis numeri accusativus ὅτινας legitur Ο 492, genitivus ὅτεων κ 89, dativus ὁτέοισιν Ο 491. — Itaque dubium non videtur quin e formis, quae a syllaba ὁ- ordiuntur, sola nominativi singularis forma ὅτις sive ὅ τις (cf. pag. 271 supr.) dictioni epicae sit tribuenda, reliquae vero, quas analogia peperit, Homero sint recentiores.

Neutrius generis forma ὅττι nata est ex ὅδ-τι, cf. § 37. Litteram δ, e lingua latina in pronominum flexione notissimam, in Graecis servant adiectiva a radicibus pronominalibus ducta ἀλλοδ-απός ποδ-απός ὀυτιδ-ανός; cf. Bezzenberger Beitr. IV 337 sqq., Wackernagel Kuhns Zschr. XXVII 89 sqq., G. Meyer gr. Gramm.[2] p. 192, Brugmann gr. Gramm. § 93, Schulze Quaest. Epic. p. 375,3. — Itaque patet pravae analogiae deberi genitivum ὅττεο ὅττευ α 124 χ 377 ρ 121, neque est cur credamus ipsos poetas ita peccasse, si reputamus litteras *HOTEO* olim cum οὗ τεο potuisse significare tum ὅττεο. Rescribatur igitur *οὗ τεο α 124 χ 377, *οὗ τέ' ρ 121. — In inscriptionibus Aeolicis ὅττι non rarum est, ceteri vero huius pronominis casus litteram τ nusquam habent iteratam [1]).

---

[1]) Errat Kühner-Blass I p. 618 accusativum ὅττινα ut Aeolicum afferens fide inscriptionis 293 Collitz; nam in Lesbio illo lapide quae extant haec sunt: θέος τύχα ἀγάθα. ὄ κε θέλη θύην ἐπὶ τῶ βώμ[ω] τᾶς Ἀφροδίτας τᾶς Πείθως καὶ τῶ Ἕρμα, θυέτω ἰρήιον ὄττι κε θέλη καὶ ἔρσεν καὶ θῆλυ πλ[ὰν] ὔ[ος] καὶ ὄρνιθα [ὄ]ττι[νά κε θέλη]. Can-

Plurale *ἅσσα* ex *ἅ-τια ἅ-τjα* prodiisse in schol. *Α* 554 optime exposuit Herodianus, collato Megarico pronomine *σά* (i. e. *σσα, τjα*), vid. *σά μάν* (Att. *τί μήν*) in Aristoph. Acharn. 757, 784. Itaque non est iusta causa cur praeferamus *ὅσσα*, quae vox passim substitui potest salva sententia, in mscriptis autem cum *ἅσσα* confundi solet [1]), vid. e. g. *Κ* 525. In *Α* 554 utrum *ἅσσ' ἐθέλησθα* an *ὅττι θέλησθα* sit legendum dubitant critici, item *ο* 317 incertum est utrum *ὅττι θέλοιεν* an *ἅσσ' ἐθέλοιεν* praestet.

Ratione caret *ἅσσα* pro *τινα* uno loco Homerico *τ* 218 obvium, *ὁπποῖ' ἅσσα*, quod *ὁπποῖά σσα* scribendum foret potius, nisi corruptus videretur ille locus. Vitio natum esse *ἅσσα* sive *ἅττα*, nempe *πόλλ' ἅττα* e *πολλά ττα* prodiisse, et sero demum (in Attica puta) alpha finale praecedentis vocabuli cum pronominis initio concrevisse, ita ut *ἦν γὰρ δὴ ἅττα τοιάδε* (Plat. Phaedon. 60 *e*) et similia dici possent, optime perspexit et docuit Ahrens; cf. G. Meyer[2] p. 400, Kühner-Blass I p. 611.

In plurali numero neutr. *ὅτινα* nonnisi *Χ* 450 extat, *ἴδωμ' ὅτιν' ἔργα τέτυκται*, ubi emendatum est *Ϝίδω τίνα Ϝέργα τέτυκται*.

§ 103. Neutrum *ὅ* (*ὅ τε*) saepe fungitur munere coniunctionis, ut latinum *quod*, idemque igitur tunc valet atque *ὅ(τ)τι*. E. g.:

'φεῦγον ἐπεὶ 'γίγνωσκον ὃ δὴ κακὰ 'μήδετο δαίμων. *γ* 166.
χωόμενος ὅ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὔ τι ἔτισας. *Α* 244.

Vid. praeterea *Α* 120 *Ε* 433 *Λ* 439 *Τ* 144 *Χ* 445 *β* 45 *μ* 375 etc.

Fuerunt qui *Α* 244 similibusque locis non *ὅ τ'* sed *ὅτ'* scribendum esse contenderent, pro eliso *ὅτι* habentes; vid. Spitzner Vers. Heroic. p. 172. Quoniam tamen simplex *τι* elisionem nusquam patitur, veri dissimillima est haec opinio; cf. Christ Metrik[2] p. 35.

Nonnusquam incertum est utrum *ὅτ'(ε)* an *ὅ τ'(ε)* voluerit poeta; vid. Z 126 *ϑ* 299 etc.

---

cellis quae circumscripta sunt supplevit v. Wilamowitz, sed ultima minus recte aut lecta esse aut suppleta propter ea quae modo perpendimus tantum non constat; certe nemo contendet accusativum aliunde ignotum *ὅττινα* hoc testimonio satis confirmari.

[1]) Aeolicum esse *ἄσσα* pro *ὅσσα* non recte olim statuebant quidam, cf. Meister Dialekt. I p. 41, 2.

IV.

DE FLEXIONE VERBORUM.

CAPUT I.

Observationes generales.

I. *De verbi generibus.*

§ 104. Homerico aevo ab aoristis in -(ϑ)ην desinentibus nondum ducebantur futura in -(ϑ)ήσομαι [1]), sed futurum *medii* in dictione epica etiam *passivi* vice fungebatur, prouti ferret ratio enunciatorum et verborum potestas; qui mos postea quoque minime insolitus fuit, semper autem pervulgatus mansit in flexione verborum deponentium quae dicuntur et contractorum.

Tenuia tamen quaedam in carminibus epicis deprehenduntur vestigia futuri in -ήσομαι cadentis. *K* 365 legitur *ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε μιγήσεσθαι φυλάκεσσι*, ubi expectaveris *μίξεσθαι*, quod ζ 136 ω 314 locis simillimis legitur, cum praesertim *passivi* notio hinc sit aliena, vertendum enim est *cum in eo esset ut custodibus se intermisceret;* itaque corruptum esse locum satis certum videtur; fortasse sufficit lenissima correctio *μιγάσσεσθαι*, a praesenti *μιγάζομαι*, quod ϑ 271 extat. Maioris momenti est futurum *δαήσεαι* γ 187 τ 325 *disces*; quod licet ad medium genus optimo iure referri possit et debeat, luculenter tamen ostendit unde originem ceperint frequentia illa quibus lingua Graeca magis magisque uti coepit futura in -(ϑ)ήσομαι.

[1]) Futurum, quod in -ϑήσομαι desinit, ut origine sic significatione artissime cum aoristo cohaerere post Schaeferum et Stallbaumium nuper demonstrare studuit Blass in Kühner-Blass II p. 111 sq. et 585 sq.: „ποιήσομαι Aktion der Dauer, ποιηϑήσομαι „Aktion der Vollendung, πεποιήσομαι Aktion der dauernden Vollendung."

Nempe transitivae potestatis stirps *δα*, quae in *δι-δά-σκω* cernitur, excrevit in formam *intransitivam δαη*, unde ducuntur aoristus *ἐ-δάη-ν*, perfectum *δε-δάη-κα*, futurum *δαή-σομαι*, *didici*, *discam*. A medio autem genere haec tempora nemo divellet, qui *ἔγνων ἔγνωκα γνώσομαι*, *ἔβην βέβηκα βήσομαι* et similia comparaverit; at tamen agnoscimus conformationem qua e radice *μιγ* factum est *μιγη* (*ἐμίγην*, *μιγήσομαι*) vel e radice *φαν φανη* (*ἐφάνην*, *φανήσομαι*); itaque transitum ad recentioris aevi morem hic paratum et tantum non inchoatum videmus.

§ 105. Aoristo medii satis frequenter tribuitur vis reflexiva vel passiva. E. g. *ἔβλητο Δ* 518 (§ 258), *ἀασάμην Τ* 137 = *ἀάσθην Τ* 136 (§ 287[1]). Quod ubi fit, medium passivi locum explet totum. Hinc sequitur, verba nonnulla, quae in grammatica dialecti Atticae deponentia passivi vocari soleant, in lingua epica dicenda esse deponentia medii. E. g.:

αἰδέομαι (§ 289),	*ἠδε(σ)σάμην*	sive *ἠδέσθην*.
Ϝήδομαι (§ 221[1]),	*ἐϜησάμην*,	Att. *ἥσθην*.
ἄγἄμαι (§ 305[1]),	*ἠγα(σ)σάμην*,	„ *ἠγάσθην*.
ἔρἄμαι (§ 305[4]),	*ἠρα(σ)σάμην*,	„ *ἠράσθην*.

§ 106. Admodum notabilis est libertas, qua verborum quorundam genus activum cum medio permutatur sine ullo — quod quidem indicari possit — discrimine significationis [1]). E. g.

ἀίσσω Ε 657 etc., *ἀίσσομαι Ζ* 510 *Ε* 854 *Χ* 195 *Ω* 97 etc.

ἤλιτον Ι 375, *ἠλιτόμην Τ* 265 *Ω* 570 etc. *ἀλιτημένος δ* 807.

νεμεσάω, *ἐνεμέσησα Δ* 413, 507 etc.; *νεμεσάομαι*, *ἐνεμεσησάμην* vel *ἐνεμεσήθην Κ* 115 *Ν* 119 *Π* 544 etc.

ὀίω Α 59 etc., *ὀίομαι*, *ὀισσάμην* vel *ὀίσθην Α* 78 *α* 323 *δ* 453 etc. (§ 292[2]).

ὁράω Α 350 etc., *ὁράομαι Α* 56 etc. (§ 309).

In *futuro* haec confusio etiam postea linguae Graecae propria mansit; e. g. verbi *ὁρᾶν* et apud Homerum et postea futurum fuit *ὄψομαι*.

Aliorum verborum activum et medium accurate distinguuntur, e. g. *ἀμείβω* act. *permutare*, med. *excipere*; *ἀμύνω* act. *defendere*, med. *se defendere*; *λύω* act. *vendere*, med. *redimere*.

---

1) Apte Monro Hom. Gramm.[2] § 8 cum Homerico *ὀίω-ὀίομαι* confert Gallicum *je doute* et *je me doute*.

Sunt etiam verba, quorum genus medium activi loco usurpatum debetur vitio textus traditi; sic *ἄσατο* *T* 95, *ἀᾶται* *T* 91, 129 in *ἄϝσε* (Nauck) et **ἄασσε* corrigenda esse satis constat. Quod errorum genus quam late pateat haud facile dixerit quispiam.

II. *De verbi temporibus et modis.*

§ 107. Perfrequens in lingua epica est *aoristi indicativi* usus quem *gnomicum* dicere consuevimus. E. g.

ὅς κε θεοῖσ' ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ. *Δ* 218.

ἥ τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα | οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει. *Δ* 442 sq.

Temporum autem consecutionem si spectamus, huiusmodi aoristus habetur instar *praesentis*, quocum iungi potest, ut posterius exemplum docet. Vid. *Δ* 485 sq.:

τὴν μέν θ' ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ
ἐξέταμ', ὄφρα ϝίτυν κάμψῃ περικαλλέι δίφρῳ.

Verbum auxiliare *μέλλω* in dictione epica frequentius et paulo aliter quam apud posteros [1]), nusquam autem *cunctandi* significatione adhibitum reperitur. Praesens tantum et imperfectum novit lingua Homerica.

Et primo quidem *praesens* adhibetur ad indicanda ea quae quis veri similia esse contendat vel concedat, licet vera esse aut nolit probare aut nequeat; eodem igitur sensu quo ab Atticis adhibetur *ἔοικεν*, quod verbum conferri solebat ab Aristarcho; cf. Lehrs de Arist.[2] p. 121. Verti potest *consentaneum est, non est dubium quin, satis apparet, opinor;* consimilis autem est verbi *zullen* in lingua nostra potestas. Sequitur *infinitivus praesentis* de iis quae ad tempus loquentis pertinent, *aoristi infinitivus* de rebus peractis. Quos locos non ita crebros integros excribere operae videtur pretium.

a) Sequitur infinitivus praesentis de re praesenti:

εἰ δ' οὕτω τοῦτ' ἐστίν, ἐμοὶ μέλλει φίλον εἶναι *Α* 564.

si ita res evenit, meo numine opinor evenit (*dan zal het wel mijn wil zijn*).

οὕτω που Διὶ μέλλει ὑπερμενέι φίλον εἶναι *Β* 116.

---

1) Vid. Lobeck ad Phrynich. p. 745 sqq., vLeeuwen Mnemos. 1889 p. 210 sqq., La Roche Hom. Unters. II 1893 p. 57 sqq.

sic opinor Iovi placet omnipotenti (*Zeus zal dat wel aldus beschikken*). — Item *E* 69 et *N* 226.

νῆ' Ἀγαμεμνονέην, ὅθι που μέλλουσιν ἄριστοι K 326.
βουλὰς βουλεύειν

ubi duces iam consilia opinor ineunt (*waar de hoofden wel aan het beraadslagen zullen zijn*).

ᾧ μέλλεις εὔχεσθαι ἰὼν ἐς δοῦπον ἀκόντων Λ 364.

quem certaminis initio precaris opinor (*wien gij bij den aanvang van den strijd wel smeeken zult*). — Item *Y* 451.

τὰ δὲ μέλλετ' ἀκουέμεν' Ξ 125.

fando haec audivistis opinor (*dat zult gij wel vernomen hebben*). — Item δ 94 et 200.

ὄλβον δὲ θεοὶ μέλλουσιν ὀπάζειν σ 19.

di nos beabunt ut confido (*de goden zullen ons wel het noodige verschaffen*).

πολλάκι που μέλλεις ἀρήμεναι ἐν μεγάροισι. χ 322.

Notabilis est forma ἀρήμεναι neque alibi obvia; cf. § 195. Quae si ad *aoristum* est referenda, locus vertendus: *saepe opinor precatus es* (*gij zult dikwijls genoeg gebeden hebben*), et cum proxime sequentibus componendus.

b) Sequitur infinitivus aoristi de re peracta:

ἄλλοτε δή ποτε μᾶλλον ἐρωῆσαι πολέμοιο | μέλλω N 777.

fieri potest ut alias segnius pugnaverim (*ik zal wel eens wat minder dapper gestreden hebben*).

μέλλω που ἀπεχθέσθαι Διὶ πατρί Φ 83.

Iovis odium excitasse me intellego (*ik zal zeker den haat van Zeus hebben opgewekt*).

ἀλλά νυ μέλλω | ἀθανάτους ἀλιτέσθαι δ 377.

in coelites peccasse me intellego (*ik zal zeker tegen de onsterflijken hebben misdreven*).

τοῦ δ' ἤδη μέλλουσι κύνες ταχέες τ' οἰωνοὶ ξ 133.
ῥινὸν ἀπ' ὀστεόφιν ϝερύσαι

iam canes et aves corpus eius laniarunt opinor (*thans zullen de wilde dieren hem wel reeds hebben verscheurd*).

c) Sequitur infinitivus aoristi qui dicitur gnomici:

καὶ μὲν δή ποθί τις μέλλει βροτὸς ἀνδρὶ τελέσσαι Σ 362.

etiam mortali mortalis tale quid perfecerit opinor (*ook een sterveling zal dat wel eens voor een ander gedaan hebben*).

μέλλει μέν ποθί τις καὶ φίλτερον ἄλλος ὀλέσσαι Ω 46.
sunt quos gravius etiam fatum spoliaverit (*iemand zal wel eens een die hem nog dierbaarder was hebben verloren*) [1]).

Duobus vero Odysseae locis, qui a praecedentibus vix quicquam differunt, notio temporis peracti non *infinitivo* inhaeret sed verbi *μέλλειν* imperfecto exprimitur:

'μέλλεν μέν ποτε ϝοῖκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων | ἔμμεναι α 282.
fuit cum opibus affluerent nostrae aedes, sic certe accepimus (*dit huis zal wel eenmaal welvarend zijn geweest*).

καὶ γὰρ ἐγώ ποτ' ἔμελλον ἐν ἀνδράσιν ὄλβιος εἶναι σ 138.
me quoque olim inter aequales floruisse credibile est (*ook ik zal eertijds wel voorspoed hebben gekend*).

Hic pro *ἔμελλον* (*-λεν*) *εἶναι* expectaveris *μέλλω* (*-λει*) *γενέσθαι*, nec tamen video quomodo lectio tradita cum aliqua probabilitatis specie possit sollicitari [2]). Itaque satis habeo indicasse discrepantiam, quae sitne ex errore nata necne definire non ausim.

Post viginti quos tetigimus locos multo plures supersunt commemorandi, quibus *imperfectum ἔμελλον* (*-λες, -λε, M* 322 *μέλλοιμεν*) extat. Qui loci a praecedentibus non nihil differunt; inservit enim imperfectum ad indicandas res, quae futurae erant vel expectari poterant tempore de quo sive poeta loquitur sive is qui narrans inducitur. Hoc sensu ubi *ἔμελλον* adhibetur, verbum auxiliare iure dici potest, constanter autem sequitur *infinitivus futuri* [3]), et *ποιήσειν ἔμελλον* idem significat quod *facturus eram* [4]) vel *in fatis erat ut facerem*. E. g.

οὐδ' ἄρ' ἔμελλ' ἑτάροισι φανεὶς ἐρατεινὸς ἔσεσθαι. ι 230.
'βῆ δ' ἴμεναι προτὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ· οὐδ' ἄρ' ἔμελλε K 336 sq.
ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἂψ Ἕκτορι μῦθον ἀποίσειν.

Vitiose traditus est *Π* 47:

ὣς 'φάτο λισσόμενος, μέγα νήπιος· ἦ γὰρ ἔμελλε
ϝοῖ αὐτῷ θάνατόν τε κακὸν καὶ κῆρα λιτέσθαι.

[1]) **Etiam apud Herodotum verbum *μέλλειν* ita usurpatur, vid. II 43, 150, VII 23, VIII 6, 86, IX 116.**

[2]) **Nam neque satis lenia sunt neque vulgatae elegantiam aequant quae sola in mentem venerunt: *μᾶλλον...* | *ἔπλετο* et *μᾶλλον... ἦα*.**

[3]) **Manifesto vitio *-σασθαι* pro *-σεσθαι* habent codices nonnulli *Ψ* 773 *ρ* 412 Hes. Scut. 127.**

[4]) **Cum de rebus postea peractis tum de iis quae eventum non habuerunt haec locutio usurpatur; vid. *Z* 53, 393 etc.**

Correximus *λίσεσθαι*, ut futurum, quod rite formatum est (§ 220[1]) et sententiae unice aptum, restitueretur pro aoristo pessimae notae, qui nonnisi hoc loco et ξ 406 legitur, ibi autem non minus vitiose quam hic, nam verba *Δία Κρονίωνα λιτοίμην* ξ 406 peccant contra constantem morem veterum poetarum, quo homines *λίσσονται* homines et di deos, dis vero homines *εὔχονται* vel *ἀράονται* (cf. § 220[1]). Itaque non est dubium quin illic recipienda sit l. a. *ἀλιτοίμην*, quemadmodum e. g. Ω 570 legitur *Διὸς δ' ἀλίτωμαι ἐφετμάς*; ceteros locos qui huc faciunt indicavimus in annotatione ad *T* 265.

Eodem autem vitio, quo *Π* 47, laborat versus Hesiodeus Theog. 478:

ὁππότ' ἄρ' ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι,

immo *τέξεσθαι ἔμελλε* (Fick), qua correctione duplex tollitur incommodum, nam *ἤμελλε* quoque forma est doctior quam sanior, vid. § 182. Emendationem tuetur versus vicinus 468; vid. etiam vs. 898.

Discrepant neque leni emendatione ad normam revocari possunt τ 94 *ἔμελλον...εἴρεσθαι*, Σ 98 *'μέλλον...ἐπαμῦναι*, ι 475 *ἔμελλες...ἔδμεναι* [1]).

Dubios autem locos si excipimus, rem huc redire videmus:

verbi *μέλλειν praesens* apud Homerum adsciscit infinitivum *praesentis* aut *aoristi*;

imperfectum adsciscit infinitivum *futuri*.

§ 108. *Subiunctivi* usus aevo Homerico multo latius patuit quam postea, haud raro enim in sententiis primariis *futuri* loco usurpabatur. Quam rem ut recte diudicemus, recordemur oportet, futurum e subiunctivo prodiisse, cf. *ero* (i. e. *eso*) ἔω, *faxo dixo* δείξω, *videro* Ϝειδέω, in epica autem lingua futurum a subiunctivo aoristi sigmatici vix quidquam discrepare; cf. § 122. Sensim autem in Graecia crevit futuri dominium, et simul fines, intra quos subiunctivi potestas cohibetur, magis magisque coartabantur.

Duo hic commemoranda nobis sunt genera enunciatorum primariorum, quae ab Attica dialecto aliena sunt:

I. Subiunctivus + *κε* = indicativus futuri. E. g.

τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηί τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖσ' ἑτάροισι | πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηίδα καλλιπάρῃον. *Α* 183 sq.

---

1) Nihil insoliti est *Κ* 454 *ἔμελλε...λίσσεσθαι* et ζ 110 *ἔμελλε...νέεσθαι*, futuri enim infinitivus utrobique extat, licet in lexico Ebelingi *praesentis* infinitivus his locis legi dicatur.

ἱστὸν δὲ στήσας ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πετάσσας | ἧσθαι· τὴν δέ κέ τοι πνοιὴ Βορέαο φέρῃσι. ϰ 506 sq.

σήμερον ἢ δοιοῖσιν ἐπεύξεαι Ἱππασίδῃσι | ἤ κεν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς. *Λ* 481 sq.

δύσεο τεύχεα θᾶσσον, ἐγὼ δέ κε λαὸν ἀγείρω. *Π* 129.

Item *Λ* 137, 205 *Ι* 262 *Ξ* 235 *Σ* 308 (?) *Χ* 505 α 396 δ 80, 391, 692 (?) ϰ 507 μ 383 (?) ξ 183 ρ 418 σ 86 sq.

Aliquid sane discriminis inter futurum et subiunctivum cum postea fuit tum in dictione epica potest indicari; nempe futurum adhibemus de rebus quas eventuras esse nobis constat, subiunctivum de iis quas fore expectamus, quas veri similes vel credibiles ducimus; docentis igitur vel promittentis est futurum, sperantis dubitantis deliberantis subiunctivus; sed quoniam in rebus quae nondum eventum habent semper incerti aliquid manet, — nam *πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου*, — nemo non videt quantillo spatio haec quae designavimus enunciatorum genera a se distent et quam facilis a spe vel expectatione ad firmam persuasionem sit transitus.

Particulam *κε* subiunctivus additam non habet in loquendi formula *καί ποτέ τις Ϝείπῃσι* *et aliquando dixerit quispiam*, quae tribus locis reperitur, *Z* 459, 479 *H* 87; sed manifesto vitio laborat secundus horum locorum: *καί ποτέ τις Ϝείπῃσι· πἄτρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων*, ubi auctore Nicanore legendum esse *Ϝείποι* cum contextus docet tum metrum (cf. § 25). Qui restant loci *Z* 459 *H* 87 fortasse non sunt sollicitandi, quamquam suspicionem nobis movent. Nihil vero insoliti habet versus ζ 275 *καί νύ τις ὧδ' εἴπῃσι* (*ὧς Ϝείπῃσι*), qui arte est coniungendus cum verbis quae praecedunt *μή τις ὀπίσσω μωμεύῃ*; cf. *Χ* 106 *μή ποτέ τις Ϝείπῃσι*. Reicienda igitur videtur l. a., quam praebet codex H, *καί κέ τις ὧδ' εἴπῃσι*.

Ceteros locos, quibus haec constructio in textu tradito offendit, corrigendos ducimus. *Ι* 121 pro *ὑμῖν δ' ἐν πάντεσσι περικλυτὰ δῶρ' ὀνομήνω* scripsimus *ὔμι δέ κ'* coll. vs. 262 *ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω*. In μ 383, ubi codices habent *δύσομαι εἰς Ἀίδαο καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω*, Cobet coniecit *εἰς Ἀϝίδεω καὶ κ' ἐν* etc.; sed cum *Ἀϝίδεω* ferri nequeat, scribendum enim esset *εἰς Ἄϝιδος καὶ κ' ἐν* (cf. § 55), magis placet lenis Hartmani correctio *δύσομαι εἰς Ἀϝίδαο ἵν' ἐν νεκύεσσι φαείνω*. Minus certa est res *Ω* 551 *οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθῃσθα*, ubi verborum structura sinit subiunctivum a particula *πρίν* (= Att. *πρὶν ἄν*) suspendi (cf. Monro Hom. Gramm.[2] § 297); sed poetam a vocula *πρίν* novum atque primarium enun-

ciatum voluisse incipere coll. *Α* 29 cum Aristarcho arbitramur, quapropter scripsimus οὐδέ μιν ἀνστήσεις· πρίν κεν κακὸν ἄλλο πάθησθα. In *Ρ* 451 graviter offendit futuri forma contracta σφῶιν δ' ἐν γούνεσσι βαλῶ μένος (vid. § 147), attamen non praeferendam esse l. a. βάλω ex iis quae disputavimus apparet; nobis *'βάλον verum videtur. Denique β 222 σῆμά τέ Ϝοι χεύω καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξω | πολλὰ μάλ' ὅσσα ϜέϜοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δώσω huc facit, nam χεύω (l. a. χεύσω) futurum esse nequit (cf. § 147); *σῆμά κέ scripsimus, praeterea δώω corrigendum esse suspicati.

His, quae tetigimus, enunciatis proxime cognati sunt loci, ubi subiunctivus cohortationi adiectus designat id quod ad persuadendum faciat. Talibus locis ἵνα praemitti poterat, nec tamen dicemus omissam esse eam particulam, sed parataxin agnoscimus: iuxta ponitur enunciatum, quod nos in sententiam secundariam mutatum a praecedenti suspenderemus. Videantur

Ζ 340 ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἀρήια τεύχεα δύω.

Χ 130 βέλτερον αὖτ' ἔριδι ξυνελαυνέμεν', ὅττι τάχιστα | Ϝείδομεν ὁπποτέρῳ κεν Ὀλύμπιος εὖχος ὀρέξῃ.

Χ 416 sqq. σχέσθε, φίλοι, καί μ' οἷον ἐάσατε κηδόμενοί περ | ἐξελθόντα πόληος ἱκέσθ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν, | λίσσωμ' ἀνέρα τοῦτον etc.

Χ 450 δεῦτε, δύω μοι ἕπεσθε, Ϝίδω τίνα Ϝέργα τέτυκται.

Ψ 71 θάπτε με, ὅττι τάχιστα πύλας ἈΪδαο περήσω. — Versum vicinum Ψ 75 καί μοι δὸς τὴν χεῖρ', ὀλοφύρομαι eadem ratione interpretabatur Aristarchus, pro ἵνα ὀλοφύρωμαι dictum esse ratus; non recte tamen, est enim praesens indicativi, in parenthesi adiectum, *obsecro*.

γ 17 sq. ἀλλ' ἄγε νῦν ἰθὺς κίε Νέστορος ἱπποδάμοιο· | Ϝείδομεν ἥν τινα μῆτιν ἐνὶ στήθεσσι κέκευθε.

Hinc ι 356 pro ἵνα τοι δῶ ξείνιον coniecimus δώω ξεινήιον (vid. § 122), et Fick λ 561 pro ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος καὶ μῦθον ἀκούσῃς probabiliter rescripsit ἀλλὰ Ϝάναξ ἄγε δεῦρο, Ϝέπος etc.; ecquid etiam κ 320 huc pertinet, ubi vulgata hiatum exhibet manifeste vitiosum, ἔρχεο νῦν συφεόνδε, μετ' ἄλλων λέξο ἑταίρων? Nos ibi λέξε'(ο) recepimus e cod. I, sed fortasse ita interpretanda est ea lectio, ut λέξεαι, subiunctivum aoristi (cf. *Δ* 131 etc.), voluerit poeta. In textu tamen tradito *prima* tantum persona, ut modo vidimus, ita adhibita reperitur.

A recentioris linguae usu non discrepant loci, ubi formulam ἀλλ' ἄγε vel εἰ' ἄγε (§ 328[e]) sequitur prima persona subiunctivi hortativi,

e. g. ζ 126 ἀλλ' ἄγ' ἐγὼν αὐτὸς πειρήσομαι ἠδὲ Ϝίδωμαι, ι 37 εἰ' ἄγε τοι καὶ νόστον ἐμὸν πολυκηδέ' ἐνίσπω.

II. Subiunctivus, qui *dubitativus* vel *deliberantis* dicitur, usurpatur:

1) post particulam interrogativam, e. g.

ὤ μοι ἐγὼ τί πάθω; τί νύ μοι μήκιστα γένηται; ε 465.

Item *Α* 150 *Κ* 62 sq. *Σ* 188 ο 509 π 74-76 τ 525-528 χ 167 sq. — Hanc constructionem in *prima* persona servavit dialectus Attica.

2) post negationem (οὐ). E. g.

οὐ γάρ πω τοίους Ϝίδον ἀνέρας οὐδὲ Ϝίδωμαι. *Α* 262.
οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ οὐδ' ἔσσεται οὐδὲ γένηται. π 437.
μνήσομαι οὐδὲ λάθωμαι Ἀπόλλωνος Ϝεκάτοιο. h. Ap. 1.

Item *Η* 197 ζ 201 ο 349. Etiam negativis huiusmodi enunciatis particula κε, quam in affirmativis necessariam esse supra vidimus, saepe inseritur; e. g.

πληθὺν δ' οὐ κεν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω *Β* 488 (cf. δ 240 λ 328, 517).

Item *Γ* 54 *Δ* 387 *Ο* 349 (?) ζ 221.

In enunciatis secundariis subiunctivus post εἰ, ὅτε, ὡς, ὅς etc. passim usurpatur, modo addita particula κε (ἄν), ut postea fieri solebat, ad res futuras significandas, modo omissa, ubi sententia profertur generalis vel comparatio instituitur; cf. La Roche Hom. Untersuch. II p. 124 sqq. — E. g.:

οὔ τοι ἔτι δϜηρόν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης | ἔσσεται οὐδ' εἴ πέρ Ϝε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσι. α 203 sq.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόν γε λίπῃ ψυχή τε καὶ αἰών. *Π* 453. [1]
ἐσθλὸν καὶ τὸ τέτυκται, ὅτ' ἄγγελος αἴσιμα Ϝείδῃ. *Ο* 207.
ὁππότε δαῖτα γέρουσιν ἐφοπλίζωμεν Ἀχαιοί. *Δ* 344.
ὡς δ' ὅτε κινήσῃ Ζέφυρος βαθὺ λήιον ἐλθών. *Β* 147. Item *Κ* 183 *Μ* 278.

---

[1]) Talibus locis haud raro genuinae particulae εἰ et ἐπεί in recentioris aevi voculas ἤν et ἐπήν abierunt (Hom. αἴ κε et ἐπεί κε); e. g. σ 269, αὐτὰρ ἐπὴν δὴ παῖδα γενειήσαντα Ϝίδηαι, ubi ἐπεί, quod olim restitueramus, nunc in optimo codice F repertum est; τ 515 αὐτὰρ ἐπὴν νὺξ ἔλθῃ, leg. ἐπεί cum codice H. — Vid. § 326.

Alium errorum fontem indicavit Monro[2] § 283*b*, qui suspicatur olim ab eiusmodi sententiis indefinitis constanter fere afuisse particulam κε, postea vero eam irrepsisse in multos locos ubi poeta τε dixisset; e. g. *Α* 218 pro ὅς κε θεοῖσ' ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ Monro ὅς τε legendum censet.

ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα Ϝάξῃ. *E* 161.
'βῆ ῥ' ἴμεν ὥς τε λέων ὀρεσίτροφος, ὅς τ' ἐπιδευὴς | δϜηρὸν ἔῃ κρειάων. *M* 299.
τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, | ἥ τις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται. α 351 sq.
Ϝίδμεν δ' ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ. μ 191.

Etiam Herodotus subiunctivum sine particula ἄν frequenter ita usurpavit. Reperitur post relativum I 216 II 85 IV 46, 66, post ὡς I 132 IV 172, post ἐπεί τε VIII 22, post ἄχρι οὗ I 117, post μέχρι IV 119, post ἐς ὅ III 31 VIII 108, post οὐ πρότερον ἤ I 199 IV 196 IX 86, 87, 93, post οὐ πρὶν ἤ I 19 VI 82, 133 VII 197 IX 117. Nec non tragicorum aliorumque poetarum dictioni proprium est hoc genus enunciatorum.

§ 109. A simplici narrandi genere, quo gaudet ars epica, alienae sunt sententiae longiores et artificiose perplexae; narrationis autem decursus ubi fert ut verba aliena a poeta afferantur, tantum non constanter Olympius vel mortalis suo nomine loquens inducitur; praesens adest, praesenti igitur tempore et prima persona utitur. Facile hinc intellegitur orationis obliquae exiguas admodum in carminibus epicis esse partes; optativus autem, qui indicativum orationis directae refert, nonnisi paucis quibusdam locis occurrit, qui in Odyssea tantum non omnes reperiuntur:

η 17 καὶ ἐξερέοιθ' ὅτις εἴη.
ι 89 = κ 101 προΐην πεύθεσθαι ἰόντας | οἵ τινες ἀνέρες εἶεν.
ι 333 ὅς τις τολμήσειεν... | τρῖψαι... ὅτε τὸν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι.
κ 110 ἔκ τ' ἐρέοντο | ὅς τις τῶνδ' εἴη βασιλεὺς καὶ τοῖσιν ἀνάσσοι (ultima corrupta).
τ 464 ἐξερέεινον ἅπαντα, | οὐλὴν ὅττι πάθοι.
ω 237 (μερμήριξε...) Ϝειπέμεν' ὡς ἔλθοι καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν.
E 85 Τυδεΐδην οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετείη.
ο 423 εἰρώτα δὴ ἔπειτα τίς εἴη καὶ πόθεν ἔλθοι.
ρ 368 ἀλλήλους τ' εἴροντο τίς εἴη καὶ πόθεν ἔλθοι.

Cognata sunt enunciata, in quibus optativus post tempus historicum idem valet quod subiunctivus post tempus primarium. Videantur quae de enunciatis a *deliberandi* verbo suspensis in § 327 observata sunt; item post *dubitandi* verba reperitur optativus δ 789 ο 804, post *verendi* (μή) *Σ* 34 φ 395 etc., post *inquirendi* *Γ* 317 *Z* 177

etc. [1]), et passim post μή et ὅς (τις) et particulas (ὡς, ἧος, εἰ, ἐπεί etc.).

Optativus futuri in lingua Homerica non extat [2]); quod nemo mirabitur post ea quae supra disputavimus, nam hoc tempus nunquam nisi orationi obliquae inserviit, hunc igitur in usum a posteriore aetate est inventum. Olim *Α* 191 ἐναρίξοι legebatur pro ἐναρίζοι, quod vitiosum esse intellexit Spitzner, invitis autem codicibus ita scriptum esse postea apparuit; neque ferendam esse quorundam codicum lectionem οὐδέ κε... ἀλύξοι ρ 547 vix opus est observari, verum est ἀλύξαι (cf. § 113).

Compluribus locis in textu tradito legitur optativus, ubi et posterioris aevi usus et ipsa epicae linguae ratio indicativum flagitant. videantur:

Γ 453: οὐ... γ' ἐκεύθανον εἴ τις ἴδοιτο (locus manifeste vitiosus).

Ε 311 καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο... | εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ 'νόησε.

Ε 388 καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο... | εἰ μή... ἤγγειλε.

Μ 465 οὔ κέν τίς μιν ἐρυκάκοι ἀντιβολήσας, Ar. recte ἐρύκακεν.

Ρ 70 ἔνθα κε ῥεῖα φέροι, recte v. l. φέρεν.

υ 138 ἀλλ' ὅτε... μιμνήσκοιτο (de actione iterata non est sermo).

III. *De terminationibus personarum.*

A. De terminationibus activi.

§ 110. Indicativi plusquamperfecti, qui stirpi subiunctum habet imperfectum verbi εἰμί, in numero singulari terminationes sunt -εα -ησθα -εε(ν), e. g. 1ª pers. 'Ϝείδεα *Ξ* 71 (elisum 'Ϝείδε' *Θ* 366 δ 745 ν 340), 3ª pers. 'Ϝείδεε *Β* 409 etc.

Secunda persona nonnisi duobus locis reperitur, ubi textus traditus praebet ἐκ Διὸς ἠείδεις (vel -δης) τὸν ἐμὸν μόρον *Χ* 280 et πάντα γὰρ εὖ ᾔδησθ'(α) τ 93, sed uterque locus minus recte est traditus, nam graviter offendit articulus ante possessivum (cf. § 96),

---

[1]) Fortasse huc referendus est versus, quem modo laudavimus, *Ε* 85; quod si conceditur, in Iliade certe nullus reperitur optativus orationis obliquae, qui *indicativo* orationis directae respondeat.

[2]) Ante Pindarum (Pyth. IX 116 σχήσοι) in Graecorum monumentis litteratis non reperitur.

neque syllabae ἠ- multoque minus contractae ᾐ- quae sit ratio apparet; Nauckio praeeunte utrobique restituendum videtur εὐείδησθα sive ἐϝϝείδησθα, ex ἐϝεϝείδησθα concisum [1]), nam simplex digamma ad producendam syllabam initialem non sufficit; vid. pag. 110. Tribuimus igitur vati haec verba: πάντα γὰρ ἐϝϝείδησθ'(α) et ἐκ Διὸς ἐϝϝείδησθα ἐμὸν μόρον. Hinc efficitur in versum α 337 Φήμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας (ϝοῖσθα) non esse recipiendam lectionem Zenodoteam ᾔδεις (θελκτήρι' ἐϝείδης), quae sententiae quoque minus est accommodata.

Loci, ubi tertiae personae suffixum contractum est, ita ut nascantur formae in -ει vel -ειν quibus aetas recentior utebatur, suspicionem movent. Ex his qui syllabam -ει(ν) sive -η (sic enim verbi ϝοῖδα plusquamperfectum perperam exaratum est passim in mscriptis) in thesi habent positam ante vocalem unamve consonam, facile ad normam revocari possunt; vid.

Β 38 νήπιος οὐδὲ τὰ ᾔδη (-ει) ἅ ῥα Ζεὺς μήδετο ἔργα.

Τ 466 νήπιος οὐδὲ τὸ ᾔδη (-ει) ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλε.

Λ 741 ἣ τόσα φάρμακα ᾔδη (-ει) ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.

Quibus locis legendum est 'ϝείδε'(ε), quemadmodum trisyllaba forma extat integra *Β* 409 ᾔδεε ('ϝείδεε)' γὰρ κατὰ θυμόν, item *Β* 832 *Λ* 330 *Ρ* 402, ᾔδεεν *Σ* 404 ψ 29. Sed non raro in arsi aut in versus exitu collocata est syllaba finalis, neque igitur potest distrahi. Vid. ὃς ᾔδη (-ει) versus initio *Α* 70 *Ζ* 351, ἠείδη (-ει) ibidem ι 206, εἰ ᾔδη (-ει) ibidem ψ 220, ᾔδη (-ει) in fine versus *Β* 213 *Ε* 64, 326 *Ν* 355, 674 *Τ* 115 β 16, 108 (= ω 144) ι 189 ξ 433 τ 248, βεβλήκει(ν) *Ξ* 412, ἐβεβρύχει μ 242, δεδειπνήκει(ν) ρ 359 ante caesuram, βεβλήκει(ν) *Ε* 661 χ 258, 275 et ἑστήκει(ν) *Ρ* 133 *Χ* 36 *Ψ* 691 σ 344 initio versus, ἀμφιβεβήκει(ν) *Θ* 68 in fine versus. Itaque, nisi vitii aliquid his locis subest (vid. infra), dubitari nequit quin haec contractio in veterum cantorum lingua concessa fuerit neque inter sequioris aetatis vestigia sit recensenda.

Perperam inter plusquamperfecta relatum est ἀνώγει(ν) vel ἠνώγει(ν), quarum formarum prior *Β* 280 etc. in exitu hexametri reperitur, altera versus initio *Η* 386 *Κ* 394 *Μ* 355 et post pedem primum *Ζ* 170 *Ω* 190 γ 174 ε 99, 112 μ 160 ξ 336. Rescribendum est ἄνωγε et ἤνωγεν, unus locus *Ε* 899 ἀνώγειν ἰήσασθαι repugnat, ubi una littera ni fallor est inserenda: ἄνωγέ μιν (aut ϝε) ἰήσασθαι; vid.

---

[1]) Item ἐϝϝείδει (= ἐϝεϝείδει?) ι 206. Videantur tamen quae de verbo ϝοῖδα reduplicatione destituto in fine § 133 observata sunt.

§ 225. Olim *ENOΓEN* scriptum fuisse *Z* 170 *ε* 112 etc. effici posse videtur e lectione Aristarchi ἠνώγειΝ, haud inepte autem contuleris versum *Γ* 388 ἤσκειν (sic Ar.) εἴρια καλά, ubi trisyllabam formam ἠσκεεν poscit dictio epica, ἤσκει vero (sine littera paragogica) vulgata est forma. Ne tamen nimis multum tribuamus huic argumento, alii loci obstant; nam Aristarchus etiam δεδειπνήκειΝ scripsisse fertur *ρ* 359 et βεβλήκειΝ *E* 661, sed βεβλήκει *Ξ* 412, ἑστήκει *X* 36 *Ψ* 691, sive ludificant nos scholiastarum mutilae notulae, ut suspicantur La Roche Textkritik p. 194 et Kayser in Philologo XXI p. 328, sive a veterum librorum inconstantia discedere religioni habuit Aristarchus, id quod Ludwich Aristarch. I p. 380 satis credibile ducit.

Tertia persona pluralis numeri apud Homerum nihil habet insoliti, exit enim in -σαν [1]); sed -ον est terminatio formae Hesiodeae ἐπέφυκον Theog. 152, 673 Oper. 149 Scut. 76, cui tam similia sunt Homerica verba ἐμέμηκον *ι* 439 (§ 233), ἐπέπληγον *Ψ* 363 *Θ* 264 (§ 238), ut fortasse haec quoque forma non aoristo sit adscribenda sed plusquamperfecto; quamquam contrarium suadent medii formae 'πεπλήγετο et -οντο *M* 162 etc., quae ad plusquamperfectum commode referri nequeunt. Patet autem ex hac aliisque formis, quam exiguo intervallo distent aoristus II et plusquamperfectum, cf. Curtius Verbum II² p. 256, G. Meyer² § 565 sq. [2]); quapropter haud scio an aliquid sit tribuendum suspicioni quae identidem mihi recurrit, locis ubi tertiam personam sing. in -ει praebet textus traditus (vid. supra), poetas pronunciasse -ε(ν) [3]). Quales formas non alienas certe fuisse ab indole linguae Graecae docet tituli Aeolici Cymae reperti (Bullet. de Corr. Hell. 1888 p. 360) verbum [ἐ]π[έσ]ταχε = ἐφειστήκει; vid. Kühner-Blass II p. 113 [4]). Eadem est Mekleri opinio zur Bildung des Gr. Verbums Dorpat 1887.

§ 111. Numeri singularis terminum -σἴ, qui e recentiore dic-

---

[1]) Terminus -εσαν nonnisi in 'ϜεϜοίκεσαν *N* 102 reperitur.

[2]) „Das plqmpf. scheint... als griechische Neubildung betrachtet werden zu „müssen, welche mit alten Formen des Aoristsystems zusammen geschmolzen wor- „den ist."

[3]) Quae si vera sit suspicio, verbum ἐϜείδεε - ᾔδει alia plqmpfecta in sui imitationem pertraxerit.

[4]) Erunt opinor qui etiam praeteritum δείδιε ('δέδϜιε), quod in ἴδϜιε mutavimus *Σ* 34 *Ω* 358 (§ 149³), hac ratione defendi posse contendant; vid. Kühner-Blass II p. 402: „Plusq. mit imperf. Endungen."

tione prorsus evanuit, linguae epicae forma ἐσσί (§ 302) praebet integrum.

In dictione epica partes aliquanto maiores quam in dialecto Attica agit terminus -σθα, quem veteres cantores non solum in praeteritis (ἔ)ησθα Ϝοῖσθα ἐ(Ϝ)Ϝείδησθα ἔφησθα (Att. ἦσθα οἶσθα ᾔδησθα ἔφησθα) usurparunt sed aliis quoque indicativi subiunctivi optativi formis nonnunquam subiunxerunt. Reperiuntur in carminibus epicis formae sequentes, quae tamen omnes praeter ἐθέλῃσθα rarae sunt.

Indicativi:

praes. δίδοισθα *T* 270.
εἶσθα (a verbo εἶμι) *K* 450 *π* 813? *τ* 69 *υ* 179 Hes. Theog. 208?
τίθησθα (alii τιθεῖσθα) *ι* 404 *ω* 476.
φῆσθα *Φ* 186 *ξ* 149.

fut. σχήσεισθα (mss. σχήσησθα) h. Cer. 366.

Subiunctivi:

praes. βουλεύῃσθα *I* 99.
δηθύνῃσθα *μ* 121.
ἐθέλῃσθα *A* 554 *I* 288 etc. (locis 17).
εὕδῃσθα *θ* 445.
ἔχῃσθα *T* 180; etiam h. Cer. 367 κεν ἔχῃσθα legendum videtur auctore vHerwerden, pro codicis lectione σχήσησθα.
ἴῃσθα *K* 67.
σπένδῃσθα *δ* 591.

aor. ἱλάσῃσθα *Ψ* 844.

aor. II. βάλῃσθα *μ* 221.
Ϝείπῃσθα *Υ* 250 *λ* 224 *χ* 373.
πάθῃσθα *Ω* 551 et l. a. *σ* 107.
πίῃσθα *Z* 260.

Optativi:

imperf. κλαίοισθα *Ω* 619.

aor. II. βάλοισθα *O* 571.
προφύγοισθα *χ* 325.

Cf. Curtius Verbum I² p. 50 sqq.

Recentioribus carminum partibus has formas videmus proprias esse aut omnes aut fere omnes. Prorsus alia est ratio perfecti Ϝοῖσθα, quod viginti locis reperitur [1]), qui partim certe antiquissimae aetati artis epicae tribuendi sunt, *A* 85 etc.; nec non ἔφησθα

---

[1]) Etiam *α* 337 pro οἶδας quin ita legendum sit dubium non videtur.

A 897 etc. et (ἔ)ησθα *E* 898 etc. inter probas formas epicas sunt recensendae, quibus addendum videri ἐϝϝείδησθα supra vidimus. A formis autem ϝοῖσ-θα i. e. ϝοιδ-θα et ἦσ-θα initium cepit haec conformatio, deinde ad harum analogiam conficta sunt ἔφησθα et ἐϝϝείδησθα, quae litteram sigma habent adventiciam [1]), et mox plena haec atque sonora terminatio inter ornamenta dictionis epicae est recepta.

§ 112. Prima tertiaque personae in numero singulari subiunctivi praesentis et aoristi II et perfecti nonnunquam desinunt in syllabas -ωμῐ et -ησῐ(ν). Tertiae personae exemplum aptissimum reperitur τ 111 sq.:

εὐδικίας ἀ ν έ χ η σ ι, φ έ ρ η σ ι δὲ γαῖα μέλαινα
πυροὺς καὶ κριθάς, β ρ ί θ η σ ι δὲ δένδρεα καρπῷ.

Frequentissima est forma ἐθέλῃσι(ν) *A* 408 etc.; notatu autem dignae sunt formae quae a stirpibus vocali thematica carentibus ducuntur: praesentis ἔῃσι *B* 366 λ 434 (= ο 422 ω 202), ἴῃσι *I* 701, μεθίῃσι *N* 234, aoristi II[1] δώῃσι *A* 324 *M* 275, παραφθήῃσι *K* 346 (sic Thiersch, Aristarchus et codd. παραφθαίῃσι [2])), perfecti ἐρρίγῃσι *Γ* 353 (cf. § 159) et ὀρώρῃσι *N* 271 (sic scripsimus pro ὀρώρηται). Propter contractionem suspecta sunt φῇσι α 168, ἦσι *O* 359, θῇσι π 282, φθῇσι *Ψ* 815, quae in φήῃ, ἥῃ, θήῃ, φθήῃ mutanda videntur, cf. § 122, item κίχῃσι μ 122 in κιχήῃ propter causam quae in § 149[72] est indicata.

Prima persona in -ωμι, quae multo est rarior quam tertia in -ησι, a librariis in -οιμι corrumpi solebat [3]); extat autem hisce locis:

praes. ἐθέλωμι *A* 549 (-οιμι mss., correxit Hermann) *Θ* 23 (?) *I* 397 φ 348.
ἴκωμι *I* 414, metrico cum vitio (vid. § 231); Nauck ἴωμι.
τεύχωμι *O* 70 (mss. -οιμι, correxit Cobet).
[ἔσσωμι π 79 in scholiis commemoratur lectio vitiosa pro ἔσσω μιν aut μέν.]

---

[1]) Ita rem explicavit Bopp; cf. G. Meyer[2] p. 408. Obloquitur Curtius Verbum I[2] p. 52 sq.

[2]) Traditam lectionem sanam censet J. Schmidt in Kuhns Zschr. XXIII p. 298 sqq. a verbo aliunde ignoto παραφθαίω repetens; cui assentitur G. Meyer[2] p. 410.

[3]) Ex editionibus aliquando evanuerat, sed revocata est a Wolfio, praeeunte G. Hermanno de emend. ratione grammaticae gr. p. 263.

aor. II. ἀγάγωμι Ω 717.

ϝείπωμι χ 392 (-οιμι mss., correxit Wolf).

ϝίδωμι Σ 63. Sed Χ 450 pro ἴδωμ' ὅτι(ν') ἔργα τέτυκται legendum est ϝίδω τίνα ϝέργα τέτυκται.

κτείνωμι τ 490.

τύχωμι Ε 279 Η 243 χ 7.

πάθωμι Τ 321 (sic pro -οιμι scripsimus).

Iis quoque locis, quibus nihil adscripsi, codices multi habent optativi formam -οιμι (-αιμι τ 490), sed Θ 23 Ι 397 subiunctivus Aristarchi auctoritate est munitus.

§ 113. Optativus aoristi plerisque locis easdem habet terminationes atque dialectus Attica. Tertia persona plur. uno loco Ρ 733, qui corruptus esse videtur, insolitam habet formam σταίησαν pro eo quod alibi est σταῖεν (ϑ 218 υ 50); et Ω 38 Aristarchus legebat ἐν πυρὶ κήαιεν καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερίσαιεν, ubi κτερίσειαν olim praeferebant alii coll. Α 42 τίσειαν, et nunc habent codd. nonnulli, neque causa apparet ulla cur κήαιεν legendum sit potius quam κήειαν.

Terminum -αιν temere in versum Φ 611 invehere conatus est Bekker, γοῦνα σαώσαιν pro -σαν, vid. infra. Neque recipienda est Dindorfii Bekkerique Hom. Blätt. p. 112 et 219 coniectura ἄλφοιν pro ἄλφοι υ 383, sed servandum ibi esse singularem deleto versu praecedenti, propter quem pluralis videbatur requiri, intellexit Bergk, quem vide ad Theogn. 52. Eandem terminationem Nauck sine iusta causa commendavit α 414, postquam in libro de Aristoph. Byzant. p. V cum veteribus grammaticis statuit scenicis in prima persona -οιν pro -οιμι dicere licuisse: Aesch. Sept. 719 ἐκφύγοιν, Suppl. 429 ϑέλοιν, Suppl. 808 τέμνοιν, Soph. Ai. 384 ἴδοιν, Eur. Troad. 225 ναίοιν, Hel. 263 et fr. 362[1] Dind. λάβοιν, fr. 895 τρέφοιν, Cratin. fr. 55 Kock ἁμάρτοιν; eadem est Hermanni Dindorfii aliorum opinio, cf. Curtius Verbum I[2] p. 46, Kühner-Blass II p. 52. Quae admodum lubrica mihi quidem videtur quaestio (terminum -οιν commenticium ducit Rutherford Phrynich. p. 451), sed quoniam ad crisin Homericam non pertinent quae de prima persona sing. disputarunt viri docti, nunc eam mittere licet; tertiae autem personae pluralis numeri terminus contractus -οιν relinquendus videtur Doricae dialecto aevi recentioris, in qua identidem reperta sunt παρέχοιν Delphic. Collitz 1686[9], 1697[3], 1698[3], 1703[11] etc., ποιέοιν 1689[7], ϑέλοιν 1708[10] (saeculi a. C. II[1]). Integra forma ἀποτίνοιαν extat in inscriptione Elea 1150 Coll., neque vocali carentem terminationem

fert vetustioris linguae ratio (-*oint* i. e. -*οιαντ* sive -*οιαν*, quod in -*οιεν* abiit).

Secunda tertiaque personae numeri singularis sequentibus locis non -*ειας* et -*ειε(ν)* sed -*αις* et -*αι* habent terminationes:

pers. 2a: *ὀρίναις* Λ 792.
[*ἐπακούσαις* Τ 250 leg. -*σῃς*.]
ἀντιβολήσαις δ 547 (Nauck *ἀντήσειας* coniecit) ν 229 (l. a. -*σῃς*).
κανάξαις (i. e. *καϝϝάξαις*, cf. pag. 153) Hes. Oper. 666, 693.

pers. 3a: *γηθήσαι* Α 255.
ἀκούσαι Η 129 Τ 81.
ἀείραι Η 130.
ἀμύναι Μ 334 (Nauck *ἀλάλκοι* coll. Φ 539).
χεύαι Ξ 165 (codd. *χεύῃ*, corr. Naber).
δῃώσαι Π 650 (codd. -*σει* vel -*σῃ*, corr. Naber).
ἐνείκαι Σ 147 (l. a. *ἐνείκοι*, cf. § 311).
[*κήαι* Φ 336, leg. *κήῃ*].
σαώσαι γ 231; hoc loco pro *κ᾽* ... *σαώσαι* Nauck cum cod. U2 *γ᾽* ... *σαώσει* rescripsit, non male; redit forma δ 753, ubi -*σῃ* verum videtur, et Φ 611 Aristarchus legebat *γοῦνα σαώσαι*, sed recte ibi (*ἐ*)*σάωσαν* habent mscripta [1]).
ἀλύξαι ρ 547, l. a. -*ξει* vel -*ξοι*, cf. § 109; fortasse *ἀλύξῃ* est legendum et *γένηται* pro *γένοιτο* in versu praecedenti.

Nonnullis locis terminatio -*ειε* eliditur; sic Τ 102 pro *κε* ... *νικήσει* Bentley addito elisionis signo scripsit *νικήσει᾽*, item Ι 386 Wolf *πείσει᾽* pro *πείσει*; vid. etiam Ν 57, ubi Christ pro *ἐρωήσαιτ᾽* restituit *ἐρωήσει᾽(ε)*, et Β 4, ubi nonnulli *τιμήσει᾽* legebant olim (vulg. -*σῃ*), quod recepit Bekker. His locis ne *νικήσαι*, *πείσαι*, *ἐρωήσαι*, (*τιμήσαι*) rescribamus obstat hiatus, qui post -*αι* rarissimus est (vid. pag. 76); accedit quod terminationes -*αις* et -*αι* paucis tantum recentibusque fere locis in textu tradito reperiri vidimus, quapropter Nauck Mél. Gréco-Rom. IV p. 348 coniecturis eas inde removere conatus est. Quod tamen non est laudandum consilium, non enim iusta causa apparet cur omnino abiudicentur hae terminationes a dictione epica, neque igitur improbandi videntur critici, qui eas iubente syntaxi in locos nonnullos invexerunt.

§ 114. Optativum temporum, quae carent vocali thematica, dictio epica perinde atque Attica dialectus in -*ίην* -*ίης* -*ίη* formare

[1]) De Bekkeri coniectura ad hunc locum vid. supra.

solet, sed optativus imperfecti verborum in -άω -έω -όω his suffixis non utitur. Epicae igitur sunt formae δράοιμι ο 317, φθονέοιμι λ 381, ὁμοφρονέοις ι 456, φιλέοι ο 305, aliae.

Excipiuntur φιλοίη in versu spurio δ 692 (ubi verborum contextus poscit subiunctivum φιλέῃ, adversante tamen metro) et φοροίη ι 320. Eiusdem conformationis est ἐπισχοίης Ξ 241, si sincera est haec lectio (-σχοίας vel -σχοιες alii).

Verbi εἶμι (§ 308) optativus est ἰε-ίη Τ 209, quae forma radicem ἰ- habet auctam in ἰε-, cf. Curtius Verbum II[2] p. 99; sed in flexionem thematicam abiit ἴοι Ξ 21, ἴοιεν h. V 12, ut apud Atticos.

Nihil insoliti habet optativus εἴην Ξ 107 Ο 82, εἴη Ω 139 ξ 496, *essem esset*, sed fuere qui has formas perperam ad *eundi* verbum referrent; cuius erroris, de quo vid. Curtius l. l., luculentum testimonium praebet epigramma, quod sepulcro pueri Q. Sulpicii Maximi insculpendum curarunt parentes; cuius inscriptionis ultima sunt verba εἴης χῶρον ἐς ἠλύσιον (Kaibel 618 a[2]).

Commemoratu dignae sunt formae δυίη ι 377 σ 348 υ 286 et (loco spurio et fortasse corrupto) Π 99 -δυῖμεν a radice δυ (§ 167). Non recte iota harum similiumque formarum, de quibus cf. § 120, omitti solet, nam analogia fert ut radicis sonus υ ante optativi vocalem iota corripiatur, quemadmodum a γνω fit γνο-ίην, a στᾱ στα-ίην, a θη θε-ίην; itaque nihil obstare potuit quominus soni ῠ et ι in veram diphthongum υι iungerentur. Quam si quis Homeri locis laudatis scribere recusat, etiam ὑός et μεμαῦα et similia scribito expuncta littera iota.

Homerum imitatus Theocritus XV 94 optativi forma φύη (φυίη) usus est [1]).

§ 115. 3[a] persona numeri dualis temporum historicorum in -την solet debetque desinire. Sed tribus locis legitur -τον in textu tradito: διώκετον Κ 346, ἐτεύχετον Ν 346, λαφύσσετον Σ 583, qui loci communi quodam vinculo iuncti sunt, nam suspectam terminationem ante diaeresin bucolicam collocatam habent omnes. Veterum his de vitiis — nam vera sunt vitia, etiamsi ipsis vatibus sint tribuenda — opiniones tetigit Friedländer in Philolog. VI p. 669 et Aristonic. p. 4. Primo loco maxime placet Naberi coniectura διώκαθον, licet haec aoristi forma, quae aliunde est notissima, in Homeri textu nusquam reperiatur; cf. § 151. Reliquis locis aptum

[1]) Extat φύῃ in Cyprica inscriptione Coll. 126, si certa est ea lectio.

remedium hactenus nemo attulit, fortasse igitur poetae, qui hos versus composuerunt, tertiam personam numeri dualis assimularunt secundae, de qua mox dicturi sumus. Cf. Curtius Verbum I² pag. 76 sqq. [1]).

Eidem errori debetur medii imperfecti forma *δύ' ἀνέρε θωρήσσεσθον* *Π* 218, ubi aut recipienda est lectio *θωρήσσοντο*, quam plerique codices praebent, aut *θωρησσέσθην* est scribendum (cf. *N* 301). Vid. etiam l. a. *N* 613 et *Ψ* 506.

Secunda persona dualis numeri temporum historicorum nonnisi tribus locis reperitur: *Θ* 448 *καμέτην*, *K* 545 *λαβέτην*, *Λ* 782 *ἠθελέτην*. Aristarchus vero, a Zenodoto discrepans, *-τον* scribebat his locis. Utramque vocalem fert metrum, Aristarchum autem verum vidisse veri simile est si rationem habemus linguae Sanscriticae, in qua secunda persona dualis habet suffixum *-tam* (= Graecum *-τον*), tertia vero *-tām* (= Graecum *-την*); vid. Curtius Verbum I² p. 77. Itaque Attica dialectus, quae secundam personam assimulavit tertiae (vid. Elmsley ad Acharn. vs. 738, Cobet Miscell. Crit. p. 279 sqq., Curtius l. l.), fortasse deterrere nos non debet quominus Aristarchum locis allatis sequamur.

Medii vero quae reperitur 2ª persona dualis ita conformata *ἵκεσθον* *Θ* 456 videtur errori deberi; recipiendum ducimus *ἵκεσθε*, quod habet codex Cant. cum hiatu legitimo.

§ 116. Imperfecta et aoristi, a quorum flexione abest vocalis thematica, tertiam numeri pluralis personam saepe in *-ἄν -εν -ῠν* exeuntem habent, e. g. *ἔβᾰν*, *ἔφᾰν*, *ἵεν*, *ἔδῠν*; nec tamen rarae sunt formae ampliores *ἔβησαν*, *ἔφᾰσαν*, *ἔδῡσαν* etc.

In hymno Cer. 328, 437 et Hes. Oper. 139 reperitur *ἔδιδον*, item *ἔδον* extat Hes. Theog. 30 et CIG. 1511 (= Dittenb. Syll. 34, Cauer² 11), *ἔγνον* h. Cer. 111 Pind. Pyth. IX 136 et in tabulis Heracleensibus, *ἀνέθεν* Simonid. fr. 137, Dittenb. Syll. 30, Arg. Coll. 3262, 3263, 3279, 3281, 3282, Arcad. 1229, 1230, 1258. Adde *ἦν* = *ἦσαν* Hes.

---

[1]) Non huc pertinet Hesiodi locus Oper. 197 sqq., ubi testis antiquissimus lapis apud Kaibel Epigr. 1110 habet:

καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
λευκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένα χρόα καλὸν
ἀθανάτων μετὰ φῦλον ἴτον etc.,

codices vero plerique *ἴτην*. Nam illud *ἴτον* non pro imperfecti forma vitiosa est habendum, sed pro futuro, quod aperte illic requiritur et olim a Bentleio e coniectura est restitutum.

Theog. 321, 825 et saepius in dialecto Dorica (apud Epicharmum, in titulis Delphicis, Dittenb. Syll. 207 etc.). Cf. Kühner-Blass II p. 54.

Eandem conformationem plerisque locis habet aoristus passivi, e. g. *ἐϝέλιχθεν* Ζ 109, *ἔμιγεν* ι 91, *ἤγερθεν* Λ 57 etc.; aliquanto autem pauciores numero sed tamen haud quaquam suspectae sunt formae quales sunt *ἐϝελίχθησαν* Ε 497 Ζ 106 Λ 214 Ρ 343, *ἐμίγησαν* θ 268, *τάρπησαν* Ω 633 γ 70 δ 47 ε 201 κ 181, *ἐτέρφθησαν* θ 131, *ἐχάρησαν* Γ 111 Ε 514 Η 307 Τ 74, *θωρήχθησαν* Γ 340 Ψ 813, aliae.

Formae *ἔβαν* similiumque syllabam finalem sub ictu nonnunquam esse productam, e. g. *ὣς ἄρ' ἔφᾱν ἀπιόντες* ι 413, *ἔβᾱν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης* π 358, *ἀλλήλοισιν ἔφῡν ἐπαμοιβαδίς* ε 481, non est mirabile (cf. § 19) et vix videtur notatu dignum [1]). Sed in thesi eiusmodi productio fieri non potuit; quapropter vitiosum esse apparet versum Δ 146:

τοῖοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι μηροὶ
εὐφυέες κνῆμαί τε ἰδὲ σφυρὰ κάλ' ὑπένερθε,

cuius loci incerta est correctio [2]), nec nisi dubitanter proposui *βρότῳ μηροί τ' ἐμίανθεν* etc.; sed vetusto poetae vulgatam lectionem non deberi, id certo certius videtur, licet terminus *-ην* tertiae personae pluralis in Doricis inscriptionibus sermone pedestri conceptis saeculi II[1] fere a. C. identidem reperiatur: *ἀπέσταν καὶ ἀπελύθην* Delph. Coll. 1919 (= Dittenb. Syll. 450) anni 170 a. C., *τοίδε ἐστεφανώθην* in lapide Coo Cauer Del.[2] 164, *διελέγην* in titulis Cretensibus anni 193 a. C. Cauer Del.[2] 128[7], 124[7] et anni fere 160 a. C. ibidem 128[15]. Contrario errore *ἔζεσθεν* fuere qui scriberent Θ 74 pro *ἐζέσθην* (dual.).

Insolitas formas 3[a] persona numeri pluralis habet etiam locis sequentibus:

1) *-αίησαν* pro *-αιεν* in optativo Ρ 733, *σταίησαν*; vid. § 113.

2) *-είτων* pro *-εόντων* in imperativo praes. Θ 109:

---

[1]) Non recte, certe non satis accurate, G. Meyer[2] § 526 ann. 5: „3. plur. *ἔφῡν*..., unursprünglich *ἔφῡν* ε 481," non enim grammaticalis, ut ita dicam, sed metrica haec est productio. Sed suspicor Meyerum his verbis usum esse ut indicaret ad explicandam syllabae *υν* productionem non esse adhibenda quae observavit Curtius Verbum I[2] p. 73 de accentu Doricarum formarum, qualis est *ἀπέσταν*, e pristina forma *-ἐσταντ* pro *-ἐσταντ* superstite.

[2]) Probabilis non est Buttmanni opinio *dualis* formam esse *μιάνθην* (= *μιάνσθην*); unde enim medii terminus?

τούτω μὲν θεράποντε κομείτων, τώδε δὲ νῶι
Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισ' ἰθύνομεν etc.

Quo loco expectatur κομεόντων. Nam *dualis* hanc esse formam aliunde ignotam (vid. Kontos in Λογίῳ Ἑρμῇ I p. 66, Curtius Verbum II² p. 67) credibile non videtur, cum praesertim metrum quam maxime displiceat propter contractionem suspectam (§ 191) et diaeresin post quartum spondeum (vid. pag. 15). Quapropter non dubito quin recte de hoc loco observatum sit in ἐπιμερισμοῖς (Anecd. Oxon. I p. 397) οὐδέποτε δυϊκῷ προστακτικῷ τρίτου προσώπου ἐχρήσατο Ὅμηρος, et vitiosi insit aliquid verbis traditis, quae ne certa quidem omnino olim fuisse apparet, Zenodotus enim, ab Aristarcho reprehensus ideo, κομείτην scribebat, et ad hunc usque diem ita variant mscripta. Equidem poetam futuro indicativi κομήσετον (aut si quis mavult κομίσσετον) usum esse suspicor, licet hexametri exitum pro certo restituere nequeam; fortasse fuit κομήσετον, ἧμε δὲ τώδε vel αἶψα δὲ νῶι.

Imperativum ἔστων, qui Α 338 α 273 legitur et fortasse ξ 393 est restituendus, ad dualem multi rettulerunt; et priore sane loco de duobus praeconibus adhibitus est, altero vero de *diis* in universum dicitur θεοὶ δ' ἐπὶ μάρτυροι ἔστων, quibus verbis solos Ditem atque Proserpinam spectari ingeniosius quam rectius ni fallor demonstrare studuit Monro² § 173,1 coll. Ι 456 et 569. Certum est apud Atticos ceterosque Graecos (vid. Curtius Verbum II² p. 63) formam ἔστων postea valuisse *sunto* de pluribus dictum: quidni apud Homerum quoque valuerit?

Aliis locis non reperitur verbi εἰμί 3ª persona imperativi.

3) -ᾰσι pro -ᾱσι dictum est loco omnium consensu recentissimo η 114, si Herodiano fides est habenda: δένδρεα μακρὰ πεφύκᾰσι τηλεθόωντα, sed mscripta illic habent πεφύκει τηλεθόωντα (-θάωντα, -θάοντα), ut recte legitur ε 63. Plusquamperfectum tamen non quadrat in huius loci contextum; poeta nisi egregie fallor dederat πεφύκᾱσιν θαλέθοντα.

Redit terminatio -ᾰσι pro -ᾱσι λ 304, ubi de Dioscuris dicitur τιμὴν δὲ λελόγχασιν ἶσα θεοῖσι. Quamquam nihil obstat quominus obtemperemus Barnesio λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι scribenti, quod fieri posse etiam Eustathius observavit; digamma certe adiectivi Ϝῖσος nemo causabitur, non enim in eundem versum quadrant vetusta forma Ϝῖσος et recentioris Iadis terminus -ᾰσι pro -ᾱσι. Itaque genuinum

non esse locum apparet; in antiquiore autem poesi perfectum verbi *λαγχάνειν* non reperitur, sed redit hymn. V 2 et XVIII 6 nec non Hes. Theog. 208 (cf. § 241[4]). Quapropter non multum refert utram rationem sequamur in versu qui vetusto vati non debeatur. Apud recentiores poetas Ionicos frequentem fuisse syllabae -*α*- correptionem Herodianus contendit, affert autem *μεμαθήκᾰσι* et *πεφήνᾰσι* e Xenophane et *νενεύκᾰσιν* ex Antimacho; Empedocles *γεγᾰᾰσι* et *λελόγχᾰσι* et *πεπήγᾰσιν* dixit, Nicander *ἐσκλήκᾰσι*; vid. Nauck Mél. Gréco-Rom. V p. 170, Curtius Verbum II² p. 186.

4) De terminationibus -*αιν* et -*οιν*, quas pro -*αιεν* (-*ειαν*) et -*οιεν* in locos quosdam e coniectura invehere voluerunt critici, vid. § 113.

B. De medii passivique terminationibus.

§ 117. Suffixa -*σαι* et -*σο* secundae personae numeri singularis ubi stirpi in vocalem desinenti subiunguntur, obediunt legi, quae litteram sibilantem [1]) inter duas vocales intercidere iubet; in athematica tamen flexione sigma suum servare solent. Quamquam hic illic e talibus quoque formis sigma evanuit. Sic in imperativo *παρίσταο* *K* 291 scribebant Zenodotus et Aristarchus; ubi praestat tamen id quod in hodiernis mscriptis legitur *παρίστασο*, quemadmodum *Λ* 314 (= *P* 179 *χ* 233) *ἵστασο* est in codd. aut omnibus aut plerisque, et cum elisione syllabae finalis *ἵστασ'*(o) *N* 448 (= *P* 31 *Υ* 197 Hes. Scut. 449); cf. La Roche Textkritik p. 292. In versibus *O* 475 *Π* 497 traditum accepimus *μάρναο*, licet *μάρνασο* quivis expectaverit; item *φάο* *π* 168 = *σ* 171, *θέο* *Α* 76 *Δ* 410 etc. [2]). Accedunt imperfecta *δαίνυ'*(o) *Ω* 63 (l. a. *δαίνυσ'*) et *ἐμάρναο* *χ* 228, aoristus *ἔσσυο* *Π* 585 *ι* 447, praesentia *δίζηαι* *λ* 100 et *κατάκειαι* h. Merc. 254, ubi recte *κατάκεισαι* scripsit Gemoll, perfecta *βέβληαι* *E* 284 *Λ* 380 (‿‿) *N* 251 et *μέμνηαι* *Φ* 442. Ultima tamen potius videntur scribenda esse *βέβλησαι* et *μέμνησαι*, et *Ψ* 648 id ipsum legitur in codicibus; grammaticorum autem codicumve testimonia ad hanc similesque quaestiunculas dirimendas ne satis valere credamus, dissuadent alii loci minime rari, ubi suffixi syllaba -*o* vel -*αι* in unum sonum confluxit cum vocali praecedenti, ita ut

---

[1]) Non huc pertinere sigma quod primitus *duplex* fuerit, *ἧιο* pro *ἧσ-σο* (a stirpe *ἁσ*), vix est cur observem.

[2]) Addendum videtur *ἄμπνυο* e coniectura Cobeti X 222, codd. *ἄμπνυε*; cf. § 186.

nascerentur formae quibus recentior aetas uti solebat, e. g. *οὐ μέμνῃ ὅτε τ' ἐκρέμω* *O* 18, *δαμνᾷ ἀθανάτους* *Ξ* 199, *πειρᾷ ὥς κε Τρῶες* *Φ* 459, *ἡρῶ ἀθανάτοισι* *σ* 176 [1]). Talibus de locis quomodo sit iudicandum statim intellegitur, postquam observatum est id quod cunctis versibus qui huc pertinent congestis demonstravi in Mnemosyne 1886 p. 335-359, perpaucis versibus exceptis s e c u n d a e p e r s o n a e f o r m a s c o n t r a c t a s n o n r e p e r i r i n i s i i n t h e s i e t i i s t a n t u m l o c i s u b i s e q u a t u r v o c a b u l u m a l i t t e r a v o c a l i i n c i p i e n s. Hinc enim apparet contractas quas textus traditus praebet formas in *-ου -ευ -ω -ῃ* nihilo melioris esse notae quam dativos in *-ει* vel *-αι* desinentes, de quibus quantum satis videbatur diximus § 13 pag. 62 sq., vid. etiam § 7 pag. 44; et emicat haec lex, quae cum indole linguae epicae aliunde cognita optime congruit: v e r b o r u m f o r m a e i n *-εαι -ηαι -εο -αο* d e s i n e n t e s n u m q u a m c o n t r a h u n t u r a p u d H o m e r u m, s e d, p e r i n d e a t q u e a l i a v o c a b u l a, e l i s i o n e p o s s u n t m i n u i.

Genuinae igitur in dictione epica sunt hae verborum formae:

Indicat. *βούλεαι, ἐβούλεο, ὄψεαι, ἐλῦσαο, ἵκεο, κεχολώσεαι.*

Subiunct. *νέμηαι, δαινῦεαι* *Θ* 243, *Ϝερύσσεαι, ἵκηαι, -βλήεαι* *Υ* 335.

Imperat. *ἔρχεο, βήσεο, θέο, φάο.*

aliaeque multae; item cum elisione syllabae finalis:

Indicat. *μετατρέπε'(αι)* *A* 160, *πειράε'(αι)* *Φ* 459, *ηὔχε'(ο)* *Γ* 430, *γνώσε'(αι)* *B* 365, *ἐκτήσα'(ο)* *ω* 193, *μέμνησ'(αι)* *O* 18 *Υ* 188 *Φ* 396 *ω* 115, *κεκλήσε'(αι)* *Γ* 138.

Subiunct. *ἐντύνη'(αι)* *Z* 33, *δαινῦε'(αι)* *τ* 328, *μνήσε'(αι)* *Θ* 462.

Imperat. *ἔρχε'(ο)* *ζ* 280 etc., *ἕλε'(ο)* *N* 294, *κεῖσ'(ο)* *Φ* 184,

etc.; multo frequentiores esse formas integras quam elisas (6 : 1) nemo mirabitur.

Vera scribendi ratio in ipsis mscriptis observata est *Δ* 404 *ψεύδε'(ο)*, *I* 260 *παύε'(ο)*, *α* 340 *ἀποπαύε'(ο)*, *ἧσ'(αι)* *O* 245, *κεῖσ'(ο)* *Φ* 184, *δαίνυ'(ο)* *Ω* 63, *εὔχε'(ο)* *Γ* 430 *δ* 752, *ἕπε'(ο)* Aristarchus *K* 146 (ubi codd. *ἕπευ*), *ἔκλε'(ο)* *Ω* 202 (hoc tamen vix sanum, cf. § 183), *ἵστασ'(ο)* *N* 448 *P* 31 *Υ* 197 Hes. Scut. 449; in versibus *O* 18 *Υ* 188 *Φ* 396 *ω* 115 non *ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε* olim in libris fuisse sed *μέμνησ'* videtur effici ex imitatione Theocriti V 116 *ἦ οὐ μέμνασ' ὅκα* etc., neque quisquam, opinor, iam moratur Herodianum a praesenti *μέμνομαι* illud *μέμνῃ* repetentem [2]); etiam in Ar. Av. 1054 *μέμνησ'* legitur.

---

[1]) De vitio metrico, quo ultimi loci inquinati sunt, vid. § 14 pag. 74.

[2]) Quamquam adstipulati ei sunt Lobeck, Curtius (Verbum II² p. 239), alii.

Separatim indicandae sunt formae μυθεῖαι θ 180 et νεῖαι λ 114 μ 141, ubi μυθέεαι et νέεαι rescribendum esse nemo non videt (cf. pag. 45 sq.); pro μύθεαι β 202 scribatur μυθέε'(αι), αἰδεῖο Ω 503 ι 269 quomodo sit corrigendum non constat.

Knightium autem quid rei esset optime perspectum habuisse apparet ex eius editione, in qua formas genuinas passim substituit contractis; neque aliud erat Ahrensii iudicium in commentatione über die Conjugation auf μι im Homerischen Dialekte 1838; vid. etiam Christ in proleg. Iliad. p. 182 sq., Nauck Mél. Gréco-Rom. V p. 108 sqq., Menrad de Contractione 1886 p. 149 sqq.

Ex iis quae disputavimus patet non ἴδῃ (= ἴδηαι) legendum esse Α 203 Γ 163 Δ 205 Ν 449 Ο 32 λ 94 ο 76, 432 [1]) auctore Aristarcho, sed ἴδῃς, quod in mscriptis est plerisque; activi autem esse formam ἐπαύρῃ σ 107 hinc efficitur. Pro γνώσεαι δ' Β 367 Barnes recte scripsit γνώσεαι deleta vocula δέ, Δ 264 Τ 139 Nauck restituit ὄρσο πτόλεμόνδε pro lectione tradita ὄρσευ πολ. (cf. p. 118); Ρ 142 pro πολλὸν ἐδεύεο scribatur *δεύεο πολλόν, Ω 290 poetam non ἀλλ' εὔχευ σύ γ' dedisse sed ἀλλὰ σύ γ' εὔχε' vidit Christ, idem Ω 434 pro ὅς με κέλῃ scripsit ὅς κέλεαι; cf. Μ 235. Etiam δ 812 et ε 174 in verbis καί με κέλεαι et ἦ με κέλεαι delendum esse pronomen olim vidit Ernesti; δ 395 pro φράζευ σὺ legatur *σὺ φράζε coll. λ 22 h. Ven. 128; simili verborum traiectione sanari possunt ρ 401 μητέρ' ἐμὴν ἅζευ et ψ 20 ἂψ ἔρχευ, leg. *ἅζεο μητέρ' ἐμὴν et *ἔρχεο ἄψ; π 313 pro εἴσῃ ἑκάστου Bekker rescripsit εἶσθα Ϝεκάστου (cf. § 111); σ 10 pro μὴ δὴ τάχα καὶ ποδὸς ἕλκῃ (= ἕλκηαι) legendum videtur *μή τις τάχα καὶ ποδὸς ἕλκῃ. Ferendum est fortasse ἔσσεαι ζ 33 in hexametri exitu, dubia autem aut non plane certa est emendatio locorum sequentium: Ν 818 Ω 390, 433 ε 377 ζ 297 λ 251 κ 337, 526 ο 310 ρ 22, 282 ψ 254 ω 323. In hymnis offendunt ἔσσεαι Merc. 34, ἐδύνω Merc. 405, ἐπάσω Cer. 398; Hesiodea carmina contractas formas nonnisi in recentibus quibusdam corruptisve Operum versibus exhibent: vs. 299, 312, 339, 341, 408, 477, 545 sq., 738.

§ 118. Numeri pluralis persona 1ª habet terminum -μεθᾰ aut -μεσθᾰ. Posterior terminatio recentioris conformationis esse videtur quam -μεθα et e rhythmo dactylico veluti excrevisse, adiuvante

[1]) Locos attulit La Roche Textkritik p. 286.

analogia suffixorum -σθα -σθε -σθαι; cf. G. Meyer[2] § 468 [1]). Exempla sunt *ἱσόμεσθα* β 61, *καθιζόμεσθα* Τ 186 = α 372, *δεδμήμεσθα* Ε 878, *ἐπιστάμεσθα* Ν 238. In Hesiodeis duae tantummodo huiusmodi formae reperiuntur: *ἐκγενόμεσθα* Theog. 648 et *μαρνάμεσθα* Scut. 110.

In Ψ 485 insolita forma *περιδώμεθον* tradita est, quam dualis esse putabant grammatici, — de duobus enim illic sermo est, — sed vitio deberi vel inde apparet quod contracta syllaba -ω- pro -ωο- a dictione epica est aliena; vid. § 122. Quid dixerit poeta e lectione altera *περιδώμεθα* facile efficitur; scribendum est *δεῦρο νῦν, ἢ τρίποδος περιδωόμεθ' ἠὲ λέβητος* [2]). Ex Aeolica terminatione -θεν pro -θα, quam aliquando extitisse testatur Apollonius de Adverb. p. 604, licet in nostris fontibus nusquam compareat (vid. R. Meister, Dial.' p. 45), corruptum illud -θον prodiisse acute suspicatus est Ahrens.

Apud Sophoclem El. 950 traditum accepimus *μόνᾱ λελείμμεθον* in fine trimetri, et Philoct. 1079 *νῦν μὲν οὖν ὁρμώμεθον*. Quae si scripsit ipse Sophocles, inde efficitur eum in suo Homero legisse vitiosum illud *περιδώμεθον*, et ad huius verbi analogiam finxisse novas inauditasque [3]) formas dualis in -μεθον desinentes. Sed veri multo similior videtur opinio Elmslei (ad Aristoph. Acharn. 733), cui adstipulati sunt Nauck Mél. Gréco-Rom. IV p. 69-71 et alii, tragicum utrobique dixisse -μεθα, ut aliis locis multis, qui consimiles sunt, eum ceterosque Graecos dixisse constat.

§ 119. Termini -νται et -ντο personae 3ae numeri pluralis cum subiungendi sunt stirpi quae in consonam desinit, in -ἄται et -ἄτο abeunt, quemadmodum fert indoles linguae Graecae aliunde cognita; eadem lege teneri accusativi sing. et plur. conformationem in vulgus notum est. Lingua autem Homerica terminos -ἄται et -ἄτο etiam in optativo et post longas vocales adhibet, hisce igitur verborum figuris utitur [4]):

---

1) Contrariam opinionem defendere conatus est Curtius Verbum I² p. 92 sqq.

2) Conferantur quae de more syllabas elisas ἐκ πλήρους perscribendi pag. 68 sq. observavimus.

3) „Die erste Dualperson auf -μεθον hat in verwandten Sprachen nirgends ihres „Gleichen und ist offenbar nach der 2. 3. Dual auf -σθον aus -μεθα des Plurales „umgemodelt, ja vielleicht überhaupt nur von Grammatikern des Systems wegen „erfunden". G. Meyer² p. 420.

4) Exempla selecta quaedam afferemus; exhausit hanc materiem Curtius Verbum I² p. 97 sqq.

1) in optativo:

πευθοίατο, ἐποίατο, ἱλασαίατο, δαινύατο (§ 120) etc. [1]).

Dudum correcti sunt qui soli olim discrepabant loci: Λ 344 μαχέοιντο Ἀχαιοί, ubi metrum fert quod Barnes PKnight Ahrens Hoffmann alii substituerunt μαχεοίατ', sed verbi flexio et ipsa enunciati structura flagitat futurum μαχέονται, quod rescripsit Thiersch; P 681 ἴδοιντο, ubi meliora mscripta cum Aristarcho singularem ἴδοιτο exhibent; χ 444 ἐκλελάθοιντ'(ο), ubi activum -θοιτ'(ε) praebet lexicon Apollonii, subiunctivus autem, quem poscit verborum contextus, est in cod. G, ἐκλελάθωντ'(αι); legendum est ἐκλελάθητ'(ε), quod primus proposuit GHermann. In versu Ψ 198 pro ὕλη τε σεύαιτο καήμεναι perperam olim ὕλην τε σεύαιντο legebant quidam, ab Aristarcho merito reprehensi; neque quidquam tribuendum lectioni (an coniecturae?) veterum grammaticorum εἰ πλέονές οἱ ἕποιντο β 251 pro verbis importunis sane quae praebet textus vulgatus εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο; versum iure expunxit Duentzer. Denique hinc apparet genuinum esse non posse versum aliunde ignotum, cuius exitus in Iliadis fragmento vetustissimo, quod detexit Flinders Petrie [2]), inter versus Λ 509 et sequentem legitur: ΧΗΕΛΟΙΝ.., unde Menrad probabiliter effecit Τρῶες ὑπέρθυμοι καὶ ἀπ' ὤμων τεύχη (i. e. τεύχε') ἕλοιντο.

2) in indicativo perfecti et plusqmpfecti:

ἐρράδαται ἐρράδατο, εἰρύαται εἰρύατο, ἥαται ἥατο, βεβλήαται βεβλήατο, etc.

Discrepant: εἴρυντο Μ 454 a verbo ῥύομαι § 164, ubi ἐρύοντο probabiliter coniecit P. Knight (cf. § 132); εἴρυντο Σ 69 a verbo ϝερύω § 293; ἧντο Γ 153, qui versus spurius videtur; 'μέμνηντο P 364, ubi fortasse pro 'μέμνηντο γὰρ αἰεί poeta dixit 'μεμνήατο δ' αἰεί aut μεμνημένοι αἰεί; δεδάκρῡνται Χ 491 υ 204, 353, quam formam quominus in δεδακρύαται mutemus metrum non obstat. In versu γ 304 nulla est causa cur 'δέδμηντο δὲ λαὸς (λαοὶ?) potius scribamus ex auctoritate Aristarchi quam quod est in codicibus δέδμητο.

Perfecta κέχυνται Ε 141 etc. et λέλυνται Β 135 etc., quae terminum -νται brevi vocali subiunctum habent, suspicione carent. Sed

---

[1]) Poetae scenici ab huiusmodi optativis minime abstinuerunt; vid. Aesch. Pers. 451, Soph. O. C. 44, Eur. Herc. 547, Ar. Pac. 209 etc.

[2]) Cf. § 73 pag. 221, 3.

analogiae studio debentur formae *κεκλίἄται* Π 68 δ 608, *ἐληλάἄτο* (?) η 86, a perfectis *κέκλιμαι ἐλήλἄμαι* ductae [1]).

Perfecta, quorum stirpem claudit muta gutturalis aut labialis, in *-χἄται -χἄτο*, *-φἄται -φἄτο* desinunt [2]). E. g.:

ὀρωρέχἄται Π 834, *ὀρωρέχἄτο* Λ 26, a verbo *ὀρέγω* § 234.

ἐπιτετράφἄται Β 25, 62, *'τετράφἄτο* Κ 189, a verbo *τρέπω* § 251.

Item *δειδέχἄται*, *εἴρχἄται*, *κεκρύφἄται* Hes. Oper. 386.

3) in indicativo praesentis et imperfecti verborum quae vocali thematica carent:

κείἄται (*κέἄται*) et *κείἄτο* (*'κέἄτο*), a verbo *κεῖμαι* § 169.

Pro *κεῖντο* Φ 427 Curtius restituit *κείατ'*, et pro *θύραι δ' ἐπέκειντο φαειναί* ζ 19 corrigendum est **θύρη δ' ἐπέκειτο φαεινή*. Nihil insoliti habent *'ρήγνυντο* Ν 718 Υ 55, *'κίνυντο* Δ 281, 332, 427.

4) in indicativo aoristi II[1]:

ἐρρύἄτο Δ 186 Ο 274 Σ 515 Χ 303 ρ 201, a verbo *ῥύομαι* § 150[26] et 164.

ἐφθίατο Α 251 (et fortasse alibi, cf. § 150[27]), a verbo *φθίνω* § 150[27] et 166. — Quoniam breve est iota, *ἔφθιντο* potius expectaveris.

ξυμβλήἄτο φ 15, a verbo *ξυμβάλλω* § 258. Codices *ξυμβλήτην*, correxit Nauck; cf. § 2 pag. 5.

Sed *ξύμβληντο* Ξ 27 Ω 709 κ 105 et *ἔπληντο* Δ 449 Θ 63 Ξ 468 (Φ 607 l. a.) ϑ 16, 57 terminum immutatum servarunt.

Fuisse aliquando inter Homeri lectores qui veram potestatem terminorum *-ἄται -ἄτο* non cognossent, luculenter testatur versus γ 438, ubi codices tantum non omnes praebent *κεχαροίἄτ' ἰδοῦσα* pro *κεχάροιτο*. Nec non Π 243 huc pertinet, si Zenodotus revera scripsit quod ei tribuitur in scholiis *ἐπιστέαται* pro *ἐπίστηται* (*-στάεται*? Cf. § 122). Qualia quis miretur, siquidem ex Callimachea illa verbulorum cascorum vel absurdorum sentina huius quoque erroris exempla sunt eruta: *Δειπνιὰς ἔνθεν δειδέχαταί μιν* dixit Callimachus

---

[1]) De correptione metrica syllabae initialis formarum *ἥαται ἥατο κείαται 'κείατο* cf. § 17; talibus locis *ἕ-* et *κέ-* scribi solet. In Ionica dialecto late grassata est haec correptio; cf. Curtius Verbum I[2] p. 98.

[2]) E *secunda* persona dual. et plur. (*τέτραφθον τέτραφθε*) in tertiam plur. irrepsisse adspiratam probabiliter statuit J. Schmidt in Kuhns Zschr. XXVIII p. 309. — Huiusmodi perfectis etiam Herodotus et antiquiores scriptores Attici usi sunt, e. g. *τετρίφαται* Herod. II 93, *κατειλίχατο* VII 76, *ἐσεσάχατο* (a verbo *σάσσω*) saepius, *ἐφθάραται* Thuc. III 13, *ἐτετάχατο* IV 31 V 6 VII 4 etc. — Cf. Curtius Verbum II[2] p. 239 sq.

teste Stephano Byz. in v., et *παρείατο κούρῃ* teste Anecd. Oxon. I p. 373. Fures quid faciant, audent cum talia reges! [1]).

§ 120. Stirpium, quas claudit vocalis *-ι* vel *-υ*, optativus in *-ίμην* etc. desinit; cf. § 114. Reperitur locis sequentibus:

1) in imperfecto *δαινῦτο* Ω 665, *δαινυίατο* σ 248, a verbo *δαίνυμι* § 205. Tertia huiusmodi forma *ἄνυ(ι)το* in codd. nonnullis reperitur Σ 473, eamque probarunt Buttmann Ahrens Schulze coll. ε 243; vid. § 257 [2]).

2) in aoristo II° *-φθίμην* κ 51, *φθῖτο* λ 330, a verbo *φθίνω* § 166. Longum iota e contractione prodiit, primitus enim fuit *φθιίμην φθιῖτο*. Quae tamen formae Homero tribuendae non videntur, licet metrum non obstet quominus ita recitemus.

3) in plusquamperfecto *λελῦτο* σ 238 a verbo *λύω*. Cf. § 159.

Textus traditus habet *δαίνυτο*, *δαινύατο*, *λέλυτο*, sed litteram iota non esse omittendam in § 114 vidimus.

Aevo posthomerico huiusmodi optativi displicuerunt, quapropter aut in flexionem thematicam sunt detorti (*δαινύοιτο* etc.) aut paraphraseos ope evitati (*λελυμένος εἴη*). Verbi *εἶμι* autem optativus inde ab ipsa Homeri aetate thematicam vocalem adscivit (*ἴοι* Ξ 21, cf. § 114).

Subiunctivo subsimili *δαίνῦται* poetam usum esse O 99 non recte suspicabatur Ahrens (*εἴ τίς ἔτι νῦν δαίνῦται ἐύφρων* pro *εἴ πέρ τις ἔτι νῦν δαίνῦται εὔφρων*); quae forma cum fide caret tum ratione, non enim in unum sonum confluere poterant vocales *-υε-* subiunctivi *δαινύεται* [3]). Vid. § 122, item de formis subiunctivo perperam adscriptis *ζώννυνται*, *ῥήγνυνται*, *ῥήγνῦται*.

§ 121. Flexionis thematicae dominium sensim in lingua Graeca crevit. Hinc a multis verborum formis, quas recentior dictio huic flectendi rationi debet, in poesi epica vocalis thematica abest. Videantur quae de conformatione temporis praesentis in § 145 dicta sunt, de aoristo II' in § 150, de perfecto in § 160.

---

[1]) Contrario errore Pindarus Pyth. IX 32 *οὐ κεχείμανται φρένες* dixisse fertur, sed *φρένας* (acc. partis) rescribi nihil vetat.

[2]) Ex Hipponacte addendum videtur *ῥηγνυῖτο*, vid. § 122.

[3]) Secunda persona *δαινύεαι* restituta est θ 243 τ 328 pro codicum lectione vitiosa *δαινύῃ*; cf. § 117.

§ 122. Subiunctivo temporum, quae vocali thematica carent, dictio epica non longam vocalem *η* vel *ω* sed brevem *ε* vel *ο* tribuere solet. Personarum terminationes ita conformatae reperiuntur in activo *-ετον -ομεν -ετε* et in medio *-ομαι -εαι -εται -όμεσθα.* Cf. Ahrens Conjugation aut *μι* p. 8, Curtius Verbum II[2] p. 70 sqq.

Quatuor sunt tempora, quibus propria est vetusta haec flectendi ratio:

1) *praesens verborum in -μι.* E. g.:

> *ἴομεν, ὄφρα κε θᾶσσον ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.* B 440.
> *ὄφρα κεν Ἕκτωρ κεῖετ' ἐνὶ κλισίῃσιν ἀκηδής.* Ω 554.

Pertinent huc formae *ἴομεν* (*ῑ B* 440 *I* 625 *M* 328 *Ξ* 374 *Φ* 438 *ω* 432, *ῐ Z* 526 etc. 21 locis) § 308 [1]), et *κείεται X* 168? *Ω* 554 sive *κέεται T* 32 *β* 102 *ε* 395 *τ* 147 § 169. Posterioris verbi syllaba initialis in thesi corripitur secundum legem quam in § 17 exposuimus. Mscripta non *κείετ'(αι)* vel *κέεται* habent sed *κῆται* aut *κεῖται*; verum restituit von Hartel.

Addendum est *δαινύεαι,* quod P. Knight et Ahrens *Θ* 243 *τ* 328 restituerunt pro vitiosa codicum lectione *δαινύῃ*. Denique hic commemoranda est forma suspecta *ἐρείομεν* (vel potius *ἐρήομεν*) *A* 62, pro qua *ἐρέωμεν* aut *ἐρώμεθα* expectatur.

Non subiunctivi sed indicativi sunt formae *ζώννυνται ω* 89 [2]) et *ῥήγνυνται* Hes. Scut. 377. In Hipponactis autem fragmento 19 *ἐμοὶ μὲν οὐκ ἔδωκας... οὔτ'... | ἔκρυψας, ὡς μή μοι χίμετλα ῥήγνῦται* scribendum esse optativum *ῥηγνῦ(ι)το* (cf. § 120) clamat syntaxis, neque hoc fugit Meinekium.

Vix in dictionem epicam quadrare videtur itaque suspicionem movet longa vocalis *η* formarum *δύνηαι Z* 229 (§ 305[3]) et *ἐπίστηται Π* 248 (§ 196[5]); posterior disolvi potest in *ἐπιστάεται* et fortasse debet [3]), priore vero loco pro *πολλοὶ δ' αὖ σοὶ Ἀχαιοὶ ἐναιρέμεν' ὅν κε δύνηαι* poeta fortasse dedit **ὅν κεν ἵκηαι,* quod aliquanto videtur concinnius, languet enim verbum *δύνασθαι* in hoc enunciato [4]).

---

[1]) Opinionem Schulzii de verbi *ἴομεν* vocali iota commemoravimus pag. 97.

[2]) Praecedens versus vitio laborat, quod nondum est correctum.

[3]) Zenodotus scripsisse fertur *ἐπιστίαται* (cf. § 119), *ἐπίσταται* autem habent codices complures. Sed ipse subiunctivus incommodus est, quapropter *ἐπιστάμενος* tentabat Nauck. Indicativum esse *ἐπίστηται* non multi opinor credent G. Meyero[2] p. 504, 2.

[4]) Itaque nolim conferre subiunctivos vetusta ratione conformatos, qui in titulis Arcadicis et Cretensibus reperti sunt, *δύνᾱμαι* etc., de quibus cf. Curtius Verb. II[2] p. 81, G. Meyer[2] § 581, Kühner-Blass II p. 201, et vid. infra pag. 308.

Certum est ferri non posse vocalem brevem in subiunctivis ad flexionem thematicam pertinentibus, quapropter dudum notati et probabiliter correcti sunt loci sequentes:

A 66 sq. *αἴ κεν* ... | *βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι*, ubi P. Knight correxit *βούλητ'*, item Curtius Verbum II² p. 72, sed gravius subesse vitium docet spondaica pronominis forma *ἡμῖν* (cf. § 92), quapropter rescripsimus **ἀντιάσας ἧμιν βούλητ' ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι*.

M 41 sq. *ὡς δ' ὅτ' ἂν ἔν τε κύνεσσι .... στρέφεται*, ubi Monro Hom. Gramm.² § 82 coll. *Τ* 67 restituit poetae verba *ὡς δ' ὅτ' ἔναντα κύνεσσι .... στρέφεται*, qua correctione egregia simul removit particulam vix Homericam *ἄν* pro *κεν* (vid. § 326).

Ξ 484 *τῷ καί κέ τις εὔχεται ἀνήρ*, immo *τῷ καί τέ τις* ut est in codicibus Vind. et Vrat., sive quod mavult Monro *τῷ καί τίς τ'*.

δ 672 *ὡς ἂν (κεν) ἐπισμυγερῶς ναυτίλλεται*, immo *ναυτίλεται* (aor., vid. infra), quam lectionem e coniectura restituit J. Paech, de vetere coniunctivi Graeci formatione, 1861 (vid. Curtius Verbum II² p. 88), deinde in optimo codice F repperit Ludwich.

K 360 sqq. *ὡς δ' ὅτε καρχαρόδοντε δύω κύνε, ϝειδότε θήρης*, | *ἢ κεμάδ' ἠὲ λαγωὸν ἐπείγετον ἐμμενὲς αἰεὶ* | *χῶρον ἀν' ὑλήεντα, ὃ δὲ προθέῃσι μεμηκώς*, sic Ar., sed codices *ὑλήενθ', ὃ δέ τε*, ex qua lectionis varietate Paech optimo iure effecit poetae verba esse *ὑλήεντα, ὅ τε προθέῃσι*, relativum igitur esse pronomen *ὅ* et novum inde enunciatum ordiri, neque quicquam obstare quominus *ἐπείγετον* indicativi formam esse dicamus; cf. *N* 64 et *ρ* 519, ubi eadem ratione indicativum excipit *ὅ τε* cum subiunctivo.

σ 419 *ὄφρα σπείσαντες κατακείομεν οἴκαδ' ἰόντες*. Verbi *κείω* (§ 169), sive praesens est sive futurum, subiunctivus in *-ομεν* formari non potuit, neque adverbium truncatum *οἴκαδε* pro *ϝοίκαδε* vetustam decet dictionem. Quamquam duriusculum est quod praeeunte Fickio rescripsimus *ὄφρα σπείσαντες κείωμεν ϝοίκαδ' ἰόντες*, cum praesertim subiunctivus huius verbi alias non reperiatur.

Immerito pro subiunctivo quidam habuerunt verbum *κελεύομεν* *Ψ* 659 = 802; quibus locis indicativus bene habere videtur, neque igitur necessaria est Christii coniectura *κελώμεθα*. In versu *Ψ* 75 verbum *ὀλοφύρομαι* Aristarchus interpretabatur *ἵνα ὀλοφύρωμαι*; qui si verum vidit, aoristo *ὠλοφυράμην* hic subiunctivus est adscribendus, praesentis enim esse nequit; sed errasse Aristarchum, parentheseos enim loco interpositum esse verbum *ὀλοφύρομαι precor*, satis certum duco; cf. § 108 pag. 282.

Lex metrica, quam in § 17 tetigimus, videtur effecisse ut vocalis η subiunctivorum *μίσγηαι* et *κατίσχηαι* *B* 232 sq. corriperetur; nam *μίσγη'* et *κατίσχη'* scribi quamquam sinit metrum, vetat tamen aurium iudicium.

Ex Hesiodi Operibus hic commemorandi sunt duo loci: vs. 330 *ἀλιταίνεται*, ubi *ἀλιταίνηϊ'* correxit Rzach, et vs. 646 sq. *εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψῃς ἀεσίφρονα θυμόν, | βούλεαι δὲ χρέα τε προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπέα*, quo loco particulam *τε* codices aliquot omittunt, alii *τε φυγεῖν* habent, poeta autem fortasse dedit *εὖτέ κ'* ..., | *βούληαι δὲ φυγεῖν χρῆος καὶ ἀτερπέα λιμόν*.

2) Sequitur *aoristus II vocali thematica carens*. E. g.:

Ϝίστορα δ' Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα θ η ό μ ε ν ἄμφω. Ψ 486.
ὁππότ' ἀνὴρ περὶ Ϝοῖσι μαχειόμενος κτεάτεσσι | β λ ή ε τ α ι. ρ 471.
αὐτὰρ ἐπεί κ' ἢ δουρὶ τυπεὶς ἢ βλήμενος ἰῷ | εἰς ἵππους ἅ λ ε τ α ι. Λ 191.

Activi formae huc pertinentes reperiuntur: 3ª pers. dualis *παρστήετον* σ 183 (2ª dualis deest), 1ª pers. pluralis *-βήομεν* *K* 97 ζ 262 κ 334, *στήομεν* *O* 297, *θήομεν* Λ 143 Ψ 244, 486 ν 364 φ 264, *κιχήομεν* Φ 128, *γνώομεν* π 304, *δώομεν* *H* 299, 351 π 184. Medii extant 1ª sing. *-θήομαι* Σ 409 *X* 111 τ 17, 2ª sing. *συμβλήεαι* *Γ* 335 (sic Cobet, *-βλήσεαι* codd.), **ὀνήεαι* *Z* 260 (*ὀνήσεαι* codd.), **ὑποθήεαι* δ 163 (*ὑποθήσεαι* codd.), **φθίεαι* β 368 (*φθείῃς* vel *φθίῃς* codd.), 3ª sing. *βλήεται* ρ 472, **ξυμβλήεθ'* η 204 (*-βληται* vel *-βλητο* codd.), *φθίεται* *Υ* 173, *ἅλεται* Λ 192 = 207 [1]), 1ª plur. *φθιόμεσθα* Ξ 87, **-δωόμεθ'(α)* Ψ 485, mss. *-δώμεθον* vel *-δώμεθα* (cf. § 118).

Etiam *aoristus passivi* hoc loco commemorandus est, e. g.

εἰς ὅ κεν ἢ ὔμες Τροίην εὔπυργον ἕλητε
ἢ αὐτοὶ παρὰ νηυσὶ δ α μ ή ε τ ε ποντοπόροισι. *H* 71 sq.

Unus tantum subiunctivus, praeter *δαμήετε* illud quod attulimus, in textu tradito ita formatus reperitur, *τραπήομεν* (§ 250) *Γ* 441 = Ξ 314 θ 292; sed tertius e coniectura est addendus, ab aoristo in *-θην* ductus, *νεμεσσηθήομεν* Ω 53 (vid. infra pag. 308).

Mscripta non vocalem *H* sed diphthongum *EI* exhibere solent in subiunctivi formis quas modo recensuimus, e. g. *βείω* *Z* 113, *δαμείω* σ 54, *στείῃ* *E* 598, *μιγείῃς* ε 378, *τραπείομεν*. Littera iota in secunda tertiaque personis facile nasci poterat ex errore, in quem nunquam non proclives erant librarii, ut cum optativis eos confunderent; vid. e. g. l. a. *P* 631 Ω 417, 531, 688, Eustath. 653, 42 (ad

[1]) Sed *ἅληται* est Φ 536.

Z 432), La Roche Textkritik p. 405 sqq. — Omnino autem ferenda non est diphthongus *ει* in subiunctivis qui ducti sunt a stirpibus in vocalem *α* desinentibus, haec enim aperta sunt vitia transscribentium, qui e. g. litteras Atticas *ΠΕΡΙΣΤΕΟΣΙ P* 95 interpretati sunt *περιστείωσι*, cum *περιστήωσι* esset scribendum; putabant nimirum brevem vocalem *ε*, quam ex Iadis forma *στέωσι* norant aut in contracta Attici sermonis forma *στῶσι* latitare sciebant, a poetis epicis metrica quadam licentia productam esse, productione autem metrica ex sono *ε* non *η* sed *ει* in lingua Graeca prodire [1]). Verum hoc loco vidit Aristarchus, idem *θήῃς* scribebat *Z* 432, *σαπήῃ T* 27, *φανήῃ X* 73, et consimile aoristi *ἔκεια* et participii *τεθνειώς* vitium passim corrigebat [2]); quapropter aliis locis eum aliter de huiusmodi formis iudicasse credibile non est; certe non conficitur haec res verbis scholii, mutili nisi fallor, quod ad *Ψ* 244 legitur: *θείομεν*] *ἡ διπλῆ ὅτι συνέσταλκεν ἀντὶ τοῦ θείωμεν*, multoque minus scholio ad *Γ* 436 *δαμασθῇς*] *Ἀρίσταρχος δαμείης*, ubi *δαμήῃς* optimo iure rescripserunt Spitzner Bekker La Roche Ludwich. Sincera lectio *ἀνήῃ* in mscriptis reperitur *B* 34.

Ante terminationes *-ω -ομεν -ωσι* scribendam esse diphthongum *ει*, sed *η* ante terminationes *-ῃς -ῃ -ετον -ετε*, proba igitur flexionis Homericae paradigmata esse *βείω βήῃς βήῃ βήετον βείομεν βήετε βείωσι* et *δαμείω δαμήῃς δαμήῃ δαμήετον δαμείομεν δαμήετε δαμείωσι*, contenditur in Epimerismis p. 202,19 Crameri, sed male sanae huius sapientiae [3]) auctor non fuit Aristarchus, hunc enim *P* 95 in tertia persona plur. non *-στείωσι* sed *-στήωσι* scripsisse supra vidimus [4]); huiusmodi autem errores laete per vetusta mscripta pullulasse testantur absurda illa dudumque damnata vocabula *δείους σπείους ἀκλειῶς ἐνρρεῖος* aliaque quae iis sunt similia, et quae vix minus sunt vitiosa *ἀκαχείαται εἴαται χέρεια χρεῖος εἴως*.

---

[1]) Vid. Herodianus II p. 267 Lentz, allatus a Curtio Verbum II² p. 71.

[2]) Vid. *λ* 74 *ν* 26 de aoristo *ἔκηα* (§ 153²), et *Z* 71 *H* 89, 409 *I* 633 *K* 343, 387 *Π* 16, 526, 858 *P* 161, 229 *Σ* 537, 540 *α* 289 de participio *τεθνηώς* (§ 160¹²).

[3]) A Curtio iure vocatur „eine völlig willkürliche phonetische Theorie", Verbum II² p. 75 sqq. — Vocalem iota subiunctivo vindicare et hac ratione traditas formas partim certe defendere conati sunt Ahrens, Naber Quaest. Hom. p. 81, Christ proleg. Iliad. p. 106 et 148 sq.

[4]) Alteri testimonio, quo viri docti uti solent (e. g. Monro Hom. Gramm.² p. 384), *Ἀρίσταρχος βήομαι X* 431, Ludwich optimo iure fidem denegasse videtur, certum autem est ab hac forma alienam esse vocalem *H*, aut enim *βι-* aut *βει-* (ut habent mscripta) esse scribendum (vid. § 147).

Longam stirpis vocalem in huiusmodi formis corripi sinit lex quam in § 17 tetigimus; hac igitur usi libertate poetae epici dixerunt στᾰ́ομεν Λ 348 Χ 231, κτᾰ́ομεν χ 216 (codd. στέωμεν κτέωμεν vel στέομεν κτέομεν [1]), correxit L. Meyer), ἕομεν(?) Τ 402 (codd. ἕωμεν vel ἕομεν), θέομεν ω 485, ἀφέῃ Π 590, ἀνέῃ σ 265 (codd. ἀνέσει, corr. Thiersch), θερέω(?) ρ 23, μιγέωσι Β 475. Fortasse addenda est forma πτῆται Ο 170, quae si a πτάσθαι ducitur, scribenda est πτᾰ́εται, sed fortasse ad πτέσθαι est referenda.

Sed a dictione vetusta abhorrent loci ubi vocalis, quae metri causa correpta est, deinde synizesi aut contractione cum syllaba sequenti confluxit. Quapropter suspicionem movent formae sequentes:

(α): ἀναβῇ β 358, διαβῇ Hes. Op. 740. Requiritur -βήῃ, quod Ι 501 Π 94 legitur.

ἀναστῇ σ 334. Sincera forma στήῃ legitur Ε 598; item στήῃς Ρ 30.

φῇ τ 122, φῇσι Θ 153(?) α 168 (leg. *φήῃ coll. λ 128 = ψ 275), cf. § 112.

φθῇσι Ψ 805 (l. a. φθήῃ, quod praeferendum). Cf. § 112.

ἐπιβῆτον ψ 52 (Bekker ἐπιβήῃ, vid. contextus).

φθέωμεν π 383 (pro ἀλλὰ φθέωμεν correximus *ἀλλ' εἰ φθαῖμεν, vid. contextus).

βῶσιν ξ 86 (pro ἀλλοτρίης βῶσιν verum videtur *βήωσ' ἀλλοτρίης).

φθέωσι ω 437 (versus inutilis pluresque ob causas suspectus).

(η): ᾗσι Ο 359 (leg. ᾗῃ coll. Β 84 Ρ 631 ε 471). Cf. § 112.

θῇσι π 282 (recipienda est l. a. θήῃ coll. κ 301 ο 51). Cf. § 112.

κίχῃσι μ 122 (leg. *κιχήῃ). Haec tamen forma non contractione est nata sed a sequioris aetatis aoristo ἔκιχον ducta. Cf. § 112 et 149[72].

μεθῶμεν Κ 449 (pro ἠὲ μεθῶμεν scribi potest *ἢ μεθέωμεν, nisi aliud vitium latet), ἀφῶμεν hymn. VI 22.

συνώμεθα Ν 381. Cum vis verbi tum forma suspecta; quid legendum sit non constat.

δαῶμεν Β 299 (*ϝίδωμεν?).

ξυμβλῆται η 204 (leg. *ξυμβλήεθ', vid. supra pag. 305).

φανῇ Ι 707 Hes. Op. 598.

ἀμερθῇς Χ 58.

ἰανθῇς Τ 174.

[1]) Vitium textus traditi facile explicant ea quae pag. 33 sqq. exposuimus; ΣΤΗΟΜΕΝ et ΚΤΗΟΜΕΝ quin aliquando in libris Ionicis fuerit dubium non videtur.

χολωθῇς *I* 33 (**χόλωσαι*).

[*ἁασθῇ* pro *ἀάσθη* est Schaeferi coniectura Hes. Op. 283, quam recipere non debebat Rzach.]

ἐπαληθῇ *ο* 401.

ἰανθῇ *χ* 59.

πειρηθῆτον *K* 444 (leg. **πειρήθητον*, imperat.).

πιστωθῆτον *φ* 218 (versus spurius videtur).

πειρηθῶμεν *X* 381 *Θ* 100 (fortasse recipienda est l. a. posterioris loci *πειρήσωμεν*).

νεμεσσηθέωμεν *Ω* 53 (pro *μὴ ἀγαθῷ περ ἐόντι νεμεσσηθέωμέν οἱ ἡμεῖς* restitui **μή ϝ' ... νεμεσσηθήομεν ἧμες*, partim ex Hermanni Bekkerique auctoritate).

διακρινθῆτε *ω* 532.

(ω): *δῶ* *ι* 356 (*ἵνα τοι δῶ ξείνιον*, leg. **δώω ξεινήιον* coll. *Ξ* 268 *γ* 490. De structura vid. § 108), *υ* 296 (*ϝοι καὶ ἐγὼ δῶ ξείνιον*, nos **ϝοι δώω ξεινήιον*).

δῷς *H* 27 (*δῷς, ἐπεὶ οὔ τι*, verum videtur **δώῃς· οὔ τι*).

γνῷς *χ* 373 (*ὄφρα γνῷς*, scripsimus **ὡς γνώῃς*).

δῷσι *A* 129 (*δῷσι πόλιν Τροίην*, probabiliter P. Knight *δώῃσι Τροίην*), *α* 379 = *β* 144 (*αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῷσι*, propositum est *αἴ κε Ζεὺς δώῃσι*), *θ* 318 (*ἀποδῷσιν ἔϝεδνα*, leg. **ἀποδώῃ*). — Sincera forma *δώῃ* *Z* 527 etc. legitur, nec non extat in inscriptionibus Delphicis.

γνῷ *A* 411 = *Π* 273 (*γνῷ δὲ καί*, leg. **γνώῃ' δ'* coll. *Ω* 688).

γνῶτον *φ* 218 (*ὄφρα μ' ἐὺ γνῶτον πιστωθῆτόν τ' ἐνὶ θυμῷ*. Versus spurius videtur).

δῶμεν *Ψ* 537 (*ἀλλ' ἄγε δή ϝοι δῶμεν ἀέθλια*), *Θ* 389 (*ἀλλ' ἄγε ϝοι δῶμεν ξεινήια*), *ν* 13 (*ἀλλ' ἄγε ϝοι δῶμεν τρίποδα*), quibus locis P. Knight male proposuit *ἀλλ' ἄγε (ϝοι) δώωμεν*, requiritur enim *δώομεν*.

γνῶμεν *X* 382. — Integra forma *γνώομεν* extat *π* 304.

περιδώμεθον *Ψ* 485. Pro vitiosa hac forma legendum esse *-δωόμεθ'* in § 118 vidimus.

δῶσι *Γ* 66 (versus spurius videtur).

γνῶσιν *Z* 231 (pro *γνῶσιν ὅ τι* legatur *γνώωσ' ὅ*).

Non recentes neque contractione natas sed veneranda antiquitate insignes esse formas subiunctivi, quales sunt *ἧσι* (*ᾖσι*), *δῶμεν*, *δῶσι*, *δύνηαι* etc., primitus enim a stirpibus in vocalem desinentibus subiunctivos sine ope vocalis thematicae esse ductos, censet Monro Hom. Gramm.[2] § 81; cf. supra pag. 303 ann. 4. Qui si

verum vidit, pars formarum modo enumeratarum sine suspicione poterit dimitti, vel sic tamen restabunt, quas contractionem passas esse constat: -βῇ, -ῶμεν, φανῇ etc.; sed observasse mihi videor corruptis potissimum vel recentis originis versibus illas formas, quas vetustissimas vir doctus ducit, occurrere; quapropter adstipulari ei vereor.

3) Tertium huc in censum venit *perfectum activi*. Quod duos habet subiunctivos ita formatos, πεποίθομεν κ 335 et ϝείδομεν Α 363 etc. (cf. § 159 et § 160[7 et 9]); e. g.:

ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα ϝείδομεν ἄμφω.   Α 363.

Simillima *medii* forma extat uno loco, Hesiod. Oper. 480 sq.: εὖτ' ἂν (εὖτέ κ') ... προσαρήρεται ἱστοβοῆι (§ 135[2]), ubi alii legebant προσαρήσεται et προσαρήρηται (i. e. προσαρήρητ'). Suspectus autem est subiunctivus μεμνώμεθα ξ 168, nam μεμνηόμεθα expectatur; fortasse μνᾱώμεθα, quod coniecit Fick, dedit poeta, aut μνησώμεθα (ut Ο 477 etc.). Corruptam denique cum Herwerdeno ducimus formam ὀρώρηται Ν 271 (§ 135[11]).

4) Quartus commemorandus est hoc loco *subiunctivus aoristi primi activi et medii*, nam huic quoque tempori vocalis thematica deest; ἔλυσα ex ἔλυσm̥ prodiit, deinde vocalis α, quam pepererat liquida, invasit ceteras activi personas et genus medium [1]). Breves igitur vocales ε et ο subiunctivo aoristi sigmatici sunt propriae in dictione epica, et perfrequentes in carminibus Homericis sunt formae huc pertinentes; e. g.

αὐτοὶ δ' ἀγρόμενοι κυκλήσομεν ἐνθάδε νεκροὺς   Η 332 sqq.
βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν· ἀτὰρ κατακήομεν αὐτούς.
τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες
ἄκριτον ἐκ πεδίου· ποτὶ δ' αὐτὸν δείμομεν ὦκα
πύργους ὑψηλούς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν,
ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας,
ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγύθι τάφρον.
μὴ νῦν μοι νεμεσήσετ', Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.   Ο 115.
νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν,   Α 141 sqq.
ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἑκατόμβην
θήομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσηίδα καλλιπάρῃον

[1]) Cf. Westphal Metrik[1] p. 280, Curtius Verbum II[2] p. 282, G. Meyer[2] p. 464.

βήσομεν, εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω ....
ὄφρ' ἧμιν ϜεκάϜεργον ἱλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας.
ὁππότε χ' ἡβήσῃ καὶ Ϝῆς ἱμείρεται αἴης. α 41.
ὄφρ' ἱλασόμεσθα Ϝάνακτα. Α 444.

Prima persona pluralis medii invenitur *Α* 444, quem versum supra attulimus, et praeterea *Χ* 50 *ἀπολυσόμεθα*, *π* 238 sq. *δυνησόμεθα* et *διζησόμεθα*, formae vero in *-ομεν -ετε* etc. tot locis occurrunt ut hic enumerari nequeant.

Huiusmodi subiunctivi, exceptis iis quorum stirps clauditur littera liquida [1]), a futuris non discrepant; supra autem in § 108 vidimus, subiunctivi fines tempore Homerico aliquanto latius quam postea in lingua Graeca patuisse. Quae causae effecerunt ut Homerus indicativum futuri particulae *κε* (*ἄν*) sociare potuisse crederetur; sic *περισσήν* esse voculam *κε* in versibus, quales sunt *ἤ κέν μιν ἐρύσσεαι ἤ κεν ἐάσεις* *Υ* 311 vel *οἵ κέ με τιμήσουσι* *Α* 175, docebat Aristarchus; cf. Friedländer Ariston. p. 8 sqq. Sed neque alibi hanc iuncturam ferendam esse multi demonstrarunt [2]), neque Homero concedendam esse ostendit van Herwerden in Revue de Philologie 1882 p. 22-27. Nempe e locis ubi haec structura reperitur alii spurii sunt (*Λ* 139) aut manifeste corrupti (*Δ* 176 *Θ* 404 sq. *Υ* 102 *σ* 265), alii levem requirunt correctionem vitii quod litteratura vetusta peperit (*-ουσι -ωσι*, *-ει -ῃ*, olim *-ΟΣΙ* et *-ΕΙ*); alibi *κε* vel *ἄν* in alienum locum irrepsit (*κ'* del. *Ξ* 239, *κε* leg. *γε* *Α* 523 *Γ* 138, *κεν* leg. **τοι* *Ρ* 515, *κε* leg. *τε* *Ψ* 675, *κ'* leg. **τ'* *Χ* 70, *κεν* leg. *μὲν* *Ο* 213, *ἂν* leg. **μὲν* *Ι* 167, *Χ* 66 *ἂν* leg. **ἄρ* et *κ'* leg. **τ'*); denique alia ratione probabiliter sanati sunt loci sequentes: *Ζ* 260 *κ' αὐτὸς* (aut *καὐτὸς*, cf. § 9) *ὀνήσεαι* leg. **ὀνήεαι*, *Υ* 335 *ὅτε κεν συμβλήσεαι* leg. *συμβλήεαι* (Cobet) [3]), *Ξ* 269 *κε ... δώσω* leg. *δώω* (vHerwerden).

Nulla autem requiritur correctio *Ε* 212, ubi *-όψομαι* subiunctivus aoristi intermortui *ὄψασθαι* esse videtur (cf. § 309), et *Χ* 42 pro *τάχα κεν ... ἔδονται* praesto est lectio Aristarchi *ἔδοιεν*.

---

[1]) Et ne hos quidem olim discrepuisse docent vetustioris conformationis in *-λσα* et *-ρσα* vestigia, quae in lingua epica extant (vid. § 254).

[2]) Vitiosi sunt loci, quales afferuntur in Anecd. Bekkeri p. 127: *οὐδὲν ἂν ... πολεμήσειν* etc., et certum omnino est quod illic p. 126 statuitur ex veterum grammaticorum sententia: *ἂν μέλλοντι οὐ συντάσσεται.*

[3]) Tertius locus in quem idem vitium irrepsit est *δ* 163 *ὄφρα ... ὑποθήσεαι*, leg. **ὑποθήεαι*. Vid. etiam *β* 368 *σ* 265.

Postquam tractavimus subiunctivi formas quae brevem habent vocalem, perpendamus oportet difficultatem quae inest reliquis personis eiusdem conformationis. Nempe si textui tradito fides est habenda, flexio athematica in lingua epica hasce peperit subiunctivi figuras:

-ω -ῃς -ῃ -ετον -ομεν -ετε -ωσι,
-ομαι -εαι -εται -ησθον -ομεθα -ησθε -ωνται.

Formae igitur, de quarum vocali metrum certiores nos reddere potest, brevem eam habent, ceterae longam. At quis praestat longas illas vocales *η* et *ω* genuinas esse? Antiquitus enim litterae *-ΕΙΣ -ΕΙ* et *-ῃς -ῃ* significabant et *-εις -ει*, *-ΕΣΘΟΝ -ΕΣΘΕ* cum *-ησθον -ησθε* poterant valere tum *-εσθον -εσθε*, *-ΟΣΙ -ΟΝΤΑΙ* utrum *-ωσι -ωνται* essent reddenda an *-ουσι -ονται* incertum erat; quapropter facile fieri potuit ut verborum figurae, quas praeberet lingua vulgata, in textum Homericum irreperent culpa transscribentium. Id ipsum autem, quod analogia poscit, in mscriptis legitur locis ubi aoristus sigmaticus particulam *κε* (*ἄν*) sibi additam habet, e. g. *οἵ κέ με τιμήσουσι Α* 175, *ἥ τίς κε Ϝερύσσεται ἠδὲ σαώσει Κ* 44, quales formas pro futuris olim habitas esse supra vidimus. Denique accedunt lapidum testimonia minime contemnenda, quae dehortantur ne cum transscriptoribus formas *-σῃς -σῃ -σωσι* etc. Homero tribuamus; nempe in vetustis inscriptionibus Ionica dialecto conceptis, nec non in Cretae lapidibus antiquissimis et in tabulis Heracleensibus, subiunctivus *aoristi primi* habet terminationem *-ΕΙ*, *praesentis* vero et *aoristi secundi* subiunctivus summa constantia in *-ΗΙ* exit. Videantur tituli quos indicaturi sumus:

Inscriptio Ephesia saeculi V[1], CIG. 2953 [1]): *ἢν μὲν ἀποκρύψει* (ter) et *ἐπάρει* (bis).

CIG. 3044 [2]) lapis Teïus anni fere 470 a. C.: *ὃς ἂν . . . κατάξει ἢ . . . ἐκκόψει ἢ . . . ποιήσει.*

IGA. 381 [3]) lapis Chius: *ἤν τις . . . ποιήσει* et *ἢν δὲ μὴ πρήξοισιν* (bis), sed *ἐξέλῃ, μεθέλῃ, μέλλῃ, ὄφλῃ, ποιῇ, λάβωισιν.*

Gortynia inscriptio minor, in qua litterae *H* et *E* distinctae sunt, habet subiunctivos *δείξει, πᾱρόσει, φυτεύσει, πράξοντι*, sed *ᾖ* et *τεθνάκῃ.*

Tabulae Heracleenses exhibent subiunctivum *γράψει*, alias *νέμῃ φέρῃ λάβῃ* scriptum est.

Titulus Laconicus saeculi III[1] Cauer[2] 27: *ὃν κα γράψει.*

---

[1]) Cauer Del.[2] 478, Kirchhoff Alph.[3] p. 12, Roberts Epigraphy p. 173.
[2]) Cauer 480, Kirchhoff p. 13, Roberts p. 168.
[3]) Cauer 496, Roberts p. 181 sqq.

Gravissima haec vetustorum titulorum testimonia quomodo essent diudicanda, nimirum non esse confundenda cum locis, ubi lapidarii scripserunt *φέρει* pro *φέρῃ* et similia [1]), primus intellexit W. Schulze; vid. Hermes 1885 p. 491 sqq.

Haec omnia qui secum perpenderit, vix dubitabit quin subiunctivis, qui thematica vocali carent, in dictione Homerica breves tantum vocales *ε ο* et diphthongi *ει ου* sint propriae, ita ut forma *ἴομεν* e. g. necessario fere secum trahat formas *ἴεις ἴει ἴουσι*, forma *ἱμείρεται* pluralem *ἱμείρονται* fuisse doceat, forma *Ϝείδομεν* flagitet cognatas formas *Ϝείδεις Ϝείδει Ϝείδουσι*, forma *γνώομεν* formas *γνώεις γνώει γνώουσι*.

Quin igitur simplici hac utilique observatione ita utimur ut passim in Homerico textu scribamus formas quas postulat analogia, et e. g. Ω 688 edamus *αἴ κ' Ἀγαμέμνων | γνώει σ' Ἀτρεΐδης, γνώουσι δὲ πάντες Ἀχαιοί?* — Multa obstant, opinor. Quadamtenus prodire se posse putabat L. Meyer Griechische Aoristen p. 11, *-ονται* enim et *-ουσι* scribendum autumabat, singularis numeri formas non tangens; cautior etiam fuit Christ, qui medii formam ex Meyeri sententia mutavit, sed activum refingere non est ausus, vid. prol. Iliad. p. 114. Sed nisi omnes formae quae huc pertinent eodem remedio possint sanari, satius est profecto ne unam quidem ex iis tetigisse. A perfectis autem ut abstineamus, monet nos Cretica subiunctivi forma quam modo attulimus *τεθνάκῃ*, neque igitur aoristos secundos, quorum conformatio artissimis vinculis cum perfecto cohaeret, tentabit quisquis est mentis subactae. Itaque solus subiunctivus aoristi sigmatici restat, cui sine temeritate termini *-εις -ουσι* etc. tribui possint. Attamen ne hoc quidem ausi sumus, quoniam haud ita rari in carminibus epicis sunt loci ubi reperiuntur terminationes vulgares *-σητον, -σωμεν, -σηται, -σώμεθα*, quae quominus sollicitentur obstat metrum:

ἀντιάσητον Μ 356, *ἐποτρύνητον* Ζ 83.

βουλεύσωμεν π 234, *ὄρσωμεν* Η 38, *παύσωμεν* Η 29, *πέμψωμεν* υ 888, *ἐνιπλήξωμεν* Μ 72 (*φθίσωμεν* π 369 leg. *-αιμεν*).

ἀλλήλους τρώσητε καταισχύνητέ τε δαῖτα π 293 = τ 12, *δϜείσητε* Ω 779, *ὄρσητε* Ψ 210, *περάσητε* ο 458.

δηλήσηται Γ 107, *ἀνήνηται* Ι 510, *ἄληται* Φ 536.

---

[1]) Huiusmodi vitia non sane rara sunt, sed in recentioribus demum lapidibus frequenter occurrunt. Vid. e. g. Cauer Del.[2] 47, Curtius Verbum II[2] p. 89, G. Meyer[2] § 72.

παυσώμεθα Η 290 Φ 467, *μνησώμεθα* Ο 477 etc.

Quales formae neque recentibus tantum corruptisve locis reperiuntur [1]) neque metri necessitati debentur, nam *ὄρσομεν* vel *δηλήσεται*, ut his exemplis utamur, et dici sinebant numeri dactylici et dixerunt alibi cantores epici, vid. Δ 16 Ξ 102 Θ 444 χ 368.

Itaque cum ne summa quidem audacia efficere possit ut Homerus in subiunctivi conformatione omnino sibi constitisse videatur, superest ut in hac quoque grammaticae parte agnoscamus libertatem illam et inaequalitatem dictionis epicae, et concedamus fines, intra quos subiunctivi termini *-ῃς -ῃ -ωσι -ωνται* aevo epico regnabant, neque a nobis pro certo posse constitui neque olim a transscriptoribus potuisse [2]). Quod qui concedit, a lectione tradita non temere discedendum esse concedit.

Id unum certum videtur, aut ubique *-σει -σουσι -σονται* et similia esse scribenda aut nusquam, neque igitur tolerandum esse in textu hodierno illud *οἵ κέ με τιμήσουσι* quaeque sunt eiusmodi [3]). Nam aoristi subiunctivum alios habuisse sonos si praecederet particula *κε* quam si a particula *μή* vel *ὄφρα* suspensus esset, id nemo qui quidem sanae sit mentis contendet.

---

[1]) Primitus non aoristi sed *praesentis* subiunctivum plerisque huiusmodi locis fuisse suspicatur Monro Hom. Gramm.[2] § 82.

[2]) „Wie weit bei Homer das alte reicht, und wo das neue anfängt, vermag, wo „uns das Metrum im Sticho lässt, kein menschlicher Scharfsinn zu ermitteln". Curtius Verbum II[2] p. 285.

[3]) Loci qui huc faciunt reperiuntur Α 175 (cf. Ι 155 sq., 297) Β 229 Ι 62 Κ 44, 282 Γ 241, 515 (?) δ 753 ε 36 sq. π 298, 438 ρ 547 (?). Talibus locis Cauer terminos *-σει -σουσι* etc. servandos duxit, concedens tamen subiunctivi, non futuri esse; vid. quae observavit proleg. Il. p. xxxv et ad β 248.

CAPUT II.

De nominibus verbalibus.

I. *De infinitivo* [1]).

§ 123. Infinitivus in dictione epica praesertim adhibetur ad indicandum finem quem quis assequitur aut vult assequi, e. g.:

πῶς τίς τοι πρόφρων Ϝέπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν *Α* 150 sq.
ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ' ἀνδράσι Ϝῖφι μάχεσθαι;

Propria nimirum infinitivo, id est dativo nominis actionis, primitus est significatio *consecutiva* sive *finalis* quae dici solet, et ex ea cetera locutionum genera, quibus infinitivus sensim adaptatus est, profluxerunt omnia. *Praesentis* autem infinitivus actionem continuatam vel iteratam indicat, *perfecti* peractam, *aoristi* nunc vel antehac ingressam [2]), *futuri* futuram.

Notatu dignae sunt hae formulae loquendi:

'βῆ ('βῆν, 'βάν) δ' ἴμεναι *Δ* 199 etc., 'βῆ δὲ θέειν *Β* 183 etc.,
'βῆ δ' ἐλάειν *Ν* 27, ὦρτο πέτεσθαι *Ν* 62.
'μάστιξεν δ' ἐλάειν *Ε* 366 etc.

§ 124. Infinitivus saepe (locis fere 200) fungitur vice 2ae personae *imperativi*; quales locos τῇ διπλῇ notare solebat Aristarchus; vid. Friedländer Ariston. p. 14. Exemplo sit α 290 sqq.:

νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
σῆμά τέ Ϝοι χεῦαι καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξαι
πολλὰ μάλ', ὅσσα ϜέϜοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.

Videantur praeterea *Α* 582 *Ε* 124 *Κ* 65 *Λ* 788 sq. *Ρ* 691 sq. *Υ* 335 *Χ* 259 δ 408 λ 441 sqq. etc.

Multis locis, ubi infinitivus hoc sensu adhibitus reperitur, praecedit imperativus; e. g.[1] *Β* 8 sqq. βάσκ' ἴθι... ἀγορευέμεν' ὡς ἐπιτέλλω. Vid. praeterea *Α* 323 *Γ* 459 *Δ* 71 *Η* 79 *Φ* 341 δ 416, 419 etc.

Tertia quoque imperativi persona nonnunquam exprimitur ope infinitivi; e. g. *Ζ* 86 sqq.: Ϝεικὲ δ' ἔπειτα | μητέρι σῇ και ἐμῇ· ἢ

---

[1]) De infinitivi apud Homerum usu singulari cura egit La Roche Hom. Untersuchungen II 1893 p. 1-78 (Der Infinitiv bei Homer).

[2]) Praesentis et aoristi infinitivi quomodo differant optime exposuit La Roche l. l. p. 87 sqq.

δὲ.... | θεῖναι etc., *H* 78 sq. *τεύχεα συλήσας φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας, | σῶμα δὲ ϝοίκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, Ψ* 245 sqq. ...*ἄνωγα, | ...ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Ἀχαιοὶ | εὐρύν θ' ὑψηλόν τε τιθήμεναι* [1]).

A mandatis ad precos, quae ad deos fiunt, facilis est transitus. *Accusativus cum infinitivo* pro 3ª persona imperativi ita usurpatur compluribus locis:

Ζεῦ κύδιστε μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων, *B* 412 sqq.
μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι καὶ ἐπὶ κνέφας ἐλθεῖν,
πρίν etc.

Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν ἢ Τυδέος υἱὸν *H* 179 sq.
ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.

Ζεῦ ϝάνα, Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν ὄλβιον εἶναι. ρ 354.

Proxime autem a precibus distant *decreta*:

Τρῶας ἔπειθ' Ἑλένην καὶ κτήματα πάντ' ἀποδοῦναι, *Γ* 285 sq.
τιμὴν δ' Ἀργείοισ' ἀποτινέμεν' ἥν τε ϝέϝοικε.

Nominativus cum infinitivo hisce duobus locis post *αἲ γάρ* usurpatur in precibus:

αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον, η 311 sqq.
τοῖος ἐὼν οἷός ἐσσι, τά τε φρονέων ἅ τ' ἐγώ περ,
παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι
αὖθι μένων.

αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον,... ω 376 sqq.
τοῖος ἐών τοι χθιζὸς ἐν ἡμετέροισι δόμοισι
τεύχε' ἔχων ὤμοισιν ἐφεστάμεναι καὶ ἀμύνειν
ἄνδρας μνηστῆρας.

Priore loco optativus, posteriore indicativus expectatur; quamquam nihil est in utrovis loco quod corruptelae suspicionem moveat, sed liberior est utriusque structura.

§ 125. Tempora activi, quae vocali thematica carent, infinitivo utuntur in syllabas *-μεναι* excurrenti. Cum his consentit aoristus passivi.

Item infinitivorum, qui ad flexionem thematicam pertinent, frequens in lingua epica est terminus *-έμεναι*, frequentior tamen aliquanto vulgaris ille terminus *-ειν* [2]).

---

[1]) Non huc pertinet *P* 155 ni fallor, ubi *ἴμεν* indicativi prima persona pluralis numeri mihi esse videtur, non infinitivus. Cf. § 126.

[2]) Soli flexioni athematicae olim proprios fuisse terminos *-μεναι* et *-(ε)ναι* suspicatur G. Meyer² § 597 ann. 2.

Exempla huius conformationis sunt:

Sine vocali thematica:

praes.	*ἱστᾰ́μεναι, τιθήμεναι*[1], *ἴμεναι(ῖ)*[2], *ζευγνῠ́μεναι.*
aor. II	*στήμεναι, δόμεναι, ϝᾰλώμεναι.*
aor. pass.	*μῐγήμεναι, ὁμοιωθήμεναι.*
perf.	*ϝίδμεναι, δεδϝίμεναι.*

Cum vocali thematica:

praes.	*ἀμῡνέμεναι* et *ἀμῡ́νειν*[3].
fut.	*ἀξέμεναι* et *ἄξειν.*
aor. II	*ϝειπέμεναι* et *ϝειπεῖν.*

Elisione obscurari potest diphthongus finalis *-αι*, vid. § 13. E. g. *ζευγνῠ́μεν'* *Ο* 120[4], *δόμεν'* *Σ* 458 etc., *ϝίδμεν'* *Λ* 719, *ἀμυνέμεν'* *Ι* 602 etc., *ἀξέμεν'* *Ψ* 111 etc., *ϝειπέμεν'* *Η* 373 etc.; qualibus locis mscripta omittere solent signum elisionis, accentus tamen indicio est terminationem *-(ε)μεν* vetustis grammaticis non integram visam esse sed ex *-(ε)μεναι* ortam. Neque apostrophus ab huiusmodi infinitivis omnino abest in codicibus, immo locis satis multis illud signum cernitur; sic *Ι* 688 *Ξ* 397 *Τ* 22 Genevensem habere *εἰπέμεν' καιέμεν' ἔμεν'* refert Nicole; *κ* 22 *ὀρνύμεν'* habent PHK, integramque formam *ὀρνύμεναι* more vetusto[5] perscriptam exhibet codex T; in *χ* 210 *ἔμμεν'* habent FH alii, *ἔμμεναι* est in X, et hic certe infinitivus per totum Homerum elisionis signo munitus est pluribus locis quam caret[6]. Alia exempla ex Ludwichii apparatu critico ad Odysseam mihi enotavi *δ* 528, 700 *ε* 475 *ζ* 257 *κ* 381 *λ* 32 *ξ* 332 *ο* 15 *π* 107, 419 *ρ* 81, 404, 509 *σ* 127, 183, 357 *τ* 64, 191, 222, 289, nec dubium quin multo plura possint colligi.

Editores vero recentiores longe plurimi *-μεν* scribere maluerunt

---

[1]) Huius infinitivi, qui nonnisi *Ψ* 83 et 247 extat, longam vocalem *η* analogiae deberi suspicatur Curtius Verbum II^2 p. 115. Vid. § 195.

[2]) Longum est iota *Υ* 365, si sanus ille locus; sed probabiliter corrigi posse videtur.

[3]) Notatu dignum est sesquipedale verbum *ποντοπορευέμεναι* *ε* 277, quod versus alteram partem explet.

[4]) Suspectus propter vocalem *υ* productam est infinitivus *ζευγνῡ́μεν'* *Π* 145. Nam brevem esse sonum *υ* cum aliunde constat tum ex Homeri versibus *Γ* 260 *Ο* 120. Cf. § 195.

[5]) Cf. pag. 68 sqq.

[6]) Etiam in chori cantico apud Sophoclem, Antig. vs. 623, quo uno loco tragoedia vetus nobis praebet epicum hunc infinitivi terminum, optimus testis codex Laurentianus habet *ἔμμεν'*. Praeterea ex Atticis poetis nonnisi Aristoph. Av. 930 et 973 afferri possunt; vid. Gerth in Curt. Studien I 2 p. 257.

quam -μεν' cum elisionis signo. Apostrophum addendi initium fecit P. Knight, qui e. g. *B* 126 διακοσμηθήμεν' excudendum curavit; sed non satis hac in re sibi constitit. Nos in grammaticae Homericae minoris proecdosi (anni 1883) quid rei esset significavimus, moxque Christ in Iliadis proleg. p. 145 (anno 1884) idem docuit [1]); qui quod addit, grammaticos recentiores neglexisse originationem termini -μεν ex ampliore terminatione -μεναι, id in nos certe non cadere ex iis quae modo scripsi apparet. Ante nos autem Bekker Hom. Blätt. I p. 69 observavit terminum -μεν *post breves vocales* tantum non constanter esse collocatum, et — quod eodem redit — Simmerle Progr. Innsbruck 1874 docuit *ante vocales* omnes fere huiusmodi infinitivos esse collocatos (cf. Kühner-Blass II p. 58), pluresque idem vidisse credibile est, nam res ferit oculos.

Metrum dactylicum quoniam non obstabat quominus in infinitivorum exitu syllabis -εμεν' substitueretur terminus -ειν, facile intellegitur fuisse periculum ne vetusta terminatio, sicubi elisionem perpessa esset, evanesceret et locum suum cederet vulgaribus infinitivorum formis. Neque meram hanc esse suspicionem luculenter demonstrant manuscriptorum testimonia quaedam. *Π* 834 codices tantum non omnes habent ποσσὶν ὀρωρέχαται πολεμίζειν· ἔγχεϊ δ' αὐτὸς etc., quae cur auribus paulo exercitatioribus non displicere nequeant, supra pag. 15 sq. vidimus; at testis qui omnium est antiquissimus, Syriacus rescriptus, praebet id quod suadent versus numeri et epicae dictionis indoles, πολεμιζέμεν('). Eodem auctore *T* 140 sine umbra dubitationis scribimus δῶρα δ' ἐγὼν ὅδε πάντα παρασχέμεν('), ὅσσα τοι ἐλθών, licet ceterorum codicum optimus quisque παρασχεῖν habeat. Eadem est varietas *T* 79, ubi lectio ἑσταότος μὲν καλὸν ἀκουέμεν(') οὐδὲ ἔοικε idoneis testibus non caret, licet trisyllaba infinitivi forma ἀκούειν in Veneto A extet et in scholio Aristarchi auctoritate muniatur, quod testimonium confirmatur consimili ad *ο* 392 sq. nota, ubi in codicibus recte legitur ἔστι μὲν εὕδειν, | ἔστι δὲ τερπομένοισιν ἀκουέμεν(')· οὐδέ τί σε χρὴ etc., Aristarchus vero ἀκούειν scripsit, sive vicino infinitivo εὕδειν pellectus, ut scholia ferunt, sive alios fontes secutus. In *T* 30 Aristophanes scribebat τῷ μὲν ἐγὼ πειρήσω ἀλαλκέμεν(') ἄγρια φῦλα, et hodie quoque ita legitur in manuscripto uno et altero: pleraque tamen habent ἀλαλκεῖν.

[1]) In ea tamen quae Christius illic disputavit de locis ubi -μεν ante consonam reperitur, nonnulli errores irrepserunt.

Versum *Φ* 455 Aristarchus ita constituebat: *στεῦτο δ' ὅ γ' ἀμφοτέρων ἀπολεψέμεν(') οὔατα χαλκῷ*, alii *ἀποκοψέμεν(')* scribebant; in optimo vero codice Veneto A exaratum est *ἀποκόψειν*. Initium versus *Ψ* 197 est *ἐλθέμεν(')*, *ὄφρα τάχιστα* etc., si fides est auribus optimisque codicibus, sed in aliis mscriptis legitur *ἐλθεῖν*. In *Υ* 100 alii *διελθεῖν* habent, alii *διελθέμεν(')*, *I* 356 *N* 9 *Ψ* 197 *Σ* 258 similia reperiuntur, vid. La Roche Textkritik p. 429 sq. — In *υ* 294 plerique codices consentiunt in lectione adulterata *οὐ γὰρ καλὸν ἀτέμβειν οὐδὲ δίκαιον*, sed id quod requirimus *ἀτεμβέμεν(')* in uno certe codice eoque minime contemnendo, Veneto Marciano 647, repertum est. Eodem auctore *(Ϝ)ειπέμεν(')* pro *εἰπεῖν* restitui licet *χ* 288. Traditum est *ῥέξειν* hexametrorum initio *κ* 523 *ρ* 51, 60, sed olim *ῥεξέμεν(αι)* ibi lectum fuisse credibile reddit versus recentioris poetae epici Antimachi, apud Athenaeum XI p. 468*a* allatus, qui ab eodem infinitivo orditur: *ῥεξέμεν(')· ἐν μὲν ὕδωρ, ἐν δ' ἀσκηθὲς μέλι χεῦαν.* Denique allatus esto *λ* 102, ubi vulgata praebet *λήσειν*, sed in altera lectione, quam corruptam affert scholion, *λήσειεν*, videtur latere id quod requirimus *λησέμεν(')* [1]).

Itaque dubium non est quin compluribus locis sana corrumpere, non vitiosa emendare studuerit Bekker, qui miro quodam spondeorum amore permotus [2]) in primo hexametrorum pede terminationem *-ειν* sincero termino *-έμεν(')* passim substituit invitis mscriptis, e. g. *κ* 18 *ξ* 374 *ο* 15 *σ* 183 *τ* 222, 569 *χ* 432 [3]). Immo contrariam viam esse ineundam, nempe ad exemplum horum similiumque locorum pro *-ειν* rescribendum esse *-έμεν'* sicubi sinant versuum numeri, intellexit P. Knight, cui Nauckius aliique obtemperaverunt. Itaque plerique loci, qui huc faciunt, ante nos sunt correcti; videantur e. g. *Γ* 393 *K* 359 *Σ* 255 *β* 370 *γ* 93 *δ* 98 *ζ* 327, Cauer praef. Iliad. p. xxxv. Solum *χραισμεῖν* *A* 242, 589 *Λ* 117 *O* 652 *Φ* 193 nobis relictum erat, quoniam verbi contracti tempus praesens esse videbatur (cf. § 191), nos *χραισμέμεν'* excudendum curavimus, ab aoristo (aut si quis mavult, imperfecto) *ἔχραισμε* *E* 53 *H* 144 *Ξ* 66 (cf. § 283) repetentes.

---

[1]) Numquid eodem tendit l. a. *τερπνήν* pro *τέρπειν* *ϑ* 45?

[2]) Vid. pag. 23.

[3]) Etiam contractas verborum formas illa hexametri sede de suo fingere sustinuit Bekkerus ut e dactylo fieret spondeus, e. g. *X* 295 *ᾔτει* pro eo quod recte traditum est *ᾔτεε*.

Infinitivi terminus -ήμεναι nusquam elisionem passus est, si fides est habenda textui tradito, sed in -ῆναι talibus locis abiit. Dubium tamen non videtur quin hic quoque appareant recentioris aetatis vestigia; quid enim obstare potuit quominus -ήμεν' diceretur, quemadmodum ἔμμεν' et -έμεν' et -άμεν' dicebatur? Quapropter -ήμεν' passim rescripsimus, e. g. π 410:

μνηστήρεσσι φανήμεν' ὑπέρβιον ὕβριν ἔχουσι.

Item σ 160, 165, δαμήμεν' N 603, προμιγήμεν' I 452, στήμεν' Φ 266 ξ 270 ρ 439, βήμεν' N 459 Ξ 24.

Neque aliter iudicandum est de infinitivis δῦναι Λ 587 Τ 76 υ 30, εἶναι Ε 173, 636, 639 etc., sed restituenda sunt δύμεν' et ἔμμεν', quemadmodum ι 455 in parte codicum legitur; multum autem ad persuadendum valent versus Ζ 488 et ι 455 inter se comparati: μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔ μ μ ε ν α ι ἀνδρῶν et Οὖτις ὃν οὔ πώ φημι πεφυγμένον ε ἶ ν α ι (immo ἔμμεν') ὄλεθρον. Item pro δοῦναι Λ 319 Ο 216 revocandam esse formam trisyllabam δόμεναι docent loci minime rari, ubi δόμεναι et δόμεν(') reperiuntur in textu tradito (δόμεναι Α 98 et passim, δόμεν' Σ 458 etc.).

Infinitivi termino -ναι dictio epica non utitur [1]); nullus igitur infinitivus in syllabas -ᾰναι vel -εναι vel -οναι vel -ῠναι excurrens apud Homerum reperitur. Nam quae sola hic commemorari potest forma ἰέναι Α 227 etc., ea terminum -ναι non purum ostendit sed vocali ε auctum, Homero autem est abiudicanda, constanter enim scribendum esse ἴμεναι, quam formam multis locis aut omnes codices praebent aut pars codicum, optime perspexerunt P. Knight, L. Meyer, Curtius Verbum II² p. 117, alii; vid. Ε 167 Τ 32 etc. et v. l. Σ 14 Τ 184 β 298, 394. Bekkeri vero consilium, qui contrariam viam ingressus vetustum infinitivum ἴμεναι vulgari formae ἰέναι etiam invitis mscriptis passim cedere iussit, satis mirari nequeo, magisque etiam miror quod Ameisii (ad β 298) aliorumque assensum tulit. Fuerunt etiam qui alteram formam Iliadi, alteram Odysseae vindicare conarentur; quos omnes refutat elisa forma ἴμεν(') cum Iliadi tum Odysseae propria nullisque machinis extirpanda.

---

[1]) Aoristos in -ναι, qui ducti sunt a stirpibus in litteram ν desinentibus, e. g. ἀνακλῖναι vel κτεῖναι, huc non pertinere nemo non videt. Quamquam vetustos poetas non κτεῖναι dixisse, quae forma syllabam priorem perpetuo in thesi habet (Ε 261 Λ 141 etc.), sed κτάμεναι (cf. Ε 301 etc.), multi sunt suspicati.

Post *longas* vocales et diphthongos terminus -*ναι* in carminibus epicis minime rarus est; sed huiusmodi formae in exitu praesertim versuum reperiuntur. Hinc efficio metricae licentiae eas deberi, non in ipsa poetarum lingua vixisse, nempe *syncopen* perpessas esse; *μιγῆναι* e. g. ex *μιγήμεναι-μιγῆμναι* prodiit, ni fallor, *δοῦναι* ex *δόμεναι-δόμναι*, *εἶναι* ex *ἔμμεναι-ἔμναι* [1]). Alii *contractionem* potius in huiusmodi infinitivis agnoscunt collato infinitivo Cyprico *δόϝεναι* in inscr. Coll. $60^{5, 15}$, qui linguae Vedicae infinitivo *dāvánē* ex asse respondet, vid. Curtius Verbum II^2 p. 126, Max Müller Chips IV p. 56; quibus quominus adstipuler retinet me ipsa contractio syllabarum quas olim diremerit digamma, nam linguam epicam ab huiusmodi contractione quam maxime abhorruisse constat [2]).

Exempla infinitivorum in -*ναι* hexametrum claudentium sunt:

εἶναι *A* 91, 228, 564 *B* 82 etc.
δοῦναι *Ψ* 593 *α* 292.
ἀῆναι *γ* 183 *κ* 25 (§ 195).
φορῆναι *B* 107 *H* 149 *K* 270 *ρ* 224 (§ 195).
μιγῆναι *I* 133, 275 etc.
ϝαλῶναι *M* 172 *Φ* 281 *ε* 312 *ω* 34.
βιῶναι *K* 174 *O* 511 *ξ* 359.

His igitur similibusque locis si quis integras formas *ἔμμεναι*, *ϝαλώμεναι*, *μιγήμεναι* etc. in fine hexametrorum collocet, insolite faciat, nec tamen vitiose me iudice, nam vetustos cantores ita fere locutos esse (♩ ♪ ♪) persuasum habeo.

In mediis vero versibus infinitivi in -*ναι* desinentes non possunt non suspecti esse; sinit autem metrum locis longe plerisque iis substitui formam sinceram in -*μεν*'(*αι*), vocalis enim solet sequi; videantur exempla quae pag. praec. attulimus. Rari sunt versus qui repugnant, e. g. *δῦναι* *B* 413 *Γ* 322 *H* 131 *K* 221, *γνῶναι* *β* 159 *ν* 312 *ω* 159, *διαγνῶναι* *H* 424, et ex his quoque unus et alter probabiliter possunt corrigi.

§ 126. Hactenus in infinitivorum conformatione duos tantum terminos, vulgarem illum -*ειν* et vetustum -*μεναι*, Homero tribui-

---

1) Videantur quae de hexametri exitu in pag. 11 observavimus. Fortasse hac ratione defendi potest forma propter diphthongum suspecta *διδοῦναι* *Ω* 425; quam si ex *διδόμεναι* — *διδόμναι* prodiisse statuimus, non est cur miremur secundam syllabam productam.

2) Cf. § 7.

mus. Sed metrum dactylicum obstabat quominus poetae uterentur infinitivis quales sunt ἀγέμεναι φερέμεναι βᾰλέμεναι φᾰγέμεναι. Fortasse expectaverit quispiam cantores veteres huiusmodi verborum primam syllabam producturos fuisse, quemadmodum ἀθάνατος et ζεφυρίη (§ 21) dicere ausi sunt. Aliam tamen rationem inierunt; scilicet aures offensura erat syllaba initialis verborum usitatissimorum, quae brevis ab ipsis poetis quovis fere in versu haberetur et in lingua communi audiretur saepissime, in solis infinitivis producta; in nonuullis autem infinitivis, e. g. πεφραδέμεναι vel ἐκγεγάμεναι, ne poterat quidem confugi ad metricam hanc licentiam. Quapropter maluerunt syllabam finalem huiusmodi infinitivorum abicere, usi fortasse vulgaribus verborum formis, quas postea certe in lingua Graeca extitisse docent dialecti [1]), ἀγέμεν, φερέμεν, βᾰλέμεν, φᾰγέμεν. Rarius tamen eas adhibuerunt, unde apparet non vere epicas esse has infinitivorum figuras.

Extant quae huc pertinent locis sequentibus:

Praes.:

ἀγέμεν *Α* 323, 443 *Η* 418, 420, 471 *Τ* 195 ξ 27.

ἐχέμεν *Δ* 302 *Ε* 492 *Ι* 708 *Ν* 2 *Ρ* 476 *Τ* 148 δ 419 η 313 θ 529 Hes. Oper. 217, 457 Scut. 369.

ἐσθιέμεν β 305 φ 69. Hi tamen loci me iudice non integri ad nos pervenerunt, poeta enim dicere potuit *ἐσθέμεναι.

μενέμεν *Ε* 486 *Ο* 400 ι 97 υ 330; fortasse addendus est quintus locus φ 239. Dubitaverit quispiam an verum sit μίμνειν.

φερέμεν *Ε* 234 *Ι* 411 *Ω* 119 (= 147, 176, 196) Hes. Oper. 215.

κατίμεν *Ξ* 457 (an *ἴμεναι ?).

θείμεν *Θ* 247 (codd. θέομεν, correxit criticus apud Nauckium).

μελέμεν σ 421.

Aor. II:

μεθέμεν *Α* 283 *Δ* 94, προέμεν κ 155.

πιέμεν ο 378.

πεφρᾰδέμεν η 49 Hes. Oper. 766.

τρᾰφέμεν *Η* 199 *Σ* 436 γ 28.

φᾰγέμεν κ 386 ο 378 π 143 ρ 404 σ 3.

Perf.:

βεβάμεν *Ρ* 359, 510.

ἐκγεγάμεν *Ε* 248 *Τ* 106, 209.

---

[1]) Vid. Ahrens Dor. p. 315, Curtius Verbum II² p. 114, G. Meyer² § 595, Kühner-Blass II p. 56 sq.

Eundem autem infinitivorum terminum restituendum esse locis fere centum, ubi textus traditus praebet aoristos secundos in *-έειν* excurrentes, intellexit L. Meyer Vergl. Gramm. II p. 284. Formas quales sunt *βαλέειν*, *ἰδέειν*, *θανέειν* etc. recentioris aetatis homines effinxerunt e vulgaribus formis, quae propter accentum contractae iis videbantur, *βαλεῖν ἰδεῖν θανεῖν*; nimirum norant Homericum esse *φιλέειν*, vernaculum vero *φιλεῖν*. At huiusmodi aoristorum prorsus aliam rationem esse quam verborum contractorum constat, neque diducti infinitivi in Hesiodi Theogonia Operibusve [1]) aut apud Ionicos scriptores aut in lapidibus reperti sunt ulli; videantur quos laudant Curtius Verbum II[2] p. 119 sq. et Christ in proleg. Iliad. p. 145: Förstemann de dialecto Hesiod. p. 33, Rzach Dialect des Hesiod p. 441, Bredow de dialecto Herodotea p. 324 sqq., Renner de dialecto antiquioris Graecorum poesis elegiacae et iambicae (in Curt. Studien I 2 p. 32 sqq.). Egregie autem L. Meyeri opinio corroboratur metro, quod nusquam non sinit scribi *-έμεν* pro traditis litteris *-έειν*; aut enim positione longa est syllaba finalis aut propter caesuram insequentem produci potest (e. g. *Τ* 15 *Ω* 608); solis versibus *Δ* 263 [2]) *ε* 349 [3]) *μ* 446 *τ* 477 *υ* 313 paullo insolentior est syllabae *-μεν* productio, sed tamen haudquaquam vitiosa aut suspecta, cf. § 19; in Hesiodi autem versu Theog. 480 ipse textus traditus syllabam *-μεν* praebet ita productam:

Κρήτῃ ἐν εὐρείῃ τραφέμεν ἀτιταλλέμεναί τε.

Videantur etiam *Η* 418, 420. Praeterea Homeri textus traditus aoristos, quales poscimus, praebet locis compluribus, quos supra recensuimus, e. g. *ο* 378 *καὶ φαγέμεν πιέμεν τε.* Denique versus nonnulli, ubi *Ϝιδεῖν* pro *ἰδέειν* restituere nos cogit metrum, luculenter demonstrant terminum *-έειν* culpa posteriorum ex *-ειν* potuisse prodire; vid. *Θ* 453 *πρὶν πόλεμόν τ' ἰδέειν πολέμοιό τε μέρμερα ἔργα*, *ϑ* 410 *σοὶ δὲ θεοὶ ἄλοχόν τ' ἰδέειν καὶ πατρίδ' ἱκέσθαι*, ubi olim fuisse *τε* (*Ϝ*)*ιδεῖν* nemo iam negat [4]).

Quae cum ita sint, nimis cautum me iudice se praestitit Christ, qui cum de vitiosis aoristi formis in *-έειν* acute disputasset in pro-

---

1) In Scuto sex occurrunt: vs. 231 et 304, 240, 252, 332, 337.

2) Hic *πιέμεν* pro *πιέειν* e codice Veneto N potuit restitui.

3) Hoc loco *βαλέμεν Ϝ'(ε)* scripsimus.

4) Non tamen idem remedium Christio auctore (prol. Il. p. 147) adhibendum esse *δ* 475 (= *ε* 41, 114 *ζ* 314 *ι* 532) *φίλους τ' ἰδέειν καὶ ἱκέσθαι* docet metrum (cf. pag. 18 sqq.); hic igitur *φίλους Ϝιδέμεν καὶ ἱκέσθαι* est scribendum coll. *κ* 473 *σαωθῆναι καὶ ἱκέσθαι*.

legomenis Iliadis p. 145 sqq., iamque pronus esset ad corrigendum, deterreri, ut ipse dicit, se passus est versu *X* 426, quo loco aures laedit id quod rescribendum est *ὡς ὄφελεν θανέμεν ἐν χερσὶν ἐμῇσι*. Equidem tali argumento nihil tribuerim, cum praesertim ipse Christius docuerit quam facile vitari possit illa cacophonia scribendo *ὡς ὤφελλε (ὤφειλε) θανεῖν*, in vetusta enim litteratura *ΟΦΕΛΕΘΑΝΕΝ* et *ΟΦΕΛΕΘΑΝΕΕΝ* vix quicquam discrepasse.

Neque assentior viris doctis, qui ex antiquissimorum librorum signis ambiguis *EEN* originem formarum vitiosarum in *-έειν* repetiverunt, non *-έειν* sed *-έεν* has litteras significasse contendentes. Quam opinionem protulit Renner l. l., probavit Curtius Verbum II[2] p. 120 et 129, aliique multi adstipulati sunt, in his Rzach ad Hes. Scut. 231 [1]), G. Meyer[2] § 598, ex parte etiam Fick Iliad. p. 548 [2]). Sed iure observavit Christ l. l., non extare sed prius excogitari debuisse infinitivos, quales illi restitutum iverunt, in *-έεν* excurrentes, „in tota autem graecitate medii digammi unum exemplum „*δόϜεναι* in tabula Idaliensi [3]), mediae litterae ϳ prorsus nulla in„dicia extare"; quapropter Leonis Meyeri sententia et ei potior videtur et nobis unice probabilis.

---

[1]) Longius etiam progressus Rzach praesentis temporis infinitivum *ἀποδρέπεν* e coniectura scripsit Hes. Op. 611, ubi alii codices claudicante metro habent *ὦ Πέρση τότε πάντας ἀποδρέπειν οἴκαδε βότρυς*, alii *ἀπόδρεπε*, quod quin verum sit propter vocis *οἴκαδε* digamma initiale ne dubium quidem mihi videtur.

[2]) „Aus dem kyprischen dialecte erkläre ich auch die schreibung des inf. aor. „*εειν* statt *εμεν* bei Homer, wie in *παθέειν*: *παθέμεν*. Es kann nicht genügen, nachzu„weisen, dass diese form nicht aus *παθεῖν* durch „zerdehnung" hervorgegangen ist, „wir müssen auch begreiflich machen, wie eine solche form entstehen konnte. *παθέειν* „ist zunächst aus *ΠΑΘΕΕΝ* hervorgegangen und dies ist die richtige erinnerung an „die in den kyprischen partieen dem äolischen *πάθεμεν* entsprechende kyprische „form. Wenn nämlich kyprisch *δόϜεναι* dem äolischen *δόμεναι* und damit kyprisch „*Ϝεναι* dem äolischen *μεναι* entspricht, so muss auch dem äolischen *μεν* in *πάθεμεν* „kyprisch *Ϝεν* in *παθέϜεν* entsprochen haben, und dieses, ohne inneres digamma *παθέεν* „geschrieben, ist mit dem homerischen *παθέειν* gemeint. Wir müssen dabei freilich „annehmen, dass diese form ursprünglich auf den Oitos und die sonstigen kyprischen „partieen beschränkt war, und von hier aus sich später über den ganzen Homer „verbreitet habe, eine annahme, welcher schwerere bedenken nicht entgegenstehen."

Ergo Cypriis tantum quae ipsi videntur (nam compertum hac de re nihil habemus) carminum epicorum partibus infinitivos in *-εεν* tribuit Fick, vetustis vero cantoribus, quos Aeolica dialecto usos esse sibi persuasit, cum L. Meyero denegat.

[3]) Huius autem formae suffixum non *-Ϝεναι* esse suspicor, id quod statuunt e. g. Curtius Verbum II[2] p. 126 G. Meyer[2] p. 512, sed *-εναι*, digamma autem ex praecedenti sono excrevisse, ut in *ΕὐϜαγόρας* aliisque vocibus, minime igitur inde sequi Graecos etiam *θέϜεναι* vel *ἵϜεναι* aliquando dixisse.

Indicandi denique restant loci unus et alter, ubi termini -*μεναι* sonus finalis abiectus est sine ulla necessitate metrica. Quales loci post omnia quae disputavimus non possunt non esse suspecti, videatur autem lectionis varietas *Σ* 14. Cunctos indicabo:

Praes.

ἴμεν pro *ἴμεναι* legitur *Α* 170 (*Σ* 14 Ar.) *Φ* 297 *θ* 283 *κ* 537 (= *λ* 50, 89) *λ* 148 *ο* 79 (*δειπνήσαντες ἴμεν*, leg. *-σαντ' ἴμεναι*). — Non huc refero versum *P* 155, ubi *ἴμεν* indicativi est 1ª persona plur., ni fallor (cf. pag. 315,1).

ἔμεν = *ἔμεναι* *Δ* 299 *E* 316 *ε* 257 *λ* 364.

Aor. II.

θέμεν = *θέμεναι* *φ* 3 (= 81 *ω* 168), sed dubium non videtur quin pro *μνηστήρεσσι θέμεν* rescribendum sit **μνηστῆρσιν θέμεναι*, cum praesertim *θέμεναι* in praestantissimis codicibus legatur. Redit *θέμεν* Hes. Oper. 67, *ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος*, ubi fortasse fuit olim **ἐν δὲ νόον κύνεον θέμεναι*, versum autem non antiquum aut non integrum esse arguit digamma vocis *ἦθος* neglectum.

δόμεν = *δόμεναι* *Δ* 379 *καί ῥα μάλα λίσσοντο δόμεν*, ubi deleta vocula *ῥα*, quae e versu praecedenti irrepserat, rescripsimus **καὶ μάλα 'λίσσοντο δόμεναι*, et *I* 571 *δόμεν θάνατον*, ubi verum videtur **μόρον δόμεναι*.

Perfect.

ϝίδμεν pro *ϝίδμεναι* *Λ* 719 *μ' ἔφη ἴδμεν*, ubi cuiusvis est restituere **με ϝίδμεν' ἔφη*, et *θ* 213, ubi **ϝιδέμεν* verum esse suspicamur.

In choricis canticis Aeschyli infinitivos in -*ῆν* pro -*ῆναι* desinentes Dindorfius hic illic deprehendere sibi visus est, e. g. *χριμφθῆν* Suppl. 790, item *ἀναδῦν* Choeph. 808. Lesbi autem revera aliquando vixerunt infinitivi ita decurtati; cf. Curtius Verbum II² p. 121 et 358.

II. *De participio et adiectivo verbali.*

§ 127. Participio aoristi aevo cantorum epicorum nondum inhaerebat notio temporis peracti; inservire igitur poterat ad enuncianda ea quae non ante actionem primariam facta essent sed eam comitarentur. E. g.:

μειδήσασα δὲ παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον, *Α* 596.

quae vertenda non sunt *postquam subrisit* sed *ridens poculum a*

filio sibi oblatum accepit. Item ὁμοκλήσας προσέφη vel ὁμοκλήσας Ϝέπος ηὔδα *alta voce clamavit* E 439 Z 54 etc., ὅσον τ' ἐγέγωνε βοήσας *quousque clamando quis vocem transmittere potest* ι 400 etc.

Flexioni periphrasticae in dictione epica solum participium perfecti passivi inserviisse observavit Lehrs Arist.[2] p. 367 sqq.; reperitur autem hoc genus loquendi locis sequentibus:

κεκλημένος εἴην B 260, εἴης h. Ven. 248, εἴη ζ 244.
τετελεσμένος -ον [1]) ἐστί, ἦεν, εἴη, ἔσται A 212, 388 etc.
πεφυγμένος ἦεν α 18, πεφυγμένον ἐστί h. Ven. 34, πεφυγμένον ἔμμεναι Z 488 ι 455, πεφυγμένον ... γενέσθαι X 219.
ἀκαχημένος εἴη E 24.
λελασμένος ἐσσί Π 538, λελασμένος ἔπλεο Ψ 69.
πεφυλαγμένος εἶναι Ψ 343.
κεκρυμμένον εἶναι λ 443.
ϜεϜρημένος ἔστω Θ 524.
μεμιγμένον ἐστί ϑ 196.
πεπρωμένον ἐστί Γ 309.
τεθυωμένον ἦεν Ξ 172.

Participio futuri indicatur consilium quo quis impellitur, sive finis quem vult assequi; antecedere solet verbum *movendi*, quod abest tamen E 46 (= Π 343) Σ 309 Ψ 379 λ 608. Soli participio ἐσσόμενα A 70, ἐσσόμενοι B 119 etc. *futuri* temporis notio inest integra.

§ 128. Adiectivum verbale quod dici solet, in -τός desinens, apud Homerum participii munere, quod primitus ei proprium fuit, permultis locis fungitur, nullum enim inter ποιητός et *factus* est discrimen, sive vim sive conformationem utriusque vocis spectes, e. g. κυνέην ... ῥινοῦ ποιητήν K 261 sq., item τυκτός, κλυτός, πινυτός, ἄπαστος aliaque multa.

Non tamen *passivo* praecipue proprium est suffixum -τός, sed ἄκλαυτος e. g. δ 494 dicitur *qui non flet*, X 386 alibi *qui non defletur*, ἄπυστος δ 675 ε 127 est *ignarus*, α 242 *ignotus*; ἄπιστος ξ 150 ψ 72 est *qui fidem denegat*, ἄπνευστος ε 456 *qui spiritum ducere nequit*, etc.

Nonnunquam euphoniae causa inserta est vocalis ε; videatur ἀριδείκετος a radice δεικ, et quae in substantiva abierunt κάπετος atque ὀχετός a radicibus (σ)καπ et (Ϝ)εχ. Comparari potest terminatio

---

[1]) Σ 4 τετελεσμένα ἦεν, leg. -ον.

-(ε)ρος, e. g. in αἰσχρός λιγυρός et κρατερός πενθερός etc.; vid. etiam ἱκ-έ-της.

In adiectiva ἄκλαυτος *X* 386 δ 494 λ 54, 72 et ἄγνωτος β 175 ν 191, 397 plus semel irrepsit littera σ, ita ut vitiosae formae ἄκλαυστος et ἄγνωστος in mscriptis minime rarae sint.

Quemadmodum autem indicativus aoristi non ea tantum indicat, quae certa quadam occasione facta sunt, sed etiam quae fieri solent si modo occasio se offerat, quem *gnomicum* aoristi usum dicere consuevimus, sic adiectivum verbale in -τός a vera certaque rerum condicione ad credibilia vel verisimilia saepe deflectitur, quoniam „ab esse ad posse" ut loquuntur „valet consequentia." Sic κτητά atque ληιστά *I* 406 sqq. vocantur ea quibus potiri licet, ἀμβατός dicitur urbs ad quam adscendere licet (Z 434), ἄλαστον est id quod nemo non memoria retinet, hinc quod quis non facile e mente sua pellere queat, etc.

Memoratu autem dignae inprimis sunt formulae loquendi quae sequuntur:

μή... οὐκέτι φυκτὰ πέλωνται *Π* 128, ὅ τ' οὐκέτι φύκτ' ἐπέλοντο Θ 299, οὐκέτι φυκτὰ πέλονται ξ 489, *non iam patet fugae via.*

οὐκέτι πιστὰ γυναιξί λ 456, *non iam fides habenda est mulieribus.*

πάλιν τιτὰ ϝέργα γενέσθαι α 379 β 144, ἄντιτα ϝέργα γένοιτο Ω 213 ρ 51, 60, ubi τιτὰ ϝέργα *ultionem* valent.

οὐκ ἐξιτόν ἐστι *non est exitus* (i. e. *exire non licet*) Hes. Theog. 732.

Similem potestatem habet participium τετελεσμένος in formula εἰ τετελεσμένον ἐστί Ξ 196 Σ 427 ε 90 *si effici potest*, ubi idem igitur valet τετελεσμένος quod τελεστός [1]).

Nec non alia nomina semel et iterum a poetis ita adhibita reperiuntur:

φύξιμον εἶναι ε 359 = καταφυγὴν εἶναι (φυκτόν).

οὐχ ἕδος ἐστί *Λ* 648 Ψ 205 *non iam tempus est sedendi, non iam sedere licet.*

τότε δὴ σκάφος οὐκέτι ϝοινέων Hes. Op. 572 *tunc non amplius est tempus fodiendi in vineis*, quo tamen loco cum insolita vocis σκάφος vis tum recens genitivi ϝοινέων terminatio suspicionem movet.

Fortasse etiam *Λ* 801 = *Π* 48 ὀλίγη δέ τ' ἀνάπνευσις πολέμοιο huc pertinet.

Ex adiectivo in -τός procrevit alterum verbale in -τέος. Quae

1) Quod adiectivum nonnisi praefixa negatione usurpatur, ἀτέλεστος.

conformatio quamquam ab indole linguae epicae non est aliena (vid. *ἄγαμαι-ἀγαθός-ἠγάθεος*, *βροτός-βρότεος* § 61 etc.), apud Homerum tamen non reperitur. Unum fortasse huc pertinet adiectivum *ἐτεός*, si quidem recte a radice verbi *εἶναι* repetitur; quae originatio significatione huius adiectivi confirmari videtur, propter sigma tamen neglectum minime certa est.

Primum huiusmodi adiectivum apud Hesiodum extat in locutione *οὔ τι φατειός* *ineffabilis, nefandus*, Theog. 310 Scut. 144, 161; quid enim hoc est nisi *ἄφατος*? Mox vero decrevit diphthongus *-ει-*, et quemadmodum e *χρύσειος* factum est *χρύσεος*, sic verbalia in *-τειος* terminationem *-τεος* acceperunt, qua Pindarus Ol. II 6 et post eum multi usi sunt.

§ 129. Substantivorum verbalium cum per totam linguam Graecam tum praesertim in dictione poetica magna est abundantia.

Sic nomina agentis in *-τωρ* desinentia, e quo genere una vox *ῥήτωρ* postea superstes fuit, apud Homerum reperiuntur *ἀμύντωρ* *ἐπιβώτωρ* *Ϝίστωρ* *ἡγήτωρ* *δώτωρ* *μήστωρ* aliaque multa. Brevis solet esse horum nominum vocalis -o, e. g. *δῶτορ* Θ 335; nonnulla tamen longo stirpis sono *ω* utuntur, e. g. *μηστῶρα φόβοιο* Θ 108 etc.; artissimis autem vinculis cohaeret suffixum *-τωρ* cum suffixo *-τηρ*, de quo iam dicturi sumus, cuius suffixi nusquam non producitur vocalis.

Terminatione *-τήρ*, cuius femininum est *-τειρᾰ*, ad homines indicandos sermo pedester postea uti non solebat[1]), sed Homero *sacerdos* *ἀρητήρ* dicitur, *pastor* *βοτήρ* (fem. *-βότειρα*), *arator* *ἀροτήρ*, *orator* *ῥητήρ*, *praedator* *ληϊστήρ*, *procus* *μνηστήρ* etc.; nec non *instrumenta* huius suffixi ope indicantur, translata voluntatis consiliique notione ad res inanimas, e. g. *ζωστήρ*, *ἀορτήρ*, *ῥυτήρ*, *ῥαιστήρ*, *κρητήρ*, *λαμπτήρ*[2]). Cui usui etiam verbalia in *-εύς* nonnulla inserviunt, e. g. *ὀχεύς* *ἀμφιφορεύς*.

Verbalia in *-μος* aut *-θμός* (cf. § 34) multa occurrunt: *δασμός* *κλισμός* *δεσμός* *πλόκαμος* *πότμος* *Ϝόλμος* etc., *κλαυθμός* *ὀρχηθμός* etc.

---

[1]) Nam voces *πατήρ* *μήτηρ* *θυγάτηρ* *γαστήρ* *ἀστήρ* *ἀνήρ*, quae brevem habent vocalem, huc minus pertinent.

[2]) Item nos *trekker*, *blaker*, *drager*, *houder*, *hamer* etc. — Eadem ratione *trabes* dicuntur *δοκοί*, quia molem superimpositam *excipiunt* sive *fulciunt*; et *ἀμείβοντες* Ψ 712 vocantur tecti *tibicines*, qui sibi invicem *occursant* et extremitate iunguntur, perinde atque tibiae dextra ac sinistra.

Inter actionis nomina feminina notatu digna sunt quae in -τῦς exeunt, e. g. βοητῦς, de quibus videatur pag. 227, et quae suffixo utuntur -ωλή sive -ωρή: τερπωλή, φειδωλή, παυσωλή, Ϝελπωρή, ἀλεωρή. Priscam terminationem -τις, cuius littera τ in sigma solet mutari, integram exhibent voces μῆτις, φατίς [1]) et quae non actionem sed agentem indicant χερνῆτις, ληῖτις, ἄκοιτις.

E neutris commemoranda videntur quae in syllabam -τρον sive -θρον excurrunt, e. g. ἄροτρον, δαῖτρον, ζῶστρον, λέκτρον, φέρτρον, λίστρον, μέτρον, λόετρον, λύθρον, ποδάνιπτρον, θρέπτρον, ῥέεθρον.

CAPUT III.

De augmento et de reduplicatione.

I. De augmento.

§ 130. Indicativo temporum historicorum in lingua Graeca proprium est augmentum. Quod in inscriptionibus inde ab antiquissimis temporibus suo loco reperitur semper, neque a poetis vel scriptoribus pedestribus unquam est omissum; librariorum enim quantumvis crebri errores neminem iam ludificant. Soli Homerus atque Hesiodus horumque imitatores hac in re a ceteris Graecis discrepant, passim enim augmentum neglexerunt et nullo quidem discrimine, quod ad verborum structuram vimve enunciatorum pertineat, neglexerunt. Quae res neminem mirum haberet si in ipsa Graecia natum esset augmentum; sic enim statuere liceret, circa ea tempora esse natum quibus exculta est poesis dactylica, vetustissimae igitur linguae aetati tribuendas esse verborum figuras, quae augmento carent. Sed prorsus aliter res sese habet. Nam augmentum Graeco sermone antiquius est. Graeci hunc sonum, qui integra olim fuit vocula ἄ- [2]), cum ipsa lingua acceperunt a pro-

---

[1]) Praeterea post *consonam* suffixum -τις superest integrum in βούβρωστις, ἄνηστις, κνῆστις, μνῆστις. Vocabulum quod postea pervulgatum fuit πίστις in lingua epica non occurrit, sed extat in sententia πίστεις δ' ἄρ (Rzach πίστιε; ἄρ) τοι ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας, Hes. Oper. 372.

[2]) Vetustum sonum superesse in voce Laconica ἀπόναϜε IGA. 61ᵃ = Cauer Del[2]. 7 et in inscriptione Elea Ϙοισομαποεσεν (i. e. Κοΐς; μ' ἀπόησεν) Coll. 1176 (= IGA. 557), quibuscum conspirant glossae Hesychianae ἄδειρεν ἄβραχεν ἀσβεσθε, multi crediderunt,

avis suis, unde Indiae quoque Armeniaeque incolae eum duxerunt; ceterae vero gentes, quae ex eadem stirpe sunt prognatae, in verborum flexione aut nunquam usurparunt hoc praefixum aut mature amiserunt. Quae labes si Graecorum quoque linguam tempore antiquissimo invasisset, ita ut augmentum, quod olim fixum atque stabile fuisset, aevo cantorum epicorum coepisset vacillare, nemo non expectaret sonum illum magis magisque in desuetudinem abiturum tandemque interiturum fuisse, quemadmodum digammi — ut hoc exemplo utamur — dominium sensim imminutum esse scimus. At alia omnia fieri videmus; augmenti enim usus ut proprius est Graecis, ita extra poesin epicam constans iis fuit et perpetuus. Quapropter veri dissimile videtur Homerica aetate vim huius praefixi ita fuisse debilitatam ut nihil interesset addereturne verbis necne; immo inter Homeri aequales augmenti usum aeque constantem fuisse atque Athenis aetate Periclis non possumus non suspicari.

Quin certa, ut arbitror, ratione evinci potest diu ante aevum Homericum, perinde atque postea, firmum constantemque fuisse augmenti usum. Nam prius natum est augmentum syllabicum, postea temporale inde prodiit; in Graecorum autem ore soni *εα εε εο* contracti longas vocales *ᾱ η ω* efficere non potuerunt, sed nati sunt hi soni aevo quod Graecae linguae natales antecessit [1]), ad horum autem analogiam deinde *ῐ* et *ῠ* in *ι* et *υ* abierunt. Quae omnia quoniam apud Homerum minime rara sunt [2]), patet aetate vatum epicorum augmentum longo usu omnino fuisse stabilitum. Itaque si unquam fuit tempus quo Graeci augmentum pro libito sive addere sive omittere possent, — id quod vix crediderim, — Homericam certe aetatem illud tempus diu antecessit.

Quae cum ita sint, e metri legibus videntur repetendae esse causae, quae effecerunt ut permultis locis carminum epicorum augmentum desideretur. Coniunctim autem sunt consideranda quae

cf. Kühner-Blass II p. 6, 1; sed probabilius G. Meyer[2] § 474 statuere mihi videtur non ex communi patria populorum Indogermanicorum illud alpha superesse sed e sono *ἠ-* in ipsa Graecia denuo esse natum, qualia in Elea certe dialecto minime rara sunt.

[1]) „Bereits in indogermanischer Zeit" G. Meyer[2] § 473 et § 480.

[2]) Certe vocalium *α- ε- ο-* productio apud Homerum passim reperitur. Verba ab *ῐ-* vel *ῠ-* ordientia in lingua Graeca non esse frequentia, Homerum vocalem *ῐ* paucis tantum in formis (*ῖκανε Α* 431 etc., *ῖκεο Ι* 56 etc., *ῖκετο Α* 362 etc., *ἰαίνετο κ* 359, *ἐπίηλεν χ* 49) produxisse, a vocali *ῠ* nullum verbum Homericum incipere, docuit Curtius Verbum I[2] p. 133 sq.

ad augmentum syllabicum quaeque ad temporale pertinent; nam etsi illud antiquius hoc recentius est, utrumque tamen diu ante aevum epicum et ante ipsam adeo linguam Graecam natum esse vidimus.

Rogantibus igitur quid moverit veteres cantores ut verborum partem minime supervacaneam passim negligerent, viam nobis indicat ars statistica; haec enim docet augmentum frequentius (3:2) usurpatum ab iis esse quam neglectum; e formis autem, quae augmento syllabico destitutae sunt, quartam quamque initio versus reperiri. Hae igitur collocatae sunt illa sede hexametri, ubi periit syllaba quam habebat metrum antiquissimum; nam e duplicatis versiculis, quorum schema est

⏓–⏑⏑–⏑⏑–⏑

prodiisse versum heroicum supra pag. 9 vidimus.

Aphaeresis igitur, quam dicere consuevimus, cernitur locis qualis est *Α* 34:

(ἐ)βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,

neque est cur credamus vetustos cantores initialem illam syllabam, quae extra hexametri numeros esset posita, omnino reticuisse. Immo eadem ratione eam habuerunt, nisi omnia nos fallunt, qua utebantur in syllabis elisione offuscatis; hae quoque quam brevissime enunciabantur et veluti absentes aderant, vel si quis mavult, aberant praesentes; percipiebat eas auris, non numerabat; sententiam explebant, non onerabant metrum; utiles denique erant audientibus neque canenti molestae [1]). Nostro igitur iure talibus locis aphaereseos signum praefigimus, quo indicemus Homerum, ut reliquos Graecos, ἔβη dixisse, προβατίου — ut cum Cratino loquar — τὸ βῆ βῆ λέγειν esse rati. Eiusmodi autem versus προκεφάλους vocare licebit nomine e veterum grammaticorum arte desumto [2]).

Eadem argumentatione evincitur, augmenti temporalis iacturam post caesuram femininam nihil habere quod miremur, quoniam in prisca arte anceps fuit haec syllaba; videantur quae pag. 11 observavimus. Omnino autem post caesuram, etiam post masculinam tertii quartique pedum caesuram, facile excusatur augmenti suppressio, nec non post diaeresin bucolicam; quibus locis novum

---

[1]) Pronunciandi hunc morem, quem apud Romanos quoque invaluisse nemo nescit, optime illustrat Gellii disputatio XIII 21, quo loco Vergilianum *turrim in praecipiti stantem* iucundioris gracilitatis esse contendit quam si per *e* litteram dicas *turrem*.

[2]) Vid. schol. Hephaestion. p. 149 et 181 Gaisford, Christ Metrik^2 p. 195.

numerorum nasci ordinem satis superque docet aequanimitas, qua hiatum illic toleraverunt poetae epici. Denique post primum dactylum quadamtenus concessa est augmenti syllabici aphaeresis, quoniam illa quoque sede hexameter pausam admittit. Vid. § 14 et 15.

Ergo, ut exemplo allato rem clariore in luce ponamus, versum *Π* 230:

νίψατο δ' αὐτὸς χεῖρας, ἀφύσσατο δ' αἴθοπα Ϝοῖνον

sic potius aliquando cantatum esse libenter credimus:

ἐνίψατο δ' αὐτὸς χεῖρας, ἠφύσσατο δ' αἴθοπα Ϝοῖνον,

aut, si producta vocalis *α* linguae Homericae concedenda videtur, *ἀφύσσατο*. Egregie autem hanc opinionem confirmat ratio, qua imperfecto *ἠμείβετο* usi sunt poetae epici; quod octoginta locis legitur integrum, imminuta vero forma *ἀμείβετο* nonnisi post caesuram femininam reperitur (*Γ* 171, 228 *Ν* 828 *δ* 382, 898 *ι* 272, 287, 368 *λ* 180, 215, 563 *μ* 115), aut post vocalem in loquendi formula *καὶ ἀμείβετο μύθῳ* (*Ω* 200, 424 *ζ* 67 *ο* 434, 439), quae correptio quomodo sit interpretanda mox videbimus, aut in composito *ἀπᾰμείβετο*, quod nisi correpta syllaba -*α*- metro dactylico inseri non poterat.

Ultima autem observatio alteram causam nobis indicat, quae ad imminuendam augmenti syllabam poetas epicos saepissime impulit, immo coegit. Nempe verba permulta, in his autem quae sunt antiquissima et prae ceteris usitata, abundant formis, quae postquam additum est augmentum metro dactylico aut omnino refragantur aut facile adaptari nequeunt. Ad prius genus, quod infinitam fere complectitur verborum copiam, pertinent:

1) ⏑⏑⏑– vel ⏑⏑⏑⏑: *ἐφερόμην, ἐπιθόμην, ἐκεχάροντο, ἐκεκάδοντο, ἐτετύκοντο, ἐκονάβησαν, ἐγένετο, ἐδύνατο, ἐβάλετο, ἐκέχυτο, ἐλέλαθον, ἐνέβαλε, ἐνέπεσε, ἀνεϜέρυον* [1]);

2) –⏑–: *ἠγόρευε, ἠράβησε, ἠτίταλλε, ὠλέκοντο, ὠνόμαζε* [2]);

3) ⏑––⏑: *ξυνέβλητο, ἐβουλεύσατο, ἀπημείβετο* [3]) aliaque permulta; cf. § 28.

---

[1]) Composita, quale est *ἐνέβαλε*, pronunciata sunt 𝅘𝅥𝅮. 𝅘𝅥𝅯 𝅘𝅥𝅮 𝅘𝅥𝅮, quod deinde, cum magis confirmati sunt numeri dactylici severioribusque legibus adstricti, abiit in 𝅘𝅥 𝅘𝅥𝅮 𝅘𝅥𝅮 (*ἔμβαλε*).

[2]) Verba ab anapaesto incipientia, quorum prima syllaba est *ἠ*-, enumerat La Roche, das Augment des Griechischen Verbums p. 15, quaeque a syllaba *ὠ*- ordiuntur ibid. p. 18.

[3]) Vid. supra.

E posteriore vero genere sunt *ἔπαθον, ἔϝιδον, ἔλαθον, ἔταμον, ἔβαλε, ἔφερε* aliaeque formae sexcentae imperfecti atque aoristi, quae tribrachyn efficiunt; aut enim postrema harum syllaba elisione erat decurtanda vel positione amplificanda, aut abicienda erat syllaba initialis. Idem valet de formis antispastum quem dicunt efficientibus (⏑‒‒⏑) *ἐβόμβησε, ἀνώρουσε, ἐπίτναντο* etc.

Sic in arte vetustorum cantorum sensim increbruit mos pro nihilo numerandi augmentum cum syllabicum tum temporale. Silentio unquam ab iis fuisse praetermissum, id non magis credibile videtur quam syllabas quae elidendae erant ab iis esse recisas, ita ut inter *ἔγχε(ι)* et *ἔγχε(α)* vel inter *εὔχε(αι)* et *εὔχε(ο)* nullum perciperetur discrimen. Sed quod ad numeros dactylicos attinebat, perinde erat utrum adesset augmentum necne; ratio versuum ubi ferebat, syllabicum augmentum extra versus numeros collocabatur [1]), quaeque temporali augmento extensae erant vocales, pro syllabis ancipitibus habebantur.

Quem vero morem pepererunt verborum Graecorum indoles et metrica necessitas, is deinde latius latiusque effloruit; passivum *ἀγόμην*, quod necessarium erat, peperit activum *ἄγον*, quo ars epica supersedere potuisset; et mox quodlibet augmentum qualibet hexametri sede extra numeros versus collocari posse videbatur, passimque ea libertate usi sunt cantores; formae *ἆγε (ἦγε) - ἄγε* vel *εἶλε - ἕλε* eodem iam iure tenebantur quo *Ἆρες - Ἄρες, μείλινος - μέλινος* aliaque huiusmodi, quae in lingua epica haudquaquam rara sunt (vid. § 18 et 38). Concessa autem haec libertas in iis praesertim sonis videri debuit, quos sequitur vocalis: *ἄεσαν, διάει, ἀάσθην, ἄειρε, ἄειδε, ἀέξετο, ἄιεν, ἀολλίσθησαν, ἄυσαν, ἕασας, ἰαίνετο, ἴαλλον, ἴαυον, προΐαψε, ἵει, ὀιζύομεν, ὀίσσατο*, etc.; vid. § 17. Multo autem frequentius temporale augmentum quam syllabicum sine iusta causa neglectum est.

Nempe iusta causa tum demum deest cum verbi, quod sine molestia hexametro inseri potest, augmentum negligitur *post consonam*, neque antecedente caesura aut diaeresi. E. g.

---

[1]) Si quis mavult, ita sibi informato rem, eadem enim redit: augmenti syllabici quantitatem fuisse morae dimidiatae (𝅘𝅥𝅯), syllabae autem temporali augmento extensae morarum 1½ (𝅘𝅥𝅮.), hinc poetas pro re nata syllabicum augmentum modo pro nihilo modo pro tota mora (𝅘𝅥𝅮) numerasse, temporale modo pro duobus moris (𝅘𝅥) modo pro una (𝅘𝅥𝅮).

'κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁ ρ ᾶ τ ο. Λ 56.
ὡς ἔφαθ'· αἳ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν 'κ λ ύ ο ν ἠδ' ἐπίθοντο. ζ 247.
καὶ τὰς μὲν 'σ ε ῦ α ν ποταμὸν πάρα δινήεντα. ζ 89.

Aphaeresis autem syllabici augmenti, quae huiusmodi locis cernitur, neque ex Homericae dictionis indole satis apte potest explicari neque cum recentioris linguae proprietate comparari. Post *vocales* vero syllabici augmenti suppressio postea quoque pervulgata permansit inter poetas; qua de re mox plura erunt dicenda.

Subiungam nunc computationem, quae debetur ferreae industriae amici mei Mendes da Costa; hic enim locos Homericos, qui huc faciunt, cunctos collegit, disposuit, diudicavit, et schedas, in quibus consignata habebat quae magno labore indagaverat, liberaliter mihi commodavit, ut pro meo arbitrio iis uterer.

Ex huius igitur viri docti catalogis didici quae iam cum lectoribus communicabo:

I. Augmentum *syllabicum*

legitur locis	5294 [1]			
addi potest locis	982 [2]			
			6276	
abest a formis quae hexametro alioqui inseri non poterant		450		
abest versus initio	1053			
post caesuram	843			
post pedem quartum	510			
post primum dactylum	41			
		2447		
abest post vocalem longam	411			
" " brevem	95			
		506		
			8403	
				9679

[1]) Non tantum locorum, ubi mscripta inter se consentiunt, in hac computatione habita est ratio, sed si modo in uno pluribusve codicibus legeretur augmentum, adesse in textu tradito statuit amicus.

[2]) In hanc summam amicus recepit etiam locos satis crebros, ubi augmentum ut addi possit, feminea caesura in masculam est mutanda. Quales mutationes habere quod displiceat ex iis quae pag. 9-14 disputavimus sequitur; sed quoniam quicquid hinc demitur, infra addendum est summae locorum ubi augmentum post vocalem brevem neglegitur, ultima huius computationis ratio vel sic constabit.

abest post consonam	810	
in compositis	330	
		1140.

Ergo locorum, ubi certas ob causas neglectum est augmentum syllabicum, et locorum ubi iusta causa nulla indicari potest, ratio est 9679/1140 sive 17/2.

II. Augmentum *temporale*

legitur locis	3518		
addi potest	423 [1]		
		3936	
metro cogente negligitur	407		
ante vocalem negligitur	195		
		602	
			4538
sine iusta causa negligitur	1095		
negligitur in compositis	258		
			1353

Ergo causa neglecti augmenti temporalis apparet locis 4538, locis vero 1353 secundum Mendesium non apparet, ita ut ratio intercedat 4538/1353, sive 7/2. A summa autem locorum excusatione carentium detrahere licet etiam versus, ubi augmentum temporale *post caesuram* femininam negligitur, quales hexametros iusta causa haudquaquam carere docuit Usener, cf. supra pag. 11 et 330; nec non aliquatenus minui mihi videtur licentia ubi *post vocalem* neglectum est augmentum temporale. Vel sic tamen constat veteres poetas multo facilius adduci potuisse ut syllabam augmento temporali gravatam pro brevi, quam ut augmentum syllabicum pro nihilo haberent.

Coniunctim autem in hisce computationibus tractavi Iliadem et Odysseam, cavendum esse intellegens ne lectorem numeris obruerem. Quamquam non eodem iure tenetur utrumque epos, aliquanto enim maior in Iliade quam in Odyssea est augmenti contemtus.

Hactenus de proferendi tantum ratione locuti sumus: nunc de ratione scribendi nonnulla sunt observanda. Vetusta litteratura

[1]) De hac summa idem valet quod de syllabici augmenti restitutione observavi in annotatione praecedenti.

augmentum temporale verborum, quae a sono ε- vel ο- incipiunt, oculis ostendere non poterat; fluxit hinc e. g. discrepantia mscriptorum *Τ* 259, ubi litteras vetustas *ΣΑΚΕΙΕΛΑΣΕ* alii interpretati sunt σάκεϊ ἔλασ', alii σάκε' ἤλασεν, cf. § 18. Vocalium ι- et υ- autem productio nunquam potuit scripto indicari. Neque in Aeolica Doricave dialecto cernitur augmentum verborum quae a littera α- incipiunt; *ΑΓΟΜΕΝ* enim sitne ἄγομεν pronunciandum an ἄγομεν, id ex verborum contextu debet effici, non ex litterarum figuris. Homerica autem lingua quam innumeris locis inter vocales *Η* et *Α* fluctuet in § 6 vidimus; itaque credibile est, ut minimum dicam, in carminibus epicis talia auribus tantum, non oculis distincta esse olim; si autem verbi, quod aperit littera alpha, syllaba initialis positione producebatur, quomodo sciri poterat voluissetne poeta ἄρχε proferri — ut hoc exemplo utar — an ἄρχε (ἦρχε)? αἴδετο an ᾄδετο (ᾔδετο)?

Ergo verborum formae, quae integrum habent augmentum temporale quaeque imminutum, metro tantum, non scripto distinguebantur olim, et nostri est arbitrii singulis locis statuere quid ferat sana ratio.

Syllabicum vero augmentum fueritne aliquando iis quoque locis scriptum ubi morae vicem non explet, an in mscriptis inde ab antiquissimis temporibus illic fuerit omissum, id pro certo statuere nequeo. Fortasse aliquid ad hanc quaestionem dirimendam valet inscriptio Corcyraea CIG. 1914 (= Kaibel Epigr. 183):

ἦ μάλα δὴ περὶ σεῖο λυγρὸμ πότμον ἔκλυε πάτρα,
Ἀλκή[ν], Ἀμφιλόχωγ γαῖα θρασυπτολέμων,
οὕνεκεν Ἰλλυριοῖσιν ὑφ' ἱππομάχοισι δαμάσθης·
ὀστέα δ' ἐν νάσ[ω]ι [τ]αῖδ' ἕταροι ἐκτέρισαν etc.,

ubi in quarto versu ἐκτέρισαν scriptum sed 'κτέρισαν pronunciandum est, nec non in primo versu ni fallor πότμον 'κλύε dici voluit poeta. Sed quoniam in versu tertio non constat haec ratio neque perantiquus est titulus, praestat opinor non multum huic monumento tribuisse. Aliquanto plus ad persuadendum valet versus Hesiodeus Theog. 281:

ἐξέθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος,

ubi legendum esse ἔκθορε, quod unus codex praebet, vidit Guyetus. Et satis certa res mihi videtur Theog. 856:

ἔπρεσε θεσπεσίας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου,

nihili enim formam ἔπρεσε pro ἔπρησε *torruit* peperit vetusta litteratura. Omnino igitur hoc de loco mihi staret sententia, nisi clum-

bes fierent numeri scribendo 'πρῆσεν θεσπεσίας etc.; fuitne olim θεσπεσίας 'πρῆσεν?

Sed haec hactenus, nihil enim quod satis certum sit atque exploratum ex tenuibus hisce indiciis effici potest. Nos aphaereseos signum appinximus formis quae augmento syllabico carent, non quo indicaremus antiquitus in mscriptis plene perscriptum fuisse, sed quoniam dum vivebat poesis epica ex ore cantorum semper auditum esse putamus. Posterioris aetatis rhapsodos augmenti nullam omnino rationem habentes dixisse βῆ et ἕλε ut βῆναι et ἑλεῖν dicebant, nullumque inter ἄγομεν ducimus et ἄγομεν ducebamus fecisse pronunciandi discrimen, id si quis perhibet, equidem quominus in animum sibi inducat non intercedo, contrarium enim demonstrari nequit, et Alexandrina certe aetate nemo dubitabat quin epicae linguae fuisset proprium augmentum spernere.

Haec si probabiliter sunt disputata, sequitur ut augmentum scribamus ubicunque per metrum liceat, quoniam metri tantum causa negligi solet. Itaque si nihil habent numeri versus quod alteram litteras dividendi rationem magis commendet, scribemus οὐδ' ἐδύναντο, σ' ἔτρεφε, δ' ἔνιψ' aliaque eiusmodi. Ubi in lectione tradita omissum est augmentum temporale, quod additum metro non sit nociturum, addemus; ἦρχε igitur cum Heynio scribemus Γ 447, ad exemplum ceterorum locorum, ubi hoc imperfectum legitur; item ἥδετο Φ 468 ζ 66, 329 θ 86 et ἥδεσθεν Η 93, collato ἡδέσατο φ 28 aliisque verbis eiusdem conformationis; ᾔνεον ᾔρεον; si quis autem Fickium secutus, aliisve argumentis perductus, ionicam vocalem η per totum Homerum in ā mutandam esse sibi persuaserit [1]), ᾅδετο, ᾅδεσθεν, ἆρχε, ᾄνεον, ᾄρεον etc. constanter scribet, quemadmodum in textu recepto scribitur ἄασε ἄιον ἄεσα propter vocalem insequentem. Neque codicum reverentia deterrere nos poterit quominus ὤτρυνε ὡπλίσσατο ὤρνυτο ᾤχετο εἷλκε εἷντο et similia scribamus, etiamsi ὄτρυνε vel ἕλκε in omnibus mscriptis et nunc legatur et ab Aristarcho lectum sit. In diudicandis autem verbis, quae a syllaba ευ- vel ει- incipiunt, recordabimur mscriptorum nullam omnino esse fidem, quae vel Atticis scriptoribus summa pervicacia obtrudere soleant formas quales sunt εὗδον, εὔχετο, εἴκαζε, licet ex lapidibus veterumque grammaticorum testimoniis satis superque constet Graecos olim

[1]) Vid. § 6.

ηὗδον etc. dixisse et scripsisse [1]. Cuius moris vestigia in Homeri versu Ω 678 servant papyri musei Britannici dignitate et vetustate insignes CXIV (Bankes.) et CXXVIII, in utroque enim exaratum est *ΗΥΔΟΝ*, quod alia deinde manus in *ΕΥΔΟΝ* mutavit.

Hexametri vero origo et indoles dehortantur ne augmenti in gratiam femineae caesurae substituamus masculam aut e dactylo faciamus spondeum; licet versus, quales sunt *Α* 284 *ἐνόησ'* || *Ἀγαμέμνονα* et *Ψ* 296 *ἔδωκ'* || *Ἀγχισιάδης*, ad huiusmodi mutationes defendendas possint afferri. In carminum Homericorum recensione nostra hanc rem non satis perpendimus, in secunda autem quae paratur editione non scribemus e. g. *Α* 56 *τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδ' ἐκαλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς*, sed *ἀγορήνδε 'καλέσσατο*. Omnino autem vitiosos esse hexametros qui post quartum trochaeum incidantur, in § 8 pag. 18 sqq. vidimus, quales tamen versus P. Knight augmenti causa passim in textum Homericum invexit, neque multo cautiorem se praestitit Fick in Odysseae Iliadisque recensione. In exitu vero hexametri voces tetrasyllabas minus placere quam trisyllabas, ideoque scribendum esse *ὅσσε φάενθεν* *Α* 200 et similia, non recte statuisse videtur Bekker; videantur quae pag. 23 disputavimus.

Manuscriptorum autem ut in quaestiunculis, quae ad formam magis verborum epicorum quam ad ipsa verba pertinent, sublesta omnino est fides, sic in augmento addendo vel omittendo summa est inconstantia; modo enim adiciunt augmentum quod caesurae causa est recidendum, modo negligunt augmentum quod sine ullo numerorum detrimento potest addi, passim autem inter se discrepant. Itaque aut Kirchhoffio concedamus necesse est certi nihil hac de re proferri posse ideoque singulis locis, utpote in summa argumentorum inopia rerumque desperatione, standum esse auctoritate codicum [2], aut nostro iudicio hanc quaestionem permissam esse putabimus. Neque veterum grammaticorum auctoritas hic potest debetve valere ulla, his enim ad dirimendam hanc controversiam

---

[1]) Grammaticorum testimonia affert e. g. La Roche Augment p. 21, lapidum Atticorum Meisterhans Grammatik d. att. Inschr.[3] p. 186; adde ἀνηῦρε in inscriptione Epidauria 3340[25] Collitz.

[2]) Videantur quae scripsit Odyssee[2] Vorwort p. XII: „wenn ... gegenüber der „Frage vom Gebrauche des Augmentes die Regulirung unterlassen und die Auswahl „eine geradezu principienlose ist, so habe ich zu bemerken, dass diesem Verfahren „die Absicht zu Grunde liegt ausdrücklich darauf hinzuweisen, dass wir meines „Erachtens hier einem mit unsern Mitteln nicht lösbaren Probleme gegenüber „stehen", quaeque ibi sequuntur.

meliora argumenta quam nobis qui nunc vivimus quomodo tandem potuerunt praesto esse? Quod autem multis locis in scholiis legitur, Aristarchum „ἰακῶς" omisisse augmentum [1]), id quod nunquam nisi optimorum librorum auctoritate fretum eum fecisse per me licet cum Schmidtio et Ludwichio statuamus, — id nihil probat; nam ἰακῶς in talibus loquendi formulis idem valet quod ὁμηρικῶς, neque igitur argumenti loco additur, ut indicetur *cur* Aristarchus augmentum omiserit, sed mera est observatio critica, in Aristarchi editionibus *more epico* hic, ut alibi, omissum fuisse augmentum [2]). Si vero sumat quispiam adverbium ἰακῶς vertendum esse *more Ionicae dialecti*, et inde efficiat Aristarcho iudice ab Iade alienum fuisse augmentum, manifesti erroris Aristarchum insimulet quique monumentorum litteratorum ope facile refelli queat; nam quae sermone pedestri conceptae sunt inscriptiones Ionicae inde ab antiquissimis temporibus augmentum nunquam omiserunt; verba ἦλθον et ἔγραψαν saeculo VII° cruribus statuarum, quae in loco Abu Simbel etiamnunc supersunt, insculpserunt milites Psammetichi, et sic porro; ne umbra quidem licentiae vel dubitationis hac in re deprehenditur, satisque hinc apparet quomodo de mscriptorum fide sit iudicandum locis Herodoteis, ubi augmentum frustra quaeritur.

Manifestum et admodum absurdum est vitium, quod augmenti temporalis iactura peperit *Η* 434:

τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαὸς Ἀχαιῶν,

immo ἤγρετο, quod restituerunt Duentzer Cobet La Roche, a verbo ἀγείρειν, non enim circa bustum nondum scilicet extructum Argivorum exercitus totam noctem *dormivit*, sed nunc *colligitur* ad opus peragendum; redit error *Ω* 789. Atticas igitur litteras *ΕΓΡΕΤΟ* fefellisse transscriptores nemo non videt. Talia autem vitia quoniam invita sententia irrepsisse videmus, dubitari nequit quin in plures locos irrepere potuerint et tantum non debuerint. Et nonne

---

[1]) Videantur *Α* 162, 314, 464 *Β* 35, 205, 427, 682, 751 *Γ* 415 *Δ* 213, 329, 367, 517 *Ε* 900 *Ζ* 157, 373 *Ι* 86 *Κ* 359 *Μ* 420 *Ξ* 114, 171 *Ο* 601 *Π* 120, 207 *Σ* 549 *Φ* 84 *Ψ* 455, 691 δ 39. Aristarchus augmentum omisisse dicitur praeterea *Γ* 262 *Η* 420 *Θ* 55 *Ι* 492, 574 *Λ* 457, 600, 773 *Μ* 446 *Ν* 383 *Π* 406, 409, 504 *Ρ* 139, 395 *Σ* 557 *Χ* 36 *Ψ* 106 γ 335 κ 43, 124 λ 544 π 453 etc., La Roche Textkritik p. 423 sqq., M. Schmidt in Philologo IX p. 426 sqq., Ludwich Aristarch. I ad *Δ* 329 *Ξ* 171 δ 252, et II p. 112 sq.

[2]) Recte Ludwich Aristarch. II p. 122 ann. 93: „eine ionische, d. i. Homerische „Eigenthümlichkeit."

Athenienses ηὐξάμην et ηὗρε et ᾔκαζον dixisse scimus? mscripta tamen formas, quae a diphthongis ευ- et ει- incipiunt, semper iis tribuunt aut fere semper. Nonne certum est in Attica indicativum plusquamperfecti augmento syllabico nihilo magis caruisse quam cetera indicativi tempora historica [1]? et tamen passim capite truncae huiusmodi formae reperiuntur in mscriptis. Nonne tragicos comicosque verborum formis augmento syllabico carentibus passim usos esse crediderit tiro qui ex obsoletis tantum editionibus eorum familiaritatem contraxerit? nonne comicos Ionica verbi ἐθέλειν forma ad libitum uti potuisse multi crediderunt? et tamen certo est certius Aristophanem nisi in parodia et in formula illa εἰ θεὸς θέλει formam disyllabam θέλω non usurpasse, neque tragicos unquam omisisse augmentum syllabicum [2]) nisi versuum initio in ἀγγέλων ῥήσεσιν, ubi ad epicam amplitudinem eorum dictio assurgit [3]); cf. supra pag. 11. Scilicet *aphaereseos* signum omissum olim doctos indoctosque ludificabat [4]), hodie nemo opinor dubitat quin semper et ubique sit praemittendum, nisi quis mavult talibus locis integram perscribere vocalem ἐ-, id quod e. g. fecit Nauckius in suis scenicorum editionibus. *Post vocalem* enim augmentum negligi poterat, e. g. ἐγὼ (ἐ)δόκουν (Soph. Ant. 557), μισθοῦ (ἐ)πόρευε (Soph. Trach. 560), δὴ (ἐ)βόησε (ibid. 772), ἐπεὶ (ἐ)δάκρυσα (Philoct. 360), ἢ (ἐ)τολμήσατε (ibid. 369); „qua vocalis initialis elisione vel, ut accuratius dicamus, deminutione efficitur ut neque hiatum creet neque morae vicem sustineat" [5]); nihil autem discrepat augmenti syllabici aphaeresis a suppressione primae litterae vocis ἐστι vel ἐγώ; conferantur etiam

---

[1]) „Augmentum plusquamperfecti saepissime omiserunt inferiorum temporum scrip-„tores, nusquam omiserunt Attici veteres", Dindorf ad Aristoph. Acharn. vs. 10. — „Das syllabische Augment des Plusquamperfects wird in der klassischen Zeit nie „weggelassen", Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 135. — Ergo loci crebri, e codicibus a La Rochio Zeitschr. f. öst. Gymn. 1874 p. 408 sqq. et Augment p. 37 sq. collecti, ubi tale augmentum in scriptorum pedestrium textu tradito deest, nihil docent nisi librarios passim hac in re errasse.

[2]) Temporale nunquam ab iis est neglectum.

[3]) Vid. Aesch. Pers. 376, 416, 458, 506 Choeph. 733 fr. 293[3], Soph. Oed. R. 1249 Col. 1606, 1624 (?) El. 715 sq. Trach. 904, 915, Eur. Hec. 1153 (?) Phoen. 1246 (?) Bacch. 767, 1066, 1084, G. Hermann in praefatione Baccharum, Matthiae Gramm.[3] p. 294 sq., Ahrens de crasi et aphaeresi 1845 p. 23 (= kl. Schr. I p. 77). — Suspecti sunt Aesch. Pers. 313 Soph. Phil. 371 Eur. Hec. 580 (?) Bacch. 1134, ubi in medio trimetro neglectum est augmentum; nec non correctus est versus Aesch. Choeph. 930 in stichomythia collocatus, cuius initio augmentum desideratur.

[4]) Conferri possunt quos citat Matthiae l. l. p. 293.

[5]) Sunt verba Ahrensii de crasi et aphaeresi p. 22 (= kl. Schr. I p. 76).

pulum evellunt cognatae conformationis tempora historica *εἶχον εἴχετο εἷλον εἵλετο εἶπον εἴπετο εἷασα εἷαον εἷσαν παρείθη* (Ψ 868) etc., quae quin vere Homericae sint formae ne dubitare quidem nos sinunt versuum numeri. Attamen intactos reliquimus aoristos *ἑσπόμην* et *ἑζόμην*, qui licet ex *ἐ-σε-σπόμην* et *ἐ-σε-σδόμην* (a radicibus *σεπ sequor* et *σεδ sedeo*) sint nati, noluimus tamen formas *εἱσπόμην* et *εἱζόμην*, quibus ne posterioris quidem aevi homines usi sunt, Homero obtrudere.

§ 131. Verba, quorum stirps in ipsa lingua Homerica a littera *ϝ* incipit, augmento syllabico uti, vix opus est observari. Et multae huiusmodi formae satis integrae sunt traditae, e. g. *ἔ(ϝ)αξαν* γ 298, *ἐ(ϝ)άγη* Γ 367, *ἐ(ϝ)άλη* Ν 408, *ἔ(ϝ)εργε* Θ 213, *ἔ(ϝ)ειπε* Β 194, *ἐ(ϝ)είσαο* Ι 645, *ἐ(ϝ)ίσατο* Ο 415 (mss. *ἐείσατο*, vid. § 201). Aliae lenem correctionem requirunt: *ἔϝϝαδε* Ξ 340 etc. (mss. *εὔαδε*, vid. § 40 pag. 154), *ἐϝοινοχόει* Δ 3 υ 255 (mss. *ἐῳνοχόει* vel *ἐνῳνοχόει*), *ἐϝάνασσε* Κ 33 etc. (mss. *ἤνασσε*, sed sincera forma *ἐάνασσε* extat e. g. in Alcaei fr. 64), *ἐϝάνδανε* Η 45 Ω 25 γ 143 (mss. *ἐφήνδανε, ἑήνδανε, ἑήνδανε*), *ἐϝέλιξε* Λ 580 etc., *ἐϝελίχθη* Χ 448 ξ 306, *ἐϝέλιχθεν* Ζ 109 (mss. *ἐλέλιξε, ἐλελίχθη, ἐλέλιχθεν*, vid. § 41[1]), *ἐϝέϝικτο* δ 796 etc. (mss. *ᾔικτο*), *ἐϝέϝισκε* δ 247 (mss. *ᾔισκε*), *ἐϝεϝίσκομεν* Φ 332 (mss. *ᾐίσκομεν*), *ἐϝεϝόλπει* Τ 328 φ 96 (mss. *ἐώλπει*, item ω 312), *(ἐ)ϝεϝόργει* δ 693 (mss. *ἐώργει*) ξ 289 (mss. *ἐεώργει* aut *ἐώργει*), *(ἐ)ϝεϝοίκει* Β 58 etc. (mss. *ἐῴκει*). Nonnulli loci gravius sunt corrupti, e. g. ι 419 *οὕτω γάρ πού μ' ἤλπετ'(ο)*, ubi Cobet scripsit *οὕτω γάρ τί μ' ἐϝέλπετ'(ο)*; ω 313 *θυμὸς δ' ἔτι νῶιν ἐώλπει*, ubi fortasse legendum est *θυμὸς δ' ἔτι ἦμ'(ι) ἐϝεϝόλπει*; λ 162 *οὐδ' εἶδες*, ubi *ηὗρες* poetam dedisse suspicamur, etc.

Etiam aoristus *ἕηκα* in lingua epica huiusmodi augmento utitur, licet littera spirans, unde radix *ση-* primitus incepit, interierit [1]); item *ἕωσα* Π 410 ι 81, *ἐώθει* h. Merc. 305 [2]); nec non aoristus *ἑάφθη ruit* Ν 543 Ξ 419, cuius incerta est origo (ab *ἰάπτω*? cf. pag. 351, 3) hic est commemorandus.

Verbi *ὁρᾶν* augmentum apud Homerum nusquam apparet. Notatu denique dignum est verbum *οἴγνυμι* (§ 241[1]), impf. *ὤιγν-* etc. [3]), Att. *ἀνοίγω* vel *ἀνοίγνυμι, ἀνέῳγον*.

---

[1]) Multo magis mirabile est verbi *ἵημι* perfectum passivi, quo Herodotus utitur in compositione, *μεμετιμένος* V 108 etc.

[2]) Sed sine augmento (syllabico) *ἀπῶσε* Ρ 649 etc.

[3]) Eadem ratione formatum est augmentum verbi *δίω* sive *δίομαι* § 292*, Att. *οἴ(ο)μαι*.

§ 132. De formis verborum, a litteris *λ*, *μ*, *ν*, *Ϝ*, *σ* incipientium, quae post augmentum syllabicum iteratam habent stirpis litteram initialem, *ἔλλαβε*, *ἐλλάβετο*, *ἔλλαχε*, *ἐλλισάμην*, *ἐλλίσσετο*, *ἐλλιτάνευε*, *ἐλλιτάνευσα*, *ἔμμαθες*, *ἔμμαθε*, *ἔμμορε*, *ἀπεννίζοντο*, *ἔϜϜαδε*, *ἐϜϜείδησθα*, *ἐϜϜείδει*, *ἔϜϜιδε*, *ἐσσείοντο*, *ἐσσεύοντο*, *ἔσσευα*, *ἔσσυμαι*, quae observanda videbantur in § 27 pag. 109 sq. diximus. Priscas formas *ἐλέλαβε*, *ἐλελάβετο*, *ἐλέλαχε*, *ἐμέμαθε(ς)* fuisse cum Froehdio Bezzenb. Beitr. III p. 16 illic coniecimus, idem autem de radicis *Ϝιδ-* formis suspicari licet (*ἐϜεϜείδησθα*, *ἐϜεϜείδει*, *ἐϜέϜιδε*); ceterae stirpes olim a duabus consonis incipiebant (*ἔ-σϜαδε*, *ἐ-σϜείοντο* etc.).

Quae autem a consona *ρ* incipiunt verba, eorum littera liquida post augmentum syllabicum constanter in epica dictione, ut in Attica, geminatur. Excipiendae tamen sunt formae Homericae *ἐράπτομεν* *π* 379, *ἐρύετο* *ἔρυτο* *ἐρύσατο* *Z* 403 *Δ* 138 *Λ* 363 etc., et fortasse *ἔρεζε* *ἔρεξα* *B* 400 *Λ* 361 *I* 453 etc. (§ 224[2]), nisi pro his *ἔϜερξε* et *ἔϜερξα* est legendum. Vid. § 27 pag. 103.

Aliena a lingua Homeri est augmenti syllaba *ἠ-* pro *ἐ-*. Nam *ἤικτο* *ἤισκε* *ἠίσκομεν* sine dubio in *ἐϜέϜικτο* *ἐϜέϜισκε* *ἐϜεϜίσκομεν* sunt mutanda (vid. § 131); *ἠείδησθα* et *ἠείδει* similem, nisi fallor, habent originem (vid. supra); pro *νεήνισιν* *εἰοικυῖαι* *Σ* 418 non *ἠοικυῖαι* est legendum, quod Curtio (Verbum II[2] p. 151) aliisque placuit, sed *νεήνισσιν* *ϜεϜικυῖαι*; *ἤμελλον* est lectio Zenodoti *M* 34 *ὣς ἤμελλον*, sed ibi omnino praestat quod Aristarchus legebat et hodierna manuscripta praebent *ὣς ἄρ' ἔμελλον*. Etiam in Hesiodi Theogonia vs. 478, 888, 898 occurrit hoc imperfectum, quod sero demum creatum est, fortasse ad verbi *ἤθελον* exemplum [1]); sed horum locorum primus manifesto vitio laborat: *ἤμελλε τεκέσθαι*, quod certa emendatione sustulit Fick rescribens *τέξεσθαι ἔμελλε* (cf. vs. 468 et § 107); neque integri videntur reliqui duo; si sunt, fieri non potest quin infimae debeantur aetati [2]).

Perperam Curtius huc referebat formam *ἤειρε* *K* 499, a radice *σερ* (*ἔερμαι* § 277) repetens; nam ad *ἀείρειν* pertinere docet *O* 680; cf. § 256. Imperfecti *ἤια* (§ 308) denique origo nimis est obscura quam ut certi quidquam inde possit effici; disyllabas formas *ἦα* *ἦε*

---

[1]) Nempe imperfectum *ἤθελον*, quod ab *ἐθέλειν* ductum est, a breviore huius verbi forma *θέλειν* ductum videri poterat. Vid. G. Meyer[2] p. 422.

[2]) Apud bonae aetatis poetas *ἠμελλ-* praeterea hisce tantum locis repertum est: Theognid. vs. 259 *πολλάκι δ' ἠμέλλησα*, ubi nihil vetat cum multis mscriptis *δὴ μέλλησα* scribi, Arist. Ran. 1038 *τὸν λόφον ἤμελλ' ἐπιθήσειν*, in quibus verbis plura molesta sunt, Eccles. 597 *τοῦτο γὰρ ἤμελλον ἐγὼ λέξειν*, leg. *τουτὶ γὰρ ἔμελλον*?

a stirpe pleniore *ει* ductas esse, trisyllabas vero ad exemplum verbi *ᾔδεα* (*ἐϜείδεα*) esse creatas et *ᾔεα* igitur *ᾔει ᾔεμεν ᾔεσαν* esse scribendas, suspicantur Wackernagel Kuhns Zschr. XXV p. 266 et G. Meyer[2] p. 422 et 429; quibus ex asse adstipularer, nisi epica carmina testarentur antiquiores esse formas trisyllabas, quae metaplastae dicuntur, recentiores vero bisyllabas, quae ex integra stirpe profluxisse creduntur.

§ 133. Poetae epici, ea ratione usi quae postea quoque in Graeca lingua valuit, verbis, quae a duabus consonis vel a littera *ϱ* incipiunt, reduplicationis loco praefigunt sonum *ἑ*-. Excipienda tamen sunt verba quorum stirps incipit a consonis positionem debilem efficientibus (cf. § 25); haec enim in dictione Homerica, ut postea, vera reduplicatione utuntur.

Leguntur igitur apud Homerum formae *ἐζευγμέναι* *Σ* 276, *ἐστεφάνωται* *E* 739, *ἐσφήκωντο* *P* 52, *συνέρρηκται* *Θ* 187, *διέφθορας* *O* 128, etc.; de littera *ϱ* initiali cf. § 134.

Multo rarius in dictione epica reduplicationis loco producitur vocalis initialis; cuius moris haec tantum reperiuntur exempla: -*ῆπται* *B* 15 *Z* 241 *μ* 51 etc., *ἤσκηται* *K* 438 *ϱ* 266, *ἠσχυμμένος* *Σ* 180, *κατῄκισται* (leg. *καταϜείκισται*) *π* 290 = *τ* 9, *ἀφῖχθαι* *ζ* 297, *παρῴχηκε* *K* 252. Reliqua verba, quae a brevi vocali incipiunt, Attica quae dicitur reduplicatione in perfecto utuntur, vid. § 135.

Non eandem autem libertatem veteres sibi sumserunt in reduplicationis syllaba *ἐ*- atque in augmento syllabico, nunquam enim eam omiserunt. Neque syllabam reduplicationis loco productam pro brevi unquam usurparunt, nisi uno loco *Ω* 125 *ἱέρευτο*, ubi metro cogente longa vocalis *ι* propter vocalem insequentem correpta est (cf. § 17).

Perfectorum *ἕερμαι* *σ* 295 et *ἕστηκα* prima syllaba vera est reduplicatio, primitus enim fuit *σέσερμαι*, *σέστηκα*. Idem valere de traditi textus formis *ἕαδα*, *ἔελμαι*, *ἔολπα*, *ἔοργα*, nempe scribendum esse *ϜέϜαδα ϜέϜελμαι ϜέϜολπα ϜέϜοργα*, nemo non videt, neque aliter est iudicandum de perfectis *εἰλύαται* (§ 265), *εἰρύαται* (§ 293), *εἴρηται* (§ 306), quae *ϜεϜλύαται ϜεϜρύαται ϜέϜρηται* sunt scribenda; eadem autem est origo formae *εἵμαρτο* = *'σέσμαρτο* (§ 271).

Pro *ἔρχαται* *Π* 481 *κ* 283 et *ἔρχατο* *P* 354 *ι* 221 *ξ* 73 Christ optimo iure rescripsit *εἴρχαται* et *εἴρχατο* (cf. § 230); nam quamquam *ϜεϜέρχαται* et (*ἐ*)*ϜεϜέρχατο* illis locis expectatur, multo minus officit forma in qua solum digamma est neglectum quam traditi

textus formae, quae etiam reduplicationis sonum abiecerunt; recentioris aevi sunt formae contractae, quas restituit Christ, sed nullius aevi fuit perfectum *ἔργμαι* pro *ϝέϝεργμαι*. Transitum parat forma *ἐέρχατο* κ 241 pro *(ἐ)ϝεϝέρχατο*, ubi digamma utrumque periit sed nondum in unum sonum confluxerunt vocales *εε*. Gravius corrupta est forma *ἐρχατόωντο* ξ 15: *πεντήκοντα σύες χαμαιευνάδες ἐρχατόωντο*, ad quem locum ingeniosam coniecturam proposuit I. M. Hoogvliet *'ϝέρχατο π. σ. χ. ἐντός*, pro *aoristi* forma illud *ἐϝέρχατο* habens; nos *εἴρχατο νυκτός* tentavimus.

Abest reduplicatio a perfecto *ϝοῖδα* § 160[7] (Sanscr. *véda*); sed *ϝεῖμαι* (= *ϝέσ-μαι*), quod eandem ob causam a multis commemoratur (cf. Monro Hom. Gramm.[2] § 28,5), praesens potius quam perfectum est dicendum; cf. § 303 [1]).

II. *De reduplicatione.*

§ 134. Notatu digna sunt perfecta nonnulla, quae vera reduplicatione utuntur, licet positione haec syllaba producatur. Si mittimus perfecta, quorum syllaba initialis producitur positione *debili*, e. g. *ϝέϝρηται, κεκριμένος, τέθνηκα, τέτληκα* [2]), haec commemoranda restant:

1. *βέβλαμμαι Π* 660 a verbo *βλάπτω* § 244 [3]).
2. *βέβλημαι* a verbo *βάλλω* § 258.
3. *δέδϝεγμαι* [4]) *Δ* 4 *Ι* 667 *Χ* 435 *η* 72 a verbo *δεδϝίσκομαι* § 139, mss. *δειδέχατ(αι)*.
4. *δέδϝια* sive *δέδϝοικα* § 168, mss. *δείδια* et *δείδοικα*.
5. *δέδμημαι* a verbo *δάμνημι* § 296.
6. *δέδμημαι* a verbo *δέμω* § 262.
7. *μέμβλωκα* a verbo *βλώσκω* § 285[4].

---

[1]) Ne a verbo *οἶδα* quidem reduplicationem omnino afuisse concedendum esset, si constaret plusquamperfecti 2am personam *ἐϝϝειδήσθα* Homero vindicandam, ex *ἐϝεϝειδήσθα* autem natam esse; vid. § 110. Sed Curtio Verbum II[2] p. 218 diphthongum *ει* formarum *ϝείδομεν ϝειδώς ϝειδείην* etc. eadem ratione explicare conanti, ante Homeri nimirum aevum e *ϝε(ϝ)ίδομεν ϝε(ϝ)ιδώς ϝε(ϝ)ιδείην* etc. contractione natas esse statuenti, non est adstipulandum.

[2]) Quamquam horum quoque prima syllaba in epica dictione nusquam non producitur; qui solus repugnabat versus ψ 110 a nobis correctus est.

[3]) Item Theognid. vs. 228. — Similis conformationis est perfectum *πεπτερύγωμαι*, quo Sapphonem usam esse testatur Herodianus in Et. M. p. 662, 32 (Sapph. fr. 38).

[4]) Non prorsus constat ita scribendam esse hanc formam, quae initio tantum versuum reperitur.

8. *μέμνημαι* a verbo *μιμνήσκω* § 204.
9. *πεπτηώς* a verbo *πτήσσω* § 238[3].
10. *πέπτωκα* a verbo *πίπτω* § 160.
11. *πέπτἄμαι* a verbo *πίτνημι* § 300.
12. *ἕστηκα* a verbo *ἵστημι* § 196[1].

Verbi *κτάομαι* perfectum uno tantum loco *I* 402 occurrit, ibi autem non *κέκτημαι* est sed *ἔκτημαι*, ut apud Aesch. Prom. 795 et alibi. Vulgatae formae testis antiquissimus superest Hesiodi versus Oper. 437.

Verba, quae a littera *ρ* incipiunt, reduplicationis loco habent syllabam *ἐ*-, quia primitus spirans *σ* aut *ϝ* liquidam antecedebat, cf. § 27. Reperiuntur apud Homerum formae *ἐρράδαται* *υ* 354, *ἐρράδατο* *M* 431, *συνέρρηκται* *θ* 137, *ἔρριγα* *P* 175, *ἔρριγε* *H* 114, *ἐρρίγει* *ψ* 216, *ἐρρίγῃσι* *Γ* 353, *εἴρυμαι* *Α* 239 etc. (vid. § 164).

Sed legem hanc, cui postea quoque lingua Graeca paruit, participium *ῥερυπωμένα* *ζ*. 59 migrat, quod verbum sine hac licentia metro dactylico adaptari non poterat [1]). Eadem ratione apud Anacreontem (fr. 166) formatum esse participium *ῥεραπισμένος* et apud Pindarum (fr. 314) infinitivum *ῥερῖφθαι*, annotarunt veteres grammatici.

Verba, quae a littera *ϝ* incipiunt, vera reduplicatione uti nemo non intellegit, cf. § 133. Reperiuntur apud Homerum: *ϝέϝᾶγα* *Α* 559? Hesiod. Oper. 534, *ϝέϝαδα* § 221[4], *ϝεϝάδηκα*? § 41[3], *ϝέϝελμαι* § 265, *ϝεϝέλιγμαι* § 41[14], *ϝέϝοικα* § 160[6], *ϝέϝολπα* § 211[6], *ϝέϝοργα* § 224[2], *ϝέϝρημαι* § 306[3].

Sed perfectum *εἴωθα* (*E* 766 etc.) natum est priusquam radicis *σϝεθ* spirans initialis periit, fuit enim primitus *ἔσϝωθα*. Deest autem reduplicatio verbo *ϝοῖδα* (Sanscrit. *véda*) apud Homerum et apud recentiores, cf. § 133 in fine.

§ 135. Stirpes, quae a brevi vocali incipiunt, in lingua epica multo plures quam in recentiore utuntur vera reduplicatione, quam *Atticam* vocaverunt grammatici. Et antiquam admodum esse hanc reduplicandi rationem facile intellegitur, quoniam haec sola optimo iure reduplicatio potest vocari; huiusmodi enim verborum stirps si

---

[1]) Quamquam dicere licebat *ῥυπόωντα*. Apud Hippocratem quoque *ῥερυπωμένος* aliquoties legitur.

monosyllaba est, bis pronunciatur tota, e. g. ἀρ ἄρηρα, ὀπ ὄπωπα ἀκ ἀκαχμένος, sin duarum pluriumve est syllabarum, prima certe eius syllaba iteratur [1]).

Quae in carminibus epicis extant perfecta ita formata haec sunt (cf. § 158):

1. ἀνήνοθε θ 365 ρ 270, a radice ἀνεθ, cuius brevior forma nota est e substantivo ἄνθος. Cf. § 12, et vid. ἐπανθεῖν ab Aristophane Vesp. 1065 Eccl. 908 aliisque recentioribus eadem vi adhibitum. Minus recte igitur ἐνήνοθεν traditum est θ 365 in omnibus, ρ 270 in multis mscriptis, et ab Aristarcho legebatur.

   Aoristus est ἐπανήνοθε (mss. ἐπεν.) *B* 219 *K* 134, ἀνήνοθεν *Λ* 166. Cf. § 149[11].
2. ἄρηρα a verbo ἀραρίσκω § 285[1].

   Dubius est subiunctivus medii προσαρήρεται Hes. Oper. 431, cf. § 122 pag. 309.
3. ἐγρηγόρθασι etc. § 161 (Att. ἐγρήγορα).
4. ἐδηδώς ἐδήδεται § 307 (Att. ἐδήδοκα) cum substantivo ἐδωδή.
5. ἐλήλαμαι § 287[2].
6. ἐ(ι)λήλ(ο)υθα § 160[1].
7. (κατ)ερήριπα *Ξ* 55, ἐρέριμμαι *Ξ* 15, a verbo ἐρείπω § 245.
8. ὄδωδα Att. ὄζω.
9. ὄλωλα § 284[2].
10. ὄπωπα § 309.
11. ὄρωρα, a verbo ὄρνυμι § 284[4].

    Corruptae sunt medii formae ὀρώρεται τ 377, 524 (vHerwerden ὀρίνεται cum Eust.), ὀρώρηται *N* 271 (vHerwerden ὀρίνηται, nos ὀρώρησι, § 112). Cf. § 122 pag. 309.
12. ἀγήγερμαι, a verbo ἀγείρω § 255.
13. ἀρήρομαι *Σ* 548, a verbo ἀρόω.
14. ἐρήρεισμαι *Γ* 358 = *Δ* 136 *H* 252 *Λ* 436, a verbo ἐρείδω.

    Notetur prima syllaba formae ἠρήρειστο augmento extensa. 3. plur. ἐρηρέδαται et -δατο *Ψ* 284, 329 η 95. Quae -ίδαται -το scribi iussit Fick, perfectum ἐρήρισμαι fuisse ratus.
15. ὀδώδυσμαι, aor. ὠδυ(σ)σάμην § 294.

---

[1]) In verbi ἐγείρειν perfecto activo stirps bisyllaba, quae duas consonas complectitur, tota iteratur: ἐγρήγορα. — Cum reduplicatione comparandae sunt locutiones quales leguntur Hom. *Ξ* 81, Herod. V 95, Eur. Phoen. 1216, Arist. Ach. 177, Plat. Hipp. mai. 292*a*, nec non νοσεῖν νόσον et similia.

16. *ὀρώρεγμαι*, a verbo *ὀρέγω* § 234.
17. *ἀλάλημαι*, a verbo *ἀλάομαι*.
18. *ἀλαλύκτημαι* *K* 94, a verbo *ἀλύω* sive *ἀλύσσω*.
19. *ἀκάχημαι*, a verbo *ἀκαχίζω* § 240.

Corrupta est 3. plur. *ἀκηχέδατ'(αι)* *P* 637, requiritur enim *ἀκάχήατ(αι)*, quemadmodum *ἀκάχήατο* legitur *M* 179. Buttmann deleta quae maxime offendit littera *δ* rescribi iussit *ἀκηχέατ'*, sed gravius latet vitium.

Suspecta est etiam participii forma *ἀκηχεμένη -ναι* pro *ἀκαχημένη -ναι* *E* 364 *Σ* 29 h. Cer. 50, licet seri imitatores saepius ea sint usi, e. g. Apoll. Rh. III 101, Coluth. 290, Quint. Smyrn. V 578 etc.

20. *ἀκαχμένος*. Cf. *ἄκων*, *acuere* etc.

A perfecti stirpe reduplicata derivatum est nomen *ἀκωκή*, quocum *ἀγωγή* et *ἐδωδή* et *ὀπωπή* nec non Atticum *ἀνοκωχή* conferenda sunt.

21. *συνοκωχότε* (sic Hesych. mss. *συνοχωκότε*) *B* 218 [1]), a verbo *συνέχω*.

Vocalis *ω* etiam in adverbium *συνωχαδόν* *continue* (= *συνεχῶς* Att.) Hes. Theog. 690 irrepsit, nec non in 3^am^ personam plur. *ἐπώχατο* *M* 340, si ita scribenda est haec forma et a verbo *ἐπέχειν* ducenda (= *clausae erant*), quae tamen minime certa est res; cf. Curtius Verbum II[2] p. 218.

Ex Herodoto accedit *ἀραίρηκα ἀραίρημαι* a verbo *αἱρέω*.

§ 136. Etiam aoristi secundi reduplicatio in Homerica lingua frequentior est multo quam in dialecto Attica. E. g.

(*φραδ*) *φράζω* aor. II *ἐπέφραδον* § 220[3].
(*ἀρ*) *ἀραρίσκω* „ „ *ἤραρον* § 285[1].
(*ὀρ*) *ὄρνῦμι* „ „ *ὤρορον* § 284[4].

Aoristos, qui ita sunt conformati, in § 149 recensebimus omnes.

Notabiles admodum sunt aoristi *ἠνίπαπε* (*B* 245 etc.) § 243[3] et *ἠρύκακον* (*E* 262, 321 *Z* 80 etc.) § 228, in quibus non prior sed posterior stirpium *ἐνιπ* et *ἐρυκ* syllaba est iterata.

§ 137. Ab aoristis nonnullis, quibus inest reduplicatio, derivatur futurum:

---

[1]) Vid. Valckenaer ad Ammon. p. 24, Cobet Miscell. Crit. p. 304.

1. κεκἄδήσω ab ἐκέκἄδον *spoliavi* § 220[4].
2. πεπἴθήσω „ ἐπέπἴθον § 217.
3. πεφἴδήσομαι „ ἐπεφἴδόμην § 219.
4. Item κεκἄδήσομαι a verbo κήδω *laedo* § 218, etsi aoristus ἐκέκἄδον ab hac stirpe formatus non extat. Cf. etiam κεχἄρήσω -σομαι § 282.

De reduplicatione praesentis et imperfecti vid. § 188 et 189.

CAPUT IV.

De praesentis conformatione.

I. *De stirpe praesentis.*

§ 138. Nonnullae stirpes monosyllabae in praesenti et imperfecto totae iterantur:

1. (βαν) βαμβαίνω, vid. βαίνω § 202.
2. (φαν) {παμφαίνω / παμφἄνάω} vid. φαίνω § 280.
3. (ἀρ) ἀρἄρίσκω ξ 23, vid. § 140[25] et 285[1].
4. (ἀφ) ἀπἄφίσκω λ 217 Hes. Theog. 537, vid. § 140[14] et 149[13].
5. (ἀχ) ἀκἄχίζω, vid. § 240.
6. (μερ) μερμηρίζω, vid. § 222[11].

Eiusdem conformationis sunt verba sequentia, quae paucis tantum locis in carminibus epicis occurrunt neque postea in usu fuerunt:

7. (ἐ)κάρκαιρε Υ 157.
8. μαρμαίροντες -ροντα Γ 397 etc. — Cohaerent μάρμαρος *marmor* (cum adi. μαρμάρεος) et μαρμαρύγαί Θ 265 h. Ap. 203.
9. μορμύρων Ε 599 Σ 403 Φ 325, ἀνεμορμύρεσκε μ 238. Cf. *murmur* et μύρομαι.
10. (ἐ)πόρφυρε Φ 551 δ 427, 572 κ 309, πορφύρῃ Ξ 16. Cf. φύρω § 254[8].

Adde adiectivum (ξύλα) κάγκανα Φ 364 σ 308 h. Merc. 112, 136 cum composito πολυκαγκέα δίψαν Λ 642, quae a verbo κάω ducta sunt, nomen πορπή a stirpe περ (πείρω), nomen εἴρερος a stirpe σερ (§ 277).

Nec non reduplicatio quaedam cernitur in hisce verbis:

11. *δαρδάπτω* Λ 479 ξ 92 π 315 = *δάπτω* *vorare* Ε 858 Λ 481 Ν 831 Π 159 Φ 398 Ψ 183 Χ 359 γ 259 π 92.
12. *μενοινάω* } a radice *μεν μα* (*μη*) § 190.
13. *μαιμάω* }
14. *δαιδάλλων* Σ 479 ψ 200 cum nominibus *Δαίδαλος*, (*τὰ*) *δαίδαλα*, *δαιδάλεος*. — Consimilem conformationem habet adiectivum dubiae potestatis *παιπαλόεις* (*confragosus*?) Μ 168 Ν 17 etc.
15. *δενδίλλων* Ι 280.
16. *παπταίνω* Δ 200 etc.
17. *παιφάσσω* Β 450 Ε 803, cf. § 280.
18. *ποιπνύω* Α 600 etc. [1]).
19. *κωκύω* Σ 73 cum subst. verbali *κωκυτός*.
20. *κυκάω* Ε 903 etc., cum substantivo *κυκηών* Λ 624, 641 κ 290, 316. Cf. etiam *κύκλος*, *κυκλέω*.
21. *ἀνακηκίω* Η 262 Ν 705 Ψ 507 ε 455.
22. *ὀπιπεύω* Δ 371 Η 243 τ 67, cum nomine *παρθενοπῖπα* Λ 385. Cf. § 309.
23. *ἀτιτάλλω* Ε 271 etc. = *ἀτάλλω* Ν 27 cum adiectivo *ἀταλόφρων* Ζ 400.
24. Etiam verbum *ἀΐσσω* huc rettulerunt Osthoff alii, vid. G. Meyer[2] § 64: „*ἀΐσσω* = *αἰΐσσω* aus *αἰϜίσσω* *Ϝαι-Ϝικ-jω*".

§ 139. Quae modo attulimus verba *ὀπιπεύω* *ἀτιτάλλω*, in quibus reduplicationi inservit iota, transitum parant ad verba quae initialem stirpis consonam in praesenti atque imperfecto repetunt subiuncta vocali *ῐ*:

1. (*γεν*) *γίγνομαι* § 261.
2. (*Ϝαχ*) *ϜιϜάχω* § 229. In arsi syllabam *Ϝι* habet forma (*ἐϜ*)*ίϜαχε* (Λ 482 etc.). Etiam verbi *πιφαύσκω* § 140[19] = *φαίνω* § 280 syllaba initialis in arsi est Κ 502 Σ 500 h. Merc. 540, et verbi *ἵημι* § 196[7] Χ 80 alibi.
3. (*λασ*) *λιλαίομαι* § 286[2]. Radicis vera forma in Dorico verbo

---

[1]) Ductum est hoc verbum a stirpe *π(ι)νυ*, quae in *πινυτός*, *ἀπινύσσειν*, *πεπνῦσθαι* *πεπνυμένος*, *ἄμπνυτο* apparet et *mentis compotem esse* significat, cf. § 186. Iure autem Schulze Quaest. Epic. p. 323 sq. a verbo *πνέω* haec omnia separavit, praesens autem activi *πνή(Ϝ)ει* Ρ 447 σ 131 (*sich rührt*) pro *πνείει* scribendum esse coniecit coll. Latina voce *gnavus* (*rührig*), hoc tamen audacius, neque recte iudice poeta qui hymnum Cereris fecit (vid. h. Cer. vs. 366 ab ipso Schulzio indicatus); neque iusta causa apparet cur *ποιπνύοντα*, *'ποίπνυιον* scribamus Schulzio auctore.

λῆν [1]) *velle* cernitur; cf. scholii *Γ* 399 pars prior. — Cohaerere participium *λελἴημένος*, quod legitur *Δ* 465 *E* 690 *M* 106 *Π* 552, probe perspexit Herodianus (in schol. *M* 106). Servata igitur reduplicatione *λελίλημαι* dictum est olim, ut *δεδίδαγμαι* a radice *δα*, deinde unum labda euphoniae causa extrusum est [2]).

4. (*μεν*) *μίμνω* = *μένω*.
5. (*νεσ*) *νίσσομαι* (i. e. *νίνσjομαι*) = *νέομαι* § 292.
6. (*πετ*) *πίπτω* § 160.
7. (*σεδ*) *ἵζω*, *ἱζάνω*, cf. § 220².
8. (*σεχ*) *ἴσχω*, *ἰσχᾰ́νω*, *ἰσχανᾰ́ω*, cf. § 144.
9. (*ταν*) *τἴταίνω* § 279.
10. (*τεκ*) *τίκτω* (pro *τί-τκ-ω*) § 236¹.

et accedente suffixo inchoativo: *κικλήσκω* = *καλέω*, *τἴτύσκομαι* § 236³, etc.; vid. § 140.

Reduplicationis syllaba penitus cum stirpe concrevit in verbis *διδάσκω* (*διδάσκαλος*) § 203, *δίζημαι* § 200, *ἰάλλω*, *ἰάπτω* [3]), *ἰαύω* § 174, ita ut in futuro quoque et aoristo permaneat. Vid. etiam (*σεδ*) *κάθι(σ)σα?* § 220², *τἴτήνας* = *τείνας* § 279, et quod supra tractavimus participium *λελιημένος*. Nec non servata est reduplicatio in voce *ἱστός* a verbo *ἵστημι* ducta. Eandem originem habere voces *τἰθήνη* *τἰθᾰσός* *τἰθᾰσεύω*, quarum prima tantum apud Homerum (Z 132) legitur, apparet collato verbo *θῆσθαι* § 195; fortasse ab eadem stirpe ductum est verbum *τιθαιβώσσω* (*ν* 106) § 144.

Similis anomalia cernitur in verbis *ϝεϝίσκω comparo* § 242² et *δεδϝίσσομαι terreo* § 168, quae servant reduplicationis syllabam perfectis *ϝέϝοικα* et *δέδϝοικα* propriam. Prioris verbi praesens tantum et imperfectum occurrunt, sed a radice *δεδϝικ* praeter praesens *δεδϝίσσομαι* etiam futurum *δεδϝίξομαι* *Υ* 201, 432 Scut. 111 et aoristus *ἐδεδϝιξάμην* *Σ* 164 ducta sunt. Eandem sortem in Attica habuit radix *κραγ* (*ἀ̆νέκρᾰγον*, *κραυγή*), quae non solum perfectum *κέκρᾱγα* peperit sed etiam futurum *κεκρᾱ́ξομαι* et verbalia *κεκρᾱ́κτης* (Ar. Eq. 137, 303?), *κεκρᾱγμός* (Eur. Iph. Aul. 1357), *κέκρᾱγμα* (Ar.

---

[1]) *λῇς* Arist. Acharn. 749, 766, 772, 776, 788, 814, *λῶ* Lys. 981, 1174, *λῆτε* Lys. 1105, *λῶμες* Lys. 1162, *λῆτε* Lys. 1105; apud Epicharmum saepius *λῶντι*, *λῇ*, *λῴη* etc. leguntur, item apud alios scriptores Doricos, nec non hic illic apud Tragicos.

[2]) Nimis artificiosam rationem nuper ad participium *λελιημένος* interpretandum iniit Bechtel (vid. Kühner-Blass II p. 474).

[3]) Sed fortasse aoristus *ἰάφθη* *N* 543 *Ξ* 419 a stirpe non reduplicata ductus est (sic Ebel in Kuhns Zschr. IV p. 167 alii).

Pac. 687), *κεκρᾱξιδᾶμας* (Arist. Vesp. 596). Simile quid cernitur in adiectivo *βέβαιος*, quod a stirpe perfecti *βέβηκα* ductum est. Nec non eadem ratione videtur esse formatum verbum *δεδϝίσκομαι saluto* cum perfecto *δέδϝεγμαι* § 134 (mss. *δειδίσκομαι*, *δείδεγμαι*).

§ 140. Terminatione inchoativa [1]) *-σκω* poetae epici utuntur in verbis sequentibus:

1. (*βα*) *βάσκω*, vid. *βαίνω* § 202.
2. (*ἱλα*) *ἱλάσκομαι* sive *ἱλάομαι* § 295^{2}.
3. (*γηρα*) *γηράσκω* § 150.
4. (*ἀλα*) *ἠλάσκω* *B* 470 *N* 104 sive *ἠλασκάζω* *Σ* 281 (*ι* 457 leg. *ἠλυσκάζει*). Cf. *ἀλάομαι* § 185.
5. (*βο*) *βόσκω*.
6. (*ἀλυ-κ*) *ἀλύσκω* *χ* 363 = 382 sive *ἀλυσκάζω* *E* 253 *Z* 443 (*ι* 457) *ρ* 581 sive *ἀλύσκἄνε* *χ* 330. Vid. § 242^{1}, et conf. *ἀλέ(ϝ)ομαι* § 180.
7. (*ἀλδ-α*) *ἀλδήσκω* *Ψ* 599. Cf. *ἀλδαίνω*, *ἄναλτος* (*ἀναλδής* Att.).
8. (*θαν-θνα*) *θνῄσκω*.
9. (*μολ-μλω*) *βλώσκω* } vid. § 89 et 285^{3,4}.
10. (*θορ-θρω*) *θρῴσκω* }
11. (*αὐρ*) *ἐπαυρίσκομαι* *N* 733, vid. § 285^{1}.
12. (*εὑρ*) *εὑρίσκω* *τ* 158.
13. (*μιγ*) *μίσγω* (i. e. *μίγ-σκω*) § 242^{3}.
14. (*ἐρ*) *ἔρχομαι* (i. e. *ἔρ-σκομαι*) § 308 [2]).
15. (*παθ*) *πάσχω* (i. e. *πάθ-σκω*).

Et praeeunte reduplicatione:

16. (*γνω*) *γιγνώσκω*.
17. (*κλη*) *κικλήσκω* = *καλέω*.
18. (*μνα*) *μιμνήσκω* § 204.
19. (*φαυ*) *πιφαύσκω* § 280. — Producitur *πι-* *K* 502 *Σ* 500 h. Merc. 540; cf. *ϝιϝάχω* § 139^{2}.
20. (*τυ-κ*) *τιτύσκομαι* § 236^{3}.

---

[1]) Inchoativum suffixum verborum cum *substantivis deminutivis* in *-ισκος* *-ισκη* optimo iure comparaverunt viri docti; qua de re Curtius Verbum I^{2} p. 274 sic disputat: „dasselbe Suffix, das in *adolescens* den Verbalstamm charakterisirt, kennzeichnet im „gleich bedeutenden *νεανίσκο-ς* den Nominalstamm, und leicht erkennen wir das Band, „welches das kleine als werdendes eng mit der werdenden oder allmählich sich „realisirenden Handlung verknüpft". — Quamquam in epica dictione nulla deminutiva reperiuntur; quae recentioris igitur originis esse apparet.

[2]) Non plane certa est haec originatio, speciem enim habet opinio Autenriethi, quam probarunt G. Meyer^{2} p. 62, 1 aliique, cohaerere verba *ἄρχω*, *ἔρχομαι*, *ὄρχαμος*.

21. (δα-κ) *διδάσκω* § 139 et 208.
22. (Ϝικ) *ϜεϜίσκω* § 139 et 242[2].
23. (δϜι-κ) *δεδϜίσκομαι* § 139 et 168.
24. (ἀφ) *ἀπᾰφίσκω* λ 217 Hes. Theog. 537, vid. § 138[4].
25. (ἀρ) *ἀρᾰρίσκω* ξ 23, vid. § 285.

De formis *iterativis*, quae dici solent, vid. § 146.

§ 141. Productio ope soni ι (ȷ), quae in verbis, quorum stirps in mutam vel liquidam desinit, notissima est, in dictione epica etiam stirpibus, quae sono υ (Ϝ) vel σ terminantur, propria est. E. g.:

καίω (καϜȷω) § 177.
πνείω (πνεϜȷω) § 186.
τελείω (τελεσȷω) § 286[8].

Cuncta quae huc pertinent verba in § 173 sqq. et § 286 afferemus.

§ 142. Magnas partes in verborum conformatione agit elementum θ, quod e radice verbi *τιθέναι* (*thun, doen*) prodiisse multi suspicati sunt.

Huius elementi ope stirps verborum sequentium aucta est:

1. (ἐδ) *ἔδω* - *ἔσθω* (ἔδ-θω) - *ἐσθίω* § 307.
2. (βα) *ἔβην* - *βιβάσθων* (βι-βα-δ-θων) § 202.
3. (τελεσ) *τελέω* (τελείω) - *τελέθω* § 286[8].
4. (ἀχ) *ἄχομαι* sive *ἄχνῠμαι* - *ἄχθομαι* cum substantivis *ἄχος* et *ἄχθος*, quae levissimo tantum discrimine a se distant. Cf. § 240.
5. (φλεγ) *φλέγω* - *φλεγέθω*.
6. (θαλ) *θάλλω* sive *θηλέω* ε 73 - *θᾰλέθω* - *τηλεθάω* § 160.
7. (νεμ) *νέμω* - *'νεμέθοντο* Λ 635.
8. (ὀρ) *ὄρνῡμι* sive *ὀρίνω* - *ὀροθύνω* § 284[4].
9. (ἀγερ) *ἀγείρω* - *ἀγερέθομαι* § 255. } De prima syllaba cf. § 21.
10. (ἀερ) *ἀείρω* - *ἀερέθομαι* § 256. }

Simili ratione e radice *ἀρδ* sive *ῥαδ* (§ 39) prodierunt participium *ἀρέθουσα*, quod in *fontium* nomen proprium abiit (vid. ad ν 408), et substantivum *ῥαθάμιγξ* Λ 536 etc. Nec non huc pertinet *ἐρέθω* Α 519 etc. sive *ἐρεθίζω* Α 32 etc., quod cum verbo *ἐρίζω* cohaeret. Prorsus autem congruit participium *φαέθων* a radice *φα* § 280 ductum.

Notabile est incrementum radicis *φθι* § 166; quae primo in

φθĭ-νω (id est *φθινυω-φθίνϝω*) abiit, deinde in *φθĭ-νῠ-θω*, mox autem hinc ducta est iterativa forma *ἐφθῐνῠθεσκε Λ* 491, vid. § 146.

Eadem est figura verbi *μῐνῠθω Ο* 492 etc. (Lat. *minuo*), et ex *ἐρ* sive *ἐλ*, quae verbi *ἔρχομαι* (*ἔρ-σκομαι*) est stirps [1]), eadem ratione prodiit *ἐλῠθ* (*ἤλυθον*, *ἐλήλυθα*, § 308) sive *ἐλθ* (*ἦλθον*). Conferantur praeterea *βᾰρῠθω Π* 519 Hes. Op. 215 a radice *βᾰρῠ* (*βᾰρύς*), *πλήθω* a radice *πλη* § 196[3] (*πλῆθος*, *πληθύς*), *γηθέω* a radice *γαϝ* (*γαίων* § 175), *ἐνέπρηθον Ι* 389 a radice *πρη* § 196[4] (Att. *πίμπρημι*) etc.

De elementi *θ* in aoristo secundo activi usu vid. § 151. Idem autem elementum inserviit aoristo passivi in *-θην* efformando. Nempe e stirpibus verborum transitivorum prodierunt novae stirpes sono *ē* auctae, quae non actionem sed condicionem indicant; e. g. *κᾱ(ϝ)- urere*, *κᾰη- uri*; *ϝᾱγ- frangere*, *ϝᾰγη- frangi*; *μιγ- miscere*, *μῐγη- misceri*; cf. Curtius Verbum II[2] p. 358 sqq. — Hae stirpes, quae more prisco sine vocali thematica flectebantur, pepererunt praeterita quae aoristos passivi vocare consuevimus. Inde ab epico autem aevo plerique huiusmodi aoristi (6 : 1 secundum Curtium l. l. p. 368) infixum habent elementum *θ*; ducti sunt nimirum a verbi stirpe, quae elemento *θ* aucta est [2]). Sunt etiam verba, quae aoristum passivi modo in *-ην* modo in *-θην* cadentem habent; e. g. Hom. *ἐκᾰ́ην*, Att. *ἐκαύθην*; Hom. *ἐμῐ́γην* sive *ἐμίχθην*. Vid. § 154 et 155.

Praeterea formae insolitae *ἐγρηγόρθᾱσι Κ* 419 (§ 161) et *βεβρώθοις Δ* 35 (§ 159 et 307) hic commemorandae sunt; in nominum autem figuris crebrum est elementum *θ* stirpi superadditum: exemplo sint *ἀγαθός*, *μέγεθος*, *πλῆθος*, *ψάμαθος* (*ψάμμος*), *ὄλεθρος*, *ῥέεθρα*, *γενέθλη*, *κλαυθμός*, *σταθμός*, *μηνιθμός*, *μυκηθμός* (cf. § 129), *ὀφθαλμός*. Patrocli epitheton *ἱπποκέλευθε Π* 126, 584, 839, si integrum est, a verbo *κελεύω* repetendum et hoc igitur loco commemorandum est. Denique conferantur quae in § 34 observavimus.

---

[1]) Videatur tamen pag. 352,2.

[2]) Aliam aoristo in *-θην* originem tribuit Wackernagel Kuhns Zschr. XXX p. 305. Qui postquam observavit in Homerica lingua complures aoristos medii et passivi promiscue adhiberi, e. g. *ἐλύμην* et *ἐλύθην*, coniecit secundae personae sing. medii terminum *-thās*, e lingua Indica notum, etiam Graecae linguae primitus proprium fuisse, olim igitur *ἐλύμην ἐλύθης ἔλυτο* etc. Graecos dixisse, deinde, cum *ἐλύθης* forma a stirpe *λυθη* ducta videretur, primam personam *ἐλύθην* ceterasque eiusdemmodi formas succrevisse. Ingeniosam explicationem reticere nolui, quamquam et nimis artificiosa mihi videtur et propter crebrum elementi *θ* in stirpibus amplificandis usum minus probabilis; aoristos *ἐμίγην* et *ἐμίχθην* originem habere prorsus diversam creditu difficile est.

§ 143. Verba, quorum praesens in *-ᾰ̆νω* desinit, ex Attica dialecto satis sunt nota; quamquam liberius aliquanto hac terminatione utuntur poetae epici; videantur *ἀλυσκᾰ́νω* (= *ἀλύσκω* vel *ἀλυσκάζω*) χ 330, *κυδᾰ́νω* (= *κυδαίνω*) Ξ 78 Υ 42? [1]). Sed insolitum est alpha longum, quo Homerus constanter utitur in verbis poeticis *ἱκᾱ́νω* (ῐ) = *ῑ̔κω* § 231 (Att. *ἀφικνοῦμαι*) et *κῐχᾱ́νω* § 208. Haec productio soni α, quae etiam in verbo *φθᾱ́νω* (§ 207) dictioni epicae propria est, debetur elemento υ sive ϝ, quod post litteram ν evanuit; olim enim fuit *ἱκᾰ-νϝω κιχᾰ-νϝω φθᾰ-νϝω* sive *ἱκάνϝω κιχάνϝω φθάνϝω*, id quod primus nisi fallor perspexit Ahrens Conjugation auf *μι* p. 21 et 34. Cf. supra § 38.

§ 144. Magna cum libertate lingua Homerica e monosyllabis verborum stirpibus, quae in consonam desinunt, nova verba effinxit quorum stirps terminatur vocali. Qualibus verbis intensiva vel frequentativa vis est propria, id quod luculenter docet Latinorum verborum in *-tare* (*-sare*) exeuntium comparatio; quamquam epici poetae primitivis verbis et derivatis sine ullo fere discrimine saepe usi sunt. Videantur:

τρέμω - *τρομέω*.
φέρω - *φορέω* § 114, 195, 311.
τρέπω - *τροπάω* - *τροπαλίζομαι* § 251.
στρέφω - *στροφάω* - *στροφᾰλίζω* cum substantivo *στροφάλιγξ* § 248. — Simili ratione a stirpe verbi *τρέφειν* ductum est substantivum *τροφᾰλίς* (Ar. Vesp. 838 etc.), quod apud Homerum tamen non extat.
ἅπτω - *ἀφάω*.
πέρθω - *πορθέω* § 211[a].
στείχω - *στῐχάω*.
ἔχω *teneo* - { *ἴσχω* *retineo* - *ἰσχᾰ́νω* - *ἰσχᾰνᾰ́ω*. / *ὀχέω*. }
εὔχομαι - *εὐχετάομαι*.
Eadem ratione e substantivo *μῆτις* prodiit *μητιέτα* § 54.
λάμπω - *λαμπετάω*.
ναίω - *ναιετάω*. — Conf. verbum posthomericum *μελετᾶν* *studere* a *μέλω* *cordi sum*.

---

[1]) Tragicorum dictioni propria sunt *φυγγᾰ́νω, λιμπᾰ́νω, κιγχᾰ́νω*. Notatu etiam dignum est tragicum verbum *πίτνω*, quae praesentis forma usurpari solet pro *πίπτω* sicubi metrum non spondeum poscit sed iambum.

ἄντομαι - *ἀντιάω*.
κέλομαι - *κελεύω* - *κελευτιάω* § 266.
θάλπω *foveo* - *θαλπιάων* *calens* τ 319.
δέρκομαι - *δερκιάομαι* Hes. Theog. 911.

Item a disyllaba radice verbi *ἀείδω* novum verbum *ἀοιδιάω* ε 61(?) κ 227 ducitur, et eiusdem conformationis est participium *φαληριάοντα* *N* 799, quod cum voce *φάλαρα* cohaeret; cf. etiam *ἕζω(σεδ)* - *ἕδρη* - *ἑδριάομαι* (§ 220[2]). Post aetatem autem Homericam multa verba in *-ᾶν* et *-ιᾶν* nata sunt, quibus *studium* aliquod vel *morbus* indicatur; qualia sunt *προσδοκᾶν*, *τοκᾶν* Cratin. fr. 449, *φονᾶν* Soph. Ant. 117 Phil. 1209, *ναυτιᾶν*, *κλαυσιᾶν* Ar. Plut. 1099 etc.; in epica lingua nullum huiusmodi verbum extat.

Absunt etiam a carminibus epicis desiderativa in *-σείω* vel *-ητιᾶν*, quibus postmodo Graeci frequenter satis usi sunt; e. g. *δρασείω*, *ναυμαχησείω*, *πολεμησείω*, *διαβησείω*, *ξυμβησείω*, *ἐργασείω*, *παραδωσείω*, *ἐνδωσείω*, *μαθητιᾶν*, *ὠνητιᾶν*. Unum huiusmodi verbum extat Ξ 37 *ὀψείοντες ἀυτῆς καὶ πολέμοιο*, *videre cupientes*, sed neque constat illic lectio (*ΟΨΑΙΟΝΤΕΣ* alii legebant) neque *videndi* verbum in contextum quadrat neque suspicione caret hoc verbum genitivo iunctum; quapropter potior videtur Zenodotea lectio *ὄψ' ἀίοντες*, nisi gravius latet vitium; *ἀντιάοντες* coniecit vHerwerden. Sed manifesta apparet vis desiderativa, licet sigma desit, in verbo *κείω* (i. e. *κε-ιω*?) *cubitum eo*, quod futuri loco usurpatur; vid. § 147.

Separatim commemoranda sunt verba *νεύω ἀγείρω ἕλκω ϝερύω*, unde nova verba *νευστάζω ἀγυρτάζω ἑλκυστάζω ῥυστάζω* ducta sunt. Cf. etiam *πτώσσω πτωσκάζω*, *ἀλύσκω ἀλυσκάζω*, *ὄνομαι ὀνοτάζω*. Simili ratione ex *ἀμ(α)ρτ* factum est *ἀβροτάζω*, cuius una forma *ἀβροτάξομεν* *K* 65 aetatem tulit (vid. pag. 373).

Denique notabilis est terminatio *-ωσσω*, quae in Homericis verbis duobus occurrit, *ἀγρώσσω* ε 53 *venari* a radice *ἀγρ* (*ἄγρη* etc.) et *τιθαιβώσσω* ν 106 incertae originis et potestatis de *apibus* dictum, quod fortasse cum voce *τιθήνη* etc. cohaeret, cf. § 139. Cetera verba quae ita formata sunt, e. g. *λιμώσσω*, *καρδιώσσω*, *ὀνειρώσσω*, recentioris sunt aevi, item deminutiva *πλανύττω*, *ἐξαπατύλλω* etc., quae vulgari vel iocoso dicendi generi potissimum propria sunt. Homericum verbum *μιστύλλω* cum his non videtur esse comparandum.

Verba nonnulla, quorum radix in *-ᾰδ* desinit, aliquot formas ducunt a breviore stirpe, quae consona finali *δ* caret:

ἀνιάζω - *ἀνιάω*.
βιάζω - *βιάω* § 157.

εὐνάζω - εὐνηθῆναι, εὐνηθείς.
γουνάζομαι - γουνάομαι (mss. perperam γουνοῦμαι; vid. varia lectio κ 521, et cf. § 191).
Ϝειλυφάζω - Ϝειλῠφάω § 265.
ἀγαπάζω - ἀγαπάω.
Ϝισάζω - Ϝισά-σκετο Ω 607.
ὀπάζω - ὀπάων.
πειράζω - πειράω. Hinc novum ducitur verbum πειρητίζω.
σκιάσῃ Φ 232 - σκιάω β 388 μ 436 etc.

Addendum foret ἀτιμάζω - ἀτιμάω, nisi evicisset Nauck posteriorem formam non esse genuinam sed vitiis librariorum deberi. Sed commemoranda hic sunt verba ἀντιάω § 211[5] et σκεπάω ν 99, quorum forma extra Homerum est ἀντιάζω et σκεπάζω.

Etiam -ν finale praesentis temporis in paucis quibusdam formis mobile est:

ὑφαίνω - ὑφάω η 105.
φαίνω - 'φάε ξ 502 § 280. Cf. adv. ἀναφανδόν sive ἀμφᾰδόν.
κραδαίνω - κραδάω.

Duplici stirpe, in -ᾰδ vel in -ᾰν desinenti, utitur verbum:

θαυμάζω - θαυμαίνω θ 108.

Separatim commemorandum est verbum ὑλακτέω sive ὑλάω.

Satis frequentia sunt verba in -ίζω desinentia, quae altera praesentis forma in -έω utuntur:

αἰτίζω - αἰτέω.
αἰνίζομαι - αἰνέω.
κομίζω - κομέω.
ὀχλίζω - ὀχλέω Μ 448?
ὁπλίζω - ὁπλέω ζ 73 (Τ 172 = Ψ 159?).
χατίζω - χατέω.
στεναχίζω - στοναχέω (alii στεναχέω, vid. La Roche Textkritik p. 351-354).
ἐξεναρίζω - ἐξεναρέω Hes. Scut. 329.

Adde verbum ἑτα(ι)ρίζω Ν 456 Ω 335 h. Ven. 96, quod postea fuit ἑταιρέω, nec non huc faciunt ἀκαχίζω - ἀκαχήσω ἀκάχησα ἀκάχημαι § 240, οὐτάζω - οὖτα § 150, κοναβίζω - 'κονάβησα, μοχθίζω Β 723 - μοχθήσω Κ 106, καναχίζω - 'κανάχησα.

Raro terminatio -ίζω vim habet causativam: δειπνέω *ceno*, δειπνίζω *cenam praebeo*; aevo posthomerico multo plura verba in -έω et -ίζω ita distincta sunt.

Denique hoc loco indicanda sunt verba quorum terminatio modo -εύω est modo -έω:

ἀχεύω - ἀχέω § 240.

δινεύω - δινέω.

Sic ζητεύῃς Hes. Op. 400 dicitur, ζητεῖν in lingua recentiore, ματεύω aoristum habet ματησ- (vid. § 286[2]), ἐπιδημεύω est π 28 quod ἐπιδημεῖν dicunt Athenienses, πολεύειν χ 223 a radice verbi πέλομαι sive πωλέομαι (§ 275) ducta est forma, item compositum ἀμφιπολεύειν υ 78, pro quo ἀμφιπολεῖν dicunt Pindarus et Sophocles. Contra ἐμόχλεον Μ 259 et ἐδίσκευον θ 188 leguntur, μοχλεύειν et δισκεύειν apud recentiores. Comparanda sunt praeterea δεύομαι Att. δέομαι, χέω - ἔχευα § 189, ἀλέομαι ἠλευάμην § 180, ἐρέω - ἐρευνάω § 264, et extra Homerum ἐπιτηδεύω ab adiectivo ἐπιτηδής etc.; vid. etiam § 190 in fine.

In diversa abierunt δοκεύω *observare* et δοκέω *putare* § 193[2]; artissime tamen haec quoque verba cognata esse cum alia testantur tum participium δεδοκημένος Ο 730.

II. *De flexione quae vocali thematica caret.*

§ 145. In praesenti atque imperfecto frequentior apud Homerum quam in lingua recentiore est flexio quae caret vocali thematica sive flexio in -μι. Cuncta fere quae huc pertinent congessit et acute diudicavit H. L. Ahrens in commentatione praestantissima über die Conjugation auf μι im Homerischen Dialekte 1838 (kl. Schriften I pag. 1—30).

Praesertim notatu dignae sunt formae vocali thematica carentes quae ducuntur a verbis ceteroquin ad coniugationem thematicam pertinentibus. Tales formae sunt:

φέρτε Ι 171, 2. plur. imperat. praes. verbi φέρω § 311.

ἔδμεναι Δ 345 etc., infin. praes. verbi ἔδω § 307.

τάνῠται Ρ 393, 3. sing. ind. praes. pass. verbi τανύω § 279.

δέχᾰται Μ 147, 3. plur. ind. praes. verbi δέχομαι § 227.

Aliae formae, quae huc referendae sunt, in § 195 indicabuntur.

In aoristo secundo eadem libertas obtinet; exemplo sit aoristi ἔκλυον imperativus κλῦθι κλῦτε § 149[5].

Inversa autem ratione apud Homerum ad flexionem thematicam pertinent formae nonnullae, quae in dictione Attica vocali thematica carent. E. g.:

πίε Att. πῖϑι.

τιϑεῖ ἱεῖ sive τίϑησι ἵησι | vid. § 196 [1]).
διδοῖς διδοῖ Att. δίδως δίδωσι |

Praesertim verborum, quae in praesenti adsciscunt syllabam νυ, frequentes sunt formae vocali thematica auctae. Extant in textu tradito carminum epicorum:

ὀμνυέτω *T* 175, ὤμνυε(ν) *Ξ* 278 κ 345 τ 288, -ώμνυον μ 303 ο 437 σ 58, -ομνύω Pind. Nem. VII 103.

ὤρνυον *M* 142, ὤρνυε(ν) *O* 613 φ 100 Pind. Pyth. IV 302, ὀρνύει Pind. Ol. XIII 15.

ζεύγνυον *T* 393 v. l. *Ω* 783.

Corruptum est -είνυον (ab -ἕννυμι) *Ψ* 135, leg. -είλυον.

Alibi autem inveniuntur similes formae:

δεικνύει Hes. Op. 451, δείκνυε Hes. Op. 526, δείκνυε(ν) Hes. Op. 502 Pind. Pyth. IV 391 Moschus II 100.

ὄλλυε, ὀλλύεις Archiloch. fr. 26.

σβεννύεις Pind. Pyth. I 8.

μίγνυον Pind. Nem. IV 35.

Etiam apud Herodotum talia minime rara sunt, cf. Kühner-Blass II p. 209; de Attica dialecto cf. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 153 sq., Kühner-Blass II p. 194 sq.; docet autem verbum Homericum τάνύω, cuius una tantum forma τάνυται (vid. supra) thematica vocali caret, nihil quod vitiosum aut ab epica dictione alienum sit huic conformationi inesse [2]). Quapropter nihil videtur tribuendum esse observationi Ahrensii (Conjugation auf μι pag. 21), ex cunctis Homericis formis, quas modo attulimus, excepta sola ὀμνυέτω, expelli posse vocalem thematicam; numeros scilicet versuum non obstare quominus ὤμνυ, -ώμνυσαν, ὤρνυ, ὤρνυσαν, ζεύγνυσαν scribamus. Neglexit autem versum κ 345, ubi metrum nihilo magis fert huiusmodi mutationem quam *T* 175, e recentioribus autem quos indicavimus poetis hae formae sine vi et audacia expelli nequeunt.

Verborum, quorum praesens cadit in -μι, 3ª persona numeri pluralis in indicativo sine ulla anomalia formatur ope suffixi -ντι: ἱστᾶσι, τιϑεῖσι, ἱεῖσι, διδοῦσι, ῥηγνῦσι, εἰσί (= ἱστα-ντι, τιϑε-ντι, ἱε-ντι, διδο-ντι,

---

[1]) Nullam hisce formis contractionem inesse, scribendum autem esse τίϑεις δίδοι etc., opinati sunt Ahrens Bergk alii; cf. Kühner-Blass II p. 203.

[2]) Videantur etiam φϑάνω ἱκάνω κιχάνω, quae ex -νυω nata sunt verba; § 38 et 143.

ῥηγνυ-ντι, ἐσ-ντι). Suffixo *-ᾱσι* vero (i. e. *-αντι*), quod postea in horum praesentium flexione regnavit, dictio epica utitur tantum in verbi *εἰμί* forma altera *ἔᾱσι(ν)*, quae multis locis reperitur, et in verbi *εἶμι* 3ª persona pluralis *ἴᾱσι* (*B* 87) *Π* 160, et praeterea in perfectis *Ϝίσᾱσι, μεμάᾱσι, βεβάᾱσι* etc. [1]).

Accentus formarum, quas attulimus, *ἱστᾶσι* etc. sitne ex antiquissima flectendi ratione desumtus, an debeatur errori grammaticorum, qui formas Homericas ex vulgarium *τιθέασι διδόασι* etc. contractione natas esse putarent, dubitatur. Hoc cum Brugmanno Curt. Stud. IX p. 296 veri similius ducimus collato consimili vitio, quod commissum est in verbo *ἀγᾶσθε ε* 129, ubi *ἄγασθε* legendum esse intellexit Herodianus; vid. § 305'.

Satis autem credibile est fines flexionis in *-μι* multo latius, quam e textu Homerico nunc apparet, aliquando patuisse; pro *δρᾶτο* e. g. potius *δρατο* vel *δρητο* esse scribendum; cf. *κίρνᾱ ἐδάμνᾱ* etc. a verbis *κίρνημι δάμνημι* etc., et vid. § 6 et 195.

CAPUT V.

De formis iterativis.

§ 146. Stirpis incrementum *-σκ-*, quo multa verba utuntur in cunctis formis praesentis atque imperfecti (vid. § 140), nonnullis stirpibus in *indicativo* tantum *imperfecti* vel *aoristi* adicitur. Multae huiusmodi formae — centum et triginta numeravit Curtius — in epicis carminibus occurrunt, pleraeque tamen paucis tantum locis reperiuntur, ita ut pro re nata ab ipsis poetis fictas esse appareat. *Iterativae* dici solent, quoniam iteratam actionem indicant. Quamquam primitiva haec notio multis locis ita evanuit, ut inter simplices formas et iterativas vix quicquam in dictione epica intersit; e. g. *ἦσκον ἦσκε* non significant *saepe* vel *identidem eram, erat*, neque *fiebam, fiebat*, sed *eram, erat*, ut *ἦα* et *ἦεν*. Nomine autem et usu magis quam re inter se discrepant *inchoativae* et *iterativae* formae imperfecti; illa enim voce a grammaticis designantur si accedit

---

[1]) Perfecti terminum non *-αντι* (= *n̥ti*) sed metaplasticum suffixum *-σαντι* fuisse putat Curtius, qui et aliis persuasit et mihi. Obloquitur tamen G. Meyer.

praesens in -σκω formatum, hac vero, si a praesenti tempore suffixum -σκ- abest.

Stirpibus, quae clauduntur vocali simplici, suffixa -σκον -σκες etc. mera adiciuntur; si vero in diphthongum vel consonam stirps exit, thematica intercedit vocalis ε. Aoristus sigmaticus ante suffixa iterativa habet vocalem ᾰ, quam e prima persona singularis numeri in ceteras huius temporis formas irrepsisse vidimus pag. 309.

Exempla huius conformationis e multis allata sunto quae sequuntur:

imperf. εἴα-σκον, ἵστα-σκε, ’μνά-σκετο, ’πωλέ-σκετο, ἐμυθέ-σκοντο, ’ῥήγνυ-σκε, ’ῥύ-σκεο.
’ναί-ε-σκε, ’παυ-έ-σκετο, ἀριστεύ-ε-σκε, ἔχ-ε-σκες, ἐφθινύθ-ε-σκε, ὀλέκ-ε-σκε *T* 135.

aor. II ἕστα-σκε, οὔτα-σκε, ἔδο-σκον, ἔδυ-σκε.
ἐϝίδ-ε-σκε, ’γεν-έ-σκετο.

aor. I ἐλάσ-α-σκε, ἐκρύψ-α-σκε, ὤρσ-α-σκε, ἐδασ-ά-σκετο.

Prima persona pluralis numeri uno loco extat, ’νικάσκομεν λ 512, secunda singularis medii duobus, *X* 433 ’πελέσκεο et *Ω* 730 ’ῥύσκεο; ceterae formae iterativae cunctae in -σκον -σκες -σκε(ν) -σκετο -σκοντο desinunt.

Separatim etiam forma ἐφᾰνεσκε *Λ* 64 λ 587 μ 241 sq. Hes. fr. 33[2] Rzach indicanda est, quoniam haec sola ab aoristo *passivi* qui dici solet ducta reperitur.

Verbi εἰμί formae iterativae non adsciscunt vocalem thematicam, sed stirpis sigma cum elemento sigma suffixi confluxit: ἔσ-σκον, ἔσ-σκε, quae ἔσκον ἔσκε scribi solent, vel addito augmento (vid. infra) ἤσκον ἤσκε.

Nonnullarum stirpium, quae vocali terminantur, suffixa non sunt -σκον etc. sed -εσκον etc.; e. g. ’γοᾰ-εσκε *Θ* 92, ’ναιετᾰ-εσκον *B* 539 etc., ’φορέ-εσκον *B* 770 etc., ’βουκολέ-εσκες *Φ* 448, ’φιλέ-εσκε *Z* 15 etc.; alia exempla extant *Θ* 363 *O* 723 *Υ* 28 *Φ* 448 δ 368 ε 480 ψ 353 ω 390 Hes. Scut. 162. Quales formas fortasse peperit necessitas metrica, numeri enim obstant quominus ’ναιέτασκον et similia dicantur; non omnium tamen huiusmodi formarum origo ex necessitate metrica potest repeti, nam forma ἐφίλεσκε exempli gratia hexametro aptior etiam erat quam ἐφῑλέεσκε. Itaque analogiae hae similesque formae, quae multis locis metro stabilitae sunt (*N* 372, 398 *O* 646 etc.) deberi videntur, collatis autem formis qualis est νεικε(ι)ω - ’νεικείεσκε, intellegimus eas e ’ναιετά(ι)-εσκον etc. prodiisse.

Vitio natae sunt formae anomalae ’κρύπτασκε *Θ* 272 (leg. *’κρύ-

ψασκε coll. 'δύσκε vs. 271) Hes. Theog. 157 (leg. *'κρύπτεσκε) et 'ρίπτασκον -σκε Ο 23 Ψ 827 ϑ 374 λ 592 τ 575 Hes. Scut. 256, quibus locis 'ρίψασκον -σκε (Ψ 827 potius 'ρίπτεσκε) scribendum esse claro apparet collato versu λ 592 cum vicinis 585 sq. (κύψειε, ἀπολέσκετο) et 597 (ἀπεστρέψασκε); id quod ante me perspexit Kirchhoff. Ipsos poetas ita errasse nemo iam credit, opinor.

Iterativas formas augmentum prae ceteris respuisse communis veterum grammaticorum est opinio; vid. Etym. Magn. p. 295, 14, Spitzner de versu heroico p. 211 et 213, Schaefer apud Brunckium in ed. Apollonii Rhodii II p. 175. Sed satis certum videtur de nihilo fictam esse, ex Homero saltem nequit comprobari, qui praebeat formas εἴασκον Ε 802, εἴασκε(ν) Δ 125 Τ 408 χ 427, ἐμισγέσκοντο υ 7, ἐβίβασκεν h. Ap. 133, ἔφασκον -κες -κε(ν) -κετο Ν 100 etc., παρεκέσκετο ξ 521, quarum ultima tantum salvo metro potest augmento spoliari; praeterea in parte codicum est ὤρσασκες Ρ 423, ἀνεμορμύρεσκε μ 238; conferatur etiam Τ 135. Hisce igitur locis perpensis iusta causa nulla obstare videtur quominus alias quoque, sicubi sinant versuum numeri, huiusmodi formis praefigatur augmentum; id quod vel necessarium est Ω 755, πόλλ' ἐρρυστάζεσκεν, quoniam in vulgata lectione πολλὰ ῥυστάζεσκεν sonus finalis -ᾰ, qui in thesi est collocatus, insolite admodum producitur; vid. § 26. Verbi εἰμί iterativam formam ἦσκε apud Alcmanem reperiebant veteres grammatici: Anecd. Oxon. I 159 ὁ μὲν ποιητὴς τὴν ἄρχουσαν συστέλλει ἐν τῷ ἔσκεν, ὁ δ' Ἄλκμαν φυλάττει· „ἦσκέ τις σκάφευς ἀνάσσων" (fr. Alcm. 67), — quidni epici quoque poetae ita locuti fuerint? Nemo certe e tradito textu contrarium potest demonstrare, nostri enim arbitrii est utrum litteras *ΕΣΚΕ*, quas in vetustis exemplaribus fuisse scimus, cum Graecis ipsis velimus ἔσκε interpretari an potius ἦσκε. Neque e scenicorum locis, ubi iterativae formae reperiuntur, quidquam effici potest; nam Aeschyli versum fr. 298[2]

κλαίεσκον ἔνθα νυκτέρων φαντασμάτων

e *nuncii* alicuius narratione desumtum esse contextus docet; qualibus locis quam sibi libertatem sumserint tragici vidimus supra pag. 339,3; neque loci lyrici Soph. Antig. 950, 963 fr. 491 Pind. Nem. III 90 argumentum praebent, eiusmodi enim in versibus nullum non augmentum omitti potuit; ἔσκεν autem Aesch. Pers. 656 si quis ἦσκεν scribere mavult, metrum certe non obstat. Aristophanes denique duas in fabulis superstitibus adhibuit formas iterativas, quarum altera legitur Equit. 1242 ἠλλαντοπώλουν καί τι καὶ βινεσκό-

μην, ubi nihil obstat quominus *ἐβινεσκόμην* scribamus, in altera manifesta est imitatio dictionis epicae, ipsi autem numeri versus heroici obstabant quominus illic adhiberetur augmentum, Pac. 1070:

εἰ γὰρ μὴ Νύμφαι γε θεαὶ Βάκιν ἐξαπάτασκον.

Apud Herodotum omitti solet huiusmodi formarum augmentum; sed cum reputamus quam multa in textu Herodoteo mutanda fuerint editoribus ut scriptoris verba conciliarent cum iis quae iubent sana ratio et dialectus Ionica ex inscriptionibus cognita, nullam hac certe in re mscriptorum esse auctoritatem facile nobis persuademus; vid. Schweighaeuser ad Herod. IV 130.

CAPUT VI.

De futuri littera σ carentis conformatione.

§ 147. Elementi σ in futuro omissi eadem fere apud Homerum est ratio quae postea fuit [1]), sed eiusmodi futura contractione non utuntur; id quod neminem mirum habere potest, qui indolem dictionis epicae a contractione alienam norit; cf. § 7. Exemplo sit versus σ 186:

ἀγγελέουσα γυναιξὶ καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι.

Alia exempla sunt:

1) a stirpe in liquidam exeunti: *σημανέω, βαλέει, ὀλέεσθαι.*

2) a stirpe in ᾰ(σ) exeunti: *κρεμᾰ́ω, δαμᾰ́ει, ἐλᾰ́ειν, ἀντιᾰ́ων.* — Sed *παρελάσσεις* Ψ 427. Contracta forma legitur Α 61 *πόλεμός τε δαμᾷ*, ubi corrigendum videtur **πόλεμος δαμάει.*

De stirpium in α(σ) desinentium *diectasi* quae dicitur videatur § 191.

3) a stirpe in ε(σ) exeunti: *τελέω, τελέουσι, τελέεσθαι, κορέεις, κορέει, καλέων, καλέουσα.*

Verbi *ὄλλυμι* futurum est *ὀλέσσω* et *ὀλέω* (cf. § 284[2]), et verbi *μάχομαι μαχέσσομαι* et *μαχέομαι* (cf. § 291). Pro *μαχεῖται* Υ 26 legatur *μάχηται* cum cod. C[1].

Commemoratu digna sunt etiam verbi *πίπτω* futurum *πεσέονται πεσέεσθαι* Λ 824 Ι 235 etc., et verbi *εἰμί* rara forma *ἐσσεῖται* (*ἐσσέεται*?) § 302.

---

[1]) Excipienda sunt verba in *-ίζω*, de quibus videatur § 210.

Nonnullis locis verborum, quorum stirps terminatur liquida, futura contracta reperiuntur, cf. Menrad de Contract. p. 143 sqq.; quae partim probabiliter possunt corrigi, passim sunt toleranda. En horum versuum recensionem:

βαλῶ *P* 451 (*'βάλον, alii aliter), βαλεῖν h. Merc. 374.

ἐκφανεῖ *T* 104 (ἐκφανεῖ, ὅς πάντεσσι, Menrad ἐκφανέει, ὅς πᾶσι).

κτενεῖ *O* 65, 68 (spur.), κατακτενεῖ *Ψ* 412 (δ' ὔμμε κατακτενεῖ, Christ δὲ κτενέει ὔμμ' (ὔμ')).

τελεῖ *Δ* 161 (ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ, Zen. ὀψὲ δὲ καὶ τελέσει. Scripsimus ὀψὲ δὲ καὶ τελέει, pro *praesentis* autem forma habemus).

ἀμφιβαλεῦμαι χ 103.

καμεῖται *B* 389.

ὀλεῖται *B* 325 (= *H* 91 ω 196 h. Ap. 156). Pro ἀπολεῖσθαι (Arist.) *Θ* 246 scribendum est quod mscripta habent ἀπολέσθαι, recte enim ibi habet aoristus; ι 496 vero pro αὐτοῦ ὀλέσθαι, ubi futurum requiri vidit Cobet, non αὐτοῦ ὀλεῖσθαι est legendum sed αὖθ' ὀλέεσθαι.

ὀμοῦμαι *A* 233 *I* 132 *Φ* 373 υ 229 h. Merc. 274, ὀμεῖται *I* 274 Hes. Oper. 194. — Haec probabiliter mutari nequeunt, nisi futurum ὀμόσσω ὀμόσσει aliquando extitisse collato aoristo ὤμο(σ)σα sumas.

ὀρεῖται *T* 140 (l. a. ὄρηται et ἐτύχθη. Ferri nequit subiunctivus; fortasse ἕτοιμον vel simile quid fuit olim).

τελεῖσθαι ψ 284.

φανεῖσθαι μ 230.

Insolita est forma ἐσσεῖται *B* 393 *N* 317 τ 302 a verbo εἰμί § 302, cuius futurum alias est ἔ(σ)σεται vel ἔσται. Metrum sinit scribi ἐσσέεται, sed formae origo non satis apparet.

Notatu dignum est futurum, praesenti tempori consimile, verborum trium in -ύω excurrentium:

ἀνύω (§ 257) *Δ* 56? *Λ* 365 (= *T* 452). — Sed ἀνύσσομαι est π 373.

Ϝερύω (§ 293) *Λ* 454 *O* 351 *P* 235, 396 *X* 67, medium Ϝερύεσθαι *Ξ* 422 [1]).

τἄνύω (§ 279) φ 97, 127, 174, medium φ 92 ἐντἄνύεσθαι.

Praeterea futuris annumeranda sunt, certe futuri temporis vim habent, quae sequuntur:

---

[1]) Vitio debetur ἐρύεσθαι futuri loco adhibitum *Υ* 195, ubi ῥύεσθαι scripsimus; cf. § 164.

βίομαι (ῑ) *vivam* *O* 194 *Π* 852 *X* 431 *Ω* 131 h. Ap. 528. — Vid. § 194.

δήω *inveniam* *I* 418 etc. — A stirpe *δα* § 203 haec forma videtur ducta esse.

κείω *θ* 315 alibi, *cubitum eo.* — Vid. § 169.

et quae ex Attica dialecto nota sunt: *ἔδομαι* § 307 et *πίομαι*.

Verbo *εἶμι* (§ 308) Homerus saepe futuri vim tribuit, qua apud Atticos constanter usum est. Etiam praesens verbi *νίσσομαι* sive *νέομαι* *redeo* (§ 292) futuri significatione potest usurpari; vid. *Γ* 257 *Σ* 101 (= *Ψ* 150), 136 *Ψ* 76 *δ* 663 *λ* 114 (= *μ* 141), 176 *ξ* 152 *υ* 156 Eur. Alc. 737. Transitus quam sit facilis inter notiones *redeo* et *rediturus sum* sive *redibo* docent loci qualis est *ν* 61 *χαῖρέ μοι* ... *αὐτὰρ ἐγὼ νέομαι*, qui locus utramvis versionem recipit.

Verbi *χέω* futurum in carminibus epicis non occurrit; nam *β* 222, ubi extare videbatur, non legendum est *σῆμά τέ ϝοι χεύω* sed **σῆμά κέ ϝοι χεύω*, *aoristi* enim est forma *χεύω*, ut *χεύομεν* *H* 336 (cf. vs. 337) et *χεῦαι* loco parallelo *α* 291; vid. § 108 pag. 281.

CAPUT VII.

De aoristo secundo.

I. *De aoristo II activi et medii.*

§ 148. Multo frequentior in dictione epica quam in lingua posteriore [1]) est simplex illa et perantiqua conformatio, quae *aoristus secundus* vocari solet, qua stirpi verbi breviori nullisque incrementis auctae adiunguntur temporum historicorum suffixa. Ab *imperfecto* nomine tantum et usu non forma aut origine discrepat, sed caeca fortuna sensim effecit ut alia praeterita *imperfecti* notionem in lingua Graeca obtinerent, aliis, quae iis consimilia sunt, *aoristi* potius significatio tribueretur; nulla enim in ipsis formis est causa cur *ἔγρἄφον* significet *scribebam*, *ἔβἄλον* vero ad actionem peractam

---

[1]) Curtius docuit in lingua Graeca reperiri aoristos 117 thematica vocali instructos ex his 84 extare in carminibus epicis, quorum 30 permansisse in sermone pedestri; ex aoristis autem qui apud Homerum non occurrunt unum *αἰσθέσθαι* vixisse in lingua quotidiana, 15 apud antiquos poetas inveniri, ceteros deberi poetis recentioribus Homericam dictionem imitantibus.

(*ieci*) indicandam usurpetur. Sed in huius verbi flexione actionem continuatam vel iteratam exprimebat praeteritum stirpis productae ἔ-βαλλ-ον, *scribendi* vero verbum praesentis stirpem non auxit sed novum praeteritum procreavit sigmaticum ἔγραψα. Nullum — apud Homerum certe — est conformationis aut flexionis discrimen inter praeterita ἔφην et ἔβην, sed illud imperfectum dici solet, quoniam praesens est φημί, hoc aoristus, quia praesens et imperfectum ab aucta stirpe sunt ducta.

In aoristi II[i] flexione solet *vocalis thematica* usurpari; quae tamen non raro abest, nec solum — ut apud Atticos — ab aoristis quorum stirps terminatur vocali, e. g. ἔβην, sed etiam post stirpes nonnullas generis *medii*, quas claudit consona, omissa est, e. g. ὦρτο § 284[4], ϝάσμενος § 221[4] [1]).

Ubi adest thematica vocalis, aoristi secundi amant *reduplicationem* (cf. § 136); cuius syllabae liberior est usus, compluribus enim aoristis, quos mox recensebimus, poeta prouti luberet reduplicationem modo tribuit modo denegavit.

Omnino autem magna libertate usi sunt poetae epici in verborum formis effingendis, ita ut uni eidemque verbo haud raro duos vel etiam plures aoristos tribuerent sine ullo notionis discrimine. Exemplo sit verbum τέρπεσθαι *delectari* § 250, cuius quinque ad minimum aoristi circumferuntur in carminibus Homericis: ἐταρπόμην vel ἐτεταρπόμην vel ἐτερψάμην vel ἐτέρφθην vel ἐτάρπην; sexto loco recenseri potest illud τρᾰπήομεν, quod per metathesin (§ 39) ex ἐτάρπην prodiit; septimus denique addendus esset aoristus ἐτάρφθην (τ 213, 251 φ 57 ζ 99), nisi spuria videretur haec forma. Multum valuisse necessitatem metricam ad novas formas in lucem evocandas, nemo non intellegit.

Recensebimus iam cunctos aoristos secundos, qui in carminibus epicis reperiuntur:

§ 149. A. *Aoristi secundi cum vocali thematica.*

1) *Stirpes in vocalem* [2]) *desinentes.*

1. (δα) 'δέδαε [3]) ζ 233 ϑ 448 υ 72 ψ 160, δεδαέσθαι Λ 831(?) π 316. — Vid. § 203.

---

[1]) Rectius fortasse a nonnullis viris doctis hodie statuitur *sigmatici* aoristi medii has esse formas ratione vetustissima (sine vocali α igitur) formatas: ὤρ-σ-το, ϝάδ-σ-μενος. Vid. G. Meyer[3] § 530.

[2]) Vocalis aut est ι vel υ aut intercidit semivocalis: δα-σ, φα-ϝ, χρα-ϝ.

[3]) Semper post caesuram.

2. (φα) ’φάε ξ 502. — Vid. § 280.

3. (δϜι) ’δϜίον (?) X 251 (cf. § 199), ἔδϜιε (sic correximus, ms. δείδιε) Σ 34 Ω 358 [1]), ’δϜίε E 566 I 433 Λ 557 P 666 χ 96. — Vid. § 168.

Perperam ad verbum δίω *fugio* (§ 199) referri solet forma δίε.

4. (ἐντυ) ἤντυε E 720 Θ 382 h. Cer. 377, ἤντυον ψ 289 (et ψ 199 ?), imperat. -έντυε Θ 374. — Vid. § 263.

In mscriptis est ἔντυε ἔντυον, sed quoniam certum est primam syllabam non praepositionem ἐν esse sed cum voce ἔντεα verbum cohaerere, nulla est causa cur augmentum omittatur.

5. (κι) ἔκῐον passim, vid. § 172.

Aoristi II esse formas κίῃς, κίοι, κίε (imperat.), non praesentis κίω, quod nullum fuit in dictione epica [2]), neque igitur κίων et κίειν sed κιών et κιεῖν esse scribenda, probe perspexerunt veteres grammatici, cf. e. g. Et. Gud. 324,21. Recte Curtius hanc proposuit proportionem: κι-εῖν : κί-νῠμαι = ἀρ-έσθαι : ἄρ-νῠμαι (§ 284[1]).

6. (κλυ) ἔκλῠον -ες -ε et 3. plur. -ον passim [3]). Vocali thematica caret imperativus: κλῦθι (A 37 etc.) κλῦτε (B 56 etc.) vel κέκλῠθι (K 284 etc.) κέκλῠτε (Γ 86 etc.); cf. § 145.

Imperativus exclamationis initium est; quapropter nunquam non hexametrum aperit. Hinc productionem vocalis υ in formis κλῦθι et κλῦτε, quae neque ab analogiae parte satis tuta est neque in formis reduplicatione ornatis invenitur, ictui deberi suspicatus est Schulze, vid. supra pag. 97.

Adi. verbale κλῠτός (cum multis compositis) significat *inclytus*, *clarus*, participium autem Κλύμενος Κλῠμένη (thematica vocali destitutum) propriorum tantum nominum vicem obtinet. — Arte cognatum est κλείω verbum § 188.

Plerisque locis Homericis hoc verbum non *audio* tantum (id quod ἀκούω vel ἀίω) significat, sed *aures praebendi* sive *exaudiendi* potius vim obtinet, ut Atticum ἐπακούειν; quapropter de *coelitibus* praesertim usurpari solet.

Genitivus addi potest ad indicandam soni qui percipitur originem,

[1]) Aoristo reduplicationem a vetustis cantoribus praemissam esse, ita ut perfecto consimilis fieret, credibile non videtur, licet apud Quintum Smyrnaeum V 282 ἐδείδιον legatur; conf. ibidem VII 298, 305 X 450 etc.; vid. tamen quae de plusquamperfecti aoristique pristina similitudine observavimus pag. 287,4.

[2]) Legitur tamen κίεις Aesch. Choeph. 680, et οὐ κίεις scribendum putat Bergk in Anacreontis fr. 4 pro οὐκ ἀίεις, quod metro invito legitur in cod. (alii οὐ κλύεις).

[3]) Praesens κλύω, quo caret dictio Homerica, extat Hes. Op. 726 (οὐ γάρ τοί γε κλύουσιν) et apud tragicos pervulgatum est.

e. g. *K* 47 οὐδ' ἔκλυον αὐδήσαντος; sed saepe subiungitur *dativus* commodi, e. g. *E* 115 κλῦθί μοι, Hes. Theog. 474 οἱ δὲ θυγατρὶ φίλῃ μάλα μὲν 'κλύον ἠδ' ἐπίθοντο; vid. praeterea *K* 278 β 262 δ 762 ζ 239, 324 Hes. Op. 726. Restituendum esse dativum *Γ* 86 etc., ubi textus traditus habet κέκλυτέ μευ, docet genitivus contractus, qui a dictione epica alienus est, vid. pag. 257; fortasse aliis quoque locis, qui his sunt similes, e. g. *Α* 37, olim fuit dativus.

7. (πι) ἔπῐον etc. passim. Imperativus non πῖθι est, ut in dialecto Attica, sed πίε (ι 347); cf. § 145.

8. (χρα) ἔχρᾰε *Φ* 369 ε 396 κ 64, ἐχρᾰετε φ 69, ἐπέχρᾰον *Π* 352, 356 β 50. — Vid. § 179.

Suspecta sunt 'γόον. Z 500 et 'λάε λάων τ 229 sq. h. Merc. 360. Corruptam autem formam -ενήνεον *Η* 428, 431 α 147 π 51, quae aoristus reduplicatus esse credebatur, optimo iure in imperfectum -ενήεον mutavit Bekker ad exemplum versuum *Ψ* 139, 163 *Ω* 276. — Alias extant ἐνήει *Ψ* 169, νηήσας *Ι* 358 etc.

2) *Stirpes in consonam desinentes.*

a) *Cum reduplicatione.*

9. (ἀγ) ἤγᾰγον passim.

10. (ἀλκ) ἄλαλκε *Ψ* 185, ἀλάλκῃσι κ 288, ἀλάλκοι *Φ* 138 (= 250), 539, 548 *Χ* 348 -κοις ν 319, -κοιεν *Χ* 196 δ 167, -άλαλκε δ 766, ἀλαλκέμεναι *Ρ* 153 *Τ* 30 γ 237, ἀλαλκών *Ι* 605. — Vid. § 288[1] et cf. § 83[2].

11. (ἀνεθ) -ἀνήνοθε *Β* 219 *Κ* 134 *Λ* 266 h. Cer. 280 Hes. Scut. 269 Ap. Rhod. I 664 IV 276.

Prima syllaba non praepositio est sed debetur reduplicationi stirpis ἀνεθ, cuius brevior forma ἀνθ e nomine ἄνθος nota est. Quapropter non est recipienda lectio altera -ενήνοθε, licet Aristarchi auctoritate freta sit; vid. § 185[1] de versibus *Θ* 365 ρ 270, ubi *perfecti*, non temporis *historici*, vice fungitur forma (ἐπ)ανήνοθε.

12. (ἀρ) ἤρᾰρε *Δ* 110 *Ψ* 712 δ 777 ε 95 (= ξ 111) h. Merc. 50, ἄρᾰρον *Μ* 105 *Π* 214, ἀρᾰρῃ *Π* 212, ἀρᾰρών ε 252, -όντε π 169. — Vid. § 285.

13. (ἀφ) ἤπᾰφε *Ξ* 360 ξ 379, 488, -ἀπᾰφω ψ 79, -ἀπᾰφοῦσα h. Ap. 379 Ven. 38, et eodem sensu med. ἀπᾰφοιτο *Ι* 376 *Ξ* 160 ψ 216. — Vid. § 188[4].

Eiusdem radicis ἀπᾰτη et ἀπατᾶν esse videntur.

14. (ἀχ) ἤκᾰχε *Π* 822 ο 357 π 427. — Medium ἀκᾰχοντο π 342, ἀκᾰχοίμην α 236, ἀκᾰχοιτο *Θ* 207 *Ν* 344, ἀκᾰχοίμεθα *Π* 16. — Vid. § 240.

15. (γων?) ἐγέγωνον (-νευν mss.) μ 370 ϱ 161, ἐγέγωνε Ξ 469 Χ 34 Ψ 425 Ω 703 θ 305 φ 368 et in formula ὅσον τ' ἐγέγωνε [1]) βοήσας ε 400 ζ 294 ι 473 μ 181, 3. plur. ἐγέγωνον (-νευν mss.) ι 47, infin. γεγωνέμεναι Θ 223 = Λ 6, -νεῖν Μ 337.

Fortasse participium γεγωνών [2]) pro γεγωνώς scribendum est in versu ἤυσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς Θ 227 (= Λ 275, 586 Μ 439 Ν 149 Ρ 247), ubi Nauck γεγωνός (adiect.) mavult. Ahrens (Jahresbericht des Lyceums zu Hannover 1866 p. 5, = kl. Schr. I p. 426) γεγώνων rescribebat, ad *praesens* γεγώνω cunctas quas attulimus formas referens; quae dirimi nequit quaestio, quoniam praesens nusquam in carminibus epicis legitur; recentiores vero γεγωνέω aut γεγωνίσκω dicebant. — Vid. § 260.

16. (ἐνεκ) ἤνεικα, Att. ἤνεγκον, passim. — Vid. § 158[5] et 311.

17. (ἐνιπ) ἐνένιπε Ο 546 etc., et (in versuum fine) ἠνίπαπε μύθῳ Β 245 Γ 427 Ε 650 Ρ 141 υ 17, 303. — Vid. § 248[2].

18. (ἐρυκ) ἠρύκακε Ε 321 etc., ἐρύκακῃ Η 342, ἐρύκακε Ν 751, -κετε Ζ 80, ἐρυκακέμεν (cf. § 126) Ε 262 γ 144 λ 105 υ 313. — Vid. § 228.

19. (ϝεπ) ἔϝειπον (ex ἔ-ϝε-ϝπ-ον) passim [3]), cf. § 306[2] et de terminis -πας etc. § 158[6].

[19*. Fortasse hoc loco commemorandus erat aoristus ἔϝ(ε)ϝιδε, vid. infra n° 67].

20. (κἀδ) κεκἀδών Λ 334 (*spoliandi* vi adhibitum), 'κεκάδοντο Δ 497 Ο 574 (*cesserunt*). — Vid. χάζομαι § 220[4].

[20*. Si sincerae essent formae κεκάμω, κεκάμωσι, κεκάμῃσι, hoc loco afferendae essent; sed vid. infra n° 71.]

21. (κελ) ἐκέκλετο Ζ 66 et passim, 'κέκλοντο Ψ 371, κεκλόμενος -νοι Ο 353 etc. — Vid. § 266.

---

[1]) Ita scribendum esse, non γέγωνε, docet metrum; cf. pag. 18 sqq. et vid. Nauck Mél. Gréco-Rom. IV p. 41 sqq. — Aoristo ἐγέγωνον etiam tragici utuntur (Aesch. Prom. 657 etc.).

[2]) Neutrum γεγωνόν extat Antiphan. com. fr. 196; vid. etiam Hesych. s. v.

[3]) Qui factum sit ut ἔϝειπον, non ἔϝευπον, diceretur, nescimus; neque causa apparet cur in vetusta litteratura Attica vera diphthongus ΕΙ aoristo εἶπον sit tributa; vid. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 135, Vogrinz Gramm. d. hom. Dial. p. 123, G. Meyer[2] § 529. Si in re incerta hariolari licet, suspicor aoristum εἶδον, qui cum pervulgatus tum sono atque conformatione simillimus est, effecisse ut etiam in *dicendi* verbo, ut in *videndi*, Graeci diphthongo ει uterentur. In Homericis tamen haec explicatio nihil valet, tunc enim temporis ἔϝιδον dicebatur. Itaque fieri potest ut ἔϝευπον forma dictioni epicae sit tribuenda.

22. (κυθ) κεκύθωσι ζ 303, et sine reduplicatione 'κύθε γ 16. Praeterea 'κύθον videtur esse legendum Γ 453. — Vid. § 214.

23. (λαβ) λελαβέσθαι δ 388; etiam formis ἔλλαβε Γ 34 etc. et ἐλλάβετο ε 325 reduplicationem inesse, ex ἐλέλαβε enim et ἐλελάβετο urgente metro prodiisse, cum Froehdio (Bezzenb. Beitr. III p. 16) suspicamur; cf. supra pag. 109. — Multo vero frequentiores sunt formae reduplicatione carentes 'λάβε, λαβών etc., quae passim occurrunt. — Vid. § 248[1].

24. (λαθ) ἐκλέλᾰθον Β 600, λελά̆θῃ Ο 60, ἐκλελά̆θητε χ 444, ἐκλελᾰθοῦσα h. Ven. 40, *memoriam adimere*. Med. 'λελά̆θοντο Δ 127, ἐκλελά̆θοιτο γ 224, λελᾰθέσθω Π 200, ἀπεκλελᾰθέσθε ω 394, (ἐκ)λελᾰθέσθαι Ζ 285 Τ 136, *oblitum esse*. — Multo frequentiores sunt formae reduplicatione carentes ἔλᾰθε etc. *latuit* et 'λάθετο etc. *oblitus est*. — Vid. § 221[6].

[24*. De forma 'λελά̆κοντο vid. n° 77.]

25. (λαχ) λελά̆χητε Ψ 76, λελά̆χωσι Η 80 Ο 350 Χ 343 *participem facere*. — Passim autem sine reduplicatione ἔλᾰχον etc. *participem esse*. — Vid. § 241[4].

Augmenti syllaba producta est h. Cer. 86 sq.: ἔλλᾰχε, cf. § 27.

[26. (μαρπ) ἐμέμαρπον Hes. Scut. 245, μεμά̆ποιεν (alii codices metro invito μεμάρποιεν) Scut. 252, et sine reduplicatione μᾰπέμεν (codd. μαπέειν, cf. § 126) Scut. 231, 304. De perfecto vid. § 158[10].

Verbo μάρπτειν Homerus utitur Φ 489 etc.; syllabae μαρπ correptio componenda est cum iis quae pag. 112 sunt observata.]

27. (μελ) 'μέμβλετο (ex ἐμέμλετο, cf. μέμβλωκα § 285[1]) Τ 343 Φ 516 χ 12 Hes. Theog. 61 [1]) Apoll. Rh. IV 1470, Callim. fr. 169 Bentley. — Vid. § 270.

28. (μηκ) ἐμέμηκον ι 439. — Vid. § 233, et conferantur quae pag. 287 sunt observata.

29. (ὀρ) ὤρορε Β 146 δ 712 τ 201 ψ 222 *excitavit*, Ν 78 θ 539 ω 62 *ortus est*. — Vid. § 284[4].

30. (παλ) ἀμπεπᾰλών Γ 355 (= Ε 280 Η 244 Λ 349 Ρ 516 Χ 273, 289 ω 522) Τ 438, med. πεπαλέσθε Η 171, πεπαλέσθαι ι 331 (sic Doederlein, mss. πεπαλάσθε vel πεπάλαχθε -θαι). — Vid. § 274.

31. (πιθ) 'πέπῐθε h. Ap. 275, παραιπεπίθῃσι χ 213, πεπίθωμεν Ι 112, πεπίθοιμεν Α 100, -οιεν Ι 181 Ψ 40, πεπῐθεῖν Ι 184 h. Ven.

---

[1]) Hic enim pro μέμβλεται ἐν στήθεσσι legendum est *'μέμβλετ'(ο) ἐνὶ στήθεσσι. Apollonius Rh. II 217 μέμβλεσθε *perfecti* loco habuit. Praesens μέμβλεται extare non potuit.

7 (= 38), παρπεπιθών ξ 290, -θόντες Ψ 37 ω 119, (παραι)πεπιθοῦσα Ξ 208 Ο 26, *exorare*. — In medio autem πεπίθοιτο Κ 204 et passim 'πιθόμην etc. *obsequi*. — Vid. § 217.

32. (πλαγ) ἐπέπληγον Ε 504 (an hoc loco ἐπ-έπληγον intellegi oportet?) Ψ 363 θ 264, conferantur quae pag. 287 sunt observata; πεπληγέμεν'(αι) Π 728 Ψ 660. — Med. 'πεπλήγετο Μ 162 (= Ο 113, 397 ν 198), ἐπεπλήγοντο Σ 31, 51. — Vid. § 238[1].

33. (πυθ) πεπύθοιτο Ζ 50 (= Κ 381 Λ 135). Eodem sensu 'πυθόμην etc. sine reduplicatione passim. — Vid. § 221[7].

34. (σεδ) ἕζετο etc. passim (id est 'σέ-σδετο). — Cf. § 220[3].

35. (σεπ) ἕσπετο etc., ἕσπωνται, ἑσπέσθαι, ἑσπόμενος, id est 'σέσπετο, σεσπέσθαι, σεσπόμενος. De reduplicatione formis Homericis nullo non loco propria videantur Aristarchus in schol. Κ 246, La Roche ad Ε 423, van Leeuwen Mnemos. 1885 p. 193 sq. [1]). Pro σπεῖό μοι Κ 285 correxi ἑσπέο μ'(οι). Sed χ 324 forma novicia σπέσθαι ferenda videtur [2]). — Vid. § 247.

Activi aoristus -ἕσπον reduplicatione caret.

36. (ταγ) τεταγών Α 591 Ο 23, Leschae fr. 7, Apoll. Rhod. II 119. Stirps *tang-tng* sive *tag* superest etiam in Latino verbo *tetigi tactum tangere.*

37. (τεμ) ἔτετμε Δ 293 Ζ 374, 515 α 218 γ 256 ε 58, 81 h. Cer. 343, 'τέτμον h. Cer. 179, τέτμῃ Hes. Theog. 610, τέτμῃς ο 15, τέτμοιμεν Theocr. XXV 61.

Huius aoristi, qui *inveniendi* sensu usurpatur (nostrum *aantreffen*), sitne eadem stirps atque verbi τέμνειν, an fallat nos inanis sonorum similitudo, incertum est. Fieri sane potest ut *secandi* notio ad *iter* translata sensim abierit in *occurrendi, offendendi* significationem, cum praesertim *secandi* stirps τεμ-τμαγ similem notionis mutationem ostendat in aoristo passivi διέτμαγεν (§ 154[10]), quae forma non *dissecti sunt* significat sed *discesserunt*. Sed durior tamen videtur structura ἔτετμε τὸν δεῖνα, velutsi dicas *secare aliquem*, pro *obviam ei fieri, iemands pad kruisen*; neque tum cum homines in via sibi occurrunt usurpari solet, sed potius cum quis domi sedentem aliquem reperit. Quapropter veri videtur similius a stirpe

[1]) Etiam Pindarus, Apollonius Rh., Callimachus alii saepius usi sunt formis ἑσπέσθαι ἑσπόμενος etc. Vid. Pind. Ol. VIII 15 IX 123 Pyth. X 26 Isthm. V 25; Apoll. Rh. I 103, 470 III 35, 615 IV 434, Callim. h. Ap. 55, Mosch. II 148, Orph. Lith. 100, 143.

[2]) Contrariam viam ingressus Bekker syllabam ἑ- soli indicativo concessit, cf. Nauck Mél. Gréco-Rom. IV p. 323 sqq.

aliunde ignota hunc aoristum ductum esse; Fick Bezzenb. Beitr. I p. 59 collato substantivo τέκμωρ a stirpe τετμε = τεκμε repetivit, quam e stirpe τεκ § 286 procrevisse opinatur; cf. n° 39.

38. (ταρπ) 'τετάρπετο Τ 19 Ω 513, τεταρπώμεσθα Ψ 10, 98 λ 212, τεταρπόμενος α 310 ξ 244, -οι Ι 705. Sine reduplicatione ταρπώμεθα Ω 636 (= δ 295 ψ 255). — Vid. § 250.

39. (τυκ) τετὔκεῖν ο 77 = 94. Medium 'τετύκοντο Α 467 (= Β 430 Η 319 π 478 ω 384) θ 61 μ 307 υ 390, τετὔκοίμεθα μ 283 (= ξ 408), τετὔκέσθαι φ 428, *parare* (med. *sibi parare*), nempe *cenam* (δαῖτα vel δεῖπνον). — Vid. § 286[2].

40. (φεν) ἔπεφνον etc. passim, πεφνέμεν' Ζ 180, πεφνών Π 827 Ρ 539. — Vid. § 281.

41. (φιδ) πεφῐδοίμην ι 277, πεφῐδοιτο Υ 464, πεφῐδέσθαι Φ 101. — Vid. § 219.

42. (φραδ) ἐπέφρᾰδον Κ 127, ἐπέφρᾰδε et διεπέφρᾰδε Λ 795 Σ 9 etc., πεφρᾰδέμεν η 49 τ 477, πεφράδοι Ξ 335. — Vid. § 220[3].

43. (χαρ) 'κεχᾰροντο Π 600 δ 344 ρ 135, κεχᾰροιτο β 249 γ 438, κεχᾰροίατο Λ 256. — Vid. § 282.

Reduplicationem ab aoristo modo adsciscì modo sperni vidimus in stirpibus 22 κυθ, 23 λαβ, [26 μαρπ], 31 πιθ, (32 πλαγ?), 33 πυθ, 35 σεπ, (37 τεμ?) 38 ταρπ. Stirpibus autem 24 λαθ et 25 λαχ reduplicatio *causativam* vim tribuit.

Syncopen, quae dicitur, patiuntur stirpes 16 ἐνεκ, 19 ϝεπ, 21 κελ, 27 μελ, 34 σεδ, 35 σεπ, 36 ταγγ, 37 τεμ, 40 φεν.

b) *Sine reduplicatione.*

Nonnullos aoristos, qui huc pertinent, modo attulimus; vid. supra 22 κυθ, 23 λαβ, 24 λαθ, 25 λαχ, [26 μαρπ], 31 πιθ, 32 πλαγ?, 33 πυθ, 35 σεπ, 37 τεμ?, 38 ταρπ.

Ceteri aoristi secundi activi mediique, quibus Homerus thematicam vocalem tribuit sed reduplicationem denegavit, hi sunt:

44. (ἀγερ) ἤγρετο (mss. ἔγρετο, vid. pag. 374,2) Η 434 Ω 789, ἤγροντο (mss. ἀγέροντο) Β 94 Σ 37, 245 θ 321 λ 36 υ 277, ἀγρέσθαι (mss. ἀγέρεσθαι) β 385, part. ἀγρόμενοι etc. Β 481 et saepius. — Vid. § 255.

45. (ἀλιτ) ἤλῐτε Ι 375 Hes. Scut. 80, et eodem sensu med. ἀλῐτοντο ε 108, ἀλῐτωμαι Ω 570, ἀλῐτηται Τ 265 Ω 586, ἀλῐτέσθαι δ 378.

Ab eadem stirpe ductum est participium praes. ἀλιτήμενος δ 807 et cum vitio Hes. Scut. 91 (vid. § 195). Alia ratione praesens conformatum est Hes. Op. 330 ἀλιταίνεται (rectius Rzach subi. ἀλιταίνητ', cf. § 122 pag. 305).

Nec non eodem pertinent nomina ἀλιτρός, ἀλἰτήμων, ἀλείτης Γ 28, νηλεἱτιδες π 317 (= τ 498 χ 418).

46. (ἀλφ) ἦλφον Φ 79, ἄλφῃ ρ 250, ἄλφοι ο 453 υ 383 [1]).

Praesens ἀλφάνω legitur Eur. Med. 298 fr. 328[1] Aristoph. fr. 308 Eup. fr. 258 Kock, aoristus ἄλφῃ extat in inscriptione CIA. IV 53[a,15].

Derivatum est epitheton (παρθένοι) ἀλφεσίβοιαι Σ 593 h. Ven. 119, quod etiam in nomen proprium abiit. Inde a Pindari autem Aeschylique aetate in usu fuerunt adiectivum τῑμαλφής (Aesch. fr. 53 etc.) et verbum τῑμαλφεῖν *honorare* (Aesch. Ag. 922 Eum. 15, 626, 807 etc.).

47. (ἀμαρτ) ἤμβροτον φ 425 χ 154, ἤμβροτες Ε 287 Χ 279, ἤμβροτε η 292 φ 421 ἀπήμβροτε Ο 521 Π 466 (= 477) sive ἅμαρτε Θ 311 etc. ἀφάμαρτε Θ 119 etc., ἤμβροτον Π 336, ἁμάρτῃ Ι 501 ν 214, ἁμαρτών Χ 505 Ψ 857 ἀφαμαρτοῦσῃ Ζ 411, ἁμαρτέμεν'(αι) φ 155.

Ex ἀ(ν)- et μερ (§ 271) natum est ἀμr̥το sive ἀμαρτο- *non particeps*, cui spiritus asper unde accreverit ignoratur. De metathesi, qua radix ἀμαρτο abiit in ἀμ(β)ροτο, videantur § 12 et 39. Eadem ratione natum est futurum ἀβροτάξομεν (i. e. ἀμr̥τάξομεν) Κ 65, de quo vid. § 28 pag. 112 et § 144 pag. 356. Conf. etiam ἀμέρδω *privo* § 211[1].

Lyricis tragicisque propria sunt aor. ἀμπλᾰκεῖν, perf. pass. ἠμπλάκηται, ἀμπλακία, ἀμπλάκημα, quae verba eadem peperit radix, postquam liquidae ρ vicem subiit cognatus sonus λ. Ex ἀμ̥ igitur prodiit ἀμ(π)λα-κ-. De primae syllabae ἀ(μ)πλ- correptione vid. supra pag. 112.

48. (ἀρ) ἀρόμην Ψ 592, ἄρηαι, ἀροίμην, ἀρέσθαι etc. passim. Per errorem, quem peperit verbi αἴρειν (§ 256) similitudo, legitur ἤρατο Γ 373 α 240 etc. (Pind. Ol. IX 19), ἦρα'(ο) ω 33 (Simonid. 147 Xenophan. 5), ἠράμεθα Χ 393; ubi ἤρετο, ἦρε'(ο), ἠρόμεθα est scribendum ex Cobeti (Misc. Crit. p. 400) sententia. — Cf. § 284[1].

49. (αὐρ) ἐπαύρῃ Λ 391 σ 107, ἐπαύροι Ν 649, ἐπαυρέμεν'(αι) Σ 302 ρ 81 sive ἐπαυρεῖν Λ 573 (= Ο 316) Ψ 340 [2]), et med.

---

[1]) De hoc loco cf. pag. 290.

[2]) Cf. Pind. Pyth. III 63. — Hesiod. Oper. 240 pro ἀπηύρα vel ἐπαυρεῖ legendum est *ἐπηῦρε, item Eur. Androm. 1029. Sed Hes. Oper. 419 quid sit ἐπαυρεῖ nescio.

ἐπαύρηαι Ο 17, ἐπαύρωνται Λ 410 [1]). — *Attingere*, hinc *participem fieri*, *frui* (ironice). — Vid. § 285[2].

50. (βαλ) ἔβἄλον etc. passim, plur. ὑπειρέβαλον Ψ 637 (cf. § 315[7]), iterat. -βάλεσκε ε 331, opt. βάλοισθα Ο 571 (§ 111). — Vid. § 258.

51. (βραχ) ἔβρᾰχε Δ 420 etc.

52. (γεν) 'γενόμην etc. passim. — Vid. § 261.

53. (δακ) 'δάκε Ε 493, δακέμεν (mss. δακέειν, cf. § 126) Ρ 572 Σ 585.

54. (δραθ) κατέδρᾰθον η 285 ψ 18, ἔδραθε υ 143, παρέδραθε υ 88, καδδραθέτην ο 494, κατέδραθον Θ 296, καταδράθω ε 471, παραδραθέμεν (mss. -έειν, cf. § 126) Ξ 163.

Praesens (δαρθάνω, cf. § 39) apud Homerum non reperitur. De stirpis metathesi (vel potius syncope) cf. § 39.

55. (δρακ) ἔδρᾰκον Ω 223 κ 197, -έδρακε Ξ 436 ι 146 τ 476, -δράκοι Ξ 344.

Participium δράκων notionem substantivi (*serpens*) accepit. — Vid. § 226, et de stirpis metathesi quae dicitur cf. § 39.

56. (δραμ) -έδρᾰμον, Ψ 636, ἔδραμε Ε 599 Λ 354 etc., 'δραμέτην Κ 354 Ψ 393 etc., ἔδραμον Σ 30 ξ 30 etc. — Vid. § 310.

57. (ἐγερ) ἤγρετο (mss. ἔγρετο) Β 41 Κ 124 Ο 4 ζ 117 ν 187 υ 57 [2]), ἔγροιτο ζ 113, ἔγρεο Κ 159 ο 46 ψ 5, ἐγρόμενος Ξ 256 κ 50, ἐγρέσθαι ν 124. — Vid. § 161.

58. (ἐλυθ) ἤλῠθον -θες -θε -θον et ἦλθον etc. passim. — Vid. § 308.

Stirps ἐρ (ἔρχομαι i. e. ἔρσκομαι) sive ἐλ in ἐλυθ abiit eodem incremento quo ex φθιν prodiit φθινύθω. Cf. pag. 354.

Brevior forma ἦλθον etc., quae postea sola in usu hominum permansit, sitne per syncopen ex ἤλυθον ficta an sua sponte ex stirpe ἐλ excreverit, non constat; hoc tamen veri similius, quoniam elementum θ stirpibus amplificandis passim in lingua Graeca inservit (vid. § 142).

59. (ἐρ) ἤρετο ἤροντο (alii rectius εἴρετο εἴροντο imperf.) Λ 513 ι 402 etc., ἐρώμεθα Θ 133, ἐρέσθαι γ 69 etc. (mss. ἔρεσθαι). — Vid. § 264.

60. (ἐρικ) ἤρῐκε Ρ 295. Praesens ἐρείκω extat (sed transitive adhibitum) Ν 441.

---

[1]) Cf. Pind. Nem. V 90, Aesch. Prom. 28 (Elmsley ἐπηύρου, mss. ἐπηύρω vel ἀπηύρω), Eur. Hel. 469 Iph. Taur. 529, Herod. VII 180, Andocid. II § 2, Comic. adesp. 1207 Kock.

[2]) Non ad hoc verbum sed ad ἀγερ (n° 44) pertinet ἔγρετο, leg. ἤγρετο, Η 434 Ω 789. Vid. supra pag. 338.

61. (ἐριπ) ἤριπε *E* 47 etc., ἐρίπῃ(σι) *Ξ* 414 *P* 522, ἐριπών -οῦσα *E* 309, 357 etc. — Vid. § 245.

62. (ἐρυγ) ἤρυγε *Υ* 403, 404, ἐρυγόντα *Υ* 406. Praesens ἐρεύγομαι extat *O* 621 *Π* 162 *P* 265 ε 403, 438 ι 374.

63. (εὑρ) ηὗρον etc. passim.

64. (ἐχθ) ἤχθετο *Γ* 454 *Z* 140, 200 *Θ* 551 (= *Ω* 27) *I* 300 ξ 366 τ 338, ἀπέχθηαι *I* 614, -ηται κ 74, -ωνται *Δ* 53, -έσθαι *Φ* 83 δ 756, -όμενος δ 502 κ 75 π 114 σ 165.

65. ((σ)ϝαδ) ἔ(ϝ)ϝαδε *M* 80 *Ξ* 340 etc. [1]), ἔϝαδον h. Ven. 10, ϝάδῃ h. Ap. 75, ϝάδοι ζ 245 υ 327, ἀδεῖν(?) *Γ* 173. — Vid. § 221[4].

66. (ϝελ) εἷλον etc. passim. — De digammi vestigiis vid. § 41[22].

67. (ϝιδ) ἔϝιδον etc. passim. — Vid. § 309.

Nonnullis locis coniectura invehendae videntur formae ἔϝϝιδε etc. (*Λ* 112 *Ξ* 13 etc.), quas per syncopen ex ἔϝεϝιδε esse effictas suspicamur, cf. pag. 109 sq.

68. (θαν) ἔθανον etc. passim. — Vid. § 160[12].

69. (θορ) ἔθορον etc. passim. — Vid. § 285[3].

70. (ἱκ) ἱκόμην etc. passim. — Vid. § 231.

71. (καμ) ἔκαμον etc. passim. — Vid. § 158[74].

Fuere qui *Λ* 168 legerent κεκάμω, *H* 5 κεκάμωσιν, *P* 658 κεκάμῃσι, quam opinionem primo loco commendat metrum (vid. pag. 20); attamen recte Aristarchus κε κάμ. scripsisse videtur.

[72. (κιχ) κίχεν *Ω* 160 γ 169 [2]), κίχον *Σ* 153, κίχῃσι μ 122, κιχών (l. a. κιών) ο 157. Sed legendum esse 'κίχη, 'κίχεν, κιχήῃ, κιχείς tantum non certum fit collatis aliis locis, ubi aoristus ἐκίχην reperitur, vid. infra § 150[20] et § 208; id quod probe perspexit Ahrens Conjug. auf μι p. 21, nec non L. Meyer Bezzenb. Beitr. V 102 sqq. ita scribi iussit. Quapropter ω 284 pro κίχεις vel κιχεῖς, quod nihil est, non κίχες sed 'κίχης scribendum est [3]).]

73. (κραγ) ἀνέκραγον ξ 467.

---

1) De mscriptorum lectione tradita εὔαδε vel εὖ ἅδε vid. pag. 154. Alexandrini saepius verbo εὔαδε usi sunt: Apoll. Rhod. συνεύαδε III 30 etc. (hunc igitur probe perspexisse syllabam ευ non adverbium esse sed augmentum apparet), Callim. h. Dian. 183, 187, Bion. VI 7 Mosch. V 7.

2) In ρ 212 pro κίχεν praestat l. a. κίχαν(εν).

3) Recentiori linguae aoristus ἔκιχον relinquendus est; vid. κίχεν Callin. fr. 1[15], Simonid. 122, Pind. Nem. X 141, Eur. Bacch. 903, κίχε Simonid. 65, Pindar. Pyth. II 92 IX 45, κίχοι Tyrt. 7, Mimnerm. 6, Theogn. 340, Solon. 20, Soph. Oed. R. 1257, κίχον Apoll. Rh. I 1158, κίχῃ Solon. 13[33], cf. Soph. Ai. 657, Eur. Alc. 22 Suppl. 1069, κιχεῖν Theogn. 1300, Bacchyl. fr. 29, κιχών Pind. Pyth. III 76 Apoll. Rh. II 285 etc.

74. (κρικ) 'κρίκε *Π* 470.

75. (κταν) ἔκτἄνον etc. passim. — Vid. § 269.

76. (κτυπ) ἔκτὕπε *Θ* 75 etc. — Praesentis formae sunt κτυπέει *N* 140, κτυπέων *H* 479, -ουσαι *Ψ* 119. Cf. substantivum κτύπος.

77. (λακ) 'λάκε *N* 616 *Ξ* 25 *Υ* 277 et cum reduplicatione 'λελάκοντο h. Merc. 145. — Vid. § 289[2].

78. (λιπ) ἔλἴπον etc. passim.

79. (μαθ) 'μάθον *Z* 444, ἔμμαθες σ 362, ἔμμαθε ρ 226. De ultimis locis, qui si sani sunt, reduplicationis vestigia servare videntur, cf. pag. 104 et 110. — Verbum, quod postea pervulgatum fuit, epicae dictioni vix proprium esse apparet.

80. (μακ) μἄκών *Π* 469 (= κ 163 σ 98 τ 454). — Vid. § 233.

81. (μολ) ἔκμολε *Λ* 604, πρόμολον ο 468, μόλῃ *Ω* 781, πρόμολε *Σ* 392, μολών *Λ* 178 etc. — Vid. § 285[1].

82. (μυκ) 'μύκε *Υ* 260,'μύκον *E* 749 *Θ* 393 *M* 460. — Vid. § 289[1].

83. (ὀλ) ὀλόμην ὤλετο etc. passim. Part. ὀλόμενος (mss. οὐλόμενος, vid. § 21) adiectivi vicem obit = *perditus*, *infelix*, *perniciosus*. — Vid. § 284[2].

84. (ὀλισθ) ὄλισθε *Υ* 470 *Ψ* 774.

85. (ὀρ) ὤρετο *M* 279 *Ξ* 397 *X* 102, ὄροντο γ 471, ὄρηται π 98 (= 116) υ 267, ὄροιτο ξ 522. — Vid. § 284[1].

86. (ὀφελ) ὄφελον etc. *Σ* 367 et saepius. — Vid. § 273.

87. (παθ) ἔπἄθον etc. passim.

88. (πελ) ἔπλεο *Λ* 418 etc., ἔπλετο *B* 480 etc.; corrupta est activi forma ἔπλε *M* 11. — Vid. § 275.

89. (πετ) πτῆται *O* 170, -πτέσθαι *Δ* 126. — Vid. § 150[14] et 216.

90. (πορ) ἔπορε etc. passim. — Vid. § 276.

91. (πραθ) ἔπρἄθον ι 40, διεπράθομεν *Λ* 367, ἐξεπράθομεν (?) *Λ* 125, ἔπραθον *Σ* 454 ϑ 514, διαπραθέμεν (mss. -έειν, cf. § 126) *H* 32 *I* 532 (*Λ* 733 ?) *Σ* 511. Medium (passivi loco adhibitum) διεπρἄθετο ο 384. Vid. § 211[3].

De metathesi (vel potius syncope), qua stirps περθ in πρ̥θ sive πραθ abiit, vid. § 39.

92. (πταρ) ἔπτἄρε ρ 541, 545. Verbum in Homericis non recurrit.

93. (σεπ) ἐνί-σπες *Ω* 388 (ξ 509 ?), ἐνί-σπε *B* 80 *Z* 438, ἐνί-σπω *Λ* 839 ι 37 °β 137, ἐνί-σπῃ °*H* 447 γ 327 ϑ 101 (= 251) ρ 529, ἐνί-σποις δ 317, ἐνί-σποι *Ξ* 107, ἐνί-σπε *Λ* 186 etc. (fuere qui ἔνισπες scribendum ducerent, vid. *Λ* 186 *Ξ* 470 schol. *Ω* 388, La Roche Hom. Textkr. p. 255, Ameis-Hentze Anhang ad γ 101; quae tamen forma metro nusquam commendatur, δ 642 aperte damnatur), ἔσπετε, id est

ἔν-σπετε [1]), *B* 484 (= *Λ* 218 *Ξ* 508 *Π* 112), *ἐνι-σπεῖν* *γ* 98 *δ* 328. — Vid. § 246.

Quoniam ex multis indiciis apparet Graecis verbum *ἐννέπω* mature integrum esse visum (vid. § 246), ausi non sumus addito augmento scribere *ἐν-έσπες* et *ἐν-έσπε*, licet ratio id ferat; retraximus tamen accentum, vulgo enim *ἔνισπες ἔνισπε* scribitur.

Homeri locis, ubi *εἴπω* vel *εἰπέ* (imper.) legitur neglecto digammo, poetam *ἔσπω*, *ἑσπέ* dedisse iure suspicatus est Fick; vid. *H* 68 *α* 10 *ι* 279 etc.

In Elea inscriptione 1152 Coll. quae leguntur formae *ἐπένποι*, *ἐπενπέτω*, *μῆνποι* (*μὴ ἔνποι*), quin ex *ἐπ-ἑν-σποι*, *ἐπ-εν-σπέτω*, *ἔν-σποι* sint natae dubium non videtur. Praeterea Latinum *inseco* comparandum esse viri docti dudum intellexerunt.

94. (*σεχ*) *ἔσχον* etc. et *ἐσχόμην* etc. passim. De optativi forma -*σχοίης* *Ξ* 241 vid. § 114.

95. (*στιχ*) -*έστῐχον* *μ* 333, -*έστιχε* *μ* 143 *υ* 78, *ἔστιχον* *Π* 258, -*στιχε* *Λ* 522. — Praesentis *στείχω* complures formae extant, et aoristi sigmatici participium *περιστείξας* legitur *δ* 277 [2]).

A breviore stirpe vox ducitur (*αἱ*) *στίχες*, quae novum verbum peperit *ἐστῐχάοντο* *B* 92 etc., act. *στιχάει* *O* 635 (*ὁμοῦ στιχάει*, mss. *ὁμοστιχάει*, correxit Bekker).

96. (*στυγ*) *κατέστῠγε* *P* 694, *κατὰ*...*ἔστυγον* *κ* 113. — Vid. § 239[3].

97. (*ταμ*) *'τάμε* etc. passim. — Vid. § 278.

98. (*ταφ*) *ταφών* *I* 193 (= *Λ* 777 *Ψ* 101 *π* 12) *Λ* 545 (= *Π* 806 *Ω* 360). — Vid. § 249.

99. (*τεκ*) *'τέκον* etc. et *'τεκόμην* etc. passim. — Vid. § 236[1].

100. (*τμαγ*) *διέτμᾰγον* *η* 276. — Vid. § 235.

101. (*τορ*) *ἔτορε* *Λ* 236. Eiusdem stirpis legitur aoristus sigmaticus *ἀντετόρησε* *E* 337, *ἀντιτορήσας* *K* 267; vid. etiam h. Merc. 42, 119 [3]). Artissime cohaerent *τείρω* et substantivum *τέρετρον*. Cf. Atticum *τετραίνω*.

102. (*τραπ*) *ἔτρᾰπε* etc. et *ἐτράπετο* etc. passim. — Vid. § 251.

103. (*τραφ*) *ἔτρᾰφ'* *B* 661 *Φ* 279, *ἐτρᾰφέτην* *E* 555, *τραφέμεν* *H* 199 *Σ* 436 *γ* 28 (cf. § 126). Ex hisce locis constat aoristum *ἔτραφον* in dictione epica intransitiva uti potestate; hinc Buttmann Ausf. Sprachl. II

---

[1]) Recte schol. *B* 484 *ἔσπετε ἀπὸ τοῦ ἐνίσπετε*, quamquam quod addit *κατὰ συγκοπὴν* error est manifestus, nam praepositionis iota omissum syncope non erat dicenda.

[2]) *παραστ(ε)ίξῃς* Herod. Mimiamb. V 50.

[3]) Per iocum Aristophanes Pac. 381 finxit futurum *τετορήσω*.

p. 307 pro τράφη Γ 201 Λ 222, ἐτράφημεν Ψ 84, ἔτραφεν Λ 251, 266 Ψ 348 δ 723 κ 417 ξ 201, quae aoristi passivi ἐτράφην apud Homerum alias non obvii sunt formae, restituit τράφεν, ἐτράφομεν, ἔτραφον. — Vid. § 252.

Pro ἔτραφε Ψ 90 corrigatur ἔτρεφε, quae est lectio altera.

104. (τυχ) ἔτῠχες etc. passim. — Vid. § 286[1].

105. (φαγ) ἔφᾰγον etc. passim. — Vid. § 307.

106. (φυγ) ἔφῠγες etc. passim. — Vid. § 287.

107. (χαδ) ἔχᾰδε Δ 24 (= Θ 461) Λ 462, χαδέμεν (mss. χαδέειν, cf. § 126) Ξ 34. — Vid. § 221[5]. Stirpis χενδ *pre-hend-o* forma brevior χṇδ abiit in χᾰδ.

108. (χαν) 'χάνε Ψ 79 h. Cer. 16, χάνοι Δ 182 (= Θ 150) Ζ 282 Ρ 417, χανών Π 350 Υ 168 μ 350. De perfecto vid. § 158[15].

109. (χραισμ) ἔχραισμε Ε 53 Η 144 Ξ 66 Ο 32 (χραίσμῃ mss.), χραίσμῃ Α 28 Γ 54, χραίσμησι Λ 387, χραίσμωσι Λ 566, χραισμέμεν' (mss. χραισμεῖν, vid. § 125) Λ 242, 589 Λ 117 Ο 652 Φ 193. — Vid. § 288.

Syncopen quae dicitur passae sunt stirpes 44 ἀγερ, 57 ἐγερ, 58 ἐλυθ(?), 88 πελ, 89 πετ, 93 σεπ, 94 σεχ, item quae in mutam praecedente liquida exeunt: 47 ἀμαρτ, 54 δαρθ, 55 δερκ, 91 περθ, 107 χενδ, harum autem liquida furtivam peperit vocalem, ita ut stirpes evadant ἀμ(β)ροτ, δρᾰθ, δρᾰκ, πρᾰθ, χαδ.

Alienus a lingua epica est aoristus δικεῖν, quo Pindarus (Pyth. IX 123 Ol. XI 72) et tragici utuntur, cum nomine subst. τὸ δίκος (*vas*) et adiectivo ὑπέρδῐκος (= ὑπερβάλλων) *superior*. Quamquam stirps, unde hoc verbum ductum est, epicis quoque poetis cognita fuit, siquidem iure eo refertur vox δίσκος (= δίκσκος), qua Homerus saepius usus est.

§ 150. B. *Aoristi secundi sine vocali thematica.*

1) *Stirpes in vocalem desinentes.*

1. (βα) ἔβην -ης -η, dual. ἐβᾰ́την Α 327 etc. et ἐβήτην Ζ 40 etc., ἔβημεν, 3. plur. ἔβησαν Θ 343 etc., ὑπέρβᾰσαν Μ 469, ἔβᾰν Α 391 etc. (vid. § 116), subi. βήω etc. (de flexione et de contractis formis vid. pag. 307), opt. βαίην etc. Ω 246 etc., imperat. -βηθι etc. ψ 20 etc., inf. βήμεναι et βῆναι, part. βάς etc. — Vid. § 202.

2. (γηρα) ἐγήρᾱ *H* 148 *P* 197 ι 510 ξ 67, γηρὰς *P* 197 Hes. Oper. 188. Praesens γηράσκω legitur *B* 663 et alibi.

3. (δα) ἐδᾰ́ην *Γ* 208 δ 267, δᾰήω *K* 425 *Π* 423 *Φ* 61 ι 280, δαήῃς h. Merc. 565, δαῶμεν (leg. *ϝίδωμεν? cf. § 122) *B* 299, δαείη Zen. non recte α 261, δαήμεναι *Z* 150 etc., προδαείς δ 396. — Vid. § 203.

4. (δρα) ἀποδρᾱ́ς π 65 ρ 516. Verbum in epica dictione non recurrit.

5. (ϝρα) ἀπέϝρᾱν *I* 131 *T* 89 *Ψ* 560, 808 ν 132, ἀπέϝρᾱς *Θ* 237, ἀπέϝρᾱ *Z* 17 etc., ἀπέϝρᾰσαν *A* 430, ἀποϝρᾱ́ς *A* 356 etc. — Futurum ἀποϝρήσουσι *X* 489 [1]).

Textus traditus non has, quas excripsimus, praebet formas, sed ἀπηύρων, ἀπηύρας, ἀπηύρα, ἀπηύρων, ἀπούρας, ἀπουρίσσουσι, quae quomodo cohaereant, nempe digamma in vocalem υ abiisse et posteros male interpretatos esse litteras *ΑΠΕΥΡΑ* etc., verbum obsoletum cum ἐπαυρίσκω (vid. § 149[19] et § 285[2]) confundentes, primus docuit Ahrens Etymologische Untersuchungen zum Homer 1836, in Zschr. f. Alterth.wissenschaft 801 sqq. (= kl. Schr. I p. 543 sqq.), et brevius in Conjugation auf μι 1838 p. 23; quem secutus est Hinrichs de Homericae elocutionis vestigiis Aeolicis; cf. etiam L. Meyer gr. Aor. p. 89, G. Meyer[2] § 524. Videtur autem stirpis ϝερ, quae praesens ϝέρρω et aoristum ἔϝερσα peperit (§ 254[3]), forma debilior ϝρα (ϝr̥) in hoc aoristo esse agnoscenda. Participii forma obstat quominus terminum -ων primae personae sing. tertiaeque plur. relinquamus aut, quae lenior foret mutatio, in -αον dissolvamus.

In Hes. Scut. 173 legitur participium ἀπουράμενοι (ἀποϝράμενοι), passive adhibitum.

6. (κτα) κατέκτᾰν *Δ* 319, ἔκτᾰ *B* 662 *Z* 205 etc. [2]), ἔκτᾰμεν μ 375 ψ 121, ἔκτᾰν *K* 526 τ 276, κτᾰ́ομεν χ 216 (vid. § 122), κτᾰ́μεναι *E* 301 etc., κατακτᾱ́ς *N* 696 etc. — Pass. ἀπέκτατο *O* 437 *P* 472, -κτάσθαι *O* 557, -κτάμενος *Γ* 375 *Δ* 494 π 106 etc. — Vid. § 269. Stirpis κτεν forma brevior κτn̥ in κτα abiit.

7. (κῡδα) ὑπερκῡ́δᾱς (*praepotens*) *Δ* 66, 71 Hes. Theog. 510. Comparari potest Cyprica vox Coll. 31 sq. μεγακεύδαντος, similem autem

---

1) Pro ἀποῤῥαίσει α 404 Schulze coniecit ἀπουρήσει (ἀποϝρήσει), et π 428 pro ἀποῤῥαῖσαι idem tentavit ἀπούρασθαι (ἀπόϝρασθαι). Medium tamen apud Homerum in textu tradito non extat.

2) Brevem esse vocalem α apparet λ 410.

conformationem habet adiectivum δυσκύμαντα (κακά) Aesch. Agam. 653.

Ab eadem stirpe ducta sunt κῦδος, κυδρός, κυδιάω, κῡδαίνω vel κῡδᾰ́νω.

8. (ὀνα) ἀπόνητο *P* 25 λ 324 π 120 ρ 293, ὤνησθε (?) *Ω* 241, ἀπόναιο *Ω* 556, ὄνησο τ 68, ὀνήμενος (§ 195) β 33 ω 30. — Vid. § 196².

9. (οὐτα) οὖτα *Δ* 525 etc. [1]), οὔτασκε *O* 745, οὐτᾰ́μεναι *E* 132, 321 *Φ* 68 etc.; participium pass. οὐτᾰμένην *Ξ* 518 (= *P* 86), οὐτᾰ́μενοι *Λ* 659 etc.

Praesentis et imperfecti leguntur formae: οὔται imperat. χ 356, οὐτάζων *T* 459, οὔταζον *N* 552, οὐτάζοντο *H* 273 *M* 427, aoristus autem multis locis est οὔτᾰσε etc., nonnullis οὔτησε (*Δ* 469 etc.), ubi *οὔτασσε scribendum videtur [2]), perf. pass. οὔτασται, οὐτασμένος extat *Λ* 661 (= *Π* 26) λ 536, participium aor. pass. οὐτηθείς (leg. *οὐτασθείς) *Θ* 537.

Coniungi solent participia βεβλημένοι οὐτάμενοί τε *eminus cominusque percussi* (vid. § 253).

Adiectivum verbale extat in compositis νεούτᾰτος, ἀνούτᾰτος *Δ* 540, ἀνουτητί *X* 371. — Derivatur ὠτειλή *vulnus*.

10. (πλα) ᾽πλῆτο *P* 499 etc., ᾽πλῆντο *Θ* 16, 57 (cf. pag. 301). — Vid. πίμπλημι § 196³.

11. De aoristo ἔπλητο ἔπληντο a stirpe πλη (πίλνᾰμαι *accedere* § 298) ducto vid. nº 21.

12. (πρια) ᾽πρίᾰτο α 430 (= ξ 115, 452 ο 483), cum adverbio ἀπριᾰ́την *Α* 99 ξ 317 h. Cer. 132.

13. (πτα) κατεπτήτην *Θ* 136. — Vid. § 238².

14. (πτα) ἔπτᾰτο *E* 99 etc., πτᾰ́μενος *E* 282 etc. — Vid. § 216.

Quoniam formis πτῆται *O* 170 et -πτέσθαι *Δ* 126 thematica inest vocalis, dubitaverit quispiam an ἔπτετο et πτόμενος potius scribendum sit; attamen ne ita statuamus dehortatur activa forma ἔπτη, quae Hes. Oper. 98 Batrachom. 211 Aesch. Prom. 115, 555 Soph. Ant. 113, 1307 Eur. Med. 440 legitur. Quapropter veri videtur similius *O* 170 scribendum esse πτάεται et *Δ* 126 -πτάσθαι.

15. (στα) ἔστην etc. passim, 3. plur. ἔστησαν et ἔστᾰν (vid. § 116), iterat. ᾽στάσκε *Γ* 217 *Σ* 160, subiunct. στήῃς etc. (cf. § 122), infin. στήμεναι et στῆναι (§ 125). — Vid. § 196¹.

16. (τλα) ἔτλην etc. passim. — Vid. § 160¹³.

---

[1]) Breve esse alpha et hic locus et alii docent.

[2]) Vid. v. l. *Δ* 434. — Item οὐτάσσασκε pro οὐτήσασκε *X* 375.

17. (*φθα*) *ἔφθης* λ 58, *ἔφθη* Λ 451 Π 314, 322 χ 91, '*φθάν* Λ 51, *παραφθήῃσι* Κ 346 (mss. -*φθαίησι*), *φθήῃ* Π 861 Ψ 805, *φθέωσι* ω 437 (vid. pag. 307), *φθαίη* Κ 368 Ν 815, **φθαῖμεν* π 383 (*φθέωμεν* mss., vid. pag. 307), -*φθάς* Η 144 Χ 197, et eadem significatione part. medii *φθάμενος* Ε 119 Ν 387 Φ 576 Ψ 515, 779 δ 547 τ 449, -*μένη* ο 171. — Vid. § 207.

18. (*βλη*) *ἔβλητο*, *ξύμβληντο* Ξ 27 Ω 709 κ 105 (cf. pag. 301), *βλήεται* ρ 472 (et *η 204), *βλήεαι* *Υ 335, *βλῆο* Ν 288, *βλῆσθαι*, *βλήμενος*. Activi forma *ξυμβλήτην* φ 15 teste metro in *ξυμβλήατο* est mutanda, conf. pag. 5; sed infinitivus *ξυμβλήμεναι* Φ 578 probabiliter mutari nequit. — Vid. § 258.

19. (*θη*) *ἔθηκα* etc., 3. plur. *ἔθηκαν* et *ἔθεσαν*, *θήω* etc. (vid. § 122), *θέμεναι* et *θεῖναι* (Ζ 92 π 285 etc.). Med. -*θεο* etc., 3. sing. *ἐθήκατο* (Κ 31 Ξ 187 h. Cer. 483 Hes. Theog. 175 Scut. 128) [1], et *ἔθετο*, -*θήομαι* etc., -*θείμην* etc.. Singulae formae pervulgati huius verbi multis locis occurrunt. — Vid. § 196[6].

20. (*κιχη*) *ἐκίχης* (mss. -*εις* vel -*εῖς*) ω 284, *ἐκιχήτην* Κ 376, *ἐκίχημεν* π 379; adde '*κίχη* (mss. *κίχεν*) Ω 160 γ 169 et '*κίχεν* Σ 153 (mss. *κίχον*, vid. § 149[72]). Subiunct. *κιχήω* (mss. *κιχείω*) Α 26 Γ 291 Ζ 228 Λ 367 Σ 114 Υ 454, *κιχήῃ* (mss. *κιχείῃ*) Ι 416, adde μ 122 (mss. *κίχῃσι*, vid. § 122 et 149[72]), *κιχήομεν* (mss. *κιχείομεν*) Φ 128. Optat. *κιχείη* Β 188 ρ 476. Infin. *κιχήμεναι* Ο 274 et *κιχῆναι* π 357. Partic. *κιχείς* Π 342, adde ο 157 (mss. *κιχών*, vid. § 149[72]); med. *κιχήμενον* Ε 187 Λ 451. — Vid. § 208.

21. (*πλη*) *ἔπλητο* Ξ 438 Hes. Theog. 193, *ἔπληντο* Δ 449 Θ 63 Ξ 468 (cf. pag. 301) *accedere*. — Vid. § 298.

22. (*ῥυη*) '*ρύη* γ 455. Verbi minime rari aoristus in Homericis non redit. — Vid. § 187.

23. (*σβη*) *ἔσβη* Ι 471 γ 182. — Activi aoristus *ἔσβεσε* etc. legitur Π 293, 678 Φ 381 etc.; aliae huius stirpis formae in carminibus epicis non extant.

24. (*ση*) *ἕηκα* vel *ἧκα*, *ἧκας* Ι 700 Φ 396, *ἕηκε* vel *ἧκε*, -*ἕτην* Λ 642, -*ἥκαμεν* μ 401 vel -*ἕμεν* ι 72, *ἧκαν* ο 458 vel *ἕσαν* Τ 393 etc.; de subiunctivi formis *ἧῃ* et -*ἕῃ* vid. § 122.

Medium -*ἕτο* δ 76, *εἷντο* (mss. *ἕντο*) Α 469 etc., subi. *ἧσθε* h. Ap. 499. — Vid. § 196[7].

---

[1]) Formam *ἐθήκατο* adhibuerunt etiam Pind. Ol. VIII 90 Apoll. Rh. I 129 Callim. h. Iov. 15 Dian. 25; item *ἐθήκαο* Callim. h. Iov. 68 Dian. 210 Del. 54, Theocrit. XXIX 18 Herodot. VII 15, *θήκαντο* Simonid. fr. 150[6], *θηκάμενος* Theogn. 1150 Pind. Ol. VI 39 Pyth. IV 51, 201.

De augmento syllabico formarum ἔηκα -κε cf. § 131; de corruptis subiunctivi formis -ῶμεν K 449 hymn. VI 22 et -ῶμεθα N 381 cf. § 122.

25. (χαρη) ἐχάρη Γ 23 etc., ἐχάρημεν κ 419, ἐχάρησαν Γ 111 etc., χαρείη Z 481, χαρέντες K 541. — Vid. § 282.

25*. (ἀϜι) Verum si vidit W. Schulze Kuhns Zschr. XXIX p. 250 et Quaest. Ep. p. 357, cui adstipulatur Kühner-Blass II p. 355, tempus praeteritum ἄιον etc. Λ 463, 532 etc. non imperfectum sed aoristus est, participium igitur non ἀίων ut assolet sed ἀιών scribendum est. Praesens οὐκ ἀΐεις ὅ(τι)...; K 160 etc.; veram praesentis formam fuisse ἀ(ε)ίω Schulze e v. l. α 352 et Hes. Op. 213 effecit (cf. § 17). Pro ἄιον ἦτορ O 252 vHerwerden coniecit ἦτορ ἄισθον.

26. (κτι) ἐὺ κτίμενον -νη -νην -νης -νας B 501 etc., locorum (praesertim *urbium*) epitheton, = ἐὺ κτιτόν B 592 h. Ap. 423. — Aoristus activi 'κτίσσε ἔκτισαν legitur Υ 216 λ 263, ceterae huius stirpis formae apud Homerum non extant.

27. (φθι) ἔφθιτο Σ 100 δ 363 θ 581 ι 163 μ 329 ο 268 (adde Σ 446, mss. ἔφθιε), ἐφθίατο [1]) Λ 251 (adde ε 110, 133 η 251 ψ 331?, mss. ἔφθιθεν, l. a. -θον); si quis plusquamperfecti has esse formas contendat (cf. § 119,2), refutari nequeat; sed levissimi momenti est quaestio, nam in lingua epica aoristum a plusquamperfecto proxime distare supra saepius apparuit. Subiunct. φθίεαι (mss. φθίῃς) β 368, φθιόμεσθα Ξ 87; optat. ἀποφθίμην κ 51, φθῖτο λ 330, vid. § 120; infin. φθίσθαι Ι 246 etc., φθίμενος Θ 359 etc. — Vid. § 166.

28. (βιω) βιώτω Θ 429, βιῶναι K 174 O 511 ξ 359 [2]). — Vid. § 194.

28*. (βρω) -έβρως h. Apoll. 127. — Vid. § 307.

29. (γνω) ἔγνων etc., 3 pl. ἔγνωσαν κ 397 et ἔγνον h. Cer. 111 (cf. § 116), subi. γνώω etc. (cf. § 122), opt. γνοίην etc., imper. γνῶτε Τ 84, inf. γνώμεναι et γνῶναι (§ 125), part. γνούς etc. — Singulos locos indicare nihil attinet, nam passim hae formae reperiuntur.

30. (δω) ἔδωκα -κας -κε, ἔδομεν, ἔδωκαν N 303 X 379 Ψ 745 ζ 215 θ 440 ν 369 vel ἔδοσαν Τ 291 δ 585 etc. [3]), iterat. 'δόσκον 'δόσκε. Subi. δώῃ etc. (cf. § 122, ubi contractae formae sunt indicatae), opt. δοίην etc., imperat. δός etc., infin. δόμεναι et δοῦναι (§ 125), partic. δούς etc. — Medii una tantum forma extat in Homericis, περιδώμεθ'(α) Ψ 485,

[1]) De termino -ατο cf. § 119.

[2]) Vitio debetur infinitivus βιοῦν in Euripidis fr. 240, ubi pro ἡδέως ζητῶν βιοῦν Nauck ἡδέως ζῆλον βίου coniecit.

[3]) ἔδον Hes. Theog. 30, cf. § 116.

quo loco mscripta habent περιδώμεθον (cf. § 118). Non huc pertinet ἐπιδώμεθα l. a. *X* 254. — De ceteris huius stirpis formis vid. § 196[a].

31. (ϝαλω) ἐϝᾰ́λω (mss. ἥλω, cf. § 131) χ 230, ϝᾰλώω *Λ* 405 σ 265, ϝᾰλώῃ *I* 592 *Ξ* 81 *P* 506 ξ 183 ο 300, ϝᾰλοίην *X* 253, ϝᾰλώμεναι *Φ* 495 et ϝᾰλῶναι *M* 172 *Φ* 281 (= ε 312 ω 34), ϝᾰλοῦσα *B* 374 (= *Δ* 291 *N* 816), ϝᾰλόντες (mss. ἁλόντε, lectio dubia) *E* 487.

32. (πλω) ἐπέπλων Hes. Op. 650, ἐπέπλως γ 15, παρέπλω μ 69, ἀπέπλω ξ 339, part. ἐπιπλούς *Z* 291 (mss. ἐπιπλώς, emendavit vHerwerden praeeunte Ahrensio Conjug. auf μι p. 29). — Vid. § 185.

33. (δυ) ἔδυ etc., 3. pl. ἔδῡσαν et ἔδῠν (cf. 116), iterat. ἔδυσκε *Θ* 271, subi. δύω etc., optat. δυίη ι 377 σ 348 υ 286 -δυῖμεν *Π* 99 (cf. § 114), imperat. δῦθι etc., infin. δῠ́μεναι et δῦναι (§ 125), part. δύς etc. — Locos indicare, ubi verbi minime rari singulae formae reperiuntur, inutile duco. — Vid. § 167.

34. (λυ) ἐλύμην *Φ* 80, 'λύτο *Ω* 1 (ῡ, vid. § 22) *Φ* 114 etc., ἔλυντο *H* 16 (= *O* 435) *Π* 341 h. Cer. 282. Passive adhibentur hae formae, eadem autem est potestas aoristi ἐλύθη ἔλῠθεν *E* 296 *Π* 805 etc. — Verbum λύω (ῠ, cf. § 162) λῦσω etc. passim occurrit.

35. (πνυ) ἄμπνῡτο *Λ* 359 *X* 475 (= ε 458 ω 349), imperat. ἄμπνῠσο (mss. ἄμπνῠε, correxit Cobet) *X* 222. — Vid. § 186.

36. (σρυ) ἔρῠσο *X* 507 [1]), ἔρρῡτο (mss. εἴρῡτο) *Π* 542 *Ω* 499 ψ 229, ἔρῡτο *Δ* 138 etc. [2]), 'ρῦατο *Σ* 515 ρ 201, ἐρρῠ́ατο (mss. εἰρύσατο) *Δ* 186 *O* 274 (mss. εἰρύατο) *X* 303, ῥῦσθαι *O* 141. — Vid. § 164.

37. (σσυ) ἔσσῠο *Π* 585 ι 447, -έσσῠτο *B* 450 *E* 438 *Z* 390 *H* 1 etc., 'σύτο *Φ* 167, -εσσύμεθ'(α) δ 454 ι 236, 396.

Formam 'σύτο ad aoristum tempus esse referendam patet, ceterarum vero prima syllaba sitne augmentum an reduplicatio non constat, et collato participio ἐσσυμένος (*Z* 518 etc.) plusquamperfecto eas adscripserit quispiam. Simplicior tamen videtur ratio quam iniimus. — Vid. § 188.

38. (φυ) ἔφυ *Z* 253 etc. ψ 190, ἔφῡσαν h. Ven. 266 et ἔφῠν ε 481 [3]) κ 397, περιφῠ́μεναι ω 236, -φύς μ 433 π 21 ω 320, φύντες α 381 (= σ 410 υ 268), -φῦσα *Ω* 213 τ 416. — Vid. § 160.

39. (χυ) ἔχῠτο *B* 41 *N* 544 etc. *Π* 471 τ 470, 504 χ 88, ἔχυντο *Δ* 526 *M* 470 etc., χῠμένη *T* 284 *Θ* 527, ἐκχῠμένοιο *Φ* 300, ἐκχύμενοι *Θ* 515. — Vid. § 189.

---

[1]) Iterativa forma 'ρύσκεο *Ω* 730 sitne aoristo an imperfecto assignanda nemo facile dixerit; cf. § 146.

[2]) Vitiose correpta est vocalis υ Hes. Theog. 304.

[3]) Ictus vi producitur υ, cf. § 19.

2) *Stirpes in consonam desinentes.*

Aoristi, quorum stirpem claudit consona, suffixa personalia aetate posteriore non recipiebant nisi intercedente vocali thematica; sed in epica dictione huiusmodi vocali carent formae quae sequuntur [1]:

40. ((σ)αλ) *ἆλσο* *Π* 754, *ἆλτο* *Λ* 532 etc., subi. *ἅλεται* *Λ* 192, 207, *ἅληται* *Φ* 536, *-άλμενος* *Ε* 138 *Η* 15 *Λ* 94, *Ρ* 342 etc. — Eadem est potestas aoristi sigmatici *ἐσήλατο* *Μ* 438 *Π* 558. Praesens legitur *Ε* 142 *ἐξάλλεται*, *ἅλλονται* h. Cer. 175, *καθαλλομένη* *Λ* 298. Vid. etiam infra sub n° 50 (*παλ*).

Collatis locis, ubi radix (σ)αλ spirantis σ ostendit vestigia, e. g. *ἐπιάλμενος* *Η* 15, dubitaveris an *syllabicum* potius augmentum in dictione epica huic verbo sit tribuendum et scribendum sit e. g. *εἰς ἅλ' ἔαλτο* *Λ* 532. Aeolica psilosis constanter in textu tradito observatur, quamquam nemo dixerit quo iure.

41. (*ἀρ*) *ἄρμενον* *Σ* 600 (= ε 234) ε 254 h. Merc. 110. — Vid. § 285[1].

42. (*γεν*) *'γέντο* *prehendit* *Θ* 43 (= *Ν* 25) *Ν* 241 *Σ* 476 sq.

Incertae originis haec forma [2]), qua etiam Callim. h. Cer. 44 et Apoll. Rhod. III 1321 IV 225 usi sunt, non est confundenda cum aoristi *ἐγένετο* forma syncopata *γέντο*, quae in Homeri carminibus non reperitur sed in Hesiodi Theogonia locis spuriis 199, 283, 705 extat et apud lyricos poetas et Alexandrinos satis frequens est [3]).

43. (*δεχ*) *ἐδέγμην* ι 513 μ 280, *-έδεξο* ξ 54, *ἔδεκτο* *Β* 420 *Ι* 480 etc., *-εδέγμεθ'* ϱ 563, *δέξο* *Τ* 10 h. Merc. 312, *δέχθαι* *Α* 23 (= 377 h. Ven. 141) *Η* 93, *δέγμενος* *Β* 794 *Ι* 191 ν 310 π 189 υ 385 h. Merc. 477 Cer. 29, *-νοι -ναι* *Β* 137 *Η* 415 *Σ* 524 etc.

Fortasse imperativus infinitivus participium ad praesens potius tempus erant referenda, certe sinit id fieri praesentis 3ª persona plur. *δέχαται*, thematica vocali carens, *Μ* 147, nec non commendat participii significatio, constanter enim valet *expectans*, *opperiens*. Hinc

---

1) Videantur quae in § 145 sunt observata. *Sigmatico* aoristo has formas fortasse accensendas esse pag. 366,1 vidimus.

2) Stirpem fuisse *γεμ-* alii cum Curtio statuunt, alii vix probabiliter a stirpe *γελ* repetunt (*ἑλεῖν*, vid. Kühner-Blass II p. 354).

3) Vid. Theognid. 202, 436, 640, 661, Parrhasii fr. 2, Sapph. 17, scolion ab Aristophane Vesp. 1226 allatum, Pindar. Pyth. III 154 VI 28, Apoll. Rhod. I 1141 IV 1427, Callim. h. Iov. 50, Del. 147, Lavacr. Pallad. 59, Theocrit. I 88 VIII 92 XIII 2,9 XIV 27 XVII 64 epigr. 19[6], inscriptio CIG. 1925 (= Kaibel Epigr. 187).

fuere qui *δέχμενος* scribi mallent (vid. schol. ad *I* 191 et Hesych. s. v.). — Vid. § 227.

44. ((σ)ϝαδ) *ϝάσμενος* -ω -οι *Υ* 350 *Ξ* 108 *ι* 63 (= 566 *κ* 134). — Vid. § 221[1].

45. (λεγ) *ἐλέγμην* *Γ* 188 *ι* 335 *numerabar*, *'λέκτο* *δ* 451 *numerabat*, quae non sunt confundenda cum simillimis formis stirpis *λεχ* § 232. Quod non ita leve esse periculum patet *δ* 451—453, ubi de Proteo haec narrantur: *πάσας δ' ἄρ' ἐπῴχετο, 'λέκτο* (i. e. *numerabat*) *δ' ἀριθμόν.* | *ἐν δ' ἡμέας πρώτους 'λέγε κήτεσιν, οὐδέ τι θυμῷ* | *ὠΐσθη δόλον ἔμμεν'· ἔπειτα δὲ 'λέκτο* (i. e. *decubuit*) *καὶ αὐτός.* — Vid. § 306.

46. (λεχ) *ἔλεκτο* *I* 565, 662, 664 *δ* 453 *ε* 487 *η* 346 *μ* 34 *ν* 75 *ξ* 520 *τ* 50 h. Ven. 168, *λέξο* *Ω* 650 *κ* 320 (et *τ* 44?), *καταλέχθαι* *ο* 394, *καταλέγμενος* *λ* 52 *χ* 196. — Vid. § 232 et cf. quae sub n° 45 observavimus.

47. (μιγ) *ἔμικτο* *Λ* 354 (= *Π* 813) *α* 433. — Vid. § 242[3].

48. (ὀρ) *ὦρτο* *Ε* 590 etc. (plus quadragies), *ὄρσο* *Δ* 204, 264 (= *Τ* 139, mss. *ὄρσευ*) *Ε* 109 *Ω* 88 *η* 342 *χ* 395, *ὄρθαι* *Θ* 474, *ὄρμενον* *Ρ* 738 (= *Φ* 14, etiam nomen proprium), -νω *Λ* 326, -να *Λ* 572.— De formis vocali thematica munitis vid. § 149[25] et de toto verbo § 284[4].

49. (παγ) *κατέπηκτο* *Λ* 378; locum corruptum esse suspicatus est Nauck coll. *Φ* 168. – Vid. § 241[2].

50. (παλ) *ἔπαλτο* *Ο* 645, *ἔκπαλτο* *Υ* 483, *in- excutiebatur.* — Vid. § 274.

Praeterea fortasse huc referendae sunt formae *ἀνέπαλτο* *Θ* 85 *Υ* 424 *Ψ* 694 et *κατέπαλτο* *Τ* 351; quam rationem commendat praesens *ἀναπάλλεται* *Ψ* 692. Nisi illis locis scribendum est *ἀναᾶλτο* *καταᾶλτο* (vel potius *ἀν-έαλτο κατ-έαλτο*) *ἀναάλλεται*, id quod suspicamur; cf. § 150[10]. Sed a versibus, quos primos attulimus, *Ο* 645 et *Υ* 483, ubi item *saliendi* verbum latitare multi suspicati sunt, huius verbi notionem alienam ducimus.

Non inter aoristos recensenda est forma *ἐέλικτο* *Λ* 39 *Ν* 558 (mss. *ἐλέλικτο*), nam *'ϝεϝέλικτο* (plusquampf.) scribendum esse metrum docet; cf. § 41[24].

§ 151. Quaedam tempora praeterita, quae sintne imperfecta vocanda an aoristi haud facile quisquam pro certo statuerit [1]), stirpem

[1]) Recentioribus poetis huiusmodi formae pro aoristis fuisse videntur, vid. Elmsley ad Eur. Med. 186 Oed. Col. 1015. Apud tragicos haud ita rarae sunt, neque Aristophanes iis abstinuit; vid. Nub. 1323 Vesp. 1203 Lys. 425.

ope elementi *ϑ* habent auctam; cf. § 142. Haec conformatio cernitur in verbis:

ἐϜέργᾰϑε *E* 147 *Λ* 437 *Φ* 599 *φ* 221, *συνεϜέργᾰϑον* *Ξ* 36. — Vid. *Ϝέργω* § 230.

μετεκίᾰϑε *Π* 685 *α* 22, *μετεκίᾰϑον* *Λ* 52, 714 *Σ* 532, 581. — Vid. *κίνῠμαι* § 172.

Fortasse addenda est forma *'διώκᾰϑον*, quae est Naberi coniectura *K* 364, vid. supra pag. 292.

Manifeste vero aoristis accensendae, certe ab aoristo *ἔσχον* ductae, sunt formae *'σχέϑον* *κ* 95, *ἔσχεϑε* *Λ* 219 *K* 461 etc., *ἐσχεϑέτην* *M* 461, *ἀνεσχέϑομεν* *ι* 294, *ἔσχεϑον* *Δ* 113 etc., *σχεϑέτω* *ϑ* 537, 542, *σχεϑέμεν* (mss. *σχεϑέειν*, vid. § 126) *Ψ* 466 *ε* 320. — Vid. *ἴσχω* *retineo* § 144.

Simillima est participii *φαέϑων* conformatio, vid. § 142 et § 280.

II. *De aoristo mixto.*

§ 152. Sigmatici aoristi formae nonnullae thematica vocali utuntur, medium igitur genus quoddam constituentes inter aoristos primum et secundum qui dicuntur; quapropter aoristi *mixti* nomine designari solent hae formae, quae post Homeri aetatem e lingua Graeca omnes fere evanuerunt [1]). En earum recensio:

1. (*ἀγ*) imperat. *ἄξετε* *Γ* 105 *Ω* 778 et infin. *ἀξέμεναι* *Ψ* 50, 111 *Ω* 663 h. Apoll. 103, med. indic. *ἤξοντο* *Θ* 545, imperat. *ἄξεσϑε* *Θ* 505 (mss. *ἄξαντο* et *ἄξασϑε*, sed verum est in scholiis). — A verbo *ἄγω*.

2. (*βα*) *ἐβήσετο* *Γ* 262 etc., imperat. *βήσεο* *E* 109, 221 *Θ* 105 *Λ* 512. Participium *βησόμενον* *E* 46 huc non pertinere videtur, subiunctivi autem forma *καταβήσεται* *O* 382 non mixti sed sigmatici aoristi rationem sequitur (vid. § 122). In mss. pro (*ἐ*)*βήσετο* passim (*ἐ*)*βήσατο* reperitur, Aristarchus tamen *-σετο* malebat, quem constanter secutus est is qui Venetum A descripsit; cf. schol. *B* 578 *Γ* 262 *K* 513 *Ξ* 229, Cobet Miscell. Crit. p. 285 et 362 sqq. — Vid. § 202.

3. (*δυ*) *ἐδύσετο* *Γ* 328 etc., *'δύσοντο* *Ψ* 739 (mss. *-σαντο*, correxit

---

[1]) Solus imperativus *οἶσε* usque ad Aristophanem comicum perduravit; vid. infra. Aoristum *ἔπεσον* suum sigma huic conformationi debere, olim enim fuisse *ἔπετ-σον*, Buttmann aliique multi suspicati sunt, fortasse recte; quamquam, si ita res habet, iure mireris nusquam in Homericis iteratum esse sigma (*ἔπεσσον*). Quapropter fortasse praestat ratio quam iniit Hartmann de aoristo secundo 1881 p. 66, ad analogiam futuri *πεσοῦμαι* aoristo sigma tributum esse statuens.

Cobet), imperat. *δύσεο* Π 129 etc., part. *δυσόμενος* α 24 Hes. Op. 384 (?) [1]). Vulgarem sigmatici aoristi rationem sequitur optativus *δυσαίατο* Σ 376 (lectio dubia). — Vid. § 167.

4. (*ἱκ*) indic. *ἷξες* h. Apoll. 223, 230, 278, *ἷξε* Β 667 etc., *ἷξον* Ε 773 etc. — Vid. § 231.

5. (*λεχ*) imperat. *λέξεο* Ι 617 τ 598. — Vid. § 282.

6. (*οἰ*) subi. *οἴσῃ* Β 229 π 438 (*οἴσωσι* Ψ 675?), imperat. *οἶσε* χ 106, 481 [2]), *οἰσέτω* Τ 173 θ 255, *οἴσετε* Γ 103 Ο 718 υ 154, *οἰσέμεναι* Γ 120 etc. (Σ 191 futuri est). — Vid. § 311.

7. (*ὀπ*) imperat. *ὄψεσθε* Ω 704 (sed futuri est θ 313). Aoristi sigmatici rationem sequitur subiunctivus *ἐσόψομαι* Ε 212 (sed *ἐπιόψομαι* Ι 167 futuri esse videtur, ut β 294), *ὄψεται* ρ 7 [3]). — Vid. § 309.

8. (*ὀρ*) imperat. *ὄρσεο* Γ 250 etc. — Vid. § 284[4].

Addendus foret imperativus *πελάσσετον* Κ 442, nisi praeferenda videretur l. a. *πελάσσατον*, coll. κ 404; vid. § 298. Neque imperativus *μυθήσεο*, quae est l. a. α 124, recipiendus est loco lectionis vulgatae *μυθήσεαι*. Neque quicquam tribuerim coniecturae *ἀείσεο*, quam nonnulli pro *ἀείδεο* substituunt in sero natis hymnis XVII 1 et XIX 1.

Pro vocali ε in mss. passim reperiri alpha supra plus semel vidimus, neque de iis tantum formis quas adtulimus (*ἄξαντο ἐβήσατο* etc.) sed de ceteris quoque hoc valet.

§ 153. Contrariam rationem nonnulla verba inierunt ad aoristum formandum; omittunt nimirum litteram σ, attamen thematica vocali carent, itaque sigmatici aoristi terminationibus utuntur [4]). Haec conformatio, quae etiam ex Attica dialecto (*ἔχεα*, *ἤνεγκας* etc.)

[1]) Infinitivus *δύσεσθαι* η 18 futuri est; male igitur omnino *δύσασθαι* scriptum est in cod. F.

[2]) Aristophanes hunc imperativum adhibuit Ach. 1099, 1101, 1122 Pac. 259 Ran. 482. Item Vesp. 671 (mss. *δώσουσι*) et 1251 (mss. *χρυσὶ*)?

[3]) Aoristo *ὀψάμην* etiam postea Graeci poetae nonnunquam usi sunt, Pindar. fr. 65[6] -*όψατο*. Plat. com. fr. 263 etc., vid. van Herwerden Revue de Philologie 1882 p. 22.

[4]) Aoristi vocari certe solent, sed pari iure imperfecta eos appellaveris, nam eadem eorum est conformatio atque imperfecti verborum thematica vocali carentium (*ἔφη-ν* etc.), pristinum autem elementum μ (ν) in ᾰ abiit propter consonam vel diphthongum antecedentem, ut in *ἦα ᾖα* = *ἠσm̥ ᾐσm̥*; e. g. *ἔχευ-α* pro *ἔχευ-m̥*; postea primam personam insecutae sunt ceterae. Primitus igitur inter *ἔχευα ἔσσευα* et *ἐχύμην ἐσσύμην* nullum fuit discrimen praeter illud quod est inter activum et medium.

cognita est, apud Homerum cernitur in verbis quinque, quae sequuntur:

1. ἀλέομαι (§ 180) ἠλεύατο etc., et correpta syllaba secunda (vid. § 17) ἀλέασθε ἀλέαιτο ἀλέασθαι.

2. καίω (§ 177) ἔκηα (pro ἔκηϝα, i. e. ἐκᾶυα, ἔκᾱϝα) [1].

3. σεύω (§ 188) ἔσσευα etc., med. 'σεύατο etc.

4. χέω (§ 189) ἔχευα etc., med. ἐχεύατο -χεύεται, et correpta syllaba χευ (cf. § 17) -χεας ἔχεε ἔχεαν.

5. φέρω (§ 311) ἤνεικα, med. ἠνεικάμην. — Thematica vocalis addita est formis ἐνείκοι (?) Σ 147 (cf. § 113), ἔνεικε (imperat.) φ 178, ἐνεικέμεναι Τ 194.

6. Sintne etiam formae Ionicae (ἔ)ϝειπας (ἐ)ϝείπατε ϝείπατε Homero tribuendae an praestet ubique scribere ἔϝειπες ἐϝείπετε ϝείπετε non constat, mscripta enim passim inter se discrepant; vid. Π 49 Σ 361 Ω 379 γ 427 ν 385. Aristarchus Α 106 εἶπας scribebat; nobis iusta causa deesse videtur cur statuamus veteres cantores epicos tribus aoristi ἔϝειπον formis vocalem α tribuisse. Nam secunda persona ἔϝειπας nasci non potuit priusquam prima persona ἔϝειπα (i. e. ἐϝειπμ̥ sive ἔϝειπν̥) extaret; huius autem nullum vestigium, quod quidem metro stabilitum sit, in carminibus Homericis reperitur. Herodotus vero, qui εἶπα formam habet, nunquam usus est vulgata forma εἶπον [2].

7. Denique huc pertinent aoristi ἔθηκα (§ 150[19]), ἧκα (§ 150[11]), ἔδωκα (§ 150[10]). De stirpis conformatione (θη-κ, ση-κ, δω-κ) vid. pag. 391.

III. *De aoristo II passivi.*

§ 154. Passivi qui dicuntur aoristi in -θην apud Homerum multo sunt frequentiores quam simplicioris conformationis aoristi qui littera θ carent; vid. supra pag. 354.

Qui in -ην desinunt hi sunt:

1. (ϝαγ) ἐϝάγη Α 559 (?, cf. § 158[11]), (ἐ)ϝάγη Γ 367 Ν 162 Π 801 Ρ 607 κ 560 λ 65, 'ϝάγεν Δ 214 (ἔᾱγεν l. a. ε 385). — A verbo ϝάγνῡμι Μ 148 etc.

---

[1]) Correpta vocali η (vid. § 17) -κία; tragici (Aesch. Ag. 849, Soph. El. 757, Eur. Rhes. 97) et Arist. Pac. 1133 (chor.).

De mscriptorum vitiosa scriptura κει- pro κη- vid. pag. 306.

[2]) Omnino certum esset alienas a dictione epica esse formas εἶπας etc., si recte statuisset G. Meyer[2] § 527 primitus fuisse ἐ-ϝεπ-α etc.; quae tamen non satis tuta mihi videtur ratio.

2. (ϝαλ) ἐϝάλη *N* 408 *Υ* 168, 278, 'ϝάλεν *Χ* 12, inf. ϝαλήμεναι *E* 823 *Σ* 76, 286 et ϝαλῆναι *Π* 714, part. ϝαλείς etc. *Π* 403 etc. — Vid. § 265.

3. (βρεχ) ἀναβροχέν λ 586. Expectatur ἀναβραχέν, sed vocalis ο insolitae huic formae invecta esse videtur ad exemplum aoristi activi ἀναβρόξειε μ 240 καταβρόξειε δ 222 [1]). Fortasse ab eadem stirpe ductum est perfectum ἀναβέβροχε *P* 54 (mss. ἀναβέβρυχε), cf. § 158[6].

4. (θερ) subi. θερέω (cf. § 122) ρ 23. — Vid. § 254[8].

5. (καυ) ἐκάη *A* 464 (= *B* 427 etc.) μ 13, κάήμεναι *Ψ* 198, 210. — Vid. § 177.

6. (πληγ) 'πλήγη *N* 394 *Π* 403 *Γ* 31, -πληγεν *Σ* 225, partic. πληγείς etc. *Θ* 12, 455 *O* 117 *P* 296 *Ψ* 694 μ 416 ξ 306 φ 50. — Vid. § 238[1].

7. (ραγ) ὑπερράγη *Θ* 558 (= *Π* 300). — Vid. § 241[3].

8. (σαπ) σαπήῃ *T* 27, a verbo σήπεται *Ω* 414, σέσηπε *B* 135, vid. § 158[37]. — Alias dicitur πύθω: *Δ* 174 *Λ* 395 *Ψ* 328 α 161 μ 46 h. Ap. 363, 369, 371, 374.

9. (τερσ) τερσήμεναι ζ 98 Apoll. Rhod. III 1390, τερσῆναι *Π* 519. — Vid. § 288[3].

10. (τμαγ) 'τμάγεν *Π* 374, διέτμαγεν *A* 531 (= ν 439) *H* 302 *M* 461 *Π* 354. — Vid. § 285.

11. (τρυφ) διατρυφέν *Γ* 363, cf. (τὸ) τρύφος δ 508. — Verbum θρύπτειν alias non reperitur in Homericis.

12. (τυπ) ἐτύπη *Ω* 421, τύπείης *N* 288, (δουρὶ) τύπείς *Λ* 191, 206, 433 *M* 250 *Π* 861 *Σ* 92 (sine δουρὶ *O* 495; *N* 573 pro τυπείς leg. δαμείς). — Vid. § 253.

Addenda esset forma 'δρύφη ε 426, si illic recipienda esset Kayseri coniectura; sed alia ratione locus ille probabilius est sanatus.

Aoristus passivi 'λίπεν (= ἐλείφθησαν), quem Aristarchus legebat *Π* 507, λίπεν ἅρματ' ἀνάκτων, quin errori debeatur non est dubium; Zenod. λίπον, verum videtur quod restituit Jortin 'λίπον ἅρμα ϝάνακτες.

§ 155. Accedunt verba nonnulla, quorum aoristus passivi apud Homerum modo in -θην modo in -ην formatus reperitur:

---

[1]) Cf. pag. 394 not.

1. (βλαβ) ἔβλᾰβεν Ψ 461, 545, sed ἐβλάφθησαν Ψ 387, βλαφθείς etc. Ι 512 etc. — Vid. § 244.

2. (δαμ) ἐδάμην etc. passim, sed δμηθήτω Ι 158, δμηθέντα Δ 99 Ε 646, et ἐδαμάσθην Θ 231, ἐδαμάσθη Τ 9, δαμασθείς Π 816 Χ 55. — Vid. § 296.

3. (μιγ) ἐμίγην etc. passim, nec non frequenter ἐμίχθη ἔμιχθεν μιχθήμεναι μιχθείς. — Vid. § 242[3].

4. (παγ) ἐπάγη Κ 374 etc., 'πάγεν Λ 572, sed ἔπηχθεν Θ 298. — Vid. § 241[2].

5. (ταρπ) ἐταρπήτην ψ 300, 'τάρπημεν Λ 780, 'τάρπησαν Ω 633 γ 70 δ 47 ε 201 κ 181, ταρπήμεναι Ω 3 ψ 346 et ταρπῆναι ψ 212, subi. τρᾰπήομεν Γ 441 Ξ 314 Θ 292 (de metathesi vid. § 39), sed 'τέρφθη (mss. τάρφθη) τ 213, 251 φ 57, ἐτέρφθητε ρ 174, ἐτέρφθησαν Θ 131, 'τέρφθεν (mss. τάρφθεν) ζ 99, τερφθείη ε 74. — Vid. § 250.

6. (φαν-φαεν) ἐφάνη etc. passim, *apparuit*; iterat. ἐφάνεσκε Λ 64 λ 587 μ 241 sq. Hes. fr. 33[2] Rz. (vid. § 146); sed ἐφαάνθη Δ 468 Ν 278 Ρ 650 μ 441 Hes. Theog. 200, ἐφάανθεν Λ 200 Τ 17 (mss. φαάνθη, φάανθεν, cf. § 191) *resplenduit*. — Vid. § 280.

§ 156. Sequentium verborum aoristus passivi in Attica dialecto elemento θ caret, in Homeri lingua praeditus est:

1. κλίνω, ἐκλίνθη etc. et ἐκλίθη τ 470, κλῐθῆναι α 366 = σ 213, Att. ἐκλίνην.
2. στρέφω (§ 248), στρεφθείς etc., Att. ἐστρᾰφην.
3. τρέπω (§ 251), τραφθήμεναι ο 80, Att. ἐτρᾰπην.
4. ἀναψῡχω, -έψυχθεν Κ 575, -ψυχθείς Φ 561, Att. -εψῡχην.

Cum verbi κλίνειν aoristo duplici comparetur κρίνειν — ἐκρίνθην -εκρίθην Β 815 (§ 268), Att. ἐκρίθην. Sed quod in plerisque mscriptis est ἱδρύνθησαν Γ 78 Η 56 recte scribitur ἱδρῦθησαν in Vind. H et in papyro nuper reperto CXXVI Mus. Britann.

CAPUT VIII.

De perfecto.

§ 157. Perfecto propria est *reduplicatio* (§ 134 sq.), quae *intensivam* primitus habuit vim et hinc actionem consummatam sive rerum statum quendam praesentem saepe significat. In exitu autem stirpis perfectum neque thematicam vocalem adsciscit neque

aliis elementis solet augeri. Quoniam autem praesens quoque verborum haud raro thematica vocali caret nec non reduplicatione frequenter utitur — exemplo sint *δίδωμι* et *ἀραρίσκω* —, apparet nulla conformationis proprietate perfecta atque praesentia primitus fuisse seiuncta, sed optimo iure perfectum Graecum vocari posse praesentis quoddam genus [1]). Dum tamen gemelli hi rami ex communi stirpe excrescunt, in diversa tendentes magis magisque a se invicem discesserunt. In recentiore autem lingua activi perfecta longe plurima in -*κα* desinunt, ita ut *κ* characteristica perfecti littera dici possit; sed Homeri lingua nonnisi initia quaedam ostendit huius conformationis, quae postea latissime serpsit. Unde autem originem duxerit liquide ostendit verbum *ὄλλυμι* § 284[2], cuius stirps *ὀλ* (*ὀλέσθαι*) non solum in *ὀλεσ* (*ὀλέσσαι*) excrevit sed etiam in *ὀλεκ*, teste verbo epico *ὀλέκω* (*A* 10 *Λ* 530 *Π* 17 etc.); huic stirpi praemitte reduplicationem, habes stirpem *ὀλωλεκ*, quae peperit perfectum *ὀλώλεκ-α* [2]), id est *ὀλωλεκm̥* sive *ὀλωλεκn̥*. Vocalis autem alpha, perinde atque in aoristi sigmatici conformatione (vid. pag. 309), e prima persona sing. in ceteras irrepsit.

Eadem ratione, qua e stirpe *ὀλ* prodierunt *ὀλέκω* et *ὀλώλεκα*, stirps *δϜ(ε)ι* (*δέδϜια*) aucta est in *δϜ(ε)ικ*, deinde edidit praesens *δεδϜίσσομαι* (i. e. *δεδϜίκjομαι*, vid. pag. 351) et perfectum *δέδϜοικα*. *Docendi* stirps *δα* (*'δέδαε, δεδαώς*) in *δακ* (*διδάσκω, διδάξω*) abiit, item *discendi* *δαη* (*δαήμεναι*) in *δαηκ* (*δεδάηκα*); vid. § 208. *Incedendi* verbum *βα* (*βῆναι*) adiecto elemento *κ* peperit *βέβηκα βάκτρον ἀβάκησαν* (= *ἠπόρησαν*), § 202; cf. *baculus, imbecillus* (F. H. Walker in Classical Review 1891 p. 448). Stirpis *ἀλευ* *vitare* (§ 180) altera est forma *ἀλυκ* (§ 242[1]). *Dandi* praesens non *δίδωμι* sed *δώκω* est in inscriptione Cypria 60[16] Collitz. Apte praeterea comparari possunt *πτα* (*ἐπτή-την, πεπτηώς*) — *πτακ* (*πτήσσω, πτώσσω, πτῶκα*) § 238[2], *ἱλα* (*ἱλάσκομαι, ἵληθι*) — *ἱλακ* (*ἱλήκῃσι, ἱλήκοι*) § 295[2]. Neque praesenti perfectoque tantum augendis elementum *κ* inservit, sed etiam in aoristis *ἔθηκα ἧκα ἔδωκα* reperitur (cf. § 153[7]), quin etiam in substantiva verbalia -*θήκη θῶκος βάκτρον baculus* (non Hom.) irrepsit. Cognatum autem esse suffixum inchoativum vel iterativum vel etiam inten-

---

[1]) „Das indogermanische Perfect hat sich erst allmählich von einem reduplicirten „Präsens abgelöst" Curtius Verbum II[2] p. 174. — „Es scheint mir kaum einem Zweifel „zu unterliegen, dass der Indicativ Perfecti von Haus aus nichts war als eine „besondere Art der Präsensbildung" ibid. p. 189.

[2]) Apud Homerum *ὀλώλεκα* non extat, sed apud Herodotum I 45 et recentiores reperitur.

sivum *σκ* nemo non suspicetur, infelix vero admodum mihi videtur Osthoffi conatus perfecti litteram *κ* ex particula *κα* sive *κε(ν)* repetentis; quem sub vitae finem refellere studuit Curtius (zur Geschichte etc. p. 152).

Perfecta igitur, quae in *-κα* desinunt, primitus non nisi e stirpibus quas claudit littera *κ* prodierunt: *δέδορκα* § 226, *ϝέϝοικα* § 242[2], *λέληκα* § 239[2], *μέμηκα* § 233, *μέμῡκα* § 239[1], *πέφρῑκα* *Δ* 282 etc., *τέτηκα* *Γ* 176; talia autem perfecta grammatici *secunda* vocare consuerunt inepto, ut assolebant, nomine usi. Apud Homerum tamen etiam a verbis, quorum stirps terminatur vocali, nonnulla perfecta in *-κα* ducta sunt, in his pervulgata quaedam (*βέβηκα*, *ἕστηκα*, *τέτληκα*); quae quin perantiqua sint, dubitare nos non sinit ipsa flexionis ratio obsoleta, qua de mox (in § 160) plura erunt dicenda. Verbum *βέβηκα* ceteris exemplo fuisse suspicatur Walker l. l. — En eorum recensio:

1. *βέβηκα* § 202. Vid. supra, et de formis sine *κ* vid. § 160[1].

2. *βεβίηκε* *Κ* 145, 172 *Π* 22 a verbo *βιάω* sive *βιάζω*, vid. § 144.

3. *βέβληκα* cum optat. *βεβλήκοι* *Θ* 270. Vid. § 258.

4. *βεβρωκώς* *Χ* 94 *χ* 403. Sed *βεβρώθοις* (?) *Δ* 35. — Vid. § 307.

5. *δεδᾱ́ηκα* *-κας* *-κε* *-κότες* *β* 61 *ϑ* 134, 146 h. Merc. 473, sed sine *κ* part. *δεδαώς* *ρ* 519 h. Merc. 510 (§ 158[68] et 160). — Vid. *διδάσκω* § 203.

6. '*δεδειπνήκει* *ρ* 359 a verbo *δειπνέω*.

7. *δέδοικα* etc., vid. supra et de formis sine *κ* cf. § 160[3].

8. *δέδῡκε* *Ε* 811 *Ι* 239 *μ* 93. — Vid. § 167.

9. *ἕστηκα*, vid. § 160[5] et 196[1].

10. *ϝεϝᾰδηκότες* *-τας* (mss. *ἀδηκ.* vel. *ἁδηκ.*) *Κ* 98, 312, 399, 471 *μ* 281 h. Ap. 460 [1]); vid. § 41[2].

11. *ϝλήκῃσι* *φ* 365 (*ϝλήκοι* h. Ap. 165 ad praesentis normam accedit, vid. § 159) § 295[2].

12. *κέκμηκας* *Ζ* 262, a verbo *κάμνω*. Sed partic. *κεκμηώς* etc. *Ψ* 232 etc., vid. § 158[74].

13. *μέμβλωκε* *Δ* 11 *Ω* 73 *ρ* 190. Vid. § 285[4].

14. *ὑπεμνήμῡκε* (?) *Χ* 491. Vid. *-ημύω*.

15. *πεφῡ́κᾰσι* (?) *η* 114 [2]), *πεφῡ́κῃ* *Δ* 483, *ἐπεφῡ́κει* *Δ* 109 etc., sed *πεφῡ́ᾱσι* et part. *πεφῠώς* *πεφῠυῖα*, vid. § 158[80] et § 160[11].

---

[1]) Monro Hom. Gramm.[2] p. 25 *ἀαδηκότες* (ab *ἀ-σϝᾰδ-έω*) *displeased* legendum censet. Quae opinio quomodo cum *α* 184 conciliari possit non video.

[2]) Vid. pag. 295.

16. *τεθαρσήκᾱσι* *I* 420 (= 687), a verbo *θαρσέω*.

17. *τέθνηκε* *Σ* 12 etc., *κατατεθνήκᾱσι* *O* 664, sed *τεθνᾰσι* *τεθναίην* etc.; vid. § 158[21] et 160[12].

18. *τέτληκας* *A* 228, 543, *-κε* *τ* 347, sed *τέτλᾰμεν* etc., vid. § 158[22] et 160[13].

19. *τετύχηκε* *κ* 88, *τετῠχηκώς* *P* 748. Vid. § 236[4].

20. *παρῴχηκε* (l. a. *παροίχωκε*) *K* 252, a verbo *παροίχομαι*.

Compluria autem verba, quorum praesens utitur stirpe in vocalem desinenti, perfectum ducunt a stirpe breviore:

1. (*βρυχ*) *βέβρῡχε* etc. *N* 393 *Π* 486 *P* 264 *ε* 412 *μ* 242. Praesens *βρυχάομαι* apud Homerum non extat.

2. (*γαθ*) *γέγηθε* et *'γεγήθει* *Θ* 559 etc., — praesens *γηθέω* § 175.

3. *δουπ*) *δεδουπότος* *Ψ* 679 — aor. (*ἐγ*)*δούπησα* *A* 45 *Δ* 504 etc.

4. (*λακ*) *λέληκας* Hes. Op. 207, *λεληκώς* *X* 141, *λελᾰκυῖα* *μ* 85 — praesens *-ληκέω* *ϑ* 379. Vid. § 239[3].

5. (*μακ*) *ἐμέμηκον* (? — vid. p. 287) *ι* 439, *μεμηκώς* *K* 362, *μεμᾰκυῖαι* *Δ* 435. Praesens *μηκάομαι* apud Homerum non extat.

6. (*μυκ*) *-μέμῡκε* *κ* 227, *ἐμεμύκει* *μ* 395, *μεμῡκώς* *Σ* 580 *Φ* 237 — praesens *μυκάομαι* *κ* 413. Vid. § 239[1].

7. (*ριγ*) *ἔρρῑγα* etc. *P* 175 etc. — aoristus *ἐρρίγησε* *O* 436 etc.

A stirpibus, quas claudit littera dentalis vel liquida, poetae epici perfecta in *-κα* nulla duxerunt [1]), perfecta autem in *-φα* vel *-χα* non nisi a stirpibus in *φ* vel *χ* desinentibus derivarunt: *τέτροφε* a *τρέφω* § 158[65] et 252, *τέτρηχα* a *ταράσσω* (*ταραχή*, *τρηχύς*) § 158[63]: item *-ϝέϝηχα* § 229, *λέλογχα* § 241[4], *τέτευχα* § 236. Quinto demum saeculo exeunte nata sunt *πέπομφα* a *πέμπειν* et *τέτροφα* a *τρέπειν*, quorum vocalis *ο* vetustum morem refert, adspiratio vero, quae e medii formis *τετράφᾰται* *ὀρωρέχᾰται* cett.(§ 119) in activum irrepsit, recentioris aevi est indicium. Eadem aetas peperit perfecta *κέκλοφα* *-είλοχα* *ἐνήνοχα*, et mox analogia effecit ut ad horum exemplum plura sensim in *-φα* et *-χα* effingerentur perfecta a stirpibus quae adspiratione carent.

§ 158. Perfectorum Homericorum sine elementi *κ* ope formatorum haec est recensio:

---

[1]) Apud scenicos non nisi unum atque alterum huius conformationis exemplum extant, quae collegit Nauck ad Soph. Ant. 7; cf. Curtius Verbum II[2] p. 232, G. Meyer[3] § 559.

1) *Stirpes in consonam desinentes.*

1. ἀνήνοθε *Θ* 365 *ρ* 270, vid. § 135[1].
2. ἄνωγα -γας § 225.
3. ἄρηρα § 135[2], 160, 285[1].
4. -βέβουλα § 259.
5. βέβριθε *Π* 384 etc. a verbo βρίθω *Θ* 307 etc.
6. -βέβροχε (?) *P* 54 (mss. -βέβρυχε), vid. § 154[2].
7. βέβρῡχα § 157.
8. βεβρώθοις (?) *Δ* 35, vid. § 159 et 307.
9. γέγηθα § 175.
10. γέγονα § 261.
11. γεγωνώς (?) *Θ* 227 etc., vid. § 149[15] et 260.
12. δέδϝοικα § 160[3] et 168.
13. δεδουπότος *Ψ* 679, vid. § 157.
14. δέδορκα § 226.
15. -δέδρομα § 310.
16. ἐγρήγορθε *H* 371 *Σ* 299, ἐγρηγόρθᾱσι *K* 419. Vid. § 135[3] et 161.
17. ἐδηδώς *P* 542, ἐδηδυῖα h. Merc. 560. Vid. § 135[4] et 307.
18. ἐ(ι)λήλ(ο)υθα § 135[5], 160[4], 308.
19. εἴωθα § 218.
20. ἔμμορε *Λ* 278 etc., vid. § 271. — Expectatur ει, non ἐμ-, in prima syllaba; non tamen aoristum esse cum vocalis ο docere videtur [1]) tum verborum contextus.
21. (κατ)ερήριπα *Ξ* 55, vid. § 135[7] et 245.
22. ἔρριγα, vid. § 157.
23. (δι)έφθορας (?) *O* 128. De futuro διαφθέρσω *N* 625 vid. § 254[11]. Simplex φθείρω *Φ* 128 *ρ* 246 extat.
24. ϝέϝᾱγε Hes. Oper. 534, ϝεϝάγῃ *Λ* 559? (sic Ahrens, mss. ἐάγῃ, aor.), a verbo ϝάγνῡμι. Cf. § 154[1].
25. ϝεϝᾱδότα *I* 173 (= *σ* 422), vid. § 221[4].
26. (ἀϝ)ϝεϝᾰχυῖα *B* 316, vid. § 160 et 229.
27. ϝέϝοικα § 242[2].
28. ϝέϝολπα § 211[6].
29. ϝέϝοργα § 224[2].
30. ϝοῖδα § 160[7] et 212.
31. κέκευθε § 214.
32. κεκληγώς (κεκληγγώς?) § 223[1].

---

[1]) Quamquam etiam in aoristi passivi forma ἀναβροχέν § 154[3] vocalem ο reperimus.

33. *κεκοπώς* *N* 60 *σ* 335, a verbo *κόπτω* *Σ* 379 etc.

34. *κέχονδα* (?) § 221[5].

35. *κεχηνότα* *Π* 409. Cf. aoristus *ἔχανε* § 149[108].

36. *λέληκα* § 160 et 239[3].

[37. *λελιχμότες* Hes. Theog. 826, a verbo *λείχω*. Participium vitio creatum est, *λελοιχότες* enim aut *λελιχμένοι* requiritur; veri simile autem duco, poetam alterutrum scripsisse. Praesens *λιχμάζω* legitur Hes. Scut. 235, alibi est *λιχμάω* et *-άομαι*.]

38. *λέλοιπε* *Λ* 235 *β* 279 *ξ* 134, 213 a verbo *λείπω* passim obvio.

39. *λέλογχα* § 241[4].

[40. *μεμαρπώς* Hes. Oper 204. Conf. aoristus § 149[26].]

41. *μέμηκα* § 160 et 283.

42. *μέμηλα* § 270.

43. *μέμονα* § 160[8].

44. *μέμῡκα* § 239[1].

45. *ὀδώδει* *ε* 60 *ι* 210. Vid. § 135[8].

46. *ὄλωλα* § 135[9] et 284[3].

47. (*συν*)*οκωχότε* *B* 218, vid. § 135[21].

48. *ὄπωπα* § 135[10] et 309.

49. *ὄρωρα* § 135[11] et 284[4].

50. *πέπηγα* § 241[2].

51. *πέπληγα* § 238[1].

52. *πέποιθα* § 160[9] et 217.

53. *πέπονθα* § 160[10].

54. *πέφευγα* § 237.

55. *πεφρίκασι* *Λ* 383 *Ω* 775, *'πεφρίκει* *π* 474?, *πεφρικυῖαι* *Δ* 282 *H* 62, a verbo *φρίσσω* *N* 473 etc.

56. *πεφυζότες* *Φ* 6, 528, 532 *X* 1 [1]), vid. § 237.

57. *σέσηπε* *B* 135, vid. § 154[8].

[58. *σεσᾰρυῖα* Hes. Scut. 268.]

59. *ἐτεθήλεε* etc., vid. § 160.

60. *τέθηπα*, vid. § 249.

61. *τετευχώς* *μ* 423, vid. § 236[2].

62. *τέτηκα* *Γ* 176, a verbo *τήκω* *ϑ* 522 etc.

63. *'τετρήχει* *B* 95, *τετρηχυῖα* *H* 346, cf. aoristus *ἐτάραξε* *Θ* 86 etc. et adiectivum *τρηχύς*. Stirps igitur fuit *τ(α)ραχ*, cf. supra pag. 58 sq.; praesens (*ταράσσω*) apud Homerum non extat.

---

[1]) Participio simillimae conformationis *μεμυζότε* Antimachum usum esse dicit Herodianus apud Eustathium 1746, 20.

64. 'τετρίγει Ψ 714, τετριγῶτας B 314, τετριγυῖα(ι) Ψ 101, ω 9, a verbo τρίζω ω 5,7.

65. τέτροφε ψ 237, vid. § 252.

2) *Stirpes in vocalem desinentes.*

66. βεβαρηότα τ 122, -τες γ 139, *gravatus*. Conf. adi. βαρύς, verba βαρῦνω E 664 etc. *gravare*, βαρὐθω (§ 142) Π 519 Hes. Op. 215 *gravari*, ϝοινοβαρείων § 286[9].

67. 'βέβᾰσαν etc. § 160[1].

68. δεδᾰώς ρ 519 h. Merc. 510. Vid. § 157 et 208.

69. δέδηε et ἐδεδήει N 736 etc.; vid. § 176.

70. δέδϝια etc. § 160[3].

71. ἕστᾰτον etc. § 160[6].

72. ἵληθι γ 380 π 184 h. XIX 8 XXII 4 XXXIII 17 [1]); vid.§ 295[1].

73. κεκαφηότα E 698 ε 468 (Π 312 l. a.) *anhelum*. Cf. ἐκάπυσσε X 467 *efflavit*. Cohaeret vocabulum καπνός.

74. κεκμηώς Ψ 232, -ῶτα κ 31 (= ν 282), -ῶτι Z 261, -ότας Λ 802 (= Π 44). Cf. § 157.

75. κεκορηότε σ 372. Vid. § 304.

76. κεκοτηότι (θυμῷ) Φ 456 ι 501 τ 71 χ 477. Vid. § 290 et cf. adiectivum κοτήεις E 191 (supra pag. 214).

77. κεχαρηότα H 312, vid. § 282.

78. πεπτεότα Φ 503, πεπτεότας χ 384, πεπτεότων K 200 (mss. πιπτόντων) [2]), a verbo πίπτω, cf. § 160.

79. πεπτηώς ξ 354 χ 362, πεπτηῶτες B 312 ξ 474, πεπτηυῖα(ι) ν 98 Hes. Scut. 265, vid. § 238[2] [3]).

80. πεφύᾰσι etc. § 160[11].

81. 'τέθνᾰσαν etc. § 160[12].

82. τέτλᾰμεν etc. § 160[13].

83. τετῑηότες I 13, 30 (= 695) h. Ap. 456, τετῑηότι (θυμῷ) Λ 555 P 664 Ω 283 *moestus* vel *indignatus*. Eodem sensu usurpatur perfectum passivi τετίημαι Θ 437, 447 etc. — Alia tempora non extant.

Si excipimus stirpes in ι et υ (δέδϝια, πεφύασι), et perfectum δέδηε, quod olim δέδηϝε fuit (δέδᾱυε, a stirpe δᾱυ), tales tantum

[1]) ἵλᾰθι et ἵλᾰτε Apoll. Rh. IV 984, 1014, 1333, 1411, 1600, 1773 Callim. h. Cer. 139 Theocr. XV 143.

[2]) Item Hes. Scut. 251? Contracta forma πεπτώς extat Soph. Ant. 697.

[3]) Participia πεπτεώς et πεπτηώς permutans Apoll. Rhodius III 973 dixit ἄτῃ πεπτηυῖαν et IV 98 περὶ γούνασι πεπτηυῖαν.

formae in hac sectione se nobis obtulerunt, quarum suffixum a consona initium habet (*μεν, τον, θι*) aut olim habuit (*σασι, Ϝώς*). *Hiatus* igitur in perfecto conformando sedulo vitatos esse apparet.

§ 159. Subiunctivi perfecti numerus singularis haud ita rarus est. Reperiuntur formae:

1. sing. *Ϝείδω* (§ 160[7]) *Α* 515 etc., *πεποίθω* (§ 217) *ω* 329.
2. „ *Ϝείδῃς* (§ 160[7]) *Α* 185 etc., *πεποίθῃς* (§ 160[9]) *Α* 524 *ν* 344.
3. „ *Ϝείδῃ* (§ 160[7]) *Ο* 207 etc., *ἐρρίγῃσι* *Γ* 353, aliae [1]).

In plurali numero nonnisi *Ϝείδομεν Ϝείδετε* (§ 160[7]) et *πεποίθομεν* (§ 160[9]) reperiuntur. Fortasse addendum est *ἑστήκωσι* *Δ* 434.

Optativi plusquamperfecti formae *βεβρώθοις* (?) *Δ* 35, *βεβλήκοι* *Θ* 270, *ἐλήκοι* h. Apoll. 165 imperfecti sive aoristi secundi flexionem referunt [2]). De flexione in *-ιην* (*Ϝειδείην* § 160[7], *τεθναίην* § 160[12], *-ἑσταίην* § 160[5], *τετλαίην* § 160[12]) vid. § 114. Medii optativus extat *Ω* 745 *μεμνήμην*, *Ψ* 361 *μεμνῇτο* (mss. *μεμνέῳτο*, correxit Bekker), *σ* 238 *λελῦτο* (vid. § 120).

Participium perfecti magnopere adamant poetae epici, saepius enim multo quam ceteris perfecti formis eo utuntur; frequenter autem vocalem *ω* non solum nominativo sed ceteris quoque casibus tribuunt, e. g. *-πεπτηῶτες* *Β* 312, *τετρῑγῶτας* *Β* 314, *βεβᾰῶτα* *Ε* 199, *γεγᾰῶτα* *Ι* 456, *πεφῠῶτε* *ε* 477. Quanta autem libertate penultimam modo producant modo corripiant, apparet in participiis perfectorum *τέθνηκα, κέκμηκα, μέμονα*, reperiuntur enim formae *τεθνηῶτα -ῶτι* etc. et *τεθνηότα τεθνηότος τεθνηότας* (§ 160[12]), *κεκμηῶτα -ῶτι* et *κεκμηότας* (§ 158[71]), *μεμᾰῶτα* etc. et *μεμᾰότε μεμᾰότες* (§ 160[8]). In thesi tamen penultima semper brevis est; itaque ancipitibus vocalibus, de quibus in § 18 disputavimus, accensendam esse apparet. In Hesiodi Scuto leguntur formae metaplastae *ἐρρίγοντι* vs. 228 et *κεκλήγοντες* (l. a. *κεκληγῶτες*) vs. 379 et 412, et in textu Homerico *μ* 256 *κεκληγόντας* bonorum codicum est lectio, Aristarcho quoque nota, item *κεκληγόντες* (§ 223) *Μ* 125 *Π* 430 *Ρ* 756, 759 *ξ* 30 [3]). Non

---

[1]) Item *ἀρήρῃ, (προ)βεβήκῃ, ἑστήκῃ, ἐλήκῃσι, μεμήλῃ, ὀλώλῃ, ὀρώρῃ, πεφύκῃ*, nonnullis autem locis restituendum esse subiunctivum pro indicativo (e. g. *Ρ* 264 *βεβρύχῃ*), veri est simile.

[2]) Pro *πεφεύγοι* *Φ* 609 praestat l. a. *ἐκπεφεύγει*. Sed *Θ* 270, ubi similis extat l. a. *βεβλήκει*, Aristarchus optativum iure praetulit.

[3]) Adde v. l. *κεκοπών* pro *-πώς* *Ν* 60 (*σ* 335). E Pindaro Archimedo inscriptionibus complura participia perf. in *-ων -ουσα* attulit G. Meyer[2] § 564. Lesbi praesertim dialecto fuere propria.

tamen videtur iusta causa extare cur de hisce locis aliter iudicemus quam de terminis -ῶτα etc. passim obviis; neque vero credibile est constanter τεθνηόντα etc. esse scribenda sicubi longa sit penultima.

§ 160. In perfecti (et plusquamperfecti) flexione primitus eadem fuit stirpis variatio atque in praesenti (et imperfecto) verborum quae in -μι exeunt. Nec mirum, quandoquidem perfecti et praesentis conformatio artissimis vinculis cohaerent, ut supra vidimus. Indicativus igitur in singulari numero ampliore stirpe utitur, ceterae vero formae a breviore stirpe ducuntur; e. g.:

ἵστη-μι ἵστη-ς ἵστη-σι ἵστᾰ-τον etc.
ἕστη-κα ἕστη-κας ἕστη-κε ἕστᾰ-τον etc.

In perfectis ἕστηκα τέθνηκα δέδοικα οἶδα nonnullisque formis perfecti ἔοικα haec flectendi ratio posterioribus quoque saeculis perstitit, apud Homerum autem multo plura eius vestigia supersunt; quae iam sunt recensenda:

1. (βᾱκ-βᾰ) βέβηκας Α 37, 451 Ζ 125 Ο 90 Ψ 890, βέβηκε Π 66, 69 etc., βεβᾰ́ᾱσι Β 134. Plusqmpf. ἐβεβήκει Α 221 etc., ʼβέβᾰσαν Β 720 Ρ 286. Subiunct. -βεβήκῃ Π 54 δ 400. Infin. βεβάμεν Ρ 359, 510 (cf. § 126) [1]). Partic. -βεβᾰώς Ι 582 Λ 522 Ξ 477, -ῶτα Ε 199 ε 130, -ῶτε Ν 708, -βεβᾰυῖα Ω 81. Pro contracta forma βεβῶσα υ 14 Fick restituit βιβᾶσα [2]). — Vid. § 202.

2. γον-γῃ̥) γέγονε Τ 122 h. Ap. 316, γεγᾰ́ᾱσι Δ 41 ε 35 etc. [3]). Plusqmpf. ʼγεγόνει Ν 355, ἐκγεγᾰ́την κ 138. Infin. ἐκγεγάμεν Ε 248 Υ 106, 209 (cf. § 126) [4]). Partic. γεγᾰῶτα etc. Ι 456 etc. [5]), ἐκγεγᾰυῖα Γ 199 etc. γεγᾰυῖαι h. Merc. 552. — Vid. § 261.

3. (δϜοικ-δϜῐ) δέδϜοικα Α 555 etc., -κας Μ 244, -κε Φ 198, δέδϜῑμεν Η 196 Ι 230 β 199, δεδῑᾱσι (neglecto Ϝ) Ω 663. Plusqmpf. ἐδέδϜῑμεν Ζ 99, ἐδέδϜῑσαν Ε 521, 790 Η 151 Ο 652 h. Ap. 47. Imperat. δέδϜῑθι Ε 827 etc., δέδϜῑτε Υ 366. Infin. δεδϜῑμεναι ι 274 κ 381. Partic. δεδϜῑότα Ζ 137 σ 77 -τες Γ 242 etc. -τας Υ 45 -των ξ 60.

---

[1]) Infinitivo βεβάναι utitur Euripides Heraclid. 610, item Herodotus.

[2]) Apud tragicos βεβᾶσι et βεβώς minime rara sunt.

[3]) Vulgatam formam γεγόνᾱσι adhibuit Theognis 305.

[4]) Mirus infinitivus γεγᾰ́κειν extat Pind. Ol. VI 49. Nonnullas alias perfectorum formas praesentis terminatione munitas Curtius Verbum II² p. 201 affert e Doricis scriptoribus et ex inscriptionibus.

[5]) In h. Merc. 17 legitur forma vulgata γεγονώς. Tragici passim contractas formas γεγώς et γεγῶσα (Eur. Hercul. 1175 Ion. 389 etc.) usurpant.

Praeterea occurrunt singularis numeri formae *δέδϝἰα* *K* 93 *ρ* 564 etc., *δέδϝἰας* *σ* 80, *δέδϝἰε* *π* 306 [1]), quae ad pluralis numeri exemplum confictae sunt; nam quominus e radice *δϝει* eas prodiisse sumamus obstat vocalis *ι*, debuisset enim fieri *δέδϝοια* aut correpta syllaba penultima (vid. § 17) *δέδϝοα*. Prima persona *δέδϝια* restituenda est etiam locis nonnullis, ubi in textu tradito legitur *δείδω*. — Vid. § 168.

In mscriptis constanter scribitur *δειδ-* pro *δεδϝ*. De stirpis littera digamma cf. § 42[1].

4. (*ἐλουθ-ἐλῠθ*) *εἰλήλουθα* *E* 204 etc., *εἰλήλουθας* *Δ* 202 etc., *εἰλήλουθε* *O* 131 etc., *εἰλήλυθμεν* (mss. *-λουθμεν*, correxit Naber) *I* 49 *γ* 81 [2]). Plusqmpf. *εἰληλούθει* *Δ* 520 etc. Partic. *εἰληλουθώς* *τ* 28 *υ* 360, *ἐληλουθώς* *O* 81. Recentioris aevi formae extant *ἀπελήλῠθα* *Ω* 766, *ἐπελήλῠθα* *δ* 268, *ἀπελήλῠθε* *τ* 223 *ω* 310. — Vid. § 308.

Diphthongus *ου* admirationem movet, expectatur enim *εἰλήλευθα*, quemadmodum stirpium *κυθ* *φυγ* *τυχ* forma amplior diphthongo *ευ* utitur in perfectis *κέκευθα* *πέφευγα* *τέτευχα* et ipsa stirps *ἐλυθ* in futuro fit *ἐλεύσομαι*. Nihil tamen videtur esse mutandum [3]), cum praesertim prima quoque syllaba sono insolito *ει* pro *ε* utatur, qua de re vid. pag. 127.

5. (*στᾱκ-στᾰ*) *ἕστηκας* *E* 485, *ἕστηκε* (*παρέστηκε*) *Δ* 263 *Σ* 172 etc., *ἕστᾰτον* *Ψ* 284, *διέστᾰμεν* *Φ* 436, *ἀμφέστᾰτε* *Δ* 340, *ἑστᾶσι* (*ἀφ-* *ἐφ-*) *Δ* 245 *E* 196 etc. Plusqmpf. *εἱστήκει* (*ἀφ-* *ἐφ-*) *Σ* 557 etc. [4]), *ἕστᾰμεν* *λ* 466, *ἕστᾰσαν* (*ἀφ-* *ἐφ-* *παρ-*) *B* 777 etc. — Subi. *ἑστήκῃ* *P* 435 *χ* 469 h. Ven. 270. Optat. *ἀφεσταίη* *ψ* 101, 169. Imperat. *ἕστᾰθι* *χ* 489, *ἕστᾰτον* *Ψ* 443, *ἕστᾰτε* *Y* 354. Infin. *ἑστᾰ́μεναι* (*ἐφ-* *παρ-*) *Δ* 342 *K* 480 etc. Partic. *ἑστᾰότα* etc. *B* 170 etc. — Vid. § 196[1].

Insolita est forma *ἑστήκᾱσι* *Δ* 434. Pro *ἕστητε* *Δ* 243, 246 recipienda est l. a. *ἔστητε* (aor.).

---

[1]) *Σ* 34 *Ω* 358 legendum est *ἴδϝιε*, est enim *aoristus*. Vid. § 149[3].

[2]) Naberi correctionem tuetur Cratini locus ab Hephaestione I 8 laudatus, qui dum dictionem epicam imitatur adhibuit formam *ἐλήλῠθμεν* (sic enim, non *ἐλήλυμεν*, scripsisse putandus est). Redit *ἐλήλυμεν* (*-λῠθμεν*) in Achaei fr. 22 Nauck, 2. plur. *ἐλήλυθε* (*-λυντε*) ibid. 41.

[3]) In Vindob. H revera legitur *ἐληλευθώς* *O* 81. Sed Curtius Verbum II[2] p. 207 recte confert verbi *σπεύδω* substantivum verbale *σπουδή* et vocis *κέλευθος* mutationem in composito *ἀκόλουθος*, nec non verba quae in perfecto sono *οι* in ceteris sono (*ε*)*ι* utuntur. Huic assensus Brugmann Gr. Grammat. § 25 unum Homericum *ἐ(ι)λήλουθα* rite formatum esse censet, in cetera autem perfecta diphthongum *ευ* e praesenti aliisve temporibus esse invectam.

[4]) Mss. multa *ἑστ.* cum Aristarcho.

6. (*ϝοικ-ϝικ*) *ϝέϝοικα* η 209 χ 348, *ϝέϝοικας* Ο 90 etc., *ϝέϝοικε* Α 119 etc.[1]), *ϝέϝικτον* δ 27[2]). Plusqmpf. *ἐϝεϝοίκει* (vid. § 131) Β 58 etc., *ἐϝεϝίκτην* Α 104 etc., *'ϝεϝοίκεσαν* Ν 102. Partic. *ϝεϝοικώς -κότα* etc. Α 47 etc., fem. *ϝεϝικυῖα* Γ 386 etc., *-αν* Ι 399. — Vid. § 242[2].

Medii forma *ἐϝέϝικτο* (= *ἐϝεϝοίκει*) extat Ψ 107 δ 796 etc. (cf. § 131). Vitiosae sunt participii formae *εἰκυῖα* Ψ 66 ε 337 et *εἰοικυῖαι* Σ 418, suspectum est *εἰκώς* (*ϝεϝικώς*) Φ 254.

7. (*ϝοιδ-ϝιδ*) *ϝοῖδα* Δ 163 etc., *ϝοῖσθα* Α 85 etc.[3]), *ϝοῖδε* Α 343 etc., *ϝίδμεν* Α 124 etc., *ϝίστε* Β 485 etc., *ϝίσᾱσι* (ῐ) Ζ 151 etc.[4]). Plusqmpf. *ἐϝείδεα* (mss. *ᾔδεα*) Ξ 71 etc., *ἐ(ϝ)ϝείδησθα* Χ 280 τ 93 (vid. pag. 285), *ἐϝείδεε* vel *-ει* (mss. *ᾔδη* vel *ᾔδει*) Β 409 etc.[5]), *'ϝίσαν* Σ 405 α 176 (?) δ 772 (= ν 170 ψ 152)[6]). Subiunct. *ϝείδω* (mss. *εἰδῶ* vel *εἰδέω*) Α 515 etc.[7]), *'ϝείδῃς* (mss. *εἰδῇς*) Α 185 etc., *ϝείδῃ* (mss. *εἰδῇ*) Ο 207 etc.[8]), cf. § 159, *ϝείδομεν* Α 363 etc., *ϝείδετε* Θ 18 etc. (cf. § 159), *ϝείδωσι* (mss. *εἰδῶσι*) β 112. Optat. *ϝειδείης* ε 206, *ϝειδείη* Μ 229 Π 73. Imperat. *ϝίσθι* β 356 λ 224, *ϝίστω* Η 411 etc. Infin. *ϝίδμεναι* Ν 273 etc.[9]). Partic. *ϝειδώς ϝειδότα* etc. Α 385 etc., *ϝιδυῖα* etc. Α 365 etc.[10]). — Vid. § 212.

---

[1]) Saepe *ϝέϝοικε* usurpatur sensu *consentaneum est*, = Atticum *εἰκός ἐστιν*. Vid. Α 119 Ι 70 etc.

[2]) Tragici prima persona numeri pluralis *ἔοιγμεν* usi sunt Soph. Ai. 1239 Eur. Heraclid. 427, 681 Cyclop. 99, ubi analogia poscit ut *ἔιγμεν* scribatur, quod restitui iussit Nauck Mél. Gréco-Rom. IV p. 332; sed fortasse ipsi poetae a flectendi norma aberrarunt. Futurum perfecti *εἴξεις similis eris* extat Ar. Nub. 1000. — Tertia persona *εἴξασι* cum simillima forma *ϝίσασι* comparanda est, vid. § 212.

[3]) In mss. α 337 h. Merc. 456, 467 est *οἶδας*, item in oraculo Dorica dialecto concepto Herodot. IV 157.

[4]) De huius formae origine (expectatur enim *ϝίδᾱσι*) cf. § 212. — Brevis est prima syllaba Ζ 151 Σ 420 Υ 214 β 211 δ 379, 468 ν 239, sed longa (cum in arsi tum in thesi) Ι 36 Ψ 312 β 288 ϑ 559 sq. λ 122, 124 ξ 89 ψ 269, 271 ω 188 h. Ap. 163; cf. § 18 et ad ξ 89. Nempe primitus positione fuit producta, *ϝίδ-σᾱσι* (cf. § 35). Quapropter praestare videtur lectio altera *ϝίσσασι*, quam commendat Curtius Verbum II[2] p. 157, probant Kühner-Blass II p. 240 alii.

[5]) De iterata littera digamma ι 206 vid. p. 286.

[6]) Perabsurde Apollonius Rhodius IV 1700 Homericis quas putabat formis usus dixit *ἠείδειν οὐδ' ὅσσον* = *ne tantillum quidem norant*.

[7]) Nullam in singulari esse contractionem cum epicae linguae indoles docet a contractione aliena, tum pluralis numeri vocalis brevis ο, ε ostendit. Recte igitur Tyrannio paenultimam acuebat; vid. schol. Α 363 α 174 et cf. § 191. Proprie non perfecti sed praesentis intermortui *ϝεῖδμι* hunc esse subiunctivum statuunt Brugmann aliique; cf. G. Meyer[2] § 580, Kühner-Blass II p. 241.

[8]) Sed Θ 406 et 420 pro *ὄφρ' εἰδῇ(ς)* legendum est *ὄφρα ϝιδῇ(ς)*.

[9]) De Α 719 ϑ 213 vid. § 126.

[10]) Male mss. *εἰδυῖα* etc., quod vitium uno versu spurio Ρ 5 corrigi nequit. Vid. etiam Hes. Theog. 887.

Subiunctivi forma ἰδέω (Ϝιδέω), quam codices praebent Ξ 235 ἰδέω χάριν, π 236 ὄφρα ἰδέω, Homero abiudicanda est.

Caret hoc perfectum reduplicatione, cf. § 183.

In plusquampfecti singulari expectaveris diphthongum οι, ἐϜοίδεα ἐϜοίδεας ἐϜοίδεε, sed Atticae formae ᾔδη ᾔδησθα ᾔδει demonstrant revera aliquando vixisse formas quas Homero tribuimus a syllabis ἐϜειδ incipientes. Itaque statuamus necesse est aoristum sigmaticum ἐϜείδεσα *videram* leviter deformatum abiisse in notionem primario tempori Ϝοῖδα respondentem.

8. (μον-μη̥) μέμονα *E* 482, μέμονας *Π* 36 etc., μέμονε *M* 304 etc., μέμᾰτον *Θ* 413 *K* 433, μέμᾰμεν *I* 641 *O* 105, μέμᾰτε *H* 160, μεμᾰ́ᾱσι *K* 208 etc. Plusqmpf. ’μέμᾰσαν *B* 863 etc. Imperat. μεμᾰ́τω *Δ* 304 *Υ* 355. Partic. μεμᾰώς -ῶτα etc. *Δ* 40 alibique passim, μεμᾰυῖα -αν -αι *Δ* 440 etc.

Longa est participii syllaba -μα- paucis locis: μεμᾱώς *Π* 754, μεμᾱότε(ς) *B* 818 *N* 197 h. Merc. 204 [1]); addendos esse versus *E* 708 *N* 297, 469, ubi nunc μεμηλώς legitur, poetas enim μεμηώς (μεμᾱώς) dixisse, probabiliter coniecit Nauck (cf. v. l. Pind. Ol. I 89); vid. § 270.

Perfectum μέμαα, quod olim afferri solebat et etiam in Ebelingi lexico Homerico suum locum obtinet, nullum extitit unquam aut extare potuit. — A stirpe μον-μεν-μη̥ sive μᾰ ductum est substantivum μένος *impetus* cum composito ζαμενής h. Merc. 307, unde novum verbum ζαμενῆσαι derivatur Hes. Theog. 928. Artissime autem cohaerent μαίομαι (§ 286[2]), μαιμάω et μενοινάω (cf. § 188[12 et 13] et 190), μαίνομαι.

9. (ποιθ-πῐθ) πέποιθα *N* 96 κ 71 (= φ 132), πέποιθε *Ψ* 286 π 98 (= 116), πεποίθᾱσι *Δ* 325. Plusqmpf. ’πεποίθεα δ 434 *Θ* 181, ἐπεποίθει *Π* 171, ἐπέπιθμεν *B* 341 (= *Δ* 159) *Ξ* 55 [2]). Subiunct. πεποίθω ω 329, πεποίθῃς *Α* 524 ν 344, πεποίθομεν κ 335, vid. § 159. Partic. πεποιθώς -ότες -ότας *B* 588 etc. — Vid. § 217.

10. (πονθ-πη̥θ) πέπονθα ρ 284, πέπονθας ν 6, πέπασθε *Γ* 99 (= κ 465 ψ 53). Plusqmpf. ἐπεπόνθει ν 92. Partic. πεπᾰθυίῃ ρ 555.

Pro πέπασθε (id est πέπᾰθ-τε) in mss. est πέποσθε, sed veram lectionem habebat Aristarchus, quae in scholio ad ρ 555 recte cum participio feminino πεπᾰθυῖα comparatur; unde apparet absurdam explicationem quorundam grammaticorum, ad πέπᾱμαι = κέκτημαι

---

[1]) Item Pindar. Ol. I 89, Apoll. Rh. II 1198 IV 1588, Theocrit. XXV 105.

[2]) Imperativus rite formatus πέπισθι legitur Aesch. Eum. 599.

referentium (vid. schol. κ 465 et Eustath. 1663, 15), Aristarcho non esse imputandam. Adspiratio in ultimam syllabam eadem ratione irrepsit qua in tempore praesenti ex *πάθ-σκω* factum est *πάσχω* [1]).

11. (*φῡκ-φῠ*) *πεφύᾱσι* Δ 484 Θ 84 η 128 ι 141 h. Merc. 125. Plusqmpf. *ἐπεφύκει* Δ 109 etc. h. Cer. 12. Subiunct. *πεφύκῃ* (mss. *-κει*) Δ 483 [2]). Partic. *πεφυῶτε* ε 477, *πεφυυῖα* Λ 513 Ξ 288, *-αι* Λ 40.

Dubia est forma *πεφύκασι* (ᾰ ?) η 114, vid. pag. 295.

12. (*θνᾱκ-θνᾰ*) *τέθνηκε* Σ 12 etc., *τεθνᾶσι* Η 328 Χ 52 λ 304 ο 350, sed *κατατεθνήκασι* Ο 664. Plusqmpf. *ἀπετέθνᾰσαν* μ 393. Optat. *τεθναίην* Σ 98, *τεθναίης* Ζ 164 (Hartman *-ην*), *τεθναίη* Γ 102 δ 224. Imperat. *τέθνᾰθι* Χ 365, *τεθνᾰ́τω* Ο 496. Infin. *τεθνᾰ́μεναι* Ο 497 Ω 225 etc. Partic. *τεθνηώς* *-ῶτα* etc. Ρ 161 etc. et paucis locis *τεθνηότα* *-ότος* *-ότας* (Ρ 402, 435 Τ 300 Ω 20 ο 23 ψ 84 ω 56), vid. § 159, femin. *τεθνηυῖαν* δ 734, *-ης* λ 84.

De librorum scriptura vitiosa *τεθνειώς* etc. vid. pag. 306.

Ceterae huius verbi formae: *θνῄσκουσι* etc., fut. *θανέεσθαι* (§ 147), aor. *ἔθᾰνον* etc. (§ 149[66]), nihil habent insoliti.

13. (*τλᾱκ-τλᾰ*) *τέτληκας* Α 228, 543, *τέτληκε* τ 347, *τέτλᾰμεν* υ 311 (?) h. Cer. 148, 217. Optat. *τετλαίη* Ι 373. Imperat. *τέτλᾰθι* Α 586 Ε 382 υ 18 [3]), *τετλᾰ́τω* π 275. Infin. *τετλᾰ́μεναι* γ 209 ζ 190 ν 307. Partic. *τετληότι* (*θυμῷ*) δ 447 etc., *τετληότες* Ε 873, *τετληυῖα* υ 23.

Ab eadem stirpe ducitur aoristus *ἔτλην* § 150[16] et eiusdem significationis aoristus sigmaticus *ἐτᾰ́λασσας* Ρ 166, *τᾰλάσσῃ(ς)* Ν 829 Ο 164.

Derivantur *τλήμων* [4]), *πολύτλᾱς*, *τᾰλᾰσίφρων*, *τᾰλᾰπείριος*, *ταλαύρῑνος* (§ 40 pag. 153), *τελᾰμών*.

Perfecta sequentia hac flectendi ratione vetusta nonnisi in participio feminino utuntur:

ἄρηρα (§ 285[1]), *ἀρηρώς*, *ἀρᾰρυῖα* Γ 331 etc. [5]).

ϝαχ (§ 229), — *-ϝεϝᾰχυῖα* Β 316, ex emendatione Ahrensii Rhein. Mus. 1843 p. 178 (= kl. Schr. I p. 96).

ἐτεθήλεε ε 69, *τεθηλώς* μ 103, *τεθᾰλυῖα* etc. ζ 293 etc.

λακ (§ 239[2]), *λεληκώς* Χ 141, *λελᾰκυῖα* μ 85.

---

[1]) Recentiore forma *πεπόνθατε* usus est Solon fr. 11[1].

[2]) Apud Theogn. 396 legitur *ἐμπεφύῃ*.

[3]) Nonnulli *τέτλα* legebant Δ 412 (= *τέτλαθι*) pro *τέττα*.

[4]) Apud epicos adi. *τλήμων* significat *eum qui multa perferre potest* (*constantem*), apud posteros vero *eum qui multa perferre debet* (*miserum*).

[5]) Forma recentior *ἀρηρυῖαν* legitur Hes. Theog. 608.

μακ (§ 238), *μεμηκώς* *K* 862, *μεμᾰκυῖα* *Δ* 435.

[*σαρ* — *σεσᾰρυῖα* Hes. Scut. 268.]

Omnino autem generi feminino participii perfecti propria fuit olim stirpis forma debilior; et recte observavit Ahrens, ampliorem formam tum demum eius conformationi inserviisse cum brevior metro inseri non posset: *τεθνηυῖα*, *πεπληγυῖα*, *τετρηχυῖα*, *βεβρῑθυῖα*, *τετρῑγυῖα*, *πεφρῑκυῖα* (*κεκληγυῖα* Hes. Op. 449). Hinc apparet recentiori aevo deberi formas *ἀρηρυῖαν* Hes. Theog. 608, *ἐδηδυῖα* h. Merc. 560, quarum secunda syllaba sine necessitate metrica producta est.

Epica ratione usus Aristophanes Vesp. 651 a perfecto *ἐντέτηκα* duxit participium feminini generis *ἐντετᾰκυῖαν* (sic Reiske pro *ἐντετοκυῖαν*).

Masculo quoque neutroque participio brevior stirpis forma propria est, quam normam in participiis *βεβᾰώς* *γεγᾰώς* *δεδᾰώς* *ἑστᾰώς* *μεμᾰώς* *δεδϝιώς* *πεφῠώς* *πεπτεώς* observatam esse supra vidimus. Sed in ceteris participiis, quae a stirpe in vocalem desinenti ducta sunt, longa est haec vocalis, e. g. *τεθνηώς*, *κεκμηώς*; productioni autem compensatoriae debetur longus sonus participiorum quorum stirps in consonam desinit, e. g. *ϝειδώς* (pro *ϝιδϝώς*), *ϝεϝοικώς* (pro *ϝεϝικϝώς*) etc. [1]).

Notatu prae ceteris digna sunt quae in *-ηώς* exeunt: *βεβᾰρηώς* (§ 158[66]), *κεκᾰφηώς* (158[73]), *κεκμηώς* (§ 158[74]), *κεκορηώς* (§ 158[75]), *κεκοτηώς* (§ 158[76]), *κεχᾰρηώς* (§ 158[77]), *πεπτηώς* (§ 158[79]), *τετῐηώς* (§ 158[83]), *τεθνηώς* (§ 160[12]), *τετληώς* (§ 160[13]). Elementum *κ* his tantum participiis est insertum: *τετυχηκώς* *P* 748, *δεδαηκότες* *β* 61, *ϝεϝαδηκότες* *K* 98 etc., *βεβρωκώς* *X* 94 *χ* 403, quae fortasse *-ηώς* *-ηότες* *-ωώς* sunt scribenda codicibus non invitis.

In comicorum fragmentis reperiuntur formae veterem morem referentes *ἠρίστᾰμεν* *ἠριστᾰ́ναι* *δεδειπνᾰ́ναι* pro *ἠριστήκαμεν* *ἠριστηκέναι* *δεδειπνηκέναι*, vid. Aristoph. fr. 249, 464, 496, Hermipp. 60, Plat. 144, Antiphan. 143, Eubul. 91 sq., Epicrat. 1, Alexid. 109, Theopomp. 22 Kock.

§ 161. Insolita admodum est flexio perfecti *ἐγρήγορα* (§ 135[3] et

---

[1]) Accuratius dixeris in locum formae *ϝεϝικώς* (= *ϝε-ϝῐκ-ϝώς*) novam formam *ϝε-ϝοικ-ώς* analogia duce irrepsisse a stirpe ampliore ductam et quantitate parem.

Contrariam viam iniit W. Schulze in Kuhns Zschr. XXVII p. 548, ratus masculinis participiis stirpem ampliorem quae vocali *ε* insignis est (*ϝειδ*, *ϝεικ* etc.) inde ab initio fuisse propriam; similemque cursum et ego antehac tenebam, nunc tamen reliqui.

158^{16}). Nam imperativi 2^a pers. plur. quod *ἐγρήγορθε* *H* 371 *Σ* 299 est pro *ἐγρηγόρᾰτε*, id metro facile excusatur, neque insolita est adspiratio post syncopen; sed hinc littera *θ* invasit 3^{am} personam indicativi *ἐγρηγόρθᾱσι* *K* 419, et infinitivus medii *ἐγρηγόρθαι* in vicinia legitur *K* 67 [1]); denique participium *ἐγρηγορέων* extat *υ* 6 (mss. *ἐγρηγορόων*). Novum verbum *ἐγρήσσω* usurpatur *Λ* 551 (= *P* 660) *υ* 33, 53 (h. Merc. 242?), adverbium *ἐγρηγορτί* *K* 182. — De aoristo II *ἤγρετο* etc. cf. § 149^{57}.

CAPUT IX.

De temporum conformatione anomala aliasve ob causas notabili.

I. *De stirpibus in ι vel υ vel diphthongum desinentibus.*

§ 162. Praesens et imperfectum verborum, quorum stirps clauditur vocali *ι* vel *υ*, plerisque locis Homericis hanc vocalem habet brevem.

Longa vocalis nonnisi hisce in formis reperitur: *'μήνῑε* *B* 769; *τίω* etc., in arsi plerumque, multo rarius iota est in thesi, ubi solet corripi, vid. § 165; *'θῦε sacrificabat* *ο* 222; *λῦει* *η* 74, *ἔλῡεν* *Ψ* 513, *ἀλλῡεσκε* et *ἀλλῡουσαν* *β* 105, 109 (= *ω* 140, 145) [2]); *ποιπνῡοντα* *Α* 600 *Ξ* 155, *'ποίπνῡον* *Ω* 475 [3]); *ἐρητῡειν* *B* 75, *ἐρητῡοντο* *Θ* 345 etc.; *ἐπ-ῑθῡουσι* *Σ* 175, *-ει* h. Merc. 475; *ῥῡομαι servo* *O* 257, *(ἐ)ρῡετο* *Z* 403 *Π* 799, *ῥῡοιτο* *M* 8, *ῥῡοισθε* *P* 224.

Brevi vero vocali perpetuo utuntur verba *μαστίω*, *κηκίω*, *ἴδιον* *υ* 204, *ἀίω*, *δύω*, *φύω*, *ἀρτύω*, *ἐντύω*, *'γηρύετ'(ο)* h. Merc. 426, *ἠπύω*, *κορθύεται* *I* 7, *κωκύω*, *ἱδρύω*, *μηνύω* h. Merc. 254, 373 [4]), *διζύω*, *ὑποσταχύοιτο* *υ* 212 [5]), et exceptis locis, quos supra indicavimus, verba *μηνίω*, *τίω*, *θύω sacrificare*, *λύω*, *ποιπνύω* *Σ* 421 *γ* 430, *ἐρητύω*, *ἰθύω*, *ῥύομαι servare*.

---

[1]) Cf. § 142 et 151. Paullo aliter rem expediebat Hartmann de aoristo secundo 1881 p. 29, formas *ἐγρήγορθε* et *-θαι* medio generi vindicans ambas, ad harum autem analogiam poetam Doloneae 3am personam plur. *ἐγρηγόρθασι* finxisse sumens; cui adstipulatus est G. Meyer² § 548.

[2]) Adde verbale *βουλυτόνδε*, quod cum vocibus *ἄροτος ἄμητος* etc. est componendum.

[3]) De hoc verbo vid. § 138^{18}.

[4]) Cf. vHerwerden Quaest. Epic. p. 70.

[5]) Addatur imperfectum *αὖε*, quae forma, ex *ἄϋε* contracta, in § 163 tangenda erit.

Itaque unum verbum τίω frequenter, ἐρητύω et ῥύομαι non raro vocalem producunt, cetera tantum non semper eam corripiunt.

Haec qui erudita et accurata commentatione exposuit Guilielmus Schulze (Quaest. Epic. p. 326 sqq.), inde effecit vocalem, quae multo frequentius pro brevi quam pro longa habita sit, revera brevem fuisse primitus, nec nisi cogente metro a vetustis cantoribus interdum productam esse. Sed viri docti opinioni quominus accedamus haec obstant:

1) Vocales ι et υ non solum in arsi sed etiam in thesi pro longis adhibitae reperiuntur (ἀλλύεσκε, ἀλλύουσαν, ποιπνύοντα, 'ποίπνυον, ἐρητύειν, ἐρητύοντο, ἐπιθύουσι, ῥύοιτο, ῥύοισθε).

2) Denominativa a vocibus in -ῠς ducuntur fere omnia; e. g. ἀρτύω a voce deperdita ἀρ-τῠς, ἰθύω a voce ἰθῠς. Cf. § 75 p. 227.

3) Futura aoristi perfecta longis vocalibus ῑ et ῡ uti solent.

4) Attica dialectus etiam praesenti et imperfecto horum verborum longam vocalem perpetuo tribuit.

Quapropter potius statuendum videtur verba, quorum stirps clauditur vocali (nam de stirpibus in *a e o* exeuntibus idem valere in § 190 apparebit), ea lege teneri quam in § 17 tetigimus; sonum igitur radicalem suapte natura longum fuisse sed ante vocalem potuisse corripi. Et quoniam tantum non omnibus locis hunc sonum corripi Schulzii copiosa disputatione edocti sumus, apparet ante Homeri aetatem decrescere coepisse, epico autem aevo adeo fuisse imminutum ut pro longo vix posset haberi, quapropter in thesi eum producere poetae vix unquam nisi metro cogente sunt ausi; cf. § 18.

Fortasse excipienda sunt δύω (coll. ἄδῠτον), φύω (coll. φῠτόν, φύσις), ἠπύω (coll. ἠπῠτα), μεθύω (coll. μέθῠ), quorum vocalem primitus revera brevem fuisse si quis cum Schulzio statuit, equidem non intercedo [1]). Recte autem idem observavit segreganda esse verba quaedam, quorum stirps clauditur elemento *sigma*: κονίω, ὀίω, χρίω, ἀλῠω, θῠω *furo*, ἀφῠω (item Ϝερῠω *traho* et μεθῠω), de quibus cf. § 286[10].

Denique verba nonnulla, quae modo in -ίω -ῠω modo in -ίνω -ῠνω exeunt, denuo hic sunt commemoranda: τίω-τίνω § 165, ἀρτῠω-ἀρτῠνω § 285, ἐντῠω-ἐντῠνω § 263, κορθῠω-κορθῠνω Hes. Theog. 853, et mutata significatione ἰθῠω intransit. - ἰθῠνω transit., δῠω transit. -δῠνω intransit.; eadem conformationis libertate utitur verbum θῠω sive θῠνω *furo*.

---

[1]) Metro excusatur forma καταδῡομένοιο h. Merc. 197, si praepositionem a verbo seiungimus, vid. § 21. Quamquam vetustus poeta καταδύνοντος dicturus fuerat.

§ 163. (*ἀυ*) Integra stirps *ἀῡ* peperit aoristum *ἤῡσε* etc. *Γ* 81 *Δ* 508 *E* 784 *ι* 65 etc. et substantivum verbale *ἀϋτή* *Λ* 492 etc., unde novum verbum derivatur *ἀΰτεε* (imperf.) *Λ* 258, *ἀΰτει* *Υ* 50 *Φ* 582, *ἀΰτευν* *M* 160; pro ultima forma Fick mavult *ἄῡον*, eodem autem iure *ἄῡε* coniecerit quispiam *Υ* 50 *Φ* 582.

Imperfectum *αὖε* *Λ* 461 (= *N* 477) *Υ* 48, 51 quin ab eadem stirpe ductum sit non dubito, itaque vocalem *υ* correptam esse (cf. § 162), deinde cum praecedenti sono confluxisse, necesse est statuamus. Praeterea cohaerere vocem *αὐδή* atque verbum denominativum *αὐδάω* tantum non certum videtur.

§ 164. (*σρυ*) Verbum *ῥῡομαι servo*, a stirpe *σερυ- serv* ductum [1], negotia haud exigua facessivit Homeri studiosis et posthac fortasse facesset. Nempe verbo *ϝερύω traho* (§ 293) quamquam neque cognatum est neque simile est admodum, si modo digamma suis locis exhibeatur et rite observetur sonorum *ῠ* et *ῡ* diversitas, saepius tamen inde ab ipsa fortasse rhapsodorum aetate cum eo est confusum; huius demum saeculi initio Heynius (in excursu IV° ad Iliad. *A*, tomi IV[1] pag. 177-180) demonstratum ivit duo esse verba, non unum, sagacissimus autem criticus Buttmannus eum refutare est conatus; quocum fecere Thiersch in grammatica, Giseke in Ebelingi lexico Homerico s. v. *ἐρύω* et *ῥύομαι*, Christ ad *E* 344, Kühner-Blass II p. 428 sq.; Ahrens vero (in Zeitschr. f. Alterthumswissenschaft 1836 = kl. Schrift. I. p. 545 sqq.) Buttmanno oblocutus est optimo iure, item L. Meyer (in Kuhns Zeitschr. XIV p. 88 sqq.) aliique et nuper Schulze in Quaest. Epic. p. 325 sqq. — Quas turbas excitarunt praesertim loci, ubi verbi *ϝερύειν* medium significationem *ad se trahendi*, hinc *periculo subducendi* id est *servandi* obtinet; vid. e. g. *Υ* 311 *ἤ κέν μιν ἐρύσσεαι ἤ κεν ἐάσῃς*, quo loco digamma neglectum facile restitui potest scribendo *ἤ κέν ϝε ϝερύσσεαι*, et sic cum Bekkero scripsimus; cf. etiam *E* 344. Quaedam autem formae verbi *ϝερύειν*, e quibus extrusa est vocalis *ε*, subsimiles vel etiam simillimae sunt verbo *ῥύομαι*. E. g. perfectum *εἴρυμαι* sitne ad *servandi* stirpem referendum (*A* 239 etc.) an ad *trahendi* (*N* 682 etc.), solus contextus docere potest; substantivum *ῥῡτήρ* ab altero verbo ductum *custodem* significat *ρ* 187, 223, ab altero vero *trahentem* (*lorum*) *Π* 475 *σ* 262 *φ* 173.

---

[1]) Alii *ϝρυ* stirpem huius verbi esse statuunt coll. voce vedica *varūtár* = *ῥυτήρ* (G. Meyer[2] § 162).

Omnia autem, quae huc pertinent, postquam ea qua decet cura perpendi, verbo ῥύομαι *servo, observo, caveo* has tribuo formas:

Praes. ῥύομαι Ο 257 etc. [1]), imperf. ἐ(ρ)ρυόμην Ζ 408 etc., fut. ῥύσομαι Υ 195 (e nostra correctione, vid. infra) Hes. Theog. 662 [2]), aor. ἐ(ρ)ρυσάμην Λ 363 Ο 290 Υ 194 χ 372 etc. et aor. secund. sine vocali thematica ἐ(ρ)ρύμην (vid. § 150[36]), perf. εἴρυμαι (ex σέσρυμαι) Α 239 (Φ 230? 588) γ 268 ψ 151 h. Cer. 152 cum futuro exacto εἰρύσομαι Σ 276.

Vitiosas vel suspectas formas textus traditus praebet hisce locis:

ῥυσάμην Ο 29, Heyne ῥύμην.

ἔρυτο Hes. Theogon. 304.

εἰρύσατο Δ 186 Ο 274, leg. *ἐρρύατο (plur.); in Υ 93 autem pro εἰρύσατ' PKnight restituit ῥύσατο cum hiatu legitimo.

εἰρύσαο Φ 230, Heyne εἴρυσο, quod verum videtur (plusqmpf.).

εἰρύ(σ)όμεσθα Φ 588, Heyne εἰρύμεσθα.

κεν ἐρύ(σ)σεται Κ 44, vHerwerden κ' ἔτι ῥύσεται.

Formas εἰρύ(σ)σασθαι Α 216 (*observare*), εἰρύ(σ)σαισθε Ρ 327 (*servare* vel *tueri*), εἰρύσσαιτο Θ 143 π 459 (*retinere* sive *cohibere*) quomodo a stirpe σ(ε)ρυ deducam non habeo; Ahrensio certe, stirpis σ(ε)ρυ alteram figuram fingenti ἐ-σρυ, prothetica vocali auctam, quae in εἰρυ abicrit, adstipulari non audeo; nam licet norim voces ἔϝεδνα ἐϝέλδομαι ceteras, quae sono ϝ vocalem ε praemittunt (vid. § 43), vocem quae vocalem ante elementum *sigma* adsciscat novi nullam. Numquid igitur ad *trahendi* verbum hae formae referendae sunt? Ita videtur coll. Ω 584 (versu spurio), vix tamen fieri id sinit sententia. Itaque aut vitii aliquid his locis subesse crediderim, aut recentiorum cantorum hos esse errores.

In vitiosa forma ἐρύεσθαι vel σε ῥύεσθαι Υ 195 latitat futurum, quod restituimus, ῥύσεσθαι alias apud Homerum non obvium (vid. supra).

Pro ἐρύεσθαι Ι 248 Heyne scripsit ῥύεσθαι, quae vera videtur correctio; nam disyllabam stirpis formam σερυ hoc loco comparere vix crediderim. Neque infinitivum thematica vocali destitutum σέρυσθαι agnosco cum Ahrensio ι 194 = κ 444, ubi in codicibus

---

[1]) In praesenti et imperfecto vocalis υ haud raro corripitur, e. g. Ι 396 Κ 417 Aesch. Sept. 824. Qua de re vid. § 162.

[2]) Item Aesch. Sept. 92 Eum. 232, Eur. Rhes. 978 Med. 388 Or. 599, 1288 Bacch. 1338 Iph. Ant. 1383, Herod. I 86 VII 11, Thucyd. V 63 § 3, Apoll. Rhod. IV 861. — *Arcendi* sensu futurum ῥύσεται usurpavit Solon fr. 13[56].

est *καὶ νῆα ἔρυσθαι* [1]), sed veri similiorem duco Knightii coniecturam *νῆα ῥύεσθαι*. Eadem ratione Knight conatus est mederi versui ξ 260 (= ρ 429) *καὶ νῆας ἔρυσθαι*, scripsit enim *νῆάς τε ῥύεσθαι*, quae tamen violentior est coniectura, et ne sic quidem quicquam proficitur loco simillimo ε 484 *ἄνδρας ἔρυσθαι*; Ahrens his quoque locis vulgatam sanam censet, nempe a stirpe *(σ)ερυ* rite ductum esse infinitivum *ἔρυ-σθαι*. Etiam forma *εἴρυντο* *M* 454 vix videtur integra; nam si plusquamperfecti est, expectatur *εἰρύατο*, vid. § 119; sin imperfecti, malis id quod PKnight proposuit, *ἐρύοντο*; vulgatae qui tenaces sunt, hoc quoque loco disyllabam stirpem *(σ)ερυ* agnoscere debent, quae sine ope thematicae vocalis pepererit imperfectum *ἐ-(σ)έρυ-ντο, εἰρυ-ντο*.

Denique propter hiatum suspectum est initium versus ψ 82 *δήνεα εἴρυσθαι*, nam superesse hunc locum e tempore quo *δήνεα σέσρυσθαι* (vel potius *-ῦσθαι*) dicebatur, non videtur credibile. Fortasse verum est *χαλεπόν γε* (mss. *σε*) ... *δήνεά σ' εἰρῦσθαι*; cf. γ 268 ψ 151 [2]); Knight *δήνεα ῥύσασθαι* scribebat coll. *Π* 621, Ahrens putabat ipsi cantori verba *σερυ-* et *ϝερυ-* confundenti deberi formam hinc alienam.

Derivantur *ῥῡτήρ* ρ 187 et 223 (vid. supra), *ῥῡσίπτολι* *Z* 305, sic scholion (Herodiani?) [3]), sed *ἐρῡσίπτολι* est in mscriptis. Recentioris aevi, quo *servandi* et *trahendi* verba permutari coepta sunt, indicium videtur vox *ἐρυσμός* h. Cer. 230 *remedii* sensu adhibita, nec non mirationem movet verbale *ἔρῡμα* *Δ* 137 Hes. Oper. 536 saepiusque apud tragicos adhibitum = *tutamen, munimentum*, expectatur enim *ῥῦμα*, quae vox legitur Soph. Ai. 159 Eur. Heraclid. 260 etc.

§ 165. (*τι*).

1. *τίω* [4]) *honoro*, *τίσω, ἔτῑσα, τετῑμένος* *Υ* 426 etc.

---

[1]) Pluralem (*νῆας ἔρυσθαι*) olim his locis fuisse suspicatur Heyne l. l. p. 179.

[2]) Nescio quo errore in editione nostra ψ 82 et 151 *ϝεϝρῦσθαι* scripsimus; *trahendi* verbo neutrobique locus est.

[3]) Hanc lectionem secutus est grammaticus qui Hadriani tempore fecit epigramma Kaibel 888[a], cuius est initium: *παντοίης ἀρετῆς στάθμην, ῥυσίπτολιν ἄνδρα*.

[4]) Iustam causam non video, cur Homero tribuamus diphthongum *ει* (*τείω τείνω*(?) *τείνυμαι* etc.), licet Atticos Doresque constanter *τείσω ἔτεισα ἐτείσθην Τεισαμενός* etc. scripsisse satis superque constet, vid. vHerwerden Lapidum testimonia p. 66, Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[3] p. 41 et 144, Curtius Verbum I[2] p. 230 sq., Kühner-Blass II p. 552.

Praesentis atque imperfecti syllaba τι- in arsi collocari solet (locis plus quam triginta), saepe etiam post caesuram femininam est posita (Δ 46, 257 Θ 161 Ι 378 Ψ 705 π 306 τ 247 υ 182), quae versuum sedes etiam longas syllabas admittebat aevo antehomerico (vid. pag. 11); rarius aliis hexametri locis pro brevi habetur (Ν 176 = Ο 551, 461 Ρ 576 α 432 ν 129, 144), cf. § 17 et 162; denique recentibus in versibus ξ 84 χ 414 (= ψ 65) Scut. 9 in thesi longa est.

Substantivum verbale τῑμή praeter adiectiva τῑμήεις (§ 69) et τίμιος [1]) peperit novum verbum τῑμάω, cuius futurum aoristusque activi et perfectum passivi (τῑμήσω, ἐτίμησα, τετίμημαι) apud Homerum minime rara aut suspecta sunt, praesens vero et imperfectum num vetustis cantoribus in usu fuerint vehementer dubito, quoniam loci textus traditi, ubi reperiuntur, contractione suspicionem movent, cf. § 191; quapropter ad exemplum versus χ 425, ubi optimus codex habet τιμῶσαι, plerique vero τίουσαι, correximus Α 46 Π 460 Ρ 99 Ψ 788 γ 379 ξ 203 ο 365. Restat unus versus spurius Ο 612 'τίμα (leg. 'τίμαε) καὶ 'κύδαινε.

2. Ab eadem stirpe ducitur *luendi, poenam solvendi* verbum τίνω, cuius medium τίνυμαι thematica vocali carens *ulciscendi* notione adhibetur.

Futuris et aoristis τίσω ἔτισα τίσομαι ἐτισάμην etiam *luendi* et *puniendi* vis tribuitur passim, et substantivum verbale τιμή non raro *poenae, pretii* sensu adhibitum reperitur.

Brevis est vocalis ι substantivi verbalis τίσις et adiectivi τῐτός Ω 213 α 379 β 144 ρ 51, 60 (vid. pag. 326), ἄτῐτος Ν 414; repugnat Ξ 484 ἄτιτος ἔῃ, ubi Clarke recte ἔῃ ἄτῐτος rescripsisse videtur. Apud posteros [2]) etiam praesens et impf. τίνω et ἔτινον brevem habent syllabam τι, quapropter Homericum τίνω e τῐνύω-τῐνϝω prodiisse statuunt viri docti; vid. pag. 126. Et olim fuisse τινύω satis docet medii terminatio νυ-μαι, sed huius verbi iota aevo antehomerico breve fuisse minime certum est, immo medii generis τίνυμαι longa syllaba τι- argumento est, ni fallor, etiam activum τινύω primitus longam habuisse syllabam initialem. Videatur § sequens.

Aliena ab hac stirpe sunt τετῐηώς et τετίημαι § 158[23].

---

[1]) Homericum non est vocabulum τιμάορος, Att. τιμωρός (cum τιμωρία et τιμωρεῖν), quo recentiores saepius usi sunt, Pind. Ol. IX 124, Aesch. Ag. 519 etc.; poterat tamen usurpari a vetustis cantoribus, cf. θυρᾱωρός πυλάωρος (-ουρος).

[2]) Pind. Pyth. II 24, Theogn. 740, Solon. fr. 13[31], Soph. Oed. Col. 635 etc.

§ 166. (φθι) φθίνω (ex φθίνϝω φθίνϝω) sive φθινύθω *pereo*, cf. pag. 358 sq., cum futuro φθίσομαι Λ 821 etc. et aoristo ἐφθίμην § 150[17]. — Adiectivum verbale ἄφθιτος.

Praesentis φθίνω eadem atque praesentis τίνω est conformatio, brevem autem natura fuisse praesentis vocalem iota nec nisi positione esse productam docet forma amplior φθινύθω. Attici igitur poetae, e quorum lingua digamma evanuerat, suo iure dicebant φθίνω [1]).

Transitiva *perdendi* vis propria est futuro φθίσω et aoristo ἔφθισα, praesens autem φθινύθω ita usurpatum est α 250 (= π 127) ξ 95 σ 204 h. Cer. 354 (?); transitum parant Λ 491 κ 485 Π 540.

Perfectum passivi ἔφθιται legitur uno loco υ 340, formae autem ἔφθιτο et ἐφθίατο sunt qui ad plusqmpfectum referant, nos aoristo adscribere maluimus. Aoristus passivi denique ἔφθιθεν ε 110, 133 η 251 ψ 331 in ἐφθίατ(ο) mutari potest et collato Λ 251 fortasse debet. Vid. § 150[27].

Errori quin debeantur formae ἔφθιεν Σ 446 et φθίῃς β 368 nullus dubito; corrigendo ἔφθιτο et φθίεαι e lingua epica sustulimus activi formam φθίω quae agnosci solebat. Posteriorem coniecturam probat Blass in Kühner-Blass II p. 563, pro ἔφθιεν vero eleganter coniecit ἔσθιεν, quod fortasse recipiendum.

Quae in futuro et in aoristo sigmatico est quantitas syllabae φθι, eadem apparet in compositis (πόλεμον) φθισήνορα Β 833 etc. et φθισίμβροτος Ν 339 χ 297 [2]).

§ 167. (δυ) δύομαι ἐδυόμην Γ 114 Ε 140 Ν 225 Ο 345 χ 114 (ω 496?) [3]) sive δύνω ἔδυνον Ρ 202 Ψ 131 etc., *sibi induere, inire;* fut. δύσομαι, aor. ἔδυν (vid. § 150[33]), et aoristi mixti formae ἐδύσετο δύσοντο δύσεο δυσόμενος (vid. § 152[5]). Perfectum δέδυκε Ε 811 Ι 239 μ 93.

Dubiae fidei est optativus aoristi sigmatici δυσαίατο Σ 376.

Participium praesentis λ 579 est δύνοντε(ς), ut expectari poterat; sed Φ 232 ε 272 eodem sensu adhibita est forma insolita (ὀψὲ) δύων et δύοντα.

Fut. ἀποδύσω Β 261 et aor. -έδυσε -σαν Δ 532 Λ 100 Σ 83 ξ 341 ἀποδῦσαι Ε 435 Ν 182 causativa *aliquem exuendi* potestate utuntur.

---

[1]) Soph. Ai. 1005 Antig. 695 Trach. 677 etc. — Etiam in futuro et aoristo Attici poetae vocalem iota corripiunt: Soph. Ai. 1027 ἀποφθίσειν, Aesch. Ag. 1454 ἀπέφθισεν etc.

[2]) Substantivum φθίσις, quo Homerus non utitur, apud posteros breve habet iota, sic quoque cum futuro aoristoque concinens; vid. annot. praecedens.

[3]) De quantitate vocalis υ vid. § 162. Atheniensibus *longa* erat.

§ 168. (δϝ(ε)ι-δϝοικ) Aor. ἔδϝιε (vid. § 149[3]), perf. δέδϝοικα et δέδϝια (vid. § 160[3]). Futurum δϝείσεται δϝείσεσθαι est *Τ* 180 *Ο* 299, sigmaticus aoristus ἔδϝεισας -σε etc. *Α* 33 *Χ* 19 etc. — De stirpis consonis initialibus δϝ vid. § 42. — [1]).

Praesens δείδω *timeo*, quod nonnullos in textu tradito hexametros aperit (*Κ* 39 *Λ* 470 *Ν* 745 *Ξ* 44 *Τ* 24 *Υ* 30 *Χ* 455 ε 300, 419, 473 μ 122), quin errori debeatur non est dubium. Neque enim sine vitio ita formari potuit praesens, quod δϝείω aut διδϝείω fuisset dicendum, neque iuxta perfectum δέδϝοικα vel δέδϝια, quod praesentis vice fungitur, locum habebat. Quapropter Mahlow in Kuhns Zschr. XXIV p. 298 sqq. contendit, non praesentis esse hanc formam sed perfecti, e δείδοα (i. e. δέδϝοα) contractione natam. Qui si verum vidisset vir doctus, non ferenda esset lectio tradita, sed quantocius in δέδϝοα vel potius in δέδϝοια (quae legitima foret forma) mutanda, quemadmodum υἱός et οἷος scribere solemus, etiamsi corripiatur diphthongus; cf. § 17. Nam diphthongum, quae metri causa pro brevi habeatur, non potuisse in lingua Homerica cum sequenti vocali confluere, nemo non videt, dirimebat enim hos sonos iota consonans (δέδϝοjα, ὄjος, ὑjός). Ergo si quis Mahlovio assentitur, concedere debet vitiosam esse vulgatam; cf. Curtius Verbum II[2] p. 200 sq., Vogrinz Gramm. d. hom. Dial. p. 128, G. Meyer[2] § 552, Schulze Quaest. Epic. p. 87. Et quoniam perfecti δέδϝοια, quod poscit analogia, nullum alibi extat in lingua Graeca vestigium, δείδια (δέδϝια) vero est forma ut anomala ita notissima et procul dubio genuina (cf. § 160[3]), optimo iure me iudice Nauck (praef. Od. I p. xii, Il. I p. xiii, Mél. IV p. 389 sq.) et Cobet (Mnemos. 1874 p. 208 = Miscell. p. 270) hanc formam substituerunt vitiosae illi δείδω. Ipsa mscripta hanc correctionem praebent *Ξ* 44, ubi δείδω est in plerisque, δείδια vero olim scribebat Aristophanes nunc habet codex Vindobonensis L, nec non ε 473, ubi una certe mscriptorum familia (M K) formam δείδια exhibet. Multum praeterea ad tuendam hanc emendationem valet versus *Λ* 470 δείδω μή τι πάθησι comparatus cum δ 820 et *Ρ* 242, ubi traditum accepimus τοῦ δ' ἀμφιτρομέω καὶ δείδια μή τι πάθησι et ὅσσον ἐμῇ κεφαλῇ περι δείδια μή τι πάθησι. Itaque nisi quis putet initium hexametri aliam perfecti

[1]) Miro errore Christ Proleg. Il. p. 167 et Menrad de contract. p. 151 formas δϝείδοικα δϝείδια δϝείδω δϝειδίσσομαι Homero tribuunt; cf. vLeeuwen Mnemos. 1886 p. 362. Neque Veitchium Greek verbs 1871 p. 151 quid rei esset perspexisse luculenter apparet.

formam poposcisse quam ceteras sedes, non δέδϝο(ι)α sed δέδϝια cum Nauckio Cobetoque restituamus oportet. Et uno certe loco Φ 586 ipse textus traditus exhibet δείδια versus initio, item Panyasis (apud Athenaeum 36 *d*) versum scripsit δείδια γὰρ τριτάτης μοίρης μελιήδεος οἴνου κτέ.

Apollonius Rhodius III 481 ceterique sequioris aetatis poetae, qui formam δείδω ex Homero in sua carmina transsumserunt, nihil testantur nisi vitii antiquitatem.

A stirpe δϝι-κ reduplicatione ornata novum verbum δεδϝίσσομαι (id est δεδϝίκjομαι) ductum est, quod *terrendi* sensu usurpatur. Praesens legitur Δ 184 Ν 810 Ο 196, imperf. Μ 52, fut. δεδϝίξεσθαι Υ 201 (= 482), δεδϝίξεται Hes. Scut. 111, aoristus δεδϝίξασθαι Σ 164.

Fortasse *metuendi* vi adhibitum est δεδϝίσσεσθαι Β 190. Pro δέδίσκεαι *terres* h. Merc. 163 (codd. τιτύσκεαι, cf. § 236[1]) δεδίσσεαι videtur scribendum neglecto ϝ, nisi aliud illic latet vitium. Extat ἐδεδίσκετο *terrebat* apud Ar. Lysistr. 564, neque per se improbanda est haec forma, nam δεδ(ϝ)ίσκομαι: δϝικ = ϝεϝίσκω: ϝικ. Cf. § 139 pag. 351.

Aevo posthomerico substantivum verbale δ(ϝ)εῖμα peperit nova verba δειμαίνειν *metuere* (Tyrt. 11[3], Theogn. 541, 680, Aesch. Prom. 41 Pers. 600, Soph. O. C. 492 Trach. 481, Eur. Rhes. 80, 933 Med. 39, Ar. Vesp. 1042, Herod. I 159 Apoll. Rhod. IV 796 etc.) et δειματοῦν *terrere* (Herod. VI 3, Ar. Ran. 144 etc.).

§ 169. (κει) κεῖμαι τ 516, κεῖσαι Τ 319 Υ 389 Ω 758 h. Merc. 254 [1]), κεῖται Γ 195 Δ 143 etc., κείαται Ω 527 sive κέαται Λ 659, 826 Π 24 Τ 203 σ 44 et addita vocali thematica κέονται Χ 510 λ 341 π 232 [2]). — Plusqmpfectum (ἐ)κείμην ι 434 κ 54 ν 284 ξ 354, 502, 'κεῖσο ω 40, (ἔ)κειτο Ζ 295 etc. et cum terminatione iterativa (cf. § 146) ἐκέσκετο ξ 521 φ 41, (ἐ)κείμεθα ι 75 κ 143 λ 420 ν 281 ξ 475, 'κείατο Λ 162 Φ 426 φ 418 ψ 47 sive 'κέατο Ν 763 Ω 168, 610. — Subiunct. κείεται Χ 163? Ω 554 sive κέεται Τ 32 β 102 ε 395 τ 147 ω 187 (mss. κῆται vel κεῖται); vid § 122 pag. 308. — Imperat. κεῖσο Σ 178 Φ 122, 184, κείσθω ο 128. — Infin. κεῖσθαι Ε 685 etc. — Partic. κείμενος etc. Η 265 etc.

Futurum κείσομαι Σ 121 χ 319, κείσεαι Σ 338 Χ 513, κείσεται Ζ 453 Θ 537 Φ 318, κείσονται Χ 71.

---

[1]) Cf. pag. 296.

[2]) Eadem ratione singularis 3a persona κέεται est formata apud Herodotum, si modo verum traditum acceperimus.

De correptione syllabae κει in formis κέαται ἐκέατο cf. § 17. Nam non a breviore stirpe κε ductas esse, id quod collata forma iterativa ἐκέσκετο suspicetur quispiam, docet terminatio -ἄται -ἄτο, quae brevibus vocalibus non subiungitur; a stirpe κε nonnisi formae κένται ἔκεντο aut κέονται ἐκέοντο rite formari poterant, vid. § 119. Quapropter analogia suadet ut etiam in subiunctivo κέεται non stirpem breviorem agnoscamus sed integrae formae κείεται correptionem metricam.

Correcti sunt versus *Φ* 426 et ζ 19, ubi κεῖντο et ἐπέκειντο legitur in mscriptis; vid. § 119.

Eiusdem stirpis est verbum κείω desiderativum *cubitum eo*, quod futuri loco adhiberi solet; cf. § 144 et 147. Leguntur formae κείω τ 340, subiunct. κατακείομεν (leg. κείωμεν? vid. § 122 pag. 304) σ 419, imperat. κατακείετε η 188 σ 408, infinit. κειέμεναι θ 315, part. κείων etc. *Λ* 606 *Ξ* 340 etc., et correpta syllaba priore κέων η 342 (cf. § 17).

A stirpe κει praeterea ducta sunt verbum κοιμάω et nomina κειμήλιον, κῶμα, κοίτη, ὁ κοῖτος, ὁ ἀκοίτης sive παρακοίτης cum feminino ἄκοιτις sive παράκοιτις. Vitiose traditum est ὀρεσκῷος *Α* 268 ι 155, ubi scribendum esse -κοῖος intellexit Fick, quem verum vidisse docet vox ὀρέσκοος (id est -κοῖος, cf. § 17) adhibita ab Archilocho (testo lexico Messanensi de iota adscripto ed. Rabe in Mus. Rhenan. 1892 f. 282[1]) et ab Aeschylo Sept. 532.

§ 170. (στευ) στεῦται *profitetur* *Γ* 83 *Ι* 241 ρ 525, 'στεῦτο *Β* 597 *Ε* 832 *Σ* 191 *Φ* 455 λ 584. In Iliade sequitur infinitivus futuri [1]), sed Odysseae altero loco ρ 525 infinitivus aoristi est subiunctus, altero additum est participium διψάων, quem locum damnavit Aristarchus, quoniam non *profitendi, vultu prae se ferendi* sed *standi* vi usurpatum ibi est verbum. Origo autem verbi quamquam non est certa, collata tamen στύω-ἔστυκα (i. e. στ-ύω *stătuo*, Brugmann gr. Gramm. § 24,2) et στῦλος credibile reddunt cognatum esse stirpi στα (στῆναι). Posteriores certe illinc repetivisse docet versus modo allatus λ 584.

§ 171. (ϝαι) ἀποαίνυμαι *Ν* 262, αἴνυται ξ 144 · ρ 322, ᾕνυτο (αἴνυτο) *Δ* 531 *Ε* 155, 848 *Λ* 374, 580 *Ν* 550 *Ο* 459, 595, *Υ* 459 *Φ* 490, 502 μ 419 ξ 309 ο 206 φ 53 h. Merc. 434, αἰνύμενος

[1]) Item Aesch. Pers. 49 στεῦνται ... ἀμφιβαλεῖν.

Λ 582 *P* 85 *ι* 225, 232, 249, 429 *χ* 500 h. Cer. 6. — Addenda videntur ἀποαίνυσο *Λ* 275 et ἀποαίνυσθαι *Λ* 230 (sic Naber Nauck, mss. ἀποαίρεο et ἀποαιρεῖσθαι). — Adiect. verbale ἔξαιτος (= ἐξαίρετος) *M* 320 *β* 307 *ε* 102 *τ* 366. Hinc αἰτέω sive αἰτίζω ductum est.

Digamma olim stirpi praefixum fuisse testatur compositum ἀποαίνυμαι, cuius praepositio plerisque locis non eliditur. Aevo tamen Homerico hic sonus evanuerat.

§ 172. (κι) *moveri*: 'κίνυντο (φάλαγγες) *Δ* 281, 332, 427, κινύμενος *K* 280 *Ξ* 173 *κ* 556, aor. II ἔκῖον (§ 149[5]) et (μετ)εκίαθον (§ 151).

Derivatum est κινέω *cieo*, cuius verbi solus aoristus (ἐκίνησα et ἐκινήθην) apud Homerum reperitur.

Apud recentiores poetas tempus praeteritum ἔκιον peperit praesens κίω *eo*, [1]) quemadmodum ex aoristo ἔκλυον prodiit tragicorum verbum κλύω (§ 149[6]).

§ 173. Coniunctim indicanda sunt verba nonnulla, quorum stirps clauditur diphthongo αυ vel ευ. In his complura sunt, quae in praesenti sonum ι(j) adiciunt, vid. § 141, ita ut praesens in -αίω vel -είω desinat; penultimam verborum in -είω desinentium potuisse corripi, ex iis quae in § 17 disputavimus apparet. Conferri possunt verba biformia quale est δινεύω-δινέω, de quibus vid. § 144 pag. 358.

Praesentia autem, qualia sunt κλαίω χείω, quominus ita nata esse dicamus, ut evanuerit sonus υ(ϝ) inter duas vocales collocatus, cum primitus fuisset κλαϝίω χεϝίω, dehortatur indoles linguae epicae; sic enim aetate Homerica vocalis ι cum stirpis sono α vel ε vix potuisset confluere (cf. § 7), sed κλαΐω, quod Aeolicum fuisse perhibet Gregorius Corinthius p. 583 Schäfer, pronunciandum foret; at obstant loci crebri, ubi diphthongus αι in arsi est collocata. Quapropter fortasse suspicetur quispiam alteram fuisse harum stirpium formam sono υ(ϝ) carentem γα δα κα κλα, hinc prognata esse γα-ίω γά̆νυμαι γηθέω, δα-ίω, κα-ίω ἐκά̆ην, κλα-ίω; alteram vero, sono υ(ϝ) auctam, peperisse voces γαῦρος *gaudeo* δέδαυμαι καῦμα ἔκηϝα κλαυθμός. Non tamen eadem ratione explicari possunt praesentia quae in -είω exeunt; nam e stirpe κλυ-κλευ-κλεϝ vel πνυ-πνευ-πνεϝ, cuius littera ε nihil est nisi adminiculum graphicum ad indicandum sonum ampliorem, nasci non potuisse novam stirpem κλε vel πνε nemo non

---

1) Vid. Aesch. Choeph. 680, Anacreont. fr. 4(?), supra § 149[5].

videt. Hinc sunt qui suspicentur *πνεύει θεύειν* etc. pro *πνείει θείειν* scribenda esse, collatis verbis *σεύω δεύομαι* et aoristis *ἔχευα ἠλεύατο*. Nisi tamen fallor, omnes scrupulos evellit adiectivorum femininorum in *-εῖα* conformatio: *ἡδύς-ἡδεϝjα-ἡδεῖα*. Hinc enim apparet in semivocalium *ϝj* conflictu digamma non obstitisse quominus nasceretur diphthongus *ει*, item *ι* ex *ιι* in *δῖα* = *διϝjα*; quae si genuina ducuntur, — et quis Homero est abiudicaturus? — non est cur sonum *αι* verborum *καίω* etc. vel sonum *ει* verborum *θείω* etc., qui eandem habent originem, addubitemus; quadamtenus autem conferri potest diphthongus verbi *χαίρω* = *χαρjω* et similium.

Hisce praemissis verba quae huc pertinent recensebimus.

§ 174. (*αυ*) *ἰαύω noctem transigo* *I* 325 etc. (praes. et imperf.) — Aoristus *ἴαυσα*, in quo servata est praesentis reduplicatio (cf. § 189), occurrit locis recentibus *λ* 261 (ex *Ξ* 213 reflctus) h. Merc. 289 Cer. 265. Alibi in aoristo dicitur *ἄεσα* a stirpe *ἀϝε(σ)*: *γ* 151, 490 *ο* 40, 188 *τ* 342; suspicionem *π* 367 movet forma *ἄσαμεν* propter vocalium *αε* contractionem; pro *ἐπ' ἠπείρου νύκτ' ἄσαμεν* fortasse legendum *ἐπ' ἠπείροιο ἀέσσαμεν*, quo ducit v. l.

§ 175. (*γα-υ*).

1. *κύδεϊ γαίων* *Α* 405 *Ε* 906 *Θ* 51 *Λ* 81. — Ad eandem stirpem referendum videtur epitheton *βουγάϊε* *Ν* 824 *σ* 79, constat autem ab ea ductum esse adiectivum *γαῦρος*, quod in epica tamen dictione non usurpatur.

Cohaerent praeterea:

2. *γάνυται* *Ν* 493 *Τ* 405, *γάνυνται* *μ* 43, cum futuro *γανύσσεται* *Ξ* 504 [1]). Particip. *γανάοντα* h. Cer. 10, *-οντες* *Ν* 265, *-ουσαι* *Τ* 359 *η* 128.

3. *γηθέω γηθήσω ἐγήθησα -γέγηθα* (§ 157 p. 393), cum adiectivo *γηθόσυνος* et substantivo *γηθοσύνη* *Ν* 29 (?) *Φ* 390 *λ* 540 (?).

§ 176. (*δα-υ*) *δαίω incendere*. — Med. *ardere* cum perfecto *δέδηε* (§ 158[69]). Corruptum quod traditum est *Υ* 316 = *Φ* 375 *πυρὶ πᾶσα δάηται* | *δαιομένη*, lege *πᾶσ' ἀπόληται* cum Nauckio.

Ab hac stirpe, quae minime confundenda est cum § 205, deri-

---

[1]) Ab eadem stirpe (*γα-νυ*) ductum est nomen *Γανυμήδης*. — Praesentis prima persona *γάνυμαι* extat Aesch. Eum. 970 Eur. Cycl. 504 Ar. Vesp. 612, perfectum *γεγανυμένος* in Anacreonteis 35[3].

vantur substantiva *τὸ δάος* sive *ἡ δαΐς* et *ὁ δᾱλός*, adiectiva *δᾱνός*, *ἡμῐδᾰής*, *θεσπῐδᾰές* (*πῦρ*), *δήιος* [1]).

Soni *υ* stirpem claudentis in Homero nulla apparent vestigia, sed *πῦρ δάϝιον* Alcman dixisse fertur fr. 75, *δεδαυμένος* perfectum tribuitur Semonidi Amorg. fr. 30, *δαβελός* (i. e. *δαϝελός*) est vox Laconica; cf. p. 155,2.

§ 177. (*κα-υ*) *καίω uro*, aor. *ἔκηα* (§ 153[1]); med. *'κήαντο* etc; [2]) pass. *καίομαι*, aor. *ἐκᾰ́η* (§ 154[5]). Futurum nullum reperitur.

Verbalia alia ostendunt sonum *υ* (*ϝ*): (*πυρὶ*) *καυστός* *N* 564, (*μάχης*) *καυστείρης* *Δ* 342 = *M* 316 [3]), *καῦμα* *E* 865, ab aliis abest: *κήλειος* -*κήλεος* (vid. pag. 48), *περίκηλος* *ε* 240, *κάγκᾰνος* *Φ* 364 *σ* 308 h. Merc. 112, 136, *πολυκαγκής* *Λ* 642. Non liquet de voce *πυρκαϊή* (*H* 428 etc.).

§ 178. (*κλα-υ*) *κλαίω*, fut. *κλαύσομαι* (*Λ* 764 *Σ* 340 *Υ* 210 *X* 87), aor. *ἔκλαυσα* (*Ω* 48 *γ* 261 *ω* 293). — Nomen verbale est *κλαυθμός* (*Ω* 717 etc.).

§ 179. (*χρα-υ*) subi. aor. *χραύσῃ* *E* 138, alias aor. II *ἔχρᾰε* etc., (vid. § 149[8]).

§ 180. (*ἀλευ*) aor. *ἠλεύατο* (*N* 184 etc.) sive *ἀλεύατο* (*I* 360 etc.), *ἀλεύαντο* *χ* 260, subi. *ἀλεύεται* *ξ* 400, imperat. *ἄλευαι* *X* 285, infin. *ἀλεύασθαι* *μ* 159, 269, 274, partic. *ἀλευάμενος* -*νον* -*νοι* *E* 444 etc. — De huius aoristi conformatione vid. § 153.

Nonnunquam diphthongus *ευ* correpta est: *ἀλέασθε* (imperat., *δ* 774), *ἀλέαιτο* (*Υ* 147 *υ* 368), *ἀλέασθαι* (*N* 436 etc.); cf. § 17.

Praesentis *ἀλέομαι* rara neque plane certa sunt vestigia: subi. *ἀλέηται* *δ* 396 et *ἀλεώμεθα* *E* 34 *Z* 226, imperf. *ἀλέοντο* *Σ* 586. Praesens *ἀλεύομαι* vitio natum est, vid. e. g. *ω* 29 [4]).

Longe plerisque locis praesentis et imperfecti vicem subit novum verbum *ἀλεείνω*.

A stirpe *ἀλευ* ducuntur substantiva *ἀλέη* (*X* 301) et *ἀλεωρή* (*M* 57

---

[1]) Certe illud *δήιον* (*δάϊον*?), quod de *igne* usurpatur *B* 415 etc.; vid. § 17, pag. 83 annot. 2.

[2]) De vitiosa codicum scriptura *κει-* pro *κη-* cf. pag. 306.

[3]) Femininum hoc est masculini *καυστήρ*, nominativum igitur fuisse *καύστειρα*, vitiose autem veteres grammaticos scripsisse *καυστειρῆς*, dudum viderunt viri docti.

[4]) Apud Hesiodum tamen Oper. 760 legitur imperativus *αλεύεο*, l. a. -*αο* (-*λεύσεο*, aor. mixt., § 152? cf. vs. 758).

etc.). Brevior stirpis forma ἀλυ elemento κ aucta peperit verbum ἀλύξαι (ἀλύσκω etc, § 242[1]).

§ 181. (δευ) δεύομαι Ψ 670 ο 371, δεύεαι Β 229 Ψ 484 etc., imperf. ἐδεύεο Ρ 142, ἐδεύετο Λ 466 etc., 'δευέσθην Θ 127, 'δεύοντο Β 709, optat. δευοίατο Β 128 Ε 202, imperat. δευέσθω Τ 122, infin. δεύεσθαι Ν 810, partic. δευόμενος Λ 184 etc. — Futur. δευήσεαι ζ 192 ξ 510, δευήσεσθαι Ν 786 = ψ 128. — Attic. δέομαι δεήσομαι.

Eandem stirpem hoc verbum habet quam nomina δύω et δεύτερος. Cf. *sequor secundus*; derivatur autem ἐπιδευής (Att. ἐνδεής).

Activum reperitur in locutione τυτθὸν ἐδεύησεν cum infinitivo (οἰήιον ἄκρον ἱκέσθαι) *parum afuit quin* ... ι [483 et] 540. Haec autem loquendi ratio, apud Atticos pervulgata, transitum parat ad impersonale δέει (δεῖ) *oportet*, quod in Homericis non nisi loco corrupto aut recentissimo Ι 337 legitur. Manifeste vero corruptum est ἔδησεν Σ 100, quod nullius aetatis aut dialecti potuit esse; ἐδεύετ' rescribi iussit Duentzer, quod verum videtur, nisi gravius latet vitium.

§ 182. (θευ) θέεις θέει etc. — Praeterea in thesi syllabam initialem longam habent subi. θείῃ Ζ 507 Ο 264 et infin. θείειν Κ 437 Π 186 Ψ 310 γ 112 (= δ 202) γ 370. — Futurum est θεύσεαι Ψ 623, θεύσεται υ 245, θεύσεσθαι Λ 701.

§ 183. (κλευ) κλείουσι α 338, 351, subi. κλείω ρ 418. Pass. κλέομαι ν 299. Pro vitiosa forma ἔκλε'(ο) Ω 202 scripsimus κλείε', praesens κλείε'(αι) interpretati (cf. § 117 et 191), non tamen repugnaturi si quis imperfectum 'κλείε'(ο) intellegere malit, utrumque enim admittit sententia.

Adiectivum verbale est κλειτός, quod etiam nominis proprii (Κλεῖτος) vice fungitur. In thesi autem nusquam non est syllaba κλει-, quapropter sunt qui κλεΐουσι, κλεΐω, κλεϊτός scribendum esse censeant, vid. § 7 p. 42 sq.; quibus si obtemperandum est, stare nequit correctio nostra Ω 202. At repugnat ν 299, nam κλέομαι ex κλεΐομαι in Homeri quidem lingua nasci non potuit; itaque κλεϊτή illic legant necesse est qui verbum primitus κλεΐω fuisse persuasum habent.

A stirpe κλευ praeterea ductum est substantivum κλέ(Ϝ)ος, brevior autem stirpis forma κλυ peperit aoristum ἔκλυον et adiectivum κλῠτός (§ 149[6]).

§ 184. (νευ) νέων ε 344, 442. Imperfectum ἔννεον Φ 11 a composito ἐν-νέω est repetendum, itaque nihil insoliti habet duplicata littera ν, quam viri docti non recte compararunt cum καταννέων aliisque eiusmodi formis, de quibus cf. § 27.

Ex eadem radice procrevit verbum νήχω vel νήχομαι (ε 375 η 276 etc.), fut. νήξομαι ε 364, 417.

§ 185. (πλευ) πλέετε, ἔπλεον etc. — Praeterea in thesi longa est syllaba radicalis θ 501 -έπλειον, Ι 418 (= 685) ο 34 π 331 πλείειν, ε 284 -πλείων, π 368 πλείοντες. — Futurum πλεύσεσθε μ 25, -πλεύσεσθαι Λ 22. — Substantivum verbale πλόος extat γ 169.

Ab eadem stirpe ductum est verbum πλώω (cf. § 190), quod non *navigandi* sed *natandi* significatione adhibetur. Leguntur 'πλῶον Φ 302, 'πλωΐζεσκε Hes. Op. 634, πλώοιεν ε 240 [1]), δακρυπλώειν (?) τ 122, aor. ἐπιπλώσας Γ 47 et in aoristo II -έπλων -ως -ω -πλούς § 150[33]. — Adiectivum verbale est πλωτός κ 3.

§ 186. (πνευ) πνέει *spiro* ε 469 h. Ap. 231, πνείει Ρ 447 (= σ 131), ἀνέπνεον Λ 327, subi. ἐπιπνείῃσιν (§ 112) δ 357, partic. πνείων Β 536 Δ 524 etc. — Frequentior est aoristus (ἀν- ἐν- ἐπ- παρ-)έπνευσε etc. Λ 382 Ρ 456 etc., subi. πνεύσῃ Τ 159, -σῃσι (§ 112) Ο 60, -σωσι Λ 800 (= Π 42 Σ 200) Ο 235 Φ 534 ι 139, opt. ἀναπνεύσειε Τ 227, παραπνεύσει' (sic Bekker, codd. -σῃ) κ 24, infin. ἀμπνεῦσαι Π 111.

Derivantur πνοιή (Ε 697 etc.) et πνεύμων Δ 528 (et Υ 486?).

Separatim indicandae sunt formae quaedam a stirpe πνυ- ductae, quae quamquam cum verbo πνέω iungi solent et fortasse ab ipsis Graecis mature sunt confusae [2]), vix tamen communem cum illo originem videntur habere. Sunt πέπνῦσαι Ω 377, 'πέπνῦσο ψ 210, πεπνῦσθαι Ψ 440 κ 495, πεπνῦμένος Γ 203 et passim, ἄμπνῦτο Λ 359 Χ 475 (= ε 458 ω 349), ἀμπνύνθη (-ύνθη codd. plerique) Ε 697 Ξ 436, ἄμπνῦο (sic Cobet, codd. ἄμπνυε, vid. § 117) Χ 222. Vid. § 150[35].

Simplex significat *mente valere, sui compotem esse, sapere,* compositum *ad se redeundi* vim habet. Cognata autem sunt adiectivum

[1]) Partic. πλώουσιν est hymn. XXI 7. Apud Herodotum pervulgatum est πλώω (= πλέω), etiam in compositis.

[2]) Simillima enim verborum ἀναπνεῦσαι et ἀμπνῦσθαι est potestas; de fessis, collapsis, animi deliquium passis utrumque usurpari potest, illud *spiritum colligere,* hoc *mentis vires recuperare* significat.

πλυτός α 229 etc. et substantivum πλυτή Η 289 etc., unde derivata sunt verba ἐπίνυσσε (-σσας?) Ξ 249 et ἀπινύσσω Ο 10 ε 342 ζ 258. Nec non cohaeret ποιπνύω. Quae omnia cum *spirandi* verbo nihil commune habere iure statuisse videtur Schulze; vid. supra p. 350, 1.

§ 187. (ῥευ) ῥέει, ἔρρεε etc. (praes. et imperf.) [1]). Aoristus (§ 150[22]) nonnisi uno loco extat: 'ρύη γ 455. — Substantiva verbalia sunt ῥόος Λ 726 etc., ῥοαί Β 869 etc., ῥέεθρα Β 461 etc.; adde adverbium ῥυδόν ο 426.

Quemadmodum autem a πλόος fit πλώω (§ 185), sic a ῥόος ductum est novum verbum ῥώομαι (cf. § 190[16]) *fluctuari*, cuius formae extant ἐρρώοντο (Λ 50 Ψ 367 etc.) et ἐρρώσαντο (Λ 529 Ω 616 etc.).

Cohaerere videntur etiam ἐρωέω Α 303 (= π 441) et ἐρωή Γ 62 etc.; alienum vero hinc est homonymum verbum ἐρωέω *cessare* vel *recedere* Ν 776 etc. cum nomine ἐρωή Π 302 (= Ρ 761).

§ 188. (σσευ) aor. ἔσσευα etc. (§ 153[3]) Ε 208 etc., med. 'σεύατο etc. Ζ 505 etc., aor. II ἔσσυτο etc. (§ 150[37]). — Pass. imperf. ἐσσεύοντο Β 808 etc., perf. ἔσσυμαι Ν 79, -ται Λ 173 etc., ἐσσυμένος etc. passim; participium adiectivi naturam induisse testatur adverbium quod inde derivatum est ἐσσυμένως Γ 85 etc.

De augmenti reduplicationisque syllaba producta cf. § 27. Aoristus ἐσύθην, quo tragici satis frequenter usi sunt [2]), ab epica lingua alienus est; nam Ε 293 non ἐξεσύθη legendum esse, sed in Aristarchi lectione ἐξελύθη verum latere, hanc enim natam esse e male intellectis litteris ΕΞΕΛΥΘΕ „d. i. nach unserer Orthographie ἐξῆλθεν", perspexit Ahrens. In Hes. Theog. 183 pro ἀπέσσυθεν αἱματόεσσαι olim *ἀπεσσύαθ' fuisse suspicor [3]).

Derivantur λαοσσόος Ν 128 etc., δορυσσόος Hes. Scut. 54, fortasse etiam ἐπίσσωτρον Ε 725 etc. (ἐύσσωτρος Ω 578?).

Fortasse cohaeret verbum:

(σσει) 'σεῖον etc., aor. 'σεῖσε etc. — De augmenti syllaba producta cf. § 27.

---

[1]) Participium ῥέοντι videtur adhibitum esse in Hesiodi fragmento 226. Vitiosa participii forma ῥεούμενοι in oraculo Herod. VII 140 usurpata est.

[2]) Vid. Aesch. Prom. 135, Soph. Ai. 294 O. R. 446 O. C. 119, 1724, Eur. Alc. 846 Hec. 1081 Ion. 787 Iph. Taur. 1294 Hel. 1302.

[3]) In fragm. Lyric. adesp. 39[11] Bergk (Stesichori fortasse) pro ἐπέσσυθον Scaliger restituit -θεν.

§ 189. (χευ) χέει, ἔχεε etc.; uno loco ι 10 producta est syllaba radicalis: ἐγχείῃ, item χείουσιν Hes. Theog. 83, -χεύεται (?) pro -χείεται Oper. 583. Aor. ἔχευα vel ἔχεα § 158[4]. Futurum non extat, nam χεύω β 222 est aoristi subiunctivus, cf. § 147 p. 365.

Med. Aor. II ἔχῠτο etc. (§ 150[29]), sed ἐχεύατο Ε 314 etc., -χεύεται ζ 232 = ψ 159; perf. κέχῠται etc.; passiv. aor. -εχύθη etc.

Verbi valde usitati cum multa composita extant tum verbalia χῠτός, χεῦμα, χοή (προχοή), χύσις, -χόος (πρόχοος, ϝοινοχόος, unde ϝοινοχοεύω, λοετροχόος, τυμβοχοέω), χύτλον (non reperitur, sed verbum χυτλόομαι, quod inde ductum est, legitur ζ 80); praeterea cohaerent ἰοχέαιρα, χόᾰνος (unde αὐτοχόᾱνος, i. e. -χοανϝος -χοανιος, Ψ 826; vid. supra pag. 28,1), οὐλόχυται.

Atticorum verbum χοῦν, quod a voce χόος ductum est, apud Homerum non reperitur. Sed quemadmodum verborum πλέω et ῥέω gemellae formae πλώω et ῥώομαι cantoribus epicis in usu fuerunt, sic a χέω derivatum est χώεται (cf. § 190[19]) ἐχώσατο etc. *mente perturbari, irasci.*

II. *De stirpibus in ᾱ, η, ω desinentibus.*

A. *De flexione quae fit ope vocalis thematicae.*

§ 190. Radicis sonus *a, e, o* in praesenti imperfectoque brevis esse solet; vid. § 17. Excipienda tamen sunt verba haud ita pauca:

1) *Stirpes in ᾱ.*

1. ἀμᾶειν Hes. Oper. 392.
2. διψᾶων λ 584 (locus suspectus, cf. § 170).
3. δρᾶοιμι ο 317, -δρᾶουσι ο 324, 333.
4. ἡβᾶοιμι, ἡβᾶουσα, ἡβᾶοντα -ντες, Η 157 etc.
5. -μαιμᾶει -ουσι, μαιμᾶων -ουσα Ε 661 Ν 75 Ο 542 Υ 490 etc. — De huius verbi conformatione vid. § 138[13] et 160[4].
6. μενοινᾶω Ν 79 -νᾶει Τ 164, μενοινᾶῃσι Ο 82. Alias (Μ 59 etc.) corripitur syllaba να. — Vid. § 138[13] et 160[3].
7. -εμνᾶεσθε χ 38, 'μνᾶοντο λ 288, 'μνᾶεσθαι α 39. *Uxorem peto*; vid. § 204. — Alias α corripitur.
8. (ἐ)μνᾶοντο Β 686 Δ 71 Π 697, 771, μνᾱομένῳ -νω δ 106 ο 400. *Recordor*; vid. § 204.
9. πεινᾶων -οντα -οντε Γ 25 Π 758 Σ 162.

[10. τρυπᾶῃ ι 384? In mss. est τις τρυπῷ.]

11. χρήων (mss. χρείων) Θ 79, χρηόμενος (mss. χρεώμενος, cf. § 8) Ψ 834. Fut. χρήσομαι, perfectum κέχρημαι.

Derivantur χρηίζω, τὸ χρῆος vel χρέος (§ 17), ἡ χρηώ (§ 8), χρή (ut in dial. Att.), χρήματα, χραισμεῖν § 283. In mss. χρεῖος, χρειώ scribi solet.

2) *Stirpes in ω.*

12. ϝιδρώοντα -ντε -ντας -ουσα Θ 543 (= δ 39) Λ 119, 598 Σ 372 (Att. ἱδροῦν).

13. ζώεις ζώει etc. § 194 (Att. ζῆν).

14. ἐπικυρτώοντε Hes. Scut. 284.

15. 'πλῶον etc. § 185.

16. ἐρρώοντο § 187.

17. τρώει φ 293 (Att. τιτρώσκειν).

18. ὑπνώοντας Ω 344 (= ε 48 ω 4).

19. χώεται Υ 29 -το Φ 306, χώεο ε 215 ψ 213, χωόμενος Α 44 et passim; vid. § 189.

Conferenda sunt quae in § 195 collegimus et formae dialecti Delphicae ex inscriptionibus notae συλήοντες, στεφανωέτω etc.

Stirpium in ē desinentium nulla apud Homerum reperiuntur vestigia, si excipimus infinitivos in -ήμεναι vel -ῆναι, de quibus vid. § 195. Nam immerito verba πλείω κλείω ἀκείομαι etc. huc traxit Fick (vid. § 173 et 286), cui iure oblocuti sunt F. Stolz in Wiener Studien 1890 p. 9, Schulze Quaest. Epic. p. 361. Itaque probabilitate caret Christii coniectura φιλείῃ (φιλήῃ) δ 692.

In Hesiodeis vero carminibus quae leguntur Oper. 2 ὑμνείουσαι et Theog. 330 οἰκείων, ea rectius ὑμνήουσαι et οἰκήων scripseris, et dialectus Lesbica plura eiusmodi praebet exempla: ἀδικήει Sapph. fr. 1[20], ποθήω fr. 26, cf. R. Meister Dial. I p. 173.

Comparandae sunt formae qualis est αἴνημι = αἰνέω Hes. Oper. 683, vid. § 195; nec non huc faciunt verba biformia quae modo in -εύω modo in -έω exeunt, e. g. ἀχεύων ζητεύῃς Hes. Oper. 399 sq.; vid. § 144 in fine.

§ 191 [1]**.** Ex iis quae in § 7 disputavimus sequitur a formis praesentis atque imperfecti contractionem esse alienam. In textu tamen tradito permultis locis huiusmodi formae reperiuntur con-

---

[1]) Quae in hac § leguntur maximam partem iterata sunt e Mnemos. 1889 p. 216 sqq.

tractae; de quibus ut recte iudicare possimus, perpetuo mente tenendum est id quod de Aristarchi in versibus spuriis notandis felici audacia scripsit Lehrs Aristarch.[3] p. 348: „eadem via, qua centum falsi versus irrepserunt, sexcentos irrepere potuisse, et si ratio suaderet spurios iudicare, non posse obstare quod in multis suaderet." Pro „versibus spuriis" lege „verborum formas vitiosas" et habes observationem cum prudentissimam tum nobis nunc utilissimam. Iis autem hominibus qui *σπείους* pro *σπέεος*, *κρειῶν* pro *κρεάων*, quin immo metro repugnante *ἕως* pro *ἧος* aut invehere potuerunt aut tolerare, qui *ἥικτο*, *ἐυρρεῖος*, *ἀδελφειοῦ*, *Αἰόλου* dederunt pro *ἐϝέϝικτο*, *ἐυρρεέος*, *ἀδελφεόο*, *Αἰόλοο*, et *ἀκληεῖς ἀκλειῶς* scripserunt pro *ἀκλεέες ἀκλεέως*, iis nihil non ferendum debuit videri.

Dum rhapsodorum ore propagabantur carmina epica, inter cantandum formis Homericis, id est apertis, passim substitutae sunt formae contractae, quibus recentioris aetatis homines cum in Ionia [1]) tum in Attica utebantur. Non consulto id factum est, non ratione, neque ab uno aliquo homine vel certo quodam temporis puncto; sed sensim irrepserunt, nemine advertente, nec fieri potuit quin irreperent. Quae licet permultis locis metrum corrumperent, non tamen ita multum videbantur nocere; voce enim canentis, adiuvante fortasse cithara, vocales ex contractione natae ultra fines unius syllabae protrahi poterant si necessarium id esset, ita ut tres vel etiam quatuor moras utcunque explerent et hexametro sui pedes constare viderentur.

Contractae hae formae in textu Homerico postea permanserunt ubi salvo metro tolerari poterant, etiamsi numeri post contractionem duriores ligneique essent facti. Quales sunt hexametri, quorum pedem quartum claudit vocabulum in spondeum exiens, e. g. *ἐφοίτων κατεκόσμει* pro *ἐφοίταον κατεκόσμεε*. Vid. § 3 pag. 15, Cauer praef. Odyss. p. XXI sq.

Magis etiam aperta res est *Λ* 639:

ϝοίνῳ Πραμνείῳ, ἐπὶ δ' αἴγειον 'κ ν ῆ τυρόν,

immo, quod Aristarchus praeferebat, *'κ ν έ ε*, vel potius *'κ ν ά ε*, ne in disyllabum excurrat versus spondiacus; vid. § 2 pag. 7.

Tertium vitii metrici exemplum Christii verbis (Prolegom. p. 121) indicare iuvat: „alter pes spondeo impletus neque media parte intercisus delicatis auribus nunquam non minus placebat." Cf. supra

---

1) Ionicae fuerunt formae *επικαλῃι*, *επικαλειν*, *ποιηται*, *ποιῃι*, *ορκουν* etc. testibus lapidibus.

pag. 16. Hoc quoque indicio complures formas contractas diducendas esse demonstrari potest. Quod vero sequitur apud Christium, id haud scio an iocans adiecerit vir praeclarus: „in versu *M* 151

ὣς τῶν κόμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσι φαεινός

plenus sonus spondei adeo cum tumido fragore aeris congruit, ut diductam formam *κόμπεε* de coniectura reponere non ausus sim." Equidem in dactylo '*κόμπεε* quin satis sit fragoris bellici non dubito; neque alia videtur fuisse poetae opinio, qui Thersitae convicia *B* 224 gravia et aspera satis fore putaverit etiamsi per dactylum *νείκεε* indicarentur, et aera tinnula clipeorum thoracumve humi proruentium describere soleat hac clausula, quae brevibus syllabis referta est:

ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

Primus pes, perinde atque quartus, dactylo potius quam spondaico vocabulo formatur, si post eum inciditur oratio; cf. pag. 22. Itaque etiam versus *Δ* 184 quodammodo contra metrum peccat:

θ ά ρ σ ε ι, μηδέ τί πω δεδϜίσσεο λαὸν Ἀχαιῶν,

immo *θ ά ρ σ ε ε*; item *K* 383 *Σ* 463 *X* 183 etc., *ἄγρεε* pro *ἄγρει Λ* 512, '*ποίεε* pro *ποίει Σ* 482, *τάρβεε* pro *τάρβει η* 51 *Δ* 388, *ἤσκεεν* pro *ἤσκειν* [1]) *Γ* 388. Id quod multo certius etiam constat de versu *M* 46 (= *Φ* 575)

τ α ρ β ε ῖ οὐδὲ φοβεῖται,

immo *τ α ρ β έ ε ι*, nam syllaba longa, quae ante hiatum in thesi collocata est, debet corripi; cf. § 14 pag. 74. Idem valet de *ζώγρει, Ἀτρέος υἱέ Z* 46 *Λ* 131, *νωμᾷ ἔνθα καὶ ἔνθα φ* 400, nec non hic afferendus *Φ* 459:

π ε ι ρ ᾷ ὥς κε Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπόλωνται,

ubi et metrum et lingua Homerica poscunt *πειράε'(αι)*; cf. § 117. Item ξ 91 *φ* 326 *σ* 176 *τ* 201. Etiam *Ω* 52 fortasse huc facit.

Separatim indicandae sunt formae *μυθεῖαι θ* 180 et *νεῖαι λ* 114 *μ* 141, quarum sonus radicalis cum vocali thematica confluxit; scribi posse et debere *μυθέεαι* et *νέεαι* vidit P. Knight [2]).

Eadem res est *Φ* 362:

ὡς δὲ λέβης ζ ε ῖ ἔνδον,

---

[1]) Cum vulgata cf. titulus Ionicus IGA. 485 *ΕΥΔΘΜΟΣΜΕΕΠΟΙΕΝ, Εὔδημός με ἐποίειν.*

[2]) Eodem incommodo laborant imperativi *αἰδεῖο Ω* 503 *ι* 269 (ubi vid.; cf. § 289) et *ἐρεῖο Λ* 611 (cf. § 264); qui tamen non tam facile admittunt remedium, in arsi enim habent syllabam *ει*. Imitati sunt Leonidas Epigr. 70 *νεῖο* et Apollonius Rh. III 1085 *μειλίσσειο.*

ubi hodie ζέει invitis libris rescribere quis est qui dubitet (cf. § 14 pag. 75).

Praeterea hic commemorandus est versus Λ 554 (= Ρ 663):

καιόμεναί τε δεταί, τάς τε τρεῖ ἐσσυμένος περ,

ubi τρέει necessarium esse nemo admonitus non videt (cf. § 14 pag. 75).

Neque aliter iudicandum de versu μ 75:

τὸ μὲν οὔ ποτ' ἐρωεῖ, οὐδέ ποτ' αἴθρη,

corrige ἐρωέει. Item pro φωνὴ ῥεῖ ἄσπετος h. Ven. 238 legendum esse ῥέει docet metrum (cf. § 14 pag. 75).

Qualia autem hactenus indicata sunt vitia, ea nullo negotio, si hoc agas, inter legendum possunt corrigi. Non ἐφορμᾶται γαμέεσθαι (α 275), ut hoc utar, Homericum sonat, sed aut ἐφορμάεται γαμέεσθαι dicendum est, idque veteres vates dicebant, aut ἐφορμᾶται γαμεῖσθαι, quemadmodum Athenienses loquuntur. Ad nos vero pervenit ἐφορμᾶται, quia metrum id ferebat, γαμεῖσθαι vero quominus irreperet, certe quominus ad nos propagaretur, obstabat quantitas syllabarum [1]).

Sed multi sunt versus epici, quorum numeros formae contractae aperte violabant, quoniam syllaba una hexametro nunc deerat. Hae tolerari non potuerunt postquam Homerum assa voce recitare vel legere coeperunt Graeci, itaque diversis partimque mirificentissimis remediis ruens metrum talium versuum fulcire studuerunt homines litterati, in quorum manus textus adulteratus pervenit. Qualium remediorum omnium sane simplicissimum erat, ut pro longa haberetur syllaba brevis quae praecederet syllabam perperam contractam; nec raro lectores illuc pellicere debuit ambiguitas vetustae litteraturae. Hinc sunt nata εἰῶ εἰῶμεν εἰῶσι [2]) pro ἐάω ἐάωμεν ἐάουσι et πωτῶντο τρώχων στρωφῶσα τρωπῶσα [3]) pro 'ποτάοντο 'τρόχαον στροφάουσα τροπάουσα (cf. Nauck Mél. gr.-rom. IV p. 886), quemadmodum in nominum flexionem formae insanae [4]) et dudum damnatae δείους σπείους σπῆι σπήεσσι κρειῶν ὠτώεντα

---

[1]) Dignissimi qui inter se conferantur sunt versus Δ 140 αὐτίκα δ' ἔρρεεν αἷμα et Ρ 86 κείμενον· ἔρρει δ' αἷμα. Prius verbum tuiti sunt versus numeri, posterius contraxerunt recentiores.

[2]) εἰῶ Δ 55, εἰῶμεν σ 420 φ 260, εἰῶσι Β 132 Λ 550 Ρ 659 Υ 139.

[3]) πωτῶντο Μ 287, τρώχων ζ 318, στρωφῶσα ρ 97, -σι η 105, τρωπῶσα τ 521 -σι Ι 500.

[4]) Vid. § 7 pag. 45 sq. et § 71 sq.

irrepserunt pro genuinis *δ(Ϝ)έεος σπέεος σπέεϊ σπεέεσσι κρεάων οὐατόεντα*. — Cognata his est forma omnium consensu vitiosa *ἰδρῶσαι* *Λ* 598, quae ex *(Ϝ)ιδρώουσαι* nunquam potuit fieri; Bekker *ἰδρώουσ'* cum elisione scribi posse putabat, cui vix quemquam hodie assentiri credo. Nos *ἰδρώοντ'(ε)* dedimus, de *bigis* enim agitur; cui correctioni favere arbitramur notissimum versum *Θ* 378, ubi *προφανέντε* recte Aristarchus, *προφανεῖσᾰς* pessime Zenodotus scribebat. In lectione quam Nauck et Fick dederunt *ἰδρώουσαι, ἄγον δὲ* etc. caesura post secundum trochaeum minus placet.

Nonnullis locis praecedens vocabulum ampliare licebat, quo integer renasceretur dactylus; e. g. *κεν ἐᾷς* pro *κ' ἐάῃς* [1]), *κεν δρᾷ* pro *χ' δράῃ* [2]), *ζῳοῖσιν δρᾶσθαι* pro *ζῳοῖσ' δράεσθαι* [3]), *ἀνεστενάχοντο γοῶντες* pro *ἀνεστέναχον γοάοντες* [4]). Alibi vocabulo sequenti succrevit syllaba, e. g. *Τ* 104 *ἐκφανεῖ, ὃς πάντεσσι*: ubi libenter aurem praebuimus Menrado *ἐκφανέει, ὃς πᾶσι* corrigenti. Hic afferendus etiam *Θ* 428: *νῶιν ἐῶ... πτολεμίζειν*, in quibus verbis *νῶιν* pro accusativi forma habuerunt grammatici cum alii tum Zenodotus; quod vero hodie in editionibus circumfertur *νῶι ἐῶ*, lectio est Aristarchea, sed vitiosa tamen, teste hiatu; poeta dederat *νῶ' ἐάω* aut *ἡμ'* (*ἄμμ'*) *ἐάω*.

Nec minus notabilis est locus *ι* 496: *καὶ δὴ 'φάμεν αὐτόθ' ὀλέσθαι*, sensu: *et iamiam perituros nos putabamus, mortem ante oculos habebamus positam*; ubi non aoristi sed futuri infinitivum requiri patet, itaque olim litteris *ΟΛΕΣΘΑΙ* non *ὀλέσθαι* significatum fuit, quod hodie circumfertur, sed *ὀλεῖσθαι*, ut recte observavit Cobet. Sic restituta est lectio antiquior, sed nondum ad ipsius poetae manum pervenimus, *ὀλεῖσθαι* enim non est forma Homerica; olim, nisi omnia nos fallunt, fuit *αὖθ' ὀλέεσθαι* [5]).

Eidem errorum generi adscribendum *γουνοῦμαι*, quod codices [6]) praebent pro *γουνῶμαι* (*ΓΟΝΟΜΑΙ*). *Γουνοῦμαι* nihil est, *γουνῶμαι* forma est per se non vituperanda nec tamen Homerica, ipse enim poeta dicebat *γουνάομαι*. Nam non *γουνόομαι* sed *γουνάομαι* Homericum esse, ex longiore verbi forma *γουνάζομαι* apparet; sic *βιάω ἀντιάω κατασκιάω σκεπάω εἰλυφάω* etc. reperiuntur iuxta cum

---

[1]) *λ* 147.
[2]) *Δ* 187 et 202.
[3]) *λ* 156 *ψ* 203.
[4]) *Σ* 315, 355 *ι* 467. Cf. *Ψ* 211 *ἀναστενάχουσιν Ἀχαιοί*.
[5]) Aliter est iudicandum de versu *Θ* 246.
[6]) *Ι* 583 *Ο* 660 *Φ* 74 *Χ* 240 *δ* 433 *ζ* 149 *κ* 521 *λ* 29 *χ* 312, 344.

formis productioribus eorundem verborum *βιάζω ἀντιάζω κατασκιάζω σκεπάζω εἰλυφάζω*, cf. § 144. Ipsi codices nonnulli *πολλὰ δὲ γουνᾶσθαι* exhibent *κ* 521.

Sed redeamus ad argumentum, nam nondum omnia enumeravimus remedia quae invito Aesculapio sunt admota ut convalesceret metrum. Nonnusquam igitur vocula aliqua sine magno detrimento poterat interseri, e. g. *B* 346 *τούσδε δ' ἔα φθινύθειν* pro *τοὺς δ' ἔαε φθινύθειν*, *B* 236 *τόνδε δ' ἐῶμεν* pro *τὸν δ' ἐάωμεν*. Est etiam ubi tale vitium sit commissum per quod vera scriptura traluceat, e. g. *εἴασεν* ita collocatum ut dactylum efficiat *K* 299, ubi *εἴαεν* verum esse patet; vel *O* 347:

νηυσὶν ἐπισσεύεσθαι, ἐᾶν δ' ἔναρα βροτόεντα,

ubi *ἐπισσεύεσθ'(ε), ἐάειν* optime correxit Fick, quo ducit et sententia et Zenodoti lectio *ἐπισσεύεσθον*, qui hoc loco, ut aliis centum, pluralem dualemque numeros confudit; non sine utilitate contuleris praesertim *Γ* 459 et *E* 606.

Vix autem corrupta dici possunt *ἔα οὐδέ, αὔδα ὅτι*, pro *ἔα'(ε) οὐδέ, αὔδα'(ε) ὅτι* [1]), quibus ad integritatem nihil deest praeter signum elisionis; vel etiam *ἤρκει ὄλεθρον, κάλει ἐνθάδε* pro *ἤρκε'(ε), κάλε'* [2]); in antiquissimis enim libris ambiguum fuit utrum significarent litterae *ΚΑΛΕ*. Perquam autem notabile extat scholion ad *H* 95: *νείκει ὀνειδίζων] ἔν τισι τῶν ὑπομνημάτων* [3]) „*νείκε' ὀνειδίζων*", *ἔξω τοῦ ι, ὥστε κατὰ συναλοιφὴν νοεῖσθαι τὸ ὑγιὲς* „*νείκεε*". Ex quibus Didymi verbis videmus, Aristarchum non alienum fuisse ab eiusmodi formarum elisione, quam unice veram esse contendo.

Uno et altero loco digamma in proxima vicinia neglectum indicio est versum aut vitio laborare aut recentioris esse aevi; e. g. *φιλέει καὶ ἕκαστα μεταλλᾷ* *ξ* 128. — Alibi verborum compositio durior ad correctionem nos invitat, e. g. *B* 196 sq.:

θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέος βασιλῆος,
τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι· φιλεῖ δέ Ϝε μητιέτα Ζεύς,

ubi iteratum *ἐστι* vix minus displicet quam contractum *φιλεῖ*, quapropter tentavimus: *τιμὴ δ' ἐκ Ζηνός· φιλέει* [4]). — Neque feren-

---

[1]) *Π* 731 (*Χ* 206) *Σ* 426.

[2]) *N* 440, 740 (*P* 245). — In *μ* 407 codices duo recte exhibent *ἶθε'* pro *ἶθει*.

[3]) Id est in Commentariorum Aristarcheorum nonnullis editionibus vel exemplaribus, cf. Ludwich Aristarch. I p. 24.

[4]) In *Π* 94 pro *γε φιλεῖ* legatur *φιλέει*, in *H* 280 = *K* 552 pro *ἀμφοτέρω γὰρ σφῶι φιλεῖ* aut *ἄμφω γὰρ σφῶι* legendum videtur aut *σφῶι γὰρ ἀμφοτέρω φιλέει*; *K* 245 *φιλεῖ* probabiliter corrigi nequit.

dum esse versus *N* 285 initium ταρβεῖ, ἐπειδὰν πρῶτον ex inaudita apud Homerum particula ἐπειδάν apparet; Menrad tentavit ταρβέει, αἴ κε πρῶτον. Cf. versus supra allatus *M* 46 ταρβεῖ οὐδὲ φοβεῖται, ubi ταρβέει legendum est ne metrum ruat.

Nonnusquam hiatus ante formam contractam fatiscens indicio est fraudis aliquid loco subesse. Exempla sunt μηδὲ ἔα pro μηδ' ἔαε, ἠὲ ἐᾶν pro ἢ ἐάειν, με ἔα pro μ' ἔαε, ποταμοῖο ἐῶσιν pro ποταμοῖ' ἐάουσι [1]); qualibus locis utinam ne Christ (cuius Prolegomena pag. 115 videantur) illud εἰᾶν, quod Nauck proscripserat, codicum scilicet fide in textum revocasset, quo expleret hiatus. Quod vero Menrad de Contract. p. 126 observavit: „Christio adstipulor ego quoque, cum attica εἴων εἴασα intellegere nequeam nisi medium digamma infuisse statuero" — ea parum considerate scripta sunt; eodem enim iure εἴχω vel εἰθίζω postulare licebit. Itaque in versu *E* 256:

ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη

non dedimus cum Menrado:

ἀντίον εἶμι· τρέειν μ' οὐκ εἰᾷ Παλλὰς Ἀθήνη,

sed una litterula mutata in eius invento, ceteroquin acute excogitato, excudendum curavimus

τρέειν μ' οὐκ εἴαε Παλλὰς Ἀθήνη,

imperfectum huic loco accommodatissimum esse cum Ahrensio rati coll. vs. 819. Alii huius generis errores sunt μνᾶσθαι οὐδὲ νέεσθαι, μνῶνται οὐδέ τι τόξον..., ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον, τάς τε τρεῖ ἐσσυμένος περ [2]), in quibus μνάεσθ', μνάοντ', ζέει, τρέει postulari metro supra iam observavimus.

Sed longe frequentissimi sunt loci, quibus ut subveniretur nulla parata fuit medicina. In summa igitur rerum desperatione ad ultimum remedium confugerunt posteri: novam vocalem eiusmodi locis inserebant. Id tamen μανιῶδες ἐπιχείρημα non iniuria dixeris, supprimere vocalem legitimam, quo subditicia possit addi; ex duabus vocalibus, quas vetustissima praebebat lingua, conflare diphthongum, ut illi diphthongo, malo omine natae, praemitti possit novus sonus aliunde ignotus; contrahere denique binas syllabas, moxque syllabam, ex contractione natam, distrahere divellere discruciare. Exemplo sit versus μ 95:

---

[1]) *B* 165, 181 *P* 16 *X* 339 *Ψ* 73 δ 805 ϑ 509 κ 536 σ 420. De ποταμοί' (*Ψ* 73) cf. § 59.

[2]) ξ 91 φ 326 *Φ* 362 *Δ* 554 (= *P* 663).

αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ, σκόπελον περιμαιμώωσα.

Sic nata sunt monstra illa μαιμώωσα μνάᾳ δρώοιμι μνωομένῳ [1]) pro μαιμάουσα μνάεαι δράοιμι μναομένῳ multaque alia. Monstra sunt „ab omni omnium hominum patrio et quotidiano sermone aliena" [2]) γελώωντες γελόωντες γελοίωντες γελώοντες pro γελαίοντες [3]). Monstra, quo crebriora eo acrius insectanda, sunt δρόω δράᾳς δράᾳ δρόῳτε δράαν δρόων δρόωσα pro unice veris δράω δράεις δράει δράοιτε δράειν δράων δράουσα [4]). In eadem autem causa versantur formae in nominum flexione obviae φόως pro φάος (§ 71), σόος pro σάος (§ 62), ϝαστυβοώτης pro -βοήτης, nomina propria in -φόων pro -φάων desinentia, neque dissimilis est aoristi ἐφαάνθην (§ 155[a] et 280) origo, cum Homericum esse ἐφαένθην appareat e praesentis temporis forma φαείνω et adiectivo φαεινός. Cf. praeterea νηπιάας, αὐτοχόωνον, πρώονες pro νηπιίας, αὐτοχόανον, πρήονες (?), et κραιαίνω ἐκρήηνα pro κρααίνω ἐκράηνα (§ 267).

At non licet silentio praeterire argumentum minime contemnendum, quo formas distractas nonnulli defendere studuerunt, quod verbis viri docti Monro Homeric Grammar[1] p. 318 indicabo: „it is hard to believe that so extensive a process as the substitution of the contracted forms throughout Homer can have taken place without leaving some trace in the history of the text. These forms would have affected 133 different verses, and yet we never hear of one of them, even as a reading rejected by Aristarchus or his predecessors" [5]). — Nobis quoque durum concoctu id aliquantisper

---

[1]) Etiam μενοινήῃσι (Arist.) O 82 huc referendum.

[2]) P. Knight Prolegom. p. 46.

[3]) Productior haec verbi γελάειν forma, quae σ 111 υ 390 occurrit, comparanda est cum μαίομαι, ναίω, ἀκείομαι similibusque formis Homericis, quae a stirpibus in ασ et εσ exeuntibus derivatae sunt. Versu autem υ 347 pro γελώων rescribendum est 'γελοίαον, a verbo γελο-ιᾶν, cuius verbi, ceteroquin inusitati, aoristus γελοιήσασα extat in h. Ven. vs. 49. Cf. § 286[1].

[4]) Etiam verbis iterativis huiusmodi formae sunt tributae, vid. O 723 δ 368 ο 385 etc., nec non futuris elemento σ carentibus, e. g. ἐλάαν ἐλόων; vid. § 147.

[5]) In altera editione p. 52 ad opinionem quam defendimus transiit Monro: „paradoxical as this may seem, there can be little doubt that it is substantially right." Ita tamen rem sibi informat potius, ut a posteris formas Homericas non contractas deinde distractas esse statuat, sed vocibus vulgatis quantum liceret assimulatas: „that δράω, δράεις were changed into δρόω, δράᾳς *by the influence of the familiar* δρῶ, „δρᾷς" (pag. 53); hinc intacta evasisse verba poetica quibus recentior lingua non uteretur, quale est ναιετάω. — Fortasse probabilior est haec explicandi ratio, non multum autem interest.

fuisse non diffiteor, nunc tamen nullius momenti videtur. Nam quid inde sequitur? Nimirum, illo aevo, quo textui carminum Homericorum operam suam impendere coeperunt veteres critici, pro genuinis habitas esse formas *διεκτεταμένας*, quas in lucem protulisse credebatur licentia poetica; huic enim quin in vocabulis refingendis quidlibet fere concessum olim fuisset, nemo tunc temporis dubitabat. Itaque Aristarcho suspectae non erant, qui *σκιόωντα* pro *σκιόεντα* legeret *Λ* 157; qui *ναιετaώσῃ* *Γ* 387 et *ναιετάωσαν* Z 415 ex *ναιετοώσῃ* et *-τόωσαν* corrupta esse contenderet. Idem valet de Aristophane, qui *τηλεθόωντα* dedit Z 148, quo loco alii *τηλεθόωσα* praeferebant. Neque de lectione sed de sola pronunciatione infinitivorum *εὐχετάασθαι* Z 268 *ἑδριάασθαι* *γ* 35 lis fuit inter veteres criticos, quales formas utrumque alpha breve habere statuit Aristarchus, cum alii -*ᾰᾱσθαι* recitandum censerent. Apollonius autem Rhodius, ut aliarum formarum mirabilium, quas lingua Homerica offert, sic harum quoque appetentem se ostendit inde ab ipso initio sui operis (Argon. I 29 sq.):

ἀκτῆς Θρηικίης Ζώνης ἔπι τηλεθόωσαι
ἑξείης στιχόωσιν ἐπήτριμοι etc.

Itaque apparet Alexandriae ne dubitatum quidem esse quin probi et antiqui essent huiusmodi verborum termini, Aristarchum autem aliosve criticos nullam causam habuisse de iis disputandi, minusque iam videtur mirabile id quod credi vix posse dicebat Monro, in magna illa caterva formarum vitiosarum nullam esse cui Alexandrini dixerint: *„abin' hinc, dierecta!"* — Sexto ante Christum saeculo haec vitia nata esse Caueri est sententia in praef. Il. p. xxx; mihi aliquanto videntur recentiora, sed certi nihil definio.

Bene factum vero quod vitia interdum in virtutes abeunt. Constantiae enim cum minime tenerentur homines, per quorum ora manusque textus Homericus est propagatus, hic illic sinceras formas servarunt[1]):

ἀοιδιάει *-άουσα* *ε* 61 *κ* 227.
βοάουσι l. a. *P* 265.
βριάει Hes. Theog. 447 Oper. 5.
γοάοιεν *ω* 190 *γοάοιμεν* *Ω* 664 (sed in Bankesiano est *γοόωεν*).
-ελάων *κ* 83 bis, *-ελάειν* l. a. Hes. Theog. 491.
Ἠλάονται (?) *B* 550.

---

[1]) „Man hat in Ilias und Odyssee zusammen 64 Beispiele solcher Formen gezählt" Kühner-Blass II p. 142.

ἰχθυάοντες Hes. Scut. 210.

κραδάων *H* 213 *N* 583 *Υ* 423 τ 438.

μειδιάων h. Bacch. 4.

ναιετάουσι etc. *Δ* 45 etc. Hes. Theog. 370, 564, 592, 621, 775 l. a. Oper. 389, -όντων β 400 etc.

οὔται χ 356.

πέραον *Π* 367.

-σκίαον μ 436.

στιχάει *Ο* 685.

τηλέθαον etc. *Ρ* 55 *Χ* 423 l. a. ε 63 η 114, 116 h. Ven. 267 Bacch. 41.

ὕλαον etc. π 5, 9, 162.

et producta stirpis vocali ultima:

ἀμάειν Hes. Oper. 392.

διψάων λ 584.

-μαιμάει *Υ* 490.

πεινάων *Γ* 25, -οντε *Π* 758, -οντα *Σ* 162.

Sic φάος satis crebris locis extat hodie (vid. § 71), licet alias in φόως abierit, σάος ante Aristarchum legebatur *Π* 252, κρεάων uno certe loco evasit incolume h. Merc. 130. Quae tamen omnia in γοόωεν, σκιόων etc. debuissent abire si alibi quam in grammaticorum cerebro extitisset illa distractio.

Accedunt formae nonnullae, quarum vocalis α in ε mutata est more Ionico:

ἤντεον *Η* 423 (§ 211).

κνέε (Arist.) *Λ* 639 (vid. pag. 422).

μενοίνεον *Μ* 59.

ὁμόκλεον *Ο* 658 φ 360, 367 χ 211, ὁμοκλέομεν ω 173.

ποτέονται *Τ* 357 ω 7 (§ 216).

τροπέω *Σ* 224 etc. (§ 251).

Quibus locis praestat scribere ἤνταον etc. — Recte vero habet sonus ε in verbo θηέομαι (a stirpe θαϝη) § 249.

Optime autem cum locis, quos supra attulimus, congruunt vetustae quaedam inscriptiones. In lapide perantiquo, qui haud procul a Thebis repertus est (Dial. Collitz. 860), trium hexametrorum supersunt fragmenta, quorum medium hoc est:

ἐνθάδε γ(ᾶ)ς δ ρ ά ο ν τ ι σε . . .

In Milesia inscriptione CIG. 2892 (Kaibel Epigr. 223) extat:

ὄλβου τ η λ ε θ ά ο ν τ ι ἐκοίμισεν ὕπνος κτέ.,

in Carica (Kaibel Epigr. 289):

Ἀπολλωνίδη ἐσθλέ, σὲ μὲν γοάοντε γονῆε
μυρομένω θάψαν κτἑ. [1])

Haud paucis autem locis codices inter formam distractam et apertam variant; vid. ε 68 η 114, 116, 319 ι 416 Hes. Theog. 491 Oper. 389 Scut. 101. Alibi vero, quod nescio an utilius etiam sit ad morbum dignoscendum eiusque originem indagandam, formae extant tam absurdae ut nemo eas hodie certe defensurus esse videatur; quales sunt ναιεταώσῃ, ναιεταώσας Γ 387, Β 648 etc., quas ab Aristarcho damnatas esse supra vidimus.

Adde quod eae solae formae diectasin sunt perpessae, quae etiamsi non contraherentur, longam tamen haberent syllabam; sic ὁράᾳ reperitur pro ὁράει, sed nusquam comparet ὁράα pro ὅραε. Quapropter non est dubium quin subiunctivi, non indicativi, sit forma μηχανάαται Hes. Oper. 241:

ὅς τις ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται,

quod negare non debebat Rzach. Itaque distractio in eiusmodi tantum formis cernitur, quibus prodesse non potuit, quoniam genuinae formae totidem moras explebant quot distractae; nusquam adhibita est ubi utilitatem aliquam habere potuisset ad longiores quam prisca praebebat lingua verborum formas procudendas. Ergo hoc quidem certissimum est, distractionem, si unquam extiterit in lingua epica, poetarum certe in commodum non fuisse inventam.

Ceteroquin illorum tantum verborum, quorum stirps exit in litteram α, sine vitio distrahi posse formas, olim fuit opinio. Dudum igitur correcti sunt loci aliquot, ubi verborum in -όω desinentium similes formae occurrunt: ἀρόουσι ι 108, δηιόοιεν -οντες -οντο δ 226 Λ 153 Ν 675, δνόουσι υ 195 (?), ἐστρατόοντο Γ 187 Δ 378, δεξιόοντο h. V 16, pro -όωσι -όωντο [2]); — optime, sed alii permulti non minus graviter aegrotant. Nihilo enim deterius est ἀρόωσι pro ἀρόουσι quam ὁρόωσι pro ὁράουσι, sed absurdum est utrumque. Aut haec cum illis asservemus, aut una opella deleamus cuncta vitia, quae unus idemque fons in lucem protulit. Non levem autem laudem ducimus

---

[1]) In inscriptionibus p. C. n. exaratis minime rara est diectasis; cf. Kaibel Epigr. 169[1], 208[2], 298[3], 312[14], 1009[4], 1102[1].

[2]) Addendum est, quod nos primi, ni fallor, correximus: κατηπιόοντο pro -ωντο Ε 417. Pro σόῳ et σόῳς Ι 424, 681 cum Nauckio restituimus σαόῃ et σαόῃς, deleta vocula τε. Absurdam autem formam ἰρχατόωντο ξ 15 optimo iure damnavit et ingeniosa coniectura corrigere studuit I. M. Hoogvliet. In versu υ 6 non ἐγρηγορόων verum est sed l. a. -ρέων.

Pauli Caueri, quod hac in re sapere ausus est cum carmina Homerica puerorum in usum edidit [1]).

Regulas qui dixit, superest ut exceptiones dicat. Restitutis in integrum formis, quae salvo metro restitui possunt, contractas formas haud paucas in Iliade et Odyssea restare verborum in *-άω* desinentium [2]), quae sine vi et audacia expelli nequeant, nescire nemo potest qui vel semel Homerica carmina pervolaverit. Catalogum eiusmodi formarum, secundum versuum sedes digestarum, exaravit Menrad Contract. pag. 117 sqq.

Ἄλλά τε καὶ τῶν αἰὲν ἀφαιρέεται νόος ἀνδρῶν. Aliquanto brevior sensim evadet illa series, si modo recordemur haud paucas voces Homericas, quae ex contractione natae esse videantur, revera aliam habere originem, id quod melius meliusque perspicitur quo accuratius linguae Graecae primordia vestigantur. Quod de pronominum formis traditis *ἡμεῖς ὑμεῖς ἡμῖν ὑμῖν* etc. demonstrare studuimus in § 92; adde accusativos quales sunt *πόλῖς ἰχθῦς βοῦς*, quas formas non ex *πόλιας ἰχθύας βόας* invitis linguae legibus contractas sed ex *πόλινς ἰχθύνς βούνς* natas esse nemo iam nescit.

Alia vocabula levem requirunt correctiunculam ut cum usu Homerico aliunde cognito concinant, e. g. *π α ρ ε ι ῶ ν* *Ω* 794 *δ* 198, 223 *λ* 529 *π* 190 Hes. Scut. 267, quod ex *παρειάων* (*Σ* 123 etc.) contractum esse noli credere — quid enim? — sed est genitivus pluralis nominis *τὰ παρειά*, cuius singularis quoniam alibi est *τὸ παρήιον*, potius *παρήων* scribendum est (vid. § 7 pag. 41 et § 56 pag. 197). Neque dubium est quid sit statuendum de formula *δώματα θ' ὑ ψ ε ρ ε φ έ α* *δ* 757; quae synizesis ex metri necessitate excusari nequit, quoniam et longior forma in usu fuit *ὑψηρεφής* (I 582 h. Merc. 23), quae legibus linguae poeticae melius etiam est accommodata (vid. pag. 96), et singularis *ὑψερεφὲς δῶμα* vel *δῶ* multis locis reperitur, et tertia forma extat *ὑψόροφος* (vid *Γ* 423 *δ* 121 *κ* 474 etc.). Fidenter igitur correximus *ὑ ψ ό ρ ο φ α* (cf. § 78 pag. 223).

Sed missis nominibus exempla e verborum flexione petita proferamus.

Non *β ι β ῶ ν* dixit Homerus, sed *β ι β ά ς*, idque iam Aristarchus perspexerat, vid. *H* 213 *N* 871. Itaque in *Γ* 22 *βιβῶντα* iure dam-

[1]) Formas distractas in textu Odysseae obvias succincte recensuit cunctas Cauer in praefatione pag. xxv sq., item Iliadis formas distractas praef. Il. p. xxxɪ sq.

[2]) Verborum in *-έω* formae pleraeque dissolvi possunt, verborum in *-όω* cunctae.

navit Bekkerus, et in *M* 277 absurdam lectionem *προβοῶντε* eandem habere originem, corruptam enim esse ex *προβιβῶντε*, hoc vero ex *προβιβάντε*, acute perspexit Nauck; neque dubium id videri potest si contuleris versum *O* 307, ubi *μακρὰ βοῶν* dixit Zenodotus, *μακρὰ βιβῶν* vel *βιβών* in deterioribus codicibus extat, *μακρὰ βιβάς* vero, quod unice recte habet, in melioribus superest.

Non *εἰλέω* sed *Ϝέλλω* esse Homericum ostendit aoristus *ἔϜελσα*, itaque e. g. non *εἰλεῦντα* sed *Ϝέλλοντα* scribendum est *λ* 573, et in versu *μ* 210 pro portentosa codicum lectione *εἴλει ἐν(ὶ) σπῆι* confidenter restituimus *'Ϝέλλεν ἐνὶ σπέεϊ*, item *χ* 460 *'Ϝέλλον ἐνὶ στένεϊ* pro *εἴλευν ἐν στείνει*; et *Θ* 215 non *εἰλομένων· εἴλει δὲ* edidimus sed *Ϝελλομένων· 'Ϝέλλεν δέ*, Cobeti observatione usi; item *Φ* 8 *'Ϝέλλοντο* pro *εἰλεῦντο* [1]).

Pro *ἐπόρθουν* *Δ* 308 rescribere *ἔπερθον* quid vetat, cum *πέρθειν* et *περθόμενος* compluribus locis reperiantur? Emendavit Fick. Item *ἔφερεν* pro *ἐφόρει*, *ἔφερον* pro *ἐφόρεον* videtur scribendum *κ* 358 *ν* 368 *χ* 456, codicibus non invitis.

Neque audacior est correctio *πέτωνται* — subiunctivus enim requiritur — pro *ποτῶνται* *B* 462, nam in vicinia (*B* 89) ipse textus praebet formam qualem poscimus: *βοτρυδὸν δὲ πέτονται* [2]).

Fortasse etiam *φοβεῖ* *Π* 689 = *P* 177 eadem ratione emendari potest, *φέβει* enim subesse suspicamur; quod tamen in textum invehere noluimus, quoniam activum *φέβειν* nusquam extat, licet passiva forma *φέβεσθαι* sit notissima (vid. § 244[2]).

Pro *αἰδεῖσθαι*, *αἰδεῖσθε* quin *αἴδεσθαι*, *αἴδεσθε* sit rescribendum, quomodo dubium potest esse, cum sciamus *αἴδεο*, *ᾔδετο*, *αἰδόμενος* formas esse vere Homericas metroque stabilitas (cf. § 289), neque in vetustissimis libris inter *-εσθαι* et *-εῖσθαι*, *-εσθε* et *-εῖσθε* discrimen fuisse ullum. Si cui nondum satis persuasum, videat *E* 530 sq., ubi codices exhibent:

[1]) Idem verbum revocavimus *Ψ* 122, *Ϝελλόμεναι πεδίοιο*, pro mscriptorum lectione *ἐλδόμεναι*.

[2]) Sunt qui hanc correctionem, ad quam ducit l. a. *πέτονται*, improbent propter versum sequentem, in quo *σμαραγεῖ* legitur. Nos boni editoris esse arbitramur corrigere quae corrigi possint, etiamsi in vicinia alia restent corrupta; ad hunc autem locum quod adtinet, erunt fortasse qui versum 463 ex contextu resecandum censeant; erunt qui suspicentur formam *σμαραγει*, alibi quoque obviam, non verum esse contractionis exemplum; alii cum Menrado excusandam censebunt propter metri (⏑⏑⏑–) necessitatem; alii aliter iudicabunt: nos in dubia re abstinuimus. *Ποτῶνται* vero nisi contractione ex *-άωνται* vel *-άονται* nasci non potuit, neque necessariam fuisse hanc contractionem quisquam contendet.

. ἀλλήλους τ' αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
αἰδομένων δ' ἀνδρῶν πλέονες σόοι (σάοι) ἠὲ πέφανται.

Et credat aliquis ita unquam homines locutos esse! Immo permansit forma quae salvo metro violari non poterat, corrupta est vicina quam sine metri damno licebat corrumpere [1]).

Simillimam originem habere formas τιμᾷ Ρ 99, τιμῶσι Ψ 788, ἐτίμα γ 379 ξ 203 ο 365, τιμῶν Π 460, τιμῶσαι Λ 46, rescribendum enim esse τίῃ, τίουσι, ἔτιε, τίων, τίουσαι, docet versus χ 425, ubi id ipsum praebent plerique quod loco simili Λ 46 invehendum esse contendimus:

οὔτ' ἐμὲ τίουσαι οὔτ' αὐτὴν Πηνελόπειαν,

in optimum autem codicem F τιμῶσαι irrepsit. Cf. § 165[1].

De composito ἀτιμᾶν idem docuit Nauck, nempe vitio natum et modo in ἀτιμάζειν (Ζ 522 Ι 111 etc., cf. Λ 11) esse mutandum, modo in ἀτίζειν (π 307 φ 99).

Hic praeterea commemoranda est controversia de accentu verbi στενάχειν, quod Aristarchus optimo iure ἐβάρυνεν, alii in coniugationem verborum contractorum referebant (cf. schol. Λ 364). Idem ex ipsius poetae usu docebat non πειρῶν scribendum esse sed πείρων (cf. schol. Ω 8), non κυλινδεῖν sed κυλίνδειν (cf. schol. Ρ 688), non πιεζεῖν πιέζευν sed πιέζειν πίεζον (cf. schol. δ 419 μ 164, 174), non μετασπῶν et similia sed μετασπών.

Neque maioris est audaciae, pro vulgato ἀνερρίπτουν ἅλα πηδῷ ν 78 rescripsisse ἀνέρριπτον, provocare enim licet ad notissima illa ὑπεὶρ ἅλα et εἰν ἁλί, cf. § 44[1].

Pro ἀγᾶσθε vero ε 129 quis non corrigat ἄγασθε, qui sciat ἄγαμαι et aliunde bene notam esse formam et vere Homericam? Cf. § 305[1].

Simillimo errore Hesiod. Theogon. 880 legitur πιμπλεῦσαι, quasi ex πιμπλέουσαι contractum, ubi poeta dederat πιμπλᾶσαι, a masculino πιμπλάς, in quo contractio est nulla.

Consimile est vitium εἱρεῦσαι pro (ϝ)είρουσαι, ut egregie emendavit Schoemann, Hes. Theog. 88; requiritur enim praesens (vid. § 306[2]). Neque aliter iudicandum videtur de forma κατεκρημ-

---

[1]) Quae cum verbo αἰδέομαι-αἴδομαι componi solebant formae vocali radicali spoliatae, vitiis debentur:

ἀποαίρεο Α 275 (Nauck ἀποαίνυσο, cf. § 171).
ἔκλε'(ο) Ω 202 (*κλεῖε', vid. § 183).
μύθεαι β 202 (μυθέε' Fick).
πόλλ'(αι) δ 811 (πόλλ' ἐπεί, leg. πωλέε' ὡς).

νῶντο pro *-ναντο* h. VI 39, licet in satis recenti carmine sit obvia (cf. § 305[5]). Neque *πιλνᾷς* dixit vetus poeta in h. Cer. 115, sed *πίλνᾰσαι*, quod restituit Voss; neque *δαμνᾷ* sed *δάμναι'(αι)* legendum esse λ 221 dudum est observatum.

In formis 3[ae] personae plur., quales sunt *δεικνῦσι, τιθεῖσι, διδοῦσι*, nullam cerni contractionem, sed ex *δείκνυντι τίθεντι δίδοντι* natas esse, vix est quod observem; cf. § 145.

In infinitivo aoristi II activi, e. g. *λαβεῖν*, de contractione ex *-έειν* ne cogitari quidem posse, id hodie nemo negat (cf. § 126). Itaque *γεγωνεῖν* *M* 337 non recte cum *φιλεῖν* comparatur ab Herodiano (praeeunte Aristarcho), nam ex notissimis verbis *ὅσον τ' ἐγέγωνε βοήσας* scimus aoristum fuisse *ἐγέγωνον*, cuius infinitivi antiquior forma *γεγωνέμεν'* extat *Θ* 223 *Λ* 6. Posterior demum Ias novit praesens *γεγωνέω* vel *γεγωνίσκω*, nec dubium igitur quin optimo iure *ἐγέγωνον* pro *ἐγεγώνευν* ediderit Nauck ι 47 μ 370 ρ 161, et *ἐγέγωνε(ν)* pro *ἐγεγώνει* *X* 34 *Ψ* 425 φ 368; vid. § 149[15] et 260. — Neque infinitivus *χραισμεῖν* *Α* 242, 589 *Λ* 117 *O* 652 *Φ* 193, cui hactenus pepercerant editores, contractus est ex *χραισμέειν*, nam praesentis formam *χραισμέω* Homerus non adhibet; sed est infinitivus aoristi II (§ 149[109]), quem in *χραισμέμεν'* solvere non dubitavimus, collato *ἔχραισμε* *E* 53 *H* 144 *Ξ* 66; vid. § 125 p. 318.

Neque *εἰδῶ εἰδῇς εἰδῇ* ex *Ϝειδέω Ϝειδέῃς Ϝειδέῃ* contractione nata esse apparet ex pluralis numeri formis *Ϝείδομεν* et *Ϝείδετε* a stirpe *Ϝειδ* deductis; cf. § 160[7].

Etiam e sequentibus versibus accentu mutato expelluntur formae contractae: *K* 444 *πειρηθῆτον* leg. *πειρήθητον* (imperat.), et *Γ* 102 *διακρινθεῖτε* leg. *διακρίνθητε* (imperat.) cum Genevensi.

Multo magis dubia sunt *ὄρημι, φιλέντας, καλέντας* et similia, quales formas pro iis quae in hodierno textu extant *ὁρῶμαι φιλεῦντας καλεῦντας* haud illibenter substituerit quispiam [1]). Dubia haec voco, quoniam parum constat nec unquam opinor constabit quatenus dialecto Homericae conveniat cum lingua, qua poetae Lesbii aliquot saeculis post usi sunt. Attamen formas, quales modo indicavi, non alienas certe esse ab epica dictione, ipse textus Homericus docet; haud pauca enim verba, quorum thema claudit littera vocalis, coniugationis in *-μι* olim leges secuta esse apparet, cf. § 195; *φιλήμεναι* autem et *καλήμεναι* si sunt formae epicae, quidni placeant *φιλέντας*

[1]) Non abs re fuerit h. l. observasse Theocritum VI 8, 22, 25 VII 40 usum esse formis *ὄρημι ὄρησθα*.

καλέντας, etiamsi quam maxime abnuamus aeolismos quos Fick in carmina Homerica invexit? Si participia *ἀλιτήμενος διζήμενος τιθήμενος* haud aliena sunt a sermone epico, quidni tribuantur ei *δρήμενος, ἀλήμενος, πονήμενος, φοβήμενος* et similia? Si formas *ἐδάμνᾱ καθίστᾱ ἐκίρνᾱ πίτνᾱ*, quas praebet textus vulgatus, critici complures mutarunt in *ἐκίρνη ἐδάμνη καθίστη πίτνη* [1]), iustane causa est cur simillima imperfecta *ηὔδη ἐφοίτη* abhorreant [2]), licet *-αυδήτην* in textu tradito legatur *Λ* 136 *X* 90, aut *ὁρᾶτο* malint scribere cum Aristarcho quam *ὅρητο* cum Zenodoto (cf. schol. *Λ* 56, 198)? Immo hanc formam commendat secunda persona indicativi *ὅρηαι*, cum *δίζηαι* comparanda, quae legitur ξ 343 et in Creophili fragmento: *ὦ γύναι (οὐ γὰρ) ταῦτα ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὅρηαι*. Cf. § 7 pag. 47.

Verborum autem in *-άω* desinentium formas *διεκτεταμένας* a P. Knightio damnatas esse supra vidimus, neque aliter de iis sensit Ahrens in Zeitschr. f. d. Alterthumswissenschaft 1836 nº 101 (= kl. Schr. I p. 553): „es ist im Homer selbst keine Bürgschaft zu „finden, dass diese Distraction nicht eine spätere falsche Ortho„graphie statt der Nichtcontraction sei. Denn sie findet sich nie in „Formen, bei denen die zweite Silbe nicht schon vor der Contrac„tion durch den Vocal oder durch Position lang wäre" etc.; addit ferendam sibi videri formam *πειρόω* pro *πειράω*, sed suspicionem movere formas quarum ultima syllaba sit mutata, pro *ὁράᾳ* igitur *ὁράει* postulans et *ἀντιάειν* pro *ἀντιάαν*. Fuse deinde Wackernagel in Bezzenb. Beitr. 1878 p. 259 sqq. demonstravit vitio natas esse formas distractas [3]); quae autem in contrariam partem disputarunt Curtius Christ Menrad alii, ea singulatim nunc oppugnare necessarium non videtur, sed breviter colligam argumenta partim iam supra indicata, quae sufficere arbitror ad istas formas damnandas:

1) Extra textum Homericum inaudita est distractio [4]), sed ipsa carmina Homerica in nominum flexione similia praebent vitia: *σόος, φόως, ὅου, Αἰνείωο* (Zen.), *ἀστυβοώτην, νηπιέῃ νηπιάας*.

---

[1]) Vid. § 195.

[2]) Nos certe retinuit hoc argumentum quominus *προσηύδαι* e. g. pro *προσηύδα* scriberemus sicubi sineret metrum (*Δ* 256 *E* 30, 454 *Z* 144 etc.), hac in re facientes cum Nauckio Christio Fickio Rzachio aliis. Cf. § 195.

[3]) Huic assensus est ni fallor G. Meyer[2] p. 146: „die Frage über die sogenannte „epische Zerdehnung betrachte ich als eine nicht der griechischen Grammatik, „sondern der homerischen Prosodie und Metrik resp. Textkritik angehörige." Affert deinde complura scripta in quibus haec quaestio est ventilata.

[4]) Nam apud Herodotum *κομόωσι* IV 191 et *ἠγορόωντο* VI 11 non scriptori debentur sed librariis, Homeri intempestive memoribus.

2) Non in cunctis formis ubi expectari poterat cernitur.

3) Ad metrum fulciendum veteribus poetis nihil profuit, itaque ex poetica libertate explicari nequit.

4) Verbi *ἰᾶν* non usurpantur formae distractae [1]), sed huius verbi littera initialis, quae et apud Homerum et apud ceteros scriptores omnes brevis est, ad metrum utcunque explendum producitur (vid. p. 424). In hoc igitur verbo, ubi necessaria non videbatur diectasis, non est adhibita. Eandem explicationem habent formae qualis est *στρωφῶσα*, quarum prima syllaba in textu recepto perperam producitur.

5) Posterior Ias, si ad hanc provocandum est, litteram *α* non iterare sed ante vocalem in *ε* mutare solet (*ἐπιστέαται δρέω* etc.).

6) Ab infelici denique audacia, qualis in formis distractis cernitur, non abhorruisse posterioris aevi homines, testantur versus aliquot, ubi vocalis metri causa inserta est formis quae ne poterant quidem distrahi, cum non essent ex contractione natae: *ἄγᾰσθαι, ἄγᾰσθε, ἔρᾰσθε*, ab *ἄγᾰμαι* et *ἔρᾰμαι* ductae; pro quibus *ἀγάασθαι ἀγάασθε ἐράασθε* hodie legitur locis tribus, quorum primus est *π* 203 sq.:

Τηλέμαχ᾽, οὔ σε ϜέϜοικε φίλον πατέρ᾽ ἔνδον ἐόντα
οὔτε τι θαυμάζειν περιώσιον οὔτ᾽ ἀ γ ά α σ θ α ι.

Ex *οὔτ᾽ ἄγασθαι* hoc aperto vitio est distractum; excidit igitur monosyllabum aliquod, corrigendum autem videtur *οὔτ᾽ ἄρ᾽ ἄγασθαι*; an satis aptum sententiae pronomen *οὔτε Ϝ᾽ ἄγασθαι?*

Certius corrigi potest *ε* 119:

οἵ τε θ ε α ῖ ς ἀ γ ά α σ θ ε παρ᾽ ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι,

ubi quis non rescribat *θεῇσιν ἄγασθε*! cf. § 57. Forma bisyllaba *θεαῖς* e lingua quotidiana irrepsit: sic vero *ἄγασθε* primam longam habebat: quod qui vitiosum esse sentiebant syllabam sequentem invita lingua distraxerunt. Malesanam lectionem confutat vicinus versus *ε* 129 *ὣς δ᾽ αὖ νῦν μοι ἄ γ α σ θ ε θεοί*, ubi *ἀ γ ᾶ σ θ ε* pravo accentu edi solet, licet inde a pueris recitare soleamus illud *ὥς σέ, γύναι, ἄγαμαι.* Vid § 305[1].

Tertium monstrum est *ἐράασθε Π* 208, ubi Myrmidonas dum alloquitur Achilles: *nunc* — inquit — *adest*

φυλόπιδος μέγα Ϝέργον, ἔ η ς τὸ πρίν γ᾽ ἐ ρ ά α σ θ ε.

Nihili est vox *ἔης* pro *ἧς*, nusquam alibi obvia cuiusque patrocinium nemo iam suscipiat; quod enim unum comparari poterat olim

---

[1]) Excipienda sunt *ἰάᾳς μ* 282 *ι* 374 (indicat.), *λ* 110 *μ* 137 (subiunct.), *ἰάᾳ Θ* 414, *ἰάαν ϑ* 509, ubi nonnulli codices *ἰᾷς ἰᾷ ἰᾶν* praebent metro invito.

δου *B* 325 *α* 70 h. Ap. 156, id in ὃ maximo consensu correctum est (cf. § 59). Praeterea relativum ad ϝέργον quam ad φυλόπιδα referri malis; denique ἐράασθε pessima est forma pro ἔρασθε (cf. § 305[4]). Vix praestat quod metro invito P. Knight edidit ὃ τὸ πρίν γ' ἐράεσθε; melius est quod Nauck proposuit ὃ πρίν γ' ἠγάσσασθε; Christ praefert leniorem correctionem ὃ πρόσθεν γ' ἐράασθε, sed addit recentissimum esse locum neque igitur tentandum videri; neque aliter iudicavit Fick. At unquam a Graecis, qui quidem Graece scirent et artem callerent hexametros pangendi, dictum esse ἕης pro ἧς, id credere durum est; quapropter etiam in Patrocleae hac parte, quae sero Iliadi inserta esse videtur, correctione indiget versus tam foede corruptus ut a nemine, nisi forte a Byzantino aliquo homine, sic ut nunc legitur potuerit scribi. Verum revocasse nos speramus rescribendo

φυλόπιδος ϝέργον μεγάλης, τοῦ πρίν περ ἔρασθε.

Particulae πρίν περ etiam *E* 135 et *Θ* 452 iunguntur; quam facile autem litterae *ΤΟΠΡΙΝΠΕΡΕΡΑΣΘΕ* in *ΤΟΠΡΙΝΓΕΡΑΣΘΕ* potuerint abire vix attinet observare.

Communem autem originem cum formis ἀγάασθαι ἐράασθε, quas modo reiecimus, habet tertia persona ὁρέοντο, quae reperitur *B* 398 et *Ψ* 212:

ἀνστάντες δ' ὀρέοντο κεδασθέντες κατὰ νῆας.
ἡ μὲν ἄρ' ὣς ϝειποῦσ' ἀπεβήσετο, τοὶ δ' ὀρέοντο.

Quam non probam esse formam cum grammatica docet, ab aoristo enim, cui ὀρ est radix, apte deduci nequit (cf. § 284[4]), tum vero vitium subesse ostendunt codices inter ὀρέοντο, ὀρέοντο, ὀρόωντο variantes. Utrobique ὤροντο scripsimus; vitiosam lectionem pepererunt litterae *ΟΡΟΝΤΟ* a posteris male intellectae, ita ut ὀρῶντο legere sibi viderentur.

Superest ut paucis verbis agamus de ratione qua Leo Meyer, vestigiis Goettlingii insistens, originem formarum, quae διεκτεταμέναι vocari solent, indagasse sibi visus est, Kuhns Zschr. X p. 45 sqq. Concedit absurdam esse *distractionem* linguaeque legibus repugnare, sed tamen minime absurdas censet formas Homericas quales sunt ὁρόω ὁράαν; *assimulatione* enim natas esse contendit ex apertis formis ὁράω ὁράειν, non vero distractione ex ὁρῶ et ὁρᾶν [1]).

Ingeniosa sane explicatio. In qua tamen statim minus placet quod analogia corroborari posse non videtur, ita ut pro termino

[1]) Eandem cursum tenuerunt Curtius, Mangold, Christ, Menrad, alii.

veterum grammaticorum, quem absurdum esse Meyer ultro concedit, novum lucremur terminum, quem probabiliorem esse perhibet, non probat.

Deinde vero gravissimum obstat incommodum. Nam verum si divinavit Meyer, nonnullae quidem formae Homericae poterunt explicari et defendi, sed pluribus parum prodest eius inventum. Mitto nunc formas **ὁρᾴᾳς ὁρᾴᾳ** et similes, in quibus assimulationem *inversam* cerni perhibet, cum tamen potius **ὁρέεις ὁρέει** aut certe **ὁράαις ὁράαι** expectaveris; sed id quidem certum est, assimulatione ex **ὁράουσι** et **ὁράονται** nunquam prodire potuisse formas **ὁρόωσι** et **ὁρόωνται**, sed **ὁρόουσι** et **ὁρόονται**, neque ex **ὁράουσα ὁρόωσα**, sed **ὁρόουσα**. Quivis hoc statim videt, neque id fugit Meyerum; quapropter refingendas censet formas omnes quae assimulatione oriri non potuerunt, utque **ὁρόονται** et **ὁρόουσα** in textu Homerico scribamus nobis auctor est.

Videamus tamen quid sic fiat. Explicatio illa, quae modo spe erectos tenebat fore ut eius ope perspicua fierent quae antea videbantur absurda, ad explicandas formas quarum in gratiam inventa est parum valet, et tum demum nos iuvare poterit cum ipsas illas formas ad nostrum arbitrium mutaverimus. Novus canon talibus demum vocabulis poterit applicari quae ad ipsam hanc regulam prius fuerint directa et dedolata. Nam nusquam extat **ὁρόονται** vel **ὁρόουσα**, ne in Homerico quidem textu monstrorum feracissimo. Itaque fatendum est per gyrum quendam nos circumagi, fide autem atque auctoritate omnino carere formas quae nobis offerantur tanquam Homericae et epico sermone unice dignae.

Quapropter vetus grammaticorum doctrina, quae est de vocabulis per **διέκτασιν** divulsis, longe est praeferenda novo isti de Homerica assimulatione placito. *Nam si violanda est lex, regnandi gratia violanda est;* et regula ista Alexandrina sanae quidem mentis praecepta violat, sed ita certe regnat ut cuncta quae huc referenda sunt verba cogat in suam ditionem, ne uno quidem excepto. Aptissimum profecto est *distrahendi* illud verbum ad depingenda tormenta quibus genuinae formae sunt distortae et, veluti servi in eculeo, „longiores sunt factae"; quod autem maculas, a posterioris aevi hominibus divino operi adspersas, ipsis poetis imputarunt veteres grammatici et imitatione dignas habuere, „diese Anschauung war „nur in Folge des oft erwähnten Irrthums möglich, dass die Dichter „metri causa alle möglichen Prokrustesoperationen sich gestattet „hätten," ut utar verbis quae Curtius, de subiunctivi formis Home-

ricis agens, scripsit Verbum II² p. 71. In artis grammaticae illa infantia formae epicae prodiisse credebantur e vocibus quibus recentioris aevi Graeci utebantur; sic Aristoteles Poetic. 21, 18 „*ἐπεκτάσεως*" exempla vocat nomina Homerica *Πηληιάδεω* et *πόληος*, et in schol. *B* 87 genitivus *μελισσάων* per „*ἐπέκτασιν*" e *μελισσῶν* natus esse dicitur.

§ 192. Stirpium in *α* desinentium vocalis in futuro ceterisque temporibus non *ᾱ* sed *η* scribi solet, e. g.:

πειράομαι πειρήσομαι ἐπειρησάμην πεπείρημαι ἐπειρήθην.

Excipiuntur duo verba:

1. *ἄμεναι Φ* 70 (cf. § 195) *satiare*, fut. *ἄσειν* (leg. *ἀσέμεν*' § 125) *Λ* 818, *ἄσεσθε Ω* 717, aor. *ἄσῃ Σ* 281, *ἄσαιμι I* 489, *ἆσαι E* 289 etc. [1]), *ἄσασθαι T* 307 [2]). — Etiam formae obscurae atque suspectae *ἑάσουσι* l. a. *N* 315, *ἕωμεν T* 402 (vid § 8), *ἐλάσαι T* 423, *ἐλάειν ε* 290 ab hoc verbo repetendae videntur [3]). Brevis est vocalis *α* in *ἄεται satia(bi)tur* Hes. Scut. 101 et in adiectivo *ἄατος insatiabilis E* 388 *Λ* 430 etc., si recte ita scribitur ex L. Meyeri auctoritate, nam *ἆτος* est in textu tradito.

2. *ἐάω* [4]), fut. *ἐάσω*, aor. *εἴᾱσα* (passim).

Verbi *βοάω*, cuius aoristus *ἐβόησα* passim occurrit, vocales *οᾱ* (*οη*) paucis quibusdam locis in unum sonum confluxerunt:

ἐπιβώσομαι α 378 = *β* 143.

ἐπιβωσόμεθ' K 463 (? Arist. *ἐπιδωσόμεθ'*) et *X* 254 (plerique *ἐπιδωσόμεθ'* aut *ἐπιδώμεθα*).

βώσαντι M 337 (*βοάοντι* P. Knight).

Quae contractio et apud Herodotum est frequentissima (*ἔβωσα*, *ἐβώσθην*, *βεβωμένος*, item *βωθεῖν*, *ἀλλογνώσας*, *ἐννώσας*, *ἐννενώκασι*, *ἐνένωτο*), et apud Atticos reperitur (*βωσάτω* Arist. Pac. 1155, *βῶσον* Cratin. fr. 396), neque a recentioribus epicorum carminum partibus abiudicanda est teste verbo quod inde ducitur *βωστρεῖν μ* 124 (cf. *ἐλάστρεον* § 287[2]). Eandem autem contractionem metro invito aliquando perpessa est vox *ϝαστυβοήτην Ω* 701, nam vulgatam lectionem *ἀστυβοώτην* ex *ἀστυβώτην* procrevisse in § 191 vidimus.

---

[1]) Locis, ubi *satiari* significat (*Λ* 574 etc.), *ἆναι* legendum esse coniecit Ahrens; vid. § 195.

[2]) Aliena hinc est forma *ἄσατο T* 95, leg. *ἄασε* (§ 287[1]).

[3]) Reicienda est l. a. *ἴασας* pro *ἔασας Ω* 557.

[4]) De praesentis formis vitiosis, qualis est *εἰῶσι* pro *ἐῶσι Λ* 550, vid. § 191.

Eodem referendum *ἀγνώ(σ)σασκε* vel *-εσκε* ψ 95, nisi corruptum est hoc verbum, pro quo *ἀγνοιέσκε* (*ἠγνοιέσκε*) legendum esse suspicamur; cf. versus praecedens. Alibi certe *ἀγνοέω* apud Homerum non extat, *ἠγνοίησε* vero aoristus legitur *A* 537 etc.

Simili autem contractione verbi *θη(ϝ)έομαι* aoristus deformatus est σ 191 *ἵνα μιν θησαίατ' Ἀχαιοί*, sed *ἵνα θηησαίατ' Ἀχαιοί* ibi optimo iure rescripsit P. Knight; cf. § 249.

Cf. praeterea *ζωγρέω* § 194. Etiam in *ὀγδώκοντα* haec cernitur contractio.

§ 193. Insolite conformatus est aoristus verborum sequentium:

1. *δηριάομαι* (*M* 421 *Π* 96 *P* 734 *Φ* 467 *θ* 78), aor. *ἐδηρίσαντο* θ 76 a stirpe breviore *δηρι*, quae etiam substantivum *δῆρις* (*P* 158 ω 515) et adiectivum *ἀδήριτος* (*P* 42) peperit. Ab eadem stirpe repetendus foret aoristus *δηρινθήτην* *Π* 756, nisi *δῆριν ἐθέσθην* videretur scribendum, quod proposuit Nauck coll. *P* 158 *δῆριν ἔθεντο* [1]).

2. *δοκέω* (*H* 192 etc.), aor. *'δόκησε* κ 415 υ 93 [2]), sed *ἔδοξα* h. Merc. 208 ut apud Atticos.

Hoc verbum, quod cum substantivo verbali *δόξα* (*K* 324 λ 344) a stirpe *δεκ-δοκ* (*δέχομαι* § 227) ductum est, primitus significat id quod *accipi* potest debetve. Ex eadem stirpe procrevit *δοκεύω* *insidiari* *Θ* 340 etc., *δοκεύσας* *N* 545 *Π* 313, *δεδοκημένος* *O* 730, cf. § 144; Atticorum verbum *προσδοκᾶν* in lingua epica non reperitur.

3. *φιλέω* (passim) plerisque locis nihil habet insoliti: fut. *φιλήσω* (δ 171 ξ 388), aor. *ἐφίλησα* (*Γ* 415 etc.), passiv. *φιλήσεαι* (α 123 ο 281), *ἐφίληθεν* *B* 668. Sed brevior stirps *φιλ* peperit aoristum *ἐφίλατο* *E* 61 *Υ* 304, subiunct. *φίλωνται* h. Cer. 117, 487 h. XXIV 5 Hes. Theog. 97, imperat. *φῖλαι* *E* 117 *K* 280 [3]).

De optativo *φιλοίη* δ 692 vid. § 114, de infinitivo *φιλήμεναι* *X* 265 cf. § 195.

§ 194. *ζώω* (passim), imperf. *ἔζωον* χ 245, futuro utitur *βίομαι(ῐ)* (§ 147) et aoristo II *ἐβίων* (§ 150[28]).

Aoristus med. *μ' ἐβιώσαο* extat *θ* 468 (*vitam mihi servasti*).

---

[1]) Vulgatam secutus est Apollonius Rh. II 16 *δηρινθῆναι*. — Praesens *δηρίομαι* legitur Pind. Ol. XIII 62.

[2]) Etiam in lyrica et tragica poesi plus semel, item fut. *δοκήσω*.

[3]) Aor. *φῖλ-* extat etiam Apoll. Rh. III 66, 1002 IV 990, Callim. h. Dian. 185, 189 Lavacr. Pall. 58.

In textu tradito non *βίομαι* sed *βείομαι* scribi solet [1]), *O* 194 autem, ubi brevis est syllaba initialis, *βέομαι* legitur. Quam lectionem, Aristarchi auctoritate munitam, ita defendit G. Meyer § 499, ut praesens esse *βείομαι* statuat, cum verbis *λείπω-ἔλἴπον*, *πείθω-ἔπἴθον* comparandum, quod futuri loco adhibitum fuerit. Qua in explicatione acquiescerem, nisi *O* 194 a contextu alienum ducerem *vivendi* verbum, quapropter errori nescio cui illud *βέομαι* deberi suspicor, ceteris autem locis quominus *βίομαι* scribamus nihil opinor obstat. Ab integra stirpe *βιο* derivata sunt verbalia *βίος*, *βἴοτή*, *βἴοτος*, a *ζω* praeter praesens ducuntur *ζωή* [2]) et adiectivum *ζῳός* [3]), et compositum *ζωγρέω* (= *ζωαγρέω*, cf. § 192) *Z* 46 *K* 378 *Λ* 131 (et = *ζωεγρ.* *E* 698 ?) cum suo verbali *ζωάγρια* (*Σ* 407 *ϑ* 462).

Ab epica dictione alienum est *Α* 88 *ζῶντος* pro *ζώοντος*, cuius versus priscam formam praebet locus simillimus *π* 439. Facilius corrigi potest *μή με ζῶντ'* h. Ven. 189, leg. *μὴ ζῳόν μ'*.

B. *De flexione a qua vocalis thematica abest.*

§ 195. Longus est stirpis sonus finalis in nonnullis infinitivis, ubi brevem vocalem expectaverit quispiam, qui ad posterioris linguae leges dictionem epicam exegerit. Nam in Attica dialecto praesens brevi, aoristus II longo sono uti solet; e. g. *ἱστᾰ-ναι*: *στῆ-ναι*. Itaque medium veluti genus inter utramque conformationem huiusmodi infinitivi constituunt:

ἀήμεναι *Ψ* 214 *γ* 176 sive *ἀῆναι* (cf. § 125 p. 320) *γ* 183 *κ* 25, a verbo *ἄημι* § 197.

τιθήμεναι *Ψ* 83, 247, a verbo *τίθημι* § 196[6].

ἵμεναι *Y* 365, sed *ἴ* passim. } Cf. § 125 p. 316.
ζευγνῦμεν' *Π* 145, sed *ŭ* *Γ* 260 *O* 120. }

Etiam participia praesentis quaedam longum exhibent sonum radicalem:

ἀήμενος *ζ* 131 (§ 197).

ἀλιτήμενος *δ* 807 (§ 149[15]).

τιθήμενον *K* 34 (§ 196[6]).

---

[1]) Hymn. Apoll. 528 tamen *βιόμεσθα* traditum accepimus, *βίομαι* *X* 431 extat in nonnullis codd., quam frequenter autem olim *ει* pro *ι* scriptum fuerit nemo nescit.

Pessimae notae futurum *βώσεσθε* *vivetis* finxit Apoll. Rhod. I 685, cuius menti dubium illud *ἐπιβωσόμεθ'* (§ 192) inhaesisse suspicor.

[2]) Herodot. *ζοή*.

[3]) Adiectivum *ζώς*, quod *E* 887 *Π* 445 legitur (cf. § 62), errori debetur.

Cf. aoristi II participia *βλήμενος κιχήμενος* etc.

Analogiam autem metrique necessitatem hac in re nonnihil valuisse credibile est.

Huiusmodi formae, vocali thematica carentes sed longo sono radicali instructae, etiam verbis nonnullis in *-άω* et *-έω* desinentibus propriae sunt (cf. § 145):

1) *Infinitivi praes. act. in -ήμεναι.*

A stirpibus in ā:

1. *γοήμεναι* Ξ 502. — Flexionis thematicae formae *γοάουσα γοάοντα γοάοιμεν* etc. passim occurrunt.

2. *πεινήμεναι* υ 137. — Participium est *πεινάων*, cf. § 191 p. 430.

[3. **περήμεναι* M 200, 218? — Vulg. *περησέμεναι*.]

4. *ἄμεναι* Φ 70, cf. § 192[1]. — Nonnullis locis, ubi nunc *ἆσαι satiari* legitur, olim fuisse *ἆναι* (Λ 574 O 317 Φ 168 Ψ 157), coniecit Ahrens Conjug. auf. *μι* p. 23.

5. Addendus videtur infinitivus *ἀρήμεναι* (a verbo *ἀράομαι*) χ 322, quem aoristo tribuit Buttmann II § 114, vid. quae de verbo *μέλλειν* in § 107 sunt observata; alii infinitivum praesentis activi vocant. Non abest suspicio errori deberi hanc formam insolitam.

A stirpibus in ē:

6. *καλήμεναι* K 125. — Verbum *καλέω* etc. passim legitur, infinitivus tamen praesentis nonnisi in hymnis reperitur, ibi autem est *καλέειν* h. Ap. 105, *καλεῖν* h. Cer. 173.

7. *πενθήμεναι* σ 174 τ 120. — Altera quae extat praesentis forma *πενθείετον* Ψ 283 a stirpe *πενθεσ* est ducta, cf. § 295[4].

[8. **ποιήμεναι* φ 399? — Vulg. *ποιησέμεν*.]

9. *ποθήμεναι* μ 110; cf. § 295[5].

10. *φιλήμεναι* X 265. — Flexionis thematicae formae *φιλέειν* etc. multis locis reperiuntur. Cf. § 198[2].

11. **φορήμεναι* O 310 sive *φορῆναι* (cf. § 125 p. 320) B 107 H 149 K 270 ρ 224. — Thematica vocalis apparet in formis *φορέεις φορέειν* etc.

12. Stirpes in *υ* nullos huiusmodi infinitivos pepererunt; nam qui solus hic commemorari potest *εἰρύμεναι* Hes. Oper. 818 neque certus est — in pap. legitur *ἑλκέμεναι* — neque longam habet vocalem.

13. In *-ώμεναι* exit *ἀρώμεναι* Hes. Oper. 22, cuius infinitivi vocalis insolite producta — nam brevis est in *ἀρήροται, ἄροσις, ἄροτος, ἀνή-*

ροτος, ἀροτήρ, ἄροτρον, cf. § 135[13] — cum τιθήμεναι est componenda. Fortasse addendum est *σαώμεναι *T* 401, quo loco textus traditus habet σαωσέμεν.

2) *Dual. imperfect. in* -ήτην.

1. συναντήτην (συνηντήτην) π 333, a stirpe ἀντα, vid. § 211.
2. προσαυδήτην (-ηυδήτην) *Λ* 136 *X* 90 a stirpe αὐδα.
3. ἐσυλήτην *N* 202 a stirpe συλα.
4. ἐφοιτήτην *M* 266 a stirpe φοιτα.

Quintam huiusmodi formam ἀπειλήτην, quae λ 313 legitur [1]), vitiose scriptam esse pro -είτην (sic T[2]) vidit Cobet, quapropter praestat diducere hanc formam, quae contractione nata est. Metrum autem non obstat quominus ceteras quoque formas in -ήτην quas enumeravimus diducamus, in thesi enim vocalem η collocatam habent omnes. Et necessaria quidem teste metro est forma aperta verbi, quod item vocali η insigne est, 'κνῆ *Λ* 639, vid. pag. 7 et 422. Noluimus tamen edere συνηνταέτην, προσηυδαέτην, ἐσυλαέτην, ἐφοιταέτην, quoniam neque constat neque veri est simile a verbis συναντάω, προσαυδάω, συλάω, φοιτάω has formas ope vocalis thematicae ductas esse et deinde contractionem esse perpessas; nullae enim horum verborum formae apertae occurrunt, a stirpe αὐδα autem, quae multo quam ceterae frequentius usurpatur [2]), ducuntur praeteritum ηὔδα (προσ- μετ-), προσ- μετηύδων, προσηυδήτην, et imperativus αὔδα (*A* 363 *Ξ* 195 λ 488 etc.) -αυδάτω ο 440. Quae omnia flexioni in -μι esse annumeranda, olim igitur non ηὔδων fuisse sed -δᾱν [3]), satis videtur credibile; hoc autem certum est, parum caute agere qui huius verbi formas dissolvant sicubi per versuum numeros liceat; vid. § 191 p. 436 annot. 2.

Eiusdem autem inconstantiae, qua vocales ᾱ et η in verbis modo allatis alternare vidimus, verba in -μι praebent certa quaedam documenta: ἐδάμνᾱ *E* 391 *Ξ* 439 *Π* 103 *Φ* 52, 270 (cf. § 296), καθίστᾱ *I* 202 (§ 196[1]), ἐκίρνᾱ η 182 κ 356 ν 53 (cf. § 297), 'πίτνᾱ *Φ* 7, quae Nauck (Mél. Gréco-Rom. IV p. 485 sqq.) Naber (Quaest. Hom. p. 84) alii in ἐδάμνη, καθίστη, ἐκίρνη [4]), 'πίτνη mutari iusserunt; quibus cur non obtemperarimus, in § 6 exposui.

---

1) Redit ἀπειλήτην in Antimachi fr. 16 (apud Tzetzam ad Lycophr. 591).
2) Locis fere 300 occurrunt ηὔδα et -δων cum compositis.
3) Cf. ἀπηύρων pro ἀπέϜραν § 150[5], βιβῶν pro βιβάς § 191 pag. 432.
4) Ut ξ 78 legitur in textu tradito.

3) *Formae singulares.*

1. ὅρηαι *vides* § 343 et in Creophili fr., a verbo ὁράω § 309.
2. θῆσθαι *mulgere* δ 89 cum aoristo 'θήσατο Ω 58 θησάμενος h. Cer. 236 *sugo.* — Cf. θῆλυς et τιθήνη Z 132 (§ 139).
3. ἀλιτήμενος *scelestus* δ 807 Hes. Scut. 91; cf. aor. II ἤλιτον § 149[15]. — Eadem est conformatio participiorum ἀήμενος διζήμενος κιχήμενος ὀνήμενος τιθήμενος.
4. Etiam imperfectum 'σάω Π 363 Φ 238 huc rettulit Curtius Verbum I[2] p. 362 II[2] p. 401; sed errorem hunc esse e vetusta litteratura natum, σάου enim legendum esse, iure statuit Cobet; idem imperativum σάω ν 230 bis in σάου mutavit.

Comparanda cum verbis quae enumeravimus est Aeolicae dialecti flexio, quae peperit verba αἴνημι Hes. Op. 683, Simonid. Cei 5[19], ὄρημι Sapph. fr. 2[11], Theocrit. VI 22, 25, -όρησθα ibid. 8, κάλημι Sapph. fr. 1[16], φίλημι fr. 79, αἴτημι (cum var. l. αἰτοῦμαι!) Pind. fr. 132[1], ἀσυνέτημι Alcaei fr. 18[1], αἰτήμεθα Theocrit. XXVIII 5, φορήμεθα Alcaei fr. 18[4], etc.

Vid. § 190 et § 191 pag. 435, Kühner-Blass II p. 199.

§ 196. E verbis in -ημι (-ᾰμαι) et -ωμι desinentibus, quae ex Attica dialecto nota sunt, in epica poesi reperiuntur:

1. ἵστημι. Activi praesens imperfectumque rariora sunt: ἱστᾶσιν N 336, ἵστη Ω 515, 689, ἵστασαν B 525 (M 56?) Σ 346 γ 182 θ 435 σ 307, imperat. ἵστη Φ 313 καθίστᾱ (cf. § 195) I 202, iterat. ἵστασκε τ 574. Frequentius occurrunt fut. στήσω (λ 314 saepiusque in compositis) et aor. ἔστησα etc. cum medio ἱστήσαντο etc. — Omnes hae formae vi transitiva utuntur.

Intransitivae autem formae ἵστᾰμαι, στήσομαι, ἔστην (§ 150[15]), ἕστηκα (§ 160[5]) passim adhibitae reperiuntur.

Notatu dignus est aoristus passivi ἐστάθη λ 243 ρ 463 (= ἔστη), nec non participium στησάμενοι intransitive adhibitum Σ 533 (= ι 54), siquidem recte hunc locum ita interpretantur coll. O 673.

De optat. σταίησαν P 733 vid. § 113.

Corrupta sunt ἕστητε Δ 243, 246 pro ἕστητε, ἑστᾰσαν M 56 γ 182 σ 307 pro ἵστασαν, H 467 pro -ίσταν, M 55 η 101 pro ἕστασαν.

Derivantur στᾰτός, σταθμός, στάθμη, σταμῖνες, σταυρός, στάδιος, -στᾰδόν(-ά), ἱστός (cf. § 139) et ἱστίον, fortasse etiam στεῦται § 170.

2. *ὀνίνημι*. Praesens in vetustis carminum epicorum partibus non extat, sed legitur *ὀνίνησι* loco spurio *Ω* 45, item h. Merc. 577 Hes. Op. 318. Futurum est *ὀνήσω* h. Merc. 541, *-σεις* 35, *-σει* *Η* 172 etc., *-σειν* *Ε* 205. Aoristus *ὄνησα* *Λ* 503, *ὤνησας* *Λ* 395, *-σε* *ξ* 67, *-σαν* *Ι* 509.

Medii futurum est *ὀνήσεται* *Η* 173 *Λ* 763 *Π* 31 h. Merc. 545, *-σόμεθ'* *ξ* 415, de aoristo II *-όνητο* etc. vid. § 150[8].

Verbalia sunt *ὄνησις*, *ὀνήσιμος*, *'Ονήτωρ*, *ὄνειαρ* (§ 70[18]), quod *ὄνηαρ* videtur fuisse olim.

3. *πίμπλημι*. Activi praesens legitur *Φ* 23 *πιμπλᾶσι* et *Φ* 311 *ἐμπίμπληθι*, fut. *ἐμπλησέμεν'* *κ* 523 (= *λ* 31), *ἀναπλήσειν* *ε* 302 (l. a. *-τλήσειν*), aor. *'πλῆσεν* etc. saepius, item aor. med. *-πλήσατο* etc.

Passivi imperfectum est *'πίμπλαντο* *Α* 104 *δ* 662 *κ* 248 *υ* 349, aor. *ἐπλήσθη* *Τ* 156, *'πλῆσθεν* *Π* 348 etc., *πλησθήμεν'* *λ* 452 saepius. De aor. II *'πλῆτο* *'πλῆντο* cf. § 150[10].

Inaudita est forma *πιμπλάνεται* *Ι* 679, quae quin errori debeatur vix videtur dubium. De absurdo participio *πιμπλεῦσαι* Hes. Theog. 880 vid. § 191 pag. 434; leg. *πιμπλεῖσαι* vel potius *πιμπλᾶσαι*. In verbo *ἔπιτνον* Hes. Scut. 291, quod nihili est, quid lateat ostendit l. a. *ἔπιπλον*: corrigendum est *ἔπιμπλαν* (cf. *Χ* 402 cum v. l.).

Stirps *πλα* vel *πλη* elemento *θ* aucta (vid. § 142) peperit verbum intransitivum *πλήθω* *abundare*, cuius leguntur formae *πλήθει*, *-ουσι*, *-ωσι*, *-θεν*, *-θων* etc. *Ε* 87 etc.

Nomina hinc ducta sunt *πλεῖος* (*ἐνι-* vel *ἐμ-*), *πλῆθος*, *πληθύς*.

4. (*πρα*). Praesentis vel imperfecti nulla occurrit forma nisi *ἐνέπρηθον* *Ι* 589, vid. § 142; Atticorum praesens *πίμπρημι* nusquam apparet. Futurum est *ἐνιπρήσω* *Θ* 182 (?) *-σει* *Θ* 235, *-σειν* *Ι* 242 *Ο* 702, aoristus *ἔπρησεν* *Α* 481 *Θ* 217 *Π* 350 *Χ* 374 *β* 427 [1]), *-πρήσωσι* *Π* 82, *πρῆσαι* *Β* 415 *Μ* 198 *Ν* 319 *Ξ* 47 *Ο* 417, 507, *πρήσας* *-σαντες* *Η* 429, 432 *Ι* 433 *β* 81, adiectivum verbale *ἐύπρηστος* *Σ* 471.

Verba *πρῆσαι* et *πλῆσαι*, quae cognata esse multi suspicati sunt, nonnunquam inter se sunt permutata; vid. *Β* 415, ubi *πρῆσαι*... *πυρὸς*... *θύρετρα* habent mss., *πλῆσαι* legebat Aristarchus. Eadem est controversia *Ι* 242 *Υ* 471.

5. *ἐπίστᾰμαι* *ν* 207, *-μεθα* *Ν* 223, imperf. *ἐπίστᾰτο* *Ε* 60 *Π* 142

---

1) Absurda est forma, quam Hes. Theog. 856 praebent nonnulli, *ἔπρεσε* (alii *ἔπρεε*, *ἔπρεπε*, *ἔπειρσε*). Cf. § 130 pag. 335.

P 671 *T* 389 *Ψ* 705, subi. *ἐπίστηται* (*ἐπιστάεται*? cf. § 122 pag. 308) *Π* 243, optat. *ἐπίσταιτο* *Ξ* 92 (= *θ* 240), *ἐπισταίμεσθα* *N* 238, infin. *ἐπίστασθαι* *β* 117 (= *η* 111), partic. *ἐπιστᾰ́μενος* etc. *B* 611 *Δ* 404 etc. — Futurum est *ἐπιστήσονται* *Φ* 320.

Callendi vi hoc verbum utitur in dictione epica (nostr. *verstaan* = *verstand hebben van*), participium autem multis locis adiectivi vice fungitur (= *peritus*); hinc genitivum adsciscit *φ* 406, et *H* 317 alibi adverbium *ἐπιστᾰμένως* *prudenter* inde ductum est. Unus locus discrepat *δ* 730, ubi *sciendi* significatione adhibitum est *ἐπιστάμεναι* [1]). Idem quod *ἐπιστάμενος* valet *ἐπιστήμων* *π* 374.

6. *τίθημι*. Pleraeque formae ab Atticis non discrepant et multis locis reperiuntur. Notabilia sunt: 2. sing. *τίθησθα* (alii *τιθεῖσθα*) *ι* 404 *ω* 476, 3. sing. *τιθεῖ* *N* 732 *α* 192 (alibi *τίθησι*), 3. plur. *τιθεῖσι* (vid. § 145), infin. *τιθήμεναι* *Ψ* 83, 247 (vid. § 195), partic. med. *τιθήμενος* *K* 34 (vid. § 195). De aoristo II act. et med. vid. § 150[19].

Vitio debetur, quod a *προτίθημι* sine vi derivari vix potest, *προθέουσιν* *Α* 291; quomodo corrigendum sit non constat.

Derivantur *θέμις*, *θεσμός* (*ψ* 296, significatione memoratu digna), *θέμεθλα* sive *θεμείλια*, *συνθεσίη*, *ἀνα-* *ἐπίθημα*, *θημών* (*ε* 368), *ὑποθημοσύνη*.

7. *ἵημι*. Commemorandae sunt formae 3. sing. *-ιεῖ* *B* 752 *K* 121 (alibi *ἵησι*), 3. plur. *ἱεῖσι* *Γ* 152 *Λ* 270 (vid. § 145), imperf. 3. plur. *ἷεν* (vid. § 116). De aoristo II act. et med. vid. § 150[24], aor. pass. *-εἵθη* extat *Ψ* 868.

Corruptum est *ἀνέσει* *σ* 265; leg. *ἀνέῃ*, qua de forma vid. § 122.

Derivantur *ἧμα* *Ψ* 891, *ἥμων* *Ψ* 886, *μεθήμων* *B* 241 etc. (cum subst. *μεθημοσύνη*), *ἀφήτωρ* *I* 404, *ἐξεσίη* *Ω* 235 *φ* 20, *ἐφετμή* *E* 508 etc.

Huius verbi, a stirpe *ση* (*sero*, *semen*) ducti [2]), medium cum verbo *ϝίεμαι* § 201 quin confunderetur fieri non potuit postquam evanuit digamma, cum praesertim multos in locos utrumvis bene quadraret.

---

[1]) Apud Herodotum *ἐπίστασθαι* frequenter *putare* valet (e. g. VIII 132). Cuius usus nulla sunt apud Homerum vestigia.

[2]) Vid. L. Meyer in Kuhns Zeitschr. XXI p. 353 sqq. et Bezzenb. Beitr. I p. 301. Non recte a stirpe *ja* ducebant Curtius (Verbum I[2] p. 157 sq.) alii; cf. supra pag. 181 sq.

Spirantis σ vestigia cernuntur in reduplicatione praesentis (ἵημι ex σίσημι) et in augmento aoristi (ἧκα ex ἕσηκα). Brevis est syllaba ἱ- locis longe plerisque, nonnunquam tamen in arsi producitur, e. g. 3. pers. plur. μεθίεμεν Ξ 364 vel in participio ἀνῑέμενος Χ 80 β 300 (cf. § 201).

8. δίδωμι. Dignae quarum mentio fiat sunt 2. sing. διδοῖσθα Τ 270 (cf. § 111) sive διδοῖς Ι 164, 3. sing. διδοῖ Ι 519 etc., alibi δίδωσι, 3. plur. διδοῦσι (cf. § 145); imperf. 3. plur. ἔδιδον h. Cer. 328, 438 Hes. Oper. 139 (vid. § 116); imperat. δίδωθι γ 380 et δίδου γ 58 [1]), infin. διδοῦναι (?) Ω 425. De aoristo II vid. § 150[20].

Vitio natum — sive ipsorum poetarum haec est culpa sive recentiorum — est futurum διδώσομεν ν 358, διδώσειν ω 314 [2]). Alibi leguntur formae vulgares δώσω et δώσομαι (ψ 78).

Passivi nullae praeter praesens et imperfectum inveniuntur formae nisi δοθείη β 78 et δέδοται Ε 428.

Verbalia sunt ἄδοτος h. Merc. 573, δόσις, δοτῆρες Ι 44 -δωτῆρες θ 325 -δῶτορ θ 335, δωτίνη, δῶρον.

9. Praeterea videantur verba quae in § 305 enumeravimus et φημί ἠμί § 306.

§ 197. ἄ(ϝ)ημι (ᾰ). Reperiuntur praes. dual. ἄητον Ι 5 [3]), imperf. 3. sing. ἄει (l. a. ἄη) ε 478 (= τ 440) μ 325 ξ 458 [4]), infin. ἀήμεναι Ψ 214 γ 176 et ἀῆναι γ 183 κ 25 (cf. § 195), partic. ἀέντες -των Ε 526 ε 478 τ 440.

Passivi participium ἀήμενος legitur ζ 131 (cf. § 195).

Verbum suspectum ἄητο Φ 386 h. Cer. 277 Hes. Scut. 8 quid sibi velit dictu difficile; hinc alienum esse certum videtur.

---

[1]) Frequens apud Pindarum est huius imperativi forma disyllaba, ubi δίδοι scribitur; vid. e. g. Ol. VII 164.

[2]) Futurum διδώσω in ipsa lingua aliquando extitisse neque igitur temere in Homericis carminibus sollicitandum esse sunt qui putent fide lapidis Cretensis CI. 2554[201], vid. Curtius Verbum II[2] p. 327, Nauck ad ν 358. Legitur illo loco διδωσαι, si fides apographis saeculo XVII° factis, nam ipsum marmor periisse videtur; quod neque leniter neque me iudice probabiliter in διδωσίω mutavit Boeckh. Equidem participium διδώς(ασι?) legendum esse puto, requiritur enim participium; patet autem nihil valere hunc testem ad illustrandam linguam epicam. De simili forma κατισταστί tab. Gortyn. I[39] recte indicavit Blass (Kühner-Blass II p. 189): „wohl nur Schreib-„fehler, da unmittelbar vorher ἐπικαταστασεῖ."

[3]) 3. sing. ἄησι Hes. Oper. 514, 516, 517, 519, 552, 3. plur. ἀεῖσι Hes. Theog. 875.

[4]) Apoll. Rhod. I 926.

Ab eadem stirpe ducta sunt *ἀήτης* Ξ 254 Ο 626 δ 567 ι 139, *ἀκραής* [1]) β 421 ξ 253, 299 Hes. Oper. 594 (vid. § 78 pag. 219), *ἀλιαής* δ 361, *δυσαής* Ε 865 etc. cum genitivo insolito *δυσαήων* (?) ν 99 (vid. § 78 pag. 223), *εὐαής* Hes. Oper. 598, *ζαής* (?) μ 313, *ὑπεραής* Λ 297, *ἀήρ* (gen. *ἠέρος*, vid. § 5) *vapor*, unde verbum *ἀείρω* § 256; femininum est *ἀήρ* locis plerisque, masculinum vero, ut Atticorum vox *ἀήρ aër*, est Ε 776 Θ 50 η 143. Etiam vocabulum *ἦτορ* (§ 70) ab hac stirpe ductum esse videtur.

§ 198. Verbi *δέω ligo* in mss. reperiuntur formae: imperf. 3. sing. *δίδη* (leg. *'δίδει*) Λ 105 et *κατέδει* κ 23, 3. plur. *δέον* Ψ 121 μ 196 χ 189 et med. *ἐδέοντο* Σ 553, optat. *δέοιμι* Θ 352, imperat. *δεόντων* μ 54; futur. *δήσειν* Φ 454, aor. *ἔδησα* et *ἐδήσατο* etc. passim, iterat. *'δησάσκετο* Ω 15. Passiv. *'δέδετο* Ε 387 Ψ 866 ο 232 ω 229, *'δέδεντο* Κ 475 ι 443 κ 92, *δεδέσθαι* h. Cer. 457. Sed traditae lectioni in praes. et imperf. ne nimis fidenter credamus cum obstat Aristarchi auctoritas, qui *διδέντων* pro *δεόντων* legebat μ 54, tum versuum Λ 105 et κ 23 inter se comparatorum discrepantia; itaque veri est simillima Cobeti Herwerdeni aliorum opinio verbum *δέω* in vetusti verbi *δίδημι* locum irrepsisse, olim enim fuisse *ἐδίδει*, *'δίδεν*, *ἐδίδεντο*, *διδείην* (vid. l. a.) pro *κατέδει*, *'δέον*, *ἐδέοντο*, *δέοιμι*. Quam maxime autem confirmatur haec suspicio versu h. Cer. 457, ubi perfectum *δεδέσθαι*, quod exhibet codex, vitio natum esse, requiri enim praesens *δίδεσθαι*, vidit Voss; eandem correctionem κ 92 necessariam ducentes scripsimus *(ἐ)δίδεντο* pro *δέδεντο*.

Verbalia sunt *μελάνδετος* Ο 713, *δετή* Λ 554 (= Ρ 663), *ἀμαλλοδετήρ* Σ 553, *κρήδεμνον* Ξ 184 etc. (vid. § 12 pag. 59 et § 82[1]), *δεσμός -μοί* etc. passim (cum comp. *πολύδεσμος*, *ζυγόδεσμον*), *τὰ δέσμα* h. Merc. 157, 409, *τὰ δέσματα* Χ 468 etc., *ἀναδέσμη* Χ 469, *ὑποδήματα* ο 369 σ 361 (alias *πέδιλα*).

§ 199. A stirpe *δι* uno loco Ψ 475 ducta est forma vocali thematica carens *δίενται ruunt* [2]). Multo frequentius est deponens med. *fugare*, quod flexione thematica utitur: *δίεσθαι* Μ 276 etc. [3]), subiunct. *δίωμαι* Ε 763 (cf. § 21) φ 370, *δίηται* Η 197 Ο 681 Π 246

---

[1]) Aperto errore a verbo *κίρνημι* duxit Apollonius Rh., cum voce *ἄκρητος* confundens; vid. quae ad β 421 annotavimus.

[2]) Item Aesch. Pers. 700.

[3]) Μ 304 non *fugare* sed *ruere* significat infinitivus *δίεσθαι*.

X 189, 456, *δίωνται* *P* 110, optat. *δίοιτο* *ρ* 317 [1]). Activa forma *δίες* *X* 251 fortasse ex *δίε*(ο) est corrupta (cf. § 117), nisi illic praestat l. a. *δίον* i. e. *'δϝίον*, cf. § 149[2].

Aoristus *ἐνδίεσαν* *Σ* 584 *incitarunt*, si sanus est, ad hanc stirpem videtur referendus; sed vitium latere veri est similius; Autenrieth coniecit *ἐδϝίεσαν*.

Lehrsio iudice (Aristarch.[2] p. 47) etiam adiectivum *διερός* *ζ* 201 *ι* 43 hinc ductum, quod altero loco *fugatorem* (*metuendum*) vertit, altero *fugacem*, cum adi. posthomerico *διερός* *liquidus* (= *ὑγρός*), a verbo *διαίνω* ducto, nihil commune habere arbitratus. Res dubia.

Stirpes *δι* et *δϝι* confusas esse a veteribus, quibus ignotum esset digamma Homericum, in subsimilis significationis verbis nemo inique ferat; apud hodiernos vero id iure mireris, e quibus nominatum esto lexicon Ebelingi, ubi vid. s. v. *δίω*.

§ 200. Reduplicatione, quae e praesenti in futurum irrepsit (vid. § 139), formatum est verbum *δίζηαι* [2]) *λ* 100 (cf. § 117 pag. 296), *διζήμενος* *-νη* *Δ* 88 *E* 168 etc., *διζησόμεθ'* *π* 239.

De praesentis vocali *η* vid. § 195. Ab eadem stirpe ductum est verbum reduplicatione destitutum *ζητέω*, quo epici poetae usi non sunt nisi *Ξ* 258 *ζήτει* (imperf., vHerwerden *δίζετο*).

Non vero huc referendum est *δίζε*, i. e. *'δϝίζε*, *ambigebat* *Π* 713, de quo verbo vid. § 42[4].

§ 201. *ϝίεμαι* *gestio, festino*, fut. *ϝίσομαι*, aor. *ἐϝισάμην*.

In mscriptis hoc verbum, quod Ahrens primus in integrum restituit (vid. § 41[11]), ita deformatum est ut vix agnoscatur; tradita enim sunt *ἵεμαι*, *εἴσομαι* (*Λ* 367 *Ξ* 8 etc.), (*ἐ*)*εισάμην* (*Δ* 138 *O* 415, 544 etc.); praesens igitur cum verbi *ἵημι* (§ 196[7]) genere medio est confusum, futurum et aoristus ad *ἵμεναι* (§ 308) sunt relata.

---

1) Particip. *διόμενος* Aesch. Suppl. 819 Eum. 357, 385.

2) Item in oracul. 5, 15, 16 Hendess. Ceterae indicativi formae apud Herodotum et poetas Ionicos satis sunt frequentes: *δίζημαι* Herod. IV 151 VII 103 Anacr. fr. 4 (Theocrit. XVI 68), *δίζηται* Herod. I 95, *διζήμεθα* Pseudophocyl. 201 Theogn. 183 (Apoll. Rhod. IV 396), *δίζησθε* Herod. V 92, *δίζηνται* Aesch. Suppl. 821, *ἐδίζητο* Herod. I 214 III 41 IV 30 IX 44 (Callim. h. Iov. 16), *ἐδίζηντο* Herod. IV 140, *δίζησθαι* Herod. I 94 etc. Phocyl. fr. 8, 10 (*δίζησθαι βιοτήν, ἀρετὴν δ' ὅταν ᾖ βίος ἀσκεῖν*, *virtus post nummos*), 14, Theogn. 180 (Apoll. Rhod. I 1303), *διζήμενος* Herod. I 67 etc., *δίζῃ* (2. subi.) Callim. epigr. 11.

Brevem vocalem verbo tribuerunt nonnunquam Alexandrini: *δίζεαι* Theocrit. XXV 37, *δίζετο* Bion. VII 2 Mosch. II 28, *δίζονται* Callim. epigr. 17, *δίζεσθαι* Callim. epigr. 11.

Digamma necessarium esse ad hiatum locis sequentibus explendum recte observavit Ahrens: *B* 154 *Ϝιεμένων*, *N* 291 *-νοιο*, *Π* 382 *φ* 72 Hes. Scut. 28 *-νοι*, *Π* 396 *-νους*, (*ἐ*)*Ϝίετο* *Λ* 537 *Υ* 502, (*ἐ*)*Ϝιέσθην* *γ* 344.

C. *De verbis quorum stirps in praesenti et imperfecto incrementum cepit.*

§ 202. (*βα-βαν*)[1]) *βαίνει* etc. *incedere*. Fut. *-βήσομαι -βήσεαι βήσεται* etc. *B* 339 *E* 227 *Θ* 165 etc. — Aor. II *ἔβην* (§ 150[1]) et aor. mixtus *ἐβήσετο* etc. (§ 152[2]). Perf. *βέβηκας* etc. (§ 160[1]).

Terminatione inchoativa aucta sunt imperfectum *παρέβασκε* *Λ* 104 et imperativus *βάσκ' ἴθι* *B* 8 etc., et addita reduplicatione *ἐβίβασκε* h. Apoll. 133.

Participii praesentis praeter vulgare *βαίνων* hae reperiuntur formae quae reduplicatione sunt praemunitae:

βαμβαίνων *titubans* *K* 375 (cf. § 138[1]).

βῐβᾱς acc. *βῐβάντα* *H* 213 *N* 371 etc., femin. *βῐβᾶσα* *λ* 539 *υ* 14 (mss. *βιβῶσα* et *βεβῶσα*, cf. § 191).[2])

βῐβάσθων *N* 809 *O* 676 *Π* 534. In hac participii forma, quae ex *βι-βάδ-θων* est nata, cernitur elementum *δ*, cuius ope Atticorum verbum *βαδίζειν* est formatum, quod idem significat atque *βιβάς* et *βιβάσθων*, apud Homerum autem non invenitur.

Causativa *promovendi* vi, quae postea verbo *βῐβάζω* propria fuit, in epica dictione fruuntur praesentis infinitivus *ἐπιβασκέμεναι* *B* 234, fut. *ἐπιβησέμεναι* *Θ* 197 Hes. Theog. 396[3]), aor. *ἔβησε* etc. *Α* 144 *E* 164 *Θ* 129 etc.[4]).

Quae autem inter aoristos *ἔβην* et *ἔβησα* intercedit ratio, eadem cernitur in *ἔστην-ἔστησα*, *ἔγνων-ἀνέγνωσα* (Herodot. = *ἀνέπεισα*, I 68, 87 III 61 IV 158 V 106 etc.), *ἔδῡν-ἔδῡσα*, *ἔφῡν-ἔφῡσα*, *ἔσβην-ἔσβεσα*, *ἔτρᾰφον-ἔθρεψα*, *ἐγενόμην-ἐγεινάμην*, *ἐτρᾰπόμην-ἐτρεψάμην*.

A simplici stirpe *βα* ducta sunt nomina *ἄβᾰτος*[5]), *βῆμα*, *βωμός*,

---

[1]) Stirpis *βαν* (*gam*) forma debilis *βν* (*gm̥*) in *βα* abiit.

[2]) Concinit 3a persona *βιβᾷ* *incedit* h. Merc. 225.

[3]) Futuro transitivo *βήσω* usi sunt etiam Pind. Ol. VIII 33, Eur. Hipp. 1131 Apoll. Rh. II 875.

[4]) Aoristus transitivus *ἔβησα* extat etiam Pind. Ol. VI 40 Pyth. IV 340, Herod. I 46, 80 etc., Eur. Alc. 1055 Med. 209 Hel. 1616 Bacch. 466 Cycl. 467, Apoll. Rh. IV 104. Male aoristum *ἐπεβάσατο* transitive adhibuit Callimachus Lavacr. Pallad. 65.

[5]) Ignotae originis adiectivum *ἠλίβᾰτος* (*arduus*?) *O* 273 etc. a verbo *βαίνειν* multi repetiverunt.

βᾰ́δην, ἐπιβήτωρ, ab aucta stirpe βακ verbum ἀβάκησαν δ 249 probabiliter repetivit v. d. Walker, vid. § 157 pag. 391.

§ 203. (δα). Praesens διδάσκει (i. e. δι-δα-κ-σκει) etc., quod apud posteros pervulgatum est, reperitur *I* 442 *Π* 811 *Ψ* 308 α 384 h. Merc. 484, item aoristus ἐδίδαξε, cui accrevit reduplicatio (§ 139), *E* 51 *Λ* 832 *Θ* 481, 488 h. Ven. 12, 15, -ξαμεν χ 422, -ξαν *Ψ* 307.

Adiectivum verbale αὐτοδίδακτος legitur χ 347, nomen διδάσκαλοι h. Merc. 556. — Aoristum metaplastum διδασκῆσαι Hes. Op. 64 e duabus lectionibus διδασκέμεναι et μιν ἀσκῆσαι conflatum esse suspicor, neque assentior Vossio h. Cer. 144 pro διαθήσαιμι rescribenti διδασκήσαιμι. Apud Pindarum tamen Pyth. IV 217 ἐκδιδάσκησε legitur.

Idem quod ἐδίδαξε significat aoristus II 'δέδαε ζ 233 etc., vid. § 149[1], *discendi* autem significatione legitur aor. med. δεδαέσθαι (codd. δεδάασθαι, cf. § 191) π 316 et fortasse *Λ* 831 (vulgo δεδιδάχθαι).

Elemento *e* postquam aucta est stirps, vi utitur intransitiva, *resciscere* igitur sive *discere* significat: aor. II ἐδάην etc. § 150[3], fut. δαήσεαι γ 187 τ 325 (vid. § 104 pag. 275), perf. δεδάηκα etc. § 157[5], part. med. δεδαημένος h. Merc. 483.

Derivatur adiectivum δαήμων *O* 411 etc.[1]), nec non δαΐφρων *peritus* hinc videtur esse ductum. Etiam verbum δήω, quod futuri vice fungitur, *inveniam* (§ 147) hinc procrevisse verisimile est.

§ 204. (μνα). Activi praesentis vel imperfecti nonnisi imperat. μίμνησκε ξ 169 reperitur, medii vero formae μιμνήσκομαι -κεται etc. compluribus locis. Futura μνήσω μνήσομαι et aoristi ἔμνησα ἐμνησάμην nihil habent quod memoratu sit dignum; aor. pass. μνησθῆναι legitur δ 118, perfectum μέμνημαι etc. *E* 818 etc.; notentur formae μέμνησαι *Ψ* 648 etc. (§ 117 pag. 296), subi. μεμνώμεθα (?) ξ 168 (cf. § 122 pag. 309), opt. μεμνήμην *Ω* 745, μεμνῇτο *Ψ* 361 (mss. μεμνέῳτο, cf. § 8), plusqmpf. 'μέμνηντο (?) *P* 364 (cf. § 119). Futurum perfecti est μεμνήσομαι *X* 390, μεμνήσεσθαι τ 581 = φ 79.

Verbalia sunt μνῆμα, μνήμων (cum voce μνημοσύνη), μνῆστις.

---

[1]) Quod cum voce δαίμων confundens — quam ab eadem stirpe ductam esse fuere qui putarent — δαίμονές εἰσι μάχῃ; = *pugnae periti sunt* dicere sustinuit Archilochus fr. 4[4].

A stirpe simplici ductae sunt formae (ἐ)μνάοντο B 686 Λ 71 Π 697, 771, μνωομένῳ δ 106, -νω ο 400 [1]), de quarum vocali α vid. § 190. Consimile his est verbum, cuius praesens et imperfectum in Odyssea saepius reperiuntur (adi. verbale μνηστή etiam in Iliade legitur Z 246 etc.), μνάεσθαι etc. *uxorem peto;* quin idem esse verbum multi statuerunt, quod tamen persuadere mihi nequeo. Verbalia sunt μνηστύς (unde novum ducitur verbum μνηστεύειν) et μνηστήρ.

§ 205. (δα-ι, δα-τ). *Dividendi* verbum a stirpe δαι habet formas ἐδαίετο ο 140, δαιόμενος ϱ 332 [2]), passiv. δαίεται α 48 (cf. Ξ 20), δαιομένων ι 551, perf. δεδαίαται α 23, a stirpe δᾰτ autem δᾰτέονται Σ 264, 'δατέοντο E 158 (Θ 550 leg. 'πατέοντο?) Y 394, ἐδατεῦντο (§ 7 et 191) Ψ 121 α 112, subi. δατεώμεθα I 138 = 280, inf. δατέεσθαι (v. l. -ασθαι) Hes. Oper. 767, fut. -δάσσομαι P 231 Ω 595, δᾰσονται X 354 β 368, -δάσσεσθαι X 118, aor. ἐδάσσατο 'δᾰσαντο etc. ζ 10 etc. [3]) cum forma iterativa 'δασάσκετο I 333, perf. pass. δέδασται A 125 O 189 ο 412.

Activam formam ἀποδάσσωσιν e coniectura scripsit Bekker pro ἀπονάσσωσιν (§ 286[1]) Π 86. Nomen verbale est δασμός A 166, ab eadem autem stirpe ductum est δαΐζω (§ 222).

Dividendi sive *partiendi* verbum quam facile abierit in notionem *epulas praebendi* quivis videt. Sic novum verbum natum est δαίνῡμι, med. δαίνῠμαι *epulor*. Activi paucae formae reperiuntur: ἐδαίνῡ Ψ 29 γ 309, imperat. δαίνῡ I 70 h. Ven. 142, partic. δαινύντα δ 3, futur. δαίσειν T 299 [4]). Frequentiores multo sunt medii formae δαίνῠσαι δαίνῠται etc. A 468 etc.; notentur 2. imperf. 'δαίνῠσ'(ο) Ω 63 (cf. § 117), subi. δαινῠέ'(αι) Θ 243 τ 328 (cf. § 117 et 122), optat. δαινῠῖτο Ω 665 δαινυίατο σ 248 (cf. § 120). — Futurum est μεταδαίσομαι Ψ 207 -σεται σ 48, aoristi participium δαισάμενοι extat η 188 σ 408.

Derivantur verbalia δαῖτρον, δαιτρός, δαίς(τ), δαίτη, δαιτύς, δαιτῠμών.

§ 206. (πα-τ) *gustare*. Ab hac stirpe in lingua epica sola praeterita ducuntur: aor. 'πᾰσάμην ἐπασσάμεθ' ἐπᾰσαντο etc. A 464 etc.

---

[1]) Item Callim. h. Ap. 95, Apoll. Rh. I 518, 896 etc.

[2]) Cf. oraculum apud Herodot. IV 159. — Nihil huic verbo commune esse cum δαίω *incendo* § 176 vix est cur moneam.

[3]) In tab. Heracl. κατ- et ποτιδασσάμεθα legitur.

[4]) Futurum legitur etiam Eur. Iph. Aul. 720, aor. ἔδαισα ibid. 707.

et plusqmpf. *'πεπάσμην* Ω 642. Praesens apud Herodotum (II 37 etc.) aliosque est *πατέομαι.*[1]) Adi. verb. *ἄπαστος* legitur *T* 346 etc.

§ 207. (*φθα*) *φθάνει* *I* 506 *Φ* 262, Att. *φθάνω.* De producta vocali *α*, quae e pristina forma *φθάνϝω* originem cepit, vid. § 38 pag. 125 et § 143. Fut. *φθήσονται* *Ψ* 444. Aor. *ἔφθης, ἔφθη* etc., vid. § 150[17].

§ 208. (*κιχ-η*) *κῑχάνω* etc. *E* 334 *P* 478 *ν* 228 etc., et med. *κῑχάνομαι -νεται -νόμενοι* *Λ* 441 *T* 289 *ι* 266. De vocali *ᾰ* vid. § 38 et 143.[2]) Fut. *κῑχήσομαι* etc. *K* 370 etc., aor. II *ἐκῐχης* etc., vid. § 150[19], et eadem significatione aor. med. *'κῑχήσαο -σατο* etc. Z 498 etc. — Adiectivum verbale *ἀκῐχητος* extat *P* 75.

III. *De stirpibus quas claudit muta dentalis.*

§ 209. Verborum, quae hoc loco sunt recensenda, complura a dialecto Attica aliena sunt, e. g. *λίσσομαι* (*λῐτ*) § 220, *πινύσσω* (*πῐνῠτ*) *Ξ* 249 et *ἀπινύσσω* *O* 10 etc. (cf. § 186), *κορύσσω* (*κορῠθ*) cum participio perf. *κεκορυθμένος.*

§ 210. Ex iis, quae in § 35 observavimus, apparet verborum, quorum stirpem claudit muta dentalis (*δ τ θ*), futurum in *-σσω* exire, aoristum in *-σσα.* Nec tamen desunt formae recentiores, quarum alterum sigma in thesi evanuit; promiscue autem, prouti ferunt versuum numeri, modo hae usurpantur modo illae. Ex. gr.

(*φρᾰδ*) *φράζω* § 220, aor. *ἔφρᾰσα*, med. fut. *φρά(σ)σομαι*, aor. *ἐφρα(σ)σάμην.*

Etiam verba, quae in *-ίζω* desinunt, futuro ita formato utuntur: *ἐφοπλίσσουσιν* *ζ* 69, *ληΐσσομαι* *ψ* 357, *κοπρίσσουσι* (l. a. *-ήσουσι*) *ϱ* 299. Quibus assimulanda videntur quae propter contractionem suspecta sunt: *ἀεικιῶ* *X* 256, *κομιῶ* *ο* 546, *κτεριῶ* *Σ* 334, *κτεριοῦσι* *Λ* 455 *X* 336, *ἀγλαϊεῖσθαι* *K* 331 *Σ* 133; olim *ἀϝεικίσω, κομίσω, κτερίσω, κτερίσουσι, ἀγλαΐσεσθαι* fuisse satis certum duco; cf. § 147.

---

[1]) Fortasse loco spurio *Θ* 550 pro *'δατέοντο* scribendum est *'πατέοντο.*

[2]) Tragici praesentis forma *κιγχάνω* utuntur, quae forma in mss. *κιχάνω* male scribi solet, inest enim nasalis, quae etiam in *λιμπάνω θιγγάνω φυγγάνω τυγχάνω πίμπρημι* *linquo fingo* etc. nec non in *ἱκνέομαι* (Hom. *ἱκάνω* § 231) reperitur; brevis autem paenultima cum recentioris aevi aoristo *ἔκιχον* (§ 149[73]) concinit, nam

κιχάνω : κι(γ)χάνω = ἐκίχην : ἔκιχον.

§ 211. In sequentium stirpium exitu dentalem praecedit liquida:

1. (ἀλδ) ἤλδανε *augebat* σ 70 (= ω 368). Intransitive ἀλδήσκοντος *crescentis* Ψ 599. Adiectivum verbale ἄναλτος (ἀν-αλδ-τος) legitur ρ 228 σ 114, 364.

2. (ἀρδ) ἀρδόμενος h. Ap. 263 [1]), subst. verbale ἀρδμός Σ 521 ν 247, adi. νεοαρδής Φ 346. Ex eadem stirpe procrevit vox ἀρέθουσα, vid. § 142 pag. 353. Sed pleraeque formae Homericae ab altera huius stirpis forma ῥαδ ductae sunt, cf. § 89 et § 221[1].

3. (ἀμερδ) *privo*, 2. sing. pass. ἀμέρδεαι φ 290, aor. act. ἄμερσε θ 64 h. Cer. 313, ἀμέρσαι Π 53, aor. pass. ἀμερθῇς Χ 58 (forma novicia, cf. § 122).

Stirps e praefixo negativo ἀν- et stirpe μερ (μοῖρα etc. § 271) coaluit.

4. (ἀμερδ) *caeco*, ἀμέρδει τ 18, ἄμερδε Ν 340 Hes. Theog. 698. Hoc verbum, quod merus casus praecedenti consimile reddidit, cohaeret cum adiectivo ἀμαυρός δ 824 (= 835) *obscurus*.

5. (ἀντ) ἤντετο Δ 133 Π 788 Τ 415 Φ 34 Χ 203 δ 367 φ 31 h. Ap. 399 Cer. 52, -ηντέσθην Η 22, infin. ἄντεσθ'(αι) Ο 698, particip. ἀντόμενος etc. Β 595 Θ 412 Λ 237 ο 538 ρ 165 τ 311.

Aliquanto plures formae a stirpe disyllaba ἀντα, quae postea sola superstes fuit (ἀπαντᾶν), ductae sunt: ἀντᾷς h. Merc. 288, ἤντεον (mss. ἤντεον, cf. § 191) Η 423, -ηντήτην (cf. § 195) π 333, fut. ἀντήσω Π 423, aor. ἤντησα etc. Δ 375 etc., et med. -αντήσωνται Ρ 184.

Quemadmodum autem stirps ἀντ (cf. adv. ἄντα § 318[1]) in ἀντα excrevit, sic ἀντι stirps (cf. praepositio ἀντί) in ἀντια aucta peperit novum verbum ἀντιάω Ψ 643 etc., fut. att. ἀντιάω [2]) Μ 368 etc. (cf. § 147), aor. ἀντιάσητον -σειας ἀντιάσας etc. Α 67 etc.

6. (ἐϜελδ) ἐϜέλδομαι Ξ 276 ε 219, ἐϜέλδεαι Ξ 269 ε 210, ἐϜέλδεται Ν 638 ο 66 σ 164 υ 35, ἐϜέλδετο δ 162, partic. ἐϜελδόμενος etc. Η 4 etc.—

---

[1]) Apud posteros ἄρδω κατάρδω minime rarum est verbum. Aor. ἄρσασα h. IX 3, ἦρσα Herod. V 12, ἄρσῃ II 14.

[2]) Pro ἀντιάσεις χ 28 analogia duce Cobet Misc. Crit. p. 309 reposuit ἀντιάεις. Apud posteros demum reperitur praesens ἀντιάζω.

Imperat. pass. *ἐϝελδέσθω* *Π* 494. — Ab eadem stirpe ducitur vox *ἐϝέλδωρ* (§ 70) *Α* 41 etc.

Corruptae sunt formae decurtatae *ἐλδόμεναι* (leg. *ϝελλόμεναι) *Ψ* 122, *τά τ' ἔλδεαι* ψ 6, *τά τ' ἔλδεται* *Ε* 481, ubi scribi solet hodie *τὰ ϝέλδεαι* et *-ται*, sed velles *τά τ' ἐϝέλδ.* scribi posset; fortasse *ἅ τ' ἐϝέλδ.* legendum est elisa syllaba quae praecedit.

Artissime cognata est stirps *(ἐ)ϝελπ*, cuius activum nonnisi β 91 = ν 880 legitur *ϝέλπει*, *spem facit*, medium vero *ϝέλπομαι* etc. *expecto* passim occurrit, cum forma ampliore *ἐϝέλπεται* *Κ* 105 (?) *Ν* 813 *ἐϝελποίμην* *Θ* 196 *Ρ* 488. Perf. *ϝέϝολπα* etc. *Τ* 186 *Χ* 216 etc., plusqmpf. *ἐϝεϝόλπει* *Τ* 328 υ 828 φ 96 ω 813 (mss. *ἐώλπει*). De vocibus derivatis cf. § 41[33].

7. (*ἱμαντ*) aor. *ἵμᾰσεν* *Ε* 589 *Λ* 280 etc., subi. *ἱμάσσω* *-σσῃ* *Β* 782 *Ο* 17 [1]).

Ab eadem stirpe ducta sunt vocabula *ἱμᾱ́ς* (*ἱμάντος*) et *ἱμάσθλη*.

8. (*κεντ*) aor. infin. legitur *κένσαι* *Ψ* 337, et adiectivum verb. *κεστός* *Ξ* 214, cum compositis *ἤκεστος* [2]) *Ζ* 94 (= 275, 309) et *πολύκεστος* *Γ* 371. Praeterea cohaerent *κέντωρ*, *κέντρον*, *κοντός*. Praesens, quod apud recentiores est *κεντέω*, apud Homerum non reperitur.

9. (*περθ*) *πέρθοντε* *Σ* 342; passiv. *'πέρθετο* *Μ* 15, *περθομένη* *Β* 374 (= *Δ* 291 *Ν* 816). Adde *ἔπερθον* *Δ* 308, ubi mss. habent *ἐπόρθεον* vel *-ουν*, cf. § 8 et 191. Forma intensiva *'πόρθεον* praeterea extat ξ 264 (= ϱ 433), fut. et aor. inde ducta sunt *πορθήσω* h. Merc. 180 *-πορθήσας* *Β* 691. Futurum est *ἐκπέρσει* *Σ* 283 *Φ* 310, *-σειν* *Ρ* 407 *Φ* 584, et pass. *πέρσεται* *Ω* 729. Aoristus II *ἔπραθον* nonnusquam reperitur, vid. § 149[21], sed frequentior est aor. *ἔπερσα* etc.

Errori tribuo infinitivum *πέρθαι* *Π* 708; qui si integer esset, sine vocali thematica a stirpe *περθ* esset ductus (*περθ-σθαι*); sed veri videtur similius pro *πέρθαι Τρώων* legendum esse *Τρώων πέρθεσθ'(αι)*.

10. (*σπενδ*) *σπένδησθα* (cf. § 111) δ 591, *-ῃ* θ 432, part. *σπένδων*

---

[1]) Accurate loquentibus non *ἱμαντ* sed *ἱμn̥τ* sive *ἱματ* vocanda est huius verbi stirps. Radix *ἱμ(α/ο)ν*, quae in *ἱμᾶν* et *ἱμονία* cernitur, peperit nomen *ἱμάς*, hinc *ἱμάσσω* (*ἱμn̥τjω*) prodiit, inde *ἱμάσθλη* (*ἱμάτθλη*).

[2]) Huius vocis syllaba initialis cur sit producta non perspicio, quapropter dubito an aliud subsit etymon.

etc. *Α* 775 etc., iterat. ᾽σπένδεσκε *Π* 227 -ον *η* 188. Aor. ἔσπεισαν etc. *Ζ* 259 etc. — Verbale est σπονδαί *Β* 341 (*Δ* 159).

Satis recentis originis esse videtur hoc verbum, cuius vicem in antiquioribus carminum Homericorum partibus obire solet λείβω (cum nomine verbali λοιβή).

§ 212. A stirpe ϝιδ quae ducuntur formae hae sunt:

1. aor. II ἔϝιδον etc. *videre* et med. ᾽ϝιδόμην etc., cf. § 149[67] et 309.

2. perf. ϝοῖδα etc. *scire*, cf. § 160[7]. — Cum duplici futuro ϝείσομαι ϝείσεαι ϝείσεται *Α* 548 *Η* 226 *Θ* 535 etc., ϝείσεσθαι h. Merc. 538, et ϝειδήσεις *η* 327 h. Ap. 484 Merc. 466, ϝειδήσειν *Α* 546 (*ζ* 257 vHerwerden pro εἰδησέμεν correxit ἔτι δηέμεν).

3. ϝείδεται *videri* *Α* 228 etc., ϝειδόμενος -η *Ε* 462 etc. — Novo incremento aucta stirps peperit praesentis et imperfecti formas ϝινδάλλομαι h. Ven. 179, ϝινδάλλεται *Ψ* 460 *γ* 246 *τ* 224, ᾽ϝινδάλλετο *Ρ* 213.

Aor. ἐϝείσαο *Ι* 645, (ἐ)ϝείσατο *Β* 791 *β* 320 etc., ᾽ϝείσαντο *Μ* 103, ϝείσαιτο *Β* 215, ϝεισάμενος -νη *Ν* 45 etc. — Participii formam pentesyllabam ἐϝεισάμενος -νη, quae compluribus locis invenitur (*Β* 22, 795 etc.), deberi vitio librariorum sonos ι et ει nusquam non confundentium, *ΕΙΣΑΜΕΝΟΣ* igitur, quod *ΕΪΣΑΜΕΝΟΣ* scribebatur, in *ΕΕΙΣΑΜΕΝΟΣ* abiisse, iure statuit Bekker; cuius opinionem egregie nunc confirmat papyrus Oxon., qui *Β* 795 lectionem εισαμενη praebet, cum in ceteris mscriptis sit ἐεισ.; itaque hoc participium immerito rettulerit quispiam inter exempla praefixi ante digamma soni ε, quae in § 43 enumeravimus.

De nominibus a stirpe ϝιδ ductis vid. § 41[15].

Perfecti persona 3ª plur. ϝίσᾱσι, quae ex ϝίδ-σαντι nata est [1]), apud recentiores poetas novum peperit praesens Doricum ἴσᾱμι (ἴσημι) Pind. Pyth. IV 441, Epicharm. fr. Lorentz B 1 (?), Theocrit. V 119 [2]),

---

[1]) Collato eiusdem conformationis exemplo altero εἴξασι et Latino *viderunt* Curtius syllabam σα ex aoristo desumtam esse docuit Verbum II[2] p. 253 sq. — Minus placet G. Meyeri[2] § 551 opinio, *analogiam* introduxisse elementum sigma: „die 3. Plural ἴσᾱσιν ist mit ihrem σ (für ἴδαντι) an ἴστε (ἴσμεν) ἴσαν angelehnt." Quae explicatio non sufficit ad *productum* multis locis *iota* tuendum (cf. p. 400,4).

[2]) *Syracusanis* praesens ἴσαμι tribuit Hesychius s. v.

Etiam ϝοίδημι pro ἐπίσταμαι aliquando dictum esse Hesychius testatur, quam formam *Aeolicam* vocant alii grammatici, cf. Curtius Verbum II[2] p. 183. Qua de re nunc indicare non possumus, cum deficiant veterum scriptorum loci qui ea forma usi fuerint.

ἴσᾱς Theocrit. XIV 34, *ἴσᾱτι* inscr. 1658 Collitz, Theocrit. XV 146, *ἴσᾰμεν* Pind. Nem. VII 20, cum futuro *ἰδησῶ* Theocrit. III 37. Vid. Cobet Var. Lect. p. 42, Curtius Verbum II² p. 258 sq.

§ 213. (*καδ*) *κήδει* etc. *P* 550 etc. *laedere* (iterat. *'κήδεσκον* *ψ* 9), fut. *κηδήσοντες* *Ω* 240, et in medio *κήδεαι* etc. *Z* 55 etc. *sollicitum esse, curare* (iterat. *'κηδέσκετο* *χ* 358), fut. *κεκᾰδησόμεθα* *Θ* 353 (cf. § 137). — Separatim commemorandum est participium *ἀποκηδήσαντες* *Ψ* 413 *negligendi* vi adhibitum.

Cohaerent nomina *κηδεμών* *Ψ* 163, 674 et *κῆδος* (superl. *κήδιστος* § 86), unde *κήδε(ι)ος* *T* 294 *Ψ* 160 (cf. § 17 et 61), *ἀκηδής* sive *ἀκήδεστος* cum verbo *ἀκήδεες* *Ψ* 70 *ἀκήδεεν* *Ξ* 427 (Nauck pro *-δεσεν*), *δυσκηδής, λαθικηδής, πολυκηδής, προσκηδής*.

Ad verbum *χάζομαι* (§ 220¹) videntur referendae esse formae *κεκᾰδήσει* *φ* 153 (= 170), *κεκᾰδών* *Λ* 334, quibus *spoliandi* vis inest, et *'κεκάδοντο* *Δ* 497 *O* 574 *recesserunt*; cf. § 149¹⁰.

§ 214. (*κυθ*) *κεύθει* etc. *Λ* 368 etc., pass. *κεύθωμαι* *Ψ* 244, fut. *κεύσω* *E* 816 *γ* 187 etc., aor. *κεκύθωσι* *ζ* 303, *'κύθε* *γ* 16 (*'κύθον* *Γ* 453? mss. *ἐκεύθανον* vitiose), cf. § 149¹¹; aor. sigmaticus *μηδ' ἐπικεύσῃς* *ο* 263 (alias *μηδ' ἐπίκευθε*). Perf. *κέκευθε* (§ 158³¹) *X* 118 *γ* 18, *κεκεύθῃ* l. a. *Ψ* 84, *ἐκεκεύθει* *ι* 348 et l. a. *Ω* 192.

Cohaerent nomina *τὸ κεῦθος* et *ὁ κευθμός* sive *κευθμών*.

§ 215. (*μηδ*) *μήδεαι μήδεται* etc. *B* 38 *Φ* 413 *ε* 173 etc., fut. *μήσεαι* *λ* 474 (h. Ap. 322?), aor. *'μήσαο* *Ξ* 253, *ἐμήσατο* *Z* 157 *K* 52, 289 etc.

Ab eadem stirpe ducta sunt substantiva *μήστωρ* (*-ωρα* etc., sed nom. propr. *Μήστορα* *Ω* 257) et *τὰ μήδεα* *consilia* ¹).

A debiliore huius stirpis forma *μεδ* (cf. § 18 pag. 89) ductum est novum verbum *μέδηαι ἐμέδοντο μέδεσθαι* etc. *B* 384 etc., fut. *μεδήσομαι* *I* 650, et participium, quod substantivi fere vice fungitur, *μεδέων* *Γ* 276 etc. (*Μέδων* nomen proprium) *μέδοντος -ντες -ντας* *B* 79 *α* 72 *η* 136 etc. ²).

¹) Alienum hinc est *μήδεα* *pudenda* *ζ* 129 *σ* 67 *χ* 476, quod *μέζεα* scribendum esse probabiliter statuerunt P. Knight et Nauck coll. Hes. Oper. 512. Perabsurde inde derivatur vox *φιλομμηδής* (*-μειδής*) Hes. Theog. 200 (*ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη*).

²) Cum nominativo *μεδέων* congruunt *μεδέοντα* h. Merc. 2 et *μεδέουσα* h. Ven. 293.

§ 216. (*πετ*) *πέτεται* etc. passim; aor. II *πτῆται* -*πτέσθαι* § 149[39] et *ἔπτᾰτο* etc. § 150[14] (ubi vid.).

Intensivum *ποτάομαι* in textu tradito plerisque locis male est habitum; integra sunt -*ποτᾶτο* *B* 315, *ποτώμεναι* h. Merc. 558, sed pro *πωτῶντο* *M* 287 leg. '*ποτάοντο* et pro *ποτέονται* *T* 357 *ω* 7 leg. *ποτάονται* (cf. § 191 pag. 424 et 430); praeterea *ποτῶνται* *B* 462 in *πέτωνται* est mutandum (§ 191 pag. 433) [1]. Perfectum est *πεπότηται* *λ* 222, *πεποτήαται* *B* 90, '*πεπότητο* Hes. Scut. 148.

Adiectivum *ποτητός* legitur *μ* 62; praeterea nomina ab hac stirpe ducta sunt *ποτή* *ε* 337 (spur.), *ὠκυπέτης* *Θ* 42 (= *N* 24), *πετεηνός* vel *πετεεινός* *B* 459 etc. (vid. § 38 pag. 124).

§ 217. (*πιθ*) *πείθω* *persuadeo* etc. passim, fut. *πείσεις* etc. *A* 132 etc. et *πεπῐθήσω* *X* 223 (cf. § 137), aor. II *πεπῐθωμεν* etc. (§ 149[31]) et -*έπεισε* *Z* 61 (= *H* 120 *N* 788) *Ψ* 606 *πεῖσαι* h. Cer. 380.

Med. *πείθομαι* *obsequor* etc. passim, fut. *πείσομαι* etc. *H* 286 *O* 178 etc., aor. II *πεπίθοιτο* et '*πιθόμην* etc. (§ 149[31]), perf. *πέποιθα* etc. (§ 160[9]).

Stirps sono *e* aucta *πιθη* peperit futurum *πῐθήσεις* *φ* 369 *obedies* et participium *πῐθήσας* *obediens*, *fretus* (cum dat.) *Δ* 398 *Z* 188 etc., quod Buttmann A. S. II p. 207 omnibus locis ubi *fretum* significat in *πεποιθώς* mutandum esse suspicatus est; adstipulatus ei est Nauck, sine iusta tamen causa, neque valet hac in re codicum Vind. Vrat. auctoritas, lectionem *πεποιθώς* praebentium [2].

§ 218. (*σϝεθ*) *εἴωθε* *E* 766 *ρ* 394; idem legendum est *Θ* 408 et 422, *μ'* et *ϝ' εἴωθεν*, ubi mscripta habent *μοι* et *οἵ ἔωθεν*, vid. § 13 pag. 69 sq. [3]; part. *εἰωθώς* *Z* 508 (= *O* 265), -*θότι* *E* 281, -*θότες* *E* 203. — Ab eadem stirpe ductum est participium praesentis *ϝέθων* -*θοντες* *I* 540 *Π* 260 *degens*, *solitus*, *more suo* [4].

Cohaerent nomina *ϝῆθος* et *ἠθεῖος* (cf. § 41[37]), separatim autem commemoranda est verbi derivati alias non obvii forma iterativa *ἀϝήθεσκον* (sic recte Hesych., codd. *ἀήθεσσον*) *K* 493. Etiam sub-

---

[1]) Pessimae notae praesens *ἵπτᾰμαι* ad analogiam verbi *ἵσταμαι* fictum legitur in versu spurio Eur. Iph. Aul. 1608 et perperam apud Suidam affertur ex Ar. Av. 34, sed apud posteros extat Mosch. III 44 Meleagr. epigr. 53 et 58 etc.

[2]) *πιθήσας* legitur etiam Pind. Pyth. IV 194, Apoll. Rh. I 33, Theocrit. XXIV 41.

[3]) Antiquum esse errorem efficio ex Archippi comici fr. 48 Kock, *ἰωθώς*.

[4]) Glossographi perperam interpretabantur *βλάπτων*.

iunctivus *ἰθείρῃ* Φ 347, si sanus est, cum hac stirpe debet cohaerere, sed corruptum esse veri duco similius.

§ 219. (φιδ) *φείδεο* π 185 χ 54, *φειδόμενος* Ε 202, fut. *πεφῐδήσεται* Ο 215 Ω 158 = 187 (cf. § 187), aor. *πεφῐδοίμην* etc. (§ 149[11]) et *ἐφείσατο* Ω 236.

Derivantur nomina *φειδώ φειδωλή* et nomina quaedam propria.

§ 220. Sequentium verborum praesens auctum est sono ι (j).

1. (λιτ) *λίσσομαι* *obsecro* etc. passim, fut. *λίσσεσθαι* Κ 455 et *λῑσεσθαι* (mss. *λίτεσθαι*) Π 47, vid. § 107 pag. 280; aor. *ἐλλῐσάμην* λ 35 ν 273, subi. *λίσῃ* κ 526 (novicium pro *λίσεαι*, cf. § 117), imperat. *λίσαι* Α 394.

Vitio natus est aoristus II *λιτοίμην* (recte l. a. *ἀλιτοίμην*) ξ 406 et *λίτεσθαι* (correximus *λίσεσθαι*, vide supra) Π 47.

Derivantur *πολύ- τρίλλιστος*, *λῐταί* cum novo verbo *λιτανεύω*, cuius formae extant (*ἐλ*)*λιτάνευε*, *λιτανεύσομεν*, *ἐλλιτάνευσα*.

De littera λ post augmentum iterata vid. § 27.

In dictione epica verbum *λίσσομαι* uno loco novicio Ι 501 excepto nunquam usurpatur de hominibus ad deos precantibus, sed mortales alios mortales *λίσσεσθαι* dicuntur, et quoniam ea quae in Olympo aguntur rerum terrestrium referunt imaginem, etiam coelites se invicem nonnunquam *λίσσονται*, e. g. Α 502. Apud posteros vero *λίσσομαι* (h. Ven. 185, Herod. VI 61, Pind. Ol. XII 1, Soph. Oed. Col. 1560 etc.) et brevior verbi forma *λίτομαι* (h. XV 5 XVIII 48?, h. Orphic. V 6 X 29 etc., Ar. Thesm. 313) saepe adhibentur de precibus quibus homines adeunt numina [1]).

2. (σεδ) *ἷζει* (i. e. *σί-σδει*, cf. § 139[7]) *ἶζε* etc. Β 53 Ν 281 etc. cum iterat. *ἵζεσκε* Ω 472 γ 409 ρ 331; et *ἱζάνει* Κ 92 [2]), *ἵζᾰνε* Κ 26 Σ 25 Ψ 258, *-ιζᾰνέτην* Κ 578, *ἵζᾰνον* Τ 11 ε 3 ω 209.

Plerisque locis *ἵζω* et *ἱζάνω* *sido* significant, sed causativa vi utuntur *ἵζᾰνε* Ψ 258, *ἶζε* Β 53, *ἷζε* Ω 553.

Futurum uno loco extat Ι 455 *ἐφέσσεσθαι*, aoristus est *εἷσε* etc. Ζ 189 etc. et med. *ἐφείσατο* ξ 295 (l. a. *ἐφέσσατο*, *ἑέσσατο*), subi. *-ἕσωσι* h. Apoll. 150 l. a. (apud Thuc. III 104), optat. *-ἕσαιμι* Ξ 209,

[1]) De tragicis cf. E. B. Koster studia Tragico-Homerica 1891 p. 23 sq.

[2]) Sapph. fr. 2[3], Semonid. Amorg. fr. 7[84].

imperat. *ἕσσον* (mss. *εἷσον*, correxit P. Knight) *η* 163 et -*ἕσσαι* *ο* 277, infin. -*ἕσσαι* *ν* 274, partic. *ἕσας* *ξ* 280, *ἕσασα* *κ* 361 -*ἕσαντες* *N* 657 et med. -*εσσάμενος* *π* 443 [1]).

Et hae quidem formae (quae causativa vi omnes utuntur) a stirpe *σεδ* quomodo ductae sint, nemo non videt; nonnullis vero locis reperitur recentioris aevi aoristus *καθί(σ)σαι*, cui inhaeret reduplicationis syllaba (*σ*)*ι*, cf. § 139. Extant apud Homerum *κάθισαν* *T* 280 *δ* 659, *κάθισον* *Γ* 68 (= *H* 49), *καθίσσαι* (requiritur futurum) h. Merc. 284, *καθίσσας* *I* 488, *καθίσασα* *ρ* 572, quae si quis in *κάθεσαν* *κάθεσον* *καθέσσειν* *καθέσσας* *καθέσασα* mutanda esse autumaverit, audacius forsitan pronunciaverit, sed minime absurde et *T* 280 h. Merc. 284 certe codicibus non invitis. Qui vero contrariam rationem iniit Apollonius de Synt. p. 326, 24 *ἶσα* aoristum Homero tribuens pro *εἷσα*, non est audiendus, licet aurem ei praebuerit Vollgraff in studiis Palaeographicis 1871 p. 33.

Multo simplicior est medii ratio; reperiuntur imperat. *ἵζε'(ο)* *Γ* 162 *H* 115 (mss. *ἵζευ*, cf. § 117), subi. -*ἵζηται* *N* 285, opt. *ἵζοιτο* *χ* 335, imperf. -*ἵζετο* l. a. *ρ* 334, *ἵζοντο* *Γ* 326 (*Σ* 522 leg. *ἷζον*) *T* 50, et aoristus *ἕζετο* (i. e. *σέ-σδ-ετο*) etc. passim (§ 149[3])). Vitio debetur praesentis forma *ἕζεαι ἶσος* *κ* 378, ubi *ἕζεο ϝῖσος* esse legendum multi viderunt; praesens (*καθ*)*ἕζομαι*, quod etiamnunc interdum affertur (vid. lexicon Ebelingi), nunquam fuit aut esse potuit, eiusdem enim notae foret verbum *ἐνέγκω* vel *γένομαι*.

Derivantur nomina *τὸ ἕδος* et *ἡ ἕδρη*, hinc novum verbum *ἑδριάομαι* ductum est *K* 198 *Λ* 646 etc.

Perfecti locum, ut apud posteros, obit verbum *ἧμαι*, quod sine vocali thematica a stirpe *ἡς* (*ἀσ*) ductum est. Plerisque autem locis non *sedere* significat sed *in statione esse*, *requiescere*, neque igitur *standi* sed *movendi* notioni contrarium est; luculentum est exemplum *Γ* 134 sq. [2]). Extant apud Homerum: *ἧμαι* *Σ* 104 etc., *ἧσαι* *B* 255 *O* 245, *ἧσται* *T* 345 etc., *ἧσθον*(?) h. Ap. 456, *ἥμεθα* *O* 740,

---

[1]) Etiam apud Pindarum Pyth. IV 364, 486 V 55 Nem. X 82 XI 21 leguntur formae *ἕσσαι ἑσσόμενος; ἕσσαντο ἑσσάμενοι*, -*ἑσσαμένου* Callim. h. Dian. 75, item *ἑσσάμενος* Thuc. III 58 § 5, quo tamen loco utpote in scriptore pedestri et Attico *ἑσάμενος* scribendum esse clamat ratio, quod etiam Herod. I 66 restituendum est pro *εἱσάμενος*; nec non vitio laborat participium *ὑπείσας* Herod. III 126 VI 103, leg. *ὑπέσας* aut quod Cobetus suasit *ὑπίσας*.

[2]) Etiam apud Herodotum *ἧσθαι* = *quietum* vel *otiosum adesse* (*adstare*) legitur I 46 III 134 VII 150 IX 56, 72, item *ἕδρα* = *quies* Herod. IX 41 Thuc. V 105. Cf. proverbium *ἔξω βελῶν καθῆσθαι* (Diogenian. IV 71); etiam [Xenoph.] Rep. Ath. III 1 aptum praebet exemplum.

ἧσθε *β* 240, ἧαται (mss. εἵαται) *B* 187 etc. et ἕαται *Γ* 134 *I* 628, imperat. ἧσο *Α* 565 *B* 200 etc., infin. ἧσθαι *Α* 134 etc., partic. ἥμενος etc. *Α* 358 etc.; plusqmpf. ἥμην *Z* 336 etc., ἧστο *Α* 512 etc., ἥσθην *Δ* 21 etc., -ἥμεθα *γ* 263 *δ* 272 etc., ἥατο (mss. εἵατο, sed vid. *Ω* 473) *Γ* 149 etc. et ἕατο *H* 414.

De correpta formarum ἕαται et ἕατο syllaba initiali vid. § 17. Non est Homericum quod spurio fortasse versu *Γ* 153 legitur ἧντο, vid. § 119.

3. (φραδ). Activi *indico* praesens in textu tradito non extat, sed *δ* 395 σὺ φράζε correximus pro φράζεν σὺ (cf. § 117). Aor. ἔφρᾰσε legitur *λ* 22 h. Merc. 442 Ven. 128, et imperat. φράσον est l. a. (Zen.) *Α* 83, sed frequentior est aor. II ἐπέφρᾰδον etc., vid. § 149[12].

Multo pluribus locis occurrit medium (*reputo*): φράζεαι etc. φρά(σ)σομαι ἐφρᾰσάμην ἐφρά(σ)σατο etc. passim, et eodem sensu aor. pass. -εφράσθης *ε* 183 *τ* 485 *ψ* 260.

Derivantur nomina ἀριφρᾰδής [1]), ἐυφρᾰδής, κακοφρᾰδής, ἀφρᾰδής (ἀφρᾰδέως, ἀφρᾰδέω, ἀφρᾰδίη), φράδμων *Π* 638 (ἀ- συμφράδμων, φραδμοσύνη), femininum πρόφρασσα (i. e. -φραδjα) *K* 290 etc., quod componendum est cum masculino πρόφρων (*Α* 150 etc.) a stirpe φραν-φρεν-φρον ducto, quae ex eadem radice atque stirps φραδ procrevit.

4. (χαδ) *cedo* (*locum praebeo*) -χάζομαι χαζώμε(σ)θα ἐχάζετο etc. *E* 34, 440, 822 etc., fut. χάσσονται *N* 153, aor. 'χάσσατ'(ο) etc. *N* 193 etc. et aor. II 'κεκάδοντο *Δ* 497 *O* 574 (cf. § 149[20]).

Huc referendae sunt etiam activi formae fut. κεκᾰδήσει *φ* 153 = 170 (§ 187) et aor. κεκᾰδών *Λ* 334 (§ 149[20]), quibus *spoliandi* inest vis [2]). Arte cohaeret verbum χανδᾰ́νω § 221[5].

§ 221. Nonnullis stirpibus in praesenti adiectum est ν:

1. (ῥαδ) 'ραίνοντο *Λ* 282, ῥαίνοιτο *ι* 459 (sic Duentzer pro ῥαίοιτο § 295[6]), aor. imperat. ῥάσσατε *υ* 150, pass. perf. ἐρράδᾰται *υ* 354, plusqmpf. ἐρρᾰ́δᾰτο *M* 431.

Cohaeret vox ῥᾰθᾰ́μιγγες *guttae* *Λ* 536 etc.; de altera huius stirpis forma ἀρδ vid. § 211[3] (§ 39 et 142).

---

[1]) Vitio debetur adiectivum simplex φραδής *Ω* 354: φραδέος νόου ἔργα τέτυκται, cf. pag. 219, 1.

[2]) Cf. § 218. Fortasse κεχαδήσει, κεχαδών, κεχάδοντο fuit olim, hae enim legitimae forent formae.

2 (*καδ*). Praesentis imperfective nulla extat forma nisi *ἐκαίνυτο* *γ* 282 *ϑ* 127, 219 Hes. Scut. 4. Multo frequentius est perfectum *κέκασσαι* (§ 35) *κέκασται ἐκέκαστο* etc. *B* 530 *τ* 82 etc. [1]).

Adiectivum verbale reperitur in nominibus propriis *Ἄκαστος Ἀκάστη*, *Ἐπι- Μηδεσι- Πολυκάστη*. Etiam nomen *Ναυσικάα* hinc repetendum videtur.

3. (*ἐριδ*). Haec stirps, unde verba *ἐρίζω* (*ἔρισμα Δ* 38) et *ἔρις* ducta sunt, praeterea peperit praesens *ἐρῐδαίνετον Λ* 574 *Π* 765, *ἐρῐδαίνομεν* *B* 342 *β* 206 *σ* 403, infin. *ἐριδαινέμεν' α* 79, imperat. *ἐρίδαινε φ* 310, et novo incremento recepto *ἐριδμαίνωσι Π* 260 *lacessant.*

Corruptus est aoristus *ἐριδήσασθαι* in versu *Ψ* 792, qui versus alio quoque vitio laborat (cf. § 76); scripsimus *πόσσ' ἐριδαινέμεναι ἄλλοισ', εἰ μὴ Ἀχιλῆι*, mss. *ποσσὶν ἐριδήσασθαι Ἀχαίοισ εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ* (l. a. *ἐριζήσασθαι*).

4. (*σϝαδ*) *ϝανδάνει H* 407 *β* 114 *π* 387, (*ἐ*)*ϝάνδανε* (mss. *ἑήνδανε* et *ἥνδανε*) *Α* 24 *γ* 143 etc., aor. *ἔϝϝᾰδε* etc. (§ 149[55]), part. perf. *ϝεϝᾱδότα I* 173 (= *σ* 422) [2]). — Med. part. aor. *ϝάσμενος libens Ξ* 108 *Υ* 350 *ι* 63, 566 *κ* 134 (§ 150[11]).

Verbi, quod postea pervulgatum fuit, (*Ϝ*)*ἥδομαι* una tantum reperitur forma *'ϝήσατο ι* 353.

De augmenti syllaba in aoristo producta (*ἔϝϝαδε*, mss. *εὔαδε*) vid. § 27 et § 40 pag. 154, et de nominibus ab hac stirpe ductis cf. § 41[3].

5. (*χ(ε/α/ο)νδ-χαδ*) *'χάνδανε Ψ* 742, *ἐχάνδᾰνον ϱ* 344, aor. *ἔχᾰδε* etc. (§ 149[107]), fut. *χείσεται σ* 17, perf. *κεχονδότα Ψ* 268 *δ* 96, *ἐκεχόνδει Ω* 192.

Stirpis *χενδ* (*pre-hend-o*) brevior forma *χṇδ* sive *χαδ* peperit aoristum, amplior *χονδ* perfectum. Futurum igitur non est cur in *χήσομαι* mutemus auctore Nauckio Mél. Gréco-Rom. IV p. 506, quem et verbi *λανϑάνειν* pellexit analogia et mscriptorum error, perfecti formas *κεχανδότα* et (*ἐ*)*κεχάνδει* praebentium, nec non versus h. Ven. 253, ubi Martin egregia coniectura *στόμα χήσεται* effecit ex absurda lectione *στοναχήσεται*; perfectum autem non *κέχανδα* sed *κέχηδα* fuisse Nauck sibi persuaserat. Sed Fick suo iure poposcit formam *κέχονδα*, item Mekler Beiträge 1887 p. 60; quam opinionem de versu *Ω* 192

---

1) Stirpis littera *δ* immutata mansit apud Pind. Ol. I 41 *κεκαδμένος*.

2) *ϝεϝαδηϙότα placita* in inscr. Locrica, vid. § 41[3].

certe egregie nunc confirmat papyrus in paucis vetustus CXXVIII, qui quamquam lacer et hoc loco est et alibi, litterae tamen *ONΔEI* clarae supersunt.

Arte cognatum est verbum χάζομαι § 220[1], necnon cohaeret stirps χαν (ʻχάνε etc. § 149[108], κέχηνα § 158[35], χανδόν, χειή, Attic. χάσκω, *hisco*).

6. (λαθ) λήθω etc. *lateo* Λ 561 etc., fut. λήσεις etc. ν 393 etc., aor. ἔλαθε etc. (§ 149[21]).

Med. *obliviscor*, λήθεαι ἐλήθετο etc. Ι 259 etc., λήσομαι etc. α 308 etc., aor. ʼλάθετο etc. (§ 149[21]), perf. λέλασται etc. Ε 834 etc.

Praesentis imperfectique forma, quae postea pervulgata fuit, λανθάνω λανθάνομαι, paucis locis Homericis reperitur: ἐλάνθανε Θ 93 (= 582), ἐλάνθανον Ν 721, ʼλανθανόμην μ 227.

Causativa vis *memoriam adimendi* propria est formis ἐκ…ληθάνει η 221, -λέλἄθον λελἄθῃ -λελάθητε -λελἄθοῦσα Β 600 Ο 60 χ 444 h. Ven. 40 (§ 149[24]), ἐπέλησεν υ 85.

A stirpe λαθ ducta sunt nomina ἄλαστος, λἄθικηδής Χ 83, λήθη, λησίμβροτος, λάθρῃ, ἔκλησις. Pro ἐπίληθον δ 221 (ab adi. ἐπίληθος aliunde ignoto) leg. -λῆθον (partic. verbi ἐπιλήθω).

7. (πυθ) πεύθομαι etc. γ 187 etc., fut. πεύσομαι etc. ψ 262 etc., aor. πεπύθοιτο et sine reduplicatione ʼπῠθόμην etc. (§ 149[33]), perf. πέπυσμαι λ 505, πέπυσσαι λ 494 (cf. § 35), πέπυσται etc. β 411 etc.

Nonnisi duobus locis Homericis invenitur vulgata praesentis imperfectique forma: πυνθάνομαι β 315, ʼπυνθανόμην ν 256.

Verbalia sunt ἄπυστος et ἀπευθής.

IV. *De stirpibus in consonam gutturalem exeuntibus.*

§ 222. In -ζω desinunt verba quae sequuntur:

1. ἅζομαι Λ 21 etc. (praes. et imperf.). Stirps ἁγ integra cernitur in adiectivo ἁγνός λ 386 etc.

2. ἀλαπάζει Μ 67, -ζε Λ 503, -ζοντα Ε 166, -ζομένην Ω 245, fut. ἀλαπάξεις Β 367 -ξειν Ν 813, aor. ἀλάπαξα etc. Λ 750 etc. — Adiectivum est ἀλαπαδνός Β 675 etc. (cf. § 224).

3. βάζεις ἔβαζε etc. Δ 355 etc., perf. pass. βέβακται Θ 408 [1]).

---

[1]) De verbo ἀβάκησαν δ 249, quod ab hac stirpe fortasse repetiverit quispiam vid. § 202.

4. ῥυστάζοντας π 109 (= υ 319), iterat. ἐρρυστάζεσκεν Ω 755, cum substantivo verbali ῥυστακτύς σ 224. — Cf. § 293.

5. (στάζω) aor. 'στάξε Τ 39, 354, στάξον Τ 348. — Neque praesens neque nomen ab eadem stirpe ductum σταγών in epica poesi reperitur.

6. σφάζουσι α 92 (= δ 320), σφάζειν h. Ap. 536, ἔσφαζον Ι 467 ι 46 ψ 305, aor. 'σφάξε ἔσφαξαν Λ 459 γ 454 etc.; passiv. σφαζόμενοι -νων Ψ 31 υ 312, ἐσφαγμένα κ 532 (= λ 45).

Substantiva σφαγή et σφαγεύς, unde stirps agnoscitur, apud Homerum frustra quaeruntur. — Att. (ἀπο)σφάττω.

7. δᾰϊζέμεναι Φ 33, δᾰΐζων Η 247 etc., ἐδάϊζε Φ 147, ἐδᾰΐζετο Ι 8 Ο 629 h. Cer. 41, aor. δᾰΐξαι Β 416 Π 841, pass. part. praes. δᾰϊζόμενος Ξ 20, perf. δεδᾰϊγμένος etc. Τ 211 etc.

Insolite producitur syllaba initialis Λ 497 δᾱΐζων (Nauck coniecit δηιόων). — Ductum est hoc verbum a stirpe δα § 205.

8. ἐδνοπάλιζε Δ 472, δνοπαλίξεις ξ 512. — Incertae originis et potestatis verbum.

9. -εναρίζεις ἐνάριζε etc. Π 731, 850 etc., fut. -εναρίξει -ξων Τ 339 Λ 101, aor. ἐνάριξα etc. Ρ 187 Ω 521 etc.

Derivatur hoc verbum a voce τὰ ἔνᾰρα Ζ 68 etc. *spolia*, significat igitur ἐναρίζω sive ἐξεναρίζω (ἐξεναρεῖν Hes. Scut. 329, cf. § 144) *hostem occisum armis spoliare*, hinc nonnunquam *occidere*.

Ab eadem autem stirpe cum substantivo ἔναρα ductum est verbum ἐναίρω etc. (praes.) Θ 296 etc. *occidere*, med. ἐναίρεο τ 263 ἐναιρόμενος Π 92, cum aoristo ἐνήρατο Ε 43 etc. — Quae stirps praeterea peperit nomen οἱ ἔνεροι *inferi* § 88[a] (ἐνέρτεροι, ἔνερθεν νέρθεν), nihil vero commune habet cum *tollendi* verbo ἀείρω (Att. αἴρω) § 256.

10. κτερέιζε Ψ 646, κτερεϊζέμεν' Ω 657, aor. subi. κτερεΐξω β 222, inf. κτερεΐξαι α 291.

A breviore stirpe, quae nomen τὰ κτέρεα *parentalia* (§ 72[1]) in lucem protulit, ducta sunt futurum κτερίσω Σ 334 κτερίσουσι Λ 455 Χ 336 (mss. κτεριῶ κτεριοῦσι, cf. § 210) et aoristi optativus κτερίσειεν γ 285 κτερίσειαν (l. a. -σαιεν, cf. § 113) Ω 38.

11. μερμηρίζω etc. (praes. et imperf.) Β 3 υ 41 etc., aor. 'μερμήριξα etc. Λ 189 κ 50 etc. (subi. μερμηρίξω π 261).

Huius stirpis, quae reduplicationem est perpessa (§ 188[a]), forma debilior cernitur in voce *μέρμερα* (*Ϝέργα*) *memorabilia* (*facinora*) Θ 453 Λ 502 etc., subst. *Μέρμερος*; cf. § 18.

12. *πελεμιζέμεν'* Π 766, *'πελέμιζε* Ν 443, aor. *'πελέμιξεν* Φ 176 φ 125, *πελεμίξαι* Π 108, passiv. *'πελεμίζετ'*(ο) Θ 443, aor. *'πελεμίχθη* Δ 535 (= Ε 626 Ν 148) Π 612 (= Ρ 528).
Ductum est a verbo *πάλλω*.

13. *π(τ)ολεμίζω* etc. (praes. et imperf.) Α 168 Τ 325 etc., fut. *πτολεμίξω* Φ 463, *πτολεμίξομεν* Β 328 Ω 667, *πολεμίξειν* Τ 85, *πολεμίξων* Κ 451 Ο 179.
De littera *τ* in fronte stirpis vacillante cf. § 34.

14. Aor. *ἐστήριξε* Δ 443 Λ 28, *στηρίξαι* μ 434, *-ξασθαι* Φ 242, plusqmpf. pass. *ἐστήρικτο* Π 111 Φ 168 h. Merc. 11. — Praesens non extat, dubium tamen non est quin *στηρίζω* fuerit.

15. *στυφελίζετε* σ 416 (= υ 324), *στυφελίζειν* Φ 380, *στυφελιζομένους* π 108 (= υ 318), fut. *στυφελίξει* Α 581 (Bentley pro *-αι*), aor. *ἐστυφέλιξε* etc. Ε 437 etc. [1]).

16. *ἀτυζόμενοι* etc. Ζ 38, 41 Ο 90 ψ 42 (*-νος* μ 111?) etc., *ἀτυχθείς* Ζ 468.

§ 223. In *-γγ* desinit stirps verborum sequentium:

1. *κλάζοντε* Π 429, *ἔκλαγξαν* Α 46, aor. *κλάγξας* Μ 207 *κλάγξαντος* Κ 276, perf. part. *κεκληγώς* Β 222 etc., *-γῶτες* Μ 125 etc., *-γῶτας* μ 256 (v. l. *κεκληγόντες -ντας*, cf. § 159), *κεκληγυῖα* Hes. Op. 449, quae olim *κεκληγγώς* (*κεκλαγγώς*) etc. fuisse non possum non suspicari.
Nomen ab hac stirpe ductum est *κλαγγή* cum adverbio *κλαγγηδόν*.

2. *πλάζει* etc. (ᾰ) *a via abduco* Β 132 α 75 etc., aor. *ἔπλαγξεν* ι 81 υ 346 ω 307 *-πλάγξασα* τ 187. Pass. *erro πλάζομαι* etc. Κ 91 etc., fut. *πλάγξομαι* ο 312, aor. *ἐπλάγχθην* etc. Α 59 h. Ven. 255 etc. — Verbalia sunt *πλαγκτός* φ 363 (cum subst. *πλαγκτοσύνη* ο 343) et *Πλαγκταί*(?) μ 61 ψ 327. Ab eadem stirpe ducitur adiectivum *πλάγιος*, quod apud Homerum non extat.

---

[1]) Etiam Hesiod. Oper. 764 *φημίξωσι* (l. a. *-ζουσι, -ξουσι*) hic afferendus.

Diversa hinc est stirps πλᾱγ (§ 288[1]), quae peperit verbum πλήσσω *ferio* et nomina πληγή *plaga*, παραπλῆγες [1]). Huc fortasse referendum est imperfectum 'πλάζ(ε) Φ 269 λ 583 'πλάζετο ε 389, quod si *feriebat(ur)* significat, 'πλᾶζ' scribatur Φ 269; vHerwerden et Nauck κλύζ' rescribunt, item προσκλύζον pro προσπλάζον Μ 285.

3. Aor. 'λίγξε Δ 125. Soni haec imitatio cum aliis vocibus apte componi nequit.

4. Partic. φορμίζων Σ 605 = δ 18 (spur.) et α 155 (= ϑ 266). Cohaoret substantivum φόρμιγξ Λ 603 etc.

5. Aor. ἐσάλπιγξεν Φ 388. Cohaeret vox σάλπιγξ Σ 219 (loco recenti).

§ 224. Sequentium verborum tempora partim a stirpe quam claudit consona γ partim a stirpe in mediam δ exeunti derivata sunt:

1. ἁρπάζουσι Π 355, ἁρπάζοντε Ε 556, fut. ἁρπάξων Χ 310, aor. ἥρπαξε etc. Μ 305 etc. et. ἥρπᾰσε Ι 564 Ν 528 Χ 276 ο 250 h. Ven. 204, 209, 219, ἁρπάσῃ Ρ 62 Σ 319.

Cohaeret nomen ἁρπακτήρ, stirps autem ἁρπ, unde nova stirps ἁρπαγ nata est, agnoscitur praeterea in ἅρπυια, ἅρπη, ἁρπᾰλέος, Ἁρπᾰλίων, et disyllaba forma ἀρεπ peperit aoristum ἀνηρέψαντο (mss. ἀνηρείψαντο, cf. § 245) Υ 234 α 241 δ 727 ξ 371 υ 77, ἀναρεψαμένη Hes. Theog. 990; artissime praeterea cohaeret ἐρέπτω *carpo* Φ 204, 271 etc.

2. 'Ϝέρδομεν etc. Β 306 etc., iterat. 'Ϝέρδεσκες ν 350 ἔρδεσκε (?) Ι 540 Χ 380 h. Ap. 303, fut. Ϝέρξω ε 360 λ 80 Ϝερξέμεν' η 294, aor. 'Ϝέρξε etc. ψ 312 etc., perf. ϜέϜοργας et -γε Β 272 Γ 57 etc., ἐϜεϜόργει δ 693 ξ 289 (mss. ἐώργει), ϜεϜοργώς Ι 320 χ 318.

A stirpe Ϝεργ ductum est praeterea nomen Ϝέργον cum novo verbo Ϝεργάζομαι (Σ 469 etc.).

Altera vero stirpis forma Ϝρεγ (cf. § 39) peperit verbum ῥέζω ἔρεζε etc. Β 400 σ 15 etc., iterat. ἐρρέζεσκον Θ 250 ρ 211 χ 46, 209, fut. ῥέξω etc. Κ 292 etc., aor. ἔρεξα ἔ(ρ)ρεξε etc. Ι 453, 536 etc.; pass. part. aor. ῥεχθέν Ρ 32 = Υ 198, -θέντος Ι 250, adi. verbale ἄρεκτον Τ 150.

Quoniam stirps est Ϝρεγ, augmenti syllaba primitus non potuit

[1]) Artissime cognata esse haec verba, immo unum esse verbum, quod statui video in lex. Ebelingi, persuadere mihi non potui.

corripi, quapropter suspicionem movent formae ἔρεζε ἔρεξα ἄρεκτον, et legitima est coniectura olim ἔϝερδε (vel ἔϝερξε) ἔϝερξα ἄϝερκτον fuisse, haec autem mutata esse in recentioris aevi formas cum evanuisset digamma; mirum certe esset si poeta ϝέργον ἄρεκτον dicere maluisset quam ϝέργον ἄϝερκτον; cf. § 27 pag. 108 et § 132. Alibi quoque in obsoleti verbi locum irrepsisse alterum quod magis esset vulgatum, credibile est; sed quam late huius licentiae fines patuerint nescimus, neque formae ῥέζω ῥέξω ἔρρεξε etc. e carminibus epicis omnino eliminari possunt.

Quae autem modo observavimus non pertinent ad *demulcendi* verbum καρρέζουσα *E* 424 κατέρεξε *A* 361 etc., quod ab alia stirpe (ὀρέγειν Autenrieth) ductum videtur.

3. Tertium hoc loco commemorandum esset verbum ἀφύσσω *haurio* *A* 598 *Γ* 295 etc. (-ἀφύοντες ξ 95), aor. ἄφυσσε ἤφυσε etc. *Ξ* 517 τ 388 etc., si constaret futurum ἀφύξειν *A* 171 et sanum esse et ab hac stirpe ductum; cum tamen non solum forma sed etiam notione a ceteris locis discrepet — *augendi* enim vel *colligendi* illic expectatur verbum —, probabilis videtur Naberi coniectura ἀέξειν.

§ 225. (ἀνωγ) praes. ἀνώγει *Z* 439 etc., ἀνώγετον (leg. -γετε?) *Δ* 287, subi. ἀνώγῃ *H* 74 etc.,[1]) opt. ἀνώγοιμι *T* 206 -γοι *Θ* 189 etc. -γοιτε λ 356, imperat. ἀνωγέτω β 195, -γετε ψ 132, infin. ἀνωγέμεν' *N* 56 etc.,[2]) imperf. ἄνωγον *E* 805, ι 331, ἤνωγε vel ἄνωγε *A* 313 *Z* 170 ε 276 etc., ἤνωγον vel ἄνωγον *I* 578 γ 35 etc. — Fut. ἀνώξω π 404, aor. ἤνωξε Hes. Scut. 479, subi. ἀνώξομεν *O* 295, infin. ἀνῶξαι κ 531.

Praesentis formae ἀνώγω ἀνώγεις (indic.) ἄνωγε (imperat.) in dictione epica non extant, sed earum loco usurpantur ἄνωγα *K* 120 etc. ἄνωγας *Z* 382 etc. ἄνωχθι *K* 67 etc., item ἄνωγμεν h. Ap. 528, ἀνώχθω *Λ* 189, ἄνωχθε χ 437. Et ἄνωγα -γας quidem *perfecti* referunt figuram, ceterae ad *praesens* thematica vocali carens quominus referantur nihil obstat.

Plusquamperfectum ἠνώγεα ι 44 κ 263 ρ 55 non esse genuinum docet synizesis (cf. § 8), in ἤνωγον autem est mutandum coll. ι 331, item ἠνώγει in ἤνωγε(ν) *Z* 170 etc., et pro 3. plur. ἠνώγεον *H* 394 dudum a Bentleio restitutum est ἤνωγον (an ἤνωγεν?). Tertia autem

---

[1]) ἀνώγωμεν Herod. Mimiamb. III 31.
[2]) Partic. ἀνώγουσα ibid. VII 101.

persona sing. praesentis et imperfecti in textu tradito passim inter se sunt permutatae, vid. La Roche Textkritik p. 194-197; quapropter nostrum est statuere utrum singulis locis *ἄνωγε*, quod imperfecti est, sit scribendum an *ἀνώγει*, quae praesentis est forma. Solet autem imperfecto *ἤνωγον* sive *ἄνωγον* (ut imperfectis *ἔφην* et *ἐκέλευον*) *aoristi* tribui vis.

Verum olim perspexit P. Knight, cuius opinionem nunc egregie confirmant inscriptiones, quae docent praeteritum *ἤνωγον* etiam extra Homerum vixisse, vid. notissima inscriptio Cypria Collitz 60 A[2] *Ἠδαλιῆϝες ἄνωγον Ὀνάσιλον* etc. et CIG. 2907 = Kaibel Epigr. 774[5] *ἤνωγον* in statua ab homine Cyprio erecta.

In alia omnia abiit Christ in Prolegomenis Iliadis p. 114, qui sola perfectum et plusquamperfectum genuina et vetusta esse contendit [1]), vid. etiam Mekler zur Bildung des griech. Verbums Dorpat 1887 p. 48 sqq.; eandem autem mihi quoque olim subnatam esse suspicionem hic observasse non abs re videtur; nunc vero gaudeo me quae ea de re scripto mandaram non evulgasse, nam delere licet quae non edideris, reicienda autem est ea opinio propter nimiam versuum obstrepentium abundantiam (*E* 805 *I* 578 *γ* 35 *ε* 276 *ζ* 216 *ξ* 237, 471 *ο* 97 Hes. Oper. 68) et lapidum testimonia modo allata, nec non eam dissuadent formae optativi (cf. § 159), futuri, aoristi Homericae.

Quam vero supra dedi rerum expositionem, ei nusquam repugnat metrum nisi loco aperte corrupto *σ* 409, ubi *ἄνωγε* imperfectum esse nequit, sed neque perfecti indicativus ferri potest, requiritur enim *ἀνώγῃ*. In versu *Ω* 90 *ἄνωγε* quominus imperfectum interpretemur nihil obstat. Denique pro *ἄνωγα* et *ἄνωγας* rescribi *ἀνώγω* et *ἀνώγεις* versuum numeri nusquam non sinunt, quae tamen audacia foret cum parum prudens — unde enim *-γα -γας* irrepserint formae? — tum inutilis.

Verbi origo ignoratur.

§ 226. (*δερκ*) *-δέρκεαι* h. Cer. 70, *-δέρκεται* *Π* 10 *Ψ* 477 *λ* 16 *ϱ* 518, *δέρκεσθαι* *P* 675, *δερκόμενος* etc. *Α* 88 etc., imperf. *-εδέρκετο* *υ* 885 et iterat. *'δερκέσκετο* *ε* 84, 158, aor. *ἔδρᾰκον* etc. (§ 149[55]), perf. *δέδορκε* *Χ* 95 *δεδορκώς* *τ* 446 [2]).

---

[1]) Ad *Α* 313 annotat: „equidem ancipitem scripturam veteris litteraturae *ΑΝΟΙΓΕ* ita transcripsi, ut *ἄνωγε* praesentis ubique, *ἀνώγει* praeteriti vim haberet."

[2]) Aor. pass. *δρακείς* Pind. Pyth. II 20 Nem. VII 3 fr. 100[2] etc.; aor. *ἐδέρχθην* apud tragicos, quibus hoc verbum idem est quod *ὁρᾶν*.

Cohaerent *δράκων* et adverb. *ὑπόδρᾰ*, novum verbum *δερκιάομαι* legitur Hes. Theog. 911 (cf. pag. 356).

In Homerica dictione verbum *δέρκομαι* iisdem partibus fungitur quibus *βλέπω* apud posteros; qua stirpe epici poetae nonnisi in nominibus *βλέφᾰρα* et *παραβλῶπες* *I* 503 usi sunt.

§ 227. (*δεχ*) *δέχομαι* fut. *δέξομαι* aor. *ἐδέξατο* etc. passim, et aor. (imperf.?) vocali thematica carens *ἐδέγμην* etc. (§ 150[13]); perf. imperat. *δέδεξο* *E* 228 *Υ* 377 *Χ* 340, *δέδεχθε* h. Ap. 538, partic. *δεδεγμένος* *Δ* 107 *Θ* 296 *Κ* 62 *Λ* 124 *Ο* 745 *-να* *Ψ* 273, cum v. l. *δεδεχμένος* *-να* [1]), quod veteribus videbatur praesentis esse participium syncopen passum et reduplicatione inutiliter ornatum, vid. schol. *E* 228 *Θ* 296 *Ψ* 273. Futur. perf. *δεδέξομαι* *E* 238.

Eiusdem conformationis atque praeteritum *ἐδέγμην* etc. est praesentis forma *δέχᾰται* (i. e. *δέχ-νται*) *M* 147 (cf. § 145).

Derivantur nomina *δέκτης* (*δ* 248), *ὑποδεξίη* (*I* 73, cf. § 54), *δοκός* *P* 744 etc. (cf. *ἀμείβοντες* *Ψ* 712), *ἰοδόκος* *ξεινοδόκος*, *προδοκή* *δουροδόκη* *ἱστοδόκη*. De verbis derivatis *δοκέω*, *δοκεύω*, *δεδόκημαι* vid. § 144 pag. 356 et § 193[2].

§ 228. (*ἐρῡκ*) *ἐρῡκω* etc. *Z* 518 *Π* 9 *δ* 599 etc., fut. *ἐρύξω* *ο* 68 *ἐρύξει* *Θ* 178 etc., aor. *ἔρυξα* etc. *Γ* 113 *Z* 217 *K* 527 *O* 297 *π* 82 *ρ* 515 *τ* 16 et aor. sec. *ἠρῡκᾰκε* etc. (vid. § 136 et 149[12]).

Dubia est imperativi et imperfecti forma *ἐρύκανε* *Ω* 218 *κ* 429, ubi l. a. extat *ἐρύκακε*, Nauck *ἐρήτυε* coniecit. Sed certum videtur verbum derivatum *ἐρυκανάουσ'* (mss. *-όωσ'*) *α* 199, licet ibi quoque *ἐρητύουσ'* proposuerit Nauck.

Verbum ab eadem stirpe ductum [2]) et eadem potestate praeditum [3]) *ἐρητύω* [4]) legitur *B* 75 etc., aor. *ἐρητῡσειε* *Λ* 192 et iterat. *ἐρητῡσασκε* *B* 189 *Λ* 567, aor. pass. *ἐρήτῡθεν* *B* 99, 211.

§ 229. (*ϝαχ*) *ἐϝίϝαχε* *-χον* *Λ* 482 *B* 333 etc., part. *ϝιϝᾰ́χων* etc. *E* 302 *ι* 392 etc., part. perf. *ἀϝϝεϝᾰχυῖα* (mss. *ἀμφιαχυῖα*) *B* 316, cf. pag. 402.

---

[1]) Sic adspiratio, quam ne praesenti quidem primitus propriam fuisse testantur verbalia et derivata, in cetera quoque tempora irrepere conata est; vid. Ludwich Arist. I p. 289 sq.

[2]) Mira perpessa est haec stirps (cum *σρυ*, *ῥύομαι* § 164 cohaerens?), quae in formas *ἐρ-υκ*, *ἐρ-υκακ*, *ἐρ-ητυ* abiit.

[3]) Aptum est exemplum *ι* 29 sq. *ἦ μέν μ' αὐτόθ' ἔρυκε Καλυψώ*, … | *ὣς δ' αὔτως Κίρκη κατερήτυεν*.

[4]) De syllabae *τυ* quantitate vid. § 162.

De reduplicatione, quae in forma (ἐϝ)ίϝαχε producitur, cf. § 189[2], et de digammo in textu tradito saepe neglecto vid. § 41[10]; ibidem attulimus nomina derivata. Aoristum ἔϝᾰχον extitisse olim, restituendum autem esse ubi nunc in textu tradito legitur ἴαχον neglecto ϝ: μέγ' ἴαχον, ἐπὶ δ' ἴαχον, ἐπίαχον, scribendum igitur esse μέγα ϝάχον, ἐπὶ δὲ ϝάχον, ἐπίϝαχον (vel ut nos solemus μέγ' ἔϝϝαχον, ἐπὶ δ' ἔϝϝαχον, ἐπέϝϝαχον), ingeniosa est Schulzii coniectura Kuhns Zschr. XXIX p. 230 sqq.; cf. Hes. Theog. 678 (§ 316[5]) et Ambrosiani lectio *B* 316.

§ 230. (ϝεργ) ἐϝέργει etc. *B* 617 *Δ* 131 *N* 525 μ 219 etc., et sine vocali prothetica -ϝέργει (?) *Θ* 325 γ 296 ϝεργομένη *P* 571, imperf. -έϝεργον -γε -γον *Δ* 130 ι 427 η 88 etc., aor. 'ϝέρξαν ξ 411, aor. pass. ϝερχθέντα *Φ* 282. De syllaba initiali cf. § 43.

Imperfecti forma Attica ἐ(ϝ)έργνῡ uno loco extat (in fine hexametri) κ 238. Aliud incrementum cepit imperfectum (aut si quis mavult, aoristus) ἐϝέργᾰθε -θον *E* 147 etc., vid. § 151.

Perfecti et plusqmpfecti passivi traditas accepimus formas ἔρχαται *Π* 481 κ 283 et ἔρχατο *P* 354 ι 221 ξ 73, quae et reduplicatione carent et digamma ostendunt neglectum; sed errori deberi e vetusta litteratura nato et alii intellexerunt et Christ Prolegom. Il. p. 111: „εἴρχαται scripsi, quod ex ϝεϝέρχαται... ortum esse duco"; cf. § 188, pag. 344 sq. Transitum parare videtur forma ἐέρχατο κ 241, sed *E* 89 pro ἐεργμέναι recipienda est Aristarchi lectio ἐερμέναι (§ 277).

Perabsurdam formam ἐρχατόωντο ξ 15 iure damnavit et acuta coniectura emendare conatus est Hoogvliet; cf. § 188 pag. 345.

Verbalia ἕρκος et ὄρκος, perinde atque perfectum et plusqmpfectum, digamma suum amiserunt.

§ 231. (ἱκ) ἵκω ἷκε etc. (ῐ) *Λ* 817 ϱ 444 etc., fut. ἵξομαι etc. *Z* 367 μ 39 etc., aor. ἱκόμην etc. (ῐ) § 149[70], et aor. mixtus ἷξες etc. § 152[4], perf. -ῖχθαι ζ 297 [1]).

Praesentis et imperfecti multis locis forma longior usurpatur ἱκᾱνω (ῐ) etc. *Λ* 431 *Γ* 145 *N* 449 etc. et ante diaeresin bucolicam med. ἱκᾱνομαι *Σ* 457 γ 92 δ 322 ἱκᾱνεται *K* 118 *Λ* 610 ψ 7, 27, 36, 108. De terminationis -ᾱνω vocali ᾱ vid. § 38 pag. 125 et § 143.

---

[1]) Praeteriti forma ἷκτο (aor. an plusqmpf.?) extat Hes. Theog. 481.

Quod vero postea pervulgatum fuit praesentis incrementum *νε* (*ἱκνοῦμαι*), id apud Homerum nonnisi *ι* 128 et *ω* 339 *ἱκνεύμεναι* *ἱκνεόμεσθα* (mss. *ἱκνεύμεσθα*) reperitur, quarum formarum alteram certe non vere epicam esse docet syllaba *ευ*; cf. § 7, § 191, § 208 annot.

Vitiosam praesentis formam *ἵκωμι* (ῐ) *I* 414 correxit Nauck *ἵωμι* scribendo, alii aliter.

Cohaerent nomina *ἱκέτης* (cum verbo *ἱκετεύω*) et *Ἱκετάων*. Quod vero multi huc rettulerunt participium *ἴκμενον οὖρον* (*A* 479 *β* 420 *λ* 7 *μ* 149 *ο* 292), aliunde ductum esse satis constat, quamquam neque origo neque vis vocis hactenus potuit indagari.

§ 232. (*λεχ*) fut. *λέξομαι -εαι -εται* *ρ* 102 etc., aor. *ἐλέξατο* etc. *δ* 305 etc., aor. II thematica vocali carens *ἔλεκτο* etc. § 150[16], aor. mixt. *λέξεο* § 152[5].

Activi aoristus certus est *Ω* 635 *λέξον* (*in lecto colloca*), sed vitiosus *Ξ* 252 *ἔλεξα*, ubi recte alii *ἔθελξα*.

Ab hac stirpe, quae cum verbo *λεγ* § 306 non est confundenda (vid. ad § 150[17]), ducuntur nomina *τὸ λέχος* vel *λέκτρον* *lectus*, *λόχος*, *λόχμη*, *ἄλοχος*, *ξύλοχος* (pro *ξυλο-λοχος*, cf. § 12).

Etiam vox *λέσχη* *σ* 329 hinc repetenda esset (*λεχ-σκη*, cf. *πάσχω*), si Graecam esse constaret; sed e lingua Semitica desumtam esse olim Casaubonus Bochartus Valckenaerius (ad Ammonium p. 211) suspicati sunt, et nuper O. Schrader (*lishĕkâh*, *cubiculum*).

Nimis incerta denique neque me iudice veri similis est originatio, qua A. Mommsen Chronol. p. 15 cascam vocem *νυκτὸς ἀμολγῷ* (*Λ* 173 etc.) huc traxit (*ἀμ-λεχ*, *nox concubia*).

§ 233. (*μακ*) aor. (an plusqmpfectum? vid. pag. 287) 3. plur. *ἐμέμηκον* *ι* 439 § 149[28], part. *μᾰκών* *Π* 469 (= *κ* 163 *σ* 98 *τ* 454) § 149[30], part. perf. *μεμηκώς* *K* 362, *μεμᾰκυῖαι* (§ 160) *Δ* 435.

Ab hac stirpe, quae in dictione epica non solum de gregibus usurpatur sed etiam de aliis animantibus anxie vel anhelo pectore clamantibus, ducta est vox *μηκάδες*(-*ας*) *αἶγες*(-*ας*) *Λ* 383 etc.

§ 234. (*ὀρεγ*) part. *ὀρέγων* *O* 371 (= *ι* 527) *ρ* 366 *-οντας* *μ* 257, vel *ὀρεγνὺς* *Α* 351 *X* 37, infin. *ὀρέγεσθαι* *Ω* 506, fut. *ὀρέξω* etc. et aor. *ὤρεξε* vel *ὠρέξατο* etc. passim. Perf. et plusqmpf. 3. plur. *ὀρωρέχαται* *Π* 834, *ὀρωρέχατο* *Λ* 26 (cf. § 119 et 135[16]). Adi. verbale *ὀρεκτός* *B* 543.

Ab eadem stirpe ductum est nomen *ὄργυια* *Ψ* 327 *ι* 325 *κ* 167 (cf. § 12).

Pro verbo insolito *ὠριγνῶντο* Hes. Scut. 190 *ὠρέγνυντο* legendum esse suspicor.

§ 235. (*τμαγ*) *-τμήγουσι* *Π* 390, aor. *-τμήξειε* (?) *Σ* 34, *-τμήξας -αντε(ς)* *Λ* 146, 468 *Φ* 3 etc., et aor. II *-έτμᾰγον* *η* 276 (§ 149[100]). Aor. pass. 3. plur. *'τμάγεν, διέτμᾰγεν* (§ 154[10]).

Ductum est hoc verbum ab eadem stirpe atque *τάμνω* § 278.

Adv. *τμήδην* *H* 262.

§ 236. (*τεκ, τυκ, τυχ, τευχ*). A fertili hac stirpe quatuor ducta sunt verba:

1. *τίκτει ἔτικτε* etc. passim *parĕre*, fut. *τέξεαι* (l. a. *τέξεις*) *λ* 249, *τέξεσθαι* *T* 99 h. Ap. 101 Hes. Theog. 469 (restituendum est etiam vs. 478, cf. § 107 pag. 280), aor. *'τέκον* sive *'τεκόμην* (§ 149[99]) etc. passim.

Insolitae sunt futuri formae *τέξουσι* h. Merc. 493 (loco corrupto) et *τεκεῖσθαι* h. Ven. 127 (*σοὶ δ' ἀγλαὰ τέκνα τεκεῖσθαι*, an **τέξεσθαι δ' ἀγλαὰ τέκνα*?).

Promiscue de utroque parente hoc verbum in dictione epica usurpatur, neque inter activi mediique aoristos ullum significationis est discrimen.

Cohaerent nomina *τέκος, τέκνον, τοκῆες, τόκος, πρωτοτόκος, μογοστόκος* (?) *Λ* 270 *Π* 187 *T* 103 h. Ap. 97, 115, *τοκάς, δυσαριστοτόκεια* *Σ* 54, *τέκτων* (unde verbum *'τεκτήνατο -αιο -αιτο* *E* 62 *K* 19 *Ξ* 54 *ξ* 131 h. Merc. 25), *τέχνη* (cum adiectivo *τεχνήεις* § 69 et verbo *τεχνήσομαι* etc. *Ψ* 415 etc.), *τέκμωρ* § 70 (cum verbo *τεκμαίρομαι*). Vid. etiam § 149[37].

2. *τεύχει* etc. *parare*, fut. *τεύξω* etc., aor. *ἔτευξα* etc. med. *τεύξασθαι* *T* 208 h. Ap. 76, 221, 245, et aor. II infin. *τετυκεῖν*, med. *'τετύκοντο* etc. (§ 149[39]). Passiv. fut. *τεύξεσθαι* *E* 653, perf. *τέτυξαι* *Π* 622, *τέτυκται* *Γ* 101 etc., 3. pl. *τετεύχαται* *N* 22 etc., *τετύχθω* *β* 356 *φ* 231, *τετύχθαι* *O* 110 etc., *τετυγμένος* etc. *Z* 243 etc., plusqmpf. *ἐτετύγμην* *ξ* 234, *ἐτέτυξο* *Θ* 163 *M* 164, *ἐτέτυκτο* *E* 78 etc., 3. pl. *ἐτετεύχατο* *Λ* 808 *Σ* 574, fut. exact. *τετεύξεται* *M* 345 (= 358) *Φ* 322, 585, aor. *ἐτύχθη* *B* 155 etc.

Separatim commemorandum est participium perf. act. *τετευχώς* *μ* 423 = *factus*.

Adiectivum verbale est *τυκτός* *M* 105 *δ* 627 *ρ* 169, 206 [1]) (cum composito *ἐύτυκτος*); praeterea cohaerent adi. *νεοτευχής* *E* 194 sive *νεότευκτος* *Φ* 592 et substantivum *τὰ τεύχεα* *arma* [2]) (cum verbo *τετευχῆσθαι* *χ* 104). Cf. etiam nomen proprium *Τυχίος*.

Perfectum et plusqmpfectum passivi poetis idem valent quod verbi *εἰμί* praesens et imperfectum.

3. *'τιτύσκετο* *Θ* 41 etc., *τιτυσκόμενος* etc. *Γ* 80 *N* 560 etc. [3]). — Cf. § 140[20].

Idem quod *τεύχω* hoc verbum significat *Θ* 41 (= *N* 23) *Φ* 342, sed plerisque locis utitur *intendendi*, *petendi* vi, hinc autem natum est substantivum *τόξον* sive *τὰ τόξα* *arcus*, unde ducta sunt nova nomina *τοξότης*, *τοξοσύνη*, *τοξοφόρος*, *ἀγκυλο- ἀργυρο- κλυτότοξος*, verba *τοξεύω* (cum suo nomine verbali *τοξευτής*) et *τοξάζομαι*.

4. Quarto denique loco verbum *τυγχάνειν* *contingere*, *assequi* est commemorandum. Praesentis nulla in Homero reperitur forma, imperfecti una *ἐτύγχανε* *Λ* 74 *ξ* 231. Futurum *τεύξε'(αι)* est *τ* 314, *τεύξεσθαι* *Π* 609, aor. *ἔτυχες* etc. (§ 149[104]) et *ἐτύχησε* *O* 581 *Ψ* 466 *ξ* 334 (= *τ* 291), *τυχήσας* *Δ* 106 etc., perf. *τετύχηκε* *κ* 88, *τετυχηκώς* *P* 748.

Vox quae postea pervulgata fuit *τύχη* nonnisi in sero hymno X 5 legitur et nominis proprii sustinet vicem h. Cer. 421.

Quatuor haec verba, quibus communis est origo, artissime cohaerent, ita ut dubites nonnunquam quomodo sint distinguenda; sic *τόξον* quod ad formam cum stirpe *τεκ* est iungendum, sensu vero ad *τιτύσκεσθαι* pertinet; *τεύξεσθαι* *E* 653 *paratum iri* significat, quapropter ad verbum *τεύχειν* rettuli, sed *Π* 609 *τ* 314 *contingendi* sive *assequendi* vis huic futuro propria est, ut apud posteros, itaque cum aoristo *τυχεῖν* est componendum; *'τιτύσκετο* tribus locis supra allatis non *petendi*, quae huic verbo propria esse solet, vi utitur sed idem valet quod *τεύχειν*; perfectum *τέτυξαι-τετεύχαται* ab utraque stirpe *τυκ* aut *τυχ* et *τευχ* ductum est.

---

[1]) Sed *E* 831 *τυκτὸν κακόν* vitiose est traditum pro *στυκτόν*, emendavit vHerwerden; cf. § 239[3].

[2]) Sed *ο* 218 et fortasse *δ* 784 *π* 326, 360 navis *instrumenta* significat.

[3]) Pro *τιτύσκεαι* h. Merc. 163 correctum est *δεδίσκεαι*, legendum videtur *δεδίσσεαι* (§ 168).

§ 237. (φυγ) φεύγω φεύξομαι ἔφῠγον (§ 149[10]) etc. passim; iterat. 'φεύγεσκε *P* 461, 'φῠγεσκε *ϱ* 316, opt. -φύγοισθα *χ* 825 (§ 111). Perfecti activi part. πεφευγότες *α* 12, plusqmpf. (ἐ)πεφεύγει *Φ* 609 (l. a. πεφεύγοι, cf. § 159); eodem sensu usurpatum est part. med. πεφυγμένος *Z* 488 *X* 219 *α* 18 *ι* 455 h. Ven. 34.

De adiectivo verbali φυκτά *Π* 128 (= *ϑ* 299 *ξ* 489) vid. § 128. Praeterea cohaerent nomina φῠγή (φῠγᾰδε, cf. § 49), φύξις, φύξιμον *ε* 359, φυγοπτόλεμος (φυγε-?) *ξ* 218.

Elemento *ι* aucta stirps peperit participium πεφυζότες *Φ* 6, 528, 532 *X* 1, et nomen φύζᾰ *I* 2 etc. cum adiectivis φύζηλον *P* 143 (sic ex Hesych. corr. vHerwerden, mss. φύξηλιν) et φυζᾰκῐνῆσ' *N* 102.

§ 238. Praesentis stirpi sonum iota subiectum habent verba quae sequuntur:

1. (πλαγ) -πλήσσεις *M* 211, -πλήσσουσι *σ* 231, part. -πλήσσων *K* 500 *Ψ* 120, fut. -πλήξειν *Ψ* 580, aor. 'πλῆξα etc. *E* 588 *κ* 162 etc., med. 'πλήξατο h. Cer. 246, πληξάμενος *Π* 125, et aor. sec. ἐπέπληγον med. 'πεπλήγετο -γοντο (§ 149[32]), part. perf. πεπληγώς *B* 264 *X* 497, -υῖα *E* 763 *κ* 238 (= 319 *π* 456). Aor. pass. 'πλήγη etc. (§ 154[6]).

Cohaerent πληγή, πλῆκτρον (hymn.), πλήξιππος, πληκτίζεσθαι, ἐμπλήγδην (l. a. ἐκ-) *υ* 132.

De formis, quas nonnulli huc referunt, 'πλάζε 'πλάζετο -πλάζον *Φ* 269 *ε* 389 *λ* 583 *M* 285 cf. § 228[1].

2. (πτακ-πτωκ) πτώσσεις etc. (praes. et imperf.) *Δ* 371 etc., πτωσκαζέμεν' (cf. § 144) *Δ* 372. Aor. 'πτῆξε *Ξ* 40, ἔπτηξαν *ϑ* 190, -πτήξας *X* 191 [1]), et aor. II dual. -επτήτην *Θ* 136 (cf. § 150[13]), particip. perf. πεπτηώς *ξ* 354 *χ* 362, -ῶτες *B* 312 *ξ* 474, -υῖαι *ν* 98 Hes. Scut. 265. De ultimis formis cf. pag. 391.

Cohaeret nomen πτώξ *P* 676 *X* 310.

3. (ϝελικ) ϝελισσέμεν' *Ψ* 309, ϝελίξας *Ψ* 466; med. ϝελίσσεται *Ψ* 320, ἐϝελίσσετο *M* 49 *υ* 24, 28, ϝελισσόμενος etc. *A* 317 *X* 95 etc., aor. ϝελίξεται *P* 728, ϝελιξάμενος *M* 408 etc.; pass. ϝελιχθέντων *M* 74.

Praeterea huc accedunt formae ἐϝέλιξεν ϝελιξάμενος 'ϝεϝέλικτο ἐϝελίχθη -θεν -θέντες, quae in mscriptis ἑλέλιξεν ἑλελιξάμενος ἑλέλικτο ἑλελίχθη -θεν -θέντες exaratae sunt; vid. § 41[24], et cf. ϝέλλω § 265.

---

[1]) Participio aor. II καταπτᾰκών usus est Aeschylus Eumen. 252.

§ 239. Vocali α vel ε praesentis stirpem auxerunt verba quae sequuntur:

1. (μυκ) μῡκώμεναι κ 413, aor. 'μύκε -μύκον (§ 149[82]), perf. -μέμῡκε κ 227, μεμῡκώς Σ 580 Φ 237, plusqmpf. ἐμεμύκει μ 395.
Cohaerent ἐρίμῡκος et μῡκηθμός.

2. (λακ) -ελήκεον Θ 379 [1]), aor. 'λάκε (§ 149[77]), part. perf. λεληκώς Χ 141 λελᾰκυῖα μ 85 [2]) (cf. pag. 402).
De *stridulis* tantum sonis hoc verbum adhibitum reperitur in dictione epica; tragici vero de quovis sono vel clamore quin etiam de laeto cantu usurparunt (e. g. Eur. Alc. 346); praesens autem iis est λάσκω Aesch. Agam. 596, 865 Eur. Rhes. 724 Andr. 671 (Ar. Ach. 1046 Eq. 1018), futurum λᾰκήσομαι Ar. Pac. 381 sqq. (in parodia?). De botulo cum stridulo sono disrupto aoristum διαλακῆσαι adhibuit Aristophanes Nub. 410.

3. (στυγ) στῠγέει *odit* etc. Α 186 Θ 370 etc. (praesens), aor. ἔστῠγε -γον (§ 149[88]), et στύξαιμι λ 502 causativa vi *invisum reddendi.*
Adi. στῠγερός passim occurrit, adi. verbale στυκτόν certa emendatione restituit vHerwerden pro τυκτόν Ε 831, cf. § 236[3].

§ 240. Syllabam ιζ praesentis stirpi additam habet verbum sequens:
(ἀχ) ἀκᾰχίζεις (§ 138[5]) π 432, med. imperat. ἀκᾰχίζεο Ζ 486 λ 486, fut. ἀκᾰχήσεις h. Merc. 286, aor. ἀκάχησε Ψ 223 et aor. II ἤκᾰχε, med. ἀκᾰχοντο etc. (§ 149[11]), perf. med. ἀκᾰχημαι etc. Α 702 Θ 314 etc.
De corruptis perfecti formis ἀκηχέδατ'(αι) ἀκηχεμένη -ναι vid. § 135[19].
De duplici stirpe ἀκαχιζ et ἀκαχη, unde omnes quas recensuimus formae excepto aoristo II° fluxerunt, videatur § 144.

Sed frequentiores sunt praesentis et imperfecti formae reduplicatione carentes:
ἄχομαι σ 256 τ 129.
ἄχνῠται ἄχνυνται ἀχνῠμενος etc., imperf. ἄχνῠτο ἀχνῠμεθα (ἠχν.) Α 103 Ζ 524 etc.

---

[1]) Praesens λᾰκεῖ adhibuit Theocritus II 24.
[2]) λέληκας Hes. Op. 207, λέλᾱκας -κε Eur. Hipp. 55 Hec. 678, 1110 Ar. Ach. 410 (in parodia).

ἀχέων *B* 694 etc., ἀχέουσα *I* 567 *o* 361, sive ἀχεύων *E* 869 *I* 612 etc. (cf. § 144).

Integra stirps ἀχ peperit nomen τὸ ἄχος, artissime autem cognata sunt ἄχθος et ἄχθομαι (vid. § 142[1]).

Apparet autem magna libertate in hac stirpe excolenda veteres usos esse, cuius circumferantur formae ἀχ, ἀχε, ἀκαχ, ἀκαχη, ἀκαχιζ, ἀχθ, ἀχνυ. Ultima autem forma ἀχνυ ultro nos deducit ad verba sequentis sectionis.

§ 241. Elementum ν (νυ vel αν) praesentis stirpi adiungunt quae sequuntur verba:

1. (οιγ) pass. ὠίγνυντο *B* 809 *Θ* 58, aor. act. ὤιξε *Z* 298 etc., ὤιξαν *ψ* 370 *ω* 501.

Disyllaba stirpis forma ὀ(ϝ)ιγ, quae etiam in inscriptione Aeolica Coll. 214[43] reperitur (infin. ὀείγην) quin sola dictioni epicae fuerit propria non est dubium; cf. G. Meyer[2] p 428. Hic illic tamen in textu tradito reperiuntur imperfecti et aoristi formae more aevi recentioris contractae ἀνέῳγε vel -οιγε *Π* 221 *Ω* 228 ἀνῷγε vel -οιγε *Ξ* 168, ἀναοίγεσκον *Ω* 455, οἶξασα *Z* 89, ᾦξε *Ω* 457, quae nequeunt certis emendationibus corrigi omnes, neque spurium versum *Z* 89 aut suspectum *Ξ* 168 emendare studebit qui sapit; ne tamen mscriptis temere fidem habeamus dehortatur versus *κ* 389, ubi ἀνέῳγε habent alii, alii ἀνέῳξε, alii invito metro ἀνώιξε, unde vera lectio emicat ἀνόιξε. Itaque etiam *Π* 221 *Ω* 228 ἀνόιξε verum videtur, *Ω* 455 fortasse ἀνοΐξασκον fuit olim, *Ω* 457 pro ἐριούνιος ᾦξε Menrad tentavit ἀκάκητ' ὤιξε.

Non -ιξ- sed -ειξ- scribendum esse propter inscriptionem, quam modo laudavimus, et alii arbitrantur et KühnerBlass I p. 496.

2. (παγ) fut. πήξεις *X* 283, aor. ἔπηξε etc. *B* 664 etc. — Intransit. πήγνυται *X* 453, 'πήγνῦτο *O* 315, aor. -ἐπηκτο (?) *Λ* 378 (§ 150[19]), ἐπάγη -γεν (§ 155[4]), ἔπηχθεν *Θ* 298, perf. πέπηγε *Γ* 135, plusqmpf. ἐπεπήγει *N* 442 *Π* 772.

Adiectivum πηκτός (cum comp. εὔπηκτος) est *K* 353 etc., praeterea ab hac stirpe ducta sunt nomina πηγός, πηγῦλίς, εὐπηγής, πηγεσίμαλλος. Artissime cohaeret stirps παχ, quae peperit voces πάχος, πᾰχύς, πᾰχετος, πάχνη (cum verbo παχνόεται *P* 112).

3. (ϝραγ) 3. pl. ῥηγνῦσι *P* 751, iterat. 'ῥήγνυσκε *H* 141, fut. ῥήξω *Ψ* 673, ῥηξέμεν' *M* 262 (*B* 544 ῥῆξαι rescripsimus), aor. ἔρρηξε etc. *Γ* 348 etc. — Med. et pass. ῥήγνυσθε *M* 440, ῥήγνυσθαι *M* 257,

ῥηγνύμενον *Δ* 425, *'ρήγνῦτο* *Σ* 67, *'ρήγνυντο* *N* 718 *Υ* 55, aor. med. *ἐρρήξαντο* etc., *M* 291 etc., aor. pass. *-ερρἄγη* *Θ* 558 = *Π* 300 (§ 154[7]), perf. *-έρρηκται* *ϑ* 137.

Cohaerent nomina *ῥηκτός*, *ῥηγμίν*, *ῥηξήνωρ* (unde *ῥηξηνορίη*), in *ω* autem mutatam habent stirpis vocalem *ῥῶγας* *χ* 143, *ἀπόρρωξ* *B* 755 etc., *ῥωχμός* *Ψ* 420, *ῥωγαλέος* *B* 417 etc. — Idem sonus perfecto *ἔρρωγα* proprius est, sed in epicis carminibus id non occurrit [1]).

4. (*λαχ*) impf. 1. sing. *'λάγχἄνον* *ξ* 288, 3. pl. *ἐλάγχἄνον* *ι* 160 *υ* 282, aor. *ἔλἄχον* etc. et *λελἄχητε* *-ωσι* (causativ.) § 149[25], perf. *λελόγχασι* *λ* 304 (*ᾰ*? — vid. § 116). Singularis *λέλογχε* in seris hymnis V 2 XVIII 6 et apud Hesiodum Theog. 203 reperitur [2]).

5. De verbo *τυγχάνω*, quod quinto loco hic recensendum est, vid. § 236[4].

§ 242. Terminatione inchoativa (§ 140) utuntur [3]):

1. (*ἀλυκ*) *ἀλύσκων* *χ* 363 (= 382), *ἀλυσκάζω* etc. *E* 253 *Z* 443 *ι* 457(?) *ρ* 581, *ἀλύσκἄνε* *χ* 330. Fut. *ἀλυξέμεν'* *K* 371, med. *ἀλύξεται* (?) Hes. Oper. 363, aor. *ἤλυξα* etc. *Λ* 476 *μ* 335 etc.

Hoc verbum, cuius nomen verbale *ὑπάλυξις* legitur *X* 270 *ψ* 287, ex stirpe *ἀλευ* (*ἀλέομαι* § 180) procrevit. De elemento *κ* adiecto cf. pag. 391.

2. (*ϝικ*) *ϝεϝίσκω* etc. (praesens ind.) *Γ* 197 etc., imperf. *ἐϝέϝισκε* *-κομεν* (*ἠισκ.* mss.) *Φ* 332 *δ* 247 *ι* 321 *ψ* 94 [4]).

Participium caret reduplicatione, *ϝίσκοντες* *Λ* 799 (= *Π* 41), *ϝίσκουσα* *δ* 279, eadem autem conformatio videtur apparere in imperfecto, quod alii ad *dicendi* verbum referunt, *'ϝίσκε* *τ* 203 (cf. § 306[5]).

De perfecto *ϝέϝοικα* vid. § 160[4], et de praesentis reduplicatione cf. § 139. — Nomina ab hac stirpe ducta in § 41[47] attulimus.

Non ad hoc verbum sed ad *ϝείκειν* *cedere* referendum est *'ϝεῖκε* *Σ* 520 (= *ἐνεχώρει* Att.); cf. *X* 321 et Bekker Hom. Blätter p. 137.

---

[1]) Apud Aeschylum demum invenitur.

[2]) Praeterea hoc perfecto usi sunt Lyr. inc. 146 Bergk, Pind. Ol. I 85 IX 25 Nem. I 35 XI 1, Herod. VII 53, Soph. Oed. Col. 1235, Eur. Troad. 243, 282, Theocrit. IV 40 VII 103.

[3]) Stirpis consona finalis cum terminatione inchoativa eadem ratione atque in verbo *πάσχειν* confluxit (*πάϑ-σκω*, *ἀλύκ-σκω*, *ϝεϝίκ-σκω*, *μίγ-σκω*, *τιτύκ-σκομαι*).

[4]) Tradita lectio *ἤισκε* in lucem vocavit perfectum pass. male formatum *προσῄξαι* Eur. Alc. 1063.

3. (*μιγ*) *μισγέμεναι* υ 203, *-έμισγε* κ 235, *ἔμισγον* Γ 270 α 110 σ 310, *-μίσγων* h. Merc. 81; fut. *-μίξομεν* χ 221, aor. *-έμιξα* h. Ven. 251, *-έμιξε* h. Ven. 39, 50, 52, *ἔμιξαν* δ 41, *μῖξαι* Ο 510, *-μίξας* Ω 529. — Med. *-μίσγομαι μίσγεται* etc. Κ 548 etc., fut. *μίξεσθαι* ζ 136 ω 314, aor. *ἔμικτο* § 150[17], aor. pass. *ἐμίγην* etc. et *ἐμίχθη* etc. (§ 155[3]), perf. *μεμιγμένον* etc. Κ 424 etc., *ἐμέμικτο* Δ 438 [1]).

De futuri forma vix Homerica *μιγήσεσθαι* Κ 365 vid. § 104.

Novam formam induit medium Θ 271 *μιγαζομένους* (*-νω*?).

Attica praesentis forma *μίγνυμι* (*μείγνυμι*) apud Homerum non reperitur [2]).

Ab hac stirpe ducta sunt adverbia *μίγδα μίγδην ἐπιμίξ* et nomen *μισγάγκεια* Δ 453.

4. Quartum quod hic afferendum est verbum (*τυκ*) *τιτύσκομαι* in § 236[3] tractavimus.

V. *De stirpibus in mutam labialem desinentibus.*

§ 243. Sonum ι (*j*) stirpi praesentis additum habent verba:

1. (*λαβ*) *ἐλάζετο* Ε 365, 371 etc., *λαζοίατο* Β 418; aor. *ἔ(λ)λᾰβε* etc., med. *ἐλλάβετο* ε 325, et cum redupl. *λελᾰβέσθαι* δ 388 (§ 149[23]).

Praesentis forma quae postea vulgatissima fuit *λαμβάνω* in lingua epica non reperitur [3]); uno loco h. Merc. 316 non *ἐλάζετο* sed *-υτο* traditum accepimus, sive recte sive iniuria; etiam Θ 389 l. a. *λάζυτο* extat. Euripidi verbum *λάζῠμαι λάζῠται λάζυσθε* [4]) *λάζυσθαι λαζῠ́μενος* in deliciis est [5]); *-λάζου* tamen dixit Orest. 452.

2. (*νιβ*) *νίζ'(ε)* Λ 830, *νίζειν* τ 374, *νίζοντες* Η 425, *-νίζουσα* ψ 75, imperf. *ἔνιζε* Λ 846 τ 387, 392, *'νίζον* α 112; med. *ἐνίζετο* ζ 224, *ἀπεννίζοντο* Κ 572 (cf. § 27). Fut. *νίψω* τ 376, *νίψει* τ 356, aor.

---

[1]) Fortasse in carminibus epicis scribendum est *ἔμειξα, μείξεσθαι, ἐμείχθη, μεμειγμένον* etc., ut apud Atticos nunc quidem ex lapidum auctoritate edi solet. Ita opinatur Kühner-Blass II p. 482 sq. — Praesenti stirps debilior omnino est tribuenda, hinc igitur aliena est diphthongus ει.

[2]) Pind. Pyth. II 35 *ἐμίγνυτο*.

[3]) In Herodoti vero lingua elementum ν non praesens tantum sed alia quoque tempora affecit: *λαμβάνω λάμψομαι λελάβηκα λέλαμμαι ἐλάμφθην, ἐπι- κατάλαμπτος*.

[4]) Item in parodia Aristoph. Lysistr. 209.

[5]) *λάζυμαι* Androm. 250 Ion. 1027 Iph. Aul. 1227, *λάζυται* Suppl. 363 Iph. Aul. 1109, *λάζυσθε* Rhes. 877 Ion. 1266 Bacch. 503, *λάζυσθαι* Herc. 943 Or. 753 Hel. 911, *λαζύμενος* Hec. 64.

ἔνιψε *K* 575 *Π* 229 τ 505, νίψον τ 358, -νίψατε τ 317, -νίψαντες ω 189, med. 'νίψατο etc. *Π* 230 etc., perf. pass. νένιπται *Ω* 419.

Insolita praesentis forma ἀπονίπτεσθαι σ 179 aut in -ψασθαι (sic l. a.) est mutanda aut in -ζεσθαι.

Adiectivum verbale est ἄνιπτος, unde ἀνιπτόποδες *Π* 235. Praeterea ab hac stirpe derivata sunt nomina ποδάνιπτρα τ 343, 504 et χέρνιβα (acc. sing. an plur.?) α 136 etc., χέρνιβον (?) *Ω* 304; hinc novum verbum est ductum 'χερνίψαντο *A* 449.

3. (ἐνιπ) ἔνισσε *Γ* 438, ἐνίσσοι *Ω* 768, ἐνισσέμεν' *O* 198, ἐνίσσων *X* 497 *Ω* 238, imperf. ἐνίσσομεν ω 161, aor. ἐνένιπε et ἠνίπαπε (§ 149[17]). Pass. ἐνισσόμενος ω 163.

Reiciendae sunt formae quasi a praesenti ἐνίπτω ductae, quas praebet lectionis varietas *Γ* 438 (ἔνιπτε vel ἔνισπε) *Ω* 768 (ἐνίπτοι vel ἐνίσποι) ω 161 (ἐνίπτομεν); has in lucem vocarunt verba subsimilia νίζω (νίπτω) et ἐννέπω [1]). Similis in aoristo esse solet varietas (ἐνένισπε, ἐνένιπτε).

Cohaerent nomina ἐνιπή et 'Ενιπεύς. Cognatum esse videtur verbum ἴψασθαι *A* 454 = *Π* 237 (ἴψαο) *B* 193 (ἴψεται); quamquam minime constat syllabam ἐν- praepositionem esse.

4. (ὀπ) ὄσσομαι. De hoc verbo vid. § 309.

5. (πεπ) πέσσω etc. *B* 237 *Δ* 513 *Θ* 513 *I* 565 *Ω* 617, 639 η 119, aor. -πέψῃ *A* 81.

Ductum est ab hac stirpe adiectivum πέπων *maturus*, quo tamen epici poetae non sunt usi. Nam qui aliquot locis reperitur vocativus ὦ πέπον *o bone* Z 55 etc., ὦ πέπονες *B* 235 (*o ignavi?*) *N* 120 et significatione discrepat et originem quin habeat diversam non dubito.

§ 244. Propter praesens (imperfectum) a stirpe nullo incremento aucta ductum notatu digna sunt:

1. (βλαβ) βλάβεται *T* 82, 166 ν 34 (pass.). — Activi vulgata est forma βλάπτει etc., aor. ἔβλαψε etc.; pass. perf. βεβλαμμένον *Π* 660 (vid. § 184[1]), aor. ἔβλαβεν et ἐβλάφθησαν etc. (§ 155[1]).

Adiectivum βλαβερός nonnisi spurio loco h. Merc. 36 extat.

---

[1]) Epigonis tamen concedendum videtur ἐνίπτων Aesch. Ag. 590 (L ἐνίππων), Pind. Pyth. IV 201.

2. (*φεβ*) *φέβωμαι* Λ 404, *φεβώμεθα* E 282, *φέβεσθαι* E 223 (= Θ 107), *ἐφέβοντο* E 527 (= O 622) Θ 342 (= Λ 178) Λ 121 M 136 O 345 χ 299: *fugere*.

Plures formae a simplici stirpe *φεβ* non sunt ductae, nisi iure suspicati sumus activum *φέβει fugat* pro *φοβεῖ* esse legendum Π 689 (= P 177).

Substantivum verbale est *φόβος*, quod *fugam* in dictione epica significat, non *metum*, ut apud recentiores. Vid. P 579 etc. — Frequens autem est verbum *φοβέειν φοβῆσαι fugare*, passiv. *fugere* (*φοβήσομαι*, *πεφοβημένος*, *ἐφόβηθεν* etc.), quod nihil habet insoliti.

§ 245. (*ἐριπ*) *ἐρείπων* O 356, *ἔρειπε* O 361, *ἔρειπον* M 258 *deicere*, pass. plusqmpf. *ἐρέριπτο* Ξ 15 (§ 135[7]).

Intransitiva *cadendi* vi utuntur aor. *ἤριπε* (§ 149[11]) et perf. -*ερήριπε* Ξ 55 (§ 135[7]).

Alienum hinc esse aoristum *ἀνηρείψαντο* Υ 234 etc., qui *ἀνηρέψαντο* est scribendus, vel praepositio *ἀνα*- docere potest, quoniam *sursum cadere* nihil potest. Vid. § 224[1].

§ 246. (*σεπ*) imperat. *ἔννεπε* B 761 α 1 h. Ven. 1,[1]) *ἐννέπετε* Hes. Oper. 2 Antimach. fr., part. *ἐνέπων* -*ποντα* -*ποντες* -*πουσα* Λ 643 ρ 549, 556 ψ 301 ω 414 h. Merc. 433; imperf. *ἔννεπε* Θ 412, optat. *ἐνέποιμι* ρ 561[2]). Fut. *ἐνισπήσω* ε 98. Aor. *ἐνίσπον* etc. § 149[23].

Omnes hae formae facillimae sunt explicatu, praemissa enim stirpi *σεπ* sive *σπ* (aor.) est praepositio *ἐν*- vel *ἐνι*-, prouti versuum numeris commodum erat (cf. schol. B 484); primitus igitur fuit *ἔν-σεπε* (*insĕce* in vetusta Latinitate, nostrum *zeggen*) *ἐν-σέπετε*, sed consonae *σ* vis remisit in formis quarum syllaba initialis corripitur, *ἐνέπων* etc. — Simplex stirps cernitur in adiectivo verbali *ἄσπετος ineffabilis* (*ingens*).

Sed mature ita cum stirpe concrevit praepositio, ut Graecis integra solidaque esse videretur.[3]) Hinc natum est nomen *ἐνοπή clamor* et aoristi littera *ν* quibusdam in formis est oblitterata

---

[1]) In tragicorum canticis imperativus *ἔνεπε* tribrachyn plus uno loco efficit.

[2]) Apoll. Rh. II 1060.

[3]) Recte Bergk Rhein. Mus. 1883 p. 534: „schon frühzeitig war wie *ἐπίσταμαι*, auch „*ἐνέπω* für das Sprachgefühl der Griechen ein einfaches Zeitwort, wie das Augment „in *ἤνεπε προσήνεπε* (von Apollonius Dyscolus bezeugt und nach den Spuren der Hss. „in Pindar von mir zurückgeführt) beweist, sowie *ἔνισπον*."

(*ἕσπω, ἕσπετε* pro *ἔν-σπω, ἔν-σπετε*), et nata sunt nova composita tragicis dilecta *ἀπεννέπω ἐξεννέπω προσεννέπω*.

Vitio natum est futurum *ἐνίψω β* 137 *ἐνίψει H* 447 *λ* 148, licet Apollonius Rhodius saepius ad Homeri imitationem eo sit usus [1]). Restituimus subiunctivum *ἐνίσπω β* 137 et *ἐνίσπῃ H* 447, sed tertius locus *λ* 148 leni correctione sanari nequit.

Non esse confundendas stirpes *σεπ* (Lat. *insecere*) et *Ϝεπ* (Lat. *vox, vocare*), facile apparet; sed non minus facile intellegitur fieri vix potuisse quin a posterioribus hic illic confunderentur, ita ut diceretur *ὄφρ' εἴπω* v. c., cum *ὄφρ' ἕσπω* dedisset priscus vates.

§ 247. (*σεπ*) *-ἕπω tracto, -εἶπον, -ἕψω*, aor. *-ἕσπον* § 149[35]. Frequens est hoc verbum, sed nonnisi praefixa praepositione (*H* 316 *K* 516 *Λ* 474, 483, 776 *O* 555 *Θ* 61 *τ* 421 *ξ* 195 in tmesi) usurpatur [2]), excepto uno versu Z 321 *περικαλλέα τεύχε' ἕποντα*, ubi eleganter *περὶ κάλλιμα τεύχε' ἕποντα* coniecit Bekker; *μ* 209 pro *ἔπι* Aristarchus *ἕπει* scripsisse fertur, male profecto.

Ab hac stirpe ductum est nomen *ὅπλον*, hinc *ὁπλίζω* (*ὁπλέω*). Nec non *ὀπάζω* (*ὀπάων, ὀπηδέω*) hinc originem habet; cf. § 144. Praeterea artissime cohaerere *ἅπτω* (*ἄαπτος*) atque *ἀφάω*, stirpem *σεπ* autem alteram esse stirpis *σεχ* (*ἔχω*) formam, demonstratum ivit W. Leaf Journal of Philology 1885, qui recte observavit activo primitivam vim esse *tractandi, capessendi*, medio *comitandi, se adiungendi* (nostrum *bijhouden*, non vero *volgen*).

Frequentius est medium *ἕπομαι sequor, ἑπόμην εἵπετο* etc., *ἕψομαι*, aor. *ἕσπεο ἕσπετο* etc. (§ 149[35]). In praesenti imperfecto futuro simplex tantum usurpatur; cohaerere videtur vocabulum *ἀοσσητήρ*.

§ 248. (*στρεφ*) *στρέφει* etc., *-στρέψω, ἔστρεψα* (*ἐστρέψασκε -ον Σ* 546 *X* 197 *λ* 597). Pass. fut. *στρέψεσθαι* Z 516, aor. *ἐστρέφθην* (§ 156), perf. *ἐστραμμέναι* h. Merc. 411.

Praesentis forma intensiva *στροφα-* (*στροφάουσι -ουσα -εσθαι*) extat locis nonnullis (*Θ* 348 *I* 463 *Τ* 422 *ζ* 53, 306 *η* 105 *ρ* 97, 486 *φ* 394), ubi mscripta praebent contractas formas *στρωφῶσι στρωφῶσα στρωφᾶσθαι*, quarum prima syllaba vitiose est producta; cf. § 191. Pro

---

[1]) Vid. I 1257 III 475, 780 IV 810. — Theocrito XXVII 10 *ἐνίψω* pro *subiunctivo* est, 38 non liquet.

[2]) Sic etiam apud Herodotum *περι-έπω περι-έσπον tractare* (praesertim *τρηχέως περιέπειν*), *διέπειν ordinare* V 22.

στρωφᾶτ'(ο) *N* 557 h. Cer. 48 Nauck rescripsit ἐστρέφετ'. — Novo incremento aucta haec stirps cernitur in verbo στροφᾰλίζω σ 315 cum voce στροφάλιγξ; cf. § 144.

Adiectivum verbale est στρεπτός. Alia nomina a stirpe στρεφ ducta sunt στρόφος, ἐπίστροφος, στρόμβος. Cum alio verbo copulata peperit verbum 'στρεφεδίνηθεν *Π* 792.

§ 249. (θαφ) perf. τέθηπα etc. *Δ* 243 ζ 168 etc., aor. part. τᾰφών (§ 149[28]).

Arte cohaeret substantivum το τάφος φ 122 ψ 93 ω 441.

Praeterea cognatam originem habent verba:

1. (θαϝη) θηέοιο *Ω* 418, 'θηεῖτο ε 75 etc., ἐθηεύμεσθα ι 218, 'θηεῦντο *Η* 444 etc., fut. θηήσονται Hes. Oper. 482, aor. 'θηήσαο ω 90, -σατο ε 76 etc., -σαντο *Ο* 682 etc., θηήσαιο ρ 315, -σαιτο ε 74.

Vitiosam formam θησαίατο σ 191 emendavit PKnight θηησαίατ' scribendo pro μιν θησαίατ' [1]). — Adiectivum verbale θηητός extat Hes. Theog. 31 [2]), substantivum θηητήρ φ 397. Apud Athenienses θᾱη- in θεᾱ- abiit (θεᾶσθαι, θέατρον etc.).

Brevior stirps θαυ edidit nomen θαῦμα, hinc verbum inde ab Homero pervulgatum θαυμάζω ductum est. Alterum eiusdem significationis verbum θαυμαίνω legitur *Θ* 108 (part. fut. θαυμανέοντες) et h. Ven. 84 (θαύμαινεν, l. a. θάμβαινεν).

2. θαμβέω cum substantivo τὸ θάμβος.

§ 250. (τερπ) activum τέρπῃσι ἔτερπε etc. (praes. et impf.) nihil habet quod notatu sit dignum. — Med. τέρπομαι ἐτέρπετο etc. (praes. et impf.), fut. τέρψομαι *Τ* 23. Aoristus secundus formarum varietate est insignis, vid. § 149[18] et § 155[5]; praeterea sigmatici aoristi leguntur formae τέρψομαι π 26, τέρψαιτο h. Ap. 153, τερψάμενος μ 188.

Nomina ab hac stirpe ducta sunt τερπωλή, τερψίμβροτος, ἀτερπής (vitiosa est l. a. ἀτέρπου *Ζ* 285), ἐπιτερπής h. Ap. 413.

§ 251. (τρεπ) τρέπω, ἔτρεπον, τρέψω, aor. ἔτρεψα et aor. II ἔτρᾰπε

---

[1]) Dorienses postea hac contractione usi sunt, vid. imperativus θᾶσαι Ar. Pac. 906 Thesm. 280 Theocrit. I 149 III 12 IV 50 X 41 XV 65, θᾶσθε Ar. Ach. 770, infin. θάσασθαι Theocr. II 72, θᾱσόμεναι XV 23.

[2]) Item θᾱητός Tyrt. fr. 10[29], Pind. Ol. III 65 VI 1 Pyth. VII 12 etc., Theocrit XV 84.

etc. (§ 149[102]). Pass. perf. *τέτραπται* etc. (3. pl. *τετράφἄται* *B* 25, 62, *'τετράφἄτο* *K* 189, cf. § 119), aor. *τραφθήμεναι* *ο* 80 (§ 156[3]).

Praesentis et imperfecti multis locis reperitur forma intensiva, quae, si mscriptis fides est habenda, modo fuit *τρἄπέω* (*K* 421 *η* 125), modo *τροπέω* (*B* 295 *Σ* 224 *δ* 465 *ι* 465 h. Merc. 542), modo *τρωπάω* (*I* 500 *Λ* 568 *O* 666 *Π* 95 *Σ* 585 *Τ* 119 *π* 405 *τ* 521 *φ* 112 *ω* 536); sed dudum a criticis est intellectum, librariorum errores nos ludificari, *τρωπᾶν* enim nullum fuisse vorbum, apertas autem formas esse restituendas *-τροπάουσ'* *I* 500, *-τροπάωμεν* *Τ* 119, *-τροπάωσι* *π* 405, *-τροπάουσα* *τ* 521, *-τροπάεσθε* *O* 666 *φ* 112, *-τροπάοντο* *Σ* 585 *ω* 536, *'τροπαέσκετο* *Λ* 568, *τροπάεσθαι* *Π* 95. Secunda forma *τροπέω* vix melioris in epica lingua notae videtur, itaque scripsimus *-τροπάων* *B* 295 *δ* 465 h. Merc. 542, *-τροπάοντες* *ι* 465, *ἐτρόπαον* *Σ* 224. Tertii verbi *τραπέω* alteram formam in *τροπα-* mutavit Nauck *K* 421, altera vero, cui nova *uvas premendi* notio propria est, *τραπέουσι* *η* 125 (cf. Lat. *torculare* a *torqueo*), non videtur esse sollicitanda. — Conferantur quae de verbis contractis et de sono *a* Ionico more in *e* mutato in § 191 disputavimus.

Novo elemento adscito e stirpe *τρεπ-τροπα* natum est *-τροπἄλίζεο* *Τ* 190, *-τροπἄλιζόμενος -μένη* *Z* 496 *Λ* 547 *P* 109 *Φ* 492; cf. § 144.

A stirpe *τρεπ* ducta sunt nomina *τροπή* (*ο* 404), *τρόπις*, *τροπός* (*δ* 782 *θ* 53), *ἀπότροπος*, *πολύτροπος*, *ὑπότροπος*, *ἐντροπίη* (h. Merc. 245), *προτροπάδην* (*Π* 304); eadem autem metathesis, quae in Latino verbo *torquere*, cernitur in vetusto Iovis epitheto *τερπικέραυνος* *qui fulmina torquet* (Verg.), quod ad verbum *τέρπειν* perperam multi rettulerunt.

§ 252. (*τρεφ*) *τρέφει ἔτρεφον* etc., fut. *θρέψω* (h. Ven. 274), aor. *ἔθρεψα* etc., med. *θρέψαιο* *τ* 368. Pass. *τρέφεται* *E* 903 etc., *ἐτρεφόμην* *ο* 365, *-τρέφετο* *ξ* 477; quocum communi significatione sunt iuncti aoristus II *ἔτρἄφε* etc. (§ 149[103]) et perfectum *τέτροφεν* *ψ* 237.

Adiectivum verbale in compositione extat: *ἐλεόθρεπτος* *B* 776. Praeterea ab hac stirpe, quae *alere*, hinc *densum* (*firmum*) *reddere* significat, ducta sunt nomina *θρέπτρα* sive *θρεπτήρια*, *τρἄφερή*, *ἀλιοτρεφής* aliaque adiectiva in *-τρεφής*, *τροφός*, *κουροτρόφος*, *ὀρεσίτροφος*, *τρόφι κῦμα* *Λ* 307, *τροφόεις* *O* 621 *γ* 290, et, quorum stirps metathesin (§ 39) passa est, *τάρφεσιν ὕλης* (*τὸ τάρφος*) *E* 555 *O* 606, *ταρφέες -έας -έα -εῖαι -είας* (*ταρφύς*, cf. pag. 229 annot. 2) *Λ* 69 etc.

Intensiva verbi forma *τροφέω* hic esset commemoranda, si sincerum videretur id quod Aristarchus scripsit *γ* 290, *τροφέοντο*; sed

propter versum parallelum *O* 621 praeferenda est lectio vulgata *τροφόεντα*.

§ 253. (τυπ) *τύπτουσι* etc. (praes. et imperf.) *Λ* 561 etc., aor. *ἔτυψε* etc. *Δ* 531 etc.; pass. *τυπτομένων* *χ* 309 (= *ω* 185), *τετυμμένω* *N* 782, aor. *ἐτύπη* etc. (§ 154[12]).

Quomodo in epica dictione distinguantur verba *τύπτειν* et *βάλλειν* (cf. Lehrs Aristarch.[2] p. 51 sq.), optime docet versus *Υ* 462:

τὸν μὲν δουρὶ βαλὼν τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας.

De ictibus enim qui *eminus* fiunt *βάλλειν*, de iis qui *cominus* *τύπτειν*, *θείνειν*, *ἐλαύνειν* (§ 287), *νύσσειν*, *οὐτάζειν* (§ 150[9]), *πλήσσειν* (§ 238[1]), *ὠθέειν* usurpantur; cf. etiam *βεβλημένοι οὐτάμενοί τε* *Λ* 659 etc., *ἄβλητος καὶ ἀνούτατος* *Δ* 540. Quod discrimen recentiores haud uno loco neglexerunt, e. g. Eur. Hercul. 199 *οὐτάσας τοξεύμασιν*.

Separatim commemorandus est, qui intransitiva *prorumpendi* vi utitur, aoristus *προέτυψε* *ω* 319, *προέτυψαν* *N* 136 (= *O* 306 *P* 262). In mscriptis est *προύτυψε -ψαν*, vid. § 130 pag. 341.

Derivata sunt nomina *χαλκότῠπος* *T* 25, *χοροιτυπίη* *Ω* 261 (cf. § 48), et adverbium *ἐντῠπάς* *Ω* 163.

VI. *De stirpibus in liquidam desinentibus.*

§ 254. Stirpium nonnullarum in λ vel ρ exeuntium aoristus activi in epica dictione integram servavit litteram sigma, quam postea absorpsit elementum praecedens; cf. § 38 pag. 125. Quos volumus aoristos, hi sunt:

1. (ἀρ) *ἦρσε* *Ξ* 167 (= 339) *φ* 45, *ἄρσον* *β* 289, 353, *ἄρσας* *α* 280, *ἄρσαντες* *Λ* 136, *ἀρσάμενος* Hes. Scut. 320.[1]) — Vid. *ἀραρίσκω* § 285[1].

2. (ϝελ) *'ϝέλσαν* *Λ* 413, (ἐ)*ϝέλσαι* *Λ* 409 Z 294 *Φ* 225, 295 (*ϝέλσας* *ε* 132 = *η* 250?). — Vid: *ϝέλλω* § 265 [2]).

3. (ϝερ) *ἀπέϝερσε* Z 348, *ἀποϝϝέρσῃ* *Φ* 283, *ἀποϝϝέρσειε* *Φ* 329 [3]), *abripere*. A verbo *ϝέρρω* *perire* (§ 41[30]) *Θ* 239 etc., fut. (ϝ)*ερρήσεις* h. Merc. 259 [4]). — Cf. *ἀπέϝρᾱν* § 150[5].

4. (κελ) *ἐκέλσαμεν* *ι* 546 (= *λ* 20 *μ* 5), *κέλσαι* *ι* 148 *κ* 511, *-κέλσαντας* *ι* 138, (*navem*) *in litus adpellere*. De ipsis navibus dicta sunt *-έκελσε*

---

[1]) Alter aoristus *ἄρσας* a verbo *ἄρδω* § 211[2] legitur hymn. IX 3.

[2]) Etiam Callinus 1[11] et Pindarus Ol. XI 51 hoc aoristo usi sunt.

[3]) De duplicata consona ϝ vid. § 27.

[4]) Eadem flexio postea perstitit, vid. *ἐρρήσετε* Ar. Lys. 1240, *-ήρρησεν* Eq. 4, *-ήρρηκας* Thesm. 1075, etc.

ν 114, κελσάσῃσι ι 149 [1]). — Att. ὀκέλλω, ὤκειλα. Cohaerere videntur nomina κόλλοψ φ 407, μάκελλα Φ 259 (δίκελλα apud posteros).

5. (κερ) ἔκερσε Κ 456 Ν 546, 548 Ξ 466 Π 394 Hes. Scut. 419, -κέρσαι Θ 8, κέρσαντες Ω 450. [2]) A verbo κείρω (Λ 560 etc.), fut. κερέειν Ψ 146. — Vulgatae aoristi formae in textu tradito extant -έκειραν (l. a. -ον) ψ 356, -εκείρατο Ψ 141, (κείραντο l. a. ω 46), κείρασθαι Ψ 46 (= δ 198).

Cohaerent nomina κορμός ψ 196 et ἀκερσεκόμης Υ 39 h. Ap. 134.

6. (κυρ) -έκυρσε Ν 145, -κύρσειαν Ψ 435, κύρσαι Hes. Oper. 691, κύρσας Γ 23 Ψ 428 [3]). A verbo κύρεται Ω 530, impf. 'κῦρε Ψ 821 h. Ven. 175 Cer. 189.

Substantivum verbale est κύρμα Ε 488 etc. [4]).

7. (ὀρ) ὦρσε Α 10 ε 109 et passim, ὄρσῃ Ι 703 Ξ 522, ὄρσομεν Δ 16, ὄρσωμεν Η 38, ὄρσητε Ψ 210, -όρσον Ε 765, -όρσειαν Η 42, ὄρσας Χ 190 etc. ὄρσασα Ξ 254. Iterat. ὤρσασκε Ρ 423. — Vid. ὄρνυμι § 284[4].

8. (φυρ) φύρσω (subi.) σ 21 [5]). A verbo ἔφυρον Ω 162, πεφυρμένον ι 397 -νη ρ 103 (= τ 596) σ 173. Cf. πορφύρω § 138[10].

In futuris multo rarior est littera sigma. Cuius conformationis nonnisi tria apud Homerum reperiuntur exempla:

9. (θερ) θερσόμενος τ 507. A verbo θέρεσθαι τ 64, θέρηται Ζ 331, θέρωνται Λ 667, aor. θερέω ρ 23 (cf. § 122 et 154[4]).

Cohaerent nomen θέρος (Χ 151 etc.) et adiectivum θερμός, unde nova ducta sunt verba θέρμετε Θ 426 'θέρμετο Σ 348 Ψ 381 θ 437, et θερμαίνω (Ξ 7 Π 333 Υ 476 ι 376).

---

[1]) Fut. κέλσω Aesch. Suppl. 330??

[2]) Aesch. Suppl. 665 κέρσειεν, Pers. 952 κερσάμενος. Etiam in Cypria dialecto reperitur aoristus ἔκερσε n° 32 (et 31) Collitz.

[3]) Futurum κύρσω legitur Soph. Oed. C. 225, aoristo ἔκυρσα tragici aliique poetae recentiores frequenter usi sunt: Panyas. fr. 16, Theogn. 698, 1361, Simonid. 123, Bacchyl. 3, Pind. Ol. VI 10 XII 16 Pyth. I 194 IV 502 X 31, Herod. III 77 IV 125, Apoll. Rh. I 854, 1245 II 980 III 342 IV 1451, Theocrit. XXII 9, Aesch. Prom. 739 Pers. 779, 854, 1012 Agam. 628 Eum. 931, Soph. Oed. R. 1299 Oed. C. 99, 247, 1083 1404, 1680 Electr. 863 Philoct. 545, Eur. Alc. 473 Med. 1363 Andr. 1172 fr. 505 etc. Duplex autem flectendi ratio tragicis est usitata, aut enim dicunt κύρω (Soph. Oed. C. 1159) κύρσω ἔκυρσα aut κυρέω κυρήσω ἐκύρησα (= τυγχάνω).

[4]) Iniuria κῦρμα scribi quidam iusserunt; nam natura brevem esse vocalem nec nisi in praesenti et aoristo esse productam cum analogia docet tum verbum tragicum κυρέω. Cf. χάρμα, δέρμα etc.

[5]) Item Apollon. Rh. II 59. Dignum quod conferatur est futurum exactum passivi πεφύρσεσθαι Pind. Nem. I 102; qualia futura a stirpibus in liquidam exeuntibus Attici nulla formarunt.

10. (ὀρ) ὄρσουσα *Φ* 335 [1]). Vide supra sub 7.

11. (φθερ) διαφθέρσει *N* 625. Eiusdem compositi perfectum extat *O* 128 διέφθορας (?). Praesens verbi simplicis legitur ρ 246 φθείρουσι, pass. φθείρεσθε *Φ* 128.

Derivatum est adiectivum θυμοφθόρος.

§ 255. (ἀγερ) -αγείρειν etc. (praes. et impf., etiam medii) *A* 126 etc., aor. ἤγειρα etc. *P* 222 etc. — Medii aoristus -ηγείρατο ξ 323 (= τ 293) significat *sibi colligere. Colligi* vero sive *convenire* cum reliquae medii formae valent tum aoristi ἤγρετο etc. (§ 149[11]) et ἀγέρθη *Δ* 152 *X* 475 (= ε 458 ω 349) ἤγερθεν *A* 57 etc.; pro ἄγερθεν *Ψ* 287 praestat l. a. ἔγερθεν. Plusqmpf. ἀγηγέρατο *Δ* 211 *Υ* 13 λ 388 = ω 21 (§ 135[12]).

Nonnullis locis legitur verbi forma elemento θ aucta (cf. § 142) ἠγερέθονται *Γ* 231 h. Ap. 147, ἠγερέθοντο *B* 304 etc., ἠγερέθεσθαι *K* 127. Syllaba autem ἠ- in imperfecto nihil habet insoliti, in praesenti vero ratione caret, et rectius ἀγερέθονται ἀγερέθεσθαι scripseris, nam metri tantum causa producta est syllaba initialis (vid. § 6 et 21).

Cohaerent ἀγορή, ἄγυρις, θυμηγερέων. A voce ἀγορή *conventus, concio* [2]) nova verba sunt ducta ἀγοράομαι (cum nominibus ἀγορητής et ἀγορητύς) et ἀγορεύω; cf. § 306. Cum nomine ἄγυρις cohaeret verbum ἀγυρτάζω τ 284 (cf. § 144).

Alionum vero hinc est adiectivum verbale ἀγρετός *A* 526 (cum comp. αὐτάγρετος h. Merc. 474, 489), quod referendum est ad verbum ἀγρέω (ἄγρει *E* 765 etc., ἀγρέετε υ 149, ἄγρη, ἀνδράγρια, ζωγρεῖν, πυράγρη, πάναγρος etc.).

§ 256. (ἀϝερ) ἄειρε etc. *Z* 264 etc. (praes. et impf.), aor. ἀεῖραι etc. *Θ* 424 etc. — Med. aor. -αείρεται *O* 680, ἀειράμενος -νη *Ψ* 856 *Z* 293 (= ο 106). Pass. part. praes. ἀειρόμενος -νη etc. *B* 151 etc., imperf. ἀείρετο etc. *Ψ* 501 μ 255 ν 84, aor. -ηέρθη *Π* 341, ἀέρθη τ 540, ἄερθεν *Θ* 74, ἀερθείς θ 375 ι 393 μ 432, plusqmpf. ἄορτο (mss. ἄωρτο) *Γ* 272 *T* 253.

Stirps elemento θ aucta (cf. § 142) cernitur in praesentis medii forma producta ἠερέθονται *B* 448 *Γ* 108 *Φ* 12, quae ἀερέθονται

---

[1]) Soph. Antig. 1060 ὄρσεις.

[2]) Nonnisi rarissime ad locum conventus, *forum*, designandum hac voce usi sunt veteres poetae. Certa huius significationis exempla nonnisi ζ 266 θ 16, 503 reperiuntur.

potius est scribenda; vid. § 6 et 21, et quae in § 255 de formis *ἠγερέθονται -θεσθαι* observavimus.

Aliena est a lingua Homerica sonorum *αε* contractio, quae postea in hoc verbo obtinuit, itaque *αἴροντας* P 724 et *ἀρθείς* N 63 ε 393 ferri nequeunt; videantur quae ad illos locos annotavimus. Etiam Hes. Oper. 551 *ἀρθείς* traditum est [1]). Pro aoristi medii formis *ἤραο ἤρατο ἠράμεθα* dudum restituta sunt *ἤρεο ἤρετο ἠρόμεθα* · a verbo *ἄρνυμαι*, vid. § 149[1a] et 281[1].

Utitur hoc verbum eadem stirpe atque nomen *ἀήρ*, quod ipsum ab *ἄ(ϝ)ημι* ductum est (vid. § 197). Praeterea cohaerent *ἄορ* (§ 70), *ἀορτήρ*, *ἀερσίποδες*, *μετήορος* (Att. *μετέωρος*), *παρήορος* (cum subst. *παρηορίη*), *συνήορος* θ 99, *τετράοροι* ν 81 [2]); fortasse etiam *ἄωροι* μ 89. In *ἀπήωροι* μ 435 displicet ω (Bothe -όριοι).

Alienum hinc est ignotae originis participium *ἀρημένος gravatus* Σ 435 ζ 2 ι 403 λ 136 σ 53, 81 ψ 283, neque verbum *ἐναίρω*, de quo videatur § 222[a].

§ 257. (*ἀν*) *ἦνον* γ 496, *ἄνεται* K 251 β 58 (= ρ 537), *ἄνοιτο* Σ 473. Addendum videtur *ἤνετο* ε 243 (sic Cobet pro *ἤνυτο*).

Non integram hanc esse stirpem sed ex *ἀνυ* decurtatam, olim igitur *ἦνϝον ἄνϝεται* fuisse, cum verborum *φθάνω ἱκάνω κιχάνω δύνω τίνω* docet analogia tum disyllaba stirps *ἀνυ(τ)*, quae cernitur in verbo *ἀνύω* Δ 56 (an futurum?), fut. *ἀνύω* (§ 147) Δ 56 (?) Λ 365 (= Υ 452), aorist. *ἤνυσε* Θ 370 δ 357 ρ 517 ω 71 h. Ap. 108 Merc. 138, *-ήνυσαν* η 326 (?) h. Cer. 381, *ἀνύσειεν* ο 294 h. Ap. 435, *ἀνύσσας* h. Merc. 338 Hes. Theog. 954, pass. *ἤνυτο* ε 243 (leg. *ἤνετο*, vid. supra), fut. *ἀνύσσεσθαι* π 373. — Adiectivum verb. *ἀνήνυστος* π 111, subst. *ἄνυσις* B 347 δ 544.

Quae cum ita sint, non potest non movere suspicionem locus supra laudatus Σ 473, ubi optativi *ἄνοιτο* (i. e. *ἄνϝοιτο* pro *ἀνύοιτο*) corripitur syllaba initialis; quapropter lectionem alteram *ἄνυτο*

---

[1]) Non huc referendum est *ἄρθεν* Π 211, vid. § 285[1]. — Contractione ex *ἀείρω* natum esse *αἴρω*, id enim *ᾖρω* aut *ἄρω* fieri debuisse, negat Brugmann Kuhns Zschr. XXVII p. 196 sqq., *ϝαρ* stirpem verbi *αἴρειν* statuens.

[2]) Adiectiva *μετήορος* et *παρήορος* commode divelli posse non videntur. Quamquam significationis discrimen efficit ut libenter a *tollendi* stirpe secernas adiectiva *παρήορος συνήορος τετράοροι* et verbum *συναείρεται* O 680, *σὺν* … *ἤειρε* K 499, quibus omnibus *ligandi* vel *iungendi* communis est sensus. Non tamen ad stirpem *σερ* (§ 277) referri haec possunt, sed ita fere erit statuendum ut fecit Kühner-Blass II p. 350: „ein „verschiedenes Verbum scheint *ἀείρω* binden, vgl. *εἴρω*". Recens verbum *-ηωρεῦντο* legitur Hes. Scut. 225, 234.

(i. e. ἄννυτο) praetulerunt Buttmann, Ahrens (Conj. auf μι p. 21), Schulze (Quaest. Ep. p. 107), quae tamen hoc habet incommodi quod caret vocali thematica, quae a reliquis huius verbi formis non abest [1]; van Herwerden ἀνώγοι coniecit.

Disyllaba stirpis forma apud posteros permansit: ἀνύτω, ἀνύσω etc.; monosyllaba autem in activo rara est, [2] passivum vero ἄνομαι apud Herodotum poetasque satis frequenter occurrit. [3]

§ 258. (βαλ) βάλλω etc. (praes. et impf.); fut. βαλέω Θ 403, βαλέει κ 290 h. Ven. 289, βαλέειν Θ 417, βαλέοντι λ 608, et more recenti contractum βαλῶ P 451 βαλεῖν h. Merc. 374 (cf. § 147). Aor. ἔβἄλον etc. (§ 149[59]). Plusqmpf. 'βεβλήκει Δ 108 etc., optat. βεβλήκοι Θ 270 (cf. § 159). — Med. et pass. βάλλομαι etc. (praes. et imperf.); fut. med. -βαλεῦμαι [4] χ 103 (cf. § 147), aor. pass. ἔβλητο etc. (§ 150[18]), perf. βέβλησαι E 284 Λ 380 N 251, βέβληται etc., et ad animum translata significatione 'βεβολήατο I 3, βεβολημένος I 9 κ 247.

Compositi συμβάλλω *committo* aoristus activi reperitur Φ 578 ξυμβλήμεναι et φ 15 ξυμβλήτην intransitivo *congrediendi* sensu; hanc tamen formam e ξυμβλήατο (§ 150[18]) corruptam esse docet metrum (cf. pag. 5).

Adiectivum verbale est ἄβλητος Δ 540, ἀπόβλητος B 361 Γ 65; praeterea ab hac stirpe ducta sunt nomina βέλος, βέλεμνον (cf. § 12 pag. 59) O 484, 489 X 206, βλῆτρον O 678, ἀβλής Δ 117, ἐπιβλής Ω 453, προβλής B 396 etc., ἀνάβλησις B 380 Ω 655, ἀμβλήδην X 476, παραβλήδην Δ 6, ὑποβλήδην A 292 h. Merc. 415, βολή δ 150 ρ 283 ω 161, ἀμβολάδην Φ 364 h. Merc. 426, ἐμβολάδην h. Merc. 411, πρόβολος μ 251, σύμβολον h. Merc. 30, σύμβολος h. Merc. 527. Solum βέλος est pervulgatum, cetera rara sunt.

§ 259. (βουλ) βούλομαι etc. (praes. et imperf.) passim. Futurum h. Ap. 264 βουλήσεται, perfectum A 113 προβέβουλα.

Brevior praesentis forma βολ- reperitur Λ 319 (βόλεται), π 387 (βόλεσθε), quibus locis mscripta pleraque metro invito habent βούλεται

[1]) Nam pro ἤνυτο ι 243 potius videtur ἤνιτο esse legendum; vid. supra.

[2]) Eur. Andr. 1132, Ar. Vesp. 369 (in parodia), Phrynich. com. fr. 89, Theocrit. VII 10; etiam in Cypria quadam inscriptione, quae in Collitzii collectionem nondum est recepta, legitur ἀνι.

[3]) Herod. I 189 VII 20 VIII 71, Aesch. Choeph. 799 etc. — ἄνη *perfectio* Aesch. Sept. 713.

[4]) Vitio debetur -βλήσεαι Y 335 (Cobet -βλήεαι).

et *βούλεσθε*, et fortasse *α* 234 *ἐβόλοντο*, ubi nihil tamen obstat quominus *βούλοντο* legamus cum aliis mscriptis. Quadamtenus autem formas *βόλεται* et *βόλεσθε* defendunt inscriptio Arcadica 1222[21] *τὸμ βολόμενον* et Latinum verbum *vŏlo* a brevi syllaba incipiens; vix tamen dubito quin ab epica lingua alienae fuerint et ambiguitati vetustae litteraturae debeantur, cum praesertim et *Δ* 319 et *π* 387 alias quoque ob causas displiceant.

Cohaerent *βουλή* (*βουληφόρος*, *βουλεύω*, *βουλευτής*) et *πολύβουλος*.

§ 260. (*γων?*) aor. *ἐγέγωνον* etc.; perfecti participium *γεγωνώς* traditum accepimus in versu *ἤυσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς* *Θ* 227 etc., sed *γεγωνών* primitus illis locis fuisse veri videtur simile; vid. § 149[15].

Imperfectum *ἐγεγώνευν ἐγεγώνει* errori debetur; olim *ἐγέγωνον ἐγέγωνε* (aor.) fuit. Tragici vero praesenti utebantur *γεγωνίσκω* (Aesch. Prom. 627, Eur. Suppl. 204 Electr. 809, item Thuc. VII 76 etc.), quae est forma inchoativa verbi *γεγωνέω*, quod Ionicis in usu fuisse ex lapidis Chii testimonio minime ambiguo constat IGA. 381 *γεγωνέοντες* (= *κηρύττοντες*). Futurum *γεγωνήσω* legitur Eur. Ion. 696, aor. *γεγωνῆσαι* Aesch. Prom. 990.

§ 261. (*γεν*) *γίγνομαι* etc., aor. *'γενόμην* etc. (§ 149[52]), perf. *γέγονε* etc. (§ 160[2]).

Procreandi sensu usurpatur aor. *ἐγείναο* *E* 880, *ἐγείνατο* *Δ* 280 *O* 526 etc., *γείνεαι* *υ* 202, *-γείνωνται* *Y* 26, *γείνασθαι* *Φ* 160 *ϑ* 312.

Praesens *γείνομαι* vel *γίνομαι* aut ex Iade recentiore [1]) in textum passim irrepsit (vid. *B* 468 *Y* 128 etc.) aut debetur aoristi *ἐγείνατο* similitudini. Dudum probam verbi formam *γιγν-* restituerunt P. Knight Bekker alii. Neque admodum antiqua in textu epico esse haec vitia luculenter docet Hesiodi versus Op. 821, ubi mscripta in lectione *γεινομένης* sive *γινομένης* — nam hoc perinde est — summa constantia conspirabant, donec in lacinia papyracea nostris diebus repertum est id quod flagitat ratio *γιγνομένης*.

Pessimae notae futurum *ἐκγεγάονται* *nascentur* legitur in loco omnium consensu recentissimo h. Ven. 198.

---

[1]) Iones olim non *ginomai* sed *ginjomai* pronunciasse res clamat; cf. Gall. *magnifique*, Ital. *ogni* aliaque eiusmodi. Comparari potest mos Cypricus nasales omittendi si sequatur consona, e. g. *a-to-ro-pe* = *ἄνθρωπε*, *su-tu-ka* = *σὺν τύχᾳ* (cf. Deecke in Collitz. Dialektinschr. I p. 10 sq.).

A stirpe *γεν* ducta sunt nomina *γονή*, *γόνος* (*ἔκγονος πρόγονος*), gen. plur. *γονέων* h. Cer. 241 [1]), *γένος*, *γενεή*, *γένεσις*, *γενέθλη*, *γενετή*, *γενναῖος* *E* 258, [2]) adiectiva multa in *-γενής*, *αἰειγενέτης*, *αἰθρηγενέτης*, *ἠριγένεια*, *Τριτογένεια*, *γνήσιος*, *κασίγνητος*.

§ 262. (*δεμ*) *᾿δέμον* *ψ* 192, (*δέμων* h. Merc. 87??), aor. *ἔδειμα* etc. *Φ* 446 etc., med. *ἐδείματο* *ζ* 9 *ξ* 8. Passiv. *ἐδέδμητο* *N* 683 etc., part. *δεδμημένοι* *Z* 245, 249.

Adiectivum verbale est (*ἐΰ*) *δμητός* *Δ* 448 etc., *θεόδμητος* *Θ* 519.

Ab eadem stirpe ducta sunt nomina *δέμας* (§ 72[5]), *τὰ δέμνια*, *μεσόδμη* (§ 12 pag. 59) *β* 424 (= *ο* 289) *τ* 37 *υ* 354 [3]), *δόμος*, *δῶμα* vel *δῶ* (§ 84[2]), *βυσσοδομεύω*.

§ 263. (*ἐντυν*) impf. *ἔντῦνον* (*ἦντ.*) *μ* 183, imperat. *ἔντῦνε* (sic Bentley, mss. *ἔντυνον*) *I* 203, partic. aor. *ἐντύνασαν* *Ξ* 162. — Med. *ἐντῦνώμεθα* *ρ* 175, *ἐντύνη*'(*αι*, mss. *ἐντύνεαι*, cf. § 117 et 122) *ζ* 33, *ἐντύνοντο* (*ἠντ.*) *Ω* 124 (= *π* 2) *ο* 500, *ἐντῦνόμενοι* *γ* 33 (= *ρ* 182), part. aor. *ἐντῦναμένη* *μ* 18, infin. *ἐντῦνασθαι* Hes. Oper. 632.

Brevior stirpis forma *ἐντυ* (quacum conferatur *ἀρτύνει-ἀρτύει* etc. § 285[1]) peperit aoristum vel imperfectum *ἔντυεν* (*ἦντ.*) *E* 720 (= *Θ* 382) h. Cer. 377, *ἔντυον* (*ἦντ.*) *ψ* 289, et fortasse 1. sing. *ἔντυον* *ψ* 199, ubi pars codicum metro invito praebet *ἔντυνον*, l. a. *ἔξεον* [4]), imperat. *-έντυε* *Θ* 374. — Vid. § 149[1].

Cohaeret nomen *ἔντεα* *arma* [5]). Compositum *ἐντεσιεργούς* *Ω* 277 corruptum est, *ἡνυσιϝεργούς* scripsit Nauck (cf. § 21).

§ 264. (*ἐρ*) *εἴρομαι εἴρεαι* etc. (praes.) *rogare*, *A* 553 *Γ* 177 etc.; fut. *εἰρήσομαι* *-σεται* *-σόμεθα* *η* 237 etc. — Nonnullis locis legitur praeteritum, ubi sitne *εἴρετο εἴροντο* scribendum, quae imperfecti sunt formae, an *ἤρετο ἤροντο*, qui est aoristus e recentiore lingua

---

[1]) Alias voce *τοκῆες* utuntur poetae epici.

[2]) Verbum *γεννᾶν* non est epicum.

[3]) In inscriptione Attica quae anno 1882 est inventa (Dittenb. Syll. 352[48, 51, 58, 74, 78, 85]) *μεσόμναι* vocantur tigna quae aedificii columnas sinistras cum dextris coniungunt. Quae vocis forma ex *μεσό-δμ-νη* (an *μεσό-δμ-μνη*?) est orta. Nam licet *-δμη* et *-μνη* „lautlich nicht identisch sein" posse vere observet G. Meyer[2] p. 14,1, paucis opinor persuadebit a verbo *μένω* ductam esse vocem Atticam.

[4]) Eodem vitio laborat Theogn. 196 *ἐντύνει*, ubi Brunck *ἐντύει* correxit, sed *ἔντυε* verum videtur. Tempore praeterito *ἔντυον -ε* usi sunt etiam Bacchyl. fr. 33, Pind. Ol. III 50 Pyth. IX 116 Nem. IX 85, Apoll. Rh. I 16 III 1194 IV 1130 Mosch. II 160.

[5]) H. Ap. 489 de navis armamentis usurpatum est.

notissimus (§ 149[59]), neque olim diremtu fuit facile — vetusta enim litteratura talia non discernebat — neque nunc est; codices autem variare solent. Legitur *εἴρετο* vel *ἤρετο* *Λ* 513 *E* 756 (= *Ω* 361) *Υ* 15 (= *ν* 127) *Φ* 508 *ι* 251 *ρ* 120 *υ* 137, *εἴροντο* vel *ἤροντο* *ι* 402 *λ* 542 (?), 570 *ρ* 368. Errori debetur optativus aoristi *ἔροιτο* *α* 135 *γ* 77 et infinitivus *ἔρεσθαι* *α* 405, leg. *ἐρέοιτο* *ἐρέεσθαι* (cf. pag. 65 et 200). Itaque nonnisi in formula loquendi *μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι* (*γ* 69, 243 *ξ* 378 *ο* 362 *π* 465) et in subiunctivo *ἐρώμεθα* *Θ* 33 certus est aoristus; quae cum ita sint, veri est similius vulgatum illud *ἤρετο* in locum prisci imperfecti *εἴρετο* irrepsisse locis laudatis quam ubique *ἤρετο* *ἤροντο* esse scribendum pro *εἴρετο* *εἴροντο*.

Stirps nimis brevis *ἐρ* — quae minime est confundenda cum stirpe *ϝερ* § 306, licet et veteres et recentiores grammatici saepissime hac in re errarint — variis elementis est amplificata. *Iota* subiectum effecit verbum quo de modo egimus *εἴρομαι*, sonus autem *ε*(*υ*) additus in lucem vocavit novas activi formas *-ερέουσι* *ξ* 375, *-ερέῃσι* *δ* 337 = *ρ* 128, *ἐρήομεν* (? mss. *ἐρείομεν*) *Α* 62, *ἐρέοιμι* *λ* 229, *-ερέοις* *γ* 116, *ἐρέοιμεν* *δ* 192 (spur.), *ἐρέων* etc. *H* 128 *κ* 249 *τ* 166 *φ* 31 et medii *-ερέεσθε* *K* 432, *ἔρειο* (?) *Λ* 611 [1]), *ἐρέωμαι* *ρ* 509, *-ερέηται* *α* 416, *ἐρέεσθαι* *α* 405 (mss. *ἔρεσθαι*) *γ* 24 *ζ* 298 *ν* 411 *τ* 99 *ψ* 106, *ἐρέοντο* *Λ* 332 (= *Θ* 445) *I* 671 *κ* 63, 109.

Novis incrementis aucta stirps *ἐρευ* [2]) peperit verba:

1. *ἐρευνῶν* *Σ* 321, *ἐρευνῶντες* *τ* 436, *ἐρευνᾶν* h. Cer. 163, imperf. *ἐρεύνα* *χ* 180, fut. *ἐρευνήσει* h. Merc. 176.

2. *ἐρεείνεις* (i. e. *ἐρεϝείνεις*) etc. *Z* 145, 176 etc., med. *ἐρεείνετο* *K* 81 *ρ* 305.

3. *εἰρωτᾷς* (i. e. *ἐρϝωτᾷς*) *δ* 347 (= *ρ* 138) *ε* 97 *ι* 364, impf. *-ειρώτων* *δ* 251, *εἰρώτα* *ο* 423.

De huius verbi conformatione cf. § 38 pag. 126, Ahrens Zeitschr. f. Alterthumswissenschaft 1836 n° 101 (= kl. Schr. I p. 556), Schulze Quaest. ep. p. 97 sqq.

§ 265. (*ϝελ*) *ϝέλλωσιν* *B* 294, *-ϝέλλειν* *K* 347, *ϝέλλοντα* *λ* 573, *'ϝέλλεν* *Θ* 215 *μ* 210 *τ* 200, *'ϝέλλον* *χ* 460; med. *ϝελλόμενοι* *E* 782, *-νων* *E* 203 *Θ* 215, *'ϝέλλοντο* *Φ* 8. Hae formae omnes in mscriptis sunt corruptae, nam tradita accepimus *εἰλέωσιν*, *-ειλεῖν*, *εἰλεῦντα*, *εἶλει*,

---

1) Ad epicorum imperativorum *ἔρειο* et *σπεῖο* exemplum infelicissime finxit formam *μειλίσσειο* Apoll. Rh. III 1035.

2) *ἐρ* : *ἐρευ* = *κελ* : *κελευ* § 266. — Cret. *ἐρευτάς* = *ἐρευνητής*.

εἴλεον, εἰλόμενοι, εἰλομένων, εἰλεῦντο, quae neque inter se conspirant neque cum aoristo perfectoque, de quibus mox erit dicendum, conciliari possunt. Emendandi initium fecit Dawes (ad praesens *ϝείλω* cuncta referens), quem secutus est PKnight *ϝέλϝω* scribendo; Cobet demum veram formam *ϝέλλω, ϝέλλομαι* indicavit [1]). Ionibus in usu fuit forma producta *ἀπ- κατ- συνειλέω, -είλησα, -ειλήθην, -είλημαι* (Herodot. I 24, 80 III 45 IX 31 etc., item Thuc. VII 81 § 4), quae apud Homerum quoque agnoscenda est uno loco *Σ* 447 *ἐϝείλεον*, si sanus est textus. Scenicis usurpatur *ἴλλω*, praesertim *ὑπίλλω*, vid. Ar. Nub. 762, Soph. Ant. 340, 509, Eur. fr. 544 etc., si recte ita traditum.

De aoristo *'ϝέλσαν, (ἐ)ϝέλσαι* vid. § 254[2]. Perfectum passivi est *ϝεϝέλμεθα Ω* 662, *ϝεϝελμένος -νοι M* 38 *N* 524 *Σ* 287 h. Merc. 306. Aor. pass. *ἐϝάλη* etc. § 154[2].

Nova verba ex hac stirpe excreverunt:

1. *-εϝείλυον Ψ* 135 (l. a. *-είνυον*), *ϝειλύσω Φ* 319, perf. pass. *ϝεϝλύαται M* 286 *υ* 352, *ϝεϝλυμένος -νω -νοι -να E* 186 *P* 492 *Σ* 522 *ξ* 136, 479 h. Ap. 450 Merc. 151, 245, 306 (?), plusqmpf. *'ϝέϝλυτο Π* 640 *ε* 403; mss. *εἰλύαται, εἰλυμένος* etc., *εἴλυτο* [2]). — Substantivum verbale est *εἴλυμα ζ* 179.

2. *ϝελίσσω*, de quo verbo cf. § 41[24].

3. *ϝειλυφάων Λ* 156, *-οντες* Hes. Theog. 692 sive *ϝειλυφάζει Υ* 492, *εἰλύφαζε* Hes. Scut. 275. — Cf. § 144.

4. Etiam aoristus passivi *ἐλύσθη Ψ* 393 *ἐλυσθείς Ω* 510 *ι* 433 huc referendus videtur.

De nominibus ab hac stirpe ductis vid. § 41[24].

§ 266. (*κελ*) *κέλομαι* etc. praes. et imperf. passim, fut. *κελήσεται κ* 296, aor. *ἐκέκλετο* etc. § 149[11].

Derivatum est *βουκόλος* (*ἐπιβουκόλος γ* 422 etc.), hinc *βουκολέω, βουκολίη, βουκόλιον, Βουκολίων, Βουκολίδης*.

Magis etiam usitatum est verbum ab amplificata stirpe *κελευ* (cf. *ἐρ-ἐρευ* § 264) ductum *κελεύω* etc., fut. *κελεύσω B* 74 *Δ* 322, *κελευσέμεναι δ* 274, aor. *ἐκέλευσα* etc.

Frequentativum *κελευτιάων -οντε* extat *M* 265 *N* 125; cf. § 144.

Vitio natus esse videtur vocativus *ἱπποκέλευθε Π* 126, 584, 839, pro quo *-κελευστά* (Bentley) vel *-κελευτά* (Nauck) expectaveris.

---

1) Verum tralucet in vitiosa lectione *ἐλδόμεναι Ψ* 122, pro qua restituimus *ϝελδόμεναι*.

2) Perfectum quominus *ϝεϝέλυμαι* fuisse putemus obstat *υ* 352.

[illegible] p. 115.
[illegible] ad a. 508 [illegible] Italiani L.
[illegible] p. 476 [illegible] 490.
[illegible] ad a. 1192 et Romualdum 1007, 88.

adstipulemur prohibet iterata vocalis α, quae a stirpe κ(ε)ρα sine vitio nasci non potuit. Itaque qui cum Cobeto censent „κραίνειν de huiusmodi opificio dici non potuisse", pravo analogiae studio aliive errandi causae deberi formas κεκράανται et -ντο statuant necesse est, quoniam explosa iam est *distractionis* illa vis, quae nihil non efficere potuisse in Homerica lingua olim credebatur. Mihi vero *miscendi* verbum multo minus quam *perficiendi* sive *elaborandi* huc quadrare videtur, neque κέκρᾱνται sed κεκρᾱ̆αται potius dicendum fuisset vetustis cantoribus.

§ 268. (κριν) κρίνῃ etc. *E* 501 etc., aor. ἔκρινε etc. *A* 309 *δ* 179 etc., med. κρίνονται ἐκρίνατο etc. — Passiv. part. perf. κεκρῐμένον etc. *Ξ* 19 etc.; aor. διακρινθῆτε *ω* 532 (cf. § 122), διακρίνθητε *Γ* 102, διακρινθήμεναι *Γ* 98, κρινθέντε(ς) *E* 12 *H* 306 *N* 129 *T* 141, 212 *Θ* 48, sed διέκρῐθεν (more Attico) *B* 815 (cf. § 156).

Adiectivum verbale est κρῐτός, ἄκρῐτος (ἀκριτόμυθος -φυλλος -φωνος); praeterea cohaeret adverbium διακρῐδόν *M* 103.

§ 269. (κτεν) κτείνεις etc. *Z* 228 *Φ* 220 etc., iterat. 'κτείνεσκε *Ω* 393. Fut. κτενέω *π* 404, κτενέεις *X* 13, κτενέει *X* 124 *Ω* 156 (= 185), sed contr. *O* 65, 68 *Ψ* 412 (cf. § 147), -κτενέουσι (mss. -κτανέουσι) *Z* 409, κτενέειν *N* 42 *O* 702 *P* 496, κτενέοντα (mss. κτανέοντα) *Σ* 309. Aor. ἔκτεινε etc. *Π* 594 etc., aor. II ἔκτᾰνον etc. (§ 149[75]) et ἔκτᾰ etc. (§ 150[5]). — Pass. κτείνονται etc. *N* 110 etc., fut. -κτενέεσθε (mss. -κταν.) *Ξ* 481, aor. ἔκτᾰθεν *E* 558 *A* 691 *N* 780 *γ* 108 *δ* 537, aor. II ἔκτᾰτο etc. (§ 150[6]).

Vitiosas futuri formas supra commemoratas κτανέουσι -οντα -εσθε [1]) correxit Cobet Misc. Critic. p. 330 sq.

Derivatum est nomen ἀνδροκτᾰσίη.

§ 270. (μελ) μέλω *ι* 20, μέλει etc. *B* 338 etc., ἔμελε *ε* 6 *π* 465, fut. μελήσει etc. *E* 430 etc., aor. 'μέλησε h. Merc. 453, perf. μέμηλε etc. *B* 25 etc.; de participio μεμηλώς vid. § 160[8]. [2])

Medii formae eodem quo activum sensu usurpatae occurrunt μελέσθω *κ* 505, aor. 'μέμβλετο = 'μέ-μλετο (§ 149[37]), μελήσεται *A* 523.

Cohaerent nomina μελεδών et μελέδημα, verba ἀμέλησε *Θ* 330 etc. et 'μελέτησα h. Merc. 557.

---

[1]) Item κτανέειν *O* 702 in D Barocc., κτανέεις *X* 13 in G, κτανέει *X* 124 in Apoll. lex.

[2]) Hes. Op. 231 participium μεμηλώς non de eo qui curat, ut locis Homericis, usurpatum est, sed de re quae curae est; ibi igitur nemini suspectum esse potest.

§ 271. (μερ) perf. 3. sing. ἔμμορε (τιμῆς) *Α* 278 *Ο* 189 ε 335 λ 338 h. Ven. 37 Hes. Theog. 414, 426 Op. 347. [1]) Pass. plusqmpf. εἵμαρτο *Φ* 281 ε 312 ω 34 Hes. Theog. 894.

Praesens in Homericis non nisi *Ι* 616 loco spurio legitur μείρεο [2]), sed Hesiodus Theog. 801 et Oper. 578 adhibuit praesens ἀπομείρεται, l. a. ἀπαμείρεται, quam peperisse videtur verbi ἀπαμείβεται similitudo [3]).

Adiectivum verbale est βροτός (pro μροτός) cum compositis, vid. § 39. Nec non cohaerent nomina μοῖρα (unde μοιρηγενές *Γ* 182, διεμμοιρᾶτο ξ 434), μόρος (ἄμμορος et -ρίη, δύσμορος, δυσάμμορος ἔμμορος, ϝισόμορος, κάμμορος, ὑπέρμορος, ὠκύμορος), μόριμος vel μόρσιμος.

Praeterea ἁμαρτάνω, ἤμβροτον, ἀβροτάξομεν (§ 149[1,7]) et ἀμέρδω privo (§ 211[3]) hinc ducta sunt.

Etiam casca vox μέροπες ab hac stirpe repetenda videtur. Substantivum, quod postea pervulgatum fuit, μέρος in carminibus epicis non nisi h. Merc. 53 (419? 501?) Cer. 400 (?) reperitur.

Spirans, unde primitus haec stirps (σμερ) ordiebatur, vestigia sua reliquit in syllaba ει perfecti εἵμαρται (= σέσμαρται) et in aliarum formarum (ἔμμορε, -εμμοιρᾶτο, ἄμμορος) littera μ duplicata; cf. § 27. Sed mirari subit cur ἔμμορε, non εἵμορε dictum fuerit, si revera perfecti haec sit forma; accedit quod *Α* 278 non *perfecti* sed *aoristi* potius significatione utitur ἔμμορε. Hinc suspicetur quispiam non reduplicationem sed augmentum esse huius formae syllabam initialem; ne tamen pro aoristo habeamus dehortatur vocalis ο, quae ab eiusmodi aoristis aliena est — ἔμμαρε enim dicendum fuisset [4]) —, et *Ο* 189 ε 335 λ 338 perfecti significatio contextui unice apta est; itaque vix aliud quicquam superest quam ut cum Monroo dicamus Hom. Gramm.[2] § 23: „ἔμμορε follows the general tendency to „double an initial μ, ν, λ or ρ after the augment."

§ 272. (ὀφελ) ὀφέλλεις etc. *augere*, *Α* 510 *Γ* 62 etc., impf. ὤφελλε *Β* 420 ο 18 π 174, pass. ὀφέλλετο *Ψ* 524 ξ 233; aor. ὀφείλειεν (Nauck, mss. ὀφέλλειεν) *Π* 651 (= β 304).

---

[1]) Theogn. 234, Apoll. Rh. III 208, Callim. h. Dian. 208.

[2]) Perfectum μεμορμένον finxit Apoll. Rh. III 1130, et novum perfectum μεμόρηται -το *Ι* 646, 978. Vid. Nauck Mél. Gréco-Rom. IV p. 331.

[3]) Redit ἀπαμείρεται l. a. ρ 322, vulg. ἀποαίνυται. Activum ἀμείρειν *spoliare* legitur Pind. Pyth. VI 27.

[4]) Nam nullum quod satis firmum sit argumentum praebet participium uno loco obvium ἀναβροχέν a stirpe βρεχ § 154[3]. — Aoristo ἔμμορον tamen usus est Nic. Ther. 791, ἔμμορες dixit Apollonius Rh. III 4 IV 42.

Cohaerent substantivum ὄφελος et nomina propria Ὀφελέστης et Ὀφέλτιος.

§ 273. (ὀφελ) ὀφέλλεις *debere* Θ 462, ὀφέλλει Θ 332, ὀφέλλετε *Τ* 200, ὤφειλον -λες -λε *Ζ* 350 etc., aor. ὄφελον etc. (§ 149[86]); pass. ὀφέλλεται γ 367, ὀφέλλετο *Λ* 686, 698.

Quas dedimus praesentis imperfectique formas, eae in mscriptis vix ullo loco intactae supersunt, sed in ὀφέλλεις, ὤφελλον etc. admodum constanter sunt mutatae [1]); duobus tantum locis *Λ* 688 et 698 verum extat in mscriptis, *Λ* 686 inter ὀφέλλετ' et ὀφέλλετ' variant. Aeolismi autem indicium esse labda iteratum multi statuerunt; sed probabilior videtur Nauckii opinio, mero errori describentium tribuentis, cuius causa extiterit vetusta litteratura, in qua *ΟΦΕΛΟ* litterae et ὀφέλλω et ὀφέλω possent intellegi.

§ 274. (παλ) παλλέμεν' etc. *Π* 142 etc. (praesens et impf.), aor. 'πῆλε *Ζ* 474 *Π* 117, πῆλαι *Π* 142 (= *Τ* 389) et aor. II (ἀμ)πεπᾰλών § 149[30]. — Med. πάλλεται *Χ* 452, part. παλλόμενος etc. *Ο* 191 *Χ* 461 *Ω* 400 h. Cer. 294, aor. ἔπαλτο *Ο* 645 *Υ* 483 (§ 150[10]) et cum reduplicatione πεπαλέσθε *Η* 171, πεπαλέσθαι ι 331 (mss. πεπαλάσθε vel πεπαλάχθε -θαι (§ 149[30]).

Activi formis, quas enumeravimus, *vibrandi*, *quatiendi* notio propria est. Quapropter non possunt non suspecti esse loci ubi ἀναπάλλεται, ἀνέπαλτο κατέπαλτο *saliendi* sensu usurpata leguntur, *Ψ* 692 *Θ* 85 *Υ* 424 *Ψ* 694 *Τ* 351; fortasse ἀναάλλεται ἀνέαλτο κατέαλτο ibi olim fuit, cf. § 150[10].

Cohaerent nomina πᾰ́λη *Ψ* 635 θ 206 (unde παλαίω ductum est cum nominibus παλαιστής et παλαισμοσύνη), ἐγχεσπάλος, σακεσπάλος.

Praeterea communem originem habent verba:

1. πᾰλαξέμεν' ν 395 *polluere*, pass. 'πᾰλάσσετο *Ε* 100 etc., πεπᾰλαγμένον *Ζ* 268 etc., -ναι h. Merc. 554, 'πεπᾰ́λακτο *Λ* 98 etc. [2]). In versu h. Merc. 554 idem quod sequens verbum valet.

2. ἐπᾰ́λῡνον λ 28 *conspergere*, -νε *Κ* 7 *Λ* 640 (= ξ 77), -νον *Σ* 560, παλῡ́νειν κ 520, παλῡ́νας ξ 429.

§ 275. (πελ) πέλεται etc. (praes. et imperf.) passim, iterat. 'πελέσκεο *Χ* 433, aor. ἔπλεο etc. (§ 149[88]).

---

[1]) Ridicule autem ὀφέλλεται γ 367 *crescit* explicat Plutarchus Mor. 410 *d*.

[2]) De vitiosis formis πεπάλαχθε -χθαι *Η* 171 ι 331 vid. supra.

Multo rarior est forma intensiva (§ 144), cuius prima syllaba insolite est producta [1]), πωλέε'(αι, mss. πώλεαι) δ 811, πωλέεται Γ 196 δ 384 h. Ap. 170 Ven. 80, πωλεύμενοι β 55 (= ρ 534), 'πωλεόμην χ 352, -επωλέετο Δ 231, 250 Λ 264, 540 ι 189, iterat. 'πωλέσκετο Λ 490 E 788 λ 240, fut. πωλήσομαι h. Ap. 329, πωλήσεαι E 350.

Tertia praesentis forma πολεύειν legitur σ 254 τ 127 υ 78 χ 223 ω 244; vid. § 144.

Derivata sunt ἀμφίπολος aliaque composita in -πολος. Praeterea cohaerere videntur πέλωρ (§ 70[5]), πελώριος.

Hic illic textus traditus praebet activi formas πέλει et πέλε(ν), quae tamen locis tantum non omnibus in πέλετ' mutari possunt, nec dubito quin debeant [2]). Ad quam opinionem commendandam multum valet E 729, ubi πέλεν legitur, sed de deae curru *praesens* requiri vidit Bentley; nec non T 365 in tradita lectione πέλε, τὼ δέ οἱ ὄσσε facile agnoscitur verum 'πέλετ' ἠδέ ϝοι ὄσσε [3]). Videatur praeterea Ξ 345 πέλεται φάος, ubi metro invito πέλει scriptum est in nonnullis codicibus, et Ξ 396, ubi codices habent

οὔτε πυρὸς τόσσος γε ποτὶ (ποθι) βρόμος,

in Etym. Magno vero versus sic affertur p. 214, 36:

οὔτε πυρὸς τόσσος γε πέλει βρόμος,

a scholiasta autem Apollonii Rh. III 861:

τόσσος γὰρ πέλεται βρόμος,

quae lectio, si deleatur particula γάρ quae metro et sententia invitis est addita, verum praebet:

οὔτε πυρὸς τόσσος πέλεται βρόμος.

Denique versum I 134

ἣ θέμις ἀνθρώπων πέλει, ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν,

qui unus in Homericis interpunctione in duas partes aequales est diremtus, aliquanto leniorem reddit elisa forma πέλεται (cf. Λ 154).

Molestiam aliquam pariunt E 511 I 592 O 38 (= ε 186) χ 405

---

[1]) Metri causa, ni fallor, producta est syllaba initialis formarum πωλέεαι πωλέεται 'πωλεόμην 'πωλέετο, ut in ὠλεσίκαρπο; et similibus, de quibus videatur § 21. Itaque πολέεαι etc. rectius fortasse scripseris; nolim tamen quicquam mutare, quoniam formae 'πωλέσκετο πωλεύμενοι πωλήσομαι -σεαι nasci non potuerunt priusquam productio illa, quam primitus peperit ictus metricus, in ipsam linguam est recepta.

[2]) Quam multa in dictione epica vocabula, quae elidenda essent, vitia contraxerint saepe iam vidimus. Simillimi autem sunt errores φύει pro φύετ' Z 149, βρέμει pro βρέμετ' Δ 425, ἔφθιεν pro ἔφθιτο Σ 446.

[3]) Litteras igitur ΠΕΛΕΤΟ(Ϝ)ΟΙΔΕ male interpretati sunt transscriptores, cum Ϝ casu intercidisset.

Hes. Oper. 292 Scut. 259 (spur.), nec non *M* 11, ubi aoristus activi traditus est *ἀπόρθητος πόλις ἔπλε* (*ἔπλεν, ἔπλευ*); corrigendum videtur *ἀπόρθητον ’πλέτο Ϝάστυ.*

Tragici *activa* tantum verbi forma usi sunt in diverbiis, in canticis mediales formas hic illic adhibuerunt.

§ 276. (*πορ*) aor. *ἔπορον* etc. (§ 149^{30}). Pass. perf. *πέπρωται* *Σ* 329, *πεπρωμένον* *Γ* 309 *Ο* 209 (= *Π* 441 *Χ* 179), plusqmpf. *’πέπρωτο* Hes. Theog. 464.

Ab eadem stirpe ductum est verbum *’πόρσῦνε* *γ* 403 *η* 347, fut. *πορσῦνέουσα* *Γ* 411, v. l. *πόρσαινε* (sic Ar.), *πορσανέουσα*, item in h. Cer. 156 *πορσαίνουσι.* Redit autem *πορσῦνω πορσυνῶ ἐπόρσῦνα* apud tragicos. [1])

Quod postea pervulgatum fuit verbum *πορίζω* ab epica lingua alienum est.

§ 277. (*σερ*) *ἐερμένον* *σ* 296 h. Ap. 104, *ἐερμέναι* *Ε* 89, *ἔερτο* *ο* 460 [2]). *Serere.*

Substantiva ab hac stirpe ducta sunt *ἕρματα* *serta* *Ξ* 182 *σ* 297 (cf. § 44^{5}), *σειρή* *Θ* 19 etc., *ὅρμος* *Σ* 401 (= h. Ven. 164) *ο* 460 *σ* 295, *ὁρμἄθός* *ω* 8 *series*, et quod reduplicatione (cf. § 139) formatum est *εἴρερος* *ϑ* 529 *servitus.*

Cum stirpe *Ϝερ-Ϝρα* § 150^{5} et 254^{3} hoc verbum non in unum est coniciendum [3]).

§ 278. (*ταμ*) *τάμνω* etc. praes. et impf. passim, etiam med.; aor. *’τάμε* etc. (§ 149^{97}), perf. pass. part. *τετμημένον* *ρ* 195.

Adiectivum verbale est (*ἐὺ*) *τμητός*. Praeterea ab hac stirpe ducta sunt *πρότμησις* *Λ* 424, *τμήδην* *Η* 262, *τομή*, *δρυ- σκυτο- ὑλοτόμος* (hinc *δειροτομέω ἀποδειροτομέω*), *τἄμεσίχρως*, *τἄμίης -η*, *τέμενος*.

Aoristus *ἔτετμε* *invenit* num huc sit referendus dubium est, vid. § 149^{37}. Sed constat e stirpe *τμα* excrevisse novum verbum *τμήγω*, vid. § 235.

Vitiose traditum est *N* 707 *τέμει* (vel metro invito *τέμνει*) *δέ τε*

---

[1]) Vid. Eur. Alc. 1074, 1150 etc.

[2]) Compositum *ἐξείρειν* *exerere* etiam apud Herodotum et Aristophanem reperitur; vid. Herod. II 33 (?) III 87 Ar. Eq. 378 Vesp. 423. Praeterea cf. Herod. III 118 IV 190, Ar. Ach. 1006 Av. 1079. Simplex narrandi genus, quo Herodotus usus est, vocabatur *λέξις εἰρομένη* (*sermo*), vid. Aristot. Rhetor. III 9.

[3]) Id quod accidit tamen Kühnero-Blassio II p. 415.

τέλσον ἀρούρης, leg. ταμεῖν ἐπὶ cum Herwerdeno. Levius vitium extat γ 175, ubi pro τέμνειν restituendum est τάμνειν (vel potius ταμνέμεν').

§ 279. (ταν) τιταίνετον ἐτίταινε etc. (praes. et impf. act. et med.) *B* 390 *Θ* 69 *E* 97 etc. [1]. Uno loco aoristus legitur, qui servavit reduplicationis syllabam (cf. § 139), τιτήνας *N* 534; sed plerisque locis adhibitus est vulgatus aoristus ἔτεινα: τείνῃ *Π* 365, ἔτεινεν *Γ* 261, 311 *Δ* 124, -τειναν *T* 394, τείνειεν *Υ* 101, τείνας *E* 262, 322. — Stirpis ταν-τεν brevior forma τα̥ sive τα peperit perfectum τέτᾰται *E* 728 λ 19, plusqmpfectum 'τέτᾰτο *Γ* 372 *K* 263 etc., ἐτετάσθην *Δ* 536 *Ξ* 404, ἐτέταντο *Δ* 544, aoristum pass. 'τᾰ́θη *Ψ* 375, τᾰθείς *N* 655 (= *Φ* 119) χ 200.

Cohaerent ἐκτᾰ́διος, τένων, ἐπίτονος, παλίντονος, πρότονος.

Adscita autem syllaba νῠ(σ) e stirpe τανυ (i. e. τα̥νυ) natum est novum verbum eiusdem significationis multisque locis obvium:

τᾰνύω etc. *P* 390 φ 152 etc., fut. τᾰνύω -ουσι φ 97, 127, 174, med. -τᾰνύεσθαι φ 92 (§ 147), aor. ἐτᾰ́νυσσα etc. *Λ* 336 ψ 201 etc.; pass. perf. τετᾰ́νυσται ι 116, plusqmpf. 'τετᾰ́νυστο *K* 156 δ 135 ε 68, aor. 'τανύσθη etc. *H* 271 *N* 392 etc.

Notabilis est forma vocali thematica carens τᾰ́νῠται *P* 393.

A stirpe τανυ(σ) ducta sunt nomina τᾰνυστύς, τᾰνῠήκης sive τᾰνᾰ́ηκης, τᾰναός, τᾰναύποδα, τᾰνύγλωσσος, τᾰνυγλώχιν, τᾰνύπεπλος, τᾰνύπτερος vel τᾰνυπτέρυξ vel τᾰνῠσίπτερος, τᾰνύσφυρος, τᾰνύφλοιος, τᾰνύφυλλος.

§ 280. (φαν). A feraci hac stirpe sequentia verba ducta sunt:

1. φαίνεις etc. (praes. et imperf. act. et med.) υ 114 etc. [2]), iterat. 'φαινέσκετο ν 194; fut. -φᾰνέει (mss. -φανεῖ) *T* 104, -φᾰνέειν h. Merc. 16, med. φανεῖσθαι μ 230 (cf. § 147); aor. ἔφηνε etc. (act. et med.) *B* 318 etc. — Pass. perf. πέφανται *B* 122 *Ξ* 332 *Π* 207, πεφασμένον *Ξ* 127, 'πέφαντο h. Ap. 428, aor. 'φάνη etc. § 155ᵉ.

Adiectivum verbale est ἄφαντος *Z* 60 *Υ* 303, praeterea a stirpe φαν ducta sunt τηλεφανής, ὑπερηφανέων, ἀργεϊφόντης (?), φαινολίς h. Cer. 51, Φαῖνοψ Φαινώ, ἀναφανδόν vel -δά, et a stirpe decurtata φα: ἀμφᾰδόν, ἀμφᾰδά, ἀμφᾰ́διος.

Valet autem hoc verbum *ostendere, efficere ut cerni possit* (med.

---

[1]) τιταίνοντας Hes. Theog. 209.

[2]) De mscriptorum vitiosis lectionibus προύφαινε προύφαινον pro προεφ. vid. § 130 pag. 341.

apparere), et artissime cum *dicendi* verbo φημί § 306 cohaeret [1]).

A stirpe φα ducta sunt aoristus [2]) 'φάε *apparuit* § 502 (§ 149[2]) et futurum perf. pass. πεφήσεται *P* 155. Eadem autem stirps peperit nomen φάος *lux* (§ 71) et nomina propria in -φάων (mss. -φόων, cf. § 191), nec non adiectivum φαίδῐμος (φαιδιμόεις *N* 686? vid. § 69) et participium φᾰέθων -ουσα (cf. § 142) *splendens* inde excreverunt.

2. *Lucem praebendi* notio propria est verbo, quod hinc prognatum est: φαείνω etc. (praes. et impf.) γ 2 μ 383, 385 σ 308, 343 h. Apoll. 202 [3]); aor. pass. ἐφᾰένθη ἐφάενθεν *resplenduit* § 155[6]. — Adiectiva a stirpe φαεσ- φαεν ducta sunt φαεινός (= φαεσνός, cf. § 38 p. 124) cum superlativo φᾰέντατος (mss. φαάντατος, cf. § 191) § 88[14], et φᾰεσίμβροτος.

3. Denique commemoranda sunt praesentia quaedam, in quibus reduplicationem stirps φα(ν) est perpessa:

a) παμφαίνῃσι *E* 6, 'πάμφαινον *Λ* 30, partic. παμφαίνων etc. *Z* 513 etc. et παμφᾰνᾰοντα etc. *E* 295 etc. [4]), *splendere*. Cf. § 138[2].

b) πιφαύσκειν etc. et med. πιφαύσκομαι etc. *ostendere* [5]). Cf. § 140[19].

c) -παιφάσσειν *E* 803, παιφάσσουσα *B* 450, *splendere*. Cf. § 138[17].

§ 281. (φεν) aor. ἔπεφνον etc. (§ 149[10]). Brevior stirpis forma φṇ sive φα peperit perfectum pass. πέφᾰται *O* 140 *P* 164, 689 *T* 27 χ 54, πέφανται *E* 531 *O* 563, πεφάσθαι *N* 447 *Ξ* 471 *Ω* 254, futurum perf. πεφήσεαι *N* 829 χ 217, πεφήσεται *O* 140, et adiectivum verbale "Αρηι φᾰτός *T* 31 (= *Ω* 415) λ 41. [6])

Nomina ab hac stirpe ducta sunt φόνος φονή, ἀνδροφόνος aliaque in -φόνος et -φόντης [7]), φονεύς, πατροφονεύς, φοινός (δαφοινός, φοίνιος, φοινήεις).

§ 282. (χαρ) χαίρω etc. (praes. et impf.) *H* 191 etc., iterat. 'χαίρεσκον *Σ* 259 μ 380, fut. χαιρήσειν *T* 368, κεχᾰρησέμεν' *O* 98,

---

[1]) Eadem significationis varietate utitur stirps *dik*, quae verba δείκνυμι et *dico* peperit.

[2]) Cf. praesens φάει *monstrat* (?) Pind. Pyth. VI 14.

[3]) Fortasse addendi sunt duo versus, ubi φαίνω verbo haec tributa est notio in textu vulgato, η 102 et τ 25.

[4]) Facile potuisse fieri ut παμφαιν- pro παμφᾰνᾰ- vel vice versa -φᾰνᾰ- pro -φαιν- diceretur, quivis videt.

[5]) De vocalis ι quantitate vid. § 140[19]. — Legitur hoc verbum etiam apud Aeschylum Pers. 662 etc.

[6]) Epitheton μυλήφᾰτος β 355 quin aliam habeat originem non dubito, etiam δουρήφᾰτος *E* 401 (= 900) *Λ* 847 vix recte huc referri puto.

[7]) De voce ἀνδροφόντης vid. § 28.

κεχᾰρήσεται ψ 266, aor. *ἐχήρᾰτο* (?) Ξ 270 [1]), '*κεχᾰ́ροντο* *-οιτο* *-οίατο* (§ 149[13]), *ἐχᾰ́ρη* etc. (§ 150[25]), perf. *κεχᾰρηότα* Η 312, *κεχᾰρημένοι* hymn. VI 10, '*κεχάρηντο* h. Cer. 459.

Futuri formae modo allatae *κεχαρησέμεν'* *-σεται* quamquam a *perfecto* repeti possunt, non minus tamen apte cum aoristo '*κεχάροντο* etc. possunt componi, vid. § 137. In tertia forma *χαιρήσειν* stirps *χαρ*, quae in perfecto aoristisque in *χαρη* abiit, more aevi recentioris novam induit formam *χαιρη*, ad praesentis analogiam formatam.

Ab eadem stirpe ducta sunt *χάρις* (*Χάριτες*, *χαρίεις*) et *χάρμα*. Tertium nomen quod huc referri solet *χάρμη* *pugna* rectius ni fallor ab aliis hinc alienum ducitur.

§ 283. (*χραισμ*) aor. (vel imperfectum) *ἔχραισμε* etc. (§ 149[109]) et aoristus sigmaticus '*χραίσμησε* Π 837, *χραισμῆσαι* Λ 120 Σ 62, 443, quocum concinit futurum *χραισμήσει* Τ 296, *χραισμησέμεν'* Φ 316 [2]).

Hoc verbum, quod Iliadi proprium est, cum stirpe *χρα* (*χρήω*, *χρῆμα* etc., § 190[11]) cohaerere patet; iure autem comparatum est adiectivum *χρήσιμος*, quod apud Homerum tamen non invenitur, neque metathesis, qua ex *χρησιμ* natum sit *χρηισμ*-*χραισμ*, quas causas habere potuerit intellego. Repetendum videtur potius a verbo Homerico *χρηΐζω*, unde nomen verbale *χρηϊσμός* deduci potuit, huius autem stirps facillime in *χραισμ(ε)* potuit abire.

§ 284. Elemento *ν* (*νυ*, *να*) praesentis stirpem auctam habent verba sequentia:

1. (*ἀρ*) *ἀρνύμενος* *-νω* *-νοι* Α 159 Ε 553 Ζ 446 α 5, *ἀρνύσθην* (*ἠρν.*) Χ 160; aor. *ἀρόμην* *ἤρετο* etc. (§ 149[18]). *Captare, parare.*

Verbum Homericum *ἄρνυμαι* et recentioris aevi verbum *αἴρομαι* neque confundenda aut permutanda sunt, licet veteres multique recentiorum id fecerint, neque ex eadem stirpe sunt ducta; nam *αἰρ*- ex *ἀειρ*- contractum, ab Homero autem haec contractio aliena est, vid. § 256.

2. (*ὀλ-εσ*) act. praes. part. *ὀλλύς* (i. e. *ὀλ-νύς*) etc. Δ 451 (= Θ 65)

---

[1]) Nauck *ἐϜήσατο* coll. ι 353. Quamquam antiquam certe esse vulgatam constat, quoniam imitati sunt Apollon. Rh. IV 55, 1128 et Leonidas Tarent. epigr. 65.

[2]) Praesens *χραισμέω* non extat, nam quae sola huc referri potest forma *χραισμεῖν* pro aoristi II[1] infinitivo habenda et in *χραισμέμεν'* potius mutanda est (vid. § 125 pag. 318 et § 191 pag. 435).

Θ 449, 472 K 201 Λ 83, fut. ὀλέω (mss. ὀλέσω, cf. § 147) ν 399, ὀλέσσεις M 250, ὀλέσσει β 49, aor. ὤλεσα ὄλεσσε etc. B 115 etc. — Med. praes. -όλλυται η 117, part. ὀλλύμενοι etc. Δ 451 (= Θ 65) H 27 Θ 202, 353 Λ 83 Τ 21 Χ 62 κ 123, fut. ὀλεῖται (cf. § 147) B 325 (= H 91 ω 196 h. Ap. 156), ὀλέεσθε Φ 133, ὀλέεσθαι O 700 Φ 278, aor. ὀλόμην ὤλετο etc. (§ 149[33]); perf. (§ 135[9]) ὄλωλε *periit* O 111 etc., ὄλωλας Ω 729, ὀλώλῃ Δ 164 = Z 448 (cf. § 159), plusqmpf. ὀλώλει K 187.

Adscito elemento κ nova praesentis imperfectique forma ex hac stirpe prodiit ὀλέκουσι Λ 530 Σ 172 χ 305, ὀλέκοντα -ντας E 712 H 18 Θ 279 O 249 Τ 152, ὄλεκεν Φ 521, ὄλεκον Λ 150, 326 κ 125, iterat. ὀλέκεσκε Τ 135, ὀλέκονται Π 17, ὀλέκοντο Λ 10. Post epicum autem aevum stirps ita aucta ὀλεκ peperit perfectum ὀλώλεκα; vid. pag. 391.

Nomina a stirpe ὀλ ducta sunt ὄλεθρος (cum adiectivo ὀλέθριος), ὀλετήρ -τεῖρα, ὀλοιός sive ὀλοός [1]), οὖλος, οὔλιος, ὀλοόφρων, ὀλεσίκαρπος (§ 21).

3. (ὀμ-οσ) ὄμνυθι Ψ 585, -όμνυ β 377, et addita vocali thematica (cf. § 145) ὀμνυέτω Τ 175, ὤμνυε Ξ 278 κ 345 τ 288, -όμνυον μ 303 ο 437 σ 58, fut. ὀμοῦμαι Λ 233 Ι 132 Φ 373 υ 229 h. Merc. 274, ὀμεῖται Ι 274 Hes. Op. 194 (cf. § 147), aor. ὤμοσα ὄμοσσε etc. K 328, 332 δ 253 etc.

4. (ὀρ) imperat. ὄρνυθι Z 363 etc., ὄρνυτε O 718 κ 457, infin. ὀρνύμεναι Ι 353 Ρ 546 κ 22; imperfecti formae ὤρνυε O 613 φ 100 et ὤρνυον M 142 adiectam habent vocalem thematicam (cf. § 145). Fut. ὄρσουσα Φ 335 (cf. § 254[10]), aor. ὦρσε etc. (§ 254[7]) et aor. II ὤρορε etc. (§ 149[19]). Activi hae formae cunctis locis *excitandi* notione utuntur, exceptis versibus N 78 ϑ 539 ω 62, ubi aoristo II notio medii tributa est.

Oriendi vero sensu usurpantur medium ὄρνυται ὤρνυτο etc. (praes. et impf.) Δ 423 etc., fut. ὀρεῖται Τ 140 (cf. § 147), aor. ὤρετο etc. (§ 149[35]) vel ὦρτο etc. (§ 150[18]), ὄρσεο (§ 152[8]), nec non perfectum (§ 135[11]) ὄρωρε B 797 etc., ὀρώρῃ Ι 610 etc. (cf. § 159), ὀρώρει B 810 Σ 498 etc.

---

[1]) Plenior forma ὀλόιος extat Hes. Theog. 591 (versu suspecto); eandem restituendam esse locis nonnullis, ubi γῆρας ὁμοίιον, ὁμοιίου πολέμοιο (-οο κτ. § 59) in textu tradito legimus (Δ 315 Ι 440 etc.), ingeniose, quamquam vix probabiliter, coniecit Nauck.

Corrupte traditae sunt formae *ὀρέοντο* (leg. *ὤροντο*) *Β* 398 *Ψ* 212, *ὀρώρεται* (leg. *ὀρίνεται*) *τ* 377, 524, *ὀρώρηται* (leg. *ὀρώρῃσι* aut *ὀρίνηται*) *Ν* 271.

Variis elementis praeterea aucta est stirps *ὀρ*. Sic nata sunt verba, quae eodem sensu atque *ὄρνυμι* et *ὄρνυμαι* usurpari solent:

a) *ὀρίνῃ* etc. praes. et impf. act. et pass. *Λ* 298 etc., aor. act. *ὄρῖνα ὤρῖνας* etc. *δ* 366 *Θ* 178 etc., aor. pass. *ὠρίνθη* etc. *Π* 509 etc.

b) *ὀροθύνει -νε -νον* *Κ* 332 *Ν* 351 *Ο* 572, 595 *Φ* 312 *ε* 292 (sed *σ* 407 pro *ὔμμ' ὀροθύνει* videtur scribendum esse *ὔμας ὀρίνει*).

c) *ὄρουσα* *Λ* 747 h. Ap. 494, *-σεν -σαν -σᾶς* *Β* 310 *Λ* 359 *Μ* 83 etc. — Fut. *ὀρούσει* h. Ap. 417 [1]). Idem valet hoc verbum quod *ὀρέσθαι*.

Alienae hinc sunt formae *ἐπὶ* ... *ὄρονται*, *ὄροντο*, *ὀρώρει* (*ξ* 104 *γ* 471 *Ψ* 112), de quibus vid. § 309.

5. (*μαρ*) *μάρνᾰται ἐμάρναο μάρνασθαι μαρνᾰμενος* etc. (praes. et impf.) *Γ* 307 *Δ* 513 etc. passim. In versu *λ* 513 pro *μαρναίμεθα* pleraque mscripta perperam habent *μαρνοίμεθα* [2]).

§ 285. Terminatione inchoativa insignia sunt verba quae sequuntur:

1. (*ἀρ*) imperf. *ἀρᾰρισκε* *ξ* 23 (§ 138[3]), aor. *ἦρσε* etc. (§ 254[1]) et aor. II *ἤρᾰρε* etc. (§ 149[12]). — Transitiva *adaptandi* significatione hae formae utuntur; in medii tamen notionem aoristus II abiit *Π* 214 *δ* 777.

Intransitiva notio propria est perfecto *ἄρηρε* h. Ap. 164 (et vitiose *ε* 248), *ἀρήρῃ* *ε* 361 (cf. § 159), *ἠρήρει* *Μ* 56 etc., part. (quod adiectivi fere vice utitur *instructus*, *ornatus*) *ἀρηρώς ἀρᾰρυῖα* (cf. pag. 402) *κ* 553 etc. [3]). — Praeterea intransitive adhibita sunt participium *ἄρμενον* (§ 150[11]) et aor. pass. *ἦρθεν* *Π* 211.

Multa nomina e fertili hac stirpe excreverunt: *ἄρτιος*, *ἀρτιϝεπής* *Χ* 281 (?) [4]), *ἀνάρσιος*, *ἅρμα* (?), *ἀρθμός* h. Merc. 524 (hinc *ἄρθμιοι*

---

[1]) Praesens *ὀρούω* Pind. Pyth. X 95, imperf. Eur. Hercul. 972.

[2]) Hes. Scut. 110 legitur subiunctivus *μαρνάμεθα*. Quod autem extat Scut. 288 *ἐμαρνάσθην*, non aoristi est forma, ut putarunt quidam, sed imperfecti dualis (cf. vs. 171, 176 et supra § 52 in fine).

Notatu digna est formae *βαρνάμενος -νον* in vetustis lapidibus IGA. 329 et 348 obviae elementum *μ* vi liquidae vicinae *ρ* in *β* mutatum, licet intercedat vocalis.

[3]) Aoristi locum obtinet forma insolita *προσαρήρεται* *adaptaverit* Hes. Oper. 431.

[4]) Ni fallor, adiectivum *ἀναρτιοϝεπής* restituendum est *Γ* 215 *Θ* 209 *Ν* 824, quibus locis mscripta praebent *ἀφαμαρτοεπ.*, *ἀπτοεπ.*, *ἀμαρτοεπ.*

π 427, *ἀρθμήσαντε* *H* 302), *ἐυήρης*, *θυμήρης* vel *θυμᾱρής* (cf. § 5).

Praeterea a nominibus, quae in poesi epica non reperiuntur, *ἀρτύς* et *ἁρμός* [1]) ducta sunt nova verba:

a) *ἀρτύνω* *B* 55 etc., sive *ἀρτύει* *δ* 771, *ἤρτυε* *Σ* 379 *γ* 152 *θ* 447 *λ* 439 *π* 448, *ἤρτυον* *υ* 242 (cf. *ἐντύνω*-*ἤντυε* § 268).

b) *ἁρμόζω* *Γ* 333 *P* 210 *T* 385 *ε* 162, 247 cum nominibus *ἁρμονίη* et *βητάρμονες* (*θ* 250, 383).

c) *ἀρέσαι* etc. § 287[3].

2. (*αὐρ*) *ἐπαυρίσκονται* *N* 733 [2]), fut. *ἐπαυρήσεσθαι* *Z* 353, aor. *ἐπαύρῃ* etc. sive med. *ἐπαύρηαι* -*ρωνται* (§ 149[19]).

Hoc verbum, quod ex eadem cum *εὑρεῖν* stirpe prognatum esse videtur, saepius confusum est cum aoristo dissimillimo neque affini *ἀπέϝρα* (*ἀπηύρα*); cf. § 149[19] et 150[5].

3. (*θορ*-*θρω*) *θρῴσκει* etc. *B* 702 *K* 95 *N* 589 etc., fut. -*θορέονται* *Θ* 179, aor. *ἔθορον* etc. (§ 149[69]). — De praesentis conformatione vid. § 39 et 140[10].

Cohaerent *θοῦρος* (fem. *θοῦρις*) et *θρῳσμός*.

4. (*μολ*-*μλω*) -*βλῳσκέμεν'* *τ* 25 -*βλῴσκειν* *φ* 239, 385, *βλῴσκοντα* *π* 466, aor. '*μόλε* etc. (§ 149[61]), perf. *μέμβλωκε* [3]) *Δ* 11 *Ω* 73 *ρ* 190. — De praesentis conformatione vid. § 39 et 140[9].

Ductum hinc est adverbium *ἀγχίμολον*.

VII. *De stirpibus in consonam σ desinentibus.*

§ 286. Verba, quorum stirps in *ασ* vel *εσ* desinit, praesentis stirpi sonum *ι*(*j*) addere solere, itaque praesens postquam sigma extrusum est in -*αίω* et -*είω* exire, in § 141 vidimus. Quamquam est quod mireris, aevo Homerico confluxisse sonos quos olim separasset semivocalis [4]).

Satis autem frequenter diphthongi *αι* et *ει* correptae sunt, et *α ε* tunc solent scribi; cf. § 17.

---

[1]) Soph. Antig. 1216.

[2]) *ἐπαυρίσκουσι* (?) Theognid. 111.

[3]) De reduplicatione vid. § 184[7].

[4]) Hinc -*είω* ex -*ήω* corruptum esse collatis verbis Aeolicis qualia sunt *ἀδικήω* *καλήω* (cf. § 190) statuerunt Fick (Iliad. p. 75) aliique, quibus oblocutus est Schulze Quaestion. Epic. p. 361. Praesentia in -*αίω* a stirpe quae consona *σ* careret ducta esse suspicari licet.

Afferenda hic sunt verba sequentia:

1. *γελαίοντες* σ 111 υ 390, si recte ita scripsimus (mss. *γελοίωντες* etc.); alias est *γελάω* φ 105 *γελάοντες* σ 40 υ 374. Aor. *ἐγέλασσε, γελά(σ)σας* etc. Z 484 etc.

Adiectivum verbale est *ἀγέλαστος* θ 307 h. Cer. 200. De nomine *γέλος* vid. pag. 208; hinc novum verbum est ductum *'γελοίαον* υ 347, aor. *γελοιήσασα* h. Ven. 49.

2. *λιλαίομαι* etc. (praes. et impf.) *N* 253 etc., perf. part. *λελιημένος* *Δ* 465 *E* 690 *M* 106 *Π* 552; vid. § 189[3].

3. *μαίεσθαι* ξ 356, *μαιομένη* ν 367 h. Cer. 44; impf. *-εμαίετο* *E* 748 etc., fut. *μάσσεται* *Δ* 190 *I* 394, aor. *-εμάσσατο* *P* 564 *T* 425 ν 429 π 172 h. Merc. 511, *-μάσασθε* υ 152, *μάσασθαι* λ 591, *-μασσάμενος* ι 302, 446 τ 480 *-νη* τ 468.

Adiectivum verbale est *ἐπίμαστος* υ 377, *ἀ-προτί-μαστος* *T* 263. Cohaeret autem *ματεύω* *Ξ* 110, *ματησ-* *E* 233 *Π* 474 *Ψ* 510 (vid. § 144).

4. *ναίω* etc. (praes. et impf.) *habitare* passim, iterat. *'ναίεσκε -σκον* *E* 708 *Π* 719 *B* 758, aor. med. *-ενάσσατο* *B* 629 ο 254 Hes. Oper. 639. Pass. part. *εὖ ναιόμενον* etc. (urbium epitheton), aor. *ἐνάσθη* *Ξ* 119.

Aoristus act. *ἔνασσα habitandum concedere* legitur δ 174, item *-ένασσε* Hes. Oper. 168, *ἔνασσαν* h. Ap. 298 Hes. Theog. 329. Sed pro *ἀπονάσσωσιν* *Π* 86 Bekker probabiliter rescripsit *ἀποδάσσωσιν*, vid. § 205.

Ducta sunt ab hac stirpe nomina *μετα-νάστης* *I* 648 *Π* 48, *Νάστης*, *περιναιέται* *Ω* 488. Nomen autem *ναιέτης* peperit novum verbum *ναιετάω* etc. ι 21 etc. passim (praes. et impf.), iterat. *'ναιετάεσκε -σκον* *B* 539 etc.

5. *ἀκειόμενον* ξ 383, *-νοι* *Π* 29, sed *-ἀκέονται* *I* 507, *ἀκειώμεθα* *N* 115, *ἀκέοντο* *E* 448 *X* 2, aor. *ἠκέσατο* *E* 402 (= 901), *ἀκέσσαι* *Π* 523, *ἀκέσασθε* κ 69, *-ἀκέσαιο* *Δ* 36, *-ἀκέσαιτο* γ 145.

Adiectivum verbale est *ἀκεστός* *N* 115, *ἀνήκεστος -ον* *E* 394 *O* 217 (cf. § 21), substantivum *ἄκεσμα* *O* 394; nominis proprii vice fungitur part. *Ἀκεσσαμενός*.

Ab eadem stirpe atque verbum *ἀκέ(ι)ομαι* (*ἀκεσ*) ductum est nomen *τὸ ἄκος* *I* 250 χ 481 h. Ap. 193.

6. νεικείω etc. Δ 359 etc. et 'νείκει etc. correpta penultima B 224 etc. (praes. et imperf.), iterat. ἐνεικείεσκε -σκον B 221 etc.; fut. νεικέω (l. a. νεικέσω, cf. § 147) K 115, aor. ἐνείκεσας etc. Γ 59 etc.

Ab eadem stirpe ductum est nomen νεῖκος, unde Πολυνείκης. Apud Hesiodum Op. 716 legitur νεικεστῆρ (l. a. νεικητ.).

7. ὀκνείω E 255, ὤκνεον Υ 155.

In substantivo cognato ὁ ὄκνος (E 817 etc.) elementi σ nulla apparent vestigia; conferri possunt aoristi κορεσσ- (§ 304) κοτεσσ- (§ 290) nominibus ὁ κόρος, ὁ κότος respondentes.

8. τελείει ζ 234 ψ 161, ἐτέλειον I 456, 498 O 598 δ 7, pass. τελείεται τ 561, ἐτελείετο Λ 5 λ 297, sed correpta syllaba secunda τελέω etc. Ψ 20 etc.; fut. act. τελέω etc. δ 485 etc. (τελεῖ Δ 161? cf. § 147), aor. ἐτέλεσσα ἐτέλε(σ)σε etc. τ 156 etc.; pass. fut. τελέσσεται ξ 160 τ 305, τελέεσθαι B 36 etc., τελεῖσθαι ψ 284 (cf. § 147); aor. ἐτελέσθη O 228 etc.; perf. τετέλεσται etc. A 212 Σ 74 etc.

Adiectivum verbale est ἀτέλεστος, ὀψιτέλεστος.

Ab eadem stirpe ductum est nomen τὸ τέλος, hinc adiectiva τέλειος A 66 etc. (τέλεος h. Merc. 129), τελήεις (vid. § 69), τελεσφόρος.

Elemento θ addito (cf. § 142[3]) nova praesentis evasit forma τελέθει τελέθουσι τελέθοντες H 282 etc.; aliud stirpis incrementum apparet in nomine τελευτή et in verbo τελευτάω.

9. ϝοινοβαρείων ι 374 κ 555 φ 304. Idem valet ϝοινοβαρής A 225, cf. praeterea participium βεβαρηότα -τες § 158[86].

10. Praeterea hic commemoranda sunt verba, de quibus infra sermo erit, ἀγαίομαι (§ 305[1]), κέραιε (§ 297), μαχείομαι (§ 291), πενθείω (§ 295[4]).

A stirpibus autem in ισ vel υσ exeuntibus ope suffixi -ω (-jω) ducta sunt κονίω (*cinis cineris*), ὀίω (§ 292[2]), χρίω, ἀλύω (§ 135[18]), θύω (θύσ-θλα), quae rectius fortasse ἀλυίων ι 398 et θυίων 'θυῖε Φ 234 λ 420 etc. scripseris, mscriptis non invitis, quorum quod antiquissimum est, papyrus Hesiodeus, Theogon. 131 habet θυῖον. [1])

§ 287. Ex iis quae in § 35 observata sunt apparet verba quorum stirps in σ desinit legitima futuri atque aoristi forma uti -σσω atque -σσα. Non tamen rari sunt loci ubi alterum sigma more aevi

---

[1]) *Sacrificandi* verbum θύω aliunde videtur esse ductum. Cf. § 162.

recentioris evanuit. Cuius rei exempla vidimus *μα(σ)σ-* § 286[3], *νασσ-* § 286[4], *ἀκε(σ)σ-* § 286[5], *νεικε(σ)σ-* § 286[6], *τελε(σ)σ-* § 286[8], mox plura erunt afferenda.

Atticum futurum quod dici solet in lingua epica eadem ratione qua apud posteros adhibitum reperitur (vid. § 147). Modo attulimus futurum ita conformatum *τελέω τελέεσθαι* § 286[8], infra alia commemorabimus.

Singula iam verba, quae aliquas ob causas mentione digna sunt, recensebimus.

1. (*ἀϝασ*) aor. *ἄᾰσας* Θ 287, *ἄᾰσε* λ 61 (mss. *ἇσε*) φ 296 sq., *ἄασσαν* κ 68 *dementare*. Med. *ἀᾰσάμην* Ι 116, 119 (= Τ 137), *ἀάσσατο* Ι 537 Λ 340 *peccare*. Et propter formam et propter significationem displicent *ἀᾶται* Τ 91 (= 129) et *ἄσᾰτο* Τ 95; probabiliter Nauck correxit *ἄασσε* et *ἄᾰσε*. — Pass. *ἀάσθην -ης -η -εἰς* Π 685 Τ 113, 136 δ 503, 509 φ 301 h. Ven. 254 Cer. 247, 259 Hes. Oper. 283.

Adiectivum verbale est *ἀνάαστον* (mss. *ἀάατον*) Ξ 271, *ἀνάᾰτος -τον* (mss. *ἀάατος -τον*) φ 91 χ 5.

Ab eadem stirpe ductum est nomen *ἀάτη*, quod in mscriptis summa constantia est contractum (*ἄτη*), sed trisyllabam Homero vindicandam esse formam — id quod fieri nusquam non sinit metrum — cum etymologia docet, fuit enim *ἀϝάτη* (Pind. *αὐάτα*, Pyth. II 28 III 24), tum aoristus cognatus *ἀασ-* [1]), tum denique plurimum valet ad persuadendum Hes. Op. 352, ubi hiatu vitioso legitur in mscriptis *ἶσα ἄτησι*, nam poetam (ϝ)*ῖσ' ἀάτησι* dedisse, literas igitur *ΙΣΑΑΤΗ(Ι)ΣΙ*, quae ita scriptae in papyro nuper repertae sunt, male olim divisas esse, hic certe luce clarius apparet. Verum olim vidit Dawes, cui deinde editores Knight Nauck alii obtemperarunt.

Metro invito *ἀτέοντα* legitur Υ 332; coniecimus *ἀλύοντα*, sed similis forma *ἀτίζων* legitur in vicinia Υ 166.

Participia *ἀτυζόμενοι* etc. Ζ 38 etc. et *ἀτυχθεὶς* Ζ 468 (§ 222[16]) ne ab hac stirpe repetamus dehortatur *ᾰ*.

2. (*ἐλα-σ*) *ἐλαύνει* etc. (praes. et impf.) Λ 575 etc. et nullo stirpi adiecto elemento *ἔλων* Ω 696 δ 2, *ἐλάειν* Ε 366 μ 47 etc., *ἐλάων* κ 83 h. Merc. 342.

Fut. *-ελάσσεις* Ψ 427 et *ἐλάουσι* Ν 315 η 319, *ἐλάειν* Θ 527 ε 290 λ 292. Aor. *ἤλᾰσα* vel *ἔλασσα* etc. (iterat. *ἐλάσασκε* Β 199),

---

1) Vid. e. g. Θ 287 *τῇδ' ἀάτῃ ἀάσας*, Τ 136 *ἀάτης ᾗ πρῶτον ἀάσθην*.

etiam medii *Λ* 682 etc. — Pass. perf. ἐλήλαται *Π* 518 η 113, ἠλήλατο *Δ* 135 *Ε* 400 *Κ* 158 *Ν* 595, 804 *Ρ* 498, ἐληλάατο (?), mss. ἐληλέ(δ)ατο, η 86.

Adi. verbale est ἐξ- ἱππήλατος (cf. § 21); praeterea hinc ducta sunt ἱππήλατα (§ 54), ἱππηλάσιος, βοηλασίη.

Hinc procrevit ἐλάστρεον *Σ* 543, quocum cf. βωστρεῖν § 192.

3. (ἀρεσ) act. ἀρέσαι *Ι* 120 *Τ* 138, med. fut. ἀρέσσομαι *Θ* 402, ἀρεσσόμεθα *Δ* 362 *Ζ* 526, aor. ἀρε(σ)σάσθω *Τ* 179 *Θ* 396, -αρέσσασθαι *Τ* 183, ἀρεσσάμενος -νοι *Θ* 415 *Ι* 112 χ 55.

Huius verbi, quod cum stirpe ἀρ (ἀραρίσκω § 285[1]) arte cohaeret, praesens apud Homerum non extat (Att. ἀρέσκω).

§ 288. In duas consonas, quarum posterior est σ, desinit stirps verborum sequentium:

1. (ἀϜεξ) ἀέξω etc. et pass. ἀέξεται etc. *Ρ* 226 *Σ* 110 etc. (praes. et impf.); *augere*, Att. αὔξω sive αὐξάνω.

2. (ἀλεξ) ἀλεξέμεναι *Λ* 590 etc.; fut. ἀλεξήσεις *Ι* 251, ἀλεξήσειν *Τ* 315 *Φ* 374 ρ 364, -αλεξήσων *Λ* 428 -σοντα *Ζ* 109 -σουσαν *Θ* 365; aor. -αλεξήσαιμι *Ω* 371, ἀλεξήσειε γ 346. — Med. ἀλεξώμεσθα *Λ* 348 (= *Χ* 231), ἀλεξόμενοι ι 57; suspectus quam maxime est inf. aor. ἀλέξασθαι *Ν* 475 *Ο* 565 *Π* 562 σ 62, quoniam neque cum ceteris huius verbi formis congruit neque alias in Homericis reperitur, quapropter vera videtur Bekkeri coniectura ἀλεξέμεναι.

Stirps huius verbi ex ἀλ(ε)κ est ficta adscito elemento σ [1]); cf. pag. 59. Integra vero stirps peperit aoristum ἄλαλκε etc. (§ 149[10]) et nomen ἀλκή ἀλκί § 83[2], ubi vid.

A verbo ducta sunt ἀλκτήρ, ἔπαλξις, Ἀλαλκομενηΐς, ἀλεξητήρ, Ἀλέξανδρος, ἀλεξάνεμος, ἀλεξίκακος.

Altera stirpis ἀλκ forma ἀρκ, quam ostendit Latinum *arcere*, edidit verbum ἤρκει *Ν* 440, ἀρκέσει *Φ* 131 h. Ap. 368, ἤρκεσε *Ζ* 16 etc., ἀρκέσῃ π 261 et nomina ἄρκιος, Ἀρκεσίλαος, Ἀρκείσιος, Ἀρκεισιάδης.

3. (τερσ) τέρσεται *siccatur* η 124, [2]) ἐτέρσετο *Λ* 267, 848, 'τέρσοντο ε 152, aor. τερσήμεναι ζ 98 τερσῆναι *Π* 519 (§ 154[9]).

Novo elemento aucta est stirps aoristi 'τέρσηνε *siccavit* *Π* 529.

Cohaeret nomen ὁ τάρσος ι 219.

---

[1]) NB. ἀλέξω: *arceo* = ἀϜέξω: *augeo*.

[2]) Activo usi sunt Theocritus XXII 63 τέρσει, Nicander Theriac. 96, 963, 709 τέρσαι.

§ 289. (*αἰδ-εσ*) stirps monosyllaba *αἰδ* peperit formas *αἴδεο* *Φ* 74 *X* 82 *χ* 312 (= 344), *αἴδεσθε* (mss. *-εῖσθε*) *E* 530 (= *O* 562), *αἴδεσθαι* (mss. *-εῖσθαι*) *A* 23 (= 377) [1]), *αἰδόμενος -νη -νω -νων* *A* 331 etc., *ἤδετο* *Φ* 468 *ζ* 66, 329 *ϑ* 86. A disyllaba vero stirpe *αἰδεσ* ducta sunt *αἰδέομαι* *Z* 442 etc., *αἰδέεται* (mss. *-εῖται*) *ρ* 578, fut. *αἰδέσσομαι* *ξ* 388, *αἰδέσεται* *X* 124 *Ω* 208, aor. *ἠδέσατο* *φ* 28, *αἰδέ(σ)σεται* *I* 508 *X* 419, *αἴδεσσαι* *I* 640, et eodem sensu aor. pass. *ἤδεσθεν* *H* 93, *αἰδέσθητε* *β* 65, *αἰδεσθείς* *Δ* 402 *P* 95.

Suspectus est imperativus *αἰδεῖο* *Ω* 503 *ι* 269, quem olim *αἴδεσ-σο* (sine vocali thematica) fuisse vix credibile; ex *αἰδέ(σ)-εο* autem contractione nasci aevo Homerico non potuit.

A stirpe *αἰδεσ* ducta sunt nomina *ἀναιδής ἀναιδείη*, et mutato sono *αἰδώς* (§ 77), *αἰδοῖος*. Accedit *αἰδήμονες* e Kaibelii coniectura *Γ* 56 (mss. *δειδήμονες*).

§ 290. (*κοτεσ*) *κοτέουσι* *Ξ* 143, *κοτέων -οντος -οντε -ουσα* *A* 181 *Γ* 345 *Δ* 168 *K* 517 *Ψ* 391, perf. part. *κεκοτηότι* *Φ* 456 etc. (§ 158[76]), et eodem sensu med. *'κοτέοντο* *B* 223, aor. *'κοτέσσατο* *Ψ* 383, *κοτέσσεται* *E* 747 (= *Θ* 391 *α* 101), *κοτεσσάμενος -νη* *E* 177 *Ξ* 191 etc.

Cohaerent nomina *ὁ κότος* [2]) (*ζάκοτος*) et *κοτήεις* *E* 191 (i. e. *κοτέσϝεις*, cf. pag. 214).

§ 291. (*μαχ-εσ*) *μᾰ̆χομαι* etc. praes. et impf. passim, fut. *μᾰχέσσομαι* etc. *A* 298 etc. et *μᾰχέονται* *B* 366 (cf. § 147), aor. *'μᾰχέσσατο* etc. *Z* 184 etc., et *μᾰχέσαιο* *Z* 329, *μᾰχέσαιτο* *Ω* 439, *μᾰχέσασθαι* *Γ* 433 etc.

Praesentis formae insolitae leguntur in textu tradito *μαχέοιτο* *A* 272 (*ἐπιχθόνιοι μαχέοιτο*, ubi coniecimus *ἐπὶ χθονὶ ἄντα μάχοιτο*, deinde vHerwerden *ϝῖσα*, Naber *ϝῖφι μάχοιτο*), *μαχέοιντο* *A* 344 (*μαχέονται* correxit Thiersch, cf. § 119) [3]), *μαχεῖται* *Y* 26 (recipienda est l. a. *μάχηται*).

Participii praesentis, quod tribus locis extat, altera forma *μαχεούμενοι* *λ* 403 *ω* 113 neque grammaticae ope explicari potest neque metrica necessitate, quam nonnisi in syllabis initialibus ad producendam vocalem satis valere pag. 128 vidimus, potest excusari;

---

1) Vid. § 191 pag. 433.

2) Cum stirpe *κοτεσ-κοτο* cf. *ὀκνεσ-ὀκνο* § 286[7].

3) Simile vitium in quibusdam est mscriptis *Y* 171 *μαχέεσθαι*, ubi pleraque tamen *μαχέσασθαι* habent.

altera vero *μαχειόμενος* ρ 471 a stirpe ampliata *μαχεσ*, quae futurum et aoristum edidit, optimo iure est formata (cf. § 286), quapropter etiam λ 403 ω 113 verborum traiectione eam revocavimus (*μαχειόμενοι πτόλιος πέρι*, mss. *περὶ πτόλιος μαχεούμενοι*). Vitii origo in vetustae litteraturae (*ΜΑΧΕΟΜΕΝΟΙ*) ambiguitate est quaerenda.

Non recte Aristarchus, sive librorum auctoritatem secutus sive suo iudicio usus, *μαχήσομαι μαχήσατο* scribere solebat (vid. schol. *Α* 298 et 304); nam licet in nominibus verbalibus vocalis η regnet, alienam tamen esse a futuro et aoristo cum posterior lingua docet tum in epica poesi testantur formae quae syllabam secundam corripiunt: *μαχέονται μαχέσαιο μαχέσαιτο μαχέσασθαι* [1]).

Adiectivum verbale est *μαχητός* μ 119, praeterea hinc ducta sunt nomina *μάχη, μαχητής, μαχήμων, Μαχάων, μάχαιρα* (quae vox eandem stirpis potestatem ostendit atque Latinum *mactare*), *ἀγχίμαχος, Ἀμφίμαχος, ἱππόμαχος, ναύμαχος, πρόμαχος* (*προμαχίζω*), *πύγμαχος* (*πυγμαχίη*).

§ 292. (*νεσ*) *νίσσομαι* vel *νέομαι* etc. (praes. et impf.) *Ι* 381 *Μ* 119 *Σ* 101 etc. [2]).

Ab epica dictione alienae sunt formae contractae *νεῦμαι* *Σ* 136 (leg. *νίσσομ'*), *νεῖαι* λ 114 = μ 141 (leg. *νέεαι*, cf. § 191), *νεῖται* δ 633 κ 192 μ 188 ξ 152 (leg. *νέεται*, § 191), *νεῖσθαι* ο 88 [3]).

Multis locis praesens futuri vice utitur, e. g. *Σ* 101, 136 *Ψ* 76 λ 176; cf. § 147 [4]).

Praesentis imperfectique forma *νισσ-*, quae in mscriptis saepe per diphthongum ει vel per unum σ redditur [5]), ex *reduplicatione* (*νι-νσ-jομαι*) prodiit (cf. § 139[6]).

Nomina a stirpe *νεσ* sunt ducta *νόστος* (hinc *νοστέω*, cuius verbi fut. tantum et aor. apud Homerum reperiuntur) et *νόστιμον ἦμαρ*.

In prisca lingua semper et ubique *redeundi* potestas huic verbo tribuitur, sed *abeundi* sensu ab imitatoribus haud raro est adhibitum,

---

[1]) Miror Schulzium Quaest. Epic. p. 450 fide codicum Herodoteorum futurum *μαχήσομαι* scribi iubentem, aoristum vero *μαχέ(σ)σασθαι*.

[2]) De compositorum *ἀπονέωνται -οίμην -εσθαι -οντο* prima syllaba metri causa producta vid. § 21.

[3]) Imperativus pessime formatus *νεῖο* in Leonidae Tarent. epigr. 70 ferendus est.

[4]) Verum futurum vocarem *νέομαι* (ut *μαχέομαι*), nisi altera forma *νίσσομαι* eodem uteretur iure.

[5]) Etiam in inscriptione III_1 ante Chr. saeculi (Bulletin de corr. hellen. 1891 p. 632) legitur *ΝΙΣΟΜΕΝΟΣ*, vid. Kühner-Blass II p. 498.

αἰνισσ. et αἰνιξ., hoc fortasse recte) θ 487; imperf. -ῄνεον Δ 380 δ 673 etc., fut. αἰνέσσουσι π 380, aor. ᾔνεσε Ω 30, -ῄνεσσαν Η 344 Ι 710 Σ 312 Ψ 540 Hes. Theog. 664, -αινέσσωσι Ψ 552 π 403, -αινέσσειε Hes. Oper. 12, -αινέσσαντος -τες Β 335 Φ 290.

Ab eadem stirpe ducta sunt substantivum ὁ αἶνος et adiectivum πολύαινος. In mscriptis cum -εσσ- tum -ησ- reperitur, nullo autem loco epico corripitur syllaba secunda; quapropter dubitari potest an praestet scribere αἰνήσουσι ᾔνησε etc.; apud recentiores tamen constanter brevis est vocalis (ἐπῄνεσα etc.), itaque in re dubia analogiam sequi maluimus.

2. ἱλάσκονται etc. (praes. et impf.) *placare* Α 386, 472 Ζ 380, 385 h. Cer. 275, 293, 369, et ἱλάονται (ῑ) Β 550. [1]) Aor. subi. ἱλάσσομαι γ 419, ἱλάσσεαι Α 147, ἱλᾰσόμεσθα Α 444, part. ἱλασσάμενοι Α 100; iota post caesuram pro brevi syllaba [2]) numeratum est Α 100 et 147.

Perfecti activi (*propitium esse*) extant formae ἱλήκῃσι φ 365, ἱλήκοι (§ 159) h. Ap. 165, ἵληθι γ 380 π 184 hymn. XIX 8 XXII 4 XXXIII 17. [3])

Adiectivum ab hac stirpe ductum ἵλᾰος legitur Α 583 alibi.

3. ᾽λόεον δ 252 et ἐλούεον h. Cer. 290, aor. λοέσσαι τ 320, λοέσσας Ψ 282, et ᾽λοῦσεν etc. Ε 905 etc.

Med. λούεσθαι Ζ 508 (= Ο 265), λόεσθαι Hes. Op. 749, λοῦσθαι ζ 216, aor. ᾽λοέσσατο ζ 227, λοέσσομαι ζ 221, λοεσσάμενος etc. Φ 560 etc., et ᾽λούσαντο etc. Κ 576 etc., perf. λελουμένος Ε 6.

Brevior imperfecti activi forma legitur λόε κ 361, ᾽λόον h. Ap. 120 [4]).

Nomen ab hac stirpe ductum est τὰ λοετρά (unde λοετροχόος). [5])

Stirps λου, quae in ἔλουσε, λελουμένος etc. integra cernitur, in formis ἐλόε et ᾽λόον est correpta (pro ἔλουε, ἔλουον), pleraeque vero verbi formae a stirpe amplificata λουε(σ) sunt ductae, cuius diphthongus vi vocalis insequentis in οϝ, deinde in ο abiit.

---

[1]) In sero hymno XX 5 ἱλᾰμαι(ῐ) legitur.

[2]) Nisi vetustae artis hic superest vestigium, vid. pag. 11.

[3]) Apud Alexandrinos ἵλᾰθι et ἵλᾰτε: Apoll. Rh. IV 984, 1014, 1333, 1411, 1600, 1773, Callim. h. Cer. 139, Theocrit. XX 143.

[4]) Errori debetur λούων, quod λόων scribendum esset, Ο 393 pro λόγοισ᾽ (vel potius ϝέπεσσ᾽).

Praesens act. λόει extat in scolio 25 Bergk.

[5]) Hes. Op. 753 λουτρῷ, ubi parum placet λοἔτρῷ.

Aliam viam ingressi sunt viri docti PKnight, vHerwerden (Quaest. Epic. p. 80), Leskien (Curt. Stud. II p. 105), Nauck (Mél. Gréco-Rom. IV p. 53 sqq.), qui solam stirpem λοϝε(σ) olim extitisse sibi persuaserunt, e contractione autem natas esse formas λοῦσεν (pro λόεσεν) etc.; quae si probanda esset opinio, sequeretur ut formae apertae 'λόεσεν etc. passim restituerentur, id quod longe plerisque locis fieri sinit metrum — in thesi enim solet esse syllaba λου —, hic illic etiam suadet; vid. e. g. δ 48 ἐϋ ξεστὰς 'λούσαντο in fine versus. Cum tamen solvi diphthongum metrum nusquam aperte iubeat, compluribus vero locis manifeste vetet (*E* 6 *Ξ* 7 ζ 210, 216, 219), abstinendas duximus manus, cum praesertim formae decurtatae ἔλο-ε, 'λό-ον, λό-εσθαι et nomen verbale λοετρόν nostrae explicationi faveant, nam natae sunt ex ἔλου-ε, ἔλου-ον, λούεσθαι, λου-ετρόν, quemadmodum ῥεύ-εθρον in ῥέ-εθρον abiit. Itaque formas ἐλούεον, ἔλουσε, λούεσθαι, λελουμένος etc. vitio natas esse aut recentiore demum aevo fingi potuisse negámus, ceteroquin non repugnaturi si quis 'λοέσαντο pro 'λούσαντο aliaque eiusmodi metri causa hic illic rescribi iubeat, nam ita quoque veteres poetas loqui *potuisse* testantur formae quarum geminatum est sigma, λοέσσομαι etc.; vid. § 7 pag. 48.

4. πενθείετον *Ψ* 283 (cf. § 286[10]), infin. πενθήμεναι σ 174 τ 120 (cf. § 195), aor. πενθῆσαι *T* 225.

Formam πενθείετον ex πενθέϳ-ετον prodiisse fidem facit nomen τὸ πένθος. Noluimus tamen ad huius formae analogiam πενθέσσαι scribere propter infinitivum πενθήμεναι; quamquam hoc argumentum non ita firmum esse docet verbum sequens.

A stirpe πενθ-πηθ (παθ) praeterea πάσχω πείσομαι πέπονθα (§ 160[10]) originem habet.

5. ποθέω etc. (praes. et imperf.) *B* 703 α 343 etc., infin. ποθήμεναι μ 110 (cf. § 195), iterat. 'ποθέεσκε *Λ* 492, aor. 'πόθεσαν *O* 219, ποθέσαι β 375 δ 748.

Ab eadem stirpe ductum est nomen ἡ ποθή vel ὁ πόθος *desiderium*. Praeterea cum veteribus grammaticis huc refero adiectivum ἀ-πόθεστος *neglectus* ρ 296; sunt tamen hodie qui ἀπό-θεστος dividant vocem, a casco etymo repetentes, vid. Kühner-Blass II p. 440.

6. -ραίουσι μ 290, ἔρραιε ζ 326, ῥαίησι ε 221, fut. -ραίσει *I* 78 α 404 β 49, -ραίσουσι α 251 = π 128, ῥαισέμεναι θ 569 ν 177 Hes.

Theog. 898, aor. ῥαίσῃ ψ 285, ῥαῖσαι Β 473 ν 151 etc.; pass. ῥαιομένου ζ 326, -ῤαίσεσθαι Ω 355, ἐῤῥαίσθη Π 339. Pro ῥαίοιτο ι 459 restitutum est ῥαίνοιτο (cf. § 221[1]).

Cohaerent nomina ῥαιστήρ, θυμοῤῥαίστης Ν 544 etc., κυνοῤῥαίστης.

7. στερίσαι ν 262 *spoliare*. Verbum, quod postea satis frequens fuit, apud Homerum alias non occurrit.

Denique in hoc capite recensendae sunt stirpes nonnullae in consonam σ desinentes, quae vocali thematica in praesenti atque imperfecto carent. Ex his quae in syllabam ασ exeunt, praesentis flexione utuntur ab Attica dialecto discrepante. Stirpes vero in εσ, quarum praesens apud Atticos in -έννυμι desinit, quale praesens imperfectumve aevo epico habuerint effici nequit, nam in carminibus epicis huiusmodi formae non extant excepto unius verbi medio Ϝέννυσθαι § 303.

Nunc igitur quae huc referenda sunt verba ex ordine enumerabimus.

§ 296. (δᾰμ-ᾰσ) δάμνημι Ε 893, δάμνησι Ε 746 (= Θ 390 α 100) Φ 401, impf. ἐδάμνᾱ (ἐδάμνη? vid. § 195) Ε 391 Ξ 439 Π 103 Φ 52, 270, iterat. 'δάμνασκε h. Ven. 252, fut. δαμᾰ́ει Λ 61 (mss. δαμᾷ, cf. § 147) Χ 271, δαμᾰ́ουσι Ζ 368, aor. ἐδάμασσα 'δάμα(σ)σε etc. Ε 191 Π 543 etc. — Med. et pass. δάμνᾰσαι Ξ 199 (mss. δαμνᾷ, cf. § 14 pag. 74) γ 214 (= π 95)[1]), δάμνᾰται (l. a. δαμνᾷ) λ 221 ξ 488 h. Ven. 17 Hes. Theog. 122[2]), δάμνασθαι Θ 244 (= Ο 376), δαμναμένους Ν 16 (= 353), 'δάμνᾰτο Λ 309, aor. ἐδαμάσσατο, 'δαμᾰ́σαντο etc. Κ 210 ι 516 etc., perf. δεδμήμεσθα etc. Ε 878 etc., plqmpf. 'δεδμήμην etc. Γ 183 λ 622 etc., fut. perf. δεδμήσεσθε h. Ap. 543, aor. pass. ἐδᾰ́μην etc. vel δμηθήτω, δμηθέντα, vel ἐδαμάσθην -θη -θείς (§ 155[3]).

Huius verbi, quod a sermone pedestri alienum est, apud recentiores poetas forma fuit δαμάζω.

Nomina ab hac stirpe ducta sunt πανδᾰμᾰ́τωρ, Δάμᾰσος, Δαμάστωρ, δᾰ́μαρ, ἱπποδάμος, ἀδᾰ́μαστος, ἄδμητος, ἀδμής(τ), δμῆσις, δμώς (ὑποδμώς, δμῳή), δμήτειρα.

---

[1]) Pro activa forma δαμνᾷς δ' Theognid. 1388 infinitivum δαμνᾶν (rectius δαμνάμεν') requiri vidit Bekker; δάμνασθ' coniecit Nauck.

[2]) Item Apoll. Rh. I 464.

§ 297. (*κερ-ασ*). Verbi, quod postea fuit *κεράννῡμι*, in epica lingua praesens alia ratione formatur. Aut enim stirpi *κερ* (quae in *κιρ* abiit) subiungitur syllaba *να*, vocalis autem thematica non additur: *ἐκίρνᾱ* (*ἐκίρνη*? vid. § 195) *η* 182 *κ* 356 *ν* 53, *κίρνη* *ξ* 78 *π* 52, *κιρνᾱ́ς* *π* 14. Aut a stirpe *κερασ* thematicae vocalis ope deducuntur formae: *κέραιε* (i. e. *κερασϳε*, § 286[10]) *Ι* 203 [1]), *κερῶντας* *ω* 364, med. *κερῶνται* *Δ* 260, *κερᾰ́εσθε* *γ* 332, '*κεράοντο* *Θ* 470 *υ* 253 [2]), '*κερῶντο* *ο* 500.

Aoristus est '*κέρασσε* *γ* 390 *ε* 93, *κερᾰ́σασα* *Θ* 189 (spur.) *κ* 362, *ἐπεγκερᾰ́σαι* (sic e coniectura scripsimus pro *ἐπικρῆσαι*) *η* 164, med. '*κεράσσατο* *γ* 393 *σ* 423, *κερασσάμενος* *η* 179 (= *ν* 50).

De formis *κεκράανται* et *-ντο*, quas nonnulli ad hanc stirpem rettulerunt, vid. *κραιαίνω* § 267.

Nomina ab hac stirpe sunt ducta *ἄκρητος*, *μελίκρητος*, *κρητήρ*.

Soni *ε* in *ι* mutatio, quam passum est praesens *κίρνημι*, redit in *πιλνα-* § 298, *πιτνα-* § 300, *σκιδνα-* § 301, et fortasse est restituenda verbo posthomerico *κρήμνημι* § 305[5]; non admisit eam stirps *περ* (*πέρνημι*) § 299. Eadem soni mutatione a stirpe *πετ* (*πίπτω*) ductum est praesens *πίτνω*, quod apud Homerum non extat sed a tragicis loco verbi *πίπτω* adhiberi solet sicubi *brevis* requiritur syllaba initialis; cf. etiam *κτίννυμι* (= *κτείνω*) a stirpe *κτεν*.

§ 298. (*πελ-ασ*) *πίλνᾰσαι* (ms. *πιλνᾶσ*) h. Cer. 115 *appropinquare*, *πίλνᾰται* *Τ* 93 *ζ* 44, *ἐπίλνᾰτο* *Ψ* 368 *ν* 95; pro '*πίλναντο* *Χ* 402 praestat Aristarchi lectio *πίτναντο* § 300. Aor. *ἔπλητο* *ἔπληντο* (?) § 150[21], perf. part. *πεπλημένος* *μ* 108 [3]).

Activum, quod transitiva utitur *adducendi* significatione [4]), a posterioris aevi flectendi ratione non discrepat: *πελάζειν* *Ε* 766 [5]), aor. *ἐπέλασσα*, *ἐπέλασσε* vel '*πέλᾰσε* etc. *Β* 744 *ξ* 350 etc. [6]), et eodem sensu med. *πελασαίατο* *Ρ* 341; aor. pass. *ἐπελάσθη* *Ε* 282, *-θεν* *Μ* 420.

---

[1]) Lectionem alteram *κέραιρε* similitudo verbi *γεραίρειν* *honorare* peperit, opinor.

[2]) Pro *κεράεσθε* et '*κεράοντο* metrum sinit rescribi *κίρνασθε* '*κίρναντο*, et haud scio an olim ita fuerit. Recentem autem aetatem formarum *κερῶντας* *-ται* *-το* testatur contractio.

[3]) Indic. 3. pl. *πεπλήαται* Semonid. Amorg. fr. 36.

[4]) Duobus tamen locis *Μ* 112 et *μ* 41 idem valet quod medium.

[5]) Infinitivi forma *πελάαν* legitur loco corrupto hymn. VI 44; quacum concinit imperativus *πίλνᾱ* Lyr. inc. fr. 22 Bergk. Pro indicativi forma contracta *πιλνᾷ* Hes. Oper. 510 *πίλνασι* legendum puto.

[6]) De forma suspecta *πελάσσετον* *Κ* 442 vid. § 152[8].

Ab hac stirpe, quae etiam adverbii loco (*πέλας*) usurpatur, ducta sunt nomina *πλησίος*, *τειχεσιπλῆτα* *E* 31 (= 455), adv. *ἔμπλην* *B* 526, et fortasse casca vox *δασπλῆτις* (*δυσπλ.?*) *ο* 234.

§ 299. (*περ-ασ*) *περνάς* *X* 45, iterat. *'πέρνασκε* *Ω* 752 [1]), fut. *περάειν* *Φ* 454, aor. *ἐπέρασσα* *-σσαν* vel *'πέρασαν* etc. *Φ* 40, 78, 102 § 297 *ο* 387, 428, 453 h. Cer. 132. Pass. *περνάμενα* *Σ* 292, perf. *πεπρημένος* (mss. *πεπερ.*) *Φ* 58.

Vendendi hoc verbum, quod etiam in Atticorum lingua vixit (*πέπρᾱκα*, *ἐπρᾱ́θην*, *πέπρᾱμαι*, *πεπρᾱ́σομαι*, *πόρνη*), non est confundendum cum verbo subsimili, nec tamen nisi omnia nos fallunt cognato, *περάω* *penetrare* *ε* 174 *ι* 323 etc., fut. *περήσω* *E* 646 etc., aor. *ἐπέρησα* *Δ* 460 etc. [2]), cuius stirps *περ* *per* etiam in *πόρος*, *πείρατα*, *πειραίνω* *μ* 37 *χ* 175 (= 192) h. Merc. 48 agnoscitur.

Verbale *πρητῆρες* in vulgato *πρηκτῆρες* deprehendere sibi visus est Cobet *Θ* 162, vix recte tamen.

§ 300. (*πετ-ασ*). Attica praesentis forma (*πετάννυμι*) ab Homero est aliena; reperiuntur *ἐπίτνᾰ* (*-νη?* cf. § 195) *Φ* 7, *πιτνάς* *λ* 392 (et Zenod. *Λ* 351?), pass. *'πίτναντο* *X* 402 (l. a. *πίλναντο*, § 298). Cetera tempora nihil habent insoliti: aor. act. *'πέτᾰσε* *ἐπέτασσαν* etc. *Λ* 480 *ε* 269 etc., pass. *'πετάσθησαν* *φ* 50, *πετασθεῖσαι* *Φ* 538, perf. *πέπτᾰται* *ζ* 45, *πέπτανται* *E* 195, *πεπτᾰμένας* *M* 122 *Φ* 531, *'πέπτᾰτο* *P* 371.

§ 301. (*σκεδ-ασ*). Non *σκεδάννῡμι*, ut postea, in lingua epica dicebatur, sed *σκίδνημι*. Reperitur activi una forma *-σκιδνᾶσι* *E* 526 Hes. Theog. 875, passivi complures: *σκίδνᾰται* *Λ* 308 *η* 130 vel *κίδνᾰται* *B* 850 *H* 451, 458 *Φ* 158 *Ψ* 227, *σκίδνασθε* *β* 252, *σκίδνασθαι* *Ψ* 4 *α* 274, *'σκίδνᾰτο* *Π* 375 h. Cer. 279 vel *ἐκίδνᾰτο* *Θ* 1 (= *Ω* 695), *'κίδνᾰτο* h. Merc. 232, *ἐσκίδναντο* *Λ* 487 *T* 277 *Ψ* 3 *Ω* 2 *β* 258.

Aoristus activi est *ἐσκέδᾰσε* *H* 330 etc., vel *ἐκέδασσε* *E* 88 (?) *P* 285 etc., *σκέδᾰσον* *T* 171 *Ψ* 158 *Θ* 149; aoristus passivi *ἐκέδασθεν* *O* 657, *κεδασθέντες* *B* 398 *N* 789, *κεδασθείσης* *O* 328 (= *Π* 306).

De consona sigma in formis *κίδναται* *ἐκίδνατο* *ἐκέδασσε* *ἐκέδασθεν* *θέντες* *-θείσης* neglecta videatur § 45[1].

Substantivum verbale est *σκέδᾰσις*.

---

[1]) Praesens etiam Eur. Cycl. 271, Ar. Equit. 176.

[2]) Pro *ἐπέρασσα* *ι* 409 (multi) et *περάσσαι* *λ* 158 (M[1]) legatur *ἐπέρησα*, *περῆσαι*.

§ 302. (ἐσ). Verbi auxiliaris *εἰμί sum* flexionem Homericam ita describam, ut diductis litteris indicentur formae a lingua posteriore discrepantes:

Ind. praes.	εἰμί, ἐ σ σ ί, ἐστί(ν).
	ἐστόν.
	ε ἰ μ έ ν, ἐστέ, ἔ ᾱ σ ι (ν) (pag. 360) et εἰσί(ν).
Imperf.	ἦ α [1]) et ἔα, [2]) ἔ η σ θ α et ἦσθα, ἦ ε ν, ἔ η ν, ἦν.
	ἤστην (v. l. ἤτην) Ε 10.
	ἦμεν, ἦτε Π 557, ἦσαν et ἔ σ α ν. [3])
	Eodem sensu usurpatur iterat. ἦ σ κ ο ν etc. (mss. ἔσκον etc.), cf. § 146.
Subiunct.	ἔω etc., vel -ε ί ω Ψ 47, εἴῃ Η 340 Ι 245 Σ 88 (?) ν 415 (?) ο 448 (?) ρ 586 Hes. Oper. 501, 577, 606.
Optat.	εἴην, εἴης [4]), εἴη et ἔ ο ι, εἶτε φ 195, εἶεν.
Imperat.	ἔ σ σ ο α 302 γ 200 [5]), ἔστω, ἔστε, ἔστων Α 338 α 273 ξ 393 (?).
Infin.	ἔ(μ) μ ε ν α ι et εἶναι (§ 125).
Partic.	ἐ ώ ν etc.
Futurum	ἔ(σ) σ ο μ α ι, ἔ(σ) σ ε α ι, ἔ(σ) σ ε τ α ι, ἔσται, ἐ σ σ ε ῖ τ α ι Β 393 Ν 317 τ 302 Hes. Oper. 503, etc.

Verbi εἰμί adiectivum verbale videtur esse vox ἐτεός (Ε 104 etc. et in compositis Ἐτεοκλέης, Ἐτεόκρητες), vid. § 128. Altera est forma ἔτυμος, quae deinde reduplicatione excrevit in ἐτήτυμος. [6])

Secundae personae ἐσσί sonus finalis ante vocalem elisionem admittit, ἔσσ', cf. § 13. In textu autem tradito ἔσσ' legitur ρ 273, in ceteros vero locos viginti (Π 515 etc.) e recentiore lingua irrepsit forma monosyllaba εἷς [7]); quam ratione carere [8]), corrigendam autem

---

[1]) Ε 808 β 313 etc. (12 locis).

[2]) Ante caesuram sub ictu vocalis α producta est Δ 321 Ε 887, ξ 352 sitne longa an brevis non apparet, ξ 222 ἔ'(α) ἐν mutatum est in ἔα πολέμῳ, sed verum videtur ἔα πτολέμῳ. Alias ἔα non reperitur, videtur tamen revocandum esse Λ 762 Ψ 643.

[3]) Hes. Theog. 321, 825 ἦν = ἦσαν, item saepius apud Epicharmum etc.; cf. § 116.

[4]) Pro ἔοις Ι 284 leg. ἔῃς.

[5]) Item ἔσσο Sapph. fr. 1[28], Lacon. ἔσο Plut. Mor. 241a, d, f, Aelian. V. H. XIV 11, Leonid. epigr. 56.

[6]) Cf. ἐτεόν-ἐτητεόν (Ar. Nub. 131 etc.) apud Atticos.

[7]) In vetusta litteratura cum εσσ tum εισ indicabatur signis ΕΣ. De Attica forma εἶ vid. G. Meyer[3] § 447.

[8]) Probae enim formae εἶ, ex ἐσσι natae, qua Attici utebantur, ut novum suffixum -ς subiceretur effecit analogia. Extat εἷς etiam in textu Herodoteo, sive iure sive iniuria.

esse ad versus ϱ 278 exemplum, intellexerunt P. Knight, Ahrens (Conj. auf μι p. 80), L. Meyer (Kuhns Zschr. IX p. 374), Nauck (Mél. Gréco-Rom. III p. 250), alii. Recentis aevi est ϱ 388 εἷς μνηστήρων [1]).

Imperfecti formae ᾖα ᾖσθα ᾔ(σ)την sonum suum η debent augmento. Ratione vero caret vocalis η formarum ἔησθα, ἔην [2]), ᾔην, quapropter ἔεσθα vel ἔασθα, ἔεν, ᾔεν restituenda esse, monosyllabam autem formam ᾖν, quae contractione ex ᾖ(σ)εν vel ἔ(σ)εν nata est, in ἔεν esse distrahendam, opinati sunt L. Meyer (Kuhns Zschr. IX p. 386), Curtius (Verbum I² p. 177), Nauck (Mél. Gréco-Rom. III p. 250 sqq.), Schulze (Quaest. epic. p. 417). Et ἔεσθα quidem vel ἔασθα quominus rescribatur metrum obstare nequit, sed non magni momenti est quaestio, quoniam nonnisi Χ 435 π 420 ψ 175 legitur haec forma. Pro ἔην autem et ᾖν rescribi ἔεν longe plurimis locis sinunt versuum numeri, utilis est ea correctio Λ 789 Ν 428 γαμβρὸς δ' ᾖν Αὐγείαο, Ἀγχίσαο (cf. Β 77 Ζ 14 Λ 38), necessaria ϱ 208 ᾖν ἄλσος in fine versus (vid. § 2); sunt tamen loci complures (26) ubi in arsi est ᾖν neque igitur dissolvi potest, et in fine hexametri ᾖν legitur Π 60 = Ψ 670. Formae omnium consensu vitiosae ᾔην Λ 808 substitui ᾔεν sinunt numeri, sed τ 283 ψ 316 ω 343 fieri id nequit, nisi trochaeum in prima hexametri sede olim concessum fuisse credimus Schulzio Quaest. Epic. p. 418; Nauck ibi ἔπλετο coniecit [3]).

Prima imperfecti persona uno loco ι 473 est -ῆν: ἀπῆν ὅσσον, ubi probabiliter Nauck rescripsit ἀπῆμεν ὅσον, nos autem ἀπῆα ὅσον scribere maluimus (cum hiatu in caesura legitimo). Neque ferendum est ἔον Λ 762 Ψ 643 sed in ἔα mutandum.

Manifesto errore Aristarchus — nisi falsa de eo relata accepimus — poetae tribuit imperfecti formas ἔσκετο δ 705 (leg. ἔσχετο), εἴατο Ο 10 Ω 84 υ 106 (leg. ἥατο).

Subiunctivi formae recenti more contractae extant Τ 202 ᾖσι, cuius loci incerta est emendatio, ὦσι Ξ 274 (spur.) et ω 491 (leg. εἰσι, nam indicativum requiri vidit Kirchhoff). Vix corrupta sunt dicenda θ 580 ἵνα ᾖσι et θ 147 κεν ᾖσι, nam cuiusvis est rescribere ἵν' ἔῃσι et κ' ἔῃσι, quod primus ni fallor observavit Ahrens.

---

[1]) L. a. ᾖς, quae imperfecti foret forma, alias apud Homerum non obvia et vix epicae dictioni congrua, ἐᾶς enim dicendum fuisset potius, ut apud Herodotum. Recepit tamen Fick.

[2]) Extat tamen ἔην in Ionica inscriptione saeculi VI, IGA. 382.

[3]) Aliena ab Homero est 3ae personae forma in Dorica dialecto obvia ἧς pro ἦν apud Theocritum et in pervetusta inscriptione IGA. 342 (= Kaibel Epigr. 179), item in Arcadica dialecto Collitz 1222[37].

Nihilo melioris notae sunt participii formae noviciae *ὄντας* η 94 (spur.), *ὄντες* τ 230 (*οἱ χρύσεοι ὄντες*, deleto *οἱ* Fick restituit *χρύσειοι ἐόντες*), *οὔσης* τ 489 (spur.).

Imperativus singularis *ἔσσο* terminatione mediali utitur, neque est cur cum Ahrensio (Coni. auf *μι* p. 31) potius imperativum *ἐς* Homero tribuamus.

De flexionis inconstantia ex *ἐσμ-* modo *ἐμμ-* modo *εἱμ-* effingentis vid. pag. 124. Multo rarior quam *ἔμμεναι* est forma, cuius syllaba initialis more aevi recentioris correpta est, *ἔμεναι*; non tamen vetustis poetis est abiudicanda.

Futuri 3ª persona *ἐσσεῖται* fortasse *ἐσσέεται* scribenda est, collato altero futuro quod Dorico more in *-σέομαι* formatum est, *πεσέονται* Λ 824, *πεσέεσθαι* Ι 235 etc.; in thesi certe est sonus *ει*.

§ 303. (*ϝεσ*) Act. fut. *ϝέσσω* ν 400 π 79 (= ρ 550 φ 339) et *-ϝέσω* ε 167, *ϝέσσει* ο 338 ρ 557, aor. *ἔϝεσσα* etc. et *-ϝέσαιμι* etc. Ε 905 δ 253 σ 361 etc. [1]).

Med. *ϝέννυσθαι* ζ 28 ξ 514, 522, *'ϝέννυτο* ε 229 sq. κ 543 h. Ven. 172 [2]), aor. *ἐϝέσσατο* vel *'ϝέ(σ)σατο* etc. Κ 23 Ξ 178 etc.

Perfecti et plusqpfecti medii locum obeunt formae *ϝεῖμαι* τ 72 (= ψ 115) *vestitus sum*, *ϝέσσαι* ω 250, *ϝέσται* (mss. *ἧσται*, *εἶται*) λ 191 [3]), part. *ϝειμένος* etc. Λ 149 Ο 308 ν 351 etc., *ἔϝεσσο* π 199 et neglecto *ϝ* *ἔσσο* Γ 57, *ἔϝεστο* Μ 464 Ψ 67 etc., *ἐϝέσθην* Σ 517, *'ϝείατο* Σ 596. Quae formae quoniam reduplicatione carent, — nam aevo Homerico ex *ϝέϝεσμαι* etc. contractione natas esse non est credibile, licet Curtius Verbum II² p. 244 et G. Meyer² § 267 et 545 id statuerint, — apparet *praesens* alterum esse *ϝέσμαι*, perfecti loco adhibitum, cum *κεῖμαι* autem et *ἧμαι* verbis, imprimis vero propter significationem cum verbo *κρέμἄμαι* § 305⁵ et Atticorum verbo *στέρομαι* (= *ἐστέρημαι*) comparandum.

De sonis *ϝεσ-* et *ϝει-* alternantibus cf. pag. 124 [4]).

De nominibus ab hac stirpe ductis vid. § 41³³.

§ 304. (*κορεσ*) act. fut. *κορέεις* Ν 831, *κορέει* Θ 379 Ρ 241, aor. *κορέσειε* Π 747. Med. aor. *ἐκορέσσατο κορέσασθαι* etc. Λ 87 Ν 635

---

[1]) Imperfecti forma *καταείνυον* vel *καταείνυσαν* Ψ 135 errori debetur; recipienda est l. a. *καταείλυον*.

[2]) Vid. pag. 516.

[3]) *ἔσται* forma extat in oraculo Herod. I 47.

[4]) Apud Herodotum *εἴνυμι* etc. leguntur.

etc., perf. *κεκορήμεθα* θ 98 ψ 350, *κεκόρησθε* Σ 287, *κεκορημένοι* ξ 456, et eodem sensu *κεκορηότε* σ 372. Pass. aor. *ἐκορέσθην* δ 541 = κ 499.

Adiectivum verbale est *ἀκόρητος*, substantivum *ὁ κόρος*.

§ 305. A stirpibus in σ desinentibus ad stirpes vocali finitas fit transitus in verbis sequentibus:

1. *ἀγαιομένου* υ 16 [1]), *ἠγαίεσθε* (mss. *ἠγάασθε*) ε 122; cf. § 286[10]. Thematica vocali carent formae *ἄγἄμαι* ζ 168 ψ 175, *ἄγασθε* ε 119 (*θεῆσιν ἄγασθε*, mss. *θεαῖς ἀγάασθε*) ε 129 (v. l. *ἀγᾶσθε*), *ἄγασθαι* π 203 (*ἄρ' ἄγασθαι*, mss. *ἀγάασθαι*); cf. § 191 [2]). Futurum est *ἀγάσσεσθαι* δ 181 [3]), aor. *ἠγάσσατο ἀγᾰ̆σαντο* etc. Γ 181 σ 71 etc.

A stirpe *ἀγα* praeter adiectivum verbale *ἀγητός* ducta sunt *ἄγη*, *ἀγᾰθός* (*Ἀγαθών*); etiam nominibus praemittitur compluribus ad vocis vim augendam: *ἀγα-κλέης*, *ἀγα-κλειτός*, *ἀγα-κλῠτός*, *Ἀγα-μέμνων*, *Ἀγα-μήδη*, *ἀγά-ννιφος*, *ἀγά-ρροος*, *Ἀγα-σθένης*, *ἀγά-στονος*, *Ἀγά-στροφος*. Vid. § 90 et particula, qua epici poetae non sunt usi, *ἄγᾱν*; et cf. *μεγαίρω* ab adiectivo *μέγας*. Stirpem *ἀγα* autem esse debiliorem stirpis *μεγα* (*μέγας*) formam (α = m̥, m̥γα) suspicatus est Fick.

2. Imperf. *'δέᾰτο* ζ 242, aor. *'δοάσσατο* Ν 458 etc., subiunct. *δοάσσεται* Ψ 339. — Praesens *δέαται* suspicor olim fuisse Ι 103 et locis parall., ubi nunc legitur *δοκεῖ εἶναι ἄριστον*. Extat *δέατοι* (i. e. *δέαται*, subiunctivi forma) in inscriptione Arcadica Collitz 1222[10, 19, 46].

Cum hoc verbo, quod idem valet atque *δοκέει* *videtur*, cohaeret adiectivum *ἐνδήελος* (-*δει*- mss., quam lectionem peperit vocis *δείελος* *vesper* similitudo) β 167 ν 234 etc. sive *δέελος* Κ 466. Recentioris aevi forma *δῆλος* extat Ε 2 et υ 333, sed priore loco nihil obstat quominus *δεελ*- scribatur.

3. *δῠ́νᾰμαι* etc. praes. et impf. passim, fut. *δυνήσομαι* etc., aor. *'δῠνήσατο* Ε 621 (= Ν 510) Ν 607, 647 Ξ 33, 423 ρ 303, *δυνησόμεθα* π 238, et *ἐδυνάσθη* Ψ 465 ε 319. De subi. *δύνηαι* Ζ 229 vid. pag. 303.

Nomen ab eadem stirpe ductum est *δῠ́νᾰμις*.

---

1) Hesiod. Oper. 333 *ἀγαίεται*, Archiloch. fr. 24 *ἀγαίομαι*; cf. Apoll. Rh. I 899 III 470, 1262.

2) Simili vitio laborat Hes. Theog. 619 *ἀγώμενος ἠδὲ καὶ εἶδος* (*ἀγαιόμενος ἰδὲ Ϝεῖδος* coniecit Flach).

3) Male *ἀγασσόμενοι* legebant quidam Η 41.

4. *ἔρᾰμαι* *Γ* 446 *Ξ* 328, *ἔρᾰται* *I* 64, *ἤρᾰτο* h. Cer. 129, *ἔρασθε* (mss. *ἐρᾰ́ασθε*, cf. § 191) *Π* 208 [1]); aor. *ἠρᾰσάμην* *Ξ* 317, *ἠρά(σ)σατο* *Π* 182 *Υ* 223 *λ* 238 h. Merc. 130 Ven. 57 Hes. Theog. 915.

Nomina ab hac stirpe ducta sunt *ἐρᾰτός* (hinc verbum *ἐρᾰτίζω*), *ἐρᾰτεινός*, *ἐραννός*, *ἔρος* (§ 63).

5. *-κρέμᾰται* *suspensus est* h. Ap. 284, *ἐκρέμᾰσ(ο)*, mss. *ἐκρέμω*, *O* 21; pro *'κρέμω* *O* 18 videtur *'κρέμασ(α)* esse legendum.

Act. (*suspendo*): fut. *κρεμάω* *H* 83, aor. *'κρέμασε* *Ψ* 879 *θ* 67 (= 105) h. Ap. 8, *κρεμάσας* *N* 597 *-σασα* *α* 440, *-σαντες* *Θ* 19. Praesens, quod apud Atticos est *κρεμάννῡμι*, apud poetas *κρήμνημι* [2]), in epica lingua quale fuerit incertum est, nam vix quicquam valet hac in re serus hymnus VI 39 *κατεκρημνῶντο* vel *-κριμνῶντο*, ubi id unum certum duco legendum esse *κατεκρήμναντο* (aut si quis cum Nauckio mavult, *-κρίμναντο*).

Inter *κρέμᾰμαι* et *κρεμᾰ́σαι* eadem est ratio atque inter *Ϝέσμαι* (*Ϝεῖμαι*) et *Ϝέ(σ)σαι* § 303.

6. *ὄνοσαι* *ρ* 378 *vilipendis*, *ὄνονται* *φ* 427, *ὄνοιτο* *N* 287 *θ* 239, fut. *ὀνόσσεται* *I* 55, *ὀνόσσεσθαι* *ε* 379, aor. *ὠνοσάμην* *Ξ* 95 *P* 173, *ὀνόσαιτο* *Δ* 539 *N* 127 *P* 399, *ὀνοσσάμενος* *Ω* 439.

Pro *οὔνεσθ'(ε)* *Ω* 241, quod ferri nequit [3]), Aristarchus *ὀνόσασθ'(ε)* legebat, alii *ὀνόσεσθ'(ε)*, sed probabilior videtur Fickii emendatio *ὤνησθ'* *laetamini*. Neque ferenda est aoristi (?) forma insolita *ὤνᾰτο* *P* 25, ubi *μ' ὠνόσατ' ἠδὲ* rescripsit vHerwerden pro *μ' ὤνατο καί με*.

Adiectivum verbale *ὀνοστός* legitur *I* 164. Nova praesentis forma *ὀνοτάζω*, quacum comparanda sunt *ἀλυσκάζω*, *πτωσκάζω* etc. (§ 144), extat h. Merc. 30.

VIII. *De verbis quorum tempora a diversis aliquot stirpibus ducta sunt.*

§ 306. *Loquendi* sive *dicendi* sensu usurpantur tempora quae sequuntur:

---

1) Contractam formam *ἐρᾶσαι* adhibuit Theocrit. I 78.

2) Nonnulli viri docti *κρίμνημι* malunt, mscriptis non invitis, ex analogia verborum *κίρνημι* *σκίδνημι* *πίτνημι* *πίλνημι*; vid. Buttmann Sprachl. II p. 70 et 225, Nauck Mél. Gréco-Rom. V p. 188, quibus adstipulati sunt vHerwerden, Naber, Kühner-Blass II p. 466. Nescio tamen an *η* sit ferenda vocalis propter nomen *κρημνός*.

3) Nihil prodest Buttmanni coniectura *οὔνοσθ'*, nam syllaba initialis sine causa produci non potuit.

1. (ἀγορα) *ἀγοράεσθε* *B* 337, *ἠγοράεσθε* *Θ* 230, *ἠγοράοντο* *Δ* 1, *ἀγορήσατο* (*καὶ μετέϜειπε*) *A* 73 et passim. — *Concionandi* hoc verbum, quod peperit nomina *ἀγορητής* et *ἀγορητύς*, cum sequenti ductum est a nomine *ἀγορή* *concio*, vid. *ἀγείρω* § 255. [1])

— (*ἀγορευ*) *ἀγορεύω* etc. praes. et impf. passim; fut. *ἀγορεύσω* *H* 361 etc., aor. *ἀγόρευσε* *Θ* 29 *I* 694, *ἀγορεῦσαι* *M* 176 etc., *ἀγόρευσον* *α* 174 etc., *ἀγορεύσατε* (?) *Σ* 142.

Boeotiis verbum *ἀγορεύω* proprium fuisse contendit grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 1095. Athenis simplex postea nonnisi in loquendi formulis *τίς ἀγορεύειν βούλεται* (Ar. Ach. 45 etc.) et *οὐκ ἠγόρευον* (Ach. 41 Plut. 102 fr. 284) vixit, composita vero omnium in ore erant perpetuo.

2. (*Ϝερ*) *Ϝείρω* (*ver-bum*) *β* 162 *λ* 137 *ν* 7, *Ϝείρουσαι* (mss. *εἰρεῦσαι*) Hes. Theog. 38; impf. *'Ϝεῖρον* *λ* 542? (mss. *εἴροντο*, Naber *τεῖρον*). Fut. *Ϝερέω* etc. *A* 76 etc. — Pass. perf. *ϜέϜρηται* *Δ* 363 h. Ap. 544 Ven. 290, *ϜεϜρημένος* *-να* *Θ* 524 *μ* 453, plusqmpf. *'ϜέϜρητο* *K* 540 *π* 11, 351, fut. exact. *ϜεϜρήσεται* *Ψ* 795. Mss. *εἴρηται*, *εἰρημένος*, *εἴρητο*, *εἰρήσεται*, ut postea dixerunt homines. [2]) Periculum autem fuit, fortasse etiam nunc est, ne cum *rogandi* verbo *εἴρομαι* (§ 264) confundantur hae formae [3]).

3. (*Ϝεπ*) aor. *ἔϜειπον* (§ 149[19]). — De nominibus ab hac stirpe ductis vid. § 41[26].

4. (*φα*) *φημί* etc. (*fari*) praesens ind. passim; 2. pers. *φῄς* et *φῆσθα* (§ 111); subi. *φήῃ* *λ* 128 etc. (vid. pag. 307). Imperfecti, quod aoristi vice fungi solet, formae sunt *ἔφην* etc.; 2. sing. est *ἔφης* et *ἔφησθα* (§ 111), 3. plur. *ἔφᾰν* et *ἔφᾰσαν* (§ 116). Iterat. *ἔφασκον* etc. *N* 100 etc. — Fut. *φήσει* *Θ* 148, 153 (?).

Eodem sensu quo activi, imperfectum medii usurpatur *ἐφᾰ́μην* etc., imperat. *φάο*, *φάσθω*, *-φάσθε*, infin. *φάσθαι*, partic. *φᾰ́μενος* etc. Praesens indicativi *φάσθε* extat *ζ* 200 *κ* 562. — Singulas formas, quarum pleraeque frequentes sunt admodum, locis allatis confirmare inutile. Satis multis locis non *dicere* sed *putare* hoc verbum significat, praesertim medium (*sibi dicere*).

---

[1]) Hinc festivum iocum duxit Aristophanes Nub. 1057.

[2]) Integra forma *ϜΕϜΡΕΜΕΝΑ* *ϜεϜρημένα* nuper in inscriptione Mycenaea saeculi a. C. VI[1] exeuntis comparuit, vid. *'Εφ. ἀρχ.* 1892 p. 67 sq., Kühner-Blass II p. 587.

[3]) Vid. *εἴρηται* *ι* 508, *εἰρήσομαι* *η* 237 etc.

Nomina a stirpe *φα* ducta sunt *θέσφᾰτος*, *παλαίφᾰτος*, *φάτις*, *παρ(αί)φασις*, *πρόφασις*, *ἀφᾰσίη* (de *α* producto cf. § 21), *φήμη*, *φῆμις*, *Περι-* *ὑποφήτης*, *φωνή*. Praeterea artissime cohaeret *φαίνω* § 280.

5. (*ἀ*) *ἦ* *ait*. Semper versus initio collocata reperitur haec forma ipsisque verbis loquentis postposita, *Α* 219 (ubi vid. schol.) etc.; nominativus nonnisi uno loco *Ζ* 390 adiectus est.

Ab eadem stirpe repetenda est iterativa forma *ἔσκε* *χ* 31 [1]), qui tamen spurius esse videtur locus. Legendum esse *ἔσπε* a stirpe *σεπ* coniecit Buttmann Lexilog. II p. 86, reduplicationis syllabam inesse arbitratur Curtius Etym.[5] p. 467 (= *σι-σκ-ε*). Recentiores poetae saepius hac verbi forma usi sunt: *ἔσκω* Simonid. fr. 183, *ἔσκον* Theocrit. XXII 167, *ἔσκε* Apoll. Rh. II 240, 1196 III 396, 439, 484, 555, 938 IV 92, 410, 1586, *ἔσκον* (3. pl.) Apoll. Rh. IV 1718, *ἔσκων* Lycophr. 574.

6. (*σεπ*) *ἐν(ν)έπω* (*inseco*). Vid. § 246.

Alienum hinc est verbum *λέγω*, quod in epica dictione primitiva *colligendi*, *numerandi*, *enumerandi* utitur significatione. Ad recentiorem *dicendi* notionem transitum parant loci quales sunt *Β* 222, 435 etc., ubi de *enarrandis* rebus gestis usurpatur verbum; vid. etiam *διελέξατο* *Λ* 407 etc. — Flexio (*λέξω* *ἔλεξα* etc.) nihil habet insoliti praeter aoristum *ἐλέγμην* *'λέκτο* § 150[16]. Perf. pass. *-λελεγμένοι* *Ν* 689; pro aor. pass. *ἐλέχθην* *Γ* 188 praeferenda est l. a. *ἐλέγμην*. — Nomen *λόγος* ab Homerica lingua est alienum [2]). Derivantur *ἀλογέω* [3]), *μυθολογεύω*, *παλίλλογος*.

§ **307.** *Edendi* verbum e stirpibus *ἐδ*, *φαγ*, *βρω* tempora duxit: *ἔδεις* etc. *Ε* 341 *π* 431 etc., iterat. *Χ* 501, infin. sine vocali thematica *ἔδμεναι* *Δ* 345 etc. — Adiecto elemento *θ* e stirpe *ἐσθ* (= *ἐδθ*) natae sunt praesentis et imperfecti formae *ἔσθουσι*, *ἐσθέμεναι*, *ἔσθων* *-οντες* *-ουσαι*, *ἦσθε* *Θ* 231 *Ω* 415 *ε* 94 etc., novoque elemento *ι* adscito: *ἐσθίει*, *ἔσθιε*, *ἐσθίετε*, *ἐσθιέμεν* (cf. § 126), *ἤσθιε*,

---

[1]) Altero loco quem multi huc rettulerunt *τ* 203 *'Ϝίσκε* scribendum esse putamus, cum Aristarcho a verbo *ϜεϜίσκω* *assimulo* § 242[2] repetentes.

[2]) Correcti sunt versus ubi traditum est, *Ο* 393 *α* 56 h. Merc. 317; recentis originis indicium est adiectivum *μαψίλογος* *vaniloquus* h. Merc. 546. Apud Hesiodum saepius legitur *λόγος*: Theog. 229, 890 Oper. 78, 106, 789.

[3]) Aliena hinc sunt *ἀλέγω*, *ἀλεγίζω*, *ἀλεγύνω* *curo*, quae cum voce *ἄλγος* cohaerent (cf. pag. 58).

ἤσθιον Ψ 182 β 305 etc., pass. *ἐσθίεται* δ 318. De triplici stirpis forma vid. § 142.

Futurum est *ἔδομαι* ι 369, *ἔδεαι* Ω 129, *ἔδονται* Δ 237 etc.; aoristus *ἔφἄγον* etc. (§ 149[105]) et *-ἔβρως* (§ 150[28*]) h. Ap. 127 [1]); perf. part. *ἐδηδώς* P 542, *ἐδηδυῖαι* h. Merc. 560, et *βεβρωκώς* X 94 χ 403. — Passiv. perf. *ἐδήδεται* (v. l. *ἐδήδοται*, Arist. *ἐδήδαται*, i. e. *ἐδήδηται*, plur.) χ 56 [2]), fut. *βεβρώσεται* β 203.

De insolita activi forma *βεβρώθοις* Δ 35 (PKnight *βεβρώκοις*, an **βιβρώθοις*?) vid. § 159.

A stirpe *ἐδ* ducta sunt nomina *εἶδαρ* (§ 70[15]), *ἐδωδή*, *ἐδητύς*, *νῆστις* (§ 74 et 90), *ἀνέρες ἀλφεσταί* (§ 84[3α]), *ὠμεστής*; a stirpe *φαγ* autem *ἀνδροφάγος*, *γλακτοφάγος*, *Λωτοφάγος*, *σιτοφάγος*, *ὠμοφάγος*; a stirpe *βορ-βρω* denique *βρώμη*, *βρῶσις*, *βρωτύς*, *βέρεθρον* (*vorago*), *δημοβόρος* cum verbo inde ducto *καταδημοβορῆσαι*.

§ 308. *Veniendi* verbum, cui in epica dictione etiam *abeundi* notio potuit tribui [3]), ex duabus stirpibus excrevit. Quarum altera *ἐρ* sive *ἐλ* peperit praesens *ἔρχομαι* (*ἔρ-σκομαι*, § 140[14]) et elemento (υ)θ aucta futurum *ἐλεύσομαι* etc. Z 365 etc., aoristum *ἦλ-θον* sive *ἤλ-ὔθον* (§ 149[58]), perfectum *εἰλήλουθα* (§ 160[4]). — Verbalia hinc nulla ducuntur [4]).

Ab altera stirpe *ι* (*ire*) ductum est *εἶμι* etc.; cuius verbi, ex Attica lingua satis noti, hic commemorandae sunt formae Homericae quae sequuntur:

Ind. praes. 2. sing. *εἶσθα* K 450 π 313 (?) τ 69 υ 179 Hes. Theog. 208 (?). Cf. § 111.

Imperf. 1. *ἤια* [5]), quod etiam κ 146, 274 pro mscriptorum lectione *-ήιον* restituit Nauck. Secunda persona deest, 3. *ἴε* vel *ἤιε* vel *ἦε*. Pro *ἤει* K 286 N 247 ϑ 290 scribendum esse *ἦε* vidit Ahrens Conj. auf *μι* p. 25.

Dual. *ἴτην*.

Plur. 1. *ἤιμεν* (mss. *ἤομεν*, correxit Nauck) κ 251, 570 λ 22,

---

[1]) Item Callim. h. Iov. 49.

[2]) Lectionem *ἐδήδεται* post Herodianum probarunt Cobet Miscell. p. 305, Curtius Verb. II[2] p. 235.

[3]) Futuro *ἐλευσ-* tamen et perfecto *ἐληλυθ-* *appropinquandi* notio sola est propria. In compositione (*ἀπέρχομαι*, *εἰσέρχομαι* etc.) praepositio indicat quorsum tendat motus.

[4]) Apud posteros reperiuntur *ἤλυσις* *adventus* (Eur. Hec. 67 Phoen. 844 Herc. 1041, *περιήλυσις* Herod. II 128, *ἐξήλυσις* III 117 V 101 VII 130), *ἔπηλυς* (ὁ) *accola*.

[5]) Syllabae *ἠ-* origo dubia est; vid. § 132.

secunda persona deest, 3. ἴσαν vel ᾔισαν vel -ῇσαν τ 445. Pro ᾔιον κ 446 ψ 370 ω 501 Nauck scripsit ᾔισαν.

Subi. praes. 1. ἴωμι, 2. ἴῃσθα, 3. ἴῃσι, 1. plur. ἴομεν. Brevis est vocalis ι, sed versuum initio collocatum reperitur ἴομεν *B* 440 *I* 625 *M* 328 *Ξ* 374 *Φ* 438 ω 432 (Solon. fr. 3); qua de re cf. § 22.

Optat. 3. sing. ἰείη *T* 209, ἴοι *Ξ* 21, 3. plur. ἴοιεν h. V 12; vid. § 114. De forma εἴην perperam dictioni epicae tributa vid. ibidem.

Infin. ἴμεναι(ἴ), vid. § 125 [1]).

Mscriptis si fides est habenda, futuro εἴσομαι εἴσεται *ibo ibit* usi sunt poetae epici. Sed non dubito equidem quin errori debeatur. Plerisque enim locis, ubi reperitur in textu tradito, scribendum est ϝίσομαι a verbo ϝίεμαι § 201; hisce autem remotis nonnisi tres, a quibus *irruendi* notio aliena est, restant: *Ω* 462, ubi *ἔρχομαι (Heyne οἴχομαι) videtur legendum, ο 213, ubi optimi codices nunc ἵξεται praebent, ο 504, ubi codices alii ἐπιείσομαι, alii ἐπελεύσομαι habent, nos ἐπιόψομαι verum ducimus. [2])

A stirpe ι ductum est nomen ἰθύς (ῐ), hinc verbum ἰθύω *Λ* 552 etc. (ἐπ-ιθύω *Σ* 175 π 297 h. Merc. 475).

Cum adiectivo posthomerico ἰτητέον *eundum* [3]) componendum est participium ἐπανιτᾱκώρ (i. e. ἐπανιτηκώς, Att. ἐπανεληλυθώς) in inscriptione Elea 1172 Collitz.

§ 309. *Videndi* notio tribus stirpibus (ϝ)ὁρα, ὀπ, ϝιδ (§ 212) propria est:

ὁράω etc. passim praes. et imperf. [4]), fut. ὄψεαι etc. *Δ* 353 etc., aor. ἔϝιδον etc. (§ 149[67]), perf. et plusqmpf. ὄπωπα -πας -πε -πει *B* 799 etc. (cf. § 135[10]).

Praesentis, imperfecti, aoristi medium eodem sensu quo activum in dictione epica usurpatur. Praeterea aoristi sigmatici et mixti formae -όψομαι ὄψεται ὄψεσθε occurrunt *E* 212 ρ 7 *Ω* 704 (vid. § 152[7]).

---

[1]) Versum *Γ* 365, ubi ἴμεναι est in textu tradito, correximus. Vitio debetur etiam προσιόντι προσεῖναι Hes. Oper. 353 (cf. Apollon. lex. s. v. προσεῖναι), quem versum imitatus esse videtur pessimae notae poeta in epigrammate Kaibel. 65; aut προσειόντι προσεῖναι legendum cum Hauptio, aut gravius latitat vitium.

[2]) Infelix igitur me iudice fuit Cobeti coniectura ο. 50 τάχα δ' εἴσεται ἠώς pro ἔσσεται. Idem pro ἐπελεύσομαι et ἐσελεύσομαι compluribus locis ἐπιείσομαι rescribi iussit Mnemos. 1873 p. 50.

[3]) Cf. ἰτεός-ἰτήτυμος § 302.

[4]) Augmentum imperfecti nusquam non est neglectum.

Insolite formata est indicativi praes. med. 2. sing. ὅρηαι ξ 343 et in Creophili fr. (cf. § 195).

A stirpe ὀπ quod ductum est praesens ὄσσομαι (§ 243[4]) significat *portendere*, *praesagire*. Reperiuntur formae -όσσομαι -όσσεο ὀσσόμενος -νη -νον ὤσσετο ὤσσοντο Λ 105 etc.

De suspecto participio ὀψείοντες Ξ 37, quod *desiderativum* esse fertur, vid. § 144 pag. 356.

Denique hoc loco commemorandae sunt formae a breviore stirpe ὀρ ductae ἐπὶ ... ὄρονται ξ 104, ἐπὶ ... ὄροντο γ 471, ἐπὶ ... ὀρώρει Ψ 112, quibus *inspiciendi* inest notio. Perperam ad stirpem verbi ὄρνυμι (§ 284[4]) eas rettulerit quispiam.

Stirpis Ϝορα initiale digamma ante Homeri tempora evanuit, nec nisi in hiatu interno vocum ἐπι- προτιόσσομαι Ρ 381 etc., ἐπιόψομαι Ι 167, ἐπίουρος Ν 450 etc. vestigia sui reliquit. — Nomina hinc ducta sunt οὖρος *custos* (Θ 80 etc.) et ἐπίουρος.

A stirpe ὀπ ducta sunt ὦπα (acc.) Γ 158 etc. cum permultis compositis (Ϝελίκωψ, μέτωπον, γλαυκῶπις etc.), ὄσσε (§ 84[4]), ὀφθαλμός, ὄμματα; praeterea reduplicata stirps [1]) peperit verbum ὀπιπεύεις, ὀπιπεύσεις, ὀπιπεύσας Δ 371 Η 243 τ 67 [2]), unde ductum est epitheton παρθεν-οπῖπα Λ 385. Cf. § 138[11].

De nominibus a stirpe Ϝιδ ductis vid. § 41[15].

Adiungi potest verbum λεύσσω (i. e. λευκιω, a stirpe λυκ-λευκ), cuius praesens tantum et imperfectum usurpantur.

§ 310. *Currendi* significatio inest stirpibus τρεχ et δραμ: τρέχει Ψ 520 ι 386, -τρέχοι Τ 385, -έτρεχον Ψ 504. Pro ἐπιθρέξαντος Ν 409 Naber probabiliter scripsit ἐπιγράψαντος, et pro suspecta forma iterativa 'θρέξασκον Σ 599, 602 idem proposuit ῥήξασκον. — Intensiva praesentis forma τροχάω (§ 144) extat Χ 163 ζ 318 ο 451.

A stirpe δραμ ducta sunt aor. ἔδραμον etc. (§ 149[14]) et perfectum -δέδρομε ε 412 ζ 45 κ 4 υ 357 h. Ap. 284 [3]).

Nomina a stirpe τρεχ sunt ducta τροχός, εὔτροχος, ὀλοοίτροχος, περίτροχος, ἁματροχιή, ἐπιτροχάδην, a stirpe δραμ autem δρόμος.

§ 311. *Ferendi* sensus inhaeret stirpibus φερ, οἰ, ἐνεκ:

---

[1]) Cf. ἠνίπαπον § 149[17].

[2]) Reiicienda est l. s. ὀπιπτ.

[3]) Item Archil. fr. 89, Semonid. Amorg. 7[90], Apoll. Rh. I 645 II 670 III 139, 676 etc. — Perfecto δεδρόμακε usa est Sappho 2[10].

φέρω etc. praes. et imperf. passim, imperat. 2. plur. φέρτε *I* 171 (sed *P* 718 φέρετε), cf. § 145. Fut. οἴσω etc. *H* 82 etc., aor. ἤνεικα etc. (§ 149[16] et 153[5]) et aor. mixt. οἴσῃ, οἴσωσι, οἶσε, οἰσέτω, οἴσετε, οἰσέμεναι (§ 152[6]).

Medium φέρομαι, οἴσομαι, ἠνεικάμην eadem ratione qua activum flectitur.

Intensivi φορέω (§ 144) praesens et imperfectum multis locis leguntur (cf. § 114 et 195), aoristus ἐφόρησε *T* 11, adi. verb. φορητός *Θ* 527.

A stirpe οἰ nomina nulla sunt ducta, a stirpe φερ vero συμφερτός, Φέρεκλος, φερέσβιος, φέρτρον, φαρέτρη, multa in -φόρος (ἀεθλοφόρος, βουληφόρος, τελεσφόρος etc.), φορεύς (ἀμφιφορεύς), φόρτος, ἀντιφερίζω sive ϝισοφαρίζω, προφερέστερος, alia dubia sunt (φάρμακον, φέρτερος etc., φωριαμός). Stirps ἐνεκ edidit adiectiva διηνεκής, δουρηνεκής, κεντρηνεκής, ποδηνεκής (de vocali η cf. § 21), fortasse etiam ἐπηγκενίδες (ἐπεγκ.?) ε 253 huc referendum.

V.

DE PARTICULIS.

CAPUT I.

De praepositionibus.

§ 312. Praepositiones primitus *adverbia loci* fuisse ex epicis carminibus citius meliusque quam aliunde disci potest; passim enim sine casu adhibitae reperiuntur, e. g.

ἐν δὲ κρήνη νάει, ἀμφὶ δὲ λειμών. ζ 292.

§ 313. Hinc sequitur has particulas, quae ingenita sibi natura in dictione Homerica plena atque integra perfruantur, vix fuisse aptas quae accentu spoliatae cum verborum stirpibus tam penitus concrescerent quam postea factum est [1]. Leguntur sane in carminibus epicis composita verba permulta, nec non nomina verbalia haud pauca ita composita sunt; sed tenui vinculo quodque facile possit solvi praepositionem cum verbo cui praemissa est cohaerere passim apparet, quin saepe optimo iure dubitaverit quispiam an praepositio separatim exaranda sit suoque accentu donanda. Sic sub ipsum Iliadis initium vs. 37 *Χρύσην ἀμφιβέβηκας* scribas an *ἀμφὶ βέβηκας* nihil interest, τ 326 *ἀλλάων περίειμι* qui *περὶ* (vel *πέρι*) *εἶμι* scribi iubeat refelli non possit, *N* 450 *Κρήτῃ ἐπίουρον* alii grammatici scribebant olim, alii *ἔπι οὖρον*, μ 181 *θεαὶ δ' ἐπικοί-*

[1]) Qui postea minime rarus fuit mos, ut in nonnullorum verborum temporibus praeteritis augmentum praemitteretur praepositioni (*ἐκαθεζόμην, ἠμπεσχόμην, ἠμφίεσμαι, ἐξεφρίεμεν* etc.), ab epica dictione hunc fuisse alienum facile intellegitur; quapropter Aristarchus iure damnavit lectiones Zenodoteas qualis est *ἐκαθέζετο* *Α* 68; cf. *Α* 611 *Ο* 716 (γ 402 ?) ζ 1.

μενές εἰσι an *ἐπὶ ποιμένες εἰσί* sit scribendum ambigitur (nos hoc praeferimus), et sic porro. Cf. Lehrs Arist.[2] p. 107 sqq.

In recentiore lingua soli praepositioni *πρός* huius potestatis aliquid permansit. Quae et adverbii loco (*καὶ πρός, πρὸς δέ*) usurpari poterat, et verbis quoque praemissa suum sibi accentum haud raro vindicabat, e. g. *καὶ χάριν πρὸς εἴσομαι* (alii *προσείσομαι*) Ar. Vesp. 1420.

Saepe autem praepositiones a verbis, quibus praemissae sunt, seiunguntur una pluribusve vocibus interpositis; *tmesis* quae dici solet. Hinc quoque liquide apparet praepositionem aevo epico nondum in unum corpus cum suo verbo abiisse. Exempla sunto:

καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε. Α 475.
ἀνὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων | ἔστη. Β 100.
κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἠελίοιο | ἤσθιον. α 8.

§ 314. Praepositiones, quae nomen habent adiunctum, modo praecedunt, cuius rei vulgatissimae exempla afferre inutile, modo nomini subiunguntur, interposita interdum particula. Post *anastrophen* hanc quae dicitur accentum suum servant praepositiones *ἔν* (cuius forma disyllaba *ἐνί* talibus locis solet usurpari, cf. § 315[5]), *ἔξ*, *εἴς* (*ἔς*), disyllabae autem praepositiones — exceptis *ἀμφί, ἀνά, ἀντί, διά* — accentum in syllabam priorem coniciunt, nisi inter nomen et praepositionem intercedat particula [1]). Ex. gr.:

καλεσσαμένω ἀγορὴν εἴς πάντας Ἀχαιούς. γ 137.
ὅπλοισιν ἔνι δϝεινοῖσιν ἐδύτην. Κ 254.
θεοῦ πάρα δῶρα φέρουσα. Τ 3.
σοὶ δὲ θεοὶ τῶνδ' ἀντὶ χάριν μενοϝεικέα δοῖεν. Ψ 650.
τῷ δ' ἐπὶ Τυδεΐδης ὦρτο. Η 163.

Multo minus frequenter nec tamen raro *verbo* suo postponitur praepositio. Ex. gr.

ὀψὲ κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους. ι 534.
ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς κατατεθνηυίης. λ 84.

§ 315. Biformes vel etiam triformes in dictione epica sunt praepositiones nonnullae. Non dicimus nunc *apocopen*, qua vocalis finalis

---

1) Hisce regulis de accentu collocando, quas a veteribus grammaticis traditas accepimus, tantum ponderis quisque tribuat quantum libeat ipsi. Nobis certe vix vituperandus videatur editor qui *τῶνδ' ἄντι* scribat vel *τῷ δ' ἔπι*. Nihil tamen in re, de qua vix quidquam quod et certum et utile sit sciri posse videtur, novare voluimus.

α praepositionum *ἀνά κατά παρά*, interdum etiam sonus *ο* praepositionum *ὑπό* et *ἀπό* potest omitti, qua de re vid. § 10; sed alias formae varietates spectamus.

1. *προτί, πρός, ποτί.*

Quam sincere poetarum verba servaverit textus traditus, non possumus non rogare, dum huius praepositionis consideramus varietatem. Ratio enim fert ut suspicemur insolitam formam *π(ρ)οτί* a vulgari forma *πρός* hic illic, fortasse passim, loco suo pulsam esse. Vid. e. g. initium versus *E* 605 *ἀλλὰ πρὸς Τρῶας*, qui numeri mire languent, ita ut veri videatur simillimum olim fuisse *ἀλλὰ ποτὶ Τρῶας* [1]). Neque sine causa Usener addubitavit clausulam illam *ϝέπεα πτερόεντᾰ προσηύδα*, poetam ut syllabae antecedentis productionem vitaret *ποτηύδα* dixisse suspicatus. [2]) Nam quod elisum *ποτ-* in mscriptis Homericis non extat, huic argumento non multum esse tribuendum quivis videt, cum constet in Dorica saltem Aeolicaque poesi praepositionem *ποτί* elisione minui potuisse; vid. e. g. *ποτ'* Theocrit. II 31, 147 V 23, 108 VII 41 XI 42 XV 10.

Accedit quod inter *προτί* et *ποτί* ipsa manuscripta variant *K* 108 *M* 273 *Τ* 420 *μ* 59, 255 (*ποτί* metro invito) *ω* 347 (*προτί* metro invito) alibique passim.

Sed rogantibus quid igitur de Homerica huius praepositionis forma sit statuendum, nihil ita certum videtur ut ad traditum textum mutandum incitare nos queat. Nam antiquissima fuit praepositionis forma *πρότ* sive adiecto locativi (§ 48) signo *προτί*. Iota effecit ut in *σ* mutaretur elementum *τ*, sic *πρός* ex *προσί* natum est. Inter Cretenses *προτί* in *πορτί* abiit, vid. *πορτὶ τὰν πόλιν, πορτ' αὐτάν* Cauer. Delect.^{2} 132^{4,13,26,42}; item *περτέδωκε* (= *προσέδωκε*) in inscript. Pamphylicis 1260^3 et 1261^4 Collitz. Alibi vero liquida *ρ* non solum loco mota sed omnino extrusa est, et sic natae sunt Doriensium Aeolumque formae *ποτί πότ ποί*, Arcadum Cypriorumque *πός*.

Ergo recentiorem formam *ποτί* libenter e carminibus epicis exulare iusserit quispiam, praeterea dubitans an *πρός* in *προτί* vel *προτ'*

---

[1]) In textu tradito ubi extat *προτί*, tantum non omnibus locis sequitur vox a *digammo* incipiens. Hinc efficio alibi passim, ubi metrum sineret, *πρός* scriptum esse pro *προτί*. Nam *προτὶ ϝάστυ* quominus in *πρὸς ἄστυ* mutaretur obstabant versus numeri — certe obstare videbantur recentioribus, qui digamma ignorabant —; sed *προτὶ μῦθον ἔϝειπε* si olim fuit, sponte fere disyllabum illud *προτί* in vulgatum *πρός* debuit abire.

[2]) Cf. pag. 101, 1.

sit mutandum. Sed quamquam nihil inauditi ita inveheretur in textum Homericum (nam elisum προτ' legitur Theocrit. XXX 25), ab arte tamen metrica veterum cantorum longius ni fallor recederemus ποτί in προτί mutando, immodice enim sic augeretur copia locorum ubi sonus finalis ante mutam cum liquida pro brevi syllaba numeratur (cf. § 25).

Formas autem elemento ρ carentes ποτί πότ ποτ- quominus solas Homero tribuamus cum ratio obstat, vidimus enim a principio fuisse προτί, tum metrum, non enim desunt versus ubi elementa πρ- positione producunt vocalem praecedentem, ex. gr. *B* 59 καί μ̄ε πρὸς μῦθον ἔϝειπε, λ 143 οὐδὲ προτιμυθήσασθαι.

Itaque constat biformem in dictione epica hanc praepositionem fuisse: προτί (sive πρός) et ποτί, sed dubium manet plerisque locis utram formam poeta adhibuerit; quaedam autem e multis mutare sine certa lege, id temeritatis foret.

2. Praepositio ὑπό paucis locis locativi (§ 48) signo ι aucta fit ὑπαί. Vid. *B* 824 *Γ* 217 *Δ* 417 (= *M* 149), ubi ὑπαί vera adverbiali notione *infra* utitur. Adiecta nova syllaba inde factum est ὕπαιθα *O* 520 *Σ* 421 *Φ* 255, 271, 493 *X* 141.

Alibi ὑπαί in mscriptis metri causa est exaratum, sed ὑπό restitutum est aut potest restitui: ὑπαὶ δείους (*propter timorem*), lege ὑπὸ δϝέεος, *K* 376 (= *O* 4); ὑπαὶ πόλιν, lege ὑπὸ πτόλιν, h. Cer. 272; ὑπαὶ λιπάροισι, lege ὑπὸ λιπ., *B* 44 β 4 etc. — Insoliti quid habet compositum ὑπαιδείδοικε h. Merc. 165.

3. Pro παρά nonnusquam παραί *iuxta* dictum est (§ 48), vid. *B* 711 *Γ* 359 etc.; item in compositione παραιβάτης, παραιβόλος, παραίφασις sive πάρφασις, παραιφάμενος *Ω* 771, παραιπεπίθῃσι χ 213, παραιπεπιθοῦσα *Ξ* 208.

Eadem ratione κατά in καταί abiit, cuius tamen conformationis unum tantum exemplum Homerus praebet καταιβαταί ν 110.

4. Praepositionis εἰς altera forma ἐς in exemplaribus carminum epicorum circumfertur. Ita autem distingui solent hae formae, ut εἰς non nisi metro cogente scribatur, ἐς vero Homerica habeatur praepositionis forma. Quivis tamen intellegit ita rem habere non posse; non enim εἰς forma amplior ex ἐς procrevit, sed praepositionis εἰς, quae secundum linguae leges ex ἐν-σ(ε) prodiit, ita imminutus

est sonus ut ἐς fieret [1]. Et quoniam vetusta litteratura cum integram tum correptam praepositionis formam litteris *ΕΣ* designabat, ex antiquissimis carminum Homericorum exemplaribus nihil certi hac de re potuit effici, nullaque igitur debet esse hodiernorum mscriptorum auctoritas. Ipse poeta unus interrogandus est; quem et produxisse praepositionem multis locis constat, et corripuisse non paucis; ex. gr.

εἰς Ἰθάκην	α 18.	ὅτ' ἐς Αὐλίδα	Β 303.
δόμον εἰς Ὀδυσῆος	δ 674.	Ἄργος ἐς ἱπποβότον	Γ 75.
τὼ δ' εἰς ἀμφοτέρω	Θ 115.	ἐς ἠέλιον καταδύντα	Α 601.
οἵ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν	ν 211.	πρῶτος ἐσήλατο	Μ 438.

Itaque statuendum videtur poetas vetustos in thesi demum nonnunquam pro brevi syllaba hanc praepositionem habuisse. Nam ne quis adstipuletur opinioni Fickii (Ilias p. 536 sqq.), solam formam integram εἰς vindicantis dictioni epicae, interpolatoribus vero tribuentis formam recentiorem ἐς, hoc potissimum obstat argumentum, quod interpolatores ex Ionica dialecto, quae ampliore forma εἰς uteretur, correptam formam adsciscere non potuerunt [2]. Veri simillimum est, scribendum esse εἰς sicubi sinant versuum numeri, quemadmodum Atticis quoque scriptoribus plenam formam εἰς certatim nunc tribuunt editores ex inscriptionum auctoritate [3], licet Atticae Ionicaeque dialectis ἐς proprium fuisse dicant grammatici veteres. Non ἐς sed εἰς Aristophaneum esse dudum docuit metrum [4], explosaque iam iacet pristina philologorum opinio, comicos ante consonas ἐς, ante vocales εἰς dixisse: quidni in textu Homerico constituendo eandem opinionem nihilo firmioribus argumentis ful-

---

[1]) Aliter rem expedivit G. Meyer[2] § 296: „Ein Nasal vor σ + Consonant schwindet „ohne Vocaldehnung..... So ist auch die Gestalt ἐς der Präposition εἰς aus ἐνς vor „Consonanten (z. B. ἐς τόν aus ἐνς τόν) hervorgegangen; dann ist diese Satzdoppel„form verallgemeinert und auch vor Vocalen angewendet worden."

[2]) Haud absurde coniecerit quispiam, locis ubi ἐς sequente vocali legitur in carminibus epicis olim fuisse ἐν Thessalorum Boeotiorum aliorum more accusativo iunctum. Cf. Cramer. Anecd. Oxon. I 169 *ἡ ἐν κατὰ Βοιωτοὺς καὶ αἰτιατικῇ συντάσσεται, οὕτως γὰρ ἔχει καὶ τὸ παρὰ Πινδάρῳ* (fr. 53) ·„*ἴδετ' ἐν χορόν*." Alibi quoque apud Pindarum ἐν = ἐς dictum reperitur, nec tamen constanter.

[3]) Vid. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 174 sq.: „Kurzes ἐς lässt sich nur „vom Standpunkt des Dorischen aus erklären ἐνς: ἐς = τόνς: τός. Dazu kommt „dass sich auf dorischen Inschriften ἐς bis gegen das Jahr 100 erhält. — In joni„schen Inschriften hört wie in den attischen, mit der Schreibweise ε = ει auch „die Orthographie ἐς auf (c. 350 v. Ch.)."

[4]) Post Porsonum Weckleinium (Cur. Epigr. p. 59 sq.) alios fuse id demonstravit S. Sobolewski, de praepositionum usu Aristophaneo 1890 p. 34 sqq.

tam aspernamur et inter inania commenta, quae ab ipso poeta refutentur, repellimus?

Aliena ab epica et omnino a poetica dictione est Atticorum praepositio ὡς = εἰς. Quod autem ρ 218 in multis mscriptis legitur

ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον,

id si certum esset, versum in Attica sero natum esse argueret; sed nihil obstat quominus ἐς (εἰς) scribamus codicibus non invitis. Fortasse particula ὡς, unde versus incipit, erroris extitit causa.

5. Praepositioni ἐν saepe subiungitur iota, locativi (§ 48) signum. In textu tradito nonnusquam ἐν nunc legi ubi poeta ἐνὶ dici voluisset, credibile est; vid. ex. gr. Β 661 τράφη ἐν, alii recte τράφ' ἐνὶ (cf. § 252). Itaque ex. gr. ι 535 pro εὕροι δ' ἐν πήματα Ϝοίκῳ nescio an praestet ἐνί, cf. Bekker Hom. Blätt. p. 145; sed incerta sunt talia, quae passim occurrunt, neque igitur temere sollicitanda; vid. LaRoche Hom. Unters. II p. 189 sqq.[1] Cavendum tamen ne putemus primitivam formam ἐνί elisione vel recisione vocalis posterioris in monosyllabum ἐν abiisse; quae opinio et aliis argumentis refellitur et praepositionis εἰς, id est ἐν-ς, conformatione, quae priscam formam ἐν fuisse docet.

Quoniam, id quod accentus reiectus indicat, artissime cum vocabulo insequenti coalescit praepositio ἐν et pro prima huius vocabuli syllaba numeratur, metri causa produci potest ea ratione qua vocum Ϝεαρινός ἐλάτινος ζεφυρίη ἐπίτονος syllaba initialis sub ictu collocari potuit; vid. § 21. Itaque eadem lege tenentur ex. gr. ἐνόδιος atque ἐν ἀγορῇ. Praestat autem eiusmodi productiones, quae metro urgente sola vi ictus fiunt, scripto non indicare; minus recte igitur εἰνόδιος, εἰν ἀγορῇ etc. scribi solet, omnino autem reicienda est opinio eorum qui putarunt praepositionis ἐν novam formam εἰν, epenthesi quae dicitur soni iota natam, in epica lingua extitisse.

Metri causa ita ut diximus producta reperitur praepositio ἐν in vocibus ἐν ἀγορῇ Η 382 etc., ἐν ἈϜίδαο Χ 52 etc., ἐν Ἰθάκῃ β 256 etc., ἐν Ἀρίμοισ' Β 783 Hes. Theog. 304,[2] ἐν Ἐρυθείῃ Hes. Theog.

---

[1] „Ἐνί steht regelmässig im 5ten Fusse; im 1ten, 2ten und namentlich im 4ten Fusse „nur vor vocalisch anlautenden Wörtern [und Ϝ] und in der Anastrophe; vor Con„sonanten steht im 1ten, 2ten und 4ten Fuss regelmässig und im 3ten Fuss immer ἐν" (p. 144).

[2] Perridiculo errore e tradita lectione ΕΙΝΑΡΙΜΟΙΣ Vergilius effinxit Typhoei durum cubile *Inarime* Aen. IX 716.

988, *ἐν ἱερῇ* *E* 446, *ἐν ὕδατι* ι 392, *ἐν ἐλεοῖσι* ξ 432; in *ἐν ἑνὶ δίφρῳ* *E* 160 aut tres voces pro uno nomine sunt habitae, aut consona σ (*σεμς* § 91[1]) praepositioni producendae inserviit.

Separatim indicanda est vox *εἰν ἁλί* α 162 η 244 ι 25; hic enim qui *ἐν ἁλί* rescribat ultro textum corrumpat vitii immunem; nec tamen altera illa quam crepant praepositionis forma *εἰν* hic manifesta tenetur, sed ex *ἐν σαλί* prodiit *εἰναλί*. Itaque aut *ἐν σαλί* est scribendum — at vide quae obstent § 44[1] — aut acquiescendum in tradita scriptura *εἰν*, quae *positione* productam esse syllabam significat [1]). Idem fortasse valet de adiectivo composito *εἰνάλιος* (δ 448 etc.), vid. § 21.

Superest tractanda, quae sex locis extat, praepositionis *ἐνί* forma manifeste vitiosa [2]) *εἰνί*. Legitur Θ 199 *'σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ*, Ο 150 *ἕζετο δ' εἰνὶ θρόνῳ*, θ 325 *ἕσταν δ' εἰνὶ θύρῃσι*, ι 417 *αὐτὸς δ' εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο*, κ 310 *ἔστην δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς*, λ 256 *αὐτοῦ* (*αὐτόθι*) *δ' εἰνὶ θύρῃσι κατήσθιε*, itaque nonnisi in duabus vocibus *εἰνὶ θρόνῳ* et *εἰνὶ θύρῃσι* occurrit; quarum posterior in *ἐν προθύροισι* est mutanda testibus optimis codicibus θ 325 et κ 310 (vid. etiam v. l. κ 220), pro altera conieci **ἐν θώκῳ* coll. Θ 439 β 14 ε 3.

Arcadica huius praepositionis forma *ἰν* agnoscitur in voce *ἰγνύη* *N* 212 = *ἰν-γνύη* (*γόνυ*, cf. § 12), si vera haec est originatio (G. Meyer[2] § 58).

6. *ξύν*, *σύν*. Vid. § 33.

Cohaeret adiectivum *ξυνός* (Att. *κοινός*), unde novum adiectivum *ξυνήιος* est derivatum *A* 124 *Ψ* 809; cf. *ξυνήων* Hes. Theog. 595, 601.

7. Praepositio *ὑπέρ* scribitur locis nonnullis *ὑπείρ*, ubi positione producta est syllaba posterior vi consonae σ, unde sequentis vocis stirps olim incipiebat. Reperiuntur *ὑπεὶρ ἅλα* (olim *ὑπὲρ σάλα*) *Ψ* 227 etc., *ὑπείρεχον*, *ὑπείροχος*, *Ὑπείροχος*, *Ὑπειροχίδης* (*ὑπερσ.*); cf. § 44[6] et supra sub n° 5 vox *εἰν ἁλί*.

Suspicionem movet, qui etymologiae ope explicari nequit, sonus

---

[1]) Cf. infra sub n° 7 *ὑπεὶρ ἅλα*. Sic etiam Hes. Op. 364, 407 *εἰν οἴκῳ* est in mscriptis, id est *ἐν Ϝοίκῳ*.

[2]) Quae neque per *epenthesin* ex *ἐνί* potuit nasci, ut recte observat G. Meyer[2] p. 122, 1, neque, quod ipse Meyerus cum aliis suspicatus est, ex *ἐνί* et *εἰν* formis permixtis, nam *εἰν* formam nullam fuisse modo vidimus.

ει verbi ὑπειρέβαλον Ψ 687 [1]) et nominis proprii Ὑπείρονα Ε 144 (l. a. Ὑπήνορα, quod verum videtur).

§ 316. Indicandae hic sunt constructiones quaedam, dictioni epicae propriae, quae a recentioris aevi usu discrepant:

1. ἀμφί (ab eadem radice unde ἀμφο- et *ambo*) *utrâque, circa.* Cum *dativum* adsciscit, aut *locum* indicat, e. g.

ἀμφ' ὤμοισιν ἐδύσετο τεύχεα καλά, Γ 328.

aut *causam*, e. g.

μακρῆσ' ἐγχείῃσι μαχέσσοντ' ἀμφὶ γυναικί. Γ 254.

Accusativo iunctum semper locum (*circa*) significat, e. g.

ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται. Γ 231.

Genitivum haec praepositio in lingua Homerica non adsciscit; recentiori debentur aetati Π 825 πίδακος ἀμφ' ὀλίγης et Θ 267 ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ubi πίδακι ... ὀλίγῃ et φιλότητα videtur fuisse olim. Tertius accedit locus ex Bentlei certissima emendatione Β 384 εὖ δέ τις ἅρματος ἀμφὶ Ϝιδών (mscr. ἀμφὶς ἰδών); hic quoque dativus ἅρματι videtur esse revocandus. Nec non idem valet de composito — si modo composito, nam quominus praepositionem a verbo separemus nihil obstat — ἀμφιμάχεσθαι genitivum adsciscenti Ο 391 Π 496, 533 Σ 20.

Ab adverbio ἀμφί *utrâque* sive *circa* accurate distinguendum est adverbium ἀμφίς *separatim, seorsum*, e. g.

οὐ γάρ ἔτ' ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες Β 13.
ἀθάνατοι φράζονται.

Genitivus est additus Θ 444 Ψ 393 ξ 352 π 267. Recte talibus locis δίχα, χωρίς appingi solet in scholiis.

Hinc de iis quae inter duas res hominesve *interposita* sunt usurpatur Γ 115 Η 342. Suspecti vero sunt versus Ι 464 Θ 340 Ω 488 γ 486 Ξ 274 (= Ο 225), ubi idem quod ἀμφί valere voculam ἀμφίς concedendum est, si servanda est lectio tradita. Etiam Λ 559 pro ἀμφὶς ἐάγη legendum videtur ἀμφιϜεϜάγῃ (cf. § 158[1]).

In fine versuum (Ε 723 Φ 442 ζ 266 η 4 ι 399) non mscripta esse interroganda sed contextum, utrum ἀμφί an ἀμφίς sit scribendum, quivis opinor intellegit; pro ἀμφὶς ἕκαστον autem Λ 634, 748 legendum esse ἀμφὶ Ϝέκαστον cum metrum docet tum sententia.

---

[1]) Unicum hunc locum alia ratione esse explicandum quam ceteros, ex pristina enim forma ὑπειρι natam esse iambicam ὑπειρ, non potui mihi persuadere.

2. Praepositio *ἀνά* cum *dativo* coniuncta ad rei alicuius *fastigium* indicandum usurpata est *Α* 15 (= 374) *Θ* 441 *Ξ* 352 (= *Ο* 152) *Σ* 177 *λ* 128 (= *ψ* 275) *ω* 8.

Multo frequentius *accusativum* adsciscit *ἀνά*, cuius rei pervulgatae exempla afferri non est opus.

Genitivum nonnisi *β* 416 *ι* 177 *ο* 284 admittit.

3. Praepositio *διά* *per* ubi *genitivum* adiunctum habet, semper locali utitur notione, e. g. *Δ* 481 *δι' ὤμου*, nunquam instrumentum significat, ut apud posteros.

Etiam cum *accusativus* sequitur, plerumque localem vel, quae sponte hinc profluxit, temporalem habet significationem. Ex. gr.:

'βάν ῥ' ἴμεν' ὥς τε λέοντε δύω διὰ νύκτα μέλαιναν, *Κ* 297.
ἂμ φόνον, ἂν νέκυας, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα [1]).
νύκτα δι' ὀρφναίην [2]). *Κ* 83.

Nonnunquam tamen causam efficientem indicat (*per*, *operâ*), e. g. *Ϝὴν διὰ μαντοσύνην* *Α* 72, *νικῆσαι δι' Ἀθήνην* *Θ* 520; causam moventem (*propter*) nonnisi *λ* 282 h. Ven. 208 *'γῆμεν ἑϜὸν διὰ κάλλος* et *ψ* 67 *δι' ἀτασθαλίας ἔπαθον κακόν* significat.

4. Praepositio *μετά* *accusativum* *dativumque* adsciscit in dictione Homerica.

Accusativus pluralis aut collectivi cum sequitur, *in mediam multitudinem* significat, e. g.

μετὰ δαίμονας ἄλλους. *Α* 222.

Indicat igitur motus aliqui quorsum tendat. Interdum tamen per brachylogiam quandam de eo dicitur qui in loco quem petivit iam movetur, e. g. *καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἔπειτα 'φόρει μετὰ μῶλον Ἄρηος*, i. e. *cum in bellum proficisceretur gestare ea arma solebat itaque per medios hostes eis indutus versabatur*.

Etiam *appetendi* vel *anquirendi* notioni exprimendae inservit *μετά* cum accusativo, e. g.

μετὰ σέ. *Κ* 63.
ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν. *α* 184 [3]).

---

[1]) Sic passim legitur *διὰ δῶμα* vel *δώματα*. Alienum ab Homero est *διὰ δώματος* vel *-των*.

[2]) *Temporalis* notio soli voci *διὰ νύκτα* (*ὀρφναίην*, *δνοφερήν*, *ἀμβροσίην* etc.) propria est.

[3]) Apud recentiores ita usurpari solet praepositio *ἐπί*, nec non epici cantores ipsi *Β* 808 *Μ* 342 *γ* 421 *ω* 466 ita locuti sunt.

μετ' ἴχνια 'βαῖνε θεοῖο β 406.

Hinc *subsequendi* notio profluxit; multo tamen rarius in Homericis quam apud recentiores μετά vertendum est *pone*, *B* 674 *N* 492 etc.; vix ullus autem extat locus epicus, ubi de *tempore* sit intellegendum; e. g. *Ψ* 354 μετὰ τὸν δ' ἔλαχε non significat *tempore* sed *ordine* eum subsecutum esse; *Ψ* 226 Aurora μετὰ Luciferum surgere cum dicitur, per coelum eum sequi cogitanda est potius quam post eum oculis mortalium se ostendere. Sed nemo non sentit facillimum hinc fuisse transitum ad notionem vere temporalem, qua apud posteros praepositio μετά accusativo iuncta usa est; haec in hymno Mercurii demum (vs. 126, 297, 326) apparet. Vitio debetur μετὰ δαῖτας *post coenam* χ 352; pro μετὰ δαῖτα *Α* 424 revocanda est Aristarchi lectio κατά.

Dativum (pluralium et collectivorum) adsciscit μετά de iis quae *in media multitudine* versantur vel fiunt, *inter* igitur significans; e. g.

μετὰ Ϝοῖσι φίλοισι α 19.

Nonnunquam etiam de iis quae par efficiunt dicitur: μετὰ... γέννσσι *Α* 416, γαμφηλῇσι *N* 200, ποσσί *N* 579 *T* 110, χερσί *Α* 4 etc., φρεσί *Δ* 245 etc., ἀμφοτέροισι *Δ* 16 etc. — Eadem praepositionis vis apparet in nomine inde derivato μέτασσαι, quo agnae *aetate mediae* designantur ι 221, nec non in adverbio quod ab Homero alienum est μεταξύ (cf. § 318[1]).

Genitivum praepositioni μετά veteres cantores non adiunxerunt; nam quibus locis reperitur, (l. a. *Α* 51) *N* 700 (*P* 149?) *Φ* 458 (*Ω* 400?) κ 320 π 140 h. XIX 2, quin vitio debeatur vix videtur dubium; cf. quae ad singulos locos observavimus. In Theogonia semel legitur, in ceteris operibus Hesiodeis nusquam occurrit, neque in Hymnis maioribus, et omnino a dictione poetica aliena est haec constructio, cuius loco poetae inde ab Homero dicere solebant σύν (*coniunctim cum, comitantibus* vel *adiuvantibus*...) et ἅμα (*simul cum*); id quod primus animadvertit summaque diligentia comprobavit Ty. Mommsen, μετά, σύν und ἅμα bei den Epikern 1874, quae novis observationibus aucta iterum edidit in Beiträge zu der Lehre von den griechischen Präpositionen, 1886.

5. Praepositio περί ubi localem, quae primitus ei inest, notionem *circa* integram servavit, *accusativum* admittit, si non certus quidam locus est definiendus circa quem fiat actio vel motus, sed spatium aliquod in universum est indicandum, e. g. περὶ καλὰ ῥέεθρα... ἐπεφύκει *Φ* 352 *circa*, i. e. *in vicinia prope flumina*. Si vero de circum-

danda, cingenda, ambienda aliqua re sermo fit, necessarius est *dativus*, e. g. *περὶ χερσὶ δεσμὸν ἴηλα* O 19, *'σῖζ' ὀφθαλμὸς περὶ μόχλῳ* ι 394. *Genitivus* eodem sensu ε 68 et 130 est adhibitus.

Sed localis notio saepe in causalem *propter* abiit; tunc genitivum adsciscit, — e. g. *ἔριδος πέρι* H 301, post verba metuendi autem semel et iterum *dativum*, e. g. *ἔδϝεισε περὶ ξανθῷ Μενελάῳ* K 240.

Praeterea primitiva *ambiendi* vis peperit significationem *ab omni parte, prorsus, omnino, prae ceteris*, quemadmodum Latinae quoque voculae *per* tribuitur vis intensiva in compositis *permagnus, perficio* etc.; ex. gr.:

τῷ σε χρὴ περὶ μὲν φάσθαι ϝέπος ἠδ' ἐπακοῦσαι. I 100.
περὶ μὲν θείειν ταχὺν ἠδὲ μαχητήν. Π 186.

Talibus autem locis verum *adverbium* est *περί* (sunt qui *πέρι* scribant), nullum igitur casum sibi adiunctum habet. Sed addi potest genitivus comparationis (ablativus), e. g.

οἳ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἔστε μάχεσθαι. A 258.
ὃς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, περὶ δ' ἱρὰ θεοῖσι α 66.
ἀθανάτοισιν ἔδωκε.

quod genus loquendi in Atticis verbis *περιεῖναι, περιγίγνεσθαί τινος* superavit [1]). Interdum autem eiusmodi genitivus ex ipsa particula suspensus esse videtur, e. g.

κεῖνον ἄϝιστον ἐποίησαν περὶ πάντων. α 235.

Rectius tamen hunc quoque genitivum comparativum vocaveris.

Elisionem in epica dictione nihilo magis quam in Attica [2]) admittit praepositio *περί*. Sed in Aeolica Doricaque dialectis *περ* pro *περί* etiam ante consonas nihil habuit insoliti [3]), in Hesiodea autem Theogonia duae huiusmodi formae sunt traditae, vs. 678 *δεινὸν δὲ περίαχε* (nisi *περί-ϝαχε* distinguendum est ex Schulzii sententia, vid. § 229) et vs. 733 *περοίχεται* (ubi *πέριξ ἔχει* aut *περιτρέχει* fortasse fuit olim; l. a. *περίκεται, περίκειται*). — De particula *περ* cf. § 328[3].

6. Particula *ἄνα* cohortationis loco collocatur in loquendi formula *ἀλλ' ἄνα* = *quin surge*, plane ut apud nostrates *op dan!* E. g.:

---

[1]) Apud Homerum *περίειμι* extat σ 248 τ 326, *περιγίγνομαι* Ψ 318 θ 102, 252, et in tmesi A 287 *περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων.*

[2]) Quae in lingua Attica obtinuisse fertur exceptio unica huius legis, ut *περ-ιέναι, περ-ιών* pro *περι-ιέναι, περι-ιών* diceretur in comoedia Attica, ea non dubito quin librariorum aut grammaticorum debeatur erroribus.

[3]) Vid. Pind. Ol. VI 65 Pyth. IV 471 Nem. XI 51, CIG. 1064[7] (Kaibel Epigr. 870) *περ' ἐμεῖο*, nomina propria *Πέρκαλος Περφερής* Herodot. VI 65 IV 33.

ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα ϝάστυ πυρὸς δηίοιο θέρηται. Z 331.
Item I 247 Σ 178 σ 18.

Post particulas *ἔν(ι), ἔπι, πάρα* non raro omittitur verbum *ἐστί* vel *εἰσί*, idem igitur quod *ἔνεστι* etc. valent. E. g.

ἔνθ' ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' ὀαριστύς. Ξ 216.
οὔ τοι ἔπι δϝέος. A 515.
ἔρχεο· πάρ τοι ὁδός. I 43.

Etiam *ὕπο* fortasse ita est adhibitum uno loco:

μάλα πῖαρ ὑπ' οὖδας (cf. § 70[13]). ι 135 [1]).

Non vero huc referendus est μ 279 *περί τοι μένος*, non enim *περίεστι* (*superest*) intellegendum sed *περὶ* i. e. *prae ceteris τοί ἐστι μένος*. Neque coniunctim cum praecedentibus est commemorandus H 168 *ἂν δὲ Θόας* i. e. *surrexit etiam Thoas*; non enim *ἂν* idem quod *ἀνέστη* hic valet, sed e versibus 162 sq. repetendum est verbum *ὦρτο*, perinde atque in vss. 164—167.

§ 317. Duas vel etiam tres praepositiones coniungere amat dictio epica ad ea quae describuntur vividius ante oculos ponenda. Qualibus locis alii in unam vocem (*διεκ* et similia) colligant praepositiones, alii singulis suum tribuunt accentum. Quae res vix ullius est momenti; nos cum videremus praepositiones in lingua Homerica priscam vim integriorem servasse quam apud posteros, satius duximus ibi quoque, ubi duae tresve deinceps sunt collocatae, separatim eas proferre. Exemplis sunto loci sequentes:

ἀμφὶ περὶ κρήνην. B 305. [2])
τυτθὸν ἀπὸ πρὸ νεῶν. H 334.
ὦρτο δὲ ἐκ προθύρου. O 124.
παρ' ἐξ ὁδοῦ. K 349.

In verborum compositione eadem regnat ubertas, e. g.

πολὺ δ' ὕδωρ | καλὸν ὑπεκπρόρεεν. ζ 86.

quo verbo pulcherrime pingitur scaturigo subter saxa profluens [3]).

Iterata reperitur praepositio X 221 ρ 525 *προπροκυλινδόμενος* (v. l. *πρόχνυ κυλινδόμενος*).

---

[1]) Vertatur igitur: *valde pingue solum subest*. Sed si *substantivum* h. l. esse *πῖαρ* sumimus, iungenda sunt *ὑπ' οὖδας* (*sub solo*, ut T 259 alibi) *est pinguedo*; quam explicationem commendat vocis *οὖδας*, quae *superficiem soli*, non terrae interiora solet significare, proprietas.

[2]) Cum praepositionum *ἀμφί* et *περί* iunctura conferri potest vox Cretica *περιαμπέτιξ circum* CIG. 2554[109, 115, 138, 144], cf. *ἀμπέτιξ* ibid.[118].

[3]) Notabile est praepositionum par, quae apud Homerum coniunctae non occurrunt, *πρό πάρ*: Hes. Theog. 518 *πρὸ παρ' Ἑσπερίδων*. Cf. adverbium *προπάροιθε* § 318[6].

§ 318. Ex adverbiis genitivum regentibus, quae significatione praepositionibus sunt cognata, licet verborum compositioni nunquam inserviant, commemoranda sunt quae sequuntur:

1. *ἄγχι prope*. De compar. *ἆσσον* vel *ἀσσοτέρω* et superl. *ἄγχιστον ἄγχιστα* vid. § 89.

Saepe adverbialiter sine genitivo adhibitum est, e. g. *ἄγχι παραστάς* *H* 188. Talibus locis verbo addi potest *dativus pronominis*, e. g. *τάχα δέ σφισιν ἄγχ' ἐγένοντο* *Ψ* 447, item *Z* 405 *Π* 852 *Υ* 283, 449 etc. [1]).

Composita sunt *ἀγχίαλος*, *ἀγχιβαθής*, *ἀγχίμαχος* (mss. *ἀγχέμ.*) vel *ἀγχιμαχητής*, *ἀγχίθεος*, *ἀγχίμολον*, *ἀγχίνοος*, derivantur *ἀγχιστῖνος* et *ἐπασσύτερος*.

In textu tradito perperam pro *ἄγχι* quorundam versuum initio legitur *ἀγχοῦ*. Quod vitium peperit pronominis dativus *ϝοι* elisus (cf. § 13 pag. 70 sq.); nam cum poetae dixissent *ἄγχι δέ ϝ'(οι) ἱστάμενος* vel *ἱσταμένη*, postea evanescente littera Aeolica hiatus oriri visus est, tum vero vetustae formae *ἄγχι*, quae metrum violare videbatur, substituta est longior et recentior *ἀγχοῦ* [2]), ita ut Homerus *ἀγχοῦ ἱστάμενος* dixisse iam crederetur et *ἄγχι στάς*, quasi praesentis aoristique discrimen hac in re ullius potuisset esse momenti. Rescripsimus *ἄγχι δέ ϝ'* pro *ἀγχοῦ δ'* *B* 172, 790 *Γ* 129 *Δ* 92, 203 *E* 123 *Λ* 199 *N* 462, 768 *Ξ* 356 *O* 173, 243 *Π* 537 *P* 684 *Σ* 169 *X* 215, 228 *Ω* 87 *δ* 25 *ε* 159 *ο* 9 *ρ* 349, 552 *χ* 100 h. Cer. 347. Praeterea pro *ἀγχοῦ δὲ ξύμβληντο* *Ω* 709 legatur *ἄγχι δέ ϝοι* et *ζ* 5 *ρ* 526 (= *τ* 271) pro *ἀγχοῦ* olim *ἐγγύθι* (§ 322) fuisse satis certum duco.

Nec melioris notae in Homericis est tertia forma *ἀγχόθι* [3]), quae legitur *Ξ* 412 *ἀγχόθι δειρῆς*, ubi *ἐγγύθι* rescribi malim, *Ψ* 762 *ἀγχόθι δ' ἴσχει*, leg. *ἄγχι δέ ϝ'(ε) ἴσχει*, *ν* 103 *ἀγχόθι δ' αὐτῆς*, ubi vera videtur l. a. *ἐγγύθι*.

Ab eadem stirpe ductum est *ἀγκἄς* § 324[11], quod pro dativo plurali *ἀγκάσι* sunt qui habeant, qua de re vid. § 84[8].

2. *μέχρῐ* *N* 143, *μέχρις* (an *μέχρι*?) *Ω* 128.
ἄχρῐ *σ* 370.

---

[1]) Idem dativus adverbiis *πρόσθε* et *ὄπισθε* in epica lingua potest sociari, e. g. *πρόσθε δέ ϝοι δόρυ τ' ἔσχε καὶ ἀσπίδα* *E* 300, ubi vid. Arist.; item *O* 451 *P* 7. Nec non *σχεδόν* constanter ita construitur, e. g. *ὁ δέ ϝοι σχεδὸν ἦλθε τεθνηκώς* *Φ* 64.

[2]) Aliud fulcrum metro ruenti admotum est *κ* 377: *ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη*] ἔνιοι δὲ „*ἄγχι παρισταμένη*".

[3]) Quam pro *ἀγχοῦ* constanter invexit Nauck.

Tribus his locis genitivus accedit. Adverbii vero locum obtinet *ἄχρις prorsus Δ* 522 *Π* 824 *P* 599.

Tertia eaque rarissima particula *μέσφα* terminum ad quem indicat *Θ* 508 *μέσφ' ἠόος*, redit autem in parte codicum *τ* 228 = *ω* 810 *μέσφ' ὅτε*, ubi vulgo legitur *ἐξ οὗ*. Hinc credibile videtur pluribus locis epicis olim lectam fuisse particulam *μέσφα*, quae Aeolica vocatur a grammaticis, legitur autem (?) in inscriptione Pamphylica 1267^{28} Collitz; idem est *μέσποδί κε* in Thessalico titulo 345^{13} Coll. 1) et *μέστ' ἄν* in Arcadico 1222^{10} Coll. — Ex Homero vocem *μέσφα* desumserunt Alexandrini: Aratus Phaen. 599, 725, 807, Apollonius Rhod. II 1227, 1258 IV 337, Callimachus h. Dian. 195 Del. 47 Lavacr. Pall. 55 h. Cer. 93, 112, 129, fr. 220 et bis in Hecales fragmentis nuper detectis, Theocritus II 144.

3. *ἰθὺς rectā Δ* 289 *M* 330 etc., Att. *εὐθύ*. — Adiectivi *ἰθύς rectus* legitur femininum *ἰθεῖα Ψ* 580, *ἰθείῃσι* h. Cer. 152, neutrum *Ξ* 403 *πρὸς ἰθύ*, *Τ* 99 *ἰθὺ βέλος*, cum superlativo *ἰθύντατα Σ* 508, cuius elementum *ν* in verbo *ἰθύνω* (*Δ* 132 etc.) redit 2).

4. *με(σ)σηγύ(ς)*, cf. § 36. Epica haec est vox, cuius locum apud Atticos obtinet *μεταξύ*, quod in textu tradito *Λ* 156 legitur, ubi Bekker Homericum *μεσηγύ* restituit 3).

Cum adiectivo *μέ(σ)σος* hanc particulam cohaerere certum est; sed terminatio *-ηγυ(ς)* quam habeat originem non constat.

Idem valet *μέταζε* Hes. Oper. 394 *τὰ μέταζε* ex Herodiani lectione, ubi mss. habent *τὰ μεταξύ*. E coniectura Schneidewin *τὰ μέταζε* restituebat h. Merc. 125, ubi in mss. est *τάμετ' ἄσσα* (*ἅσσα*) vel *τὰ μέτασσα*; locus est obscurus et manifeste corruptus.

5. *ἄντᾰ ante, contra, exadversus* (cum compositis *ἄναντα*, *ἔναντα*, *εἴσαντα*, *κάταντα*, *πάραντα*). — Idem valet, nisi quod casum non admittit, adverbium *ἄντην coram Α* 187 etc.

---

1) In tertii saeculi hoc titulo eadem et in Larisaea dialecto et in vulgari Graecorum lingua expressa leguntur; redditur autem *μέσποδί κε* particulis *ἕως ἄν*. Apte G. Meyer^2 § 10 ann. 3 comparat praepositionem, qua Lesbii Boeotii Cretenses Argivi usi sunt, *πεδά* = *μετά* (*πεδάορος* = *μετέωρος*), hanc autem vocis *πούς* casum instrumentalem esse suspicati sunt viri docti.

2) Non est confundendum cum adiectivo vel adverbio *ἰθύς* substantivum *ἰθύς* (*Z* 79 etc.).

3) Atticae particulae *μεταξύ* conformatione cognatum est adiectivum *μέτασσαι* (i. e. *μέτακ-jαι*) *ι* 221 *mediae aetatis agnae*; cf. pag. 589.

Derivatum est adiectivum ἀντίος, ἐναντίος, cuius neutrum ἀντίον vel ἀντία passim adverbii loco = *exadversus*, eodem igitur sensu quo ἄντα, usurpatur. Cf. etiam ἄντικρυς § 31[4].

De verbis ab eadem stirpe ductis ἄντομαι ἀντάω ἀντιάω vid. § 211[5].

Praepositio ἀντί rara est in Homericis nec nisi tralata significatione, ut apud posteros, adhibetur, *instar* enim valet; legitur *Θ* 163 *I* 116 *N* 447 *Ξ* 471 *Φ* 75 *Ψ* 650 *Ω* 254 *ϑ* 546 *υ* 307 *χ* 290 h. Ven. 29 Cer. 495, verborum autem compositioni nonnisi in verbo ἀντιφέρεσθαι (*Α* 589 etc.) inservit (nam decomposita sunt ἀντιβολέω et ἀντιτορέω).

6. προπάροιθε(ν) *prae, ante*. A loco ad tempus tralata est particula *λ* 483, fortasse etiam (sic certe Aristarchus opinatus est) *K* 476 *Λ* 734 (*X* 197?).

Diphthongus οι debetur locativi signo ι; cf. comparativus παροίτερος § 88[11]. Cum praepositione προ- componendum est προπάρ Hes. Theog. 518 (cf. § 317).

7. ἄτερ *Α* 498 etc. [1]), = ἄνευ, quod item apud Homerum extat *N* 556 etc.; hinc ἄνευθε(ν) sive ἀπάνευθε(ν). — Derivatur ἀπάτερθε(ν) *B* 587 *E* 445 *Σ* 217.

8. ϝεκάς *procul* *I* 246 etc., cum compar. ϝεκαστέρω *η* 321, ϝεκαστάτω *K* 113 (cf. § 89).

Hinc ϝέκαθεν *e longinquo* *B* 456 *N* 179 *Π* 634 *ρ* 25.

De compositis cf. § 41[18].

Idem valet νόσφι(ν) *Α* 349 etc. — Hinc ductum est verbum νοσφίζομαι *removere se*, *Ψ* 98 etc.

9. ϝέκητι (dativusne?) *ο* 319 *τ* 86 *υ* 42 *voluntate*, ἀϝέκητι *invito*... *Z* 268 etc.

Cohaerent ϝέκηλος, ϝεκών, ἀϝέκων, ἀϝεκαζόμενος (§ 41[21]). Vid. etiam εἵνεκα, n° 11.

10. Cum praecedentibus particulis coniunctim commemorandum est substantivum δέμας (§ 72[5] et 262), hoc enim praepositionis

---

[1]) Semper praecedit casum suum, nisi recte coniecit Naber pro δακρύσας ἑτάρων ἄφαρ ἕζετο *Α* 349 legendum esse ἄτερ, quae perplacet coniectura; vHerwerden ἀπ' ἄρ'.

vice fungitur in loquendi formula *ὣς οἱ μὲν 'μάρναντο δέμας πυρὸς* (*αἰθομένοιο*) *Λ* 596 *N* 673 *P* 366 *Σ* 1. Eadem igitur ratione est adhibitum qua Atticum *δίκην*.

11. Particulae *ἕνεκα* forma integrior *εἵνεκα* (ex *ἕν-Ϝεκα* nata, videntur enim cohaerere *Ϝέκητι*, *Ϝεκών*) aliquanto est frequentior; cf. § 38.

Ex *τοῦ ἕνεκα* et *οὗ ἕνεκα* (i. e. *τοῦ ἕνεκα ὅ* attractione decurtatum) nata sunt *τούνεκα* *ideo* et *οὕνεκα* *quoniam*, sive aphaeresis haec est soni *ε* (*τοῦ 'νεκα, οὗ 'νεκα*), sive alia ratione hae formae sunt explicandae, quae nondum ad liquidum potuerunt perduci; vid. pag. 51. — E. g.

τούνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκε Ϝεκηβόλος ἠδ' ἔτι δώσει. *Λ* 96.
οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμασεν ἀρητῆρα. *Λ* 11.

Nonnullis locis *οὕνεκα* nihil nisi *ὅτι* *quod* significat post verba *dicendi* et *sciendi*: *Λ* 21 (?) *ε* 216 *η* 300 *ν* 309 *ο* 42 *π* 330, 379 Hes. Theog. 464.

CAPUT II.

De adverbiis.

§ 319. Adverbiorum in *-ως* desinentium parcus in lingua epica est usus. Nec mirum. Primitus enim non nisi a stirpibus, quas claudit sonus *o*, duci potuit casus [1]) in *-ω(ς)* exiens: *αἰνός-αἰνῶς*, *ὅς-ὣς ὧδε*, *πρότερος-προτέρω* etc.; analogia deinde effecit ut suffixi loco haberetur syllaba *-ως* variisque adiectivorum stirpibus subiungeretur, e. g. *λιγέως* (*λιγύς*), *ἀσφαλέως* (*ἀσφαλής*), *πάντως* (*πᾶς*). In Homeri lingua huiusmodi adverbia rara sunt, et longe plurima adverbia in *-ως* desinentia ab adiectivis in *-ος* sunt ducta. Saepe adverbii loco usurpatur *adiectivi neutrum* [2]) singularis vel etiam pluralis numeri. E. g.

---

[1]) Ablativusne hic fuerit, qui in *-ōt* desinebat, an instrumentalis in *ō* exiens, dubitatur; neque constat unde natum sit sigma finale. Cf. Monro Hom. Gramm.[2] pag. 96 et 152.

[2]) Hinc medicina parata est formae parum Homericae *θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς* *Υ* 131 *η* 201 *π* 161: legatur *ἐναργέες* (sic Fick).

μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσι. Z 362.
οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ. Z 326.

Adverbiis vero *καλῶς* et *μεγάλως* [1]) Homerus aut nunquam usus est aut rarissime, neque ab adiectivis pervulgatis *ϝῖσος*, *δϝεινός*, *βαρύς*, *ὠκύς* etc. ducuntur adverbia. Huc illuc autem e recentiore lingua irrepsisse adverbia in -*ως*, ubi poetae more vetusto neutrum adiectivi collocassent, testatur metrum *δ* 419, 459 *ἀστεμφέως*, *ε* 98 *τ* 269 h. Cer. 71 *νημερτέως*, ubi *ἀστεμφές* et *νημερτές* correximus; vid. § 8. Etiam *αἰκῶς* *X* 336 (v. l. *κακῶς*) errori debetur. Pro *φίλως*, quod uno loco *Δ* 347 legitur, quin restituendum sit *φίλον* vix dubito; pro *καλῶς* *β* 63 (alias non extat) rescribendum esse *καλά* vidit Heyne; *ταχέως* nonnisi *Ψ* 365 reperitur, etc.

Separatim hic commemorandum est adverbium *ὁμῶς* *pariter*, a nomine *ὁμός* *idem* (§ 98), unde etiam adverbia *ὁμόθεν* *ε* 477 h. Ven. 135 Hes. Oper. 108, *ὁμοῦ* (nunquam *ὁμόθι*), *ὁμόσε* *M* 24 et adiectivum *ὁμοῖος* vel *ὁμοίιος* [2]) ducta sunt, nec non *ὁμαρτῇ* cum verbo *ὁμαρτέω* novoque adverbio *ὁμαρτήδην* *N* 584 [3]). — Apud posteros particula *ὅμως* accentu mutato abiit in significationem quae apud Homerum propria est voculae *ἔμπης* *tamen* (§ 324[14]). Quod vero etiam in epicis carminibus traditum est *ὅμως* *tamen* *M* 393 *λ* 565 Hes. Oper. 20, errori id debetur, cf. Lehrs Arist.[2] p. 156 sq.; primo loco revocandum duco *ἔμπης*, ceteris *ὁμῶς* *pariter* aptum videtur.

§ 320. Notatu digna sunt quae in -*ᾰ* desinunt adverbia sequentia:

1. *αἶψα* *subito*, *ῥίμφᾰ* *rapide*, *τάχᾰ* *mox* [4]), *ὦκα* *celeriter*.
2. *θᾰμᾰ́* *identidem*.
3. *λίγᾰ* *clare*.
4. *ἄντᾰ* *exadversus*. Etiam praepositionis munere fungitur adscito genitivo; cf. § 318[5].

---

[1]) Legitur *μεγάλως* *P* 723 *π* 432, et adverbium hinc ductum *μεγαλωστί* usurpatum est in locutione *μέγας μεγαλωστί* *Π* 776 (= *ω* 40) *Σ* 26.

[2]) Hoc in *ὀλοίιος* (*ὀλώιος*) mutabat Nauck, cf. pag. 503, 1; alii *ὁμ(ο)ίιος* scribendum esse putant, vertentes *cruentum* et cum Indica voce *amîva* *aerumna* et Graeca *ὠμός* componentes.

[3]) Aristarch. *ὁμαρτή*, alii *ἁμαρτῇ*, *ἁμαρτήδην*, *ἁμαρτέω*. Cf. Herodae Mimiamb. IV 95 V 43 Eurip. fr. 680 Nauck. Non *ἅμα* sed *ὁμο-* esse praefixum Aeolica forma *ὑμάρτη* videtur docere; neque sana ratio sinit me iudice, verbo *ὁμαρτέω* sonum *ὁ-* tribui, adverbiis *ἁ-*.

[4]) Attica constructio, qua *τάχα* idem quod *ἴσως* *fortasse* valet, ab epica lingua est aliena.

5. κρύφᾰ *clam*, cum formis productis κρύβδᾰ, κρύβδην, κρυφηδόν.
6. ἀμφᾰδᾰ, ἀμφᾰδόν, ἀμφᾰδίην *palam*.
7. αὐτοσχεδᾰ, αὐτοσχεδόν, αὐτοσχεδίην *cominus*. Cf. σχεδόν § 324[2].
8. ἦκα *leniter* (vid. § 41[32]).
9. ἀτρέμᾰ(ς) *quiete*. Cf. Atticum ἠρέμα.
10. πύκᾰ *firmiter*. Cf. πυκάζω, πυκ(ι)νός.
11. μίγδᾰ, μίγδην *permixtim*.
12. ῥεῖα (ῥῆα?) *facile*, vid. § 88[1].
13. σάφᾰ *clare*. Cf. adiectivum Atticum σᾰφής.

Haec quoque adverbia e plurali numero neutrius generis esse nata docent τάχα ὦκα θαμά λίγα, quae cum adiectivis ταχύς, ὠκύς, θαμύς, λιγύς cohaerent; cf. αἰπά neutrum plurale adiectivi αἰπύς, § 75 pag. 229. Brevissimae igitur formae stirpis (ἄντ-α, κρύφ-α, σάφ-α etc.) subiectam esse terminationem -α apparet.

§ 321. Eiusdem conformationis est adverbium vulgatissimum μάλα (μᾶλλον, μάλιστα). Positivus non solum adiectivis adverbiisque, ut postea mos fuit, a cantoribus epicis additur, sed inservit etiam ad vorbi totiusque enunciati vim augendam. E. g.

οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται οὔτε ποτ' ὄμβρῳ ζ 43.
δεύεται οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται, ἀλλὰ μ ά λ' αἴθρη
πέπταται ἀννέφελος.
ὅττι μ ά λ' οὐ δϝηναιὸς ὃς ἀθανάτοισι μάχηται. E 407.

Praesertim voculae ἦ ita subiungitur, saepe addita tertia particula δή, e. g.

ὢ πόποι, ἦ μ ά λ α δή με θεοὶ θάνατόνδ' ἐκάλεσσαν. X 297.

Etiam apud Atticos permansit mos particulam μάλα aliis quibusdam particulis ita sociandi: αὐτίκα μάλα *sic statim*, καὶ μάλα (καὶ ἔτι μάλα) *atque adeo*, οὐ μάλα vel πώμαλα (id est οὔπω μάλα) *minime*.

§ 322. Ex adverbiis loci hic sunt nominanda:

I. Quae in -θε(ν) desinunt (vid. § 47). Singula enumerare inutile videtur.

II. Quae in -θῐ exeunt (vid. § 48):
1. πόθῐ *ubi*, Att. ποῦ.
2. τόθῐ *ibi* ο 239 (?) saepiusque apud Pindarum, Pyth. IX 104 etc. [1]).

---

[1]) Apud Pindarum etiam τουτάκις = τότε legitur. — Idem quod τόθι valet τεῖδε (sic Bergk e scholiis pro τῇδε) Hes. Oper. 635.

3. *ποθί alicubi*, Att. *πού*.
4. *ὅθι ubi*, Att. *οὗ*.
5. *κεῖθι ibi*, Att. *ἐκεῖ* [1]).
6. *αὖθι* vel *αὐτόθι illic*, Att. *αὐτόθι* vel *αὐτοῦ*.

Periculum fuisse ne inter se confunderentur *αὖθι* (quod post elisionem fit *αὖθ'*, e. g. *Λ* 48 *σ* 48) et *αὖτις* sive *αὖτε rursus* (post elisionem *αὖτ'*, aut si sequatur spiritus asper, *αὖθ'*, e. g. *Λ* 370), quod posteri *αὖθις* dicebant, cum quivis per se intellegit tum testatur Callimachi error quem oblivioni eripuit Ammonius p. 27 Valcken.: *κακῶς οὖν Καλλίμαχός φησι· „αὖθι τόδ' ἐκδύοιμι" ἀντὶ τοῦ μετὰ ταῦτα.*

7. *ἄλλοθι alibi*, sic etiam Athenienses.
8. *ἑκάστοθι ubique*.
9. *ὑψόθι* vel *ὕψι alte*, Att. *ὑψοῦ*.
10. *τηλόθι* vel *τῆλε procul*, Att. *τηλοῦ*.
11. *ἐγγύθι* vel *ἐγγύς prope*, Att. *ἐγγύς*. — De dubia voce *ἀγχόθι* (*ἀγχοῦ*) pro *ἄγχι* vid. § 318[1].
12. *ἔνδοθι intus*, Att. *ἔνδον* (Doric. *ἐνδοῖ*).
13. *ἔκτοθι extra*, Att. *ἐκτός*.
14. *νειόθι* *Φ* 317 *infra* (*in imo*...) [2]).

In textu tradito etiam vulgatae formae *ποῦ που αὐτοῦ ὑψοῦ τηλοῦ ἀγχοῦ* satis sunt frequentes, sed ibi demum ferendas esse unde salvo metro removeri nequeant docet ratio. De adverbio *ἀγχοῦ* quid sit statuendum, supra (§ 318[1]) apparuit. Multum praeterea ad persuadendum valent loci sequentes:

Β 332 *αὐτοῦ, εἰς ὅ κε Ϝάστυ* etc., immo *αὐτόθι*, ne ruat metrum; vid. § 14 pag. 74.

Δ 292 (= 364) *ὣς Ϝειπὼν τοὺς μὲν 'λίπεν αὐτοῦ, 'βῆ δὲ μετ' ἄλλους*, immo *αὐτόθι*, vid. § 3 pag. 15.

ν 249 *τήν περ τηλοῦ φασιν Ἀχαιΐδος ἔμμεναι αἴης*, immo *τηλόθι*, vid. § 3 pag. 16.

Τ 403 *μηδ' ὡς Πάτροκλον 'λίπετ' αὐτοῦ τεθνειῶτα* (*τεθνη.*). Sic Syr. A, sed *αὐτόθι* scribendum esse apparet coll. § 2 pag. 6, idque est in mscriptis compluribus.

Ω 673 eadem res est. In mscriptis plerisque legitur sine vitio *οἵ*

---

1) *τηνόθι* Theocrit. VIII 44. — Errori debetur *ἐκεῖθι* *ϱ* 10, ubi pro *ὄφρ' ἂν ἐκεῖθι* leg. *ὄφρα κε κεῖθι*, cf. § 97 pag. 268.

2) Ex Apollonio Rhodio addi potest *οἰόθι* III 945 IV 1046, 1270, 1401, quod adverbium ad imitationem Homerici *οἰόθεν* (*οἶος*) est conflictum (cf. § 47).

μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι 'κοιμήσαντο, papyrus tamen Bankesianus praebet *αὐτοῦ*.

N 564 *καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ 'μεῖνε*, sed id quod malis extat loco parallelo *δ* 508 *καὶ τὸ μὲν αὐτόθι 'μεῖνε* (*αὐτόθ' ἔμεινε*).

σ 190 *αὐτοῦ ἐνὶ κλιντῆρι τέως*. Ut *τῆος* restitui posset forma epica (cf. § 323[2]), dedimus *αὖθ' ἐν κλιντῆρι. τῆος*.

Talium igitur versuum ad exemplum vetustae horum adverbiorum formae revocandae sunt locis quales hi sunt:

Α 428 *ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσετο, τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ*. Leg. *αὖθι*.

δ 639 *ἐς Πύλον οἴχεσθαι Νηλήιον, ἀλλά που αὐτοῦ*. Leg. *ποθ' αὖθι*.

III. Tertia hic commemoranda sunt adverbia quae in *-σε* desinunt (vid. § 49): *πόσε, ὁππόσε ξ* 139, *κεῖσε, ὁμόσε* (vid. § 98), *ἄλλοσε ψ* 184, *ἀμφοτέρωσε, ἑτέρωσε, πάντοσε, κυκλόσε, ὑψόσε, τηλόσε*.

De adverbiis in *-δις* vid. § 49, item de adverbio *ἐνθάδε* *huc* (= Att. *δεῦρο*).

§ 323. Adverbiis correlativis aliunde cognitis in dictione epica accedunt sequentia:

1. *τῆμος* [1] ... *ἦμος* *tum ... cum* (= *ὅτε ... τότε*). E. g.

ἦμος δ' ἠριγένεια 'φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, Ω 788.
τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἕκτορος ἤγρετο λαός.

Utrumque adv. etiam extra correlationem potuit usurpari; *τῆμος η* 318 *ν* 95, *ἦμος Α* 475 etc. — Cognata videntur *τῆος ἧος*, cf. infra.

2. *τόφρᾰ ... ὄφρᾰ* *tamdiu ... quamdiu*, e. g.

ὄφρα μὲν οὖν Μελέαγρος Ἄρηι φίλος 'πολέμιζε, I 550 sq.
τόφρα δὲ Κουρήτεσσι κακῶς ἦν.

vel *tamdiu ... donec*, e. g.

τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος, ὄφρα κ' Ἀχαιοὶ Α 509 sq.
υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν [2]),

vel *interim ... dum*, e. g.

ὄφρα τοὶ ἀμφεπένοντο βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον, Δ 220 sq.
τόφρα δ' ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων.

Utraque vox etiam extra correlationem saepius usurpata est.

---

[1]) *τημοῦτος* Hes. Oper. 576, *τημόσδε* Arat. Phaen. 473.

[2]) Subiunctivo additur particula *κε*, optativo non item; corrupti sunt *ρ* 298 (*ὄφρ' ἂν ἄγοιεν*, l. a. *ὄφρ' ἀνάγοιεν*, an *ἧος ἄγοιεν*?) et *ω* 334 *ὄφρ' ἂν ἑλοίμην* l. a. *ὄφρ' ἀνελοίμην*); cf. § 326.

Etiam coniunctionis finalis fungitur partibus ὄφρα *ut*, qua de re cf. § 326[3].

3. τῆος ... ἦος *tamdiu* ... *quamdiu*, Att. τέως ... ἕως. E. g.

ἦος μὲν ῥ' ἀπάνευθε θεοὶ θνητῶν ἔσαν ἀνδρῶν, Τ 41 sq.
τῆος Ἀχαιοὶ μὲν μέγ' ἐκύδανον.

Et subiunctivus post ἧός κε et optativus post ἧος satis sunt vulgati; corruptum rati β 78 ἧός κε ... δοθείη delevimus voculam κε.

Ubi voculae τῆος non respondet relativum ἧος, significat *aliquantisper*, perinde atque Atticum τέως. E. g.

ὣς Δαναοὶ τῆος μὲν ὁμιλαδὸν αἰὲν ἕποντο. Ο 277.

Vox ἧος extra correlationem saepe usurpatur. Paucis Odysseae locis coniunctionis finalis *ut* munus obit, vid. § 326[4].

In textu tradito mira et vere infanda perpessae sunt particulae τῆος et ἧος, neque ullo loco integram suam servarunt formam, quam e coniectura hoc demum saeculo eis restituerunt philologi. Nempe τέως et ἕως in mscriptis passim exarata sunt, quantumvis metro invito; exemplo sit versus notissimus (Α 193 etc.)

ἕως ὃ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν.

Qualibus locis particulam ἕως per synizesin monosyllabam factam, pronomen autem quod sequitur ὃ nescio quas ob causas productum esse, olim sibi persuadebant viri docti, et vixdum intermortua dici potest ea opinio, quantumvis absurda. Videantur, si tanti est, Heyne ad Α 193 vel quae Nitzsch hac de re collegit ad ε 365. Non tamen defuerunt qui sanae menti auriumque iudicio plus tribuerent quam litteris traditis, e quibus primus nominandus est Reiz, ut docuit A. Ludwich Wochenschr. f. klass. Philol. 1890 S. 6 (Kühner-Blass I Berichtigungen p. 641). Deinde G. Hermann Elem. doctr. metr. p. 58, P. Knight Proleg. p. 83, Hoffmann Quaest. Hom. I p. 108 sq., G. Curtius in Rhein. Mus. 1846 p. 242 sq., Ahrens in Philologo 1879 p. 215 sq. (= kl. Schr. I. p. 295 sq.), Nauck Mél. Gréco-Rom. II p. 411 sqq., Christ Prolegom. p. 118, alii rem clariore etiam in luce posuerunt, nec iam qui argumenta prolata consideraverit ipsumve poetam interrogaverit, — hic enim sufficit ad controversiam hanc dirimendam — potest dubitare quin *trochaicae*, non *iambicae* (vel spondiacae) in lingua epica hae duae particulae fuerint, transscriptores autem vetusta signa *ΗΕΟΣ* et *ΤΕΟΣ* pro imperitia sua ita fuerint interpretati ut suetas voces ἕως et τέως legere sibi viderentur. Accedit linguae Indicae testimonium, in qua *yávat* sonat particula ἧος;

accedit, quod utilius etiam est, testimonium dialecti Doricae, quae in monosyllabum ἆς eam contraxit, Ar. Lys. 173, Theocrit. II 60 XIV 70 XXIX 20 (XXX 5 item τᾶς = τᾶος τῆος ?), Epicharm. p. 228 Lorentz, saepius in tabulis Gortyniis et Delphicis et Heracleensibus, item in inscriptionibus Boeotiis 382[a], 385, 391, 395, 401, 406, 811 Collitz etc. (contulerim etiam ὅϝαις ζᾶν Cypr. 60 A[a] B[23, 28] Coll.). Disyllaba forma τάως = τέως apud Hesychium Cretensibus tribuitur, quam ex τᾶος corruptam esse suspicari licet. Itaque patet in novum errorem incidisse qui formas εἶος et τεῖος Homero restitutum iverunt, quae formae neque mscriptorum munitae sunt auctoritate neque melioris sunt notae quam βείομεν εἴαται ἔκεια.

Plerisque autem locis trochaicas formas aut poscit metrum aut admittit [1]. Nonnulli tamen leviter refingendi sunt, quos iam recensebo: *T* 189 μιμνέτω αὖθι τέως περ (leg. *τῆος μιμνέτω αὖθι, Aristarchum particulam περ omisisse referunt scholia), κ 348 ο 231 π 370 ω 162 τέως μὲν (leg. τῆος), ε 123 ἕως μιν ἐν (leg. ἧος ἐν), ε 386 ἕως ὅ γε (leg. ἧος ὅ), ν 315 ο 153 ἕως ἐνὶ (leg. ἧος ἐνὶ), ρ 358 ἕως ὅτ' (leg. ἧος), τ 530 ἕως μὲν (leg. ἧος). Pro ὄφρα τέως *Ω* 658 videtur legendum esse *ὡς τῆος, pro ἀπαιτίζοντες ἕως β 78 rescripsimus *ἀπαιτίζονθ' ἧος (de duobus enim sermo est), pro αὐτοῦ ἐνὶ κλιντῆρι. τέως σ 190 autem *αὖθ' ἐν κλιντῆρι. τῆος (cf. § 322).

Pro ἕως non ἧος sed τῆος legendum est *P* 727 ἕως μὲν γάρ τε (leg. τῆος μέν ῥα) et β 148 τὼ δ' ἕως μὲν ῥ' ἐπέτοντο (leg. τῆος μέν ῥ' ἐπέτοντο) [2]. Pro τέως vero ἧος malo h. Cer. 138 τέκνα τέως (sic Ruhnkenius, ms. τέων, leg. τέκν' ἧος).

§ 324. Commemoranda restant epica adverbia quae sequuntur:

1. ἄψ i. e. ἀπ-σε retro (νέεσθαι, χάζεσθαι et similia). Nonnullis locis translatum est ad conversionem sive mutationem significan-

[1]) τῆος δ 91 ο 127 π 139. Idem ε(ἵ)ως restituendum est *M* 141 *N* 143 *O* 277 *P* 730 γ 126. ἧος *A* 193 *Γ* 291 *K* 507 *Λ* 342, 411, 488 *N* 141 *O* 390, 539 *P* 106, 622 *Σ* 15 *Υ* 41, 412 *Φ* 602 *Ω* 154, 188 δ 90, 120 ε 365, 424, 429 ζ 80 η 280 ι 233, 376 μ 327 ν 321 ο 109 ρ 390 σ 367 χ 106 ψ 151 h. Ven. 226 Hes. Scut. 378.

[2]) Nam protasin hic legi, cuius apodosis mente sit supplenda (ut post εἰ *A* 136), non videtur credibile. Nemo vero iam credet veteribus grammaticis asseverantibus „τὸ ἕως ἀντὶ τοῦ τέως" *A* 193 et similia alibi, sed constat posteros in adhibendis correlativis mire errasse. Quapropter non sunt tangenda aperta vitia quae extant Orph. Lith. 107, Apoll. Rhod. IV 821, 1617, Dion. Halicarn. Antiq. I 33, 38 § 2, 55 § 4, 69 § 3 II 46, 54 § 4 etc. etc. Herodoto vero IV 165 Dindorf optimo iure restituit legitimum ἕως pro τέως.

dam, qua in integrum restituatur rerum status qui fuit ante; vid. *I* 120 *Π* 54 *ε* 349 etc.

2. *πάλιν*. Idem valet quod *ἄψ*, *retro*, neque usquam (ut apud posteros) a sensu locali deflexit ad notionem temporalem *iterum*, *denuo*, id quod saepius observarunt Aristarchei propter verbum *Λ* 59 *πάλιν πλαγχθέντας* de *iterata* expeditione perperam a quibusdam olim acceptum. Vix discrepant *π* 456 *πάλιν 'ποίησε γέροντα rursus fecit senem* (qui fuerat ante), *Δ* 357 *ν* 254 *πάλιν ... 'λάζετο μῦθον revocavit dictum*, *I* 56 *πάλιν Ϝερέει obloquetur*, ubi particula *πάλιν*, ut *ἄψ*, de restitutione in integrum, de iis quae infecta redduntur, usurpata est. — Composita sunt *παλίλλογα* *Α* 126, *παλιμπετές* *Π* 395 *ε* 27, *παλίνορσος* *Γ* 33, *παλίντονον* (*τόξον*) *Θ* 266 etc., *παλιρρόθιον* (*κῦμα*) *ε* 430 *ι* 485, *παλίσκιος* h. Merc. 6, *παλίωξις* *M* 71 etc.; *πάλιν πλαγχθέντας* *Λ* 59, *πάλιν ἀγρετός* *Λ* 526, *πάλιν ὁρμένῳ* *Λ* 326, *πάλιν τιτά* *α* 379 *β* 144 separatim potius scribenda sunt.

3. *σχεδόν prope, cominus*. Hoc quoque adverbium (a stirpe verbi *ἔχειν* ductum) localem suam vim illibatam servavit in dictione Homerica, adhibetur igitur de iis quae tam sunt vicina ut contingi queant. De *instante* clade, morte, matrimonio dictum est *N* 817 *β* 284 *ζ* 27, *affinitatem* significat *κ* 441; nusquam vero, ut apud Atticos, abiit in notionem *fere, paene* [1]).

Compositum *αὐτοσχεδόν* legitur *H* 273 etc., cum plurali *αὐτοσχεδά* *Π* 319 (cf. § 320). Adiectivum esse videtur *σχεδίην* *E* 830, *αὐτοσχεδίην* *M* 192 etc., sed adverbii locum obtinet *αὐτοσχεδίῃ* *O* 510.

4. *ἑξείης deinceps*. Ut praecedens adverbium, sic hoc a stirpe verbi *ἔχειν* ductum est, designat autem quae seriem continuam efficiunt. Leviter inflexa notione de iis quae *ex ordine obeuntur* adhibitum est *Z* 241 *O* 137 *X* 240 *λ* 134 *μ* 177 *ρ* 450 *ψ* 281; corruptus est *Ω* 274.

Contracta forma *ἑξῆς*, quae in recentiore lingua obtinuit, apud Homerum non potest non suspecta esse; legitur tamen versuum initio *δ* 449 *ἑξῆς ηὐνάζοντο* et *δ* 580 (= *ι* 104, 180, 472, 564 *μ* 147) *ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα 'τύπτον ἐρετμοῖς*. Illic fortasse *ἑξείης 'λέξαντο* aut *ηὔνηθεν* fuit, formularium autem versum aut corruptum aut admodum recentem esse apparet etiam e dativi forma decurtata *ἐρετμοῖς* (cf. § 60).

---

[1]) *M* 53 vox *σχεδόν* molesta est.

5. *ἵνα ubi* *B* 558 *I* 441 etc. — De insolita structura *ἵνα γάρ* *K* 127 cf. § 101 pag. 271; nihili est lectio *ἵν' ἂν* pro *ἵνα* *H* 858.

Multo frequentius coniunctionis finalis partibus fungitur *ἵνα* = *ut*, subiunctivum aut optativum regens ut in lingua posteriore; qua de re nihil hic observari opus est.

6. *ἄφᾰρ statim* *M* 221 etc. [1]); comparat. *ἀφάρτεροι* *Ψ* 311 *celeriores* (cf. § 88[7]).

7. *εἶθαρ*. Idem quod praecedens adverbium valet, sed multo rarius est; legitur *E* 387 *Λ* 579 *M* 353 *N* 412 *P* 119, 349, 707 *Υ* 473 *Ψ* 256.

Tertia simillimae conformationis particula *ἴκταρ prope* apud Homerum non occurrit [2]), sed legitur Hes. Theogon. 691 Aesch. Agam. 116 Eum. 997 Plat. Rep. IX 575 *c*.

8. *πάρος prius*, e. g. *E* 218, vel etiam *antea*, *aliis occasionibus* [3]), cum res praeteritae cum praesenti rerum statu comparantur, e. g.

ἀλλ' ὅ γ' ἐπ' ἀκτῆς 'κλαῖε παρήμενος, ἔνθα πάρος περ. ε 82.

Haec autem notio ubi obtinet, verbi modo *praesens* adiungitur, modo *aoristus*. E. g.

ἀλλ' ὄρσο πτόλεμόνδε, οἷος πάρος εὔχεαι εἶναι. *Δ* 264.

Item *Σ* 386 (= ε 88) etc.

ἠμὲν δή ποτ' ἐμεῖο πάρος 'κλύες εὐξαμένοιο. *Α* 453.

Vocularum *τὸ πάρος περ* iuncturam amat lingua epica; e. g.

νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε κατὰ πτόλιν, ὡς τὸ πάρος περ. *H* 370.

Nec raro coniunctionis temporalis munere fungitur *πάρος* adscito infinitivo: *priusquam*. E. g.

'μενέαινε | ἀντιθέῳ 'Οδυσῆι πάρος ϝὴν γαῖαν ἱκέσθαι. α 20 sq.

Simillimae igitur sunt partes adverbiorum *πάρος* et *πρίν* [4]), quae saepe se excipiunt, e. g.

πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως, *E* 218 sqq.
πρίν γ' ἐπὶ νῶι τῷ ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι
ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι.

---

[1]) *Λ* 349 in *ἄπερ* videtur esse mutandum (cf. § 318[7]), certe corruptum est.

[2]) Perperam autem in schol. ψ 3 verbum *ἰκταίνοντο* (leg. *ἠκτ.*) inde repetitur.

[3]) Uno loco *Θ* 254 genitivum adiunctum habet *πάρος* itaque praepositionis vice (= *προπάροιθε* § 318[6]) fungitur.

[4]) Etiam *πρίν* locis tantum non omnibus *infinitivum* adsciscit; post negationem tamen sequitur verbum *finitum* (subiunctivus locis 6, optativus *Φ* 580).

9. δϝήν, δϝηρόν, δϝηθά *diu*. De consona ϝ cf. § 42[3]. Derivata sunt δϝηναιός et δηθύνω.

10. αἰέν sive αἰεί, Att. ἀεί. Correpta est syllaba prior *M* 211 *Ψ* 648 *ο* 379, qua de licentia metrica vid. § 17. Evanuisse digamma quod primitus huic adverbio infuit (αἰϝεί, vid. pag. 155,6, *aevum*) hinc apparet; quamquam tres hi versus fortasse postea sunt deformati.

In fine versuum αἰεί melius quam αἰέν scribitur *Δ* 827 *α* 68 *τ* 591. Insolite poeta metro coactus αἰενάοντα *ν* 109 correpta syllaba secunda dixit pro αἰὲν νάοντα.

11. ἀγκάς, vid. § 84[8] et 318[1].

12. ἅδην *satis* (ᾱ *E* 203, ᾰ *N* 315 *T* 423 *ε* 290). — Cf. § 41[2].

13. ἀκὴν ἔσαν *Δ* 429, ἔσαν *β* 82 *δ* 285, ἔμεναι *φ* 239, 385, ἐγένοντο σιωπῇ *Γ* 95 etc., *tacite, per silentium*; accusativus esse videtur, cohaeret autem ἀκασκᾶ (dativus?) Pindar. Pyth. IV 156 (sic Borgk ex Eustathio, mss. ἀκᾶ).

Adiectivum ἀκέων, ἀκέουσα (quod cum ἀϝέκων, ἀϝέκουσα saepius in mscriptis est permutatum) ab eadem stirpe ductum est. Uno et altero loco indeclinabilis nominis naturam induit, sive poetarum culpa sive — quod veri videtur similius — librariorum; legitur enim ἀκέων *Δ* 22 (= *Θ* 459) pro ἀκέουσα, *φ* 89 pro ἀκέοντε, h. Ap. 404 pro ἀκέοντες.

14. ἔμπης *omnino, tamen*, Att. ὅμως (cf. § 319). Ex praepositione ἐν et nomine πᾶς (ἐν πᾶσι) compositam esse hanc particulam multi statuunt, nec repugnat significatio. Minime certa tamen haec est originatio.

15. πάγχυ *prorsus*, Att. πάνυ.

16. ἠύτε *perinde atque*. Comparandi haec particula, quae enunciatum aperire itaque versus initio aut post diaeresin bucolicam collocari solet, non est confundenda cum adverbio temporali duarum syllabarum εὖτε *cum* (§ 326[3]). Quamquam fieri vix potuit quin vetusta litteratura, quae utramque signis *ΕΥΤΕ* designaret, semel et iterum huiusmodi errores pareret. Hinc *Γ* 10 in plerisque codicibus legitur εὖτ' ὄρεος κορυφῇσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλην | .... ὣς ἄρα

etc., quo loco libri Chius et Massaliensis ἠύτ' ὄρευς habebant, melius si sententiam, sed nihilo minus depravate si grammaticam spectas, nam Homericos non esse genitivos in -ευς optimo iure observavit Aristarchus; vera videtur lectio quam praebet Vind. ὥς τ' ὄρεος, quam nisi recipimus, gravius vitium hic latere statuamus necesse est; vid. § 73 pag. 222. Eodem vitio laborat *T* 386, ubi de armis Achillis divinis dicitur τῷ δ' εὖτε πτερὰ 'γίγνετ', ἄειρε δὲ ποιμένα λαῶν, quosdam autem libros olim τῶν δ' αὖτε habuisse, Aristarchum vero, cum prius in vulgata acquievisset, deinde τῷ δ' αὖτε scripsisse, particulam ὡς mente supplentem, docent scholia; quod quoniam infelicissimum est remedium — omitti enim non potuit ὡς in tali sententia — neque αὖτε apte potest explicari, nos coniecimus ἠύτε δὲ πτέρ' ἐγίγνετ'; quae si cui audacior minusve probabilis videtur coniectura, cum Aristophane legat τῷ δ' ὥς τε πτερὰ 'γίγνετ'.

Post comparativum collocatum *Δ* 277 μελάντερον ἠύτε πίσσα suspectum est ἠύτε, ubi probabiliter ἠέ τε coniecit Bekker; nisi positivi locum obit μελάντερον hoc loco (cf. § 88 pag. 246).

17. φή *ceu* *B* 144 'κινήθη δ' ἀγορὴ φὴ κύματα μακρὰ θαλάσσης, et *Ξ* 499 ὃ δὲ φὴ κώδειαν ἀνασχὼν | 'πέφραδέ τε Τρώεσσι καὶ εὐχόμενος ϝέπος ηὔδα. Posteriorem locum Aristarchus, cui φή particula ab epica dictione aliena videbatur, male ita interpretabatur, ut φῆ pro verbo *dixit* haberet, versum 500 autem deleret; priore vero loco pro φή, quod in Zenodoti erat editione, Aristarchus legebat ὡς idque manuscripta hodierna praebent omnia. Multo tamen est verisimilius cascam particulam φή, quam *Ξ* 499 metrum et sententia tuentur, posteriorum incuria *B* 144 in vulgatum illud ὡς esse mutatam quam casu aut errore illuc irrepsisse. Antimachum perinde atque Zenodotum *Ξ* 499 legisse φή *ceu*, docet eius imitatio φὴ γεράνοισι (vid. schol. ad utrumque locum).

CAPUT III.

De coniunctionibus.

§ 325. E coniunctionibus, quae coordinandis enunciatis inserviunt, commemorandae sunt:

1. ἠμέν ... ἠδέ *et ... et, cum ... tum.*
   τε ... τε *-que ... -que.*

Particula *ἠδέ* etiam non praecedente correlativa coniunctione *ἠμέν* saepe usurpata est. Contrarium vero non obtinet, nam locis qualis est *Α* 77 voculae *ἦ* et *μέν* separatim sunt scribendae: *ἦ μέν μοι πρόφρων* ... *ἀρήξειν* (cf. § 18 pag. 89).

Brevior forma *ἰδέ(ἴ)* non rara est in carminibus epicis; non tamen talibus locis ubi praecedit *ἠμέν* usurpatur neque cuilibet versuum sedi apta est, sed paucissimis versibus *Ξ* 175 *Σ* 589 *Τ* 285 (spur.) exceptis [1]) post caesuram tantum locum habet. Hinc sponte ni fallor suspicetur quilibet, priscae artis hic apparere vestigia; primitus enim, cum anceps esset syllaba caesuram excipiens (vid. pag. 11), plenam formam *ἠδέ* etiam post caesuram femininam fuisse collocatam, qui locus particulis copulantibus aptissimus est; postea vero metri causa esse correptam syllabam priorem, ne vitiosus videretur versus, id quod in particula praesertim pondere carenti fieri facile potuit, vix autem audacior est syllabae *ἠ-* correptio quam syllabae *μήν* (nam *μέν* nihil est nisi voculae *μήν* forma debilior, vid. pag. 89 et § 328[5]). Id unum restat dubium cur *ἰδέ* dixerint posteriores, non *ἐδέ*. Quominus tamen sollicitemus textum traditum prohibet dialectus Cyprica, in qua particulam *ἰδέ et* vixisse testantur inscriptiones. Cf. Fick Iliad. p. 395.

Manifesto errore *ϝιδέ* pro *ἰδέ* scribi iusserunt Heyne Bekker alii.

Particula *τε* etiam semel adhiberi potest in dictione epica, e. g. *Α* 5 *κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε πᾶσι*. Non tamen ita usurpatur ut ad novum enunciatum paret transitum; qui particulae *τε* usus post Homerica demum tempora invaluit. In epica dictione plerumque *nomina* hac particula copulantur, nonnullis autem locis verba simillima vel actiones coniunctas indicantia (*Α* 37 sq. *ἀμφιβέβηκας* ... *ϝανάσσεις*, *Α* 255 sq. *γηθήσαι* ... *κεχαροίατο*, *Α* 459 sq. *ἔδειραν* ... *ἐξέταμον*, *Δ* 114 sq. *συνέϝαξε* ... *ἦτορ ἀπέϝρα*, *σ* 356 *ἦ* ... *προσέϝειπεν*).

Neque deest particularum *τε* ... *καί*, *τε* ... *ἠδέ* (*ἰδέ*) iunctura. Alienum vero a lingua Homerica est iteratum *καί* ... *καί* [2]).

2. *αὐτάρ*, in thesi *ἀτάρ* (cf. § 18), *at*. Ex *αὖτε* et *ἄρα* (§ 328[1]) coaluit haec particula, propria igitur eius vis non est adversativa, sed

---

[1]) Nam *Γ* 318 (= *Η* 177) *Ι* 219 litteras *ΘΚΟΙΣΙΔΕ* non *θεοῖς ἰδὲ* esse distinguendas, quod fuere qui putarent, sed *θεοῖσι δέ*, docet contextus.

[2]) Non repugnat lectio tradita *Ω* 641 *καὶ σίτου πασάμην καὶ αἴθοπα οἶνον | λαυκανίης καθέηκα*, prius enim *καί* ibi *vel* significat; ceterum posterius *καί* vitiosum esse docet hiatus (cf. § 14 pag. 75).

„seriem efficit rerum quae natura cohaerent" (Giseke in Ebelingi Lexico Homerico). Hinc ad nova saepe haec particula parat transitum.

In thesi semper corripi syllabam priorem, vitiosos igitur esse locos qualis est Δ 542 χειρὸς ἑλοῦσ', αὐτὰρ βελέων ἀπερύκοι ἐρωήν, docuit E. Gerhard in Lectionibus Apollon. 1816 p. 112; itaque K 99 κοιμήσωνται, ἀτὰρ est scribendum, non κοιμήσωντ' αὐτάρ, licet gratior sic ad aures veniat versus. In codicibus passim αὐτὰρ pro ἀτὰρ scriptum est metro invito.

§ 326 I. De coniunctionibus quae alteram sententiam alteri subordinando inserviunt, haec sunt observanda:

1. Particulae εἰ antiquior passim reperitur forma αἴ (proclisin non admittere creditur), ubi sequitur κε, γάρ vel -θε: αἴ κε *si* (Att. ἐάν), αἲ γάρ vel αἴθε *utinam*. E. g.

ὄψεαι αἴ κ' ἐθέλῃσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ. Δ 353.
ἅμα δ' ἄλλος λαὸς ἑπέσθω Λ 796 sq.
Μυρμιδόνων, αἴ κέν τι φάος Δαναοῖσι γένηαι.
αἲ γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε πόσις κεκλημένος εἴη. ζ 244.
αἴθ' ὄφελες ἄγονός τ' ἔμεναι ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι. Γ 40.

Alibi tamen εἴ κε, εἰ γάρ, εἴθε legitur in textu tradito; quapropter Bekker formam αἴ ex Homero suo expulit, audacius tamen quam prudentius; nam si quis ad unam normam cunctos locos epicos refingere ausit, ratio fert ut ubique scribat antiquiorem formam αἴ, quae apud Dorienses et Aeolenses permansit. Praestat tamen nihil eiusmodi novare.

2. εὖτε *cum*, = ὅτε, quod multo est frequentius. E. g.

εὖτ' ἀστὴρ ὑπέρεσχε φαάντατος.... ν 93 sqq.
τῆμος δὴ νήσῳ προσεπίλνατο ποντοπόρος νηῦς.

Ex eadem stirpe utramque prodiisse formam patet, videtur autem εὖτε olim ἔϝοτε fuisse, cf. ϝότι pro ὅτι in Locrica dialecto [1]) et ϝώς pro ὡς (pag. 272); alii ἔjοτε pristinam formam statuunt, quoniam stirps pronominis relativi fuit jo- (cf. § 101 pag. 271). Sic tamen neque diphthongum εὐ quomodo explicem habeo, contractio enim sonorum ε + ο post semivocalem extrusam vix sonat Homericum, neque protheticae vocalis ε origo perspicua est. Consonae ϝ vero saepe

[1]) Hoc argumento uti non amplius licet, si verum vidit Wackernagel Rhein. Mus. 1893 p. 301, non ϝοτι sed ΕΟΤΙ (ἢ ὅτι) legendum esse in inscriptione 1479ᵉ Coll.

sonum ἐ- praemitti in dictione epica nemo nescit, neque contractio requiritur ut ex ἐϜοτε fiat εὖτε, sed sufficit vocalis ο ecthlipsis. Eadem autem inter εὖτε atque ὅτε intercedit ratio quam inter αὐτάρ et ἀτάρ, ἠδέ et ἰδέ, μήν et μέν etc. obtinere vidimus.

Cavendum esse — certe olim fuisse — ne permutentur εὖτε *cum* et ἠΰτε *perinde atque*, in § 324[16] vidimus.

3. ὄφρᾰ *ut*, = ἵνᾰ [1]). Sequitur subiunctivus si antecedit tempus primarium, optativus si historicum [2]). E. g.

εἰ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίθῃς. *Α* 524.
'στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα πίοιεν. *Ω* 350.

Suspecti sunt loci ubi ὄφρα κε (ὄφρ' ἄν) legitur in eiusmodi enunciatis: ρ 10 σ 364 [3]), manifeste autem corruptum est ὄφρ' ἄν (ὄφρα κε) cum optativo *Ο* 23. Indicativus futuri sequitur *Θ* 111 = *Π* 242 (Ϝείσεται), sed δ 163 pro ὑποθήσεαι verum duco -θήεαι (cf. § 122 pag. 305), et ρ 7 ὄψεται quominus subiunctivus vocetur nihil obstat (cf. § 152[7]).

De adverbio temporali ὄφρα *dum* (*tamdiu quam*), *donec* vid. § 323[2]. Cui tantum non semper additur κε (ἄν), si sequitur subiunctivus; abest κε *Δ* 346 *Ε* 524 *Λ* 477 *Ψ* 47 σ 133 = *tamdiu quam*, et *Α* 82 *Μ* 281 (*Φ* 558? vid. § 326) = *donec* (de rebus futuris).

Quales loci minime sunt confundendi cum enunciatis ubi ὄφρα finalis coniunctionis fungitur partibus.

De adverbio ἵνᾰ *ubi* cf. § 324[5].

4. ἧος, quod adverbium est locis longe plerisque (cf § 323[3]), coniunctionis finalis (= ἵνα, *ut*) munus obit δ 800 ε 386 ζ 80 ι 376 τ 367 ψ 151 (?), quibus locis praecedit tempus historicum, sequitur optativus; e. g.

'δῶκε δὲ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον, ζ 79.
ἧος χυτλώσαιτο.

5. Locis minime raris μή idem valet quod ἵνα μή; additur autem subiunctivus post tempus primarium, optativus post historicum. Ex. gr.

---

[1]) Aliquanto frequentius in Homericis usurpatur ὄφρα (locis 237) quam ἵνα (locis 145).

[2]) Pro κοιήσομεν ... ὄφρα ... εἴη *Η* 340 dudum restitutum est εἴῃ. Item *Η* 72 ε 378 ο 51 χ 144 post εἰ; δ κε.

[3]) Plures huiusmodi locos non inveni; nam *Υ* 24 ζ 304 χ 377 ὄφρα κε interpretor *donec*.

σίγαε, μή τις ἔτ' ἄλλος Ἀχαιῶν τοῦτον ἀκούσῃ | μῦθον. Ξ 90.
ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ϝέθνος ἐχάζετο κῆρ' ἀλεείνων, N 648 sq.
πάντοσε παπταίνων, μή τις χρόα χαλκῷ ἐπαύροι.

II. Munere, quod in Attica dictione obit particula ἄν, apud epicos poetas fungitur vocula κε(ν), quae elisione potest minui (κ', ante spiritum asperum χ'), cf. § 18.

Itaque εὖτέ κε(ν) vel ὅτε κε(ν), αἴ κε(ν) vel εἴ κε(ν), ἐπεί κε(ν) in carminibus Homericis dicitur talibus locis ubi ὅτἄν, ἐάν (ἤν), ἐπειδάν (ἐπήν) est apud posteros.

Notentur Λ 792 τίς ϝοῖδ' εἴ κεν... ὀρίναις et ξ 119 Ζεὺς... ϝοῖδε... εἴ κέ μιν ἀγγείλαιμι, quae sana videntur, licet insolite adiecta sit vocula κε: „the phrase τίς οἶδεν εἰ is treated as a mere 'perhaps' (Lat. *nescio an*)," Monro Hom. Gramm.[2] § 314. Vitiosum vero est κε (ἄν) locis sequentibus:

Β 123 = Θ 205 εἴ περ γάρ κ' ἐθέλοιμεν, Ζ 50 = Κ 381 εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ', Ε 273 Θ 196 εἰ τούτω κε λάβοιμεν, Ι 445 οὐδ' εἴ κέν μοι ὑποσταίη, Ν 288 εἴ περ γάρ κε βλῇο, Ψ 592 εἰ καί νύ κεν οἴκοθεν ἄλλο | μεῖζον ἐπαιτήσειας, β 76 εἴ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, β 246 εἴ περ γάρ κ' Ὀδυσεύς... μενοινήσειε (v. l. τ'), η 315 εἴ κ' ἐθέλων γε μένοις, θ 353 εἴ κεν Ἄρης οἴχοιτο, ν 389 αἴ κέ μοι ὡς... παρασταίης, τ 589 εἴ κ' ἐθέλοις, Β 597 'στεῦτο... νικησέμεν', εἴ περ ἂν αὐταὶ | μοῦσαι ἀείδοιεν, — quibus locis κε (ἄν) aliarum vocularum (τε, γε, δέ, περ, τι) locum occupat aliave ratione est corrigendum; Ι 141 (= 283) et μ 345 autem, ubi in enunciato primario est subiunctivus, pro εἰ δέ κεν... (ἀφ)ικοίμεθα dudum restitutum est ἀφικώμεθα; item Τ 321 sq. pro οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι, | οὐδ' εἴ κεν... πυθοίμην verum videtur οὐ... πάθωμι, | οὐδ' εἴ κεν... πύθωμαι, ubi alii οὐ... πάθοιμι, | οὐδ' εἰ καὶ... πυθοίμην scribunt. Nec non Λ 59 sq. ἄμμε... ὀίω | ἂψ ἀπονοστήσειν, αἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν leg. φύγωμεν, et Χ 219 sq. οὔ... ἔστι... | οὐδ' εἴ κεν μάλα πολλὰ πάθῃ (rectius fortasse κάμῃ) est scribendum, non πάθοι. Indicativum denique voculae εἴ κε vitiose praecedunt Ψ 526 εἰ δέ κ' ἔτι προτέρω 'γένετο, ubi εἰ δ' ἔτι περ verum videtur.

Separatim commemoranda est iunctura vocularum εἰς ὅ κε(ν) = ἧός κε(ν), Att. ἕως ἄν. E. g.

ὕστερον αὖτε μαχεσσόμεθ', εἰς ὅ κε δαίμων Η 291.
ἄμμε διακρίνῃ δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην.

Originem particularum indagare velle, periculosae aleae plenum opus est; fortasse igitur praestat nihil hac de re definire; attamen veri simile videtur particulam *κε(ν)*, Dor. *καν κα*, e pronomine indefinito Aeolensium et Doriensium *κος* (= *τις*) ortam esse; placet autem G. H. Muelleri in Herma 1890 p. 464 coniectura, particulam *ἄν* nihil esse nisi Ionici pronominis *ἀμός* (= *τις*) stirpem decurtatam, disyllabam igitur vocem *ἀμο* in *ἀμ* abiisse, hoc monosyllabum nota lege in *ἄν* esse mutatum. Qui si verum vidit vir doctus, sponte apparet a lingua Homerica alienam esse particulam *ἄν*, nam pronomine *ἀμός* adverbiisve inde formatis poetae epici nunquam sunt usi, si unum locum dubiae fidei *α* 10 (*ἀμόθεν*) neglegimus; praeterea facile sic intellegitur plane idem significasse particulas *κεν* et *ἄν*, nec mirum igitur eadem ratione esse adhibitas [1]), sed alias Graeciae gentes illa, alias hac usas esse.

Sed multum abest ut in textu recepto carminum Homericorum solum *κε(ν)* reperiatur; immo quinto quoque loco legitur *ἄν*. Quos locos aut spurios esse aut vitiose traditos demonstrare conabor. [2])

Aptius autem initium invenio nullum quam verba Achillis *I* 359:

ὄψεαι ἢν ἐθέλῃσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ.

Egregie enim hoc dictum indicat id quod semper tenendum est iis qui in lingua Homerica, id est in linguae Graecae primordiis,

---

[1]) „Einen Funktionsunterschied zwischen *ἄν* und *κέν* in der historischen Gräzität „nachzuweisen ist meines Erachtens noch nicht gelungen" Brugmann Griech. Grammat. 1885 p. 102. — Post alios tentarunt O. Thiemann Grundzüge der hom. Modussyntax 1881, A. Polaschek Beiträge zur Erkenntnis der Partikeln *ἄν* und *κέν*, Jahresber. des Gymnasiums in Czernowitz 1890 et 1891. Hic vir doctus postquam singulari cura omnes locos veterum poetarum qui huc faciunt collegit atque digessit, demonstratum ivit inter particulas *κεν* et *ἄν* hoc interesse, quod dubitanter affirmantis sit *κεν*, dubitanter negantis *ἄν*, verisimilia igitur indicari ope voculae *κεν*, quae vero vix credibilia videantur loquenti, ope particulae *ἄν*. Quam opinionem ita tuetur ut e. g. versum *I* 301 *νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι* vertat: „jetzt kannst du ja viel-leicht (= sehr leicht) Hektors habhaft werden, nachdem er nicht leicht in deine Nähe gekommen", ex hac enim versione apparere „wie unmotiviert es ist wenn Leeuwen ... *ἕλοισθα, ἐπεὶ μάλα τοι σχεδὸν ἦλθε* zu lesen vorschlägt". Fateor novam hanc doctrinam mihi non addicere, sed alii viderint.

[2]) Sequentia paucis quibusdam observationibus additis iterata sunt ex Mnemosyno 1887 pag. 75 sqq.; quae commentatio maxima ex parte assensum tulit iudicis peritissimi Monro Hom. Grammar[2] p. 328: „it is impossible to deny the soundness of „the principles on which van Leeuwen bases his inquiry" etc.; nonnulla autem Monro melius quam ego administravit, cuius observationibus usus sum cum quae scripseram retractavi eo consilio ut huic libro inseri possent.

Medio hoc saeculo eundem cursum tenuisse Iliadis editorem T. S. Brandreth (1841) vidi ex Arthuri Platt commentatione Classical Review 1893 p. 107.

veri aliquid perspicere cupiant, et ultra quam olim satis esse putabatur leges epicae dialecti indagare. „Videbis, si modo videre cupias, et revera res tibi cordi sit.“ Videbis, dummodo oculis tuis unice credas, et his tum demum cum rem summa cura exploraveris; — videbis, dummodo ne improbum laborem reformides sed vel leviuscula neglexisse religioni habeas; — videbis, dummodo nulli disquisitioni tantum taedium inesse credas quin superari possit patientia, nec ullam investigationem, quantumvis molestam et fortasse nugatoriam, infra dignitatem tuam habeas, sicubi spes affulgeat inde utilitatis aliquid profluere posse ad verum detegendum.

Sic versus, quem attuli, rectam viam indicat veri studiosis. Sed praeterea, si non iam sententiam sed ipsa verba spectamus, totam disputationem, quam movimus, veluti in nucleo continet. Cuius disputationis qui sit cardo, dicam. Duae particulae condicionales in Homericis carminibus reperiuntur κεν et ἄν: quid interest? aut si nihil interest, potestne indicari causa cur modo haec modo illa sit adhibita?

Et priorem quidem quaestionem uno verbo penitus profligare licet. N i h i l omnino interest inter κεν et ἄν, sive sensum sive usum spectes. Prorsus promiscue usurpantur; utraque indicativo praeteriti iungitur ad modum irrealem quem aiunt indicandum, utraque adnectitur optativo, utraque copulatur cum relativis, utraque coniunctionibus hypotheticis additur. Neque luculentius id potest demonstrari quam ex ipso quem modo afferebam hexametro, ubi ἤν et αἴ κεν vicina et sine ullo discrimine adhibita leguntur.

Itaque oleum operamque perdidisse mihi videntur qui aut olim aut his annis omnem lapidem moverunt ut usum Homericum particularum ἄν et κεν quadamtenus tamen diversum esse probarent. Mero potius casui tribuendum esse contendo quod in quibusdam sententiarum generibus nonnisi alterutrum reperiatur. Sic exempli gratia legimus οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω et similia, non vero οὔ κεν; sic εὖτ' ἄν sex locis invenimus, sed nusquam εὖτέ κεν; sic ὁππότε κεν et ὁππότ' ἄν extant, sed nullo loco elisum reperitur ὁππότε κ'. De his igitur quid sit iudicandum, mox apparebit; nunc id unum statuo, nec vereor ne inveniam qui me refellat: quod ad sensum attinet, Homericum ἄν ab Homerico κεν nihil differre.

Nonnunquam sibi opponuntur hae particulae, ut in hexametro saepius iam allato; quin versu Ω 487, ubi *iteratur* particula con-

dicionalis, quod vix usquam alibi apud Homerum factum est [1]), utraque legitur forma:

σοὶ δ' ἂ ν ἐγὼ πομπὸς καί κ ε κλυτὸν Ἄργος ἱκοίμην [2]).

Poteratne clarius indicari, nihil prorsus interesse? Idem valet de locis aliquot, ubi *ἄν κε* copulantur; nam versus illi vitiosi quidem sunt procul dubio, sed ne nasci quidem poterat hoc vitium si inter *ἄν* et *κεν* discrimen aliquod aut esset aut esse videretur. En loci quos dico:

Λ 187 } *ὄφρ' ἂ ν μὲν κ ε ν ὁρᾷς.* Legatur cum Nauckio *ἧος μέν*
Λ 202 } *κεν ὁρᾷς* (vel potius *χ' ὁράᾳς*).

ε 361 *ὄφρ' ἂ ν μὲν κ ε ν δούρατ'* } Hic quoque cum Nauckio *ἧος*
ζ 259 *ὄφρ' ἂ ν μὲν κ' ἀγροὺς* } *μέν* etc. legendum censeo.

Ν 127 *ἃς οὔτ' ἄν κ ε ν Ἄρης ὀνόσαιτο μετελθών.* Correxit vHerwerden *ἄ ρ* pro *ἄν*. Cf. var. lect. *Λ* 168 *Η* 5 *Ρ* 658.

ι 334 *οἳ δ' ἔλαχον τοὺς ἄ ν κ ε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι.* Hic quoque *ἄρ* pro *ἄν* fortasse sufficit. Quamquam graviorem labem hunc versum contraxisse suspicor propter versum subsimilem et tamen dissimillimum *Η* 182.

σ 318 *ἤ ν περ γάρ κ' ἐθέλωσι.* Certissimum remedium in promptu est, nempe *εἴ περ*, quod codex Meerm. praebet.

Idem igitur — denuo hoc dico, *εἷς γὰρ λόγος μοι δεῦρ' ἀεὶ περαίνεται*, — idem significant *κεν* et *ἄν*, et eadem ratione adhibentur. Sed non ab iisdem adhibentur. Immo *κε(ν)* Aeolicum esse satis superque constat, passim enim in Aeolicis monumentis reperitur, nec non in Thessalicis et Cypricis. Etiam Doricis gentibus in usu est, sed paulo aliter pronunciatum, nempe *κά*: comparaverim *ἕνεκ α* — *ἕνεκ ε ν*. Ionici vero et Attici utuntur vocula *ἄν*; neque nota est dialectus in qua permixtae fuerint hae particulae.

Nam nihil moror in hac re inscriptionem Arcadicam satis recentem, Coll. 1222. In qua cum *ἄν* (*ἄγ*, *ἄμ*) constanter more Attico adhibeatur, quater scriptae extant satis mirae voculae *EIKAN* (lin. 2, 10, 15, 25). Quartum locum excribam: *κατὰ αὐτὰ δὲ καὶ EIKAN* [*τι*]*ς πλέον ἢ δύο ἔργα ἔχη* etc. Vides in his litteris non posse cogitari de crasi voculae *κ α ί*. Sed dudum, me iudice, verum indicavit Bergkius,

---

1) Cf. *κε ... κεν δ* 733 et l. a. *Τ* 218. Vix opus est ut etiam *Λ* 301 hoc loco commemoretur, nam ibi non legendum esse quod optimi praebent codices *τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἂν ἑλών*, sed id quod hodiernae editiones exhibent omnes *ἀ ν ε λ ώ ν*, prorsus constat.

2) Bankesianus pro *δ' ἂν* habet *μέν*. Verum duco *δ' ἄν*.

εἴ καν legendo. Ex vetusta enim lingua haec formula, ut fit in iurisconsultorum verbis conceptis, permansisse videtur; et nihil prorsus haberemus quod aut miraremur aut dubitaremus, si deesset littera *N*, quae Dorico κα subiungi alioqui non solet. Multae vero causae excogitari possunt cur in hoc Arcadiae angulo aliquantulum fuerit deflexum a solita ratione loquendi, in formula praesertim quae ex civium ore dudum evanuisset [1]). Certe non facile adducar ut G. Meyero[2] § 24 credam sic statuenti: „das „Arkadische κάν, das man auf der Bauinschrift von Tegea las, ist „haltlos; die Inschrift kennt nur ἄν (auch εἰ δ' ἄν), und darum ist „ohne Zweifel κἄν (id est καὶ ἄν) zu lesen". Quod ei aliisque placuisse submiror; sed multo magis miror, quod vir doctus Bechtel ita Meyerum refutavit ut εἴ κ' ἄν potius legendum esse statueret. Cui Fickius (Iliad. p. XXIII) non solum adstipulatus est, sed praeterea inde effici posse contendit, in Homero ἄν κε vitio carere; quapropter vel novis locis invehere id conatus est: *A* 205 τάχ' ἄν κ' ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃ, ζ 808 ὁπότ αν σε δόμοι κε κύθωσι (cf. § 8).

Equidem neque Bechtelium verum vidisse credo, neque ex Tegeaticis istis ruderibus quidquam de Homeri sermone posse colligi. In quibus etiam τᾶς ζαμίαν, τᾶς ἐσδοκαῦ, τᾶς ἐργωνίαν legitur, et ἴνπασιν γαῦ οἰκίαν (= γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν) Coll. 1288; ita ut simili ratione contendere posset aliquis, ex Arcadum lingua apparere, genitivi terminum -αο, ex quo illud -αυ natum esse Cyprica monumenta testantur, non masculino solummodo sed feminino quoque generi olim proprium fuisse, neque igitur vitiosum fore in Homero Ἰθάκαο vel Ἑλέναο.

Sed etiamsi plurimum tribuas obscuris huius lapidis litteris, negligere non licebit discrimen inter κ' ἄν, quod Arcades dixisse feruntur, et ἄν κε, quod in textu Homerico occurrit. Si quis perhiberet, ex Tegeatico lapide apparere, Homericum κεν semper et ubique in κ' ἄν esse mutandum, ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον, sed intellegeremus saltem quo argumento uteretur; is vero qui sic statuit: Arcades aliquando κ' ἄν dixerunt, ergo Homerus ἄν κε dicere potuit, syllogismo utitur quatuor terminorum.

Synonyma igitur κεν et ἄν dici nequeunt, diversarum enim sunt

[1]) In inscriptione de mysteriis Andaniae (Cauer Del.[2] 47), saeculi a. C. I, perpetuo permiscentur ἄν et κα sine certa ratione, ita tamen ut post vocales ἄν, post consonas κα plerisque locis ponatur.

Quapropter multo prudentius egit Fick, qui cum ea quae modo reputavimus bene perspexisset, sic statuit: *κεν* Aeolicum esse, *ἄν* Ionicum; in antiquissimis igitur partibus Iliadis et Odysseae, quae Aeolica dialecto fuerint compositae, unum *κεν* admittendum esse; sed *ἄν* esse invectum a poetis qui recentiores partes composuerunt et cum antiquioribus conglutinarunt; hos enim Iones fuisse; itaque in partibus recentioribus *ἄν* sollicitari neque debere neque posse [1].

Prudentius hunc virum doctum egisse ideo dixi, quia causam proposuit ab arte poetica non abhorrentem, causam non indignam ingeniosis cantoribus quibus nostram Iliadem nostramque Odysseam debemus; causam igitur quae, per se spectata, vera esse possit. Veram tamen esse nego. Scilicet *κεν* non solum in iis partibus Iliadis et Odysseae reperitur quae ceteris antiquiores aut sunt aut censentur, sed per totum corpus Homericum plane regnat, et ne a recentissimis quidem libris exulat. Reperitur in Nestoris narratiunculis prolixis atque molestis; legitur in turpi illa *θεομαχίᾳ*, ubi Olympii pugnis et iurgiis se proscindunt; non abest a Dolonea neque ab ultimo libro Odysseae, nulla denique in particula ingentis operis frustra quaeritur [2]; longe feracissimi autem huius particulae sunt libri Iliadis *Ι* et *Ω*, quos inter recentiores carminis epici partes esse recensendos satis constat hodie. Neque vero *κεν* in iis partibus, quas antiquissimas esse omnes concedunt, aut unum reperitur aut facili negotio semper potest revocari; sed per has, ut per ceteras, aequabiliter dispersi sunt versus quibus *ἄν* ita inhaereat ut vix evelli posse videatur. Exemplo sit primus Iliadis liber, in quo legimus *ἤν ποτε δασμὸς ἵκηται* (vs. 166), *τάχ᾽ ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ* (vs. 205), *ὅτ᾽ ἄν μ᾽ ἐρέθῃσι* (vs. 519), — qualia sine violentiore

---

[1]) Sensim ad hanc opinionem pervenit vir doctus; nam cum Odysseam ederet aliter iudicabat: „die homerische verbindung *ἄν κε* ... bezeugt dass der altepische „dialect beide wörter neben einander besass" (Odyss. p. 20); „die Aeolis zur zeit „Homers kann sehr wohl noch wie Homer *κε* und *ἄν* ... neben einander besessen „haben" (ibid. p. 30). Neque de abiciendo *ἄν* cogitasse videtur priusquam altera fere pars Iliadis typis esset perscripta. In Prolegomenis demum, quae editioni Iliadis perfectae adiecit, luculenter de hac quaestione disseruit p. XXII-XXXI. Quae edita sunt cum disputationem meam ad finem perduxissem, et non sine gaudio vidi de multorum versuum correctione mihi convenire cum viro sagaci, cuius audacia studiis Homericis multum profuit atque ut spero proderit; nam

ἓν καινὸν ἐγχείρημα, κἂν τολμηρὸν ᾖ,
πολλῶν παλαιῶν ἐστι χρησιμώτερον.

[2]) Nam quod in Catalogo navium non occurrit *κε*, id non esse recentis aetatis indicium quivis intellegit; hypotheticae scilicet particulae in eiusmodi recensione nullus est locus.

remedio ad normam revocari nequeunt. Eadem igitur sors fuit particulae *κεν* atque litterae *Ϝ*, quam prae ceteris Aeolicam dicunt; nam haec quoque in recentissima quaque rhapsodia reperitur passim et vel in antiquissimis nonnunquam negligitur (cf. § 40).

Denique, si *κεν* alienum fuisset a lingua recentiorum poetarum epicorum, fieri vix potuisset quin aeolismi huius, quem dicit Fick, vestigia iis demum locis remanerent ubi salvo metro non poterant oblitterari; et in Odyssea certe, quam ab Ionico poeta in hodiernam formam redactam fuisse vir ille doctus autumat, expectares fore ut *κεν* nusquam sine necessitate legeretur. Sed secus esse locos explorando comperi; non admodum quidem frequentes sed tamen minime rari sunt versus ubi *κεν* legitur licet metrum etiam *ἄν* admittat; et talium locorum in Odyssea vel maior est numerus quam in Iliade. Unum exemplum sufficiat *π* 297:

ὥς ἂ ν ἐπιθύσαντες ἑλοίμεθα· τοὺς δ έ κ' ἔπειτα etc.

Confidenter igitur nego esse causam, cur in recentioribus partibus carminum Homericorum *ἄν* toleremus utpote genuinum [1]), in antiquioribus vero *κεν*, quantum fieri possit, revocemus.

Quid igitur? Num relabimur in veterem opinionem, Homerum omnes dialectos Graeciae contaminasse, barbara quoque vocabula intermiscuisse, quinimo coelitum lingua interdum usum fuisse? nihil non licuisse ei, nihil non libuisse? Num credimus, nihil hic ex sanae mentis praeceptis aut posse explicari aut debere, sed obtemperandum esse imperioso isti dicto „stet pro ratione voluntas" — quod servis tamen vexatis potius scriptum quam philologis, liberae artis asseclis?

---

[1]) Ad refellendam Fickii opinionem etiam Callini versus fr. 1[8] aliquid valere mihi videtur. Fick enim (Odyss. p. 8), ut probaret ab Ionica dialecto litteram digamma alienam semper fuisse, inter alia argumenta hoc quoque attulit „quod in fragmentis „carminum veterum poetarum Ionicorum · Callini Mimnermi Archilochi Hipponactis „nulla huius litterae reperiantur certa vestigia"; nostro igitur iure poscimus ut nobis eodem argumento uti liceat. Itaque cum inter paucos illos Callini versus qui aetatem tulerunt legatur:

θάνατος δὲ τότ' ἔσσεται ὁ π π ό τ ε κ ε ν δὴ
Μοῖραι ἐπικλώσωσ',

in quibus verbis de eliminando *κεν* ne cogitari quidem potest, hinc sequitur, particulam *κεν* a Callini dialecto non fuisse alienam, Ionicam igitur olim fuisse. An Homerum imitatus fuerit Callinus? Equidem quominus sic statuat quispiam non intercedo, sed ipse Fick sic opinari nos vetuit; nam post sexagesimam demum olympiadem a poetis Ionicis formas Homericas, vel ut ille loquitur Aeolicas, suis carminibus intermixtas esse contendit Iliad. pag. xxxvi.

Equidem novam causam quaerendam arbitror, vel potius in promptu eam esse contendo. Veteribus poetis epicis unum *κεν* in usu fuisse, id Fickio libenter concedo, sive cum illo Aeolicum id appelles, sive vetustae potius Graecitatis commune existimes. Sed addo, etiam recentioris aetatis poetas, quibus Ilias et Odyssea hodiernam suam formam et ambitum debent, unam voculam *κεν* adhibuisse. Quod *ἄν* quoque irrepsit, id non eorum voluntati sed mero casui tribuendum esse perhibeo, neque eorum aevo sed postea demum et sensim factum esse, cum recitarentur carmina Homerica a rhapsodis, hominibus Ionicis vel Atticis, qui particula *κεν* ipsi non uterentur et canerent auditoribus eam non adhibentibus [1]).

Sensim irrepsit *ἄν* pro *κεν*, nulla lege cogente, nulla certa ratione ducente [2]): non in omnes igitur locos irrepsit quo per metrum licebat. Sensim irrepsit: nunquam igitur fuit tempus quo prorsus constaret de singulis locis Homericis, essetne *ἄν* traditum an vero *κεν*. Sine dubio omnium prima labefactata est locutio *οὔ κεν*, hodie in textu Homerico rarissima, in qua littera *κ* pelliciebat et vel imprudentes perducebat recitantes ut substituerent vitae communis sonos simillimos *οὐκ ἄν*; vid. v. l. *N* 289 [3]). Cito, opinor, secuta

---

[1]) Simillimi erroris Aristophanes poeta manifestus tenetur; qui cum rusticum Thebanum in Acharnensium fabula induceret nativo sermone utentem, huic homini *μίντἂν*, quod Atticorum est, tribuit vs. 906:

λάβοιμι μίντἂν κέρδος ἀγαγὼν καὶ πολύ.

Non dubito enim quin ipse comicus sic scripserit. Si quis autem evinceret, non Aristophanis hunc esse errorem sed a posteris corrupta esse eius verba, vel sic egregie hic locus faceret ad tuendam nostram opinionem de Homerico *ἄν*; minus enim nunc refert quis erraverit quam quomodo et cur erratum sit.

[2]) Videantur quae de inscriptione Andaniana observavimus pag. 563, 1.

[3]) Tenemus igitur solutionem aenigmatis quod a viro docto Eberhard nobis propositum est in Ebelingi Lexico Homerico pag. 734 sq. In fine enim praelongae disputationis de particula *κε*, quae infinita cura elaborata et libri instar est, numeris subductis demonstrat, apud Homerum in sententiis affirmativis plane regnare *κε(ν)*, sed in negativis aliquanto magis usitatum esse *ἄν* quam *κεν*, illud enim 100 locis extare, hoc 88. Conf. infra pag. 581.

Quae contra me disputavit Monro Hom. Gramm.[2] p. 330 reticere nolo, licet minime persuaserit vir doctus: „It will be found that *οὐκ ἄν* occurs 61 times in the ordinary „text of Homer: while *οὔ κεν* occurs 9 times, and *οὔ κε* 7 times. Now of the forms „*κεν* and *κε* the first occurs in the Iliad 272 times, the second 222 times. Hence, „according to the general laws of probability, *οὔ κεν* and *οὔ κε* may be expected to „occur in the same proportion: and in the ordinary text this is the case (9 : 7). But „if every *οὐκ ἄν* were changed into *οὔ κεν*, there would be 70 instances of *οὔ κεν* „against 7 of *οὔ κε*. This clearly could not be accidental: hence it follows that *οὐκ* „*ἄν* must be retained in all or nearly all the passages where it now stands. And if „*οὐκ ἄν* is right, we may infer that the other instances of *ἄν* with a negative — 22 „in number — are equally unassailable."

sunt *ὄφρ' ἄν* pro *ὄφρα κ'* et similia, in quibus nonnisi una litterula erat mutanda. Brevi post pro *ὧς κεν, πῶς κεν* credibile est coeptum esse substitui *ὡς ἄν, πῶς ἄν*, quae nusquam non substitui metrum sinebat. Aliquanto diutius, ut arbitror, intacta perstiterunt *ὅ κεν* et similia, quae ut in ὃς *ἄν* etc. mutarentur bina vocabula erant sollicitanda. Sero demum invectas censeo voculas ex contractione natas, et vel hanc ob causam in Homerico sermone suspectas (cf. § 7), *ἤν ἐπήν* pro *αἴ κ(ε)* et *ἐπεί κ(ε)* [1]. Itaque illud dictum Achillis, a quo disputandi initium fecimus, diu etiam post ipsorum poetarum aevum sic pronunciatum fuit:

ὄψεαι αἴ κ' ἐθέλῃσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ,

et sero demum natum est illud *ἢν ἐθέλῃσθα*, quod ad nos pervenit.

Sero natum dico, et quamquam tempora accuratius definire nequeo, Platonis certe aevo genuinam huius loci lectionem aut solam extitisse aut nondum intermortuam fuisse, demonstrari potest. Nam quod modo poscebam et olim lectum fuisse perhibebam, id quamquam in codicibus nostris Homericis, uno Vindobonensi excepto, non reperitur, legitur tamen apud Platonem, quo loco hunc versum affert, in Hippia Minore pag. 370*b*; nec non in Anonymi *περὶ σχημάτων* libello (Rhetor. Spengel III pag. 141, Walz. VIII pag. 649) sic citatur.

Luculentum igitur et minime dubium hoc est exemplum traditionis inter *κεν* et *ἄν* vacillantis. Itaque si sunt editores, iusto fortasse cautiores, quibus in veterum scriptis recensendis summa lex videtur „littera scripta maneto", ne hi quidem habent quod abhorreant in opinione quam commendare coepi, unum *κεν* Homericum esse, *ἄν* utpote posterioris aevi sordes esse removendum ex epico textu. Utrumque enim nostro versu traditum est, optio igitur nobis est facienda, quemadmodum olim facta est optio a criticis Alexandrinis, cum textum Homericum constituerent.

In quibus prae ceteris semper Aristarchus est nominandus. Quid igitur ille de hac quaestione iudicabat? Magis favebat particulae *ἄν*. Non totidem quidem verbis diserte id nobis est traditum, sed satis tamen apparet ex iis quae legimus in scholiis ad *N* 289:

---

[1]) Accedit argumentum ex ordine quo particulae apud Homerum excipere se solent desumtum, quod verbis Monroi Hom. Gramm.[2] p. 329 indicabo: „the usage „with regard to the order of the Particles excludes the combinations *ἢν δέ, ἤν περ, ἢν* „*γάρ* — for which Homer would have *εἰ δ' ἄν, εἴ περ ἄν, εἰ γάρ ἄν*."

οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' ὄπισθε πέσοι βέλος οὐδ' ἐνὶ νώτῳ.

„οὕτως Ἀρίσταρχος οὐκ ἄν διὰ τοῦ ᾱ, αἱ δὲ κοιναὶ οὔ κεν."

Praetulit igitur ἄν, fortasse motus opinione sua, Homerum Atheniensem fuisse. Nam nisi sic censuisset, verum opinor, qua erat sagacitate, intellexisset ex locis, qualis est *T* 271 sq.:

οὐκ ἂν δή ποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσι
Ἀτρεΐδης ὤρινε διαμπερὲς, οὐδέ κε κούρην
ἦγεν κτέ.,

ubi vetus poeta epicus dederat οὔ κεν et οὐδέ κε, poeta Atticus vel Ionicus οὐκ ἂν et οὐδ' ἂν inter se oppositurus erat, sed nonnisi casu et per errorem nasci potuit illud οὐκ ἂν .... οὐδέ κε. Aristarcho vero ἄν nativum videbatur, κεν poeticum, itaque hoc metri causa secundo versu invectum esse, eum censuisse verisimile est.

Notabilis quoque est versus Z 113:

ὄφρ' ἂν ἐγὼ βήω προτὶ Ἴλιον,

quem cum Aristarchus in priore editione talem dedisset qualem ipse dederat olim poeta, ὄφρα κ' ἐγὼ βήω, in altera testibus scholiis correxit ὄφρ' ἂν [1]), quod hodie legitur et hoc loco et viginti aliis.

Neque opinioni, quam protuli, obstat quod Aristarchus *A* 168 et *H* 5 defendit veram lectionem ἐπεί κε κάμω et ἐπεί κε κάμωσιν, ubi vulgatum erat id quod ad nostram usque aetatem permansit, ἐπὴν κεκάμω et ἐπὴν κεκάμωσιν. Scilicet non ideo impugnavit vulgatam quod ἐπήν pro ἐπεί κε parum Homericum esse censeret, sed quod non κεκαμεῖν sed καμεῖν dicendum esse intellegeret; ἵνα μὴ ᾖ διπλασιασμὸς ἐν τῷ ῥήματι, ut legimus in scholiis, unde simul discimus fuisse etiam qui ἐπήν κε scriberent [2]). Talis causa nisi intercessisset, voculam ἐπήν his locis sine dubio tolerasset. Sic etiam δ 494

ἐπεί κ' εὖ πάντα πύθηαι,

ubi scholia Harles. ἐπὴν potius scribendum esse autumant, ad Aristarchum illa opinio referenda esse videtur. Et dubites fere num in scholio A[t] ad *M* 465:

οὐκ ἄν τίς μιν ἐρυκάκοι ἀντιβολήσας

recte hodie tradatur: Ἀρίσταρχος „οὔ κέν τίς μιν ἐρύκακεν." Expectaveris enim haec potius: <οὕτως> Ἀρίσταρχος <διὰ τοῦ ᾱ „οὐκ

---

1) διχῶς Ἀρίσταρχος, καὶ διὰ τοῦ „κε", ὄφρα κ' ἐγώ, καὶ διὰ τοῦ „ἄν."

2) Simile vitium Aristarchum sustulisse *P* 658, nam ante eum ἐπεὶ ἂν κεκάμῃσι vel κε κάμῃσι lectum esse, illum vero ἐπεὶ ἄρ κε κάμῃσι dedisse, effici potest ex Aristonici ad hunc versum verbis mutilis.

ἄν", αἱ δὲ κοιναὶ> „οὔ κεν". Legitur autem hodie οὔ κεν in uno Vindobonensi L, οὐκ ἄν vero in Syriaco, in scholiis *N* 1, in Veneto A etc.

Quidquid id est, septem iam locos Homericos indicavi, ubi inter κεν et ἄν variant libri. Sed multo plures afferri possunt.

δ 223 et ψ 187 οὔ κεν vulgo, οὐκ ἂν optimi. Cf. l. a. *N* 289 Ω 439.
P 398 οὐδέ κ' bis, — Eust. οὐδ' ἂν.
Z 69 ὥς κε, — Eust. ὡς ἂν.
A 549 ὃν δέ κ', — Eust. ὃν δ' ἂν.
B 391 ὃν δέ κ', — ὃν δ' ἂν Ambr. Vrat. Eust.
Δ 306 ὃς δέ κ' ἀνὴρ, — ὃς δ' ἂν Eust.
ρ 385 ὅ κεν τέρπησιν, — ὃς ἂν Eust.
Θ 471 αἴ κ' ἐθέλησθα, — schol. A γρ. „ἢν".
μ 138 ἤ τ' ἂν ἔτ', alii καί κεν ἔτ'. Verum videtur ἤ κεν ἔτ'.
δ 443 τίς γάρ κ' εἰναλίῳ, — τίς γὰρ ἂν Eust.
ι 351 πῶς κέν τίς σε, — πῶς ἄν τίς σε M alii.
ζ 285 ἐμοὶ δέ κ' ὀνείδεα, — ἐμοὶ δ' ἂν ὀνείδεα Eust.
ρ 418 ἐγὼ δέ κέ σε κλείω, — ἐγὼ δ' ἄν σε κλείω Eust.
χ 377 ὄφρα κ' ἐγὼ, — ὄφρ' ἂν ἐγὼ alii.

Alia exempla extant *Α* 527 *Π* 89 Ψ 76 δ 228, 494 ϑ 216 ξ 126 π 391 ρ 268 σ 183, 269 τ 515 χ 254, 377 ψ 187, complures autem ex his locis corrigi potuerunt ope codicis Odysseae F, quem publici iuris fecit Ludwich postquam haec commentatio in Mnemosyne prodiit [1]).

Quin interdum ἄν pro κεν occurrit repugnante metro, manifesto igitur vitiosum et ab ipso librario per errorem substitutum genuinae voculae κε. Sic υ 342 pro γήμασθ' ᾧ κ' ἐθέλῃ apud Eust. est ᾧ ἂν ἐθέλῃ. *M* 302 pro εἴ περ γάρ χ' εὕρῃσι in Vindob. G reperitur εἴ περ γὰρ ἂν χ' εὕρῃσι.

Denique h. l. commemoratus esto *P* 489, ubi οὐκ ἄν traditum est sane, sed tralucet verum οὔ κεν in absurda codicis D lectione οὔ τιν'. Item Ψ 339 codices quidem omnes habent ἄν, sed apud Platonem lectio μή veri servat vestigia.

Videmus, etiamsi transversum unum digitum a textu tradito discessisse nefas ducas, hodie tamen satis multis locis incertum

---

[1]) Commemoratu dignissimus est etiam Hesiodi versus Theog. 799 αὐτὰρ ἐπεὶν (sic codex optimus) νοῦσον τελέσῃ, ubi non ἐπήν, quod edi solet, est scribendum, sed delenda est littera ν per dittographiam invecta; verum habent V C Olom.

esse utri particulae magis faveant libri. Quorum locorum numerus egregie augebitur si addamus versus ubi legitur *ἄν* cum parallelis versibus *κεν* reperiatur.

Et hic denuo laudandum est, quamquam iam fere decantatum, illud *ἤν ἐθέλῃσθα*. Nam hodie sane in textu Homerico id legitur loco quem saepius iam attulimus, *Ι* 359, nec non versu parallelo *Δ* 353 [1]), sed aliquanto tamen frequentius in Homericis est id, quod unice recte habere contendo, *αἴ κ' ἐθέλῃσθα* vel *-λῃς*: *Θ* 471 *Ν* 260 *Σ* 457 (= *γ* 82 *δ* 322) *λ* 105 *μ* 49 *υ* 233 h. Merc. 181. Invenimus sane in omnibus codicibus *ἤν ἐθέλῃσιν* *Ι* 429 = 692, sed *αἴ κ' ἐθέλῃσι* extat *Σ* 278, 306 *ι* 520; item *αἴ κ' ἐθέλωμι* reperitur *φ* 348, *εἴ κ' ἐθέλοις* *τ* 589, *εἴ κ' ἐθέλων* .... *η* 315.

Eadem ratione persanari potest *Π* 38 sq.:

ἀλλ' ἐμέ περ πρόες ὦχ', ἅμα δ' ἄλλον λαὸν ὄπασσον
Μυρμιδόνων, ἤν πού τι φόως Δαναοῖσι γένωμαι.

Hic dubitaremus fortasse quomodo *αἴ κεν* esset revocandum, nisi viam nobis indicatam inveniremus loco parallelo *Λ* 796 sq.:

ἀλλὰ σέ περ προέτω, ἅμα δ' ἄλλος λαὸς ἑπέσθω
Μυρμιδόνων, αἴ κέν τι φόως (l. *φάος*) *Δαναοῖσι γένηαι,*

quo loco codex G habet *ἤν πού τι φόως* etc. Leguntur haec in Nestoris cum Patroclo prolixa illa confabulatione, quae quin inter recentissimas Iliadis partes sit recensenda, vix cuiquam opinor adhuc dubium videtur. Fickio autem si credendum est, debentur haec poetae aut si mavis rhapsodo isti, quem Iliadem ex Aeolica dialecto in Ionicam convertisse simulque multis hexametris de suo auxisse contendit; hunc igitur diasceuastam, cui nomen Cynaetho, patriam Chium fuisse dicit, versus *Λ* 794—803 leviter mutatos repetivisse ex libri *Π* initio, vir ille doctus (Iliad. pag. 488) autumat; crassa Minerva e Patroclea evulsos et huc intrusos esse alibi (pag. 83) statuit. Quod verum esse minime negamus; sed quod dicit leviter mutatos esse hos versus, quo tendat videamus. Ecquid credibile est, rhapsodum illum, qui Aeolica carmina in Ionicam dialectum converteret, hoc loco mira quadam mentis perturbatione plane contrariam viam instituisse, et ita mutavisse verba loci quem imitabatur, ut pro Ionicis voculis *ἤν που*, quae hodie certe illic leguntur, restitueret in versibus a se fictis Aeolicas *αἴ κεν*? Plane absurda sic crederemus; itaque Fick interrogatus

---

[1]) Quamquam veri vestigia ne hic quidem prorsus sunt oblitterata, optimi enim testes papyrus CXXXVI et codex A habent *ἤν κ'*.

responderet opinor, illo tempore *αἴ κεν* lectum fuisse in Patrocleae versu. Concedo sane; sed numquid igitur Cynaethus, aut quisquis fuit, Aeolicum illud *αἴ κεν* indignum iudicavit quod toleraretur *Π* 39, sed dignum tamen quod reciperetur in novum locum a se confictum? Credat qui credere possit; neque Fickium, quo est mentis acumine, talis opinionis defensionem suscepturum existimo. Nisi tamen eam defendat, nobis concedat necesse est, post Cynaethi ergo tempora, id est postquam Ilias et Odyssea in hodiernam suam formam et ambitum sunt redactae, in Patrocleae locum (*Π* 39) irrepsisse voculas *ἤν που*, et sic ultro delabimur ad opinionem quam ego tueri conor, non ab Ionicis nescio quibus diasceuastis in textum Homericum invectum esse *ἄν*, sed sero demum, prouti casus ferret, in multos locos sensim irrepsisse.

Patrocli autem verba dum mente tenemus, confidenter refingimus alios quosdam locos, quos importunum illud *που* obsedit:

β 360, *γ* 88 } *ἤν που ἀκούσω*,

ε 417 *ἤν που ἐφεύρω*,

immo *αἴ κεν ἀκούσω, αἴ κεν ἐφεύρω.*

Eadem est condicio versus *X* 108 *ἐμοὶ δὲ τότ' ἂν πολὺ κέρδιον εἴη.* Nam vera lectio *τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη* totidem litteris extat loco parallelo *H* 28, et simillimus est *P* 417 *τό κεν ἡμῖν ἄφαρ πολὺ κέρδιον εἴη.*

Neque magis dubium est quomodo sit corrigendum ὅς ἄν, quod uno loco Homerico *φ* 294 reperitur:

βλάπτει ὅς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ μηδ' αἴσιμα πίνῃ,

nam *ὅ κεν* et hic restitui potest et legitur quatuor locis *Γ* 354 *α* 254 *π* 257 *ϱ* 385; quorum locorum primo *ὅς κεν* metro invito exhibetur in cod. D, ultimi varia lectio ὅς ἂν affertur, ita ut vitiosum ὅς ἂν ex genuino *ὅ κεν* veluti ante oculos nostros procrescere videamus.

At quoniam Homericum non est ὅς ἄν, non diu opinor manus abstinebimus a voculis ὅς *δ' ἄν*, sed ὅς *δέ κε* restituemus, solo nostro iudicio confisi. Quid quod ne requiritur quidem talis, si qua est, audacia; sufficiunt enim versus paralleli *B* 391 et *Θ* 10 inter se collati:

B 391: ὃν *δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω*,

Θ 10: ὃν *δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω.*

Priore loco solus Ambrosianus praebet ὃν *δ' ἄν*, altero *ἂν* reperitur apud omnes; neutro vero loco vel per unum punctum temporis patienter est ferendum. Quod vero *Θ* 10 analogia duce corrigere

possumus, id si *O* 848 et *τ* 332, ubi tali adminiculo destituti sumus, intactum relinqueremus, non cauti sed ignavi potius et superstitiosi homines essemus dicendi:

O 348: *ὃν δ' ἂ ν ἐγὼν ἀπάνευθε νεῶν ἑτέρωθι νοήσω,*
τ 332: *ὃς δ' ἂ ν ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ* etc.

Immo *ὃν δ έ κ' ἐγὼν* et *ὃς δ έ κ' ἀμύμων.*

Egregie quoque ad nostram opinionem tuendam faciunt versus ex quibus, particulam *κεν* pro *ἄν* restituendo, alterum simul vitium eliminare licet. Multorum instar mihi videtur versus *ϱ* 10:

τὸν ξεῖνον δύστηνον ἄγ' ἐς πόλιν, ὄ φ ϱ' ἂν ἐκεῖθι
δαῖτα πτωχεύῃ.

Scilicet *κεῖνος, κεῖθι, κεῖσε* etc. Homerica sunt, formae vero quibus praefixa est littera *ἐ*- a poetae sermone sunt alienae, rarissime occurrunt, nullo loco genuinae sunt; cf. § 97 pag. 267 sq. Et ad *ἐκεῖθι* quod attinet, id non altero loco Homerico legitur praeter hunc unum. Numquid igitur dubium esse potest quin hoc loco poeta dederit *ὄ φ ϱ α κ ε κ ε ῖ θ ι*, quemadmodum exempli gratia *β* 124 legimus *ὄφϱα κε κείνῃ*? [1])

Contrarium, ut hoc in transitu commemorem, usu venit *ϑ* 147; ibi enim vitium prohibuit quominus alterum vitium nasceretur. Traditum est illo loco *ὄφϱα κεν ἦσι*, sed dudum intellectum est ab editoribus, formam unice Homericam *ἔῃσι* restituendam esse, *ὄφϱα κ' ἔῃσι* igitur poetae esse manum (cf. § 302). Quae subiunctivi forma si olim intacta mansisset, sine dubio *ὄφϱα κ'* hoc loco, ut passim alibi, abiisset in *ὄφϱ' ἄν.*

Praeterea afferatur hic *λ* 17 sq.:

οὔθ' ὁ π ό τ' ἂ ν στείχῃσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
οὔθ' ὅ τ' ἂν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτράπηται.

Hic enim, dum *κεν* revocamus, simul parallelismum enunciatorum restituimus:

οὔθ' ὅ τ ε κ ε στείχῃσι, [2])
οὔθ' ὅ τ ε κ' ἂψ etc.

Denique huc pertinet *ε* 100:

τίς δ' ἂ ν ἑ κ ὼ ν τοσσόνδε διαδϱάμοι ἁλμυϱὸν ὕδωϱ,

---

[1]) Aliam quaestionem movet insolita vocularum *ὄφϱα ἄν* vel *ὄφϱα κε* iunctura sensu *ut* duobus tantum locis Homericis obvia, vid. pag. 558.

[2]) Monro Hom. Gramm.[2] p. 328 mavult *οὔθ' ὁπότε στείχῃσι*, „since the reference is „general". Sic igitur etiam vs. 18 *οὔθ' ὁπότ' ἂψ* erit legendum.

in quibus verbis inutile est δ' (cf. χ 12), male autem deest digamma adiectivi ϝεκών. Itaque minime incerta aut temeraria est correctio, a Bekkero primum ni fallor proposita:

τίς κε ϝεκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἁλμυρὸν ὕδωρ,

qua utrique voci forma sua redditur legitima.

Aliquid ad defendendam nostram thesin illi quoque versus valent, qui dum κεν restituitur numerosiores fiunt. Qualis est Δ 53:

τὰς διαπέρσαι, ὅτ' ἄν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι,

in quibus verbis infinitivus διαπέρσαι vicem imperativi obit. Incisionem post secundum trochaeum, non prorsus quidem inauditam in Homero, sed tamen auribus paulo acutioribus vix tolerandam, sustuleris ὅτε κεν scribendo:

τὰς ◡◡— | ὅτε κέν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι.

Pro διαπέρσαι igitur διάπερθ(ε) scripserim, quamquam elisum quoque -σαι infinitivi fortasse potest defendi [1]).

Magni quoque momenti sunt versus ubi ἄν syntaxin violat. Sic X 66 traditum est:

αὐτὸν δ' ἂν πύματόν με κύνες πρώτῃσι θύρῃσι
ὠμεσταὶ ϝερύουσιν,

futuro igitur tempori adiunctum ἄν, quod quin περισσόν, quemadmodum scholiastae loquuntur, vel potius vitiosum sit apud Homerum, ut apud ceteros omnes, quis adhuc dubitat (cf. § 122 pag. 310)! Nolim tamen ϝερύσωσιν rescribere, licet id in Plut. Mor. 114*a* legatur, sed potius importunum illud ἄν extirpaverim; nec diu quaeritandum est remedium; sufficiet enim, ni fallor: αὐτὸν δ' ἄρ. Ortum videtur vitium ex ignorantia posteriorum, qui ϝερύουσιν futurum esse (cf. Λ 452 sqq.) parum intellegerent.

Simili vitio laborare versum *I* 167, infra pag. 584 not. 1 apparebit.

Alterum exemplum legitur Ω 226 sq.:

αὐτίκα γάρ με κατακτείνειεν Ἀχιλλεὺς
ἀγκὰς ἑλόντ' ἐμὸν υἱόν, ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον εἵην,

ubi unum ἐπεὶ ... εἵην recte habere contextus docet.

Item δ 222 male editur:

ὃς τὸ καταβρόξειεν, ἐπὴν κρητῆρι μιγείη,

nam optativus alterum postulat optativum, iure igitur Thiersch correxit ἐπεὶ κρητῆρι μιγείη.

---

[1]) Certe Aristarcho Φ 322 sq. placebat οὐδέ τί μιν χρεὼ | ἔσται τυμβοχοῆσ', ὅτε etc., ubi alii τυμβοχοῆς legebant. Cf. § 13 pag. 67.

Neque melioris est notae quod tribus locis parallelis *β* 105 *τ* 150 *ω* 140 in libris plerisque reperitur:

ἐπὴν δαῖδας παραθεῖτο (*-θείμην*).

Unum ferri potest *ἐπεί*, ut recte edi solet hodie.

Eodem referendi sunt *ο* 537 sq.:

τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε πολλά τε δῶρα
ἐξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.

Deleta particula molesta *ἂν* scripsimus *ἐξ ἐμέθεν, ὥς τίς σε* etc.

Neque *ὄφρ' ἂν ἄγοιεν, ὄφρ' ἂν ἑλοίμην* *ρ* 298 *ω* 334 legendum esse sed *ὄφρ' ἀνάγοιεν* (nisi gravius subest vitium), *ὄφρ' ἀνελοίμην*, docet syntaxis, cf. pag. 558.

Etiam versus *β* 76, de quo cf. pag. 583, hoc loco est commemorandus, nec non huc faciunt versus quales sunt hi:

T 230: *ὅσσοι δ' ἂν πολέμοιο περὶ στυγεροῖο λίπωνται,*
O 209: *ὁππότ' ἂν ἰσόμορον καὶ ὁμῇ πεπρωμένον αἴσῃ | νεικείειν ἐθέλῃσι* (cf. pag. 582),
τ 206: *ἥν τ' Εὖρος κατέτηξεν, ἐπὴν Ζέφυρος καταχεύῃ,*
κ 411: *ἐλθούσας ἐς κόπρον, ἐπὴν βοτάνης κορέσωνται,*
T 32: *ἤν περ γὰρ κῆται* (l. *κέεται*) *γε τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν,*
X 487: *ἤν περ γὰρ πόλεμόν γε φύγῃ πολύδακρυν Ἀχαιῶν,*
π 276: *ἤν περ καὶ διὰ δῶμα ποδῶν ἕλκωσι θύραζε,*

in quibus usus dicendi Homericus non requirit voces *ὅσσοι ἄν, ὁππότ' ἄν, ἐπήν, ἤν*, sed sufficit *ὅσσοι ὁππότε ἐπεί εἰ* cum subiunctivo. Cuius intempestivae diligentiae luculentum exemplum extat *Π* 453, ubi poeta dederat id, quod in plerisque libris manuscriptis adhuc legimus:

αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόν γε λίπῃ ψυχή τε καὶ αἰών,

sed „*γρ. ἐπὴν δή*" invenimus in scholiis A, et in ipso textu codicum DGL id legitur. Conf. infra pag. 583.

Minime vero negligendi sunt nobis loci ubi *ἄν* (*ἤν, ἐπήν*) in graviore corruptela legitur, ita ut revocata sana lectione simul evanescat particula suspecta. Cuius rei exemplum certissimum, ut arbitror, suppeditat sententia cuius pars est versus saepius iam excitatus sed denuo nunc proferendus, *I* 356 sqq.:

νῦν δ' ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν Ἕκτορι δίῳ,
αὔριον ἱρὰ Διὶ ῥέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
νηήσας ἐὺ νῆας, ἐπὴν ἅλαδε προϝερύσσω,

ὄψεαι, ἢν ἐθέλῃσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ,
ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας
νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας.

Quae soloeca sunt et incomposite dicta, nihil enim est participium illud absolutum scilicet *νηήσας*, quod ad Achillem qui loquitur spectare debet, sed, ut nunc habet contextus, ad eum quem alloquitur Ulixem est referendum. Quid lateat ipse indicabit Homerus. Non omnes suae classis naves Achilles ipse est oneraturus, sed unam illam in qua opes suas habet collectas. Hanc impleturum se dicit. Neque aliam Agamemnon spectaverat cum haec legatis mandaret (vs. 137):

ν ῆ α ϝάλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ (-κόο) νηησάσθω,

quae iisdem deinde verbis Ulixes Achilli rettulit (vs. 279). Hoc igitur promissum respicit Achilles, cum stomachosus retorquet: „nihil curo opes quibus Atridae meam navem cumulaturos se dicunt; ipse eam implebo; habeo quae imponam, dudum hisce meis manibus meoque sudore parta; plura non desidero; sufficiunt *ἅ μοί ἐστι θοῇ παρὰ νηΐ μελαίνῃ* (*A* 300). Cras navem meam, cunctis quae possideo oneratam, protraham in mare et domum redibo:

νηήσας εὖ ν ῆ α ἐ μ ὴ ν ἅλαδε προϝερύσσω". —

Deinde novam addit sententiam, cum praecedentibus non coniunctam, quae a famosis illis „*ὄψεαι ἢν ἐθέλῃσθα*" incipit. [1])

Alterum exemplum in eodem libro extat *I* 304:

νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐ π ε ὶ ἄν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθῃ.

Sic in fine praeclarae allocutionis Ulixes Achillem cohortatur, admodum tamen insulse: „*nunc Hectorem potes occupare, si modo propius ad te accedat,* — in quibus ridicule inter se pugnant illud *nunc* et illud *si*. Itaque, ut est apud Platonem, *τοῦτον τὸν λόγον ἄμεινω ἂν γενέσθαι οἶμαι εἴ τις τὸ „ε ἰ" ἀφέλοι αὐτοῦ*. Non dixit Ulixes quod dixisse fertur, sed *ἐπεί* nostro loco significare debet *quoniam*, aliena igitur a sententia est particula condicionalis *ἄν* vel *κεν* [2]). Poetam dedisse censeo:

---

[1]) Inter se confundi solere litteras *Π* et *Μ* nemo nescit, lenissima igitur est quam proposui correctio. Neque hiatus in caesura admissus me terret, licet arte cohaereant voces *νῆα* et *ἐμήν*. Itaque *νῆας ἐμάς* minus probabilis videtur coniectura.

[2]) *ἐπεὶ ἄν* (⏑⏑–) nonnisi hoc loco et *Z* 412 legitur; alibi aut *ἐπήν* aut *ἐπεί κε(ν)*. Illo loco *εἴ κεν* corrigendum videtur; cf. infra pag. 583. — Simili errori debetur *ὄφρα κε* pro *ὄφρα X* 382.

νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοισθα, ἐπεὶ μάλα τοι σχεδὸν ἦλθε,
nunc Hectorem occupare licet, NAM *in proxima vicinia versatur* [1]).

Nunc videamus versum *υ* 135:

οὐκ ἄν μιν νῦν, τέκνον, ἀναίτιον αἰτιόῳο (l. *-άοιο*).

Verba haec sunt Eurycleae, quam Telemachus sic in versibus praecedentibus interrogavit: „numquid hospitem mater mea laute ha„buit me absente, an vero eum neglexit, ut assolet probos viros „posthabere nequam homunculis?" Indignata respondet ancilla: „iniustus es erga matrem tuam, neque habes quod socordiae eam „incuses; bibit hospes quantum libuit, dapes sibi oblatas recusavit, „nunc dormit: quid poterat fieri amplius, etiamsi ipse adfuisses?" Non video igitur quem sensum habeat negatio qua anus respondere incipit:

οὐκ ἄν μιν νῦν, τέκνον, ἀναίτιον αἰτιάοιο [2]).

Immo restituamus id quod flagitat sana ratio:

ἦ κέν μιν νῦν, τέκνον, ἀναίτιον αἰτιάοιο.

Veram hanc esse et certam emendationem qui concedit, simul concedere non recusabit, hunc versum referri posse inter exempla manifesta particulae *κεν* a posterioribus in *ἄν* mutatae; *ἦ κεν*, quod poeta dederat, in *οὔ κεν* casu quodam corruptum est, quod deinde hoc loco, ut alibi passim, abiit in *οὐκ ἄν*. Videatur infra pag. 584 not. 1 de *I* 167.

Porro hic commemoranda est elegantissima correctio, qua Monro persanavit versum *M* 41, ubi *ἄν* aperto vitio cum indicativo praesentis iunctum est (cf. § 122 pag. 304):

ὡς δ' ὅτ' ἂν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρητῆρσι
κάπριος ἠὲ λέων στρέφεται σθένεϊ βλεμεαίνων.

Restituit Monro poetae manum Hom. Gramm.[2] § 82, scribendo

ὡς δ' ὅτ' ἔναντα κύνεσσι etc.

Praeterea hic commemorandum est illud *ἄν τιτά* pro *ἄντιτα*, de quo infra pag. 584 videbimus. Neque hinc alienus est versus spurius aut depravatus *Σ* 192:

---

[1]) Si quis malit *νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐπεὶ ἦ μάλα τοι σχεδὸν ἦλθε*, aliquanto propius ad lectionem vulgatam accedens, non repugnem.

[2]) Parum proderit contulisse versum dissimillimum, ad quem interpretatores nos ablegant, *σ* 414. Dici umquam potuisse *οὐκ ἂν ποιοίης* pro *μὴ ποιήσῃς* vel *οὐ μὴ ποιήσεις*, cras credam; illud significat *facere non potes*, hoc *facere non debes*.

ἄλλον δ' οὔ τευ Ϝοῖδα τεῦ ἂν κλυτὰ τεύχεα δύω,

de quo quamquam diverse iudicari potest, id vix a quoquam negari posse videtur, moleste abundare ἄν.

Denique in hac disputationis nostrae parte afferendus videtur versus Φ 558, quem cum vicinis excribam:

εἰ δ' ἂν ἐγὼ τούτους μὲν ὑποκλονέεσθαι ἐάσω
Πηλεΐδῃ Ἀχιλῆι, ποσὶν δ' ἀπὸ τείχεος ἄλλῃ
φεύγω πρὸς πεδίον Ἰλήιον, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι
Ἴδης τε κνημοὺς κατά τε ῥωπήια δύω.

Agenor meditatur fugam in Idae saltus, ubi ad noctem usque delitescat et Achillis furorem effugiat. Illud vero πεδίον Ἰλήιον ubinam est? Iliacamne significat planitiem? at illuc se proripere qui possit, in qua hoc ipso temporis puncto incertus animi adstet? Et cur ad indicandam illam planitiem, quam omnes τὸ Τρωικὸν πεδίον appellant, vocabulo utitur plane inaudito? Correctum est Ἰδήιον, hoc vero est clavum clavo expellere, nihil enim sic lucramur nisi tautologiam prorsus non ferendam. Verum videtur λεῖον, quo epitheto hanc ipsam planitiem, quae vs. 602 πυροφόρος dicitur, designat Achilles Ψ 359 (cf. ι 134 nec non Δ 484 Ψ 330 ε 443 η 282 κ 103). In voce ἂν vero latet ni fallor substantivum ἄγκεα, *saltus montium*, quae constanter fere commemorari solent ubi persecutio a poeta describitur, vid. Σ 321 Χ 190 et inprimis δ 337 = ρ 128: κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα.

Itaque nostri loci haec sincera scriptura esse videtur:

εἰ δέ κ' ἐγὼ [1]) τούτους μὲν ὑποκλονέεσθαι ἐάσω
Πηλεΐδῃ Ἀχιλῆι, ποσὶν δ' ἀπὸ τείχεος ἄλλῃ
φεύγω πρὸς πεδίον λεῖον, ὄφρ' ἄγκε' ἵκωμαι
Ἴδης τε κνημούς, κατά τε ῥωπήια δύω.

Apparet, particulam τε post Ἴδης collocatam, quae hactenus inutilis erat, iam suam sibi obtinere vim. Vitium peperit prava verborum divisio ὄφρ' ἂν κε ἵκωμαι. Post ὄφρα *donec* omissum est κε etiam Α 82 Μ 281 (cf. pag. 558).

Hactenus igitur quae probare studui, huc redeunt: alienam esse a lingua Homerica particulam ἄν; delendam esse, si possit fieri, omnibus locis ubi hodie reperiatur genuinis; spuriis demum ver-

[1]) Simillima est verborum compositio Χ 111.

sibus, id est versibus diu post aetatem poetarum epicorum natis, patienter esse ferendam.

Superest ut omnes locos Homericos huc pertinentes percenseamus. Summam rerum prius enarrabo, deinde singula accuratius considerabimus.

Primum igitur exponam, quam frequens sit particulae *κεν* usus apud Homerum, et quot qualibusque locis in textu tradito legatur *ἄν*: [1])

I. *κεν*.		II. *ἄν*.		
IN MSCRIPTIS EXTAT.		RESCRIBI POTEST *κ(εν)*.	*κ(εν)* NON POTEST RESCRIBI NISI CORRIGANTUR VICINA.	SUMMA.
οὔ κε locis 7	16	*οὐκ ἄν* . . 61	0	61
οὔ κεν 9				
οὐδέ κ(ε) 18	36	*οὐδ' ἄν*. . 17	1	18
οὐδέ κεν 18				
οὔτε κε(ν) 3				
πῶς κεν 8				
ὅππως κε(ν). 6				
ὁππότε κεν 17		*ὁ(π)πότ' ἄν*. 4	8	12
[*ὁππότε κ'* nusquam legitur.]				
οἷός κ' 1				
ὅσσα κεν 1		*ὅσ' ἄν* . . 2	1	5
ὅς κε(ν), ἥ κε(ν) etc. 151	181	*ὅσσ' ἄν*. . 1	0	
ὅ κεν 4		*ὅς ἄν* . . . 0	1	
ὅτις κ' 3				
ὅς τίς κε 2				
ὅττι κεν 21				
	264	85	11	96

[1]) Consulto abstinui ab Hymnis, quia in his recentissima quaeque intermixta iacent vetustae poeseos fragmentis; restituendum tamen in his quoque duco *κεν* quatenus per numeros liceat. Neque particulae *ἄν* locus est in carminibus Hesiodeis; in quibus et multo rarius occurrit quam in Homericis et facillimo negotio potest deleri. In Theogonia semel et iterum invenitur, sed ita collocata ut currente calamo rescribi possit *κεν*; in Scuto neque *ἄν* neque *κεν* ni fallor occurrit. Neque multo maiores molestias parant Opera; pauca vero quae reperiuntur recentioris aevi vestigia, vs. 258 *ὁππόταν τις*, vs. 291 *ἐπὴν... ἵκηαι* et similia, facillime pleraque possent oblini, si in musivo opere, quale est Hesiodeum, satis tutae viderentur eiusmodi correctiones; sed quis non sentit quanto intervallo ab Homerica dictione distet e. g. versus qualis est Oper. 339:

ἠμὲν ὅτ' εὐνάζῃ καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ,

pro *εὐνάζηαι* et *ὅτε κεν*.

I. κεν. In mscriptis extat.		II. ἄν. Rescribi potest κ(εν).	κ(εν) non potest rescribi nisi corrigantur vicina.	Summa.
	264	85	11	96
ὅτε κεν	24	ὅτ' ἄν. . . 23	6	29
[εὖτέ κε nusquam legitur.]		εὖτ' ἄν . . 6	2	8
ὥς κ(εν)	41	ὡς ἄν . . . 28	0	28
εἴ κε(ν) ...... 59 αἴ κε(ν) 126	} 185	ἤν 7	26	33
ἐπεί κ(ε)	26	ἐπήν . . . 14 ἐπεὶ ἄν . . 0 ἐπειδάν . . 1	32 2 0	} 49
εἰς ὅ κε(ν) .... 51 ἧός κε(ν) ..... 5 ὄφρα κ(εν) 19	} 75	ὄφρ' ἄν . . 20	4 (ὄφρ' ἄν ... κε)	24
τάχα κεν	4	τάχ' ἄν . . 0	2	2
ἄν κεν (NB)	6			
κεν variis modis, qui apte distingui nequeunt, sententiae insertum	525	ἄν variis modis, qui apte distingui nequeunt, sententiae insertum . . . 42	38	80
	1150	226	123	849

Itaque huc redit res. Circiter — nam credibile est me aliquantulum in numeris erravisse [1]) — circiter igitur

[1]) In adnotatione excribam numeros quos praebet Lexicon Ebelingi pag. 784. Secundum virum doctum Eberhard, qui hanc lexici partem elaboravit, κε reperitur

in sententiis affirmativis locis Il. 615 + Od. 527 = 1142
et *in sententiis negativis* locis Il. 48 + Od. 40 = 88

ita ut Homericum κε inveniatur locis 1230.

Non tamen *octoginta* versus a me sunt neglecti, sed ab Eberhardo multi loci recepti sunt de quorum lectione ambigitur, quales locos consulto ego omisi. Ceteroquin si praeferendus esset numerus quem statuit Eberhard, probabilitas theseos nostrae non minueretur, sed vel augeretur.

Eodem viro docto auctore ἄν reperitur

in sententiis affirmativis locis Il. 106 + Od. 74 = 180
et *in sententiis negativis* locis Il. 53 + Od. 47 = 100

ita ut ἄν apud Homerum extet locis 280.

His si addimus versus 80 ubi ἤν et ἐπήν leguntur, ad summam supra a me positam

1150 locis *κεν* legitur,
226 locis *κεν* legi potest pro *ἄν*, ita ut nihil praeterea mutetur.

1376.

Sed locis 123 *ἄν* legitur ita collocatum ut *κεν* non possit pro eo substitui nisi simul vicina tententur.

Qui numerus satis exiguus est si confertur cum locis quibus *κεν* aut extat aut scribi potest, multorum autem versuum huc relatorum facillima est correctio.

Nunc singulas locutiones consideremus, in quibus *ἄν* apud Homerum traditum est [1]).

1. Pro *οὐκ ἂν* nusquam non posse substitui *οὔ κεν* quivis videt (sic l. a. *N* 289 *Ω* 439 *δ* 223 *ψ* 187).

2. Nec non *οὐδ' ἂν* in *οὐδέ κ'(ε)* potest mutari; *τ* 286 est v. l. *οὐκ ἂν*, leg. *οὔ κεν*.

3. Pro *ὁππότ' ἂν* legendum est *ὁππότε* *O* 209 [2]), *ὁππότε κ'* (*χ'*) *α* 41 *θ* 444 *τ* 410, 489. — *ὁπότ' ἂν* in *ὅτε κεν* mutetur *Π* 62 *Φ* 340 *ζ* 303 *κ* 508; *ὁπότε* videtur rescribendum *Υ* 316 (= *Φ* 375), fortasse etiam *λ* 17 [3]).

4. Pro ὃς *ἂν* leg. *ὅ κεν* *φ* 294, item *ἅσσα κ'* pro *ἅσσ' ἂν* *ε* 188, *ὅσα κ'* pro *ὅσ' ἂν* *ε* 39 (= *ν* 137), sed incerta est emendatio *δ* 204.

5. *ὅτ' ἂν* passim in *ὅτε κ'(χ')* mutari potest [4]), sed molestias parant *Α* 519 *Δ* 53, 164 (= *Z* 448) *Θ* 406, 420 *I* 101.

6. Pro *εὖτ' ἂν* rescribatur *εὖτέ κ'(ε)* *Α* 242 *Τ* 158 *α* 192 *ρ* 320, 323 *σ* 194, *εὖτε* *B* 228 [5]); dubia est correctio *B* 34.

---

proxime accedimus, parvum autem quod interest discrimen ex diversa quorumdam versuum lectione ortum esse intellexi; itaque illorum certe locorum, ubi *ἄν* in Homericis occurrit, vix ullum a me praetermissum esse sperare licet.

[1]) In Mnemosyne l. l. cunctos locos indicavi.

[2]) Item Hes. Oper. 543 *ὁππότ' ἂν κρύος ὥριον ἔλθῃ* mutandum est in *ὁππότε*, quod complures habent codices.

[3]) Cf. pag. 574 not. 2.

[4]) Num tamen debeat dubitat Monro Hom. Gramm.³ p. 329: „of the 22 places „there are 13 in which *ὅτ' ἂν* appears in the leading clause of a simile (*ὡς δ' ὅτ' „ἂν* —), and in 3 others (*B* 397 *λ* 18 *ν* 101) the sense is general; so that *ὅτε κ'* is „admissible in six only (*H* 335, 459 *Θ* 373, 475 *ρ* 374 *δ* 477)..... We must be „content to note the 16 places as in all probability corrupt or spurious."

[5]) An *ὅτε τε*? vid. l. a. *E* 500.

7. ὡς ἄν in ὥς κεν nusquam non potest mutari.

8. ἤν in αἴ κ' mutari potest compluries, in εἰ potest debetque mutari [1]) *Α* 166 *Τ* 32 *Χ* 487 σ 318 alibi, pro ἤν που *Π* 39 legendum esse αἴ κεν docet versus parallelus (cf. pag. 572), similibus remodiis sanandi sunt versus α 94 etc. Sed quo magis constat Homericam non esse voculam ἤν, eo minus certa est complurium locorum lectio pristina.

9. ἐπήν in ἐπεί mutandum est ubi generales proferuntur sententiae vel de rebus futuris sine certa temporis definitione sermo fit: *Π* 95 *Τ* 223 etc. [2]), nec non *Ω* 227 β 105 (= τ 150 ω 140) δ 222, ubi sequitur optativus, et *Α* 168 *Η* 5, ubi sequitur κε. Alibi ἐπήν in ἐπεί κ' (γ') est mutandum, vid. *Κ* 63 etc. — Pro ἔλοις ἐπεὶ ἄν ... ἔλθῃ *Ι* 304 leg. ἔλοισθα ἐπεὶ ... ἦλθε (vid. pag. 577), pro ἐπεὶ ἄν *Ζ* 412 verum videtur εἴ κεν. — Quod uno loco extat ἐπειδάν *Ν* 285 [3]) corruptum esse patet: ταρβεῖ ἐπειδάν, verum videtur ταρβέει, αἴ κε (Menrad, cf. § 191).

10. Omnibus locis, quibus ὄφρ' ἄν reperitur, restitui potest ὄφρα κ', nusquam enim ante consonam vel in arsi legitur ἄν; id quod novum praebet argumentum ad melius etiam stabiliendam nostram sententiam, voculam ἄν non esse Homericam. Pro ὄφρ' ἄν μέν κεν *Λ* 187 (= 202) ε 361 ζ 259 verum videtur ἧος μέν κεν, cf. pag. 562.

11. τάχ' ἄν *Α* 205 β 76 ut in τάχα κεν mutari possit vicina leviter sunt refingenda, posterior autem locus aperto laborat vitio; pro τάχα δ' ἄν *Ν* 676 legatur τάχα κεν.

12. Pro γὰρ ἄν, δ' ἄν, πῶς ἄν, σ' ἄν, τ' ἄν, restituere licet γάρ κ', δέ κ', σέ κ', τέ κ' *Α* 232, 271 *Ι* 437 *Χ* 20 *Μ* 69 etc., item post alias voces κε pro ἄν *Ι* 444 *Π* 747 *Ω* 654 ι 211 ρ 455.

13. Denique ἄν sine viciniae mutatione eximi nequit e locis fere 35, quorum pars tamen certam admittit emendationem: *Β* 597 *Γ* 25 *Ε* 224, 232 εἴ περ ἄν; *Η* 286 μ 81 ᾗ περ ἄν; ρ 586 ὅς περ

---

[1]) Nam „ἤν cannot properly be used in a *general* statement or simile" Monro Hom. Gramm.[2] p. 329. Particulae εἰ adiunctus subiunctivus reperitur *Α* 340 *Κ* 346 *Χ* 86 ι 221, 471 η 204 μ 96 ξ 373.

[2]) Ita adhibitum reperitur ἐπεί *Δ* 478 *Ο* 363, 680 υ 86, vid. praeterea *Π* 453 μ 55 χ 440 et supra pag. 571.

[3]) Recurrit in var. lect. *Δ* 478 μ 55.

ἂν; Ω 566 β 77 γὰρ ἂν; E 201 X 103 ι 228 μ 138 ἤ τ' ἂν; E 362, 457 Ξ 245 ζ 300 καὶ ἂν; Z 329 N 741 O 69 ε 100 σ 31 δ' ἂν; Σ 397 X 108 τότ' ἂν; I 77 Ω 367 θ 208 κ 578 τίς ἂν; H 231 οἳ ἂν; σ 27 ὃν ἂν. In ἄρ mutandum est ἂν N 127 X 66 ι 334, in μὲν I 167 [1]), delendum est T 230 (ὅσσοι δ' ἂν leg. ὅσσοι δὲ), denique Ω 213 non τότ' ἂν τιτὰ legendum est, nam ἄντιτα verum esse coll. ρ 51 = 60 apparet (ἵν' ἄντιτα? an τότε κ' ἄντιτα mutata priore versus parte?).

§ 327. Enunciata duplicia, quibus indicatur animus in diversa propensus, utrique parti praemissam habent particulam ἠέ (ἤ), *utrum ... an;* [2]) sequitur autem subiunctivus post tempus primarium, optativus post historicum (cf. § 109). E. g.

ὣς καὶ ἐμοὶ δίχα θυμὸς ὀρίνεται ἔνθα καὶ ἔνθα, τ 524.
ἠὲ μένω παρὰ παιδὶ καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσω,
ἦ ἤδη ἅμ' ἕπωμαι Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος.
διάνδιχα 'μερμήριξε, A 189.
ἢ ὅ γε φάσγανον ὀξὺ Ϝερυσσάμενος παρὰ μηροῦ
τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίζοι,
ἠὲ χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.

Item reperitur optativus E 672 sq. δ 118 sq. ζ 142 sq. κ 51 sq. etc.

Ubi particula ἤ in thesi ante vocalem non corripitur, scribendum est ἠ', id est ἠέ. Vid. § 16 pag. 82.

In eiusmodi enunciatis prior particula ἠέ nonnunquam est omissa: οὐδέ τι Ϝίδμεν | ζώει ὅ γ' ἢ τέθνηκε δ 109; cf. K 546 δ 643, 837 λ 464.

Simplices vero quaestiones non ex particula ἤ suspenduntur sed ex particula εἰ, ut in Attica dialecto. E. g.

Ϝείσεται εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃφι. Θ 111.
ᾤχετο πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος, εἴ ποθ' ἔτ' εἴης. [3]) ν 415.

(de optativo post tempus historicum adhibito vid. § 109).

---

[1]) τοὺς ἂν ἐγὼν ἐπιόψομαι. Aoristum esse posse -όψομαι monuit vHerwerden (cf. § 152[7]), sed contextus docet ni fallor, aoristo hic nullum esse locum, sed indicativi requiri futurum; idem censuit Gomperz. Abiit igitur genuina particula μέν in κεν, haec in ἄν.

[2]) In mss. saepe legi εἰ ... ἠέ (ἦε) nemo mirabitur. Vid. e. g. B 300.

[3]) Et his locis et similibus (π 133 τ 325 etc.) mscriptorum pars habet ἤ. Hinc Grulich de hiatu p. 49 in eam incidit suspicionem ut ἠ̈ scribendum esse putaret, unam enim eandemque vocem esse αἰ-εἰ-ἤ. Id quod propter formam integriorem ἠέ vix et ne vix quidem veri simile esse mihi videtur.

§ 328. Inter particulas, quae vim quandam certumve quendam colorem enunciatis addunt, memoratu dignae sunt:

1. *ἄρα* *ergo*. De iis quae consentanea sunt vel e praecedentibus sponte profluunt, ita ut a quolibet potuerint expectari, haec particula usurpatur; concludentis est igitur, hinc narrando pergentis. Exigua autem multis locis in epica dictione est eius vis, ita ut vix apte possit verti.

De triplici huius particulae figura vid. § 11. Cum particulis *γε* et *αὖ-τε* composita novas peperit voculas *γάρ* et *αὐτάρ-ἀτάρ* (§ 325[2]).

2. *τε* (enclit.). Haec particula subiungitur pronomini relativo (§ 101 et 103), item adverbiis coniunctionibusque quae forma vel notione relativo sunt affines, *οἷος ὅσσος ὅθι ἵνα ἔνθα ὅθεν ὡς ὅτε ἐπεί* [1]).

Nec non pronomini interrogativo et indefinito *τίς τις* adverbiisque cognatis *τίπτε πῶς πῇ* nonnunquam additur. Interrogativis tamen non nuda subicitur sed addita particula altera *ἄρ(α)*, *τίς τ' ἄρ* *Α* 8 *Β* 761 *Γ* 226 *Σ* 182, *τί τ' ἄρα* *Μ* 409 *Σ* 6 *α* 346 *ψ* 264, *πῶς τ' ἄρ* *Σ* 188 *γ* 22 h. Ap. 19, 207, *τίπτε τ' ἄρ'* *Α* 656 *ν* 417 (?), *πῇ τ' ἄρ* *Ν* 307 *ο* 509 (?), *ποίῃ τ' ἄρ* *π* 222 (?). Qualibus locis *τάρ* una voce scribi, quemadmodum *γε* et *ἄρ* in novam voculam *γάρ* coaluerunt, non male iussit Herodianus ad *Α* 65; cf. Cobet Miscell. Crit. p. 321, qui etiam *Κ* 61, 424 *κ* 501 *ξ* 115 *ο* 509 *π* 222 *τάρ* (*τ' ἄρ'*) rescripsit, praeeuntibus Bekkero Duentzero aliis. In mscriptis pro *τ' ἄρ* saepe exaratum esse *γάρ* nemo mirabitur.

Praeterea cum particulis (*μέν τε*, *δέ τε*, *γάρ τε*, *καί τε*, *ἀλλά τε*, *εἴ τε*, *ἄρ* vel *ῥά τε*, *ἀτάρ τε*) magna cum libertate copulatur. Denique uno et altero loco sic temere inserta reperitur, e. g. *Τ* 221 *αἶψά τε φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνθρώποισι*, quales tamen loci correctionem requirunt, hic autem versus emendatus est e palimpsesto Syriaco, qui *δὲ* praebet [2]).

Non est confundenda haec particula, quae etiam in Latinis *quisque*, *quicunque*, *namque* etc. extat, cum copula *τε* *-que* (§ 325[1]).

---

[1]) In Attica dictione hunc particulae usum servant voces *ὥστε*, *ἅτε*, *ἐφ' ᾧ τε*, *οἷός τε*.

[2]) Inter locos, qui afferuntur in lexico Homerico II p. 317*a*, nonnulli recepti sunt ubi *τε* mera est particula copulativa *et*, e. g. *Ψ* 483 *Αἶαν νεῖκος ἄριστε, κακοφραδές, ἄλλα τε πάντα* | *δεύεαι Ἀργείων* *Aiax qui rixandi peritus es sed consilii inops et aliis quoque in rebus ultimus es Argivorum.*

Nam licet primitus unam eandemque fuisse voculam [1]) cognatae linguae Latina (*-que*) et Sanscritica (*ca*) videantur docere, tam late tamen utriusque particulae et usus discrepat et significatio ut pro duabus diversisque vocibus inde ab aevo Homerico optimo iure possint haberi. Indicat autem indefinitum τε non de certa quadam re sermonem fieri sed de iis quae fieri possint vel soleant. Hinc talibus potissimum locis invenitur ubi sententiae generales enunciantur. Cf. § 101.

3. περ (enclit.). Intensiva haec particula e Latina dictione (*permagnus* etc.) nota est, est autem praepositionis περί forma brevior. Primitus igitur *circa*, *undique* significare debuit, hinc *valde*, *admodum*, *profecto*, *sane*, *quidem* valet in dictione epica, saepe autem non potest separatim verti sed merum pondus addit sententiae, vocis igitur modulatione exprimenda est. Ex intensiva autem notione nata est adversativa, cum Latinis particulis *quantumvis*, *etiamsi* similibusque comparanda. Haec insignis est inprimis ubi particulae εἰ subiunctum est περ, nec non ubi participiis additur, e. g. *A* 586 ἀνάσχεο κηδομένη περ *perfer sollicita sane*, i. e. *perfer quantumvis sollicita* sive *perfer licet sollicita sis*. Haec utendi ratio transiit in dictionem recentioris aevi, idem enim valet Atticum καίπερ cum participio iunctum. Apud Homerum autem voculae καί et περ licet haud raro ad unum participium aliudve vocabulum sint referendae, nunquam tamen se contingunt, nedum in unam vocem coalescant; e. g. *A* 217 καί μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον (Att. καίπερ μ. κ.). Unus tantum locus discrepat: η 224 καί περ πολλὰ παθόντα; item Hes. Theog. 533 καί περ χωόμενος.

4. θην (enclit.) *profecto*, *opinor*. Ironico colore semper et ubique imbuit enunciata [2]), id quod Hartung aliique optime perspexerunt [3]), negare non debebat Giseke in Ebelingi Lexico Homerico. Est igitur exsultantis, illudentis, graviter ferentis. E. g.

Θ 448 οὐ μέν θην 'κάμετόν γε *nondum certe defessae estis, opinor* [4]).

---

[1]) Ductam a stirpe, quae etiam particulam κεν (κα) peperit, κο (κος = τις). Dubito tamen an similitudo fortuita nos fallat, copulativum autem τε (*que*) aliunde sit repetendum. Nonne diversa et tamen consimilia sunt δέ *autem* et δέ *versus*, syllaba finalis -θεν (= θην) particularum Atticarum δῆθεν δήπουθεν et suffixum -θεν originem indicans?

[2]) Idem valet de locis ubi *Theocritus* epicam hanc particulam suos in usus transtulit.

[3]) „Giving a mocking or ironical force" Monro Hom. Gramm.[2] § 352.

[4]) De altera lectione οὐ μέν τον κάμετόν γε nugatur Eustathius ad hunc locum, Argivis et Cretensibus particulam τον = τοι propriam fuisse de suo perhibens.

Λ 365 *ἦ θήν σ' ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας posthac tamen conficiam te, opinor* (licet nunc deorum opera, non tua ipsius virtute, me effugeris).

Eadem huius particulae fuit sors atque praecedentis. Nam cum in dictione Homerica suam vixisset vitam et summa libertate esset usa, postea nonnisi imminuta aliique particulae affixa superavit, quemadmodum *περ* monosyllabis tantum copulatum (*καίπερ, εἴπερ, ὅσπερ*) vitam sustentavit. Sic animalcula quaedam marina — quibus Medusae nomen inditum est — prima iuventute libere per fluctus circumvagari, adultam vero aetatem rupibus affixa transigere, zoologi docent. Particulae autem *θην* cum mobilitas postea decrevit tum ipse sonus, in *θεν* enim abiit, superest autem in Atticis particulis *δῆθεν* et *δήπουθεν*, quas item ironica sua vi insignes esse vix opus videtur hic observari [1]). Sic *μήν* (*μᾶν*) in *μέν* abiit, *δή* in *δέ*, *αὖ* in *ἆ-* (*ἀτάρ*), *ἦ* debiliorem habet formam *ἰ-* (*ἰδέ*)(*ἴ*), *εὖτε* (*ἐϜοτε*) autem *ὅτε*.

5. Quod ultimum observavi voces *μήν* sive *μᾶν* (§ 5) et *μέν*, *δή* et *δέ* duplices esse eiusdem particulae formas (cf. § 18), id cum in universum certum est — me quidem iudice — scituque utilissimum, tum vero necessarium omnino ad Homeri dictionem artemque metricam intellegendas. Nam licet apud posteriores (Atticos et *τὴν κοινήν* volo) non forma solum sed etiam sensu et usu distinctae sint voculae *μήν* et *μέν*, *δή* et *δέ*, in epica lingua nullum inter utrasque formas est discrimen nisi quod est inter longam syllabam et brevem. Hinc *ἦ μέν*, *οὐ μέν*, *μὴ μέν* saepius legitur in textu tradito, aliique loci sunt multi ubi *μέν* non notionibus inter se opponendis inservit sed affirmativa particula est mera. Hinc *δ'* passim idem quod *δή* valet, e. g. *μὴ δ' οὕτως* ... | *κλέπτε νόῳ* (initium est orationis) *Α* 131 *noli profecto tantopere* ... [2]); saepissime etiam apodosin aperit *δέ*, ut Latinum *at* [3]); qualibus locis *adversativa* vix ulla particulae apparet vis, e. g. *Α* 39-41 *εἴ ποτέ*

Scilicet in absurdum errorem eum abduxerat vetusta controversia de dualis forma *κάμετον*, quam Zenodotus aliique *καμέτην* scribebant (cf. § 115 pag. 298); ad quam quaestionem dirimendam quosdam ad auctoritatem *librorum Argivi* et *Cretensis* provocasse suspicor.

[1]) Nihil igitur huic syllabae *-θεν* commune esse cum suffixo *-θεν* (§ 47) nemo non videt.

[2]) Qualibus locis quominus *δή* scribamus, quod fuere qui iuberent, certissimum obstat argumentum e re metrica petitum; cf. § 8.

[3]) Quod genus loquendi etiam inter Atticos homines minime rarum est.

τοι ... | *τὸ δέ μοι κρήηνον ἐϝέλδωρ*, *Α* 198 sq. *ἦος ὃ ταῦθ' ὥρμαινε* ... | ... *ἦλθε δ' Ἀθήνη*. Hic substitue *δή* [1]): ruit metrum sed sententia manet integra. Particula autem *δή δέ*, quae proprie *iam* valet et adscita altera particula *ἤ* excrevit in formam disyllabam *ἤδη*, parenthesibus quoque inserendis aptissima est; hinc ea, quibus inest causa vel effectus ante dictorum, saepe paratactice adduntur ope particulae *δέ*, e. g. *Α* 10 *νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν, ὀλέκοντο δὲ λαοί*, quae hodiernus lector verterit *pestem civit* *i t a u t* *copiae perirent*, proprie tamen significant *pestem civit:* *t u n c* *copiae perierunt*. Apte contuleris quae de cognatione, quae inter relativa demonstrativaque pronomina intercedit, dicta sunt pag. 271.

Ex iis quae observavimus sequitur *in arsi* non esse scribendum *μέν* aut *δέ* pro *μήν* et *δή*, etiamsi sinat metrum [2]). In thesi cum longiores formae certae sunt locis compluribus tum vero breviores locis innumeris.

6. *εἶ' ἄγε* (= *εἶα ἄγε*) *eia age, quin igitur* *Α* 302 etc., et in plurali *εἶ' ἄγετ'(ε)* *Χ* 381. In mscriptis tamen non *εἶ'* aut *εἶα* est sed *εἰ δ'*. Qua in lectione cum neque particula condicionalis *εἰ* *si* sensum praebeat idoneum neque adversativum *δέ* (vid. *δ* 832 *χ* 391), apparet pridem litteras *ΕΙΑ* male esse lectas aut intellectas. Uno loco *Ι* 262 non *εἰ δ'* sed *εἰ δέ* est in textu tradito, *εἰ δὲ σὺ μέν μευ ἄκουσον*, ubi *εἶα σὺ μέν μέ'(ο)* videtur scribendum. Sed *Ι* 46 sanum videtur ellipticum *εἰ δέ* in verbis *εἰ δὲ καὶ αὐτοί* (sc. ita sentiant), | *φευγόντων* etc.

Pro *εἰ δ'* legendum esse *εἶ(α)* viderunt Bentley (cf. Bekker ad Ζ 376), Nauck, Gomperz Herod. Studien 1883 (vid. Hentze in Appendice ad *δ* 832, Vogrinz Hom. Gramm. p. 235, Monro Hom. Gramm.² § 321, 5), nec non Theocritum ita censuisse, a Phileta praeceptore fortasse edoctum, efficio ex eius versibus II 95 V 78; item Vergilius Aen. IV 569 *eia age*. Vix autem discrepant L. Lange, de formula Homerica *εἰ δ' ἄγε* 1873 et G. Autenrieth (vid. Hentze in Appendice ad *α* 271), nisi quod non pro elisa sed pro integra particula habent voculam *εἶ* [3]);

---

[1]) Idem apodoseos initio usus est particulae *καί*, e. g. *Α* 477 *ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς*, | *καὶ τότ' ἔπειτ' ἀνάγοντο* etc.

[2]) Non assentior igitur Cobeto Miscell. Crit. pag. 365, multoque minus Bekkero Hom. Blätter p. 34.

[3]) Unam eandemque vocem esse interiectionem *εἶα* et particulam condicionalem *εἰ*, hanc enim primitus nihil fuisse nisi interiectionem affirmativam, quae enunciata paratactica, non hypotactica, introduceret, copiose et erudite demonstravit Lange (*ΕΙ*, Leipzig 1872/3).

qui si verum vidissent, *εἶ δ'* (= *εἶ δὴ*) scribendum foret potius. His praeivit Nicanor; vid. Eustath. 107, 17 sqq., 1080, 68, 1410, 41 et inprimis 1519, 31 *φανερῶς ἐνταῦθα* (δ 832) *κεῖται ἀντὶ τοῦ εἶα δὴ ἄγε ..., τὸ γὰρ εἰπεῖν ... εἰ δὲ βούλει ἄγε* (tali enim ellipsi multi condicionalem voculam *εἰ* explicare studuerunt) *ἀδιανόητόν ἐστι*. Cf. Monro Hom. Gramm.² § 320.

7. *τῆ ecce, en accipe.* Haec particula, quae postea in Cypria dialecto permansit, apud Homerum legitur Ξ 219 Ψ 618 Ω 287 ε 346 ϑ 477 ι 347 κ 287, quam vero habeat originem ignoramus, nam imperativum esse verbi aliunde ignoti *τάω* non multi opinor credent scholio Α 299.

8. *ὢ πόποι vae mihi.* Vituperantis est particula, semper autem, exceptis locis Ν 99 Ξ 49 ν 209 ob id ipsum quam maxime suspectis, in introitu orationis est collocata. Mera autem est exclamatio, reduplicatione nata, quae apud Atticos *παπαῖ* sonat. Sed fuere antiquitus qui pro vocativo pluralis numeri *o dii* haberent, Dryopas nimirum *πόπους* vocasse *τοὺς δαίμονας* (Plutarch. de aud. poet. 6), vel Scythas deorum quasdam imagines *πόπους* appellasse (Etym. Magn. 823, 31). Quibus olim fidem habuerunt imitatores Lycophron (Alexandr. 943) et Euphorion (*ἐν δὲ πόποις ἕσσαντο inter deos consederunt*, apud Apollonium in lexico Homerico), nostro saeculo Naegelsbach, Duentzer, Vogrinz (Hom. Gramm. p. 281: „Anruf von Geistern d. i. von verstorbenen Ahnen"), alii fortasse; sed sufficit ad confutandam hanc doctrinam Aristarchi observatio ipsos quoque deos saepius hac voce apud Homerum uti ¹).

§ 329. Denique repetenda hic videntur quae de ordine particularum et pronominum encliticorum, qui in epica dictione admodum est constans, observavit Monro Hom. Gramm.² § 365.

1. Voculae *περ* et *γε* cum ad primum enunciati verbum pertinent, ceteras particulas cunctas antecedunt. Dicitur igitur *εἴ περ γάρ, εἴ πέρ κε, τοῦ περ δή, 'πόθεόν γε μέν* etc. — Excipiendi sunt versus *Ι 46 εἰς ὅ κέ περ Τροίην διαπέρσομεν* (*εἰς ὅτε περ?*), *Η 387 αἴ κέ περ ὔμι ... γένοιτο, γ 321 ὅθεν τέ περ, Θ 243 αὐτοὺς δή περ ἔασον.*

---

¹) F. Weckii coniectura optativum fuisse *ὠπόποι* (*sehe einer*) quam multis de causis stare nequeat opus non est hic demonstrari. — Cf. van Leeuwen in Mnemosyne 1888 pag. 27 sq.

2. *μέν* et *δέ* et *τε* copulativum ante alias particulas collocantur, e. g. *οἱ δὲ δή, εἰ δέ κεν, ἐγὼ δέ κέ τοι, εἰ δέ κε, οὐ μὲν γάρ, οὔτε κε, οὔτ' ἄρα* etc.

Particulae *μέν* tamen posterior haud raro locus in sententia assignatur, si certi alicuius vocabuli partisve orationis vis est augenda, id quod tum praesertim usu venit cum oppositum est *δέ*, e. g. *I* 300 *εἰ δέ τοι Ἀτρεΐδης μὲν ἀπήχθετο ... σὺ δ' ἄλλους περ* etc., item *λ* 385 *σ* 67 alibi; cf. etiam *ο* 405 *οὔ τι περιπληθὴς λίην τόσον, ἀλλ' ἀγαθὴ μέν*.

3. E ceteris particulis primum locum obtinet *γάρ*, e. g. *ἦ γάρ κε, τίς γάρ κε, εἴ περ γάρ κε, ὣς γάρ νύ τοι* etc.

Notabiles praeterea vocularum sunt series *καί νύ κεν, ἐξ ἄρα δή, ὁππότε κεν δή, ἦ ῥά νυ, τίς τοί νυ*. Sed particula *ἄρα* interdum in posteriorem enunciati partem reicitur, e. g. *ὣς ϝειπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο*, cf. *E* 748 *Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους*.

Indefinitum *τε* aliis particulis postponitur, e. g. *δέ τε, μέν τε, γάρ τε, ἀλλά τε, δ' ἄρα τε, ὅς ῥά τε, οὔτ' ἄρ τε, οὔ νύ τε*.

4. Pronomen indefinitum *τις* et adverbia cognata *ποθι, πως, πω, ποτε* etc. post particulas collocantur. Itaque in carminibus Homericis legimus *ὅτε κέν τις, αἴ κέν πως, ὃν ῥά τις, δή που, ἦ πού τί σε* etc.

Sed *τίς τε* voculae non divelluntur, dicitur igitur *καὶ γάρ τίς τε, ὅς τίς τε*. Sic etiam *ὅς τις* pro una voce habetur, e. g. *ὅν τινα μέν* *B* 188, *ὅς τις δέ* *O* 743, *ὅς τίς κε* *K* 44 *γ* 355. Item *εἴ ποτε* coniunctim proferuntur in loquendi formula *εἴ ποτε δή*, quamquam etiam *εἰ δή ποτε* apud Homerum invenitur.

Nonnunquam inter initium enunciati et encliticum *τις* unum plurave verba sunt interposita, e. g. *Δ* 300 *ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις*, *N* 55 *σφῶιν δ' ὧδε θεῶν τις*, *X* 494 *τῶν δ' ἐλεησάντων κοτύλην τις τυτθὸν ἐπέσχε*, *φ* 374 *τῷ κε τάχα στυγερῶς τιν' ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι*.

Idem valet de adverbio *ποτε* *Δ* 410 *τῷ μή μοι πατέρας ποθ' ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ*, *Z* 99 *οὐδ' Ἀχιλῆά ποθ' ὧδε*, cf. *K* 453 *β* 137, *που* *M* 272, *ποθεν* *σ* 376. Non casum autem sed certas causas effecisse ut hic locus encliticis in sententia assignaretur quivis videt.

5. Pronominum personalium formae encliticae post particulas et pronomina de quibus modo sermo fuit collocantur: *οὔ ποτέ με, ἤ πή με, οὐδέ νύ πώ με, οὐ γάρ πώ ποτέ μοι, ἐγὼ δέ κέ τοι, ἐπεὶ ἄρ κέ σε, ὁππότε κέν μιν, αἴ κέν πώς μιν, οὐ γάρ πώ σφιν, ἦ πού τίς σφιν*, etc.

Interdum tamen pronomini enclitico praemittitur *αὐτός ipse*, e. g. *E* 459 *αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο*, *X* 346 *αἴ γάρ πως αὐτόν με*.

Et hic illic in fine hexametri extra ordinem reperiuntur personalia enclitica: *Γ* 368 *οὐδ' ἔβαλόν μιν*, *E* 104 *εἰ ἐτεόν με*, *H* 79 *ὄφρα πυρός με*, *Λ* 380 *ὡς ὄφελόν τοι*, *P* 736 *ἐπὶ δὲ πτόλεμος 'τέτατό σφι*. Item *τις* *Δ* 315 *ὥς F' ὀφελέν τις*.

6. Particulae negativae *οὐ* et *μή* satis frequenter a primo enunciati loco, qui iis est legitimus, removentur, quo maiore cum vi proferri possit aliquod verbum; talibus locis particula negativa secum trahit indefinita *τις*, *ποτε* etc.; *'μετάλλησάν γε μὲν οὔ τι* (ubi expectabatur *οὐ μέν τι 'μετάλλησάν γε*), *κείνοισι δέ κ' οὔ τις* (pro *οὐδέ κέ τις κείνοισι*), *σὺ δὲ μή τι*, *τὸ μὲν οὔ ποτε*, etc.

Has autem, quas in ordinandis voculis encliticis valere vidimus, leges quamquam migrare certas ob causas potuerunt poetae et migrarunt, satis tamen valent ad damnandam complurium versuum lectionem alias quoque ob causas suspectam:

Γ 173 *ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν*. Requiritur *ὥς μ' ὄφελεν θάνατος* (*χανέμεν*? nam *Fαδέμεν* num sufficiat dubito), cf. § 13.

Z 289 *ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι*. Leg. *ἔνθα F' ἔσαν* (vGent), cf. § 13. Item *Γ* 282 *κὰδ δ' ἄχος οἱ 'χύτο* leg. **κὰδ δέ F' ἄχος 'χύτο*.

α 37 *ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν ἡμεῖς*. Leg. *ἐπεὶ προϝFείπομεν* (Nauck).

β 327 *ἐπεί νύ περ ἵεται αἰνῶς*, Monro *τε Fίεται*.

ο 436 *ὅρκῳ πιστωθῆναι ἀπήμονά μ' οἴκαδ' ἀπάξειν*. Del. *μ'*.

λ 218 *ὅτε κέν τε θάνωσι*, l. a. *ὅτε τίς κε θάνῃσι*, Monro *ὅτε τίς τε θάνῃσι*.

η 261 (= *ξ* 287) *ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθε*. Huius versus initium olim fuisse *ἀλλ' ὅτε δή μοι* cum metrum docet tum vocularum consecutio; correximus **ἀλλ' ὅτε δή μοι ἐπιπλόμενον Fέτος ὄγδοον ἦλθε*, Monro *ἀλλ' ὅτε δή μ' ὄγδωον ἐπ. Fέτ. ἦ.* collato Latino *octāvus*.

E 273 *εἰ τούτω κε λάβοιμεν*. Lege *γε* (Voss).

Ω 53 *μὴ ἀγαθῷ περ ἐόντι νεμεσσηθέωμέν οἱ ἡμεῖς*. Alieno loco legi pronomen *οἱ* arguit metrum, id quod ante nos vidit GHermann; rescripsimus **μή F' ἀγαθῷ περ ἐόντι νεμεσσηθήομεν ἧμες* (cf. § 13 et 122).

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pag. 34 infra *ὁ αλοχοσ ν[υν]* optime restituit Blass Fleckeisen's Jahrb. 1891 p. 335 sq. Idem non *νικανδρη* sed *τιμανδρη* in lapide esse putat.

Pag. 42 annot. 1. Viro d. Platt praeiverunt Heyne et Gotthold, quibus oblocutus est Ahrens in Philologo 1851 p. 10 (= kl. Schr. I p. 122).

Pag. 50 lin. 7. In arsi est *δή* *Δ* 138 et 386, quapropter his locis me iudice non licet particulam metri causa in *δ'(ἐ)* mutare.

Pag. 59 lin. 20 del. „not. 2".
„ 60 „ 2 „§ 35" leg. „§ 39".
„ 71 „ 2 „cf. § 121" leg. „cf. § 122 et 329".
„ 74 „ 9 „τ 101" leg. „τ 201".
„ 75 „ 27 „*καιομένας*" leg. „*ἐσσυμένος*".
„ 77 not. 2. Adde Ahrens Philolog. 1851 p. 11—14, qui ex Iliade locos attulit 177, ex Odyssea 78.

Pag. 79 lin. 11. In Iliade 37, in Odyssea 50 locis diaeresin bucolicam hiatus sequitur sec. Ahrensium, id est 1 : 2 si minoris ambitus Odysseae ratio habetur.

Non omnes qui huc referendi sunt versus in hac pagina attuli; omissi sunt *B* 262 *Γ* 459 *Δ* 242 *E* 2, 560 *K* 351 *M* 127 (?) *O* 172 *Ω* 239, 358, 508 *β* 45 *κ* 44 *ο* 83 *ψ* 222, 254 *τ* 380 *υ* 24 *χ* 408, fortasse plures.

Pag. 82 lin. 27. Accedit *Z* 367 *ἤ ἔτι* (mss. *εἰ ἔτι*, vid § 327).
„ 87 „ 6 et 36 sqq. *Ϝίσασι* hic afferendum non fuerat, nam rectius scribitur *Ϝίσσασι*, vid. § 160[7]. — Idem valet de pag. 105 lin. 24.

Pag. 88 lin. 7. Adde locos *Z* 465 (?) *O* 74 *α* 210 *δ* 255 *η* 196 *σ* 289, ubi *πρίν γε* sine elisione in textu tradito est usurpatum.

Pag. 91 lin. 12. *Ξ* 508 non in *secunda* sed in *quarta* arsi producta est syllaba *-ἄρ*.

Pag. 94 lin. 17. Nomini *Τειρεσίης* adiungatur *Πειρίθοος*. — Item pag. 95 lin. 13.
„ 95 „ 1 „h. Ap. 185 Ven. 265" leg. „h. Ap. 363 Ven. 266".
„ 96 not. Eandem opinionem olim protulit Heyne ad *Δ* 135.
„ 97 lin. 26. Schulzio praeivit Ahrens Conj. auf. *μι* p. 36.
„ „ „ 33 del. „1)".
„ 99 not. 1 lin. 3. Adde *ν* 444.
„ „ „ „ „ 8. Adde *H* 277 *Σ* 588.

Pag. 99 not. 2. Adde *Δ* 129 *πρόσθε(ν) στᾶσα.*

„ 103 lin. 1. Adde „*ὕλη τε σεύαιτο* *Ψ* 198".

„ „ „ 36 „*ἔϜερξε*" leg. „*ἔϜερδε*".

„ 105 „ 13 adde „*ἀνασσείσασα* Hes. Scut. 278".

„ „ „ 18 ex hymnis accedit *ἔλλαχε* h. Cer. 86 sq.

„ 106 „ 10 sq. legantur: „Etiam verbum *λίσσομαι*, quod vel in thesi vocalem praecedentem producit, revera" etc. — In thesi vocalis ante *λίσσομαι* non producitur *β* 210 *θ* 344 *κ* 526 *μ* 53, 163 *Π* 46 sq.

Pag. 108 not. 2 lin. 3 post „*Π* 46 sq." addatur: „*β* 210 *θ* 344 *κ* 526 *μ* 53, 163".

„ 110 lin. 2 adde: „tertiam formam *ἔλλαχε* eademne ratione explicem an analogiae deberi statuam ambigo".

Pag. 110 lin. 6—12. Ex *ἐϜίϜιδε* prodiisse iteratum *Ϝ* formae *ἔϜϜιδε* nunc suspicor.

„ 112 lin. 9 „§ 149, 7" leg. „§ 149⁴7".

„ „ not. 2 ita legatur: „posteriorem rationem commendarunt Ahrens de Crasi „p. 14, Fick ad *Π* 166, Vogrinz Gramm. p. 26, priorem Matthiae Gramm. p. 126 alii, „Thiersch vero Gramm. p. 218 vocalium *υα* synizesin statuebat".

Pag. 125 lin. 36 adde „cf. Ahrens Conj. auf. *μι* p. 21 et 34".

„ 126 „ 6 „*τίνϜω*". Vocalem *ι* natura brevem fuisse cur vix credam exposui pag. 409.

Pag. 126 lin. 11. Verbi *εἰρωτάω* originem primus recte exposuit Ahrens Zschr. f. d. Alterthumswissenschaft 1836 n⁰ 101 (= kl. Schr. I p. 556).

Pag. 154 lin. 4 „*ἅδε*" leg. „*ἇδε*".

„ 170 „ 26 adde „*ϜΕϜΡΕΜΕΝΑ* in inscr. Mycen. *Ἐφ. ἀρχ.* 1892 p. 67 sq."

„ „ „ 33 „verbalia" leg. „perfectum et plusqmperfectum et verbalia", deinde 37—39 legantur: „in Homericis ut praesenti imperfecto aoristo restitui possit *Ϝ* corrigendus est *P* 571".

Pag. 172 lin. 33 adde: „item a perfecto *εἴωθε*".

„ 180 „ 9 „*Ξ* 182" leg. „*Ξ* 182 *σ* 297".

„ 182 „ 11. Non *ϜΟΤΙ* sed *ΕΟΤΙ* (*ᾗ ὅτι*) in aere aut scriptum fuisse aut scribendum nuper perhibuit Wackernagel Rhein. Mus. 1893 p. 301—303; vid. supra pag. 557. — Etiam ad pag. 272 lin. 12—15 haec observatio pertinet.

Pag. 187 not. 1 lin. 2 adde: „sed fortasse *παρειά Γ* 35 legendum et pro duali „fem. habendum est auctoribus Ixione inter veteres grammaticos et Ahrens Philolog. „1876 inter recentiores".

Pag. 189 lin. 29 adde: „Arg. Coll. 3326 *ἀνεθέταν*".

„ 191 „ 8 adde: „*λίθοι πυκινοί, ξεστοί* etc. passim, *θαμειαί M* 287, *στερεὴ λίθος τ* 494".

Pag. 197 lin. 20 subiungatur: „*Σιδονίων Z* 290".

„ 199 „ 16 adde: „Oper. 564, 663 *τροπᾶς*".

„ 207 not. 4. Schulze l. l. sequitur P. Knightium. Ahrens olim *σῶος ἴσεσθ'* coniecerat, quae fide caret forma.

Pag. 219 not. 1 in fine adde: „neque integrius duco *διὰ σπιδέος πεδίοιο Λ* 754".

Pag. 221. l. 29 „*ΧΗΕΛΟΙΝΤΟ*" leg. „*ΧΗΕΛΟΙΝ[το]*".

„ 225 not. 3 adde: „schol. *Σ* 319".

Pag. 228 lin. 26 adde: „δάκρῦ", et lin. 27: „de quarto videatur § 83[6]".

„ 234 „ 2. De nominibus femininis in -ώς et -ώ accurate disputavit Ahrens in Kuhns Zschr. 1854 p. 81 sqq. (= kl. Schr. I. p. 81—52).

Pag. 237 lin. 31 „Ἄϝιδι(ᾱ)" leg. „Ἄϝιδι(ᾰ)".

„ 240 „ 26 „nequit vox δίπτυχον" leg. „nequeunt voces τρίπτυχα; Λ 353 et δίπτυχον".

Pag. 241 lin. 38 ἑκατόγχειρα est l. a. apud Heynium.

„ 247 not. 1 in fine adde: „etiam h. Cer. 284 pro ἀπὸ δαπέδου scribendum „esse ἀπὸ ζαπέδου recte statuit Ahrens in Philologo 1849 p. 598 (= kl. Schr. I p. 102)".

Pag. 248 lin. 34. Primus ita statuit Buttmann Gramm. II § 120 ann. 17, cf. Kühner-Blass II p. 328 sq.

Pag. 259 lin. 20 adde „Ρ 531".

„ 268 „ 20 „§ 322" leg. „§ 319".

„ 285 „ 21. Adde: „Vid. etiam Γ 216, 221 Δ 314; item saepius post αἲ γάρ „vel εἰ γάρ: Η 133, 157 Θ 539 Ν 826 sq. Σ 464 ι 523 ο 158".

Pag. 289 lin. 21 „Ψ 815" leg. „Ψ 805".

„ 291 „ 24 „Wolf" leg. „Barnes".

„ 293 „ 9—12 ita legantur: „Secunda persona dualis numeri temporum „historicorum nonnisi quatuor locis reperitur: Θ 448 κάμετον, Κ 545 λάβετον, Λ 776 „ἵκετον, 782 ἠθέλετον, et sic scribebat Aristarchus; Zenodotus vero his locis scribebat „-την. Utramque vocalem" etc.

Pag. 293 lin. 27 „Cer. 328, 437" leg. „Cer. 328, 438".

„ 347 „ 13 „Λ 166" leg. „Λ 266".

„ 356 „ 18. Verbum κελευτιάω hic fuerat commemorandum.

„ „ „ 24—26 adde ἕπω-ὀπάζω.

„ 368 „ 15 „mutavit Bekker" leg. „mutarunt P. Knight Bekker".

INDEX.

This book is a preservation photocopy
produced on Weyerhaeuser acid free
Cougar Opaque 50# book weight paper,
which meets the requirements of
ANSI/NISO Z39.48-1992 (permanence of paper)

Preservation photocopying and binding
by
Acme Bookbinding
Charlestown, Massachusetts
1994

